diminutionem glorie ſue quam nullaten⁹
poterat habere ⁊ tamē inuidet hōi: Sap.2.
Inuidia diaboli ⁊c̄. Unde ⁊ generaliter po
teſt dici ꝙ inuidia eſt triſticia boni fraterni
ex defectu charitatis procedens. Pōt eti
am quo ad primum modum adeſſe pecca
tū: vt ſiqs occaſione timoris declinaret ad
aliquid ꝯ charitatē dei vel ꝓximi. B

Utrꝫ inuidia ſit peccatum. Rn̄. ſ3 Tho.
vbi.ſ. Inuidia prop̄e eſt triſticia d̄ bonis
alicui⁹ inq̄ꝫtū alī excedit ip̄m: ⁊ iſtud ſēp ē
prauum: vt ph̄s etiam dicit.2.ethi. qꝛ do
let de eo de quo eſt gaudendū.ſ. de bono ꝓ
ximi. Quod ſiquis doleat de bono pro
ximi: non quia habet: ſed quia ſibi deeſt n̄
erit innidia: ſꝫ çelus de quo hēs.ī. çelus.

Utrum inuidia ſit peccatū mortale. R⁹
ſ3 Tho. vbi.ſ. Inuidia ex ſuo genere ē pec
catū mortale: qꝛ ꝯriatur charitati que gau
det de bono ꝓximi: ſi tamen ſit imperfecta
ratio inuidie.ſ. in motu ſenſualitatis: ſic eſt
veniale peccatum.

[Y]pocriſis

Utrum ſit pecca
tum: ⁊ quale ⁊ q̄n
do: habes infra ſimulatio: ⁊.ī. y
pocriſis in littera.y.

Ra

Utrum ſit peccatum morta
le. Rndeo ſm Tho.2ª2ᵉ.q.
158. Motus ire poteſt eē inordina
tus dupl'r. A Nam vt habetur in ſū. de
vitijs. Ira eſt irrationabilis turbatio men
tis: vel inordinatus appetitus vindicte. B
Uno modo ex parte appetibilis: vtputa cū
quis appetit iniuſtam vindictam ⁊ ſit ex
genere ſuo ira eſt mortale peccatum: qꝛ cō
trariatur charitati ⁊ iuſticie. Pōt tamē cō
tingere ꝙ aliquis appetitus vindictē ꝓpt i
perfectionē actus: que quidem imperfectio
vel eſt ex parte appetentis: puta cum mot⁹
ire preuenit iudicium rationis: vel eſt ex p
te appetibilis: puta cum aliquis appetit in
aliquo modico ſe vindicaꝛ: ita ꝙ ſi actual'r
inferat non eſt mortale: puta ſi parum tra
hit aliquem puerum per capillos vl' aliqd
huiuſmodi. Alio modo pōt eſſe motus ire
inordinatus q̄ꝫtum ad modū iraſcendi: vt
puta ſi nimis ardenter iraſcatur interi⁹ vel
nimis manifeſtet exterius ſigna ire: ⁊ ſic ſ3
ſe ex ſuo genere non habet rationem pecca
ti mortalis. A qꝛ appetitus non eſt inor
dinatus ex parte mãe cum non appetat vin
dicta iniuſta: vt patet per eundem Tho. B

Pōt tn̄ cōtingere ꝙ ſit mortale: vt ſi ex ve
hementia ire quis excidat a dilectione pro
ximi vel dei. A Quattuor modis poteſt
quis hoc caſu a dei vel a proximi charitate
decidere. primo quando ex ira multuꝫ tur
baretur ꝯ deū: qꝛ ira ꝯriatur charitati que
includit in ſe patientiā ⁊ benignitatē. 1. ad
Cor. 13. 2° cum quis ex ira ageret aliqd re
putabilis ſcandali. Nam Matth. 18 dicit
Ue illi per quem ſcandalum venit. 3° ſi ex
ira decideret in odiū. Qui enim odit ſrem
ſuum homicida eſt. 1. Johis. 3. 4° ſi ira lon
go tpe teneatur ſm Aug. in homel' de igne
purgatorij: ⁊ di. 25. §. al' aūt. Et videt longū
tp̄s ſi perſeuerat p diē nālē: iuxta illud ad
Eph. 4. Sol non occidat ſuper iracundiā
veſtrā. ⁊ vī ſentire. Alex. de ales ſup. 2. ſñia
rum di. 39. q. 6. B. Et de hac mã vide. ī. pa
tientia. ⁊. ī. vindicatio.

[I]rregularitas prio

de irregularitate homicidarum.
Omnes qui habuerūt officiū in vindicta
ſanguinis ſunt irregulares: vt dictum eſt. ſ.
homicidiū. 4. §. 1. ⁊ etiam ſm guil. ſi nō fu
erit ſecutus effectus: tamē in hoc caſu ſ3 eū
ep̄i pōt diſpenſare. A ⁊ cū illo ſil'r qui nō
ex offō ſed odio vel rancore operā dedit et
fecit qd̄ potuit vt occideret aliquē: ſed tn̄ nō
occidit nec mutilauit. Sed tn̄ talis indiget
diſpenſatione ſ3 eūdē Guil. vt in ſū. cō. li. 2
ti 1 q. 23. B. Nō aūt pōt ſi effect⁹ ſecutus ē
De his aūt qui interſūt vīdicte ſāguis: hēs
ſ. homicidiū. 4. § 4. A qui incipit: Utrꝫ
oēs ⁊c̄. B Quid de illo qui fuit ī pugna
vbi aliq interfecti ſūt: vide. ſ. homicidiū. 4
§. 6. A qui incipit: Quid ſi plures. B
Quid de illiſ qui iuris ignari çelo fidei
⁊ ꝓpter indulgentiam que dabatur attule
runt ligna ad cremandum hereticos: num
quid ſūt irregulares. Rndeo ſm Guil. Si
mã illa ē cooperata ad mortem irregulareſ
ſunt: nec diſpenſabitur cum eis niſi p papā
Si aūt non eſt cooperata: qꝛ iam forte mor
tui erant: vel añq̄ꝫ mã illa incēderetur mor
tui ſunt: non efficiuntur irregulares. A
Aut ſi indigent diſpenſatione ſufficit ep̄i di
ſpenſatio. ſm eū. Guil. ⁊ in ſū. con. eo. ti. q.
24. B Quod ſi dubitatur melius eſt te
nere certum ꝙ abſqꝫ diſpenſatione pape n̄
miniſtrent nec promoueāt: ex̄ de tēp. ordi.
ad aures. A Idem in. d. q. 24. B

jrregularitas

Quid ď illis clericis q cū alijs trahūt
ad manganellas: vnde aliquis ꝓbabiliter
creditur interfect⁹. ꝶn. ſm Guil. Melius eſt
tenere certū: vt in precedēn. § dictū eſt. A
Idē in ſum. con. eo. ti. q. 25. B

Quid de preſbytero qui miſit puerum
ad aquandū equū monēs vt caueret a flu-
mine: ⁊ tñ ſubmerſus eſt. ꝶn. ſm Hoſtien.
hunc preſbyterꝫ culpabileꝫ iudico ſicut et
diaconū qui non remouit falcē qua cinct⁹
erat cū ſcirei ludi conſuetudinem: extra de
homici. continebatur. ⁊ ſacerdotem q non
remouit cultellum a corrigia cū qua verbe
rabat famulum: extra de homici. ad audiē
tiam. ⁊ 50. di. clerico iaciente. A intellige
qñ de periculo pueri miſſi poterat rationa-
biliter dubitari: vt qꝛ erat infans: vt pꝫ i ſū.
con. eo. ti. q. 26. B Quid ſiquis ꝑcutit
mulierem pregnatem: vel dat ei venenum
vt faciat abortum: vide ſupra homicidiuꝫ
4. §. 5. A qui incipit: quid ſiquis percu-
tit. B An liceat clericis deponere coraꝫ
iudice ſeculari querelā de ſuis raptoribus
habes. ſ. homicidiū. 4. §. 2. A Et adde
ibi poſitis ꝙ ſi intentio deponentis q̄relam
erat: vt ad mortē rei dānarentur irregular
efficitur quibuſcūqꝫ verbis fuit intentio de
lata: lꝫ per eccleſiā non prohibeatur niſi ei
ꝯſtet per cōfeſſionē vel ꝓbationē ſm Ho-
ſti. ⁊ in ſū. con. eo. ti. q. 46. B

An liceat clerico furem capere ⁊ iudici
tradere. ꝶn. ſm Guil. Si aľ pōt res ſuaſ re
cuperare nō debet eū capere nec iudici tra
dere: ar. extra de homici. ſuſcepimuſ. ſi aūt
alr̄ res ſuaſ recuperare nō pōt: credo ꝙ nō
efficitur irregularis: dū tamē non ſit ei⁹ cor
rupta intentio. A Idem in ſum. con. eo.
ti. q. 47. B Sed hoc intelligere oꝫ ꝙ fi
at cū proteſtatione: vt. ſ. homicidiū. 4. §. 2
⁊ ꝙ non habuerit cā ſuſpicandi ꝙ hoc cō
contingere poterat: alſ ꝯ: vt ħ in ſequētib⁹
duobuſ. § di. A Hoc qď dicit in fi. iſti⁹
§. eſt nobilis limitatio ad id quod dicit. ſ.
homicidiū. 4. §. 2. B

Quid ſi clericus ſcribat ꝙ aliquis ca-
piatur ⁊ ex illa captione ſequitur mors vel
detrūcatio eius ipſo tñ ignorāte ⁊ factuꝫ et
cām. ꝶn. ſm Hoſti. videtur irregulariſ: qꝛ
debuit ſuſpicari hoc poſſe euenire. A Io
idē in ſum. con. d. q. 67. B

Quid ſi clamet aliquis latrones. ꝶn.
ſm Inno. Siue ſic clamet ſiue aliquid ali
ud agat per quod potuerit intelligere ꝙ ex
clamore vel actu ſuo poterat ſequi homici
dium irregularis eſt: niſi faceret propter ti
morē corporis ſui. Nam ſi timeret ꝙ aliqſ
vellet eū occidere bene poſſet clamare ꝓ au
xilio: qꝛ non intendit in alicuius mortem:
ſed in ſuam liberationē. Idē Hoſti. Et ad
dit: ſecus ſi clamaret ꝓ ſolis rebus. A Io
in ſum. con. e. ti. q. 48. B

Quid de illo clerico q cū latro ducere
tur capt⁹ dixit: claudite ei os ne clamet: nū
quid eſt irregularis ſi mors inde ſequatur
ꝶn. ſm Guil. Credo ꝙ ſic: qꝛ iuuit ducen
tes dando eiſ conſilium. A. qñ aľ forte fu
iſſet liberatus ratione ſuſpectionis loci: vt
in ſum. con. eo. ti. q. 55. B Et eodeꝫ mō
ſi querentibus malefactorem indicauit eū
niſi forte ignorauerit ⁊ ignorare rōnabilr
potuit neſciens ꝙ ad mortē quereret A
Idē in ſū. cō. e. ti. q. 56. B Qualr̄ epiſ po
teſt inuocare brachiū ſeculare: hēs. ſ. bel-
lū. 2°. §. 4. Et qualr̄ exequat ſi hꝫ iuriſdi-
tionē tpalē: vide. ſ. epˢ. §. 7. A qui inci-
pit: Epˢ qui in alieno. B

Quid ſi clicus cōmodat baliſtā: ⁊ ide
aliquis occiditur. ꝶn. ſi conceſſit i bello in
iuſto: nō eſt dubiū ꝙ irregularis ē: qꝛ da
bat operā rei illicite: extra de homici. c. ſi.
⁊ eodēmodo ſi bellum ſit iuſtū: qꝛ ars ſa-
gittandi prohibita eſt: extra de ſagitta. ar-
tem. Sed in bello iuſto enſem vel lanceam
miniſtrare non eſt prohibitū: tñ ois talis
ſm Guil. iudicād⁹ eſt irregularis: qꝛ cām
ꝓpinquā pſtat homicidio. A Cō. Ho.
vt in ſū. cō. e. ti. q. 51. B

Quid ſi clerici fauorē preſtāt ſuis pu-
b⁹ cōfortādo ꝙ ſecurius pugnēt: aut incu
tiēdo terrorē aduerſarijs. ꝶn. ſꝫ Inn. Si
bellū ē iniuſtū ⁊ mors inde fuit ſbſecuta ef
ficiūt irregulares: vt in. §. ꝓximo dictū ē.
A niſi irēt ad bellū iniuſtū cā pacificādi
vel alſ ex iuſta cā: dūmō dolus abſit ⁊ lata
negligentia ſm eundem Inno. ⁊ Hoſtiē.
vt in ſū. con. e. ti. q. 52. B Secus ſi iuſtuꝫ
Qualiter reſpondere debeat clericus cum
interrogatur de iudicio ſanguinis: hēs. ſ.
homicidium. 2. §. 1. ⁊. 2. ſ. epˢ. §. 8. A qui
incipit: Epˢ qui in aliquo. B

Utrū irregularitas homicidij tollatur
per baptiſmum. ꝶndeo ſic: ſed non illa bi
gamie: vt ſupra homicidium. 4. §. 1. in fine
De materia irregularitatis homicidij pla-

ra habentur ſupra homicidiū pmo et ſeqn
tibus.c.per totum.De irregularitate biga
mie ſupra bigamia per totum.De multiſ ir
regularitatibus in quibus ſolus papa diſ-
penſat hēs.ſ̄.diſpenſatio.§ 6. A qui in-
cipit:Diſpenſatio in multis. B ꝛ ſe.

Iregularitas ſecun

do de illo qui exiſtens irregularis
miniſtrat.Ubi ſciendum ſm Guil.ꝙ irre
gularis celebrās nō ꝓpter hoc aliā irregu
gularitatē ꝯhit:alioqn totiens nouam irre
gularitatē ꝯheret quotiens celebraret:nec
etiā talis imo nec aliquis eſt iudicādꝰ irre-
gularis niſi inq̄ꜩtum inuenit iure expreſſuꝫ
extra de ſen.ex.is qui li.6. A Et in hoc
caſu videtur expreſſum.nā ois irregularis
eſt ſuſpenſus:vt ſtatim ſequitur:ꝛ notat in
ſū.con.li 3.ti.29.q.3.circa fi.Et ois ſuſpen
ſus vtens ordine a quo ē ſuſpenſus incur-
rit irregularitatē etiā papalem:extra de ſē.
ex.cum medicinalis li.6.Nam videtur ꝙ
lꝫ iam fuerit irregulariſ tamen poſſit nouū
vinculum irregularitatiſ incurrere:ita ꝙ ab
ſolutus ab vno remanet ligatus in alio:ſicͤ
ꝛ ꝺ excōicato hꝛ ꝛ notatur extra de ſen.ex
cōi.c.cū pro cā.ꝛ.c.officij.Aliſ ſequeretur ꝙ
ſi irregularis cōmitteret homicidiū:non in
curreret nouam irregularitatem contra id
quod habetur.50.di.ſiquis viduam. B
Sed tamen omnis irregularitas ſiue con-
tingat ex peccato ſiue non:impedit ordinis
executionem:qꝛ non exequi debet quis an
teq̄ꜩ diſpenſetur

Utrꝫ celebrans in peccato mortali fiat
irregularis.R̄n.ſm Inn.ꝛ Hoſti.lꝫ omis
qui eſt in peccato mortali dicatur eē ſuſpen
ſus quo ad ſe.ſ.qꝛ non dꝫ celebrare:nō tñ
ſi celebret incurrit ꝓpter hoc irregularitatē
nec poſt pniam indiget diſpenſatione:ni-
ſi ſit notoriū:ex̄ de tēp.or.queſitū. A Naꝫ
notorius peccator etiā poſt pñiam non hꝫ
ordinis executionē niſi diſpenſetur per epi
ſcopū,in caſibus pape ſpālr nō reſeruatis:
dūmō ante diſpēſationē nō celebrauerit di
uina:alr nō poſſet diſpenſari niſi per papā
ſm Hoſti.ꝛ nōtur in ſū.con.dicta.q.3.ad
fi B et eodē mō dicendū de quocunq̄ꜩ q
celebrat ſolū poſt ſimplicem prohibitionē
A facit dictum.c.queſitum.ꝛ quod notat
in dicta.q.3. B

Utrū clericus in minoribꝰ exñs ſi ex
cōicatus legat epl'am ſine ſolēnitate fiat ir-
regularis.R̄n.ſꝫ Guil.Credo ꝙ nō:tū qa
ſine ſolēnitate hoc facit:tū etiam qꝛ a laicis
qñq̄ꜩ legūtur eplē de cōſuetudine:tum qa
etiam in illis.c.xi.q.3.ſiquis epꝰs.pmo ꝛ 2°
nō ſit intentio niſi de epō pſb̄ro ꝛ diacono
Immo ēt ſi ſacerdos vel diaconuſ talr ſine
ſolēnitate legat eplaꝫ:ñ credo ipꝫ pp hoc i
currere irregularitatē:cū pene non ſint ex
tendende ſed reſtringende. A Idē in ſū.
con.li.3.ti.29.q.7. B

Utrꝫ clericus qui in excōicatione cum ſo
lēnitate miniſtrat fiat irregularis.R̄n.ſm
Guil.Si eſt in minoribꝰ:credo ꝙ non cū
duo capl'a.xj.q.3.ſiquis epꝰs.i.ꝛ.2.nō lo-
quantur de eis ſed de epō pſb̄ro ꝛ diaco-
nos ꝺ qbus ſi miſtrent in ſuis officijs nō ē
dubiū qꝛ irregulares efficiūtur:extra ꝺ cle.
ex.mi.latores.et idē intelligo de ſubdiaco
no:cum hodie in multis parificetur diaco
no:extra de eta.et quali.a multis. A .i.
computetur inter ordines ſacros vt ibi:qꝰ
vero ad ordines minores dicit idē Guil.
ꝙ et ſi clericus hoc caſu incurrat irregula-
ritatem putat ꝙ epiſcopus poſſet diſpen-
ſare cum hoc non inueniatur ei ꝓhibitum
Sed Hoſti.ſentit ꝙ talis oio incurrat irre
gularitateꝫ:per.c.cū medicinalis:extra de
ſen.ex.li.6.vt in ſū.cō.eo.ti.q.8.ꝛ ſic ſentit
ꝙ non poſſit diſpenſari niſi per papaꝫ.Sic
enim loquitur dictū.c.cū medicinalis.Re
cipiens autem ordines etiam minores in
maiori excōicatione incurrit irregularita-
tem indiſpenſabilem niſi per papam:vt in
c.cum illorū de ſen.ex.vbi non diſtinguit
inter ordines maiores ꝛ minores:ſꝫ guil.
du.ꝛ notatur in dicta.q.8.Recipiens autē
ordines in minori excōicatione non incur
rit irregularitatem ſm glo.Ray.cum non
ſit expreſſum:addens ꝙ talis ſiue ſit irregu
laris:ſiue non:poteſt per epiſcopuꝫ diſpē
ſari:cum non ſit ei inhibitum:vt in ſum.
con.eo.ti.q.9. B Utrꝫ excōicatꝰ baptiçā-
do fiat irregularis habetur.ſ̄.excommuni
catio pmo circa fi.

Ronia

Utrū ironia.ſ.cū quiſ
minora dicit de ſe ſit
peccatum ꝛ quale.R̄n.ſm Tho.2ª
2ᵉ.q.iij.Miora ꝺ ſe dicē pōt ꝯtigē dupli:
Uno modo ſalua veritate dum.ſ.aliqs ma
iora que ſunt in eo reticet:ꝛ quedam miora

ꝓfert ⁊ hoc nõ pertinet ad ironiã: nec ẽ pec
catū ſm genus ſuū. Alio mõ dicit qs mi
nora declinãdo a ꝟitate: puta cū aſſerit de
ſe aliqd vile qd̃ in ſe nõ recognoſcit: aut cū
negat aliqd magnū qd̃ tñ ꝑcipit in ſeipo eſ
ſe: ⁊ ſic pertinet ad ironiã: ⁊ ẽ ſemꝑ peccatū
Nulla. n. cã mẽtiendū eſt. 22. q. 2. cū humi
litatis cã mentiris, ſi non eras peccator mẽ
tiendo efficieris.

Jronia ſm phm qñq̧ iactãtia ẽ quod
Tho. vbi. s̄. ſic exponit dicens: q̄ duplex ẽ
excellẽtia. Una in tꝑalibus: alia in ſpũali
bus. Cõtingit aũt qñq̧ q̄ aliq ꝑ exteriora
ſigna ⁊ per ꝟba ꝓtendũt quidẽ defectū in
exteriorib⁹ reb⁹: puta ꝑ aliquã veſtẽ abie
ctã: ſed per hoc ipm intendũt oſtentare ali
quã excellentiã ſpũalem. Unde ſimul icur
rũt viciū ironie ⁊ iactantie: de qua dictum
eſt. s̄. iactantia.

Jſtrio

vide ſupra hiſtrio in lit
tera. h.

Judeus Primo

cõiter
iudei
dicũt q legẽ Moſaicã ad lrãm te
nent: ſic dicti a noĩe ꝓncipalis trib⁹. ſ. Jude
q ẽt ꝓus hebrei dicebãt ab heber: cuius fa
milia cultū dei tenuit ceteris idolatria feda
tis. hec Ray. ⁊ Hoſt. A Jdeʒ in ſū. con.
li. i. ti. 4. q. i. B

Quõ xp̄iani ſe debẽt hr̃e circa iudeos
ꝑm ſʒ Ray. non debẽt cū eis comedẽ aut
eos ad cõuiuia nec cū eis cohitare. A Jõ
dicũt Ray. Lau. Jo. Jnn. ⁊ Goff. ẽt d̃ ſa
racenis: q2 ⁊ illi hodie iudaiçãt. Uñ eadem
ẽ cã ꝓhibitiõis. Euntes tñ ad predicandū
ſaracenis: cibis eoꝝ vti pñt ſm tꝑa liciꝫ: dū
mõ non, de his q̃ fuerũt idolis immolata.
Jn extrema tñ neceſſitate vti pñt idolotico
dūmõ non in veneratione idoli: vt in ſum.
con. c. ti. q. 5. B Jtẽ infirmi xp̄iani nõ de
bent in ſuis infirmitatibus vocare iudeos:
nec ab eis recipe medicinas: nec ſe cū eis in
eiſdem balneis balneare. 28. q. i. nullus. et
c. oẽs. Jtẽ non debẽt ꝑmitti inter xp̄ianos
hr̃e officia publica: ne occaſionẽ habeant
ſeuiendi: di. 54. nulla. i7. q. 4. ꝯſtituit. Qd̃
ſi iudeus talia officia receperit: d̃bʒ ei nega
ri xp̄ianorum cõio: donec quicquid acce
perit rõne officij ſm prouidentiam dioceſa
ni conuertatur in vſus pauperuʒ. A. ſ.
xp̄ianoꝝ: vt in. c cum ſit. extra eo. B et
ipſe officium dimittat, ſ, cum pudore quod

irreuerẽter aſſumpſit. Et idem etiam obti
net in paganis dicto. c. cum ſit. Dicit tamẽ
Hoſtien. q̄ lʒ iudeus in publicis officijs
poni non poſſit: poteſt tamen dñs reddit⁹
ſuos iudeo vendere: deputato cuſtode xp̄i
ano honeſto ⁊ nõ ſuſpecto: a quo iudei red
ditus accipiant: ita q̄ per hoc xp̄iani ⁊ cle
rici a iudeis non grauentur: extra eo. ex ſpe
ciali. ⁊ notatur in. d. q. 5. B et intelligitur
ſm Tho. quo ad dignitates de nouo acqui
ſitas: ſecus de dominio preexiſtenti: quia il
lud qñq̧ tolerat eccleſia propter ſcandalū
vitandum: lʒ ordinaria auctoritate tolle
re poſſit ſicut tollit in ſeruis. A. ſ. xp̄ianiſ
vel qui volunt fieri xp̄iani a qbus tollit ius
ſeruitutis reſpectu iudeorum: vt in. c. ſi. ex
tra eo. et quicquid hic dicatur tex. preallé
gati generaliter prohibent officia publica
iudeis et paganis: cum nimis ſit abſurdū
vt blaſphemus xp̄i in xp̄ianos vim ptãtis
exerceat. d. c. cum ſit. nec tolerantia eccleſie
excuſat quod de ſe illicitum eſt. 4. di. deni
q̧. ⁊ ibi glo. ſuper verbo venia. B Jtem
null⁹ poteſt iudeorum congregationi ſeu
alicui iudeo vel pagano aliquid relinque
re in teſtamento: et ſi fecerit etiam poſt mor
tem iudicabitur anathema: extra de heret
ſiquis eps. 24. q. 2. ſane. 2. A Hoſti. dicit
q̄ vniuerſitati iudeorum legari non poteſt
C. e. l. i. ſed ſingulis forte ſic ſm Azo. Sed
clerico non licet etiam ſi iudeus frater eius
ſit: tamen eos paſcere licet: vt in. d. q. 5. B
et videtur intelligendum ſʒ Guil niſi lega
ret ad ſuccurrendum neceſſitati. A Jdẽ
Guil. dicit: vt pʒ in prefata. q. 5. Credo q̄
ſiue ſit clericus ſiue laicus ſi daret vel lega
ret aliquid talibus: ⁊ maxime conſanguie
is non ad ditandum: ſed ad ſuccurrendū
extreme vel multum arte neceſſitati non eſ
ſet puniendus. Dictum tamen Hoſti. vide
tur probabilius per dictum. c. ſiqs eps. B
Jtem non debet iudeis permitti nouaſ exi
gere ſynagogas: ſed antiquas reficere: dū
tamen non ampliores vel precioſiores ſoli
to. Ritus autem et ſolẽnitates ſuas ſunt ꝑ
mittendi ſeruare: extra eo. iudei. ⁊. c. conſu
luit. Jtem in diebus lamentationis ⁊ domi
nice paſſionis non debẽt in publicum ꝓdi
re: extra eo. in nonnullis. A forte idem
eſſet ſi ecclia limitaret pro aliquo cõi infor
tunio xp̄ianitatis ſm gl. Ray. ⁊ in dicta. q
5. B Quin etiam in die paraſceue no

Iudeꝰ.

debent habere oſtia uel feneſtras apertas
ex̄ eo. quia ſuper his. Item cogendi ſunt ta
lem habitum cōmunē deferre ꝙ manifeſte
ab aliis diſtinguantur: ex̄ eo. in nonnullis
Item cogendi ſunt ad decimas: vt. ſ. deci
me 2°. §. 2. Itē cogendi ſunt xp̄ianos teſtes
recipere cōtra ſe: ſed iudeus nō poteſt ferre
teſtimonium cōtra xp̄ianum: ex̄ de teſti. iu
dei. A Ibi dicit p̄muni: ſcd̄z notatur i
glo. B. Iudeis permittitur agē ꝛ conuenire
apud iudices nr̄os: ſed nō apud ſeniores
eoruz. Arbitrū ēt poſſunt eligere iudeum
cuius ſniam ordinarius exeq̄tur. C. eo. ii.
iudei romano. Item in ſabbatis ſuis ñ de
bēt trahi ad iudicia: nec ipſi alios trahere
ſʒ nec in aliis feſtiuitatibꝰ ſuis debēt turba
ri. A. niſi in locis ſuis fecerint ſignum xp̄i
vl aliud i cōtēptū xp̄iane legi: vt. C. e. l. i iu
deos. B. nec ſepulchra coruz obētu forte
pecunie effodi: vt. C. eo. ti. die ſabbato. ex̄
eo. ſicut iudei. §. 1. ꝛ 2. A. Nō etiā ꝙ ꝛ ſi iu
deorum vel ſaracenorū filii vl̄ alii ad fidē
cōuertantur debēt hēre portōem ſue he
reditatis: ex̄ eo. iudei. 2. ꝛ in dicta. q. 5. B.
De iudeorū ſeruis iudeis vel xp̄ianis hēt
ſ. iudeus. 2. per totum. Silr ꝛ de nutricibꝰ
infantium iudeorum.

Que ſit pena participātiū cum iudeis
contra caſus nunc dictos. Rñ. ſm Ray.
Si ſint clerici ꝛ admoniti ſatiſfacere ꝛ emē
dare nolunt debent priuari officio ꝛ benefi
cio. Si laici ſunt: vtputa principes q nolūt
exequi predicta: ſiue alii qui aliquod impe
dimentum afferunt. A. ſiue quicūq alii
contrafacientes: vt in iuribꝰ allegatis B.
ꝛ admoniti non ſatiſfecerint debent excō
municari. 28. q. 1. nullus. Si vero ſunt iudei
tamdiu ſunt xp̄iani ab illorum cōmunio
ne ꝛ cōmercio ſeparādi ſub pena excōmuni
cationis donec illi emendauerint ꝛ ſatiſfe
cerint vt oportet: ex̄ eo. ꝛ ſi iudeos in fi. ꝛ ex
tra de decimis de terris. ꝛ extra de vſuris. cū
tu. A. Melius eo. ti. poſt miſerabilem.
Quandoq etiam puniuntur pena ſangui
nis ꝛ mortis: vt ſi impugnarent fidem xp̄i
C. de iudeis. l. fi. vbi dicitur: Cernat iudeus
bona ſua proſcripta mox pene ſanguinis ꝺ
ſtinandus qui fidem alterius expugnaue
rit peruerſa doctrina. Item ſi impedier i vo
lentem conuerti. C. eo. l. iudeis. vbi dicitur
Iudeis ꝛ maioribus eorum ꝛ patriarchis
volumus intimari: ꝙ ſiquis poſt hāc legez
aliquem qui eorum feralem effugerit ſectā
ꝛ ad dei cultum reſpexerit ſaxis vel alio fu
roris genere: quod nunc fieri cognouimus
auſus fuerit attentare: mox flammis deden
dus eſt: ꝛ cum omnibus ſuis participibus
concremandus. B

Quid fiet de iudeis vel aliis xp̄z blaſphe
mantibus. Rñ. ſm Hoſti. Omnis talis ſm
leges decapitatur etiaʒ chriſtianus. Unde
principes ſeculares iudeos xp̄m blaſphe
mantes grauiter punire debent ſiue pena
pecuniaria ſiue etiā grauiori: ex̄ eo. c. i. in nō
nullis in fi. A. Idē in ſū. con. eo. ti. q. 6.
Sed i. c. nōnullis. aliud quo ad hoc ñ dr̄
niſi ꝙ cō digna aiaduerſione debēt cōpel
li. Sʒ de pena pecuniaria dr̄ in. c. ſtatuimꝰ
ex̄ de maledi. vbi etiam nōt dñs An. de bu.
ꝙ ſilr etiā p̄ncipes debēt eos punire pena
vltimi ſupplicii. i. mortis. B. De xp̄ianis blaſ
phemantibꝰ vide ĩ. maledictio. An liceat
xp̄ianis cōicare cū iudeis vel aliis infide
libus hr̄. ſ. infidelis. §. 1. ꝛ h̄ ſ. §. 2. Contra
aūt xp̄ianos qui ſūt iudei ꝓcedēdū ē ſicut
ꝯtra hereticos: vt ſupra hereticꝰ 2. §. 22°. q
icipit: Cōtra xp̄ianos.

Utrū liceat dñis terraruʒ exactōem fa
cere in iudeos. Rꝰ ſm Tho. in q̄dam litera
ad duciſſam Lothoringie: Quāuis ſicut iu
ra dicūt iudei merito ſue culpe ſunt ſint
addicti: ꝛ ſic eorū res dñi poſſint accipere
tanq̄ ſuas: ita tñ vt non ſubtrahātur neceſ
ſaria vite: quia tñ oportet nos ābulare ho
neſte etiā ad eos q foris ſunt ne nomen dñi
blaſphemetur: hoc obſeruādum eſt vt exa
ctōibus quas facere non conſueuerunt. A
ideſt non ſoluere: vl̄ conſueuerunt facere. ſ.
p̄deceſſores dñorū: vt pʒ p eūdem: ꝛ in ſū.
con. eo. ti. q. 9. B: nullatenus p̄grauētur: ſʒ
ad conſueta cogi poſſunt.

Quid ſi iudei nihil habent niſi vſuras
cui reſtituētur ea que male accepta fuerunt
ab eis. Rꝰ ſm Tho. in p̄dicta littera: Cum
ea que iudei p vſurā extorſerūt: nō poſſint
licite retinere: ꝯñs ē vt ſi vos illa ab eis rece
peretis: nec vos licite retinere poteſtis: niſi
forſitan eſſent talia q̄ a vobis vel anteceſſori
bus veſtris hactenꝰ extorſiſſent. Siqua vo
habēt q̄ extorſerunt ab aliis debent reſtitui
illis quibus iudei tenebātur reſtituere ſi in
ueniuntur: alioqn in pios vſus ſm cōſiliū
dioceſani ꝛ aliorum ꝓborum: vel in cōmu
nem vtilitatem terre ſi neceſſe eſt: nec eſſet

illicitũ ſi vos ꝺ nouo exigeretis talia a iude is ſeruata tamẽ conſuetudine predeceſſoꝝ veſtroꝝ hac intentione vt in pios expendã tur vſus. A Idem in ſum.con.eo.ti.q. io. Et iſta conſuetudo attendenda eſt i exa/ ctione: non aute in vſurarũ reſtõne ad quã preciſe ꝛ oio per ꝑncipes cõpelli debẽt q̃/ cunq; conſuetudine non obſtante: extra de vſuri.p⁹ miſerabilẽ.ꝛ in cle.ex gui eo.ti. B

Utrũ iudeus q nihil hȝ preter vſuras poſſit puniri pecuniariter. R° ſm Tho. vbi ſ. dicẽdũ ꝙ expedit oẽs pecuniariter puiri ne ex ſua iniquitate commodũ reportent ꝛ maiori pena q̃ quicunq; alius non vſura/ rius in ſimili caſu quanto pecunia que eis auffertur minus ad eos pertinet. Põt etiã ſuperaddi ꝛ alia pena ne ad penã ſufficẽ vi deatur ꝙ pecuniam aliis debitam deſinũt poſſidere: pecunia tñ pene nomine ab eis ablata retineri non põt: ſed debet de ea fieri ſicut in precedenti.§. dictum ẽ. A Idem in ſum.con.eo.ti.q.xj. Et additur ſm eũdẽ Si vero dicatur ꝙ ex hoc principes terraꝝ dãnificant: hoc damnũ ſibi imputent: vtpo te ex coꝝ negligẽtia prouenieus. Melius.n. eẽt vt iudeos laborare ad ꝓprium victum lucrandum compellerent q̃ vt ocioſe viuẽ tes de ſolis vſuris ditentur: ꝛ ſic eoꝝ dñi de ſuis redditibus fraudẽtur. Ita enim et per ſuam culpam princeps defraudaretur redditibus ſuis ſi ꝑmitteret ſubditos ſuos ex ſuo latrocinio vel furto lucrari: tenẽt.n. reſtituere qcqd ab eis exigeret. B

Utrũ liceat recipere donũ vel preciũ la boris ꝛ huiuſmodi a iudeis vſurariis. R° ſm Guil. ſi iudeus habȝ aliquid aliud q̃ vſuras: poteſt accipi ab eo. A verum ẽ ni ſi ipſi vſurarii ſunt nõ ſoluẽdo vel ex h° red dant impotentes ad reſtituendum: vt infra vſura.6.§ vtrũ dona. de quo in ſe.§. B Si vero nihil habet preter vſuras: tũc aut recipiens certat de dãno ſuo vitando: ꝛ ſic accipiendo non peccat ſicut qui a fure vel a raptore dãnificatus eſt: vtputa per incẽdia ꝛ huiuſmodi nõ peccaret ſi recuperaret ab eo damnum ſuũ: licet ipſe fur vel raptor ni hil haberet niſi qꝺ eẽt queſitum ex furto vl rapina: dũ tñ non reciperet pro dãno ſuo i ſpe ipſas res alienas. Addit Tho. in epiſto/ la ad duciſſam dicens ꝙ ſi iudeus vltro cõ ferat pecuniam vel encenium: expedit reci pere: vt pecunia ſic recepta reddatur hiſ q

bus de iure debetur ſeu aliis: vt dcm̃ ẽ.ſ.§. 8. A Idẽ in ſũ.con.li.i.ti.4.q.ii. B Utrũ dona et elemoſyna data ab vſurario poſſint recipi: vide.j.vſura p°.§.ii. qui inci pit: vtrum dona.

Quid ſi iudei occupant totam aliquaȝ parochiam emendo que a xpianis ſolebãt poſſideri: nunquid poſſit eccl'ia hac occaſi ſione petere aliquid ab eis. R° petere põt ꝛ ſoluere tenentur decimas prediales ꝛ oẽs cenſus ſiue preſtationes ſiue oblationes re ales quas xpiani de domibus ꝛ poſſeſſioni bus ſoluere tenebãtur: extra de vſuris quã to. ſed ſecus de decimis ſeu oblatõib⁹ ꝑſo ſonalibus vt dcm̃ ẽ.ſ. decime 2°.§.2.

Azima iudeoꝝ in neceſſitate põt emi ꝛ ꝛ comedi ſm Guil. A Idem in ſum con. li.3.ti.33.q.125. Sine neceſſitate autẽ h° ꝓ hibetur ſub pena depoſitionis q̃tuȝ ad cle/ ricos: ꝛ excõicatõis q̃tum ad laicos.28.q prima nullus. B Quõ iudeus compella tur reſtituere vſuras.j. vſura ꝑmo.§.ſi.

Iudeus ſecundo

Quo ad ſeruos ꝛ ſeruientes iudeis. Quid er/ go de ſeruo iudei ſi vult fieri xpian⁹. R° ſm Ray. Si ſeru⁹ eſt vernaculus.i. de eius an/ cilla natus: ꝛ velit fieri xpianus ſtatim eripi tur in libertatẽ nullo precio dato. C. ꝺ epi. ꝛ cle.l. deo nobis.§. is ita. A Ibi dicitur Iubemus vt nullus iudeus vel pagan⁹ vel hereric⁹ xpianos ſeruos hẽat ꝙ ſi inuenti i tali reatu fuerint: ſãcimus ſeruos omnibus modis liberos eſſe. Ibi etiam dicitur ꝙ ſer ui iudeorum paganorum vel hereticoruȝ q voluerint ad catholicam fidem venire fo/ ueantur ꝛ defendantur per rectores ſpiritu ales ꝛ temporales: ꝛ poſtq̃ fuerint eccleſie catholice aſſociati omnibus modis liberi remaneant: nec redigantur iterum in ſerui tutem etiam ſi eorum domini poſtea ad fi/ dem catholicam conuertantur. Et ſubdit: Contẽptores huius legis non ſoluȝ pecũi/ aria mulcta: ſed etiam capitis ſupplicio pu nientur. B ꝛ ar. di.54. fraternitatem. Iꝺ ſi ſeruus fuit emptus qui erat xpianus: diſ. 54. mancipia. vel eẽ volebat: qꝛ tales non li cet iudeo emere vel in ſeruos tenere. Idem ſi ſeruus emptus erat paganus: ꝛ fuit emp tus cauſa ſeruiẽdi: ꝛ tunc vult fieri xpian⁹ vt in dicto.c. fraternitatem. Item idem ſi

emit eum cauſa mercimonij: puta vt vende
ret eū alteri ⁊ non expoſuit eum venalem i
fra tres menſes: quia preſumitur ꝙ ad ſer
uiendum emerit. Si vero expoſuit eum ve
nalem infra tres menſes: ⁊ non ſtetit per eū
quo minus vendiderit: ⁊ ipſe vult fieri xpi
anus infra illud ſpacium vel etiam poſt: li
berabitur dato precio. 12. ſolidorum ab ali
quo chriſtiano: vt in. c. fraternitatē. ⁊ extra
e. c. 1. ⁊. 2. ⁊ vl. A in dicto. c. vl. ſic dicit: Nul
li iudeo baptiçatū vel baptiçari volētē eme
re liceat vel in ſuo ſeruitio retinere. Quod
ſi quem nondū conuerſum ad fidem cauſa
mercimonij emerit ⁊ poſtmodū factus ſit
vel fieri deſideret xpianus datis pro eo. 12.
ſolidis ab illius protinus ſeruitio ſubtraha
tur. Si autem infra tres menſes ipm vena
lem non expoſuit vel ad ſibi ſeruiendū emit
eundem nec ipſe vendere: nec audeat alius
comparare: ſed nullo dato precio perduca
tur ad premia libertatis. B Et erūt illi
12 ſolidi vſualis monete illius loci: ex. ō ma
ledi. ſtatuimus. A Alij dicunt cum qui
bus ſentit Goff. ꝙ hic ſolidus capitur pro
aureo: vt in Inſti. de pe. te. liti. § fi. vbi nōt
glo. ꝙ in legibus capitur ſolidus ꝓ aureo
⁊ ꝙ. 70. aurei faciunt librā auri. Alij dicūt
cum quibus ſentit Ray. ꝙ capitur pro ſoli
do vſualis monete. ff. de lega. 3°. l. nummis
vbi dicitur ꝙ in legato nummorum in du
bio intelligitur minor moneta. Predicta
etiam notantur in ſum. con. li. 1. ti. 4. q. 16.
ad fi. Et pro dicto Ray. facit. c. cum ſint. ⁊
. c. odia. de regu. iur. li. 6. B Et hoc intel
lige niſi dominus eum volentem circūcide
ret: vel alterius ſecte ſignaculum imprime
ret. A . ſ. cum diceret ſe velle xpianum fie
ri. d. q. 16. vbi etiam notantur hec. Et addi
tur ſm Ray. ꝙ idem dicendum eſt ꝑ omīa
de ſeruis ſaracenorum. Con. Lau. ⁊ Inn.
Idem enim vt dicunt periculū eſt in vtriſ
ꝗ. Et quod dicitur ad Eph. 6. ⁊ 1. Pe. 2.
Serui obedite dominis veſtris carnalibus
dicunt intelligi debere ſm ſtatum primitiue
eccle. Sed Hoſti. dicit ꝙ hoc debet intel
ligi de his qui ſeruiunt in gleba ⁊ nō domi
extra de cenſi. omnis. Melius facit extra
e. c. 2. In dicta. q. 16. dicitur ſʒ Ray. ꝙ ſer
ui hereticorum impune poſſunt dominos
relinquere ⁊ ad eccliam confugere. C. de he
reti. l. manicheos. B Tūc. n. ꝓpter iniu
riam corporis ſine precio liberabitur: diſ.

54. nulla. Idem Goff.

Sed nunquid iſte redemptus erit ſer
uus redimentis. Rndeo ſm Ray. non: ſed
erit liber. A . ſ. ſoluto precio. Per prius
autem remanet ſeruus qn̄ redemptus ē ad
ſeruiendū: extra eo. c. 1. Et ad hoc fac. § do
minus. ſ. allatus. B Et reſtituet ei preciū
ar. Inſti. de noxa. acti. §. dn̄s. Et ſi non ha
bet preciū querat mendicando vel ſeruiat
ei tantū ꝙ ſeruitium compenſetur cū ꝓcio
⁊ poſtea eat quo vult: arg. 36. q. 6. de rapto
ribus. A Tempus ſeruiendi poteſt eſſe
de quinquennio ad inſtar eiꝰ q redēptus ē
ab hoſtibus: vt. l. fi. C. ō poſtli. reuer. ab ho
ſti. vel erit ad ad arbitriū boni viri ſʒ Ray.
⁊ in ſū. con. eo. ti. q. 17. B Et hoc intelli
ge niſi cauſa pietatis emptus fuerit: tūc eni
non tenetur aliquid reddere vel ſeruire: qa
qō pietate datur prohibet ius ne repetatur
⁊ ſic dediſſe preſumitur niſi contrarium fue
rit proteſtatus. ff. de reli. ⁊ ſump. fu. l. at ſigl
§. ſed interdum. A Ibi dicitur ꝙ quis ꝓ
teſtari debet de intentione ſua: ne videatur
cauſa pietatis gratuite egiſſe ſumptus fune
ris. Et ibi glo. dicit: Nota ꝙ atteſtatio pro
bat volūtatis noſtre ſniaz. Et ꝓdeſt hoc no
tare in matrimonio cum quis primo pro
teſtatus eſt ſe n̄ deſponſare cā mrimonij: ſʒ
alia de cauſa. B Cō. Gof. ⁊ Hoſt. A
Idem in dicta q. 17. B

Quid ſi nullus emptor apparet. Rꝰ ſm
Ber. Nihilominus erit liber: ⁊ oſtiatim q̄
rat precium aut operas preſtet: vt in prece
denti. §. dictum eſt. ff. de manumiſ. l. 4. A
Ibi dicitur ꝙ ſeruus redēptus ſuis nūmiſ
cōſequit libertatem. Et dicūt nummi ſui: ſi
ſūt ex aduenticio lucro ſiue ex donatōe ami
ci ſiue ex eius peculio: qō etiam ad venditi
onem pertinet. Et predicta notat glo. in. c.
1. extra eo. B

Quid ſi plures ſint qui velint emē. Rnꝰ
ſm Goff. Epus loci eligat magis idoneū
ff. de accu. l. ſi plures. vel ſi ſunt pares q̄ti
cet epiſcopus cui velit: ar. extra de iure pa
tro. cum autem. Idem Hoſti. A Idē in
ſum. con. eo. ti. q. 18. B

Utrū aliquo mō licitū ſit xpianis ꝙ ſer
uiant iudeis. Rndeo ſm Hoſti. Cū ꝓhibi
ſit ꝙ nullum mancipium xpianum ſerui
at iudeis: multo minus xpiani liberi eis ſer
uire debent. Non enim debent eſſe aſſidue
intra domum iudei: nʒ tāꝗ familia aut ob

metrix. At ſi ipſi xp̄ani ab eis diſcedere no-
lunt debēt excōicari: extra eo. iudei. 2. c. ad
hoc. 2. c. 2. ſi iudeos. Si aūt iudei nolūt eoſ
dimittere ꝓhibetur iudeis cōmerciū cum
eis: vt in. d. c. 2 ſi iudeos in fi. Sʒ ex̄ domū
poſſūt eis ſeruitia fieri. vnde pn̄t h̄re xp̄ia-
nos colonos: ex̄. e. multoꝝ. A Cō. Ray.
vt in ſū. con. eo. ti. q. 21. vbi ēt dī: Nadem te-
neas de ſaracenis. B

Utꝝ xp̄ianus poſſit emere vel h̄re ſeruū
iudeū. R° ſʒ Ray. 2 Goſ. ſic ex̄ e. c. 2 ſi iu-
deos. 23. q. 8. diſpar. ñ tñ dʒ cū eo morari:
ita q̄ h̄eat eū tāq̄ familiarē. 28. q. 1. c. ſepe.
2. c. nullus. Et ſi voluerit fieri xp̄ianus non
poteſt eum dominus ꝓhibere. 19. q. 2. due
ſunt. Idem Hoſtien. A Idem in ſū. cō.
eo. ti. q. 19. B

Sed nūquid iude⁹ q̄ ē ſeruus xp̄iani
ſi baptiçet fiat liber. R° ſm Ray. non: ſʒ re
manet ſeruus: q2 ſeruitus introducta eſt de
iure diuino. 35. di. ſexto die. 2 ꝑ ius gentiū
di. 1. ius gentiū. 2 iure canonico confirma-
ta. 12. q. 2. eccleſiaꝝ. Con. Goſ. 2 Hoſti. Ad
dit Ray. q̄ vbi de bona conſuetudine non
ſolent xp̄iani eē ſerui: cōſulerem q̄ in r̄miſ
ſionē peccatoꝝ dn̄s manumitteret eū: vel
ſaltem de pecunia mendicata vel ſeruitio
ad tp̄s preſtito ſm arbitriū boni viri redi-
meret ſe. 12. q. 2. cū redemptor. A Idē in
ſum con. eo. ti. q. 20. B

Iudeus tertio de cōuerſiōe iudeoꝝ

Ubi ſciendū q̄ iudei 2 ceteri infide
les non debent ad fidem compelli aſperita
tibus: ſed potius debēt induci auctoritati-
bus rationibus 2 dulcibus v̄bis. Naʒ co
acta ſeruitia non placēt deo. 45. diſ. qui ſin
cera. 2. c. de iudeis. Si tñ conditionalr coa
cti: puta ꝑ minas vel reꝝ ſuaꝝ ablationem
vel per verbera 2 h⁹i baptiſmū ſuſceperūt
2 poſtea receſſerūt a fide compellendi ſunt
redire ne nomē dn̄i blaſphemetur: 2 fides
contēptibilis habeatur: vt in predicto. c. de
iudeis. Si v̄o fuerūt abſolute coacti: vt ſi
per violentiā in aquam merſi ſūt non reci-
piunt baptiſmū: ex de baptiſ. maiores. Cō
Tho. 2ª 2ᵉ. q. 10. 2 etiā Hoſti. Addit Ray.
q̄ tales infideles poſſūt trahi mūeribus 2
ꝓmiſſis. Et intelligendū ſm guil. non q̄ li
ceat aliquid dare pro fide ſuſcipienda: ſed
ſi aliquis infidelis timeret paupertatē ſi ba-
ptiçaretur poſſet illud obſtaculū ab eo tolli
qui ſciret eius propoſitū. De hac materia
plenius infra munus. §. 2°. Poſſūt etiam
ſm Ray. induci per grauiorem exactionē
penſionū faciendā in principio locatōiſ. 23
q. 4. dʒ hō. 2. q. 8. iā v̄o. A Idē in ſum.
con. li. 1. ti. 4. q. 3. B

Utꝝ pueri iudeoꝝ 2 infideliū inuitiſ pa
rentibus ſint baptiçandi. R° ſm Tho. 2ª 2ᵉ
q. 10. Non lʒ: ſed qñ ad annos diſcretioniſ
ꝑuenerint poſſunt fidē ſuſcipere etiā paren
tibus inuitis. A Idē in ſū. con. e. li. ti. 4.
q. 4. B Cō. Guil. dicēs q̄ nec licʒ nutri
cibus occulte baptiçare ꝑuulos iudeorū
ſi tñ in articulo mortis paruuloꝝ hoc face
rent non credo q̄ peccarent.

Quid fiet de poſſeſſionibus 2 boniſ iu
deoꝝ: 2 alioꝝ infideliū ad fidē conuerſoꝝ
R° ſm Ray. Non debēt ab eis excludi: ex
tra eo. iudei. 2° niſi ſint vſuraria vel de vſu-
ra empta: q2 vendenda 2 reſtituenda ſūt il-
lis a quibus ſūt accepta vel heredibus eoꝝ
Qđ ſi nō inueniūt poterūt ſic conuerſis tā
q̄ pauperibus per ep̄m aſſignari.

Que pena iudeoꝝ qui tēdāt ſubuertere
baptiçatos. R̄n. Debēt publicis flagellis d
putari. 28. q. 1. ſepe. ita tñ q̄ hec pena ñ tran
ſeat in vindictā ſanguinis: q2 talis pena re
linquēda eſt brachio ſeculari. A nā ꝓpter
ſubuerſionē p̄fatā vel ſimilē ſm leges irro
gatur pena mortis: vt pʒ. ſ. iude⁹ p°. §. 2. in
additione. Flagellatio aūt irrogat ēt pro ſo
la conuerſatione. d. c. ſepe. vbi dicitur: Se
pe maloꝝ conſortia etiam bonos corrum
punt. 2. j. Quicunq̄ ergo amodo ex his q
baptiçati ſunt infideliū cōſortia non vitaue
rint: 2 hi xp̄ianis donēt: 2 illi publicis cedi
bus deputentur. B

Iudicare poteſt in-

telligi dupl̄r. Uno mō qñ aliqs vi
dens opera ꝓximi de quibus dubium eſt
quo animo fiūt iudicat i peiorē ꝑtē: 2 d h⁹
dī. ſ. dubia. Alio modo dī iudicare iudex
qñ ſñiā ꝓfert: et de hoc dicetur ſtatim i. c. iu-
dex. p°. §. 3. 2 ſe.

Iudex primo cōiter. Quā-

tū ſciam dʒ h̄re iudex. R̄n. ſm Ber. ex̄ d reſcri
p̄t ſciſitat⁹. dʒ eē peritus: nec querere ab
alijs qd eū loq̄ oporteat: i auc. d ꝓiudi. i p̄n°
coll. 6. ex̄ de ꝯſā. 2 affi. ex lr̄is in fi. Et tñ ēt ſi
illitteratus ſit 2 h̄eat ꝯſuetudinē 2 peritiam

iudicādi pōt ei cā cōmitti. C. de iudi. certi
iuris. ſed iudex maxime eccleſiaſticus eſſe
nō pōt niſi ſit perit⁹ ſaltē mediocri iuris ſci
entia: notaſ di. 20. c. i. A Idē in ſū. cō. li. 2
ti. 5. q. 138. Sed certe vr̄ ꝙ qs poſſit eē iudex
ēt ſine ſcia iuris dūmō hēat experientiam
cārū ex cōſuetudine. nā dicta. l. certi iuris. ñ
diſtinguit inter iuriſditionem ordinariā et
delegatā: ꝛ videſ expreſſe hr̄i in auc̄ ꝺ iudi.
in pn° coll. 6. ibi neqꝫ cāꝝ habentium expi
mentū ꝛc̄. vbi ēt pꝫ ꝙ admiſtrantes impe-
ratori ꝛ hñtes dignitatē ſinguli pñt eē iudi
ces ordinarij ēt ſi nec ſciam iuris nec expiē
tiā habeant cārū: ſed debēt hr̄e peritos aſ
ſeſſores vt ibi. B

Utrū quis poſſit ſuper ſe cōſtituere ex
traneū iudicē. Rn̄. laicus pōt conſtituere ſu
um iudicē oēm qui alis iuriſditioni preeſt
nō aliū. C. de iuriſdi. om. iu. l. i. ꝛ. l. priuatoꝝ
Clerici ꝟo non poſſunt in non ſuum iudi-
cem conſentire: niſi ſit perſona eccleſiaſtica
ꝛ de conſenſu ſui epi: extra de fo. compe. ſi-
gnificaſti. nam ꝛ ſecularis iudex nullam in
eꝯ poteſt habere iuriſditōnem nec in crimi
nalibus nec in ciuilibus. C. de epi. et cleri.
auc̄. ſtatuimus. A Ibi dr̄: Statuim⁹ au
tē vt nullus eccleſiaſticam perſonam in cri
minali cā vel ciuili trahere ad iudicium ſe-
culare preſumat ꝯ̄ conſtitutiones impiales
ꝛ canonicas ſanctiones. Qđ ſi fecerit actor
a iure ſuo cadat: iudicatūqꝫ nō teneat ꝛ iu
dex extūc ſit iudicādi ptāte priuatus. San
cimus autē vt ſiq clericiſ vel perſoniſ eccle
ſiaſticis iuſticiam denegare preſūpſerint
tertio regiū ſuā iuriſditionē amittant: B
ꝛ extra de foro cōpe. ſeculares li. 6. nec cleri
cus pōt huic priuilegio renūciare: vt. ī. re-
nūciatio. 3°. §. 3. Et hoc ipſū vide ħ. §. pe. et
ī. ſñia. §. 6.

Utrū iudex poſſit aliquē iudicare ſine
actore vel accuſatore. Rn̄. ſm Tho. 2ª 2ᵉ. q.
65. Cum iuſticia non ſit ad ſeipm ſed ad al
terum: oportet ꝙ iudex vnus eſt actor ꝛ a-
lius reus. Unde in criminibus non poteſt
aliquem condēnare niſi hēat accuſatorem
extra de accu. ſi legitim⁹. Nihilominus tñ
interdū infamia hꝫ locū accuſatoris: ex̄ de
accu. euidētia. ꝛ tūc ē pcedēdū ad inqſitio-
nem: vt. ſ̄. inquiſitio. § 2. ꝛ. 3.

Utꝝ iudex poſſit aliqd accipe a partibuſ
Rn̄° ſm Ray. Ordinarij iudices nō debent
petere aut recipere a partibus ēt expenſas:
cū ꝓpter iuſticiā tenēdā hēant ſuas prouiſi
ones. ſ. ne dū ſūptus querit predo craſſet:
di. 86 non ſatis. 25. q. i. militare in fi. Nec
credo ꝙ ēt ſponte oblata dēat recipere ꝓpꝭ
ſuſpitionē vitandā: ab alijs vero encenia
ſponte oblata ac ēt moderata recipere pōt
di. 18. de eulogijs. ff. de offi. procō. ſolēt. A
Ibi dr̄: Non in totū encenijs abſtinere de
bebit procōſul ſed modū adijcere: vt neqꝫ
mō ſe in totū abſtineat nec auare modū en
cenioꝝ excedat. Naꝫ valde inhumanū ē a
nemine recipere ſed paſſim viliſſimū: ꝛ per
oia auariſſimū. Hec etiā notāſ in ſū. con.
li. 2. ti. 5. q. 142. B Iudex etiā delegat⁹ ni
hil recipere pōt a ptib⁹ niſi forte eſculentū
vel poculentū ex mera liberalitate oblatum
qđ paucis diebuſ cōſumi poſſit: vel niſi mo
deratas expenſas cū ipm ꝓpter cāꝫ ſibi cō
miſſam cōtigerit ex̄ ſuū domiciliū profici
ſci: ita ꝙ in ipſis expenſis non excedat mo
dū: nec exigat plus ab vna pte q̄ꝫ ab alia: ꝛ
ꝙ ꝓpter expenſas habendas niſi cā requi
rat occaſionē pficiſcendi non aſſumat: ꝛ ſi
litigantes fuerint notabiliter pauperes etiā
ꝓ expenſis nihil exigat: extra de reſcript.
ſtatutū. § inſup li. 6. Aſſeſſorē ñ accipiat niſi
eo indigeat: alioquin de ſuo ꝓpo teneſ ꝓui
dere ei. Sed ſi indigeat aſſumat neutri par
ti ſuſpectū: et ei de cōpetenti ſalario mode-
rato ab eo faciat a partibus ꝓuideri. No-
tarios in cā ſibi cōmiſſa ab immoderato ſa
lario refrenet: nec cū eis nec cū aſſeſſore lu-
crū participetur: ꝛ ſi ꝯ̄ hec reciperet ad reſti
tutionē teneſ ꝛ non ꝓdeſt remiſſio. A. ſ.
eoꝝ quibus facienda eſt reſtō quin teneaſ
ad integrā reſtitutionē: vt in. c. de quo ſtati
B vt in. d. c. ſtatutū. Silr dꝫ refrenare nū
cios ꝛ officiales quoſcunqꝫ.

Quid ſi iudex iniuſte iudicauit. Rndeo
ſm Ray. Si ſcienter male iudicauit: pu-
ta timore: cupiditate: odio: amore: vel alia
quacunqꝫ cā: tenetur leſo preciſe ad oē in-
tereſſe: niſi poſſet inducere illum ꝓ quo tu-
lit ſñiam ad plenariā reſtitutionē. C. de pe.
iudi. l. vl. xi. q. 3. quatuor. Et ſm leges mul
tas alias penas debet ſuſtinere. Debet eti
am preter reſtitutionem imponi ei peniten
tia tāq̄ꝫ ꝓ grauiſſimo crimine. xi. q. 3. qcun
qꝫ. A hoc enim grauius eſt rapina ſim-
plici: qꝛ auctoritate diuina abutendo ꝑter
iniuriam proximi deum inhonorat: ſꝫ Al.
ꝛ in ſū. con. eo. ti. q. 137. B etiam ſi ſit in-

Judex

dex eccleſiaſticus. Adhuc als multiplr pu
nitur: vt. j iudex. 2°. §. 2. Si vero per igno-
rātiā iniuſte iudicauit: tenetur ſm leges le-
ſo inq̄ntum bonū ⁊ equū videbitur religioſi
iudicantis. ff. de va. ⁊ extraor. cogni. l. vlti.
In iudicio tñ anime tenetur: vt in pmo ca
ſu ſi in culpa fuit. ſ. q2 ſciuit vel ſcire debuit
ſe inſufficientē ⁊ iudicare talem cām preſūp
ſit. Et idē ſi erat ſufficiens ſed neglexit ſtu-
dere ⁊ videre quod debuit. Minus tamen
agendum cum iſto eſt q̄ cum illo qui ſciē-
ter fecit. Et addit h Ul. q ſi iſte ignorās fu
it delegatus: ⁊ neceſſitate obediētie male iu
dicauit: ſed tamen bona fide ⁊ de conſilio
peritorū non tenetur. A tenetur autē ad
reſtitutionem ſi in petendo conſiliū fuiſſet
negligens aut culpabilis ſm eundem Ul.
glo. Ray. in dicta q. 137. vbi etiam habet
qđ ſtatim ſeqtur. B Et idē dicit Ray. ſi
talis iudex tulit iniquā ſñiam deceptus p
aſſeſſorem talem qui cōiter ſufficiens puta
batur. A Ray. vt p3 vbi. ſ. nō vl loq de
delegato tm̄ ſ3 gnālr de omni iudice. B
Quid ſi iudex accepit pecuniā vt ma
le iudicaret. Rn° ſm Ray. non ſolum puni
tur vt. ſ. in precedenti §. dictum eſt q ſcien
ter male iudicauit: ſed etiam pecuniam ſic
receptam tenetur reſtituere non ei qui dedit
cum turpiter dederit: ſed ei in cuius iniuriā
recepit. i. q. i. iubemus. ⁊ ar. 17. q. 4. ſiqs in
atrio. ff. de calū. l. gnāliter. § illud. A Idē
in ſum. con. e. ti. q. 139. Et hoc verum in fo
ro iudiciali: ſecus in pñiali in quo nō ſucce
dit obligatio niſi ad ſolum intereſſe ⁊ non
ad penam niſi preceſſerit iudicialis ſñia: al
pena non debetur in foro pñie: vt dicit glo.
12. q. 2. fraternitas. Hec etiā ſentit gl. Ray.
vt p3 in ſū. con. e. ti. q. 140. Et vt ibi p3 ſm
Ul. hoc caſu dicendū ē đ hac pecunia idē
qđ de alio turpi lucro. B
Quid ſi accepit pecuniā vt iudicaret:
vel etiam vt non male: ſed bene iudicaret.
Rndeo ſm Ray. tenetur reſtituere ei qui đ
dit. A niſi dediſſet vt animum iudicis ſb
ſpe recti inclinaret: ⁊ ita indirecte ⁊ tacite in
tendebat ipm corrūpere ſm eundem: vt in
dicta. q. 140. B q2 cum ex officio ſuo te-
netur grat iudicare ⁊ bene turpiter accepit
⁊ crimē concuſſionis cōmiſit. Et idē dico
ſi ex aliqua cā oportebat eū non iudicare: ⁊
nihilominus vt non iudicaret accepit ali-
quid. i. q. i. iubem⁹. ⁊ c. l. iulia. ⁊ c. venale

ſus. A al incipit vel: ⁊ ſequitur immedia
te poſt. c. l. iulia B extra de ſimo. nemo.
Et Auguſtinus. xi. q. 3. non licet iudici ven
dere iuſtum iudicium: ⁊ ſi liceat aduocato
vendere iuſtum patrocinium et iuriſcon-
ſulto iuſtum conſilium. A Hoc habet
ea. q. c. non licet. Et predictis con. Ul. vt p3
in dicta. q. 139. ⁊. q. ſe. B
Quid ſi iudex tenetur ⁊ nullo mō vlt
iudicare: ⁊ propter hoc amittit aliquis ius
ſuum. Rn° ſm Ray. tenetur reſtituere totā
litē eſtiatōnē ei qui propl hoc ē leſ⁹. 23. q. 2.
dñs. ⁊. q. 5. admiſtratores. i auc. vt diffe iu.
§. pe. A Cō Ul. vt in ſū. cō. e. ti. q. 141. B
Utrū iudex poſſit penā reo totaliter re
laxare. Rn° ſm Tho. 2ᵃ 2ᵉ. q. 167. Duplici ra
tione impeditur iudex ne reū a pena abſol
uere poſſit. primo quidem ex parte accuſa
toris ad cuius ius qñq3 pertinet vt re⁹ pu-
niatur: puta propter aliquam iniuriam in
ipm commiſſam: ⁊ h⁹i relaxatio non eſt in
arbitrio iudicis: q2 tenetur vnicuiq3 ius ſu
um reddere. 2° modo impeditur ex pte rei
publice ad cuius bonū pertinet q malefa-
ctores puniantur. Sed tñ q̄ntum ad h° diſ
ferentia eſt inter inferiores iudices ⁊ ſupre-
mum. ſ. principem cui eſt plenarie poteſtas
publica commiſſa. Iudex. n. inferior ñ h3
ptātē abſoluendi reū a pena ꝯ leges a ſupe
riore ſibi impoſita: ſed princeps qui habet
plenā poteſtatem in republica poterit reū
licite abſoluere ſi hoc reipublice v derit ex
pedire ⁊ paſſus iniuriā noluerit remittere.
H3 tñ locū mia iudici: vt in ſe. §. dl in fi.
Utꝛ iudex poſſit penā dimittere. Rn° ſm
Hoſtien. reo conuicto ſi in iure certa pena
inueniat illa iponi debet: als arbitrio ſuo cō
mittitur. C. de vi pub. vel priua. l. ſeruos. in
fi. ⁊ extra de tranſac. c. vl. tamē in humani
orem partē d3 ſemp declinare: ⁊ ſic mitiga
re maxime cū cā ſubeſt: puta q2 non ex p-
poſito ſed caſu culpa commiſſa fuit: vel q2
iniuria effectum non habuit: vel ppter eta
tem puerilem aut etiam ſenilem ⁊ huiuſmo
di: de quibus. j. pena pmo. § 3. ⁊ 4. A be
ne facit ad hoc dictum. c. fi. de tranſac. B
Et intelligendū eſt ſm Tho. vbi. ſ. q miſe
ricordia iudicis habet locū ſolum in his q̄
eius arbitrio relinquūtur. circa que vide. j.
pena p°. §. antepe. A Ad hoc videntur i-
tendere que habentur in ſum. con. eo. ti. q.
146. vbi etiam dicitur: In extraordinariis

aũt tũc dicetur pena diminui vel augeri cũ
dex non ſeruãtid quod in talibus ſeruari
conſueuit. B

Utruȝ iudex poſſit penã augere. R° au
gẽda ẽ pena aliqñ ad terrorẽ aliorum qui pro
ni ſũt ad culpam: q2 multis craſſantib⁹ op⁹
eſt exẽplo. ff. de pe. l. aut facta. §. viii. A
Idem in dicta. q. 146. B

Utrũ liceat iudici iudicare ꝓpter ꝓba
ta contra veritatem quã ipſe nouit. R° ſm
Tho. 2ª 2ᵉ. q. 47. iudex in iudicando ma-
gis debet ſequi legitima documenta per in
ſtrumenta et teſtes ⁊ alia h⁹i ꝗȝ id qd ipſe
nouit tãꝗȝ priuata perſona. Ex hac tamen
priuata cognitiõe põt iuuari vt diſtrictius diſ
cutiat probationes inductas: vt poſſit earum
defectũ inueſtigare. Quod ſi eas non põt
de iure repellere: debet eas in iudicando ſe
qui. Dicit etiam Tho. ſcda ſcde. q. 64. ꝙ ſi
aliquis quem ſcit iudex innocentem falſis
teſtibus conuincitur vt occidatur: ſi iudex
nõ poteſt inuenire occaſionẽ liberandi in
noxium dȝ eum ad ſuperiorẽ mittere iudi
candũ. Si aũt neqȝ hoc põt ñ peccat ſȝ al
legata ferens ſñiam: q2 ipſe nõ occidit eũ: ſȝ
illi qui eũ aſſerũt nocẽtẽ. Cõ. Pe. ⁊ Ray.
A Ul. ãt dicit: ꝙ ex quo iudex ſcit negocij
ꝟitatẽ cũ ſuis circũſtantijs: impoſſibile iu
dicat quin aliquã viã iuris inueniat q̃ libe-
ret innoxium niſi ſit ex imprudentia vel ne
gligentia iudicis. Et poſito ꝙ nullam viã
inueniat per quã eũ liberare poſſit: nec acto
rem: nec teſtes poſſit emolire ꝙ deſiſtant a
cã: debet ꝓteſtari ſe ñ hñe ꝯſciam cõdẽnãdi
eũ: q2 ſcit eũ innocentem: ⁊ hoc certis indi
cijs oſtendat probabile: ita ꝙ cõitas ñ ſcã-
daliȝetur: ⁊ ſic abſoluat eum a ſuo iudicio
poteſtatem relinquens eis vt deferant cri-
men ad ſuperiorem ſi voluerint ſi agatur d̃
rebus ſiue de perſona. Glo. aũt Ray. dicit
ꝙ non videtur tutum ꝙ talis ad ſuperiorẽ
mittaꝛ: nec credit hoc faciendum eſſe: ſȝ po
tius deberet omnia mala tolerare ꝗȝ inno
centem ſcienter ad mortẽ vel ad mutilatio
nem condemnare: vel etiam exponere con
demnandũ. Et dicit etiã ꝙ iudicẽ in h° ca
ſu cõdẽnãtẽ nõ auderet a peccato mortali
excuſare. Item dicit: Credo etiã ꝙ iudex i
ferior qui ſcit ꝟitatẽ nõ dȝ cõdẽnare inno
centem etiã ſi precipiatur ei a ſuperiore iu-
dice. Idẽ nõt Nico. de lyra: Exo. 23. Nec
eſt ꝯ ex̃ de offi. de. paſtoralis. vbi dicit ꝙ
ordinarius debet exequi ſñiam latam a de
legato ad mandatum eius ꝗuis idem or
dinarius ſciat illam eẽ iniuſtam niſi poſſit
obtinere ab eodẽ d̃ legato vt ab hoc onere
abſoluat: q2 loqtur ibi de ciuilibus cãis et
eccliaſticis: vbi nullus cõdẽnatur ad mor
tẽ: ⁊ ibi non ẽ tantũ periculũ ſicut in caſu ꝓ
poſito. Pro hoc optime facit. c. inquiſitioni
ex̃ de ſen. ex. ad dcm̃ ẽt. c. paſtoralis. poteſt
dici ꝙ loqtur nõ in cognitione ſeu cõdena
tione: ſed in cãe executione: ⁊ circa ea q̃ nõ
ſunt tanti preiudicij. Et predicta notantur
in ſũ. con. e ti. q. 149. B

Utrum iudex laicus poſſit iudicare de cle-
rico. R°. non poteſt: ſed ſi eũ vocat debet ꝓ-
uari officio iudicandi. xi. q. i. inolita. A
Melius videtur facere auc. ſtatuim⁹. de q̃
j. B Nec ſñia valebit: ex̃ de iudi. at ſi cle
ci. ⁊. c. cũ non ab homine. Sed etiã q cum
vocari fecit debet amittere cãm. Intellige
per ſñiam: ⁊ dȝ excõicari: vt in dicto. c. ino
lita. Idẽ etiã ꝓȝ. C. de epi. ⁊ cle. auc. ſtatui-
mus. Et ſm Hoſti. ex ſola vocatione ex q°
clericus tractus erit: aduerſarius patiet ꝓ-
dictam penã. xi. q. 3. placuit. ex̃ de excel. pre
la. graue. Iudex ꝟo nõ patiet ꝓdictã penã
niſi iudicauerit: vl' forte ſolũ citra litis con
teſtationẽ locus eſt pñie. A Certe videt
ꝙ in his caſibus ipo iure pena irrogeꝛ: vt i
dicta auc. ſtatuimus. ⁊ pȝ. s̃. §. i. in additio
ne. B De mã huius qõnis hẽs hic. s̃. §.
2. ⁊. j. ſñia. §. 6.

Utrũ miniſter peccet exequẽdo ſententias
iudicũ ꝯ innocentem. R°ndeo ſȝ Tho. ſcda
ſcde. q. 64. in fi. Si ſententia continet into
lerabilem errorem: miniſter non debȝ obe
dire: alis excuſarentur carnifices qui mar-
tyres occiderunt. Si autem non contineat
manifeſtam iniuſticiam non peccat precep
tum exequendo: q2 ipſe nõ hȝ diſcutere ſẽ-
tentiã ſuperioris: nec ipſe occidit: ſed iudex
cui miniſteriũ adhibet. Et intelligit Ray.
ꝙ ſi ipſe miniſter ſciat ꝙ condẽnatus inno
cens eſt: non debet exequi mãdatum iudi
cis: ſecus ſi dubitat: tunc enim excuſaꝛ obe
diendo. xi. q. 3. quid ergo. 23. q. i. quid cul
patur. A Cõ. cũ Ray. Ul. vt in ſũ. con.
eo. ti. q. 150. ⁊ faciũt ad ea que dicta ſũt. s̃. §.
xi. in additione. B

Iudex ſecũdo de iudice eccliaſtico

Et h̃ aduertendum ꝙ perſona eccliaſtica

pōt iudex eē ꝛ cās ventilare ꝛ iudicare inter ſubditos in quibus iuriſditionē hꝫ ꝑſertim clericos. xi. q. i. c. i. ꝛ. c. experientie de fo. cōpe. ꝑ totū. Et niſi eccleſiaſticus ñ pōt exercere iuriſditionē nec hꝫ eā in clericū: vt. ſ. iudex ꝓ°. §. 2. nec clericus pōt huic iuri renūciare. Et qd ſi de fcō renūciet: hꝫ. ĩ. renūciatio. 3°. §. 3. ꝛ. 4. De hac qōne clare hēs. ſ. iudex ꝓmo. §. pe.

Judex eccleſiaſticus. A ordiarius ſiue delegat⁹: vt in. c. cū ecīni de quo. ĩ. B q ꝯ iuſticiā in grauamē alterius ꝑſʒ iudicio gcꝙ facit ꝑ grām vel ꝑ ſordes: puta per pecuniā: ſuſpēſus ē ꝑ annū ab executōe officij: ꝛ dꝫ cōdēnari ad eſtimationē litis pti qua leſit: ꝛ ſi ſuſpēſiōe durāte ingeſſerit ſe diuinis ſit irregularis: ꝛ nō niſi ꝑ papā poterit liberari: extra de ſen. ꝛ re iudi. cū eter ni li. 6. Et adde h̄ qđ hētur. ĩ. ſimonia. ꝓ° §. 25. qui incipit: Quid ſi daſ.

Nūqd ptinet cognitio ad iudicē eccleſiaſticū ſi iudex laicus te[net] malefactorem qui dicit ſe clericum ꝛ petit remitti ad curiā eccleſiaſticā: vel ipa curia petit eū ꝛ ipe iudex denegat. ℞n. ad iudicē eccliaſticū ptiet cognoſcē: qꝛ de re agiſ ſpūali ſiue eccleſiaſtica: ſꝫ dꝫ vocari iudex ſecularis vel ali⁹ cuius intereſt: eꝶ de ſē. ex. ſi iudex li. 6.

Sed quō ꝓcediſ in dcā qōne. ℞°. Si notoriū eſt ꝙ ille ſit cleric⁹ q tali ꝑuilegio gaudere dēat: ſtatim abſqꝫ alia cognitōne dꝫ reddi. Qđ ſi fama publica de hoc ē vel ipe ꝓ clerico cōiter hēbat: vel ſe prius nō gerebat pro laico: ꝛ deꝑhēſus fuit cū tōſura ꝛ habitu clericali: dꝫ ēt reddi incōtinēti Non dico ſine cāe cognitōe: ſed ante cauſe cognitionem de clericatu: ita tm̄ ꝙ ꝓbandi neceſſitate non ipſe ſed aduerſarius aſtringaſ. Si vo an̄ deprehenſionē ꝓ laico publice ſe gerebat ꝛ ꝓ tali cōiter hēbaſ etiam ſi ipe deprehēſionis in clericali erat hitu: nō ē reſtituend⁹ quouſqꝫ fidē fecerit đ clericatu: ſꝫ tm̄ interiꝫ ꝯ eū ꝓceſſus iudicialis quieſcet: extra de ſen. ex. ſi iudex li. 6.

Quicūqꝫ impedit quin corā iudicibus eccleſiaſticis delegatis vel ordinarijs i cāiſ q̄ ad eos ptinēt illi q ꝯquerūt poſſūt iuſticiam obtinere: vel q̄cūqꝫ cōpellit impetratores līāꝝ vel alios recurrētes ad foꝝ eccleſiaſticū in cāis q̄ de iure vel antiq̄ conſuetudine ad ipm pertinēt ad deſiſtendū vel ad litigādū đ eis in foro ſeculari grauando iudices eccleſiaſticos: vel impetrantes vel litigantes ſiue litigare volentes corā eos: vel grauando propinquos ipſoꝝ: ſeu capiēdo res eccleſiaſticas taliū vł quocūqꝫ alio mō Itē q ad ꝑdcā darent auxiliū conſiliū vel fauorem: omnes tales ipſo facto ſunt excōmunicati: extra de de immu. ec. c. qm̄. li. 6. A Et ibi adduitur ꝙ a dicta excōicatione nullatenus abſoluatur: niſi tā iudici cuius cognitio fuerit impedita vel iuriſdictio vſurpata: qꝫ pti q̄ turbata fuerit in ꝓſecutione ſui iuris de iniuria: dāniſ: expēſis: ꝛ intereſſe prius integre ſatiſfecerint. B

Utꝝ iudex eccliaſtic⁹ poſſit iudicare de ſubditis laicoꝝ principum ꝛ de ipſis principibus. ℞° omnis xpianus rōne peccati efficitur de foro ecclie: Ĩhiere. ꝓmo: Ecce ꝯſtitui te ſuper gentes ꝛ regna ꝛc̄: extra de iudi. nouit Ideo ſi iudex laicuſ negligit facere iuſticiam de ſubditis pōt iudex eccleſiaſtic⁹ compellere illū ad tenendū iuſticiam vel ſupplere defectum eius cognoſcendo đ cā: ꝛ ſic de illius ſubditis iudicare: extra đ fo. compe. ex trāſmiſſa. ꝛ. c. licet. ꝛ. c. ex tenore. 23. q. 5. adminiſtratores. De papa vero qūo poſſit in principes ſeculares: habeſ ĩ. papa. § 4. prope fi. A Iſte. §. incipit: Quot ſun caſus. Predicta etiā notanſ in ſum. con. li. i. ti. 5. q. 13. B Quando iudex eccleſiaſticus: puta ep̄s habet iuriſdictionem temporalem: quomodo exequatur hꝫ. ſ. ep̄us. § 7. A qui icipit: Ep̄s qui in aliquo. ꝛ eīt. § 9. B ꝛ ſupra homicidiū 2. §. 1.

Utrū iudex eccleſiaſticuſ poſſit iudicare de infidelibus. ℞ndeo ſm Ray. Directe non iudicat de his que foris ſunt. ſ. aliquas religionis regulas eis imponendo: ſed indirecte iudicat ſubtrahendo xpianoſ ab eoꝝ cōione: vt pꝫ de iudeis. ſ. iude⁹ ꝓ° § 4. Itē iudicat de his ſi loquūt ꝯ xp̄m: vt ibidē. §. 5. Item ſi attentāt ſubuertere fideles. ſ. iudeus 3. § fi. A Breuiter iudicat in omnibus ad defenſionē fidei ptinētib⁹ ac etiam ad delictoꝝ correctionē quo ad infideles ſeu tpali iuriſdictōi ſubiectos: ar. C. de iudeis. l. iudei romano. B

Judicium Quid eſt dicere cuꝫ debꝫ procedi ſimpliciter ſine ſtrepitu ꝛ figura iudicij. ℞° tē ñ oꝫ ꝙ neceſſario exigaſ libell⁹ vel liꝭ ꝯteſtatio. Pōt

etiā iudex procedere tempore feriarum ob necitates hoīuʒ inductaꝝ. Amputet dilationes q̄tū pōt: exceptiōes: appellatōes ꝛ dilatōes fruſtratorias repellēdo: ptiuʒ aduocatoꝝ ꝛ ꝓcuratoruʒ iurgia repellat: refrenet mltitudinem teſtiū: ſʒ ꝓbationes neccias ꝛ defenſiones legitimas recipiat. Sʒ nō debēt ꝓpter hoc excludi citatiōes: iuramētū de calūnia vl' malicia vl de ỽitate dicēda Eſt etiā tn̄ ipo liṫ exordio petitio faciēda ꝑ pte agentis ſiue etiam rei ſi voluerit: ꝛ hoc in ſcriptis vel verbis mox redigenda in actis. Poteſt ēt iudex certum dieʒ ꝛ terminum affigere. A. ſ ſil' vtriq̄ʒ parti: vt in cle ſepe. de qua. ĵ. B. ad dandum poſitōes ꝛ articlos: ꝛ ad exhibendū omnia acta ꝛ munimenta quibus ptes vti volunt in cauſa: niſi aliud de ptium voluntate ꝓcedat: eo ſꝑ ſaluo ꝙ qn̄cūq̄ʒ fiēt remiſſio ꝑ teſtibus ꝓducendis poſſint ēt inſtra ꝓduci. A. aſſignatōe dicti termini nō obſtāte: vt ibi. B. Itē iudex ex officio ſiue ad alterius partis inſtātiā pōt interogare quālibet ptē vbicūq̄ʒ eqtas ſuadebit. Itē pōt ſniaʒ ferre i ſcriptis citatis partibus: lʒ nō pemptorie ſtando ꝛ ſedendo: ꝛ ſi ei videbiṫ ꝯclone nō fcā A ꝑūt ex petitione ꝛ ꝓbaṫ ꝛ alijs actitatis in cā fuerit faciendū: vt ibi. B Et ſi etiam in premiſſis caſibus ſolēnis ordo iudicij in toto vel in pte n̄ ꝯdicētibꝰ ptibꝰ obſuet ualebit. Hec oīa in cle. ſepe de ỽbo. ſi.

Procedi pōt ſimplr̄ ꝛ de plāo in cāis ſup electōibꝰ poſtulatōibꝰ vel ꝓuiſionibꝰ ꝛ ſup perſonatibus canonicatibꝰ vel p̄bendis ꝛ beneficijs quibuſcūq̄ʒ ꝛ ſup decimis matrimonijs ꝛ vſuris ꝛ eā tāgentibus: vt cle. diſpendioſā ex̄ eo.

Quattuor modis peruertiṫ hūanū iudiciū. ſ. tiore: cupiditate: odio: ꝛ amore. vn̄ ỽſus: Quattuor iſta timor odiū dilectio cēſus: Sepe ſolēt hominū rectos peruertere ſenſus. xi. q. 3. quattuor.

Mulieres ad iudiciū nō pn̄t euocari vel trahi cā teſtimonij vel alia quacūq̄ʒ cā q̄ in iure nō exp̄miṫ. A. ſ. inuite: vt in. c. mulieres de quo. ĵ. B ſʒ cū necīū fuerit teſtioniū earū fiat vt dī. ĵ. teſt' p̄°. §. 3. al's eſt irritum qcqd fit: ex̄ eo. mulieres li. 6.

Mulieres religioſe p̄ſertim quo ōbēt ſub clauſura morari non vocēt ad iudiciuʒ pſonaliṫ ex q̄cūq̄ʒ cā ēt ſi velit. A Al. totū qd fit ꝯ ē irritū: ex̄. c. mulieres li. 6. B

Nō licet accuſato in iudicio negare veritatē: vt. ś. accuſatꝰ. §. 2°. De iudicio ferri candentis ꝛ aq̄ bullientis: hēs. ś. duellum §. pe. Utrū iudiciū vitādū ſit ꝓpter ſcandalū: vide. ĵ. ſcādalū. §. antepe.

Iurare quid ſit. Rn̄. ſm Tho. ſcda ſcde. q. 79. iuraṫ ē deū in teſtē inuocare: ꝛ ē actus latrie. Unde Hieroꝰ. ſup Math. Qui iurat aut veneraṫ aut diligit eū p quē iurat. A ſm Ray. vo. ꝛ in ſū. cō. li. i. ti. 9. q. i. Iuramētū eſt affirmatio de aliquo ſacre rei atteſtatione firmata. B

Utrū liceat iurare per creaturas. Rn̄. ſm Tho. vbi. ś. iuramentū pricipalr̄ refertur ad ip̄m deū cuius teſtimoniū inuocaṫ Secūdario aūt aſſumūṫ aliq̄ creature n̄ ſm ſe: ſed inq̄tū in eis diuina ỽitas manifeſtatur: ſicut iuramus per euāgeliū. i. p deum: cuius ỽitas in euangelio manifeſtaṫ: ꝛ per ſanctos qui hanc ỽitatem crediderūt ꝛ obſeruauerunt. Alius eſt quoq̄ʒ modus iurandi per execrationē qn̄ inducit creatura aliq̄ in qua diuinum iudicium exerceaṫ ſicut ſolet quis iurare per caput ſuum aut per filiū ꝛ hꝰi. Qd aūt dn̄s prohibuit iurare p creaturas: vt patet Math. 5 intelligit prohibitum: ita ꝙ eis exhibeatur reuerentia diuina: ſicut iudei per angelos et creaturas iurabant: vt ait Hierony. Et eo mō puniṫ clicus iurās per creaturas. 22. q. 1. clericū. ꝛ. c. ſiquis per capillum. A Cōcor. gl. Ray. vt in ſū. con. e. ti. q. 6. B

Quid de hiſ qui iurant per mēbra dei Rn̄. ſi ē clericus dʒ deponi. ſi laicus anathethematiçari. 22. q i. ſi q̄s per capillū. Sʒ intelligendū vʒ qn̄ cū irreuerentia ꝛ quaſi blaſphemia iurāt. vnde ſubdiṫ ibi: vl' alio mō blaſphemia ꝯ deū vſus fuerit ꝛc. ſecꝰ vʒ ſi cū reuerentia: vt ſi per ſanctū caput dei iurarēt: ꝛ hꝰi. A Glo. Ray. dicit hoc itelligendum eſſe qn̄ hʒ ex conſuetudine. al's ſi aliqn̄ iurat per caput aut per oculos dei: aut per alia membra eius que in ceter' hominibus non cenſentur turpia vel inhoneſta: non credo ꝙ peccet mortaliter. Ribaldos autem illos qui paſſim ꝛ aſſidue iurāt per membra dn̄i nō audeo a peccato mortali excuſare: ꝛ credo blaſphemiam eē qn̄ qs iurat per membra dn̄i que in alijs hōibus reputantur inhoneſta: vt in ſum. con. co. ti. q. 7. Tales enim ſm leges puniuntur

vltimo ſupplicio ſil cū ſodomitis :in auc.
vt non lux.ꝯ naturam coll.6. B

Quid ſi qs ex impetu iurauit id qđ ꝺ
liberate non iuraſſet. Rn. ſm guil.ſeruaꝛ te
nek ſi licitū ē. A Sufficit.n.ad hoc ꝙ ſit
obligatus ꝙ intēderit deū inducere in teſtē
illius rei quā dixerat ſʒ eūdē:vt in ſū.cō.c.
ii.q.10.B Utrū vxoꝛ poſtꝗ ꝯfeſſa ē ſacer
doti ꝺ adulterio poſſit iuraꝛ mārito ꝙ n̄ hʒ
culpā. Rn.ſm Guil.potꝰ dʒ q̄libet mala
tolerare ꝗ hoc iurare:qꝛ certa eē non pōt
ꝙ hꝰi culpa ſit ei dimiſſa:ex̄ ꝺ pur.ca.c.ac
cepimus. Idē Ber.ꝛ Hoſti. A Idez in
ſum.con.eo.ii.q.12. B Quid ſi qſ iu
rauit aliquid facere quod ē veniale pecca
tū:ideo cōmittit illud. Rn.ſm guil. Hug.
notauit ꝙ talis moꝛtaliter peccat. Nam im
pia ē promiſſio q̄ ſcelere adimpleꝛ.22.q.4
in malis. Et ſubdit Guil.ego credo ꝙ nō
peccat niſi venialiter. A Hoc pōt eē vez
qn̄ ex iuſta ignoꝛātia neſciebat illicituʒ eſſe
quod iurabat:alꝛ ſecus:qꝛ cū iuramento
hoc caſu deficiat iudiciū equiparaꝛ periu
rio.22.q.2. animaduertēdū. B

Qui ſunt illi qui non admittūꝛ ad iurā
dū. Rndeo ſm Tho.ſcđa ſcđe.q.89. Non
admittūtur ſiue nō cogūꝛ pueri ante ānoſ
pubertatis.22.q.5.pueri.vbi etiā dꝛ ꝙ ſi iu
rauerit ꝛ pater vt audiuit ſtatim ꝯdixit:ir
ta ſunt iuramēta. Item nec al periuri.22.q.
5.paruuli. Itē non debent accedere ad iu
randū niſi ieiuni ꝓpter reuerentiā.22.q.5.
honeſtum. A ibi pʒ ꝙ hoc eſt de ſuaſiōe
ꝛ non de precepto. B Item ſolēnibus di
ebus nō eſt iurādū ꝓ rebꝰ tempoꝛalibꝰ: ni
ſi in magna neceſſitate:ex̄ de feri.c.i. A de
hoc dictum eſt.ſ̄.ferie.§.6.in additōe. B

Utrū ſacerdotibus liceat iurare. Rꝰ ſm
Tho.vbi.ſ̄.nō licet eis niſi ꝓ magna neceſ
ſitate ꝛ vtilitate 2.q.5.ſi qs pſbꝛ. Et ponit
Ray.7.caſus in quibus poſſūt ꝛ debēt iu
rare. pmus ne pro defectu probationū ali
uis ledatur vel rem ſuā amittat:tunc eniʒ
dʒ iurare ꝛ teſtificari per modū q ponꝛ.ſ.
teſtis.3°.§.10 A .i.ſm diſtinctionē ibi po
ſitā. B Itē pro fide. Iteʒ ꝓ obedientia.
Itē ꝓ pace. Item ꝓ indēnitate ecclie:q ca
ſus poteſt reduci ad primū. Item cum ab
ſoluitur ab excōmūicatione. Item cum in
famatus debet ſe purgare. Probātur hec
omnia extra de elec.ſignificaſti vltra medi
um.28.di.de ſyracuſane.extra de offi. oꝛ.

ad repꝛimendūʒ.2.q.5.preſbyter.pmo ꝛ.2°
A. Ideʒ i ſū.con.eo.ii.q.16. B. Pōt ho
die addi.8.ꝛ.9.caſus:qꝛ ſi ſacerdos litiget
ſiue i cā ſpirituali ſiue alia dʒ iurare de calū
nia:ſimiꝛ ꝛ de veritate dicēda:ex̄ de iura.
ca.ſi de calūnia:li°.6°. A Videꝛ ꝙ i hiſ caſi
bus vl ſimilibus dʒ iurari tactis ſacroſācꝗ
euangelijs:niſi ab epo q iurat ꝓpoſitis tn̄
ſʒ nō tactis:vt in.c.fi.ex̄ de iura.cal. In al
vero leuioribus ſacerdotes n̄ tāgūt euāge
liū:ſʒ iꝛrogāꝛ ꝑ ſanctā cōſecratōem:ꝺ cō.c.
ſi qs pſbyter. Et idē videꝛ i aliiſ clericis:vt
inꝛrogētur ꝑ ſanctā ordinatōem:qꝛ nec ipi
ſiň mag̃ necitate debent tāgere euangeliuʒ
.22.q.5.nullus. B.

Utrū ſi qs ſimplꝛ iuret aliq̄ cōditio in
telligatur. Rꝰ ſm Hoſti. multe condiſiōes
etiaʒ ſi tacētur intelligūtur. Nā qn̄ iuro ꝙ
faciam aliquid:itelligiꝛ ſi deo placuerit:qn
ēt ſi pape placuerit:qꝛ ſemꝑ eiꝰ auctoritas
videꝛ excepta.25.q.i.c.vlt.verſu ipſi nanꝗ
Itē ſi res in eodem ſtatu ꝑmanſerit. Un̄ ſi
qs gladium depoſuit apud me:ꝛ factus fu
rioſus repetit:nō teneoꝛ reddē etiaʒ ſi iura
ui.22.q.2.neqꝫ Itē itelligiꝛ ſi mihi fideʒ ſua
ueris Nō ſuanti eniʒ fideʒ nō eſt fides ſer
uāda. Un̄ ſi non facis mihi quod ꝓmiſiſti
non teneor:ex̄ de iureiuꝛ.ꝑuenit.2°.ꝛ.c.ſicut
Itē ſi iuro tibi pecuniam reddere ad certū
tps ſpe future nūeratōis:itelligiꝛ ſi pecuni
am mihi pus nūerauerís ſiue mutuauerís
C.de nō nu.pecu.idubitati. Itē ſi iuro tibi
ſoluere ad certū tpſ:itelligiꝛ niſi iudex ꝯriū
pcipiat. Nam ius ſupioris ſꝑ videtur exce
ptū:ex̄ de iureiuꝛ.veniētes.§.p°.ad h. Silr
niſi ꝑ te fueriʒ abſolutus:ex̄ de iureiuꝛ.c.p°
ꝛ.c.ſic. Itē ſi iuro tibi dare dotē:ſbaudiꝛ ſi
nuptie ſecute fuerit:vt.ff. de iure do.ſtipula
tōem. Itē ſi iuro tibi tanꝗ regi vel epo te
depoſito non obligor. Idē vꝛ ſi tu tanquā
epſ iuras mihi reſtituere pecuniā quā mu
tuaui. Nam depoſitꝰ nō tenebaris Qđ ve
rū credo ſi in vtilitatē ecclie pecunia verſa ē
15.q.6.aliꝰ. Itē ſi iuro ſtaꝛ mādatiſ tuiſ ꝓ offē
ſa tibi vl tuis facta:intelligitur niſi pcipias
inmoderatum: iniuſtum :inpoſſibile :vel
huiuſmodi:ex̄ de iureiuꝛ.veniens.ꝛ.c.qui
ta uallis. Cō. Ray.addens:ꝙ omnes tales
ne deꝛ mā piurādi debent petere auctorita
tē ab eccleſia vt colligitur ex eiſdem decre
talibus. Et Con. Tho.ſcđa ſcđe.q.158.iteʒ
intelligitur ſi facultas ſiue poſſibilitas ſe ob

tulerit: aliter non imputabitur: extra de iure-
iurā. querelā. ꝛ. c. breui. Unde excuſat hōī
nem neceſſitas ſiue impoſſibilitas. Uerum
q̄ iurat pecuniam reddere ad certū termi
nū ꝛ nō poteſt: cōſulit Ray. ꝙ ante diē vēi
ens corām iudice cedat bonis: extra de ſo-
lutio. odoardus. Item ſi iuras mihi reddere
vinū vel bladū: ſubauditur eiuſdem bonita
tis. ff. ſi cer. pe. l. cum quid. item ſi iuro tibi
dare filiam meā intelligitur ꝙ bona fide
laborabo vt eam habeas: nec ad aliud ob
ligor: cum alienum factum preciſe promit
tere non poſſim: extra de ſpon. ex lris. Itē
ſi iuro alicui fidelitatem vel ꝙ non ero ꝯ
eū. intelligitur ne procurem vel conſentiam
ꝙ vitā vel membꝛ vel res ſuas ꝑdat: ꝛ ſi
me offendat vel ꝯiunctos mihi potero me
tueri: extra de iureiu. petitio. ꝛ. c. ego. Et de
hoc iuramento hēs. ſ̄. feudū. §. 6. A. Idē
in ſum. con. eo. ti. q. 18. B

Quid ſiquis iurauit tenere obſtagia i
certo loco: nec hꝫ ibi quid comedat vel vn
de ſoluat. R̄ndeo ſm Hoſti. Si tpe obliga
tionis iā erat non ſoluendo: tenet obſtagia
ſeruare: q̄ videtur ad hoc ſe obligaſſe: ꝛ q̄
rat victū manibꝰ ſuis vel mendicādo. Sꝫ
ſi tpe obligationis erat ſoluendo ꝛ nūc de
uenit ad paupertatē: tūc diſtinguo q̄ ſi ē ta
lis q̄ poſſit mendicare ſine verecūdia: dico
idē vꝫ p̄ꝰ: ar. 93. di. diaconi. ſed ſi eſt no
bilis ꝛ in dignitate tali ſubueniendum eſt
iuris beneficio: extra de iureiu. q̄relā. et. c.
breui. A Idem in. q. 18. B

Quid ſi debitor iurauit creditori ſe ſo
luturū in certo termino ꝛ impeditus nō po
teſt. R̄n. ſm Hoſtiē. ſiqn̄ iurabat credebat
ſe nō poſſe ſoluere: vel nō habebat ꝓbabi
lem cām credendi: tunc in vtroq̄ caſu per
iurat: q̄ in primo deerat in 2° deerat iudici
um. Si vero ab initio probabiliter crede-
bat ſe poſſe ſoluere nō periurabat. ꝛ ſi po
ſtea fecit poſſe ſuū nō ē periurus. Sed ꝛ
multo magis excuſat ſi miſit pecuniā tēpo
re debito: ſed caſu perdita fuit: ex̄ de iureiu
rā. querelā 23. q. 8. ſi nulla. de conſe. di. 1. ſi
cui. Quod ſi poſtea lapſo termino poſſꝫ ꝛ
nō ſoluēt periurus eſſet: ex̄ de dolo ꝛ cōtu.
cū dilecti. Con. Tho. ſcda ſcde. q. 89. A ē.
hoc vꝫ fuiſſe principale dictū Ray. vt pa-
tet in. d. q. 18. B

Quid ſi iuro aliquid gnālr: nūquid ad
ſpālia teneor. R̄n. ſm Hoſti. Cū generali-
tas obſcuritatem ꝑiat: nō videor cogitaſſe
de his ſuper quibus ſpālr iuratur9 non fu
iſſem: ꝛ ſic interpretandū eſt iuramentum
ſm intentionem iurantis quādo ſine dolo
ꝗs iurat: ſecꝰ aūt qn̄ ipſe cū dolo ē cui ꝛ ille
cui iurat ē ſine dolo. Igitur ſi emergat caſꝰ
inopinatus de quo ſi cogitaſſem nullo mō
iuraſſē non teneor. Sic tenet cō. Ray. ꝛ guil.
ꝛ etiā Tho. vt hꝫ. ſ. iuramentum ꝑmo. §. 5.
A Idem in. d. q. 18. B

Quid de duobꝰ habentibus mēſuram
cōitatis vel ſtaterā quā ꝯſueuerūt portare
ad vendentes ꝛ mercedem recipere: ſi iura
uerunt ſibi inuicem decetero non portare.
R̄n. ſꝫ Guil. etiam ſi ex hoc multum dam
nificati ſint: puta q̄ ꝓuiſū eſt de alia menſu
ra: non poſſunt auctoritate propria venire
ꝯ iuramentū: niſi forte ex hoc ad extremā
neceſſitatem deuenirent: nec vllo mō poſ-
ſent hēe vnde viuerent: eps tn̄ abſq̄ tanta
neceſſitate poſſet hꝰi iuramentū in melius
cōmutare: cū nulli ſit vtile ꝛ aliquibus dā-
noſum. A Ide in ſū. cō. eo. ti. q. 19. B
Sed ſi vnus predictoꝝ periurat: nunquid
alter predictoꝝ poterit venire ꝯtra iuramē
tum. dicendū ꝙ ſi intendebat iurare ſb cō
ditione. ſ. ſi alter non portaret: tunc altero
portante non tenebitur. Si autem abſolu-
te iurauerit tenet. Quod ſi neſcit quō iura
uerit vel intenderit: tunc ſi emolumētū mē-
ſure ſit cōe ambobus: vno periurante reli-
quus nihilominꝰ tenetur: cū nullū ex hoc
ei fiat preiudiciū. Si autē emolumētū ē ſo
lum eius qui portat: tunc benignius inter-
ꝑtandū eſt. ſ. ꝙ non ſeruanti fidem non ꝓ
miſerit cū ſuo dāno ꝛ lucro alterius. Nam
gnāliter ſm Hoſti. ꝛ Ber. ſi duo ſibi ad in
uicem aliquid iurauerint: vno non ſeruan
te nec alius tenetur: extra eo. ſicut. 3° in fi.
niſi qđ iuratū ē eēt in honorē dei: vt ſi iura
tumꝰ ꝙ diceremus pſalteriū vnū pro inui
cem vel vt certā elynam daremus. A Iō
in ſū. con. e. ti. q. 33. ꝛ. 37. B Et de hoc vl
timo hēs. ꝑ. ſ. §. antepe. in fi. ꝛ vide etiā. ſ.
iuramentū. 2. §. 2.

Nūquid paganus qui iurat ꝑ falſos
deos vel creaturas non conceſſas teneatur
R̄n. ſm Ray. dico ꝙ cū iurauit peccatum
cōmiſit in iurando: ſed ſi mō non ſeruat fi
dem promiſſā addit peccatū peccato. 22.
q. 1. mouet te. Con. Inno. Hoſti. ꝛ Tho. 2a
2e. q. 98. ꝛ addit ꝙ licitum eſt recipere iura

mentum eius qui paratus eſt per falſoſ de
os iurare:nõ tñ licet eũ inducere ad hoc ꝙ
per falſos deos iuret. Con. Pe. ⁊ Inn. A
Idẽ in ſũ. con. eo. ti. q. 28. ⁊ ſe. B

Quid de eo q compulſus ẽ per metum
iurare ſe aliquid daturũ. Rn. ſm Ray. Tal'
q̄tũcũq; fuerit metus nihilominuſ obliga
tur dumodo ſit de re licita: ſecus de illicita:
ex̄ eo. ſi vo ex̄ q̄ me. cã. ad audiẽtiaʒ, tñ q
ſic iurauit poterit ab ep̄o petẽ vt cogat illuʒ
abſoluere eũ a iuramẽto: extra eo. ex admi
ſtrationis. Si hoc impetrare non põt ſol-
uat ⁊ poſtea repetat: q̄ lʒ iurauerit ſoluere
non tñ iurauit non repetere: extra eo. debi-
tores ⁊. d. c. ad audientiam. Quod ſi etiaʒ
iurauit nõ repetere: tunc denũciet ecclie ſʒ
formã euãgelicã: vt eccleſia compellat illũ
ad reſtõnem. Si vero iurauit ꝙ non denũ
ciaret tale iuramentum eſt illicitũ: ⁊ ideo ñ
ſeruandũ: ex̄ eo. quemadmodũ. Cõ. Tho.
2ª 2ᵉ. q. 89. ⁊ Pe. ⁊ Inno. ⁊ Ber. A Idẽ
in ſum. con. eo. ti. q. 30. vbi etiam addit ſm
Hoſti. ꝙ cum quis iurauit non denuncia-
re eccleſie tñ denunciare põt: dummõ hoc
faciat principaliter intentione ſalutis frater
ne. B Similem caſum habes. j. vſura. 6.
§. 7. Quid ſi dominuſ facit familiam ſuam
iurare ꝙ reuelabunt ei ſiquem ſciunt vl' au
diunt ſurripuiſſe de bonis ſuis: vide. ſ. fal
ſa. §. fi.

Quid ſiquis audit aliquẽ iurare illud
quod audiens ſcit falſum eẽ. Rn. ſm Ray.
Sufficit audienti ⁊ tenetur vt indicet illis q
magis poſſunt proficere q̄ obeſſe periuro
ſiue eũ corripiendo: ſiue ꝓ eo orando. 22. q
5. hoc videtur.

Quid ſi clericus iurauit ſe ſeruaturum
ſtatuta in ecclia ſua edita: ⁊ poſtea fit nouũ
ſtatutum. Rndeo ſm Tho. ſcða ſcðe. q. 98
Non tenetur ex iuramento ſeruare futura
niſi intenderit ſe obligare ad oĩa preterita ⁊
futura: tenetur tñ ea ſeruare ex vi ip̄a ſtatu-
torũ. Quod ſi talis clericus ꝓmiſit per pri
us preſtitum iuramentũ ſeruare illud ſtatu
tum q̄ѕ poſtea factum eſt iteꝝ non eſt obli-
gatus ex iuramento: ex̄ eo. clericus. Et idẽ
intelligendũ eſt de eo qui fit nouus ciuis a-
licuius ciuitatis ⁊ iurat ſeruare ſtatuta. Cõ
cor. Ray.

Quid ſi aliq dñi tp̄ales vel clici aut pre
lat' iurãt ſeruare ſtatuta ⁊ conſuetudines a
licuius loci vel ecclie: ⁊ inter illa ſunt aliq̄ il-
licita impoſſibilia vel libertati eccli obuiañ
tia. Rn. Si iurãtes hoc ſciũt nõ debuerunt
ſic generalr̄ iurare: nec ſunt aliquatenꝰ hꝰi
iuramẽta ſeruanda: ſed ſolũ alia. Silr̄ etiã
ſi neſciũt: nõ ſũt ſeruãda q̄ nõ tenẽt ad illa:
ex̄ de iureiu. contingit li. 6.

Utꝝ ille cui iurando aliquid ꝓmittitur
poſſit relaxare iuramentum. Rn. ſʒ Tho.
ſcða ſcðe. q. 89. Hõ põt ꝓmittere aliquid
alteri ſub iuramẽto duplr̄. Uno mõ quaſi
pertinẽs ad vtilitatẽ ipſius: puta ſi ſub iura
mento ꝓmittat ſe ſeruiturum ei vel pecuni
am daturũ: ⁊ a tali ꝓmiſſiõe poteſt abſolue
re ille cui promiſſio facta eſt. Intelligit. n.
ei ſoluiſſe promiſſum quando fecit de ea
ſm eius voluntatem. Alio mõ ꝓmittit q̄s
alteri quod pertinet ad honorem vel vtilita
tem aliorũ: puta ſi aliquis cũ iuramento ꝓ
mittit alicui ſe intraturũ religionem: vel ali
quod opus pietatis facturũ: ⁊ tunc ille cui
ꝓmittit ñ põt abſoluere ꝓmittentẽ: q̄ pro-
miſſio non eſt facta ei principaliter ſed deo
niſi forte ſit interpoſita conditio. ſ. ſi illi vide
bitur cui promittit: vel aliquid aliud tale.
Con. Hoſti. ⁊ Ray. A Idem in ſum. cõ.
eo. ti. q. 35. B

Quid ſi venditor aliq̄s iurauit non ve
nire ꝯ venditionem: ⁊ nũc dicit ſe deceptuʒ
vltra dimidiũ iuſti precij: nunquid debʒ au
diri. Rndeo ſm Ber. Si maior eſt: nõ cre-
do ꝙ audietur. ſecus ſi minor: q̄ per tale iu
ramentum non excluditur niſi beneficium
etatis: non aũt ꝙ renũciet iuri cõi: vnde po
teſt agere ad ſupplementũ precij: vel ad re-
ſcindendam venditionem: ſm illud: extra
de emp. ⁊ vẽ. cũ cã. A ⁊ ibi hoc notat gl.
notatur etiam ⁊ in ſũ. con. e. ti. q. 41. B
Quid de puella que iurauit non habere re
greſſum ad bona paterna: ſed ꝙ eſſet dote
contenta: habetur. ſ. dol. §. 3. Uel ſi vxor iu
rauit non ꝯuenire alienationi dotis ibideʒ
§. 4. Multa circa hanc mãm habentur h̄
ſtatim. c. iuramentum. ꝑmo ⁊. 2. ⁊ infra p-
iurium.

Juramentum prio

cõiter. Que cauſa inſtitutionis iu
ramenti. Rn. ſm Ray. Duplex eſt cã. Una
ꝓpter infirmitatem non credentiũ: vtputa
cũ alicui ſuadetur aliquod bonũ ⁊ non cre
dit verbo ſimplici: introductum eſt ꝙ poſ-
ſumus iurare. 22. q. 1. non eſt contra. ⁊. c. ſi

peccatū. Alia cā fuit pmiſſiua. ſ. pter cul-
tandā idolatriā pter qd̓ ɔceſſū fuit iudeis
iurare p deū: ne iurādo per creaturas i ido
latriā inciderēt. 22. q. 1. ɔſidera. Eſt ergo iu-
ramentū licitū ꝛ meritoriū qñ p ipſū pxio
ſubuenitur. Vñ in pſal. Dñe qs habitat in
tabnaculo tuo. ꝛ ſeqtur: Qui iurat pximo
ſuo: ꝛ nō decipit. A Idē in ſū. cō. li. p°. ti.
9. q. 3. B Nō tñ eſt aſſueſcēdū ad iuram̄
tum pter periculum periurij pter quod
non niſi ob neceſſitatē vel vtilitatē eſt iuran
dū. 22. q. 1. ita ergo. Et ſic intelligendū ē qñ-
cunq̄ iuramentū inuenitur phibitū. A. ſ.
ꝙ ſemp intelligitur phibitū: niſi rōnabilis
neceſſitas vrgeat: ex̄ de iureiur. ꝛ ſi xp̄us. ꝛ
notat Nico. de lyra ſup. 20. c. Exo. B

Quot ſūt ſpēs iuramenti Rñ° ſm̄ Ray.
due. Nā aliud ē aſſertoriū: vt cū iurat de p̄-
ſenti aut de p̄terito: puta ſic eſſe vel nō eſſe.
Aliud ē pmiſſoriū. ſ. de futuro: vt cū aliqs
iurat aliqd ſe daturū vel facturū. Idē Tho.
in 3° ſentētiaꝝ diſ. 39. ꝛ 2ª 2ᵉ. q. 79. Et addit
ꝙ hec aliqñ fiunt ſimpliciter: vt cū dicitur
Teſtis eſt mihi de⁹: vel corā deo loquor: vl̓
per deū: quod idē eſt ſm̄ Aug. Aliqñ ṽo p
execratōnē: vt cū aliqs obligat ſe ad aliquā
penā: vt ſi hoc nō fecero hoc accidat mihi
vel filijs meis ꝛ h⁹i: tūc ſm̄ Aug. illa p que
ſic iurat obligat deo vt hoc illis eueniat ſi ſe
cus eſt q̄ dicit. A Idē in ſum. con eo. tit.
q. 2. Et addit ſm̄ Ray. ꝙ alie diuiſiones iu
ramēti pertinēt ad forū contentioſum. B

Que ē forma iuramenti. Rñ° ſm̄ Ray.
In veteri lege iurabāt ſic: Viuit de⁹ ꝛ viuit
anima mea: hoc faciat mihi de⁹: ꝛ hoc ad-
dat. 22. q. 1. ꝛ iurabūt. ꝛ. 1. Reg. 14° ꝛ 25°. In
p̄mitiua vero eccl̓ia iurabāt ſic: Teſtis ē mi
hi de⁹: Ro. p°. Itē teſtis ē mihi ɔſcia mea:
Ro. 9. Vel corā deo loquor ꝛ h⁹i. 22. q. 1. ſi
peccatū. Hodie ṽo iurat ſic: Per deū: vel
ſi me de⁹ adiuuet: vel p iſtas ſcās reliquias
vel p iſta ſcā euāgelia: ꝛ ſilia. 35. q. 6. de parē
tela. Et vt dicit Inn. nulla vel modica dĩa
ē ſiue qs iuret vt dictū ē: ſiue ſi ſolū h° dicat
Promitto hoc in fide mea. Mai⁹ tñ pecca
tū eſt fallere iuramentū factū per increata
vel p ſuperiores creaturas q̄ per inferiores
Itē iuramentū ē qñ aſſerit ſe dicere ṽitatē
in periculo aie ſue: ex̄ de frig. ꝛ maleſi. frni-
tatis. Semp tñ qñ pars parti iuramentum
defert iurandū eſt ſm̄ ꝙ placet ambob⁹. ff.
de iureiur. l. 3. §. vlt. ꝛ. l. 4. ꝛ. 5. In iuramen
tis vero que a iure p̄cipiūtur: vt eſt iuramē
tū teſtis: vel iuramentū calūnie eſt iurandū
ſup ſancta dei euangelia. A Idē in oib⁹
alijs iuramentis que a iure vel iudice vel a
partib⁹ ex neceſſitate deferūtur: ſꝫ eundem
Inno. ꝛ Hoſti. vt in ſū. cō. eo. ti. q. 8. Et ad
de qd̓ hĩ. ſ̄. iurare. §. 7. in vltima additio-
ne. B extra de iura. ca. c. vlt. xi. q. 1. teſtio
niū. Idē quoq̄ ſi pmiſerit qs aliqd iura-
re: vt dicit Hoſti. A . ſ. nulla forma diſtin
cty ſm̄ eundem: vt in dicta. q 8. B

Que exigūtur vt recte fiat iuramentū
Rñ° ſm̄ Ray. tria. ſ. ṽitas: iudiciū: ꝛ iuſti-
cia. Hiere. 4. Iurabūt viuit dñs i veritate ꝛ
iudicio ꝛ iuſticia. 22. q. 1. ꝛ iurabūt. Veritas
enī ſemp dꝫ adeſſe: vt. ſ. ſciat qs firmit ꝙ
verū eſt qd̓ iurat. A Dꝫ enim adeſſe ṽitas
rei. ſ. ꝙ ſit verū qd̓ iuratur: ꝛ cōſcientie. ſ. vt
putet eſſe verū: vt nōt glo. in. c. animaduertē
dū. 22. q. 1. B Alr̓ ſi tñ credit non dꝫ iu-
rare de ſcientia ſed de credulitate. Itē dꝫ
eſſe iudiciū ideſt diſcreta deliberatio: vt. ſ. ñ
iuret etiā verū: niſi pter neceſſitatē vel vti
litatē. 22. q. 1. ita ergo. Itē iuſticia. ſ. vt illd̓
quod iuratur licitū ſit ꝛ honeſtū: vt in dicto
c. ita ergo. Idē Tho. 2ª 2ᵉ. q. 89. A Glo.
Ray. exponit iuſticiā. ſ. ꝙ non ſit peccatū
mortale vel veniale p̄ncipalr̓ per accidens:
vt in ſū. cō. eo. ti. q. 9. Et ſi aliquod p̄dictoꝝ
triū defuerit nequaq̄ iuramentū erit: ſꝫ per
iuriū: dicto. c. animaduertēdū. Et ſꝫ Tho.
ꝛ in dicta. q. 9. nō p̄mo ꝛ p̄ncipalr̓ periuriū
eſt qñ deeſt ṽitas: qꝛ iuramentū p̄ncipalr̓
ordinatur ad ɔfirmationem dicti humani
cui confirmationi falſitas opponit: ſcd̓ario
aūt qñ deeſt iuſticia: 3° qñ deeſt iudiciū. B

Quid quādo in iuramēto nō eſt eadē
intētio iurātis ꝛ recipientis. Rñdeo ſꝫ Tho
2ª 2ᵉ. q. 89. Si hoc prouenit ex dolo iuran
tis opꝫ iuramentū ſeruari ſm̄ ſanū intelle-
ctū eius cui iuramentū p̄ſtatur. Si vero iu
rans dolū non adhibeat obligatur ſolum
ſm̄ ſuā intentionē. Simile. ſ̄. iurare. §. 12°.
q incipit: Quid ſi iuro. A Videtur autē
iurans dolū adhibere quādo legitime iter
roganti ſtudioſe non clare reſpondeat. 22. q
5. quacunq̄. B

Vtrum iuramentū pmiſſoriū ſit ſemp
obligatoriū. Rñ° ſm̄ Tho. vbi. ſ̄. Quicun-
q̄ iurat ſe aliqd facturū obligatur ad illud
faciendū: niſi ṽgat in peiorē exitū: vt cū iu
rat aliqs aliquid quod eſt ſm̄ ſe malū: vt-

Iurans nō Rebelare medicine experimētū an poſſit Rebelare tho.
quolibet. xy. ar. 22 q male fecit iurando. dt ꝙ ſi ille vel alij
ſufficiens medic⁹ parat⁹ eſſet curare nō dꝫ Revelare alias ſi
ꝙ ſalutē corpalē fuit illicitū iurandū nō ſ bnſ.

puta ſe patratuꝝ adulteriū: in quo caſu pec
cat iurādo: ⁊ peccat iuramētū ſeruādo. Si
militer vgit in deteri⁹: q꞉ eſt maioris boni
impeditiuum: puta cū aliqs iurat ſe non i
traturū religionē vel ꝙ nō fiat clericus ⁊ h⁹i
Et in hoc peccat qdez iurādo qa ponit obi
cem ſpūi ſcō: ſꝫ multo meli⁹ facit implē
do. Nā que mala ſūt vel maioris boni ipe
ditiua ſub iuramēto cadere nō pnt. Secū ⁊
alio modo vergit in deteri⁹ ꝑpter aliqd qđ
de nouo emergit: qđ fuit ipremeditatū: ſicut
cū Herodes iurauit puelle ſaltāti ſe daturū
qđ petiſſet. Hoc. n. iuramentū poterat eſſe
a pncipio licitū intellecta debita ꝯditione. ſ.
ſi peteret qđ dare liceret: ſꝫ impletio iuramē
ti fuit illicita. 22. q. 4. ⁊ ꝯ officiū. ¶ Con.
glo. Ray. vt in ſum. cō. c. o. ti. q. 13. Et addit
Credo ſine pīudicio ꝙ iuramētū vergit in
peiorē exitū ſex modis. p° cū iuratur aliqd
qđ eſt mortale in ſe. 2° cū iuratur qđ ē venia
le in ſe. 3° cū iuratur aliqd indifferens qđ ex
circūſtantijs efficitur mortale vl veniale. 4°
cū iuramentū excludit op⁹ pietatis ex chari
tate faciendū: vt cū iurat aliqs ꝙ nihil da
bit iſti ex charitate. 5° cū excludit op⁹ de ge
nere bonorū: vt cū qs iurat ꝙ nō erit epiſco
pus: monach⁹: vel canonic⁹: vel nō celebra
bit vſqꝫ ad menſē: vel ꝙ nō ieiunabit ꝓ deo
vel peccatis ſuis in pane ⁊ aqua niſi pcipiat
ei: vel ꝙ nō dicet pſalteriū vel ſeptē pſalmos
6° cū excludit op⁹ indifferēs pia intētione ꝓ
deo aut ꝓximo faciendū: vt ſiqs iurat ꝙ nō
loquetur maritino vel nō intrabit domum
eius: vel nō coquet ad furnū eius: vel ꝙ nō
vendet ei rem ꝓ minori pcio ꝙ̄ tanto: vel ꝙ
nō comedet ad eandē menſā cū eo. Jō cre
do ꝙ ꝓpter h⁹i iuramēta quis nō debet de
clinare a talib⁹ ſi ea facere velit pia intentio
ne ⁊ ꝓpter deū ⁊ ſalutē anime ſue: ⁊ ꝓpt tol
lendū ſcandalū ꝓximi ꝯ quē ſic iurauit. Jn
pmis autē tribus modis credo ꝙ poſſit q
libet ſic iurans auctoritate ꝓpria ꝯtrauenī
re: ſed imponenda ē ei penitētia de temera
rio iuramēto. Jn reliquis trib⁹ ꝙ̄uis hui⁹ſ
iuramenta nō ſūt obligatoria nec imponē
da ſit penitentia ꝓ tranſgreſſione eoꝝ tāꝙ̄
ꝓ mortali: non expedit tn̄ ꝓpria auctorita
te ꝯuenire niſi ꝓpter vrgentē neceſſitatē: tū
ꝓpter reuerentiā ſacramenti: tum ꝓpt ſcan
dalum ſimpliciū. Unde petēda eſt abſolu
tio a ſuperiore qui huiuſmodi iuramēta de
bet facile relaxare vel potius oſtendere ſic

iurantes non fuiſſe obligatos: ⁊ imponere
penitentiā de temerario iuramento. Et cuꝫ
his cōcor. theologi: vt pꝫ in dicta. q. 13. ¶

Que maior obligatio voti vel iuramē
ti. Rndeo ſm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 89. Uotū ex ſui
ratione eſt magis obligatoriū. Nā obliga
tio voti cauſatur ex fidelitate quā deo debe
mus cuius tranſgreſſio infidelitatē ⁊ per cō
ſequens irreuerentiā continet. Obligatio
aūt iuramenti cauſatur ex reuerētia quā de
bemus ei: ex qua tenemur ꝙ verificem⁹ id
quod per nomē eius ꝓmittim⁹ cuius tranſ
greſſio cōtinet irreuerentiā tm̄. ¶ Jdem
in ſum. con. co. ti. q. 14. Et alia etiā eſt ratio
ſm Tho. vbi. ſ. q꞉ plus obligat ſimplex ꝓ
miſſio deo facta ꝙ̄ homini cū iuramēto. ¶

An viri poſſint irritare iuramenta vxo
rum. Rᵒ ſm Guil. Non: niſi ſint talia q̄ vxō
nō pōt implere ſine ſcādalo ⁊ pīudicio viri
Et ſic intelligendū videtur qđ dicit Tho. i
§. ſe. in fi. ¶ Jdē in ſū. cō. li. i. ti. 8. q. 36. ¶

Utrum in iuramentis poſſit diſpenſari
Rndeo ſm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 89. Jn iuramētis
ꝓmiſſorijs diſpenſari poteſt ſicut in votis.
vbi notandū ꝙ illud quod cadit ſub iura
mento ꝓmiſſorio aliquando eſt manifeſte
peccatū vl maioris boni impeditiuū: ⁊ tale
iuramentū diſpenſatione non indiget. Ali
quādo eſt dubiū vtrū ſit licitū vel illicitū: ꝓ
ficuū vel nociuū: aut ſimplr aut in aliquo ca
ſu: ⁊ in hoc pōt quilibet epūs diſpēſare. Cuꝫ
vo ꝓmittitur aliquid ſub iuramento qđ ē
manifeſte licitū ⁊ vtile: in tali iuramēto nō
videtur habere locū diſpenſatio vel cōmu
tatio: niſi aliquid melius occurrat faciēdū
ad cōem vtilitatē: quod maxime videtur ꝑ
tinere ad ptātem pape qui hꝫ curā vlis ec
cleſie: ſilr etiā ⁊ iuramenti abſoluta relaxa
tio. ¶ Hoc eſt verū ex iuſta cauſa: vt ſi iu
ramentū eſſet ꝯ pertinentia ad obedientiā
ſuperioris: vel ob aliam iuſtam cauſaꝫ: alſ
ſecus: cum obſeruatio iuramenti vt pꝫ nu
meri. 30. ſit de iure diuino: ꝯ quod nemo ali
quid poteſt. 25. q. i. c. ſunt quidam. ¶

Nam ad vnūquēqꝫ pertinet irritare iura
mentum: quod a ſubditis factum eſt circa
ea que ſubduntur eius poteſtati: ſicut pater
poteſt irritare iuramentū puelle ⁊ vir vxo
ris: vt dicitur Numeri. 30. ¶ Ray. dicit
vt notatur in ſum. con. liᵒ. pmo. ti. 9. q. 26.
ꝙ idem iudicandum eſt de abſolutione a
iuramento ⁊ a voto. Et glo. eius dicit ꝙ nō

ſolū papa ſ3 etiam epiſcop⁹ pōt in iuramē
tis diſpenſare ſicut ⁊ in votis. Pōt etiam
licite iuramēta mutare in melius: nec ē hoc
venire ɔtra iuramentū: ex̄. e. peruenit 2°. cū
etiā non magis obliget votū q̄ iuramētū
exceptis tn̄ iuramētis circa grauiora q re-
ſeruātur pape: vtputa ſi ɔcernerēt aliquā
notabilē vniuerſitatē: ex̄ de elec. venerabi-
lem. Et in hoc caſu dicit intelligendū dcm̄
eoꝝ q dicunt diſpenſationē ſeu cōmutatio
nē iuramēti reſeruatā pape. Et ſatis vī cō.
Inno. dicens q̄ ep̄s in iuramētis diſpen-
ſat ſi ſūt dolo metu vel vi extorta: ⁊ etiā qn̄
q̄ ex cauſa in iuramētis licite preſtitis. Et
con. Hoſti. vt in dicta. q. 26. B Utrꝝ debi
torꝑpter vim iuramēti teneaꝭ reddere de-
bitū excōicato: vide. ſ. excōicatio. 6°. §. 27
qui incipit: Quid ſi teneor. De iuramento
fidelitatis habes. ſ. feudū §. 6°. ⁊. ſ. iurare
§ 9°. in fi. Itē de iuramēto fidelitatis ſi nō
p̄ſtetur pape a prelato: vide. j. peregrinus.
2°. § fi. in fi. De iuramēto eoꝝ q abſoluunꝭ
ab excōicatione habes. ſ. abſolutio. 5°. §. 2
⁊. 3. De materia iuramēti habes multa. ſ.
iurare. ⁊. j. periuriū. Itē3 de iuramēto vni
uerſitatis habes hic ſtatim.

Uramentū ſecūdo

De iuramēto vniuerſitatis ſiue ali
cuius ſocietatis aduertendū eſt q̄ quando
vniuerſitas alicuiuſ ciuitatis vel collegij iu
ramēto ſe obligauit: ⁊ iurātes iā mortui ſūt
ſucceſſores faciētes ɔ nō ſūt ꝑpter hoc per
iuri. Nā obligatio iuramēti perſonalis ē
⁊ nō tranſit ad ſucceſſores: tenentur tn̄ ex
q̄dā fidelitate adimplere qđ iuratū fuit: ar
ex̄. e. veritatis. hec Ray. ⁊ Tho. 2ª 2ᵉ. q. 98
B Idem in ſum. con. li. p°. ti. 9. q. 33. B
Quid ſi homines alicui⁹ vniuerſitatis
ſeu ſocietatis iurāt aliqđ ſe facturos vel nō
facturos: nūqđ p̄nt ſibi remittere. Rn̄° ſ̄m
Guil. Hoc pōt eſſe quātuor modis. p̄mo
qdem ſi iuramentū ſit de his q̄ pertinēt ad
cultū dei ſeu ad religionē vel ad pietatem:
⁊ tunc nō poſſūt remittere: vt ſi duo iurent
q̄ ibūt vltra mare militare ꝓ deo vel q̄ in-
trabunt religionē: aut q̄ dicent duo vl' tria
pſalteria ꝓ inuicē: aut ſiq artifices iurēt q̄
de lucro ſuo certā portionē dabūt fabrice
alicuius eccl'ie vel in alios pios vſus. Ubi
tn̄ aliq iurant q̄ ibūt vltra mare ſimꝭ: p̄nt
qdē ſibi remittere ne vadāt ſimul: ſ3 n̄ poſ
ſunt remittere qn̄ vadāt: q2 q̄ſi duo iuramē
ta ſūt. ſ. q̄ vadant: ⁊ q̄ ſimul vadāt. 2° ſi iu-
ramētū ſit de tp̄alib⁹: ⁊ ſit tale qđ abſq3 iu
ramēto tenētur facere qđ iurāt: ⁊ tūc etiā
nō p̄nt ſibi remittere: q2 ꝑpter ſalutē aīarū
vī ſic iuratū: vt ſi carnifices iurēt q̄ nō ven
dant carnes infectas ꝓ ſanis: aut q̄ nō ſo
phiſticabūt merces ſuas ⁊ h⁹i. 3° pōt con-
tingere q̄ iuramentū ſit qdē ſup re tēpora
li: ſ3 tali q̄ abſq3 iuramēto nō tenebant fa
cere qđ iurant. Et tūc ſi obſeruātia iuramē
ti ſpectat tm̄ ad cōmodū vel incōmodū iu
rantiū poſſūt ſibi remittere: vt ſiqs iur3 q̄
faciat alteri libꝝ vel domū: ⁊ ille q̄ reddet
ei mercedē. Silr̄ qn̄ duo ſocij iurāt de cōi-
cando ſibi inuicē omnia lucra. Si aūt ſpe-
ctat ad cōmodū alioꝝ magis q̄ iurantiū
nō poſſūt ſibi remittere: vt ſi artifices aliq
iurent q̄ in mercib⁹. 20. ſolidoꝝ non acci
piēt de lucro vltra vn ſolidū: vel q̄ nō vē
dent opa niſi de mā ſic parata: vl' q̄ nō tra
hēt penas pāni vltra tātū ⁊ h⁹i. 4° ſi obſer-
uatio iuramēti ſit alijſ dānoſa. Nā tale iura
mētū nō ē obligatoriū: vt ſi iurēt ſutores q̄
certo tp̄e nō laborabūt: ⁊ hoc vt ꝑpter ra-
ritatē carius vendāt: vel carnifices nō inci
dent ſiue parabūt carnes vltra certū nume
rū: vel aliq opifices q̄ nō operabūtur pro
minori p̄cio q̄ tali ⁊ h⁹i. Que qdē iuramē
ta q̄uis nō ſint obligatoria: nō expedit tn̄
q̄ ꝓp̄a auctoritate ſibi remittātur: ſ3 q̄ au
ctoritate ep̄i reuocētur vel poti⁹ denūciētur
nō tenuiſſe. B Et pn̄ia eſt imponēda de
temerario iuramēto ſ̄m eūdē: vt in ſū. cō.
eo. ti. q. 36. B Uel dic q̄ ſufficit auctori-
tas ꝓp̄a qn̄ iuramentū fuit de eo qđ ē ma-
nifeſte peccatū aut maioris boni impediti-
uu3: vt dictū ē ſ. iuramētū p°. §. 6. B Ho
ē verꝝ qn̄ manifeſte oīb⁹ ɔſtat q̄ illicitū fue
rit iuramētū: al' ſaltē ꝑp alioꝝ ſcādalū vitā
dū tenendum eſt prius dictum. B
Qn̄ multitudo iurat aliquid facere vl
nō facere: nūqđ aliqbus ɔuenientib⁹ p̄nt
alij ɔuenire. Rn̄deo ſ3 Guil. Si abſolute
⁊ in oēm euentū iuratū ē quilibet ſeruare te-
netur. Si v̄o ſub ɔditione vel ob determi-
natam cauſam: puta ſi alij ſeruarent hui⁹
modi: nō teneꝭ qs niſi exn̄te cōditione: ar.
32. q. 8 non ſolū. ex̄ de ɔdi. appo. verꝝ. ex̄ de
iureiuꝝ. ꝑuenit. Un̄ ſi oēs alij vel plures nō
ſeruent: in hoc caſu obſoluti videntur alij.

J

Si vero pauci ſūt q non ſeruarent: recurrendū eſt ad intentionē iurantiū: videlʒ ꝙ ſi intendebāt ꝙ quocūqʒ nō ſeruāte ipſi non tenerentur: aut ſolum ſi multi eēnt illi q non ſeruarent. Et ſi de intētione neſcitur tut⁹ eſt ſeruare. A glo. Ray. vt pʒ in ſū. con. e. ti. q. 40. dicit ꝙ qn̄ medietas vel maior pars multitudinis adhuc ſeruat iuramentum ſi hoc vergit in dānū ſeruantiū 7 in lucꝝ nō ſeruantiū benigne interꝑtandū ē: ſicut dictū ē ſ. iurare. §. 12°. in caſu de menſuris. B

J Uriſditio De iuriſditione epi ſpirituali: vbi 7 quādo poſſit exerceri: vide. ſ. epus §. 8. 7 ſupra abſolutio ꝑmo. §. 6. De temporali: ſupra epiſcopus. §. 9°.

Juriſditio qdā ē voluntaria. ſ. qn̄ nemo ſe opponit: 7 hec poteſt exerceri oī tpe 7 loco: vt. ff. de adop. l. emancipari. Quedā cōtēcioſa. ſ. qn̄ litigatur: 7 hec nō pōt expediri a iudice ꝓcedente A .i. nō ꝓ tribunali ſedente: vt in. §. ſpatiuʒ. de quo. ſ. B nec diebus feriatis: nec de nocte. 3. q. 3. ſpatiuʒ. v. a iudice ꝓcedēte. ex̄ de offi. dele. c. conſuluit.

Us Quid eſt ius: Quid rigor: Quid eqtas: Et quid diſpēſatio. R° ſm Ray. 7 Hoſti. Jus eſt ars boni 7 equi cuius merito qs nos ſacerdotes appellat. A hoc eſt de textu: qđ ſequitur eſt expoſitio. B .i. ſacroꝝ ꝓceptoꝝ miſtros. ff. đ iuſt. 7 iure. l. i. Rigor vero ē exceſſus ſiue auſteritas iuris aliquotiens ad terrorē ſcriptus: q qdem non ē ſeruandus: niſi vbi timetur exēplū mali. A .i. ne peccatum deducatur ad alios p exemplū: vt i c. ſed 7 illud. de quo ſtatim. B diſ. 45. ſed 7 illud. Qn̄qʒ tamen rigor idē eſt qđ ſubtilitas iuris 7 ſeruādus eſt: ex̄ de reſti. ſpol. i litis. Eqtas vo ē mediū inter rigorē 7 diſpēſationē. C. de iudi. placuit. Et diffinitur ſic Eqtas eſt iuſticia dulcore miſcordie tꝑata Uel eqtas eſt modus rōnabilis regēs miſericordiā 7 rigorē. Hāc iudex ſēp dʒ p̄ oculis habere. ff. de eo qđ cer. loco. l. ꝙ ſi ephe ſi in fi. 45. diſ. diſciplina. 7. c. q emendat. 7 50. diſ. pōderet. in fi. 7. c. dn̄o ſcō. Nā melius eſt de miſcordia qʒ̄ de ſeueritate reddere ratonē. 26. q. 7. alligant. Hoc intelligo ſm Ray. niſi ex cā iuſta ſeruet rigorē vel faciat diſpenſationē. Quid aūt ſi diſpenſatō 7 plura de ipſa hēs ſ. diſpenſatio. per totū. A Jdē in ſum. cō. li. 4. ti. 29. q. i. B

Jus publicū dr̄ vno modo quodlibet ius in ſcriptis redactū: qđ dr̄ publicū: quia a publicis pſonis introductū ē: vt: a principalib⁹ vel ꝯcilijs: ſir ꝯſtitutio municipalis vel epalis. Jtē alio modo dr̄ ius publicum qđ publice vtilitati expedit: vt puta nequis ſua re male vtatur: 7 h⁹ i. Jtē alio mō 7 ſpāliter dicit ius publicū illud qđ ꝯſiſtit in ſacris 7 ſacerdotib⁹. ff. de iuſti. 7 iure. l. i. Qđ etiā ſpāliter diuinū dicit: ex̄ đ iureiur. nimis di uino. A Alis incipit nimis de iure. Et hec etiā notātur in ſum. cō. li. 3. ti. 26. q. 24. ſm Hoſti. Jbi etiam plura alia de iſto iure publico dicuntur. B

Utrū ea que cōtra ius fiunt valeant. R° Regula dicit: Que ꝯ̄ ius fiūt debent ꝓ infectis hēri: ex̄ de reg. iur. que contra. li°. 6°. Quā regulā qdam voluerūt dicere habere locū ſolūmodo quādo ius ita ꝓhibet ꝙ addit: 7 ſi ꝯ̄ fiat nō valeat. Sed hec expoſitio reprobatur expreſſe. C. de legi. nō dubiuʒ. Jdeo indubitāter tenendū eſt ꝙ qn̄cūqʒ lex ꝓhibet ſi nihil aliud addit: tūc ea q̄ ꝯ̄ fiunt ipſo iure nō valent: vt ſūt venditiones donationes: electiones: teſtamēta: 7 oīa h⁹ modi: niſi ſint talia ꝙ eoꝝ effectus reuocari nō poſſint: vt homicidiū 7 huiuſmodi. Si vero lex addit aliqd plus: tunc conſiderandū eſt ꝙ addere pōt tripliciter. Et ꝑmo qdem cōtingit ſi addat vba expreſſe anullantia: vt dicendo: ſi ꝯ̄ factū fuerit ſit irritū 7 inane. Et tūc eſt planū. ff. de tutel. l. muto §. ſub conditione. Secūdo contingit ſi addit vba exprimentia modū per quem illud factum annullatur: vt dicendo qui ꝯ̄ fecerit remoueatur exceptione tali vel tali: vt macedoniani 7 velleiani de dolo 7 ſimilib⁹. Et tunc quod ꝯtra lege factū eſt ꝑma facie valet: ſʒ remouetur exceptione oppoſita. Tertio cōtingit addi aliq̄ vba ꝯfirmātia: vt dicēdo ſic: Si ꝯ̄ ſcʒ fuerit valebit qdē. 7c. 7 tē valet. ff. de fideiuſſo. l. grece. §. a tutore. 7 de interdic. 7 rele. l. relegatoꝝ. §. ad tp̄s. 7 quādo appel. ſit. l. i. §. biduū. Et hec ē ſnīa Dni 7 Ci. Ad materiā iuris ptinere pōt. ſ. lex.

Uſtificatio Que exigūtur ad iuſtificationem impij. Rndeo ſm Ray quatuor que ſunt ſimul tempore. ſ. motus liberi arbitrij: contritio animi: infuſio gratie: 7 remiſſio culpe. A Con. Tho. 7 Pe. vt in ſum. con. li. 3. ti. 34. q. 19. B

k Aracter. Karitas: Kathe⸗
cism⁹ ꝛ ſimilia q̄⸗
re in littera. C.

l Atro Quis dicatur latro pu⸗
blicus: vel nocturnus po
pulatoꝛ agroꝝ. Rꝫ° Latro public⁹
dicitur q inſidiatur ꝛ aggredit in publicis
ſtrat. Nocturn⁹ ꝟo populatoꝛ agroꝝ q de
nocte agros vaſtat ꝛ incēdit. Hos ſꝫ leges
impune occidere licet: vt ſ. homicidiū p̄°. §
6. nec gaudēt emunitate ſi ꝯfugiūt ad eccle⸗
ſiā: vt ſ emunitas ꝯfugētiū. §. p̄°. Et ad iſtā
latrōis māꝫ pōt ꝑtinere. ĩ. p̄do. ꝛ. ĩ. raptoꝛ.

Egare Quid iur ſi teſtatoꝛ le⸗
gauit rē alienam. Rꝫ° ſꝫ
Hoſti. Si teſtatoꝛ ignoꝛauit ipſaꝫ
eſſe alienā: heres nō tenetur pꝛeſtare eā niſi
foꝛte is cui relinquebat eſſet ꝑſona cōiūcta:
puta vxoꝛ vel alia ꝑſona cui erat tantūdeꝫ
relictū de ſuo: qꝛ tunc tenet legatum. C. de
leg. cū alienā. vel niſi ipa res eēt heredis: qꝛ
tūc tenet eā p̄ſtare. ff. de leg. 2°. vnum ex fa⸗
milia. §. ſi rē tuā. Si ꝟo teſtatoꝛ ſcit rem eē
alienā tunc tenet heres emere ꝛ tradere: ꝛ ſi
ille cui⁹ eſt nō vult vēdē: vel niſi nimis ꝗui
p̄cio: tenet hēs p̄ſtare iuſtā eſtimationē: ni
ſi foꝛte eēt talis res cui⁹ cōmerciū nō hꝫ: vt
res ſacre: ꝛ h⁹i. Vñ nō obſtat ex̄ de teſta. fi⸗
li⁹. qꝛ res ille erāt res ecclie in qb⁹ legatū ñ
tenuit. Cō. Inno. A. ſ. in dicto. c. filius.
Ibi ēt nōt glo. ꝛ addit ꝙ legatario icūbit
ꝓbare ſciam teſtatoꝛ. Predicta ēt notant
in ſū. cō. li. 2. ti. 5. q. 110. B Legatū ad pi⸗
as cauſas valet cū minoꝛi ſolēnitate: vide. ĩ
lex. §. 9. ꝟſu. xj. Quomō heredes debeant
ſoluere legata aut etiā debita defūcti hꝫ. ſ. he
reditas. §. 5. A q incipit: Utruꝫ heredes.
B ꝛ ſequentibus.

Egatus. Quot ſunt genera
legatoꝛum. Rꝫndeo
ſꝫ Ber. extra eo. c. excōmunicatis
Tria ſunt. Nam quidā ſunt legati de latere
pape: vt ſunt cardinales pꝛincipaliter: ꝛ eti
am aliꝫ ſicut ibi Ber. ſubdit q mittuntur de
curia. Secundi ſūt non de latere. ſ. qui mit
tuntur a papa: nō exñtes in curia. Ueri⁹ tñ
tenendū quod ꝓbat Io. an. in. 6°. ſ. ꝙ ſolū
cardinales dicūtur de latere. A Cō. glo.
Ray. vt i ſum. cō. li. 3. ti. 33. q. 89. B. Oēs
aliꝫ vndecunq̄ miſſi nō dicūtur de latere.
Sunt ꝛ tertiꝫ q pꝛetextu eccleſiaꝝ ſuarū hñt
legationē. An ꝟo tales poſſint abſolueꝛ p
cuſſoꝛes clericoꝝ habes ſupꝛa abſolutio 2°.
in p̄ncipio. A ꝛ etiā in dicto. c. excōicatis
. ſ. ꝙ non poſſunt abſoluere. B

Legatus de latere poteſt ꝯfirmare ele
ctiones ep̄oꝝ. A ac etiā archiep̄oꝝ: vt. ĩ. i
c. ſi abbatē. de quo. ĩ. B ꝛ exemptoꝛum.
Aliꝫ legati nō ſine ſpeciali mādato: extra ð
elec. ſi abbatem li. 6. Poteſt etiā legat⁹ de
latere cognoſcere de cauſis contra exēptos
vt ſupꝛa exemptus. §. pli.

Quid ſi legat⁹ aliquē excōicauit dum
erat in ꝓuincia ſibi decreta: nunqd poſtq̄
egreſſus eſt poteſt eū abſoluere. Rꝫndeo ſꝫ
Inno. Si reuocat⁹ eſt non poterit. Si vero
exiuit reuerſurus poſtq̄ reuerſus fuerit po
terit: ꝛ etiā ante regreſſū ſi eſt legatus de la⸗
tere. A Immo ſi nō ſit de latere pōt ab⸗
ſoluere in foꝛo penitentiali ſibi ſubditos ēt
extra ꝓuinciam cum ſit voluntarie iuriſdi
tionis: vt ſupꝛa confeſſio. 3. §. 2. Iudiciali⸗
ter autē abſoluere extra ꝓuinciam non po
teſt etiam legatus de latere: vt ſupꝛa abſolu
tio p̄mo. §. 5. B

Quod legat⁹ q̄tūcunq̄ plenā legatio
nē hēat: ſiue etiā habeat ꝑtextu ecclie ſue ñ
hꝫ ex hoc ꝑtātem conferendi beneficia: ni⸗
ſi ei ſit ſpecialiter conceſſū: vel niſi ſit cardia
lis: hꝫ extra eo. officij. li. 6. Quod ſi ecclia
habet patronū laicum: non poteſt cōferri
per legatuꝫ: niſi ei queꝫ patronus pꝛeſenta
ret. Eodē modo ſi habet patronū clericuꝫ
cui patronatus cōpetit ratione ſui patrimo
niꝫ: ex̄ eo. cum dilectus. A. ſ. in ti. ð iure pa
tro. B Sec⁹ ſi cleric⁹ ſit patron⁹ rōne ec⸗
cleſie: vel etiam ſi ſit collegium: qꝛ tunc eo ir⸗
requiſito pōt legatus conferre: qꝛ pōt quod
maius eſt. ſ. ipſas eccleſias conferre nō req
ſito epiſcopo. A. Facit ex̄ de offi. le. dilect⁹.
ꝛ ibi hoc notat glo. B

Oēs reſeruatiōes quoꝛūcūq̄ bñficio
rum facte a quocūq̄ legato auctoꝛitate le
gationis. A. vel ab executoꝛibus deputa⸗
tis ꝑ ipm: vt in. c. p̄nti. de q°. ĩ. B. ꝛ oia de⸗
creta ſiue denūciatiōes ꝛ ꝓceſſus carēt vi⸗
rib⁹ finita legatione. A. dummodo ad col
lationem eoꝛūdē beneficioꝛum iā vacanti
um minime ſit ꝓceſſum: vt ibi. B. Quin
etiam ſi durante legatione legatus in aliq̄
eccleſia. A. ſ. cathedrali vel collegiata: vt
ibi. B. fecit aliquam reſeruationem: non
poteſt illa pendente facere aliam in illa ec⸗
cleſie. Similiter ēt poſtq̄ reſeruauit vnuꝫ

bñficiū ptinens ad collationē cuiuſcumq̧ ipa reſeruatione pendēte non poterit aliud reſeruare quod ad eundem pertinet. hec eꝫ eo preſenti. libro. 6.

Nullus legatus pōt facere aliquā reſeruationem de eccliis ꝛ dignitatibus earum vbi illi qui preficiuntur habent per electionem aſſumi nec ſe itromittere quin eligere ꝛ poſtulare valeant: eꝫ eo. delibatióe. li. 6.

Nullus legatus poteſt cōcedere alicui in generali vel in ſpeciali vt recepta reſignatióe illoꝝ qui habent bñficia poſſint illa alii pferre: al' nō valet: eꝫ eo deliberatione. li. 6.

Conſtitutiones facte a legatis i ſua puincia durant poſtea perpetue. Sec⁹ ſi cauſas delegent: q2 egreſſis illis de prouincia non durat iuriſditio delegatorum niſi an legatorum diſceſſum citatio preceſſerit: eꝫ eo. nemini.

Legat⁹ non pōt proceſſū delegatoꝝ ipedire aut ei⁹ ſnam irritare: ſed pōt eam cōfirmare ꝛ exeq: eꝫ de of. del. ſtuduiſti.

Quot modis finit legatio. Rñ. ẜ Jo. an. Quattuor modis. p° modo ſi datus fuit legatus ad tps finito tpe finita eſt legatio: eꝫ de offi. del. de cauſis. 2° qñ reuocatus ē. ff. de iudi. l. iudicium. 3° quando egreſſus eſt legationem animo nō redeūdi. Secus ſi animo redeundi: eꝫ eo. nouit. 4° per mortem ipſius legati: non tñ morte conſtituentis: eꝫ eo. legatos li. 6.

Legitimus

filius quis ē. Rñ. ẜm Ray. Legitimus filius eſt qui de legitimo matrimonio natus eſt: vel de eo quod legitimū reputabatur: eꝫ eo. cū inter Joannē. ꝛ hoc ſine albo i facie ecclie coniuncti ſunt bona fide: credētes ſe legitime copulatos: vel ſi alter tm̄ credebat. Nam ꝛ ſic legitimus eſt filius ꝛ vtriq̧ parenti ſuccedet: eꝫ eo ex tenore. Secus ſi clādeſtine contraxerunt. q2 videtur fuiſſe ignorantia affectata. Aut etiam ſi ambo impedimentum ſcientes publice contraxerunt: eꝫ eo. de clāde. deſpon. cū inhibitio. Jdem Tho. ꝛ Pe.

Quomodo poſſunt legitimari qui legitimi non ſunt. Rñ. multipliciter. Et pm⁹ quidem modus ē per ſequens matrimonium: quando ſolutus de ſoluta filios habet ſ. naturales ſi contrahit cum ea legitimantur. Secus de ſpuriis: ſ. ex adulterio natis eꝫ eo. conqueſt⁹. ꝛ. c. tāta. 2° eſt p ſpecialē indulgentiam pape: eꝫ eo. p venerabilē. Ut duo modi i canonibus reperiunt. Sunt ꝛ alii ẜ leges. Prim⁹ eſt ſi pater filiū nālem offerat curie impatoris: fiatq̧ curialis: vt in auc. q. mo. na. effi. le. §. ſiqs igit coll. 7. Jdē ſi eum offerat curie ciuitat: de qua vl cui⁹ vico eſt oriundus: vt inſti. de nup. §. vlt. A . Melius in auc. q. mo. na. effi. le. §. ſiqs igit. 2° B 2⁹ modus ē ſi pat decedens in teſtamēto naturalē filiū nominet legitimum heredem: ꝛ ipe poſtea offerat pncipi teſtamentū: ſiet legitimus. 3⁹ modus ē ſi nullo filio legitimo exiſtēte ipe nālis fili⁹ ſeipſum offert curie: vt dictū eſt in auc. qui. na. effi. le. §. i. ꝛ. §. ſiqſ igit. 4⁹ mod⁹ eſt ſi pꝫ in inſtrumento per publicam manum confecto: vel alr ſcripto cum ſubſcriptione trium teſtium eum nominet filium: nec adiecerit naturalem: vt i auc. vt li. ma. ꝛ auie. § ad hec coll. 8. A . Jbi dicitur: ſiqs filium aut filiā habēs de libera muliere cū qua nuptie conſiſtere poſſunt publico inſtrumento dicat ſiue ppria pſcripto manu ꝛ habēti ſubſcriptionē triū teſtiū fide dignoꝝ ſiue i teſtamēto: ſiue i geſtis munimentoꝝ hūc aut hāc filiū ſuū eē vel filiā: ꝛ non adiecit nālem h⁹i filium vel filiam legitimos eſſe: ꝛ nullā aliā pbationē ab eis queri: ſed omni frui eos iure filioꝝ legitimorū. Ex hoc enim ꝛ cū eorum matre monſtrat legitimū habuiſſe mrimoniū. Jbi etiam dr q ſic nominādo vnū idem ius extendit ad oēs alios filios ex eadē mliere natos. B . Spurii vo nō poſſūt legitimari qntū ē p leges: ſed iperator vel ali⁹ auctoritate ei⁹ aliqñ de gra legitimat: ꝛ ſilr papa. A pdcā etiā notant i ſum. con. li. 4. ti. 24. q. 2. ẜ Ray. Tho. Pe. ꝛ al. B

Quid pdeſt filios eē legitimos. Rñ. Succedūt i omnib⁹ bonis parētū: vt i auc. q. mo. na effi. le. §. ꝛ qm. ꝛ. C. de ſuis ꝛ legi. here. p totū: eꝫ eo. cōqueſt⁹. ꝛ. c. tanta. Et hoc itellige niſi excludant ab hereditate in caſib⁹ quos hēs. s. hēditas. §. 2. Utrū legitimat⁹ quo ad act⁹ eccliaſticos intelligatur legitimatus quo ad ſeculares: habes. s. illegitimus. §. fi. A ꝛ ibi plenius in additione. B Ad materiam iſtam pertinere poteſt. s. filius. ꝛ. s. illegitimus.

Legitima portio

triplex ē. Una ē que ē debita iure nature: ꝛ
dr̄ ꝺbitū bonoꝝ ſubſidiū: ꝛ hec debeť filijs
tm̄ qui ltne eā exheredari nō poſſunt: ꝛ hu
ic portiōi nullū grauamē pōt īponi. C. de
inoffi. teſta. l. omni mō. ꝛ duab⁹ l. ſe. Et hec
eſt talis: Si ſūt quatuor filij vel īfra: debēt
habere tertiā partē. Si ſūt quinq̧ vl' vltra
debēt habere medietatē ei⁹ qꝺ eis deferreba
tur ab iteſtato. C. de ioffi. teſta. auē. nouiſſi
ma. Et ītelligi dꝫ detractis debitꝭ ſi qua eſ‑
ſent. A Fac. l. veniſſe. ff. ꝺ v̄bo. ſig. B
Itē eſt alia portio. ſ. q̄rta falcidie q̄ ꝺbetur
iure inſtitutiōis: vt cū eſt aliq̄s inſtitut⁹ he
res: ꝛ illa hēditas ē exhauſta p legata: tūc
inſtitutus poteſt detrahere ſibi vſq̧ ad q̄r
tam partem hereditatis detrahendo ꝺ ſin
gulis legatꝭ: niſi ad pias cauſas. A Hoc
habeť in auē. ſiīr. C. ad. l. falcidiam. Ceſſat
etiā falcidia qn̄ teſtator ſciēs q̄ntitatē patri
mōij ſui expreſſe illā ꝓhibuit. vel ſi heres i
nō fecit iuentariū tpe ꝛ modis a iure ſtatu
tis: vt in auē. ſed cū teſtator. C. eo. vel ſi he
res infra legitimum tp̄s voluntati non pa
ruerit teſtatoris: ex̄ de teſta. Raynaldus ad
fi. Et ibi glo. dicit q̄ tempus legitimum ē
tp̄s āni computandum a iuſſu iudicis: īfra
quod tēpus ſi nō paruerit dicit q̄ etiā ꝑdit
omnia: excepto qꝺ ſibi debeť ex fideicom‑
miſſo. Itē ceſſat falcidia quando aliq̄ ſūt
ita relicta vt non alienentur: ſed remane‑
ant apud ſucceſſores eius cui relinquūtur
i auē. ſed ꝛ i ea. C. eo. B . ex̄ de teſta. Ray
naldus ad fi. ꝛ. C. ad. l. falci. p totum. Itē
eſt tertia que dicitur trebelliāica: vt cū ali‑
quis inſtitutus heres rogať vt alij reſtituat
hereditatem. Nam talis inſtitutus poteſt
retinere quartam partem de tota heredita
te: vt inſti. de fideicom. here. §. ſed qa. ꝛ. C.
ad trebel. per totum. Hec detrahitur ꝺ vni
uerſitate hereditatis: ꝛ in hac computanť
legata ꝛ donationes. ff. ad. l. falci. in quar‑
ta. A . Hec lex non videtur ibi haberi: ꝛ
puto q̄ velit ibi allegare. l. in q̄ntitate que ē
eo. ti. ſed melius vr̄ facere inſti. de fideicō.
here. §. ſed qr. cū ſc. vbi pꝫ q̄ cōmoda ꝛ o‑
nera hereditatis diuiduntur inter heredem
ꝛ fideicōmiſſariū: ſiue ſit vnus heres: ſiue
plures ꝓ ſuis portionib⁹. B Notantur
hec ex̄ de teſta. Raynutius. Et ſi plures he
redes inſtituti fuerint diuident inter ſe di‑
ctas portiones. Hec que dicta ſunt de iuſ
ſit. Ceterū circa hoc diuerſaꝝ traꝝ varia

ē cōſuetudo q̄ ſi rōnabilis ſit ꝛ pſcripta ſ‑
uari debꝫ: vt. ſ̄. cōſuetudo. §. 3. 4. ꝛ. 5. A
hic poſſet cōſuetudo irrōnabilis diſcerni
qn̄ eſſet cōtra relicta ad pias cās: vt notať
i ſū. con. li. 2 ti. 5. q. 93. Et ꝯſeq̄nť idē foret
qn̄cūq̧ eēt ꝯ ꝺbitū pietatꝭ ſeu charitatꝭ. B

Leproſus.

Quid de ꝯiugio leproſorū. Rn̄.
Lepra ſupueniēs ſoluit ſponſalia
A . ſ. de futuro: vt in. c. lr̄as. de quo. ĩ. ꝛ ibi
glo. que etiā dicit q̄ idē eſt ꝺ qualibꝫ enor
mi deformitate. B ſed non ſoluit matri
moniū: ex̄ eo. lr̄as. Unde ſi ꝯtractum fuit
tenetur coniunx ad redditionem debiti: ex̄
eo. c. i. ꝛ. 2. Leproſus etiam contrahere po
teſt ſi inuenit volentē: ex̄ eo. c. 2.

Utrū coniunx teneať cohabitare coniu‑
gi leproſo. Rn̄. ſm Tho. in. 4. diſ. 32 Lꝫ
teneatur reddere debitū: nō tn̄ teneť ei co
habitare. Nō. n. ita cito inficiť ex coitu ſicꝫ
ex frequenti cohabitatiōe. Et ſꝫ Pe. hec
opinio celebrior ē: quā ꝛ Hoſt. declarat ſic
Sufficit leproſo q̄ vxor ita ꝓpe ſit q̄ pro
pter loci diſtantiā non fraudetur debito:
nec oportet q̄ in eodem lecto aut in eadē
domo moreňť. Filij quoq̧ leproſoꝝ cuꝫ ſa
no manere debēt ne inficiantur. A Idē
in ſum. con li°. 4. ti. 2. q. 66. cum duabus
ſe. B Utrū leproſi teneāť dare decimas
hēs. ſ̄. decime. 2. §. i. Et vtrum de ſepultu
ra. A . ſ. alicuius leproſi intrantis domū
leproſoꝝ: vt in loco allegato. B teneatur
ad canonicam portionē: vide. ſ̄. ſepultura
3. §. xi. qui incipit: Quid de leproſis.

Utrum ſacerdos leproſus teneatur ce
lebrare. Rn̄deo ſm Guil. Populo qui‑
dem propter ſcandalum celebrare non ꝺ
bet. Sed priuatim ſi non ſit nimis defor‑
mis. A aut debilis ſm eundem vt in ſū
ma confeſ. lib. 2. ti. i. q. 43. B non eſt
prohibendus: ſed tamen ceſſabit a mini‑
ſterio quo ad ſanos. A ſed leproſis can
tare ꝛ miniſtrare poterit diuina: vt in di‑
cta. q. 43. B

Lex et conſtitutio

Quid eſt lex. Rn̄deo: Lex
eſt conſtitutio populi in qua
maiores natu ſimul cum plebibus aliq̄d
ſanxerunt: diſ. 2. lex. Et de hoc etiam vide
in fine ſequentis. §.

Quis poteſt facē legē. Rn̄. ſm Tho. ꝑ‑

ma ſecūde.q.90. Lex p̄ncipaľr reſpicit ad bonū cōe. Ordinare aūt aliqd ad bonū cō mune eſt vel totius multitudinis vel alicu ius gerentis vicem totius multitudinis. Et ideo ꝯdere legē vel pertinet ad totā mľ titudinē vel ad pſonā publicā q̄ toti⁹ mul titudinis curā habet. Eſt tñ p̄mulgatio ne ceſſaria ad hoc vt lex hēat ſuā ꝟtutē. Vnd diſ.4. A in.§.leges. B dicit ꝙ leges in ſtituunt cū p̄mulgātur. Et ſic pōt colligi ta lis diffinitio: Lex ē quedā rationis ordia tio ad bonū cōe ab eo q curā cōitatis h̄z p̄ mulgata. A Con. Hoſtien. vt in ſū. con. lib⁹.2°.titu.5°.q.203. B

Sꝫ qui ſūt illi q ita curaꝫ cōitatis hn̄t ꝙ poſſint legē facere. R̄⁹ ſm Hoſti. Gnālē ꝯſtitutionē papa pōt facere in oib⁹ ſpūali bus et eccliaſticis: ex̄ eo.c.fi. Itē legat⁹ ī p̄ uincia ſibi cōmiſſa: ex̄ de offi.le.c.fi. ex̄ de loca. et ꝯduc. ex reſcripto. Itē ſynodus p̄ uincialis.16.diſ.ꝙ dī. Itē ſynodus ep̄alis 18.diſ.c.p̄°.et.c.fi. Itē ep̄s in ſua dioceſi po teſt ꝯſtitutionē facere: ex̄ de maio. et obe. ſi quis. ex̄ de loca. et ꝯduc. v̄ra nobis. Itē ca pitulū pōt ſibi ꝯſtitutionē facere: ex̄ eo. cū acceſſiſſent. Silr̄ et vniuerſitas clericorū et magiſtrorum: ex̄ eo. ex litteris. Itē in tēporalib⁹ gnālem legē pōt facere imperator C. de le gi.l.2.et.l.fi. non tñ in ſpūalibus ſeu eccliaſticis. Itē p̄fect⁹ pretorio et oēs qbus im perator hoc mādat. Itē populus roman⁹ Itē ſenatus roman⁹. Omnes iſti legeꝫ ge neralē facere pn̄t. Itē ois ciuitas ſiue popu lus poteſt ſibi legē facere. Hec oīa in inſti. de iure naturali.§.p̄°.et 2°. Idem credo d quolibet collegio approbato: ex̄ eo. q̄ in ec cliarum.et.c. ex litteris. A Idē in dicta.q. 203. Et auditur ſm Inno. in.c. v̄ra nobis. ex̄ de loca. et ꝯduc. vbi dicit ꝙ lꝫ ep̄s cū ca pitulo ſuo poſſit ſtatuta facere ſup iuriſdi tione ſua: ſuper aliis tñ non pōt niſi hi quo ruꝫ intereſt cōſentiāt: vel ad min⁹ ſint p̄ſē tes: de conſe.di.3.c. p̄mo. et ex̄ de his que fi unt a p̄la. ſine con.ca.c. plr̄. et finali. B

Sed infra qd̄ tēpus incipit artare. R̄⁹ ſm Hoſti. Cōſtitutio generalis incipit ar tare poſt duos mēſes a tēpore publicatio nis: vt in auc̄. vt fac. no. ꝯſti. in rubro et ni gro. A. coll.5. B Idem Ber. et Ioh̄. an. dicens ſic: Cū iſtud ſit iure ciuili expreſſuꝫ et iuri canonico ꝯ̄riū nō ſit cautū illud ſ uabim⁹: qm̄ etiā roboratuꝫ videtur: extra ne cle. vel mo.c. vlt. et de ſentē. exco. nouerit Et addit dicens niſi in ipſa cōſtitutione ali ud caueať. Et p hoc ſoluūtur ſiqua inueni untur cōtraria. Inferiorum aūt cōſtitutio ſꝫ eundē Hoſti. vtputa capitulorum et vniuerſi tatū incontinēti ligat facta p̄mulgatiōe: ni ſi forte abſentes et ignorātes: qb⁹ neqꝫ tp̄s dabo neqꝫ limitabo: ſed iudicis arbitrio relinquo: ar. extra qui ma. accu. poſſunt. c ſi. A Idem in dicta.q.203. B

Utrum ignorātes excuſētur ab obſuātia legū et ꝯſtitutionū. R̄⁹. Cōiter loquēdo nō excuſātur: niſi ſicut p̄ dictū eſt.ſ̄. ignorātia. §.3°. tñ a ſententiis p̄latis p ſtatuta ordina riorum excuſātur ignorātes: qr nō ligātur il lis: niſi eorum ignorātia fuerit craſſa aut ſupi na: ex̄ eo. vt animarum. li.6. Et que ſit craſ ſa ſeu ſupina: habetur.ſ̄. ignorantia.§.fi.

Utrum cōſtitutio reſpiciat preterita. R̄n⁹ Futura tñ reſpicit nō preterita: extra.e.co gnoſcentes. niſi.ī ea nominatiꝫ de preteritis caueatur: extra eo.c.fi.

Utrū poſterior ꝯſtitutio tollat prioreꝫ R̄n⁹: tollit etiā ſi de priori nullā faciat men tionē: ex̄ de cog. ſpi.c.p̄° licꝫ ſecus ſit in re ſcriptis: ex̄ de reſcrip. ceterū. et.c. ex parte. Itē ſec⁹ de ꝯſuetudine. A .ſ.q2 ei nō dero gať p nouā ꝯſtitutionē pape: niſi de ea fiat mētio: vt ī loco allato. B ſ̄. ꝯſuetudo.§.6

Utrū leges humane obligēt ſe in foro cōſcientie. R̄n⁹ ſm Tho. p̄ma ſcd̄e. q.96. Leges humane ſi iuſte ſint habēt vim ob ligationis in foro ꝯſcie a lege eterna: a q̄ de riuātur: ſꝫ illud p̄uer.8. Per me reges re gnant: et legū ꝯditores iuſta decernunt. Di cūtur aūt leges iuſte. p̄mo qdem ex fine. ſ. qñ ordinātur ad bonū cōe. Itē ſecūdo ex auctoritate. ſ. qñ lex lata nō excedit p̄tāteꝫ ferentis. Item tertio ex forma: qñ. ſ. ſꝫ eq̄ litatem p̄portionis imponuntur ſubditis onera ad bonū cōe: et ſm hoc leges huiuſ modi onera imponētes iuſte ſūt et obligāt in foro cōſcientie: diſ.9. quicunqꝫ. Leges ꝟo iniuſte nō obligāt: de qb⁹ vide in ſe.§. A Idem in ſum. con. eo. ti.q.204. B

Que ſūt leges iniuſte. R̄ndeo ſꝫ Tho. vbi.ſ̄. Iniuſte ſūt. p̄mo qdem p ꝯ̄rietateꝫ ad bonū humanū: et hoc tripliciter. ſ. con trariis modis nūc dictis de legibus iuſtis Nā vno modo ſūt iniuſte ex fine: ſicut cuꝫ aliqs preſidens leges īponit oneroſas ſub ditis nō pertinētes ad vtilitatē cōeꝫ: ſꝫ ma

gis ad ꝓpriā cupiditatē vel gliaʒ. 2° modo
ex auctoritate. ſ. cū aliquis legem fert vltra
cōmiſſā ſibi ptātem. 3° modo ex forma: pu
ta cū i' neq̄liter onera multitudinis diſpen
ſātur ēt ſi ordinētur ad bonum cōe: ⁊ tales
magis ſūt violentie q̄ leges. Vñ non obli
gāt in foro cōſcientie: niſi forte ꝓpter vitan
dū ſcandalū. Itē iniuſte ſūt per ꝯtrietatem
ad bonū diuinū ſicut leges tyrānoꝝ indu
cētes ad idolatriā vel ad qd̄libet aliud qd̄
eſt contra legem diuinā: ⁊ tales leges nul
lo modo licet obſeruare.

Sʒ nunqd inter leges imperiales que
nūc vigent ſint aliq caſus illiciti ⁊ ſm aiaʒ
nō ſeruandi. R°. Sūt: vt dī diſ. 10. lege. Et
pmo qdeʒ in matrimoniis. Naʒ ſʒ leges
filius vniꝰ germani copulari pōt p mrīmo
niū cū filia alteriꝰ germani: vt inſti. de nu
pti. §. inter eos. C. de nup. l. nemini. ⁊ ſʒ de
um tales debēt penitus ſeparari: ex̄ de con
ſang. ⁊ affi. non dʒ. ⁊. 35. q. 3. ꝓgenie. 2° qa
ſm leges puella rapta nō pōt cōtrahere
matrimoniūʒ cum ſuo raptore. C. de rap.
vir. l. vnica. Et idē erat oliʒ ſʒ antiquos ca
nones: ſʒ hodie pōt: ex̄ de rap. c. fi. ⁊ vide
ſ. raptor. 2. §. 2. 3°. qr ſm leges licitū eſt ho
mini ſoluto tenere mulierē ſolutā in cōcu
binā: vt in auc. qbꝰ mo. na. effi. ſui. §. ſiquiſ
aūt. Sʒ ſm deū ēt fornicatio ſimplex mor
tale peccatū ē: ⁊ excludit a regno dei: vt dic
Apls. 1. Cori. 6°. 4°: qr ſm leges licituʒ eſt
viro occidere adulteꝝ vxoris deprehenſū
in adulterio ſi ē pſona vilis: ⁊ cui nō debet
reuerētia. ff. de adul. l. merito p° rñſo. ⁊. l.
ſi adulteriuʒ. ⁊. C. de adul. l. gracchꝰ. ⁊ ſilr
licet pri q hʒ filiā in ptāte occidere adulte
rū filie i domo filie: ⁊ ꝯuerſo licet patri oc
cidere adulterā filii ⁊ generi: ⁊ occidere fili
am. ff. de adul. l. pr. ⁊. l. nec in ea. ⁊. l. q̄ ait.
Silr ⁊ latronē ſiū populatorē agroꝝ: vt. s.
homicidiū p°. §. 6°. Sʒ ſm deū nihil eoꝝ
licet ⁊ ꝓhibetur cuʒ pcipit: Exo. 20. Non
occides. 5° qr ſm leges dānat q cōprehēſā
in adulterio tenet vxorē. C. de adul. l. cri
mē. ⁊. l. caſtitati. Sʒ ſm deuʒ ⁊ iura cano
nica pōt tenere ſine vlla pena: dūmodo ip
ſa velit ab adulterio recedere. 32. q. 1. §. ſub
audit. A als. incipit hic ſubaudienduʒ.
B 6° qr ſm leges in multis caſibus illicitū
eſt vxorē repudiare ⁊ matrimoniuʒ rite ꝯ
ctuʒ diſſoluere: ⁊ maxime in caſu q notat
d. i. 10. lege. ⁊. 27. q. 2. ſunt q dicunt. A In
his caplis dī de diſſolutione matrimonii
ēt ꝯſūmati cauſa religionis qd ꝓhibet lʒ le
ges permiſerint. B Sʒ hoc lex diuina
ꝓhibet: vt in eiſdē. c. dī. 7° qr ſʒ leges mu
lier q̄ mortuo marito nubit infra tps luctꝰ
ſ. vnius anni infamis fit ⁊ incurrit multas
penas. C. de ſcdis nup. l. 1. ⁊. 2. Sʒ ſm deū
vt apls dicit: Nubat libere cui vult. ex̄ d ſe
cūdis nup. c. fi. Et vt nōt Inno. remittun
tur ei oēs ille pene q̄ ſūt iuri ad ipſiꝰ penam
Secus ſi inde ꝓueniat aliqd ad alios. A
Dñs An. de Bu. clariꝰ hoc ponit in dicto
c. fi. de ſcdis nup. dicēs: q̄ quedā ſūt pene
que fundātur ſup odio ſecūdaꝝ nuptiarū
vl' feſtinatione trāſitus: ⁊ tales pene ſūt cor
recte: vt hic: qr ꝯhere matrimoniū non eſt
odioſuʒ neqʒ ꝓhibitū ſʒ ab apl'o pmiſſuʒ
Quedā ſunt pene que fundantur ſup fauo
re primi matrimonii: ⁊ iſte adhuc hodie
durāt: vt ſi mater ꝯſeqtur aliqd ab inteſta
to: vel ex teſtamēto alicuiꝰ filioꝝ p̄oris mrī
monii hʒ ſolū vſufructū ſuper eo dū viuit
remanēte ꝓprietate apud filios eiuſdē ma
trimonii ſi extāt: qbus nō extātibꝰ ꝯſequit
plenū ius: vt. l. femie. §. fi. C. de ſcdis nup.
Itē q̄ vir ſiue mulier nō poſſit in vita vel
pꝰ mortē donare nouerce vel vitrico pluſ
q̄ donauerit vnicuiqʒ filioꝝ p̄oris mrīmo
nii: vt. l. hac edictali. C. eo. Et idē in multis
ſimilibꝰ q̄ ponit dñs An. vbi. s. B 8° qr
ſm leges filꝰ ſpuriꝰ non eſt alēdus: ſʒ ſʒ d
um ⁊ canones ꝯtra: vt s. filius. §. 7. A q
incipit: Quid de ſpuriis. B 9° qr ſm le
ges heres ſi nō fecerit inētariū tenet ad oia
debita defūcti. Secꝰ ſm deū vt s. hēditas
§. 5°. ⁊. x°. qr cū in certis caſibꝰ ſʒ leges he
res teneat d maleficio defūcti: ſecꝰ ē ſʒ deū
vt. s. hēditas. §. 4. A qr vt ibi pʒ tenet ad
oia dbita dfūcti ēt ex maleficio iqʒtū hēdi
tas ſufficit. B xi° qr ſʒ leges id qd relīqt
in vltia voluntate nō valet niſi hēat. 7. vel. 5.
teſtes. C. de teſta. l. ſi vnꝰ. ⁊. l. fi. ſʒ ſm deuʒ
in relictis ad pias cauſas ſufficiūt tres aut
ēt duo teſtes: ex̄ de teſta. cū eſſes. ⁊. c. relatū.
A De hoc pleniꝰ s. ecclia p°. § 5°. in addi
tione. B 12° qr ſm leges ſi ꝓmitto aliqd
nudo pacto A .i. ſimplici ꝓmiſſione ſi
ne alia iuris ſolēnitate B nō teneor: qa
nō oritur inde actio: vt. ff. de pac. l. iure gē
tiū. Contra eſt ſm deū ⁊ canones: qr mor
taliter peccat recedens a pacto: extra de
pac. c. p°. cū ſimilibꝰ q̄ ibi notantur. Et vi

de.ſ.ꝓmiſſio. Et idē ſi promitto vni recipi
enti ꝓ:alio q: ſm deū teneor:ſcd̄z leges ñ.
A niſi ꝓmiſſio facta fuerit pſone exiſtenti
ſub ptāte alteri⁹:vt ſeruo ſeu filiofa. vel pro
curatori ſeu negociorꝝ geſtori. Per hoſ.n.
bene acquirit patri ꝛ dño:vt inſti.p quas
pſo.no.acqrit obli.p.to.ꝛ.ff.ꝛ.C.de ꝓcur.
ꝛ de neg.geſtis. B 13° q: int emētes ꝛ ve
dētes ꝯcedūt leges. A Meli⁹ dicere ꝑ
mittūt. Nullū.n.dolū leges ꝯcedunt.ff.de
dolo p totū. B ꝺ ceptiōez ꝛc̄. Vide ſupra.
emptio.§.3.14° q: ſcd̄z leges nō licet eme
re ſeu vēdere iura ꝛ actōes que quis habꝫ
ꝯ aliū ꝓ minori pcio q̄ꝫ ſit pncipale ꝺbi
tum:alit non valet emptio:nec peti poteſt
niſi vſqꝫ ad id quod ſolutū eſt:nec etiā poſ
ſunt talia iura pro parte donari. C.manda
ti.l.per diuerſas.ꝛ.l.ab. anaſtaſio. ſed ſm
aiam nihil ꝓhibet me emere iura cōtra ali
quē ꝓ minori precio q̄ꝫ ſint ipſa iura:dum
tamē non faciā hoc in fraudē vſure: ſed ꝓ
pter intereſſe meum aut laborē qui forſitā
erit i rhñdo:ſeu q: dubito ne ꝺbitor fugiat
aut ad pauptatē veniat. Vide hoc.ſ. vſura
3.§.plt. A. Et ibi patet.ꝛ etiā in dictis .ll.p
diuerſas.ꝛ ab anaſtaſio.ꝙ hoc fuit ſtatutū
ad remouēdas lites ꝛ ꝓ cōi bono. Ideo ñ
ē cā quare in ꝯſciētia non obligēt:ꝛ ſibi im
putet q ſe intromittit huiuſmōi piculis ꝛ le
tigijs. B 15° q: ſꝫ leges in longiſſimo tpe
etiā poſſoꝛ male fidei pſcribit. Secus ſm
deum ꝛ iura canonica:ex̄ de reg.iu.poſſeſ
ſoꝛ male fidei.li.6.de hoc vide.ſ.preſcri
ptio.§ 5.16° q: ſꝫ leges maleficia cogitatio
nis regularit nō puniūtur.ff de penis.l.co
gitatiōis.ſed tamē ōis cogitatio mala vel
a deo vl per pniam puniēda eſt.33.q 2.ōis
17° qa ſm leges lꝫ magi ꝛ venefici puniāt
tñ q hoc faciunt ꝯtra imbres ventos ꝛ grā
dines premiant C.ꝺ male.l.coꝝ.13 ſꝫ deū
talia etiā ſic facere grauiſſimū pctm̄ eſt: vt
clare ꝓbat Tho.ſcd̄a ſcd̄e.q.94. A Et
bene:qa non ſunt faciēda mala vt veniant
bona:ad Ro.3. B 18° q: ſcd̄m leges licitū
eſt in cauſa ſanguis corrūpere accuſatorem
ff. de puari.l fi. A . Ibi dicit in oibus cau
ſis preter q̄ꝫ in ſanguie q; delatorem corrū
pit ꝓ victo hēt.ꝛ ſic nō inuitur ꝙ hoc lice
at:ſed q: tali pena non punit. B Sꝫ ſm
deū nō licet:vt ponit Tho.ſcd̄a ſcd̄e.q 96.
Hec itaqꝫ ſūt que notare potui que q̄ꝫtum
ad caſus aie nō ſunt ſm deū tenēda:lꝫ ſint
ꝯceſſa p leges. Alias vero iuris ſubtilitates
ꝛ diuerſitates iuris canonici ꝛ ciuilis iuri
ſtis relinquā. Porro de illis legib⁹ q̄ ꝑmit
tūt vſuras nihil dico:q: oēs abrogate ſunt
etiā per leges:vt.ſ.vſura pmo.§.28.q inci
pit:Quid de legibus.

Utꝝ i legib⁹ poſſit diſpenſari. Rñ.ſm
Tho.ſcd̄a ſcd̄e.q.97. Rectores multitudi
nis diſpēſare poſſunt in legib⁹ hūanis i ali
qb⁹ caſibus. A .ſ.in qb⁹ diſpēſatio a iure
ꝑmittit :al' ſec⁹: cuꝫ nemo poſſit venire cō
tra legē ſupioris.19 di.nulli fas ē. B ita
tamen ꝙ diſpenſatio nō cedat in nocumen
tum boni cōis:ſed potı⁹ ad illud ꝓficiat.
Qui aūt ſunt caſus iuris canonici diſpēſa
biles ſoli; per papā:habes.ſ. diſpenſatio.
§.7 8.ꝛ.9. A .ſi in.§.q incipit:Diſpēſatio
cum ſequentibus. B

Utꝝ in cōſtitutionib⁹ intelligant cōceſ
ſa quecunqꝫ nō ſunt ꝓhibita. Rñdeo ſm
Hoſti. Si conſtitutio promulgata eſt affir
matiue omnia que cōtinet ꝛ ex eis ſequētia
vident cōceſſa:niſi reperiant ꝓhibita:puta
cōceſſum ē ꝯtrahere mrimoniū ergo cuili
bet ꝛ ſēp niſi reperiat ꝓhibitū. Si vo pro
mulgata ſint negatiue:omnia ex eis ſequē
tia intelligūt ꝓhibita niſi reperiant cōceſſa
ſicut ꝓhibet ne qſ occidat:ergo ſēp ꝛ oib⁹
ꝓhibetur niſi quando inuenit ꝯceſſum.

Leges impiales imitāt canōes. Uñ di
cunt ſic: Non dedignātur ſacre leges cano
nes ſacros imitari.ſpālr i mrimonijs.ꝛ vſu
ris:in auc̄ vt clici apud ꝓpos epos coll.6.
ꝛ.2.q.6.§.h colligitur:ex̄ de no.opis nūc.
intelleximus.

In legis fraudē nihil agēdū.ff.de le.ꝯ
legem.q: cum quid ꝓhibet vna via intel
ligitur prohiberi ꝛ alia:ex̄ de reg.iur.cum
quid li.6.

Quid de cōdētib⁹ leges iniquas. Rñ.
Si leges inique ſunt ꝯtra libertatem eccle
ſie:tūc cō dentes ꝛ ſeruantes ſunt excōicati
ipſo facto:vt habes extenſe ſupra excōica
tio.i.§.2.ꝟ.8. Si vo ſint ſimpliciter ꝯtra
aliqua dei ꝛ eccleſie mandata:vtputa ꝙ li
ceat facē ſimonias vel alienare feuduꝫ pre
cipue eccleſiaſticū ꝛ huiuſmōi:ipſo iure nō
valent:diſ.8.que cōtra.32.q.7.flagitia.ex̄
de conſti.que in eccleſiaꝝ. Et facientes ꝛ ſer
uantes peccant mortaliter:ex̄ de ſimo.cuꝫ
in eccleſie.ꝛ.c.non ſatis. Et ſiqui dānificati
ſunt occaſione talis legis conditores ꝛ coꝝ

heredes tenentur ad reſtitutionem. Illi ēt
qui induxerunt conditorem ad talem legē
faciendam tenent inſolidum. ⁊ ſilr omnes
ſeruantes tenentur ad reſtitutionem oium
eoꝝ que talium legū occaſione lucrati ſunt
vel alios dānificauerūt. Et eodem modo
imo multo magiſ peccant ⁊ tenentur qui le
ges cōdūt directe cōtra deū: ſicut de idola-
tria: vt h. ū. §. 8. eſt dictum. A. Hec etiaʒ
notantur i ſum. cō. li. 2. ti. 5. q. 205. ſꝫ Ray.
⁊ Hoſti. Et vltra ꝓdictum caſum etiam in
alijs irrogatur excommunicatio contra ta
lium legum conditores: puta ſi conderent
legem ſuper vſuris faciendis vel non reſti
tuendis: vt in cle. ex graui. de vſuris. vl' ſup
ſimonia committenda: cum in ſimonia ho
die ſit excōmūicatio papal: vt pꝫ p extraua
gantem Eugenij quarti: Cum deteſtabi-
le. ⁊ idem in multis alijs caſibus: qui poſ-
ſunt colligi ſupra abſolutio. 1. §. ꝓmo. ⁊ ex-
communicatio. 1. §. 2. cum ſequentibus.
B Ad materiam legis poteſt pertinere
ſupra ius. Leges audire non licet quibuſ
dam clericis: ſupra excommunicatio. 1. §.
2. v. 6. ⁊ ibidem. §. 3. vſu. 14. Quomodo
papa poſſit tollere leges: habes. ſ. papa. §.
antepli.

Juellarius contra

ctus. Contractus iſte qui in qbꝰ
daʒ ſocijs dicitur datio ad liuellum eſt idē
qd cōtractus emphiteoticus: ⁊ ideo de hoc
vide ſupra emphiteoſis.

Ibellus famoſus

dicitur quando aliquis ſcribit
cedulam continētē iniuriam ſiue infamiaʒ
alteriꝰ ⁊ ꝓijcit eam in loco vbi inueniatur
⁊ ſic alius infamatur.

Que pena conficiētis libellum famoſū
Rñdeo: Quadruplex eſt pena ſm q̄ qua
tuor modis poteſt agi de eo. Et ꝓmo q̄-
dem ſi agatur criminaliter: etiā ſm leges ē
pena capitis tam contra illum qui fecit q̄ʒ
contra illum qui inuenit: niſi corruperit vl'
nulli reuelauerit. C. eo. l. vnica. 5. q. 1. ſiqs
famoſum. A Ibi tranſūpta eſt pars di
cte legis vnice: vbi dicitur: Siquis libellū
famoſum ſiue domi: ſiue publico: vel i quo
cūqꝫ loco ignarus reperit aut corrūpat ꝓ-
uſq̄ʒ alter inueniat: aut nulli confiteatur in
uentum. Si vero non ſtatī eaſdē chartula-
vel ruperit vel igni conſumpſerit: ſed vim
earum manifeſtauerit: ſciat ſe quaſi ac-
torem huius delicti capitali ſententia ſub
iugandum. Huiuſmodi autem libellus
alterius opinionem non ledat. B Et
quilibet de populo accuſare poteſt tales:
quinetiam accuſatori conſtituitur precium
pro modo ſubſtantie accuſate perſone. vel
ſi erat ſeruus producitur in libertatem. ff.
de iniur. l. lex. §. fi. ⁊ C. eo. l. vnica. 2° ſi aga
tur ciuiliter. ſ. actione iniuriaruʒ: que non
publici iudicij ſed priuati continet quere
lam. C. de iniur. iniuriarum. Et ſic punie-
tur ſm iuramentum actoris ⁊ taxationem
iudicis: vt in inſti. de iniur. §. pena. 3° ſi a
gatur ſm canones: ⁊ ſic qui famoſum libel
lum conficit flagellatur ⁊ excōicatur. 5. q.
1. qui in alterius. ⁊ c. hi qui. Et poteſt de-
poni cum ſit graue crimen ⁊ damnatione
digniſſimum. 25. diſt. § nunc autem. 4° in
foro penitentiali: quia tam iſti q̄ʒ alij detra
ctores tenentur ad reſtitutionem fame per
modum qui dictus eſt ſupra detractio. §.
4. ⁊. 5. A. Idem in ſum. con. lib. 2. ti. 5.
q. 200. B

Ibertus eſt

ille qui ex ſer
uo factus ē
liber per manumiſſioneʒ. Ma-
numiſſor autem patronus dicitur ⁊ ſem-
per libertus patrono tenetur ad quedam
obſequia. Ingenuus autem vocatur qui
liber natus eſt: ⁊ ſic nulli tenetur obſequij
Eſt autem caſus quo libertus eripitur in
ingenuitatem: ſcilicet ſi a domino fuerit ex
poſitus: vt dr. ū. expoſitus.

Utrum libertus poſſit reuocari in ſer-
uitutē. Rñdeo Libertus in ſeruitutē reuo
catur propter ingratitudinem. ſ. cum ma-
nus iniecit in patronū: aut atrocē iniuriaʒ
ſeu graue damnum rerū: vel vite periculū
inferre preſumpſit. Et eiſdeʒ cauſis poteſt
quilibet donator donationem reuocare:
ex de dona. c. fi. A. Et ibi nōt glo. qd hē
in iſto. §. notatur ⁊ in ſum. con. li. 3. ti. 17.
q. 14. B

Que differētia eſt inter libertos ecclie
⁊ priuatoꝝ. Rñdeo ſꝫ Hoſti. Multiplex.
Prima liberti eccleſie reuocantur in ſerui
tutem ꝓpter operas non preſtitas. 12. q. 3.
diaconi. Secus in liberto priuati. C. de lib.
cā ſolo. Inno. tñ intelligit hoc d obſequijs
imp oſitis: non de alijs. A quia ad

nō īpoſita nō tenētur: vt dic̄ ipſe Inno. i. c. de famulis. ex̄ de ſer. nō or. vbi ēt dic̄ q̄ per omiſſionē obſequij impoſiti nō redigit̄ lib tus in ſuitutē: niſi eēt nimis neceſſariū obſeqū: puta q2 negaret alimēta. Tūc. n. inqt reuocabit̄ in ſeruitutē. B 2ª qa filij libio rū eccl'ie ēt nati p9 manumiſſionē ſūt obnoxij eccl'ie. 12. q. 2. de libtis. 7 c. libti 2°. Sec9 i alijs. C. eo. l. i. 7. 2. A .ſ. in ti. de liberti eoꝛ libertis. B 3ª q2 liberti eccl'ie tenētur ſeruire eccl'ie ēt ſi nulla opa ſint impoſita eis. 12. q. 2. diaconi. in fi. 7. c. liberti 2°. Sec9 i alijs C. eo. l. i. 7. 2. A Ibi nō bene hoc apparet ſed bñ dicit Inno. in dicto. c. de famulis. cōiunctis q̄ notātur ſm Ray. in ſū. cō. li. 3. ti. 17. q. 14. B 4ª ē: q2 liberti eccl'ie ſi iniuriētur eccl'ie vel accuſent illā vel teſtificētur cōtra illā reuocātur in ſeruitutē ēt ſi ordiati fuerint: diſ. 54. q ex famulis. 7 in p̄dicto. c. diaconi. ex̄ de ſer. nō or. de famulis. 5ª q2 libti eccl'ie manumiſſi ad hoc vt ordinētur non pñt de acqſitis quocūq3 mō ad alios tranſmittere ſm quoſdā: qn poti9 oīa ad eccliā3 ptinebūt. S3 veri9 puto q̄ hoc ſit veꝛ ſolu3 qñ in manumiſſione fuit dictū. Al' ēt teſtamētū pñt ɔdere de his q̄ acqſierit: ar. ex̄ de ſer. nō ordi. eo libētus. 12. q. 3. c. i. 7. 2. A Idē in ſū. cō. eo. ti. q. i. ſm Tan. Ray. Vl. 7 Hoſtiē. Predicta ēt notātur in dicta. q. 14. B Multa circa materiā libertoꝛ habes. ī. manumiſſio. 7 ī. ſeruus.

Litteræ.

De falſarijs litterarū vide ſupra abſolutio p̄mo. §. 3. v. 4. Itē ē. excōicatio 3°. Quilibet debet portare de curia litteras de dignitate quā3 dicit ſe habere: vt. ī. peregrinus. §. fi.

Litigium

put hic ſumitur eſt cū vnus v̄bis alterius cōtradicit: in qua ɔ̄dictione ſm Tho. 2ª 2e. q. 146. duo poſſūt attēdi. Qñq3 . n. cōtingit ɔ̄dictio pp̄ter hoc q̄ ɔ̄dicēs recuſat pſone dicētis ɔſentire ex defectu amoris animos vniētis: 7 hoc ptinet ad diſcordiā charitati ɔ̄riam. Qñq3 v̄o ɔtingit pp̄ hoc q̄ ɔ̄dicens nō veret̄ cōtriſtare dicentē: 7 ſic fit litigiū quod amicitie vel affabilitati opponitur ad quā ptinet delectabiliter aliis cōuiuere. Unde phs dicit 3°. ethi. q̄ illi q ad omnia cōtrariātur cauſa contriſtādi: neq3 quoſcūq3 curantes: diſcoli 7 litigioſi vocantur: vide. ſ. diſcordia.

Utrum litigioſus plus peccet q̄3 adulator. R̄ndeo ſm Tho. vbi ſ. cū virtus amicitie principali9 tendat ad delectādū q̄3 ad cōtriſtandū: ideo litigioſus q̄ ſupabundat in cōtriſtando graui9 peccat q̄3 adulator q ſuperabūdat in delectādo. Per accidens tñ poſſet ecōuerſo eē: puta ſi in aliquo particulari adulator magis intenderet per deceptionem nocere: vel huiuſmodi.

S3 quare litigioſus p̄hibetur ordinari. R̄° ſm Hoſti. Triplex eſt cauſa. Prima q2 tales nō ſunt apti ad humilē doctrinam que reqritur ab eis. Vñ diſ. 46. §. p̄mo d3: Nihil ē impudētius arrogātia ruſticoꝛū q̄ garrulitatē auctoritatē putāt: 7 pati ad lites in ſubiectos tumide intonāt. Scda cauſa ē q2 litigioſi: vel adulationib9 aios p̄ncipum ſibi ɔciliāt: vel fratrib9 ſuis detrahēdo infamie notā ingerunt: vel inter fratres diſcordiā ſeminādo: ſeditiones nūq3 ceſſant facere: diſ. 46. §. 2. Tertia cauſa eſt: q2 cū ipſi debeant diſcordantes ad ɔcordiam trahere 7 etiam oblationes diſſidentiū p̄hibeāt recipere: non debent litigando alios ad diſcordiam p̄uocare: di. 90. in p̄n°. 7 p totā di.

Locatio uł ɔductio.

Locator dicitur qui rei ſue vſu3 alteri p p̄cio cōcedit. Ut cum loco tibi domum meā: ego ſum locator: tu v̄o ɔductor Et etia3 quādoq3 qs dicitur locare operas ſuas qñ offert ſe ad faciendū aliquid p p̄cio: vel etiā qñ accipit rem vt in ea aliqd faciat: qđ dicitur innoiatus cōtractus. A niſi interueniat p̄ciū pecunie: tunc eni3 eſſet mera locatio: vt in inſti. de loca. 7 conduc. in principio. B

Quo tempore debet ſolui merces locatori. R̄ndeo ſm Goff. Seruari debet quod inter eos actū eſt. Si v̄o non apparet quid actum ſit: ſeruādus eſt mos regionis: qui ſi etiam non apparet vel eſt varius ſeruādu3 eſt quod minimum eſt. ſ. vt ſoluatur in fine anni: extra de reg. iur. in obſcuris. libro. 6. Idem Azo.

In qbus caſib9 poteſt dñs expellere inqlinū ſeu conductorē. R̄ndeo in quattuor. Prim9 ſi domus locata neceſſaria facta ſit ſue habitationi: puta ſi dom9 quā hītabat caſu deſtructa ē: aut ſi poſtea duxit vxore3: vel alia ſimilis neceſſitas ſuperuenit. Intelligendū ſm Hoſti. qñ tēpore locationis illa

neceſſitas nõ iminebat Secũdus caſus eſt
ſi domus hʒ neceſſitatẽ reparationis. Et in
telligo de neceſſitate orta poſt locationẽ. Et
i his duob⁹ caſib⁹ remittẽda ẽ penſio ꝑ ra-
ta tpis. Terti⁹ ſi ꝯductor ꝑuerſe in domo ꝟ
ſetur: vt ſi tenet porcos in ſolario vel nõ ẽ in
ea ſm pactũ ꝯductionis: vel ſi deteriorẽ fa-
ciat: vel malas feminas ibi teneat: aut etiã ꝑ
uerſos hoies: ar. in auc̃. de leno. §. ſãcimus
cõiuncto §. ſiqs autẽ co. ti. vbi ẽt pʒ ꝙ niſi
dñs expellat de domo ſua h⁹i turpes perſo
nas ⁊ lenones g̃uiter puniẽ. B In quo ca
ſu aliq dixerũt nõ eſſe remittendũ partẽ pẽ
ſionis ꝑ rata tpis. Sʒ ꝯ̃tuũ verꝫ ẽ ꝙ dñs te-
neẽ remittere. põt aũt agere ꝯ̃ inqlinũ ꝑ dã
no dato: vt ex̃ eo ꝑpẽ. A Et ibi hoc nõt gl.
addẽs ꝙ locator aget actione legis aquilie
⁊ ex locato. B Quartus cũ inqlin⁹ ꝑ bien
niũ nõ ſoluit penſionem: qꝛ põt expelli ẽt
ſi ad qnquẽniũ vel vltra cõduxit. A niſi
celeriter ſatiſfecerit: dicto. c. ꝑpter. Et õ iſta
expulſione latius. s̃. emphiteotis. §. 4°. i ad
ditione. B Hos quatuor caſus hẽs i di-
cto. c. ꝑpter. A Hec ẽt nõtur in ſum. cõ.
li. 2. ti. 8. q. 35. vbi ẽt additur ſm Hoſtiẽ. ꝙ
ꝯductor intelligiẽ i͠ıprobe ꝟſari ſi opa ru-
ſtica ſuo tpe nõ exercet: vel ſi pp inimicitias
ex ei⁹ culpa ꝑcedẽtes damnum detur. B

Utrꝫ conductor teneatur locatori de dã
no qͦd in re locata ꝯtigerit. R̃° ſm Hoſt. Te
netur ſi ꝯtigerit culpa ſua: vel illoꝝ quorum
opera vtitur. Et in hoc cõtractu venit etiaʒ
culpa leuis: cũ gratia vtriuſqꝫ celebretur q̃̃
uis qdaʒ cõtrariũ dixerint: vt in inſti. qui.
mo. recõtrahitur obligatio. §. vlt. A Qui
tñ accipit mercedẽ ꝑ cuſtodia: tenetur etiaʒ
de leuiſſima culpa: ſm Hoſti. ⁊ in ſum. con
co. ti. q. 36. ⁊ ſentit glo. in. l. qui mercedẽ. ff.
de loca. Et intellige qñ obtulit ſe cuſtodie:
ar. l. i. §. ſepe. ff. depoſiti. als ſecus: vt. s̃. de-
poſitũ. §. 3. in additione. B Uñ ſi auriga
dũ ceteros curru ſuo tranſire ꝯtendit: cur-
rum euertit ⁊ ſeruũ quẽ conduxerat quaſſa
uit: vel occidit: teneẽ. Debuit enim ſe tẽꝑare
⁊ diligenti⁹ ſe habere. ff. eo. Item queritur
Sed ſi fecit quod qcunqꝫ diligẽs feciſſet ſe
cus erit: vt. ff. eo. ſi merces. §. qui columnã.
De dãno ꝟo dato vel alio cui obuiare non
potuit nõ tenetur. ff. eo. ſʒ de damno. A
Et ibi pʒ ꝙ tenetur õ dãno dato ab eo quẽ
poſuit in cuſtodiam. B Similiter etiã
nec de caſu fortuito.

Utrꝫ ille qui locat operas ſuas faciẽdas
in aliqua re teneatur de dãno illi⁹ rei. R̃° ſʒ
Hoſti. ſicut ⁊ in ſuperiori qõne. Si damnũ
ꝯtingit culpa illius teneẽ: aliter nõ. Uñ ſi co
lũnam transferendã accepit vel dolia ⁊ h⁹i
⁊ fracta ſũt ſua culpa vel illoꝝ quoꝝ opera
vtitur: tenetur etiã de culpa leui. Sec⁹ ſi dili
gentiã adhibuit. ff. eo. ſi merces. §. q colũ-
nã. Et lʒ de dãno ab alio dato nõ teneaẽ: vt
ff. eo. ſed de damno. teneẽ tñ de cuſtodia. ff.
eo. qui mercedẽ. Nã ⁊ qui mercedẽ ꝑ ſola
cuſtodia accipit: teneẽ ẽt de leuiſſima culpa
ex̃ de depo. bona fides. ſed de caſu fortuito
nõ teneẽ: niſi ex pacto: vt ibi. A vbi etiam
idẽ dicitur ſi ꝓceſſit culpa vel mora. B
Itẽ ſi ſutor puerꝫ quẽ cõduxerat forma cal-
cei tã vehemẽter percuſſit vt ei⁹ oculus effo-
deretur: teneẽ: qꝛ leuis tñ caſtigatio ei per-
miſſa eſt. ff. eo. Itẽ queritur. ⁊ ex̃ õ homici.
ad audientiã. Itẽ qui recepit palliũ meuʒ: ⁊
poſtea ꝑ errorẽ dedit alteri: teneẽ: qꝛ nõ to-
leratur error in facto ꝓprio. ff. eo. Itẽ queri
tur. §. itẽ ſi pallium. Itẽ ſi veſtimẽta polien-
da accepit ⁊ mures roſerũt: õ culpa tenetur
ff. eo. itẽ queritur. §. ſi fullo. Itẽ ſi aliqd ſar
ciendũ vel poliendũ: vel gẽmã ſculpendaʒ:
vel includẽdã accepit: teneẽ: excepto ſi rei vi
tio ſuo frangatur: nã tunc nõ tenetur ꝑ ſpã-
le pactũ. Et eodeʒ modo ſi vitulos paſcen-
dos accepit. ff. eo. ſiqs fundũ. §. ſiquis vitu
los. ⁊. l. itẽ queritur. §. ſi gemma. 23. q. 4. §.
tres perſonas Itẽ ſi nauta me inuito ponat
res meas in alia naui q̃̃ vbi poſuerim: ⁊ pe
rijt: tenetur. ff. eo. iteʒ queritur. A in. §. p°
Et ibi pʒ ꝙ ſi tranſtulit nõ inuito dño: ſed bo
na fide ⁊ ſine culpa nõ tenetur: vel ẽt ſi mala
fide trãſtulit: ſʒ in eadẽ nauigatione vtraqꝫ
nauis perijt. ff. ad. l. ro. de iact. l. fi. §. i. poſi-
ta ẽt i h° §. nõnt i ſũ. cõ. li. 2. ti. 8. q. 36. B

Pone ꝙ locatori operi vt paſtori res
perijt ⁊ dñs dicit ꝙ perijt culpa ſeu dolo il-
lius: ⁊ paſtor negat: cui incumbit probatio.
R̃° ſm Hoſti. Paſtori. nã cũ ipſe rõne offi
cij debeat cuſtodiã habere ſi dicit amiſſam
ouẽ ꝓbet abfuiſſe culpã ſiue dolũ: ſicẽ argẽ-
tarius ꝓbare debet amiſiſſe rationes cũ rui
na vel incendio. ff. de eden. ſiqs ex argenta
rijs. §. vlt. Idem in cuſtode carceris. ff. de
cuſto. ⁊ exhi. re. l. vlt. cũ als qui dolum alle
gat: dolum ꝓbare debeat. ff. de ꝓba. quoti
ens. §. qui dolũ. A. Idẽ in dicta. q. 36. B
In quibus caſib⁹ remittutur cẽſus ſiue

· ludꝰ & iocus ·

pensio rei locate. Rꝰ ſi ꝯductor expellitur fit
remiſſio ꝓ rata tẽporis: vt ſ. in 3°. §. dictũ
ẽ. alr etiã ꝯductor corporis alicuius: vtpu
ta agri: excuſatur a ſolutione ꝑpter viꝫ ma
iorem cui reſiſti nõ potuit. Itẽ ꝑpter id qđ
ꝑpter ꝯſuetudinem euenit. A puta tempe
ſtas vel alia aeris intẽperies in deuaſtatio
ne fructuũ: vt eã. l. de qua ſtatim. B vt. ff.
eo. l. ex cõducto. §. 2. ꝛ 3. Itẽ ſpecialr ꝑpter
ſterilitatẽ afficientem ꝯductores magno icõ
modo niſi ſterilitas valeat compenſari cũ
vbertate ꝑcedentis ꝛ ſequentis anni: ꝛ fiet
hec remiſſio ꝓ rata ſterilitatis: ex. e. ꝑpter
A Et ſm Goff. in ſum. con. li. 2 ti. 8 q. 37.
ſterilitas ꝛ vbertas intelligũtur ſm vulgi
opinionẽ: lꝫ qdam dixerint ſterilitatem qñ
ſemen nõ percipitur. Similiter ꝑpter vber
tatem ſi caſu fortuito cõtingat augmentan
da eſt pẽſio: non autẽ ſi hec fiat diligentia
poſſeſſoris. Et. j. ſubiungitur. Item hec q̃
dicta ſunt de penſione minuẽda vel augen
da intellige ſm Gof. in eo colono q num
mis colit. Nam partiarius q̃ſi iure ſocie
tatis ꝛ lucrũ ꝛ dãnũ cũ domino fundi par
titur: vt. ff. eo. l. ſi merces. B Sed ſi ali
qs locat operas ſuas tm̃ vel accipit rem vt
aliqd in ea faciat. A vel ẽt locat rẽ ꝛ ope
rã: vt in dicta. q. 37. vbi hec notãtur ſꝫ In
no. ꝛ Hoſti. B totã mercedẽ recipit etiã
ſi caſu fortuito impeditꝰ fuerit: niſi mora vl
culpa poſſit imputari. ff. de varijs ꝛ ex̃or.
cogni. l. i. §. plt. ꝛ ff. de ſtatu libe. l. cũ hẽs.
§. plt. A potius videtur. §. añplt. B

Quid ſi conductor fũdi aliquid expẽ
dit in re conducta Rꝰ ſm Hoſti. Si expen
dit neceſſario vl vtiliter auxit edificauit vl
inſtituit: aget cõtra locatorem: vt expenſas
recipiat. ff. eo. l. dominus. alr ſecus.

Utrum conductor agri vel domus vel
alteriꝰ rei poſſit rẽ ipſã alij locare. Rn° põt
C. eodem. l. nemo. ꝛ tũc res poſterioris cõ
ductoris obligate ſunt principali domino
vſq ad aliam q̃titatẽ quam ille ſecundus
conductor tenetur priori. ff. eo. l. ſi in lege §.
ſi colonus. A Ibi dicitur ꝙ fructꝰ rei lo
cate ſunt in cauſa pignoris ac ſi prior con
ductor eos percepiſſet: ꝛ ꝙ alie res poſteri
oris conductoris non obligantur domino.
Sed glo. dicit ibi. ſ. in totũ: ſꝫ ꝑ pte ſic. vel
non obligantur qñ non ſunt inuecte. B

Nullus platus religioſus poteſt con
cedere ad vitam nec ad certum tempꝰ red
ditus vel partem eorum. A aut iura aut poſ
ſeſſiones monaſteriorum vel aliarũ admiſtra
tionum ſibi cõmiſſarũ: vt in cle. de qua. j.
B alicui etiã pro quacunq pecunia niſi
neceſſitas vel vtilitas cõuentus ſiue loci ex
poſcat: ꝛ accedẽte cõſenſu cõuentus: aut ſi
ꝯuentũ non habet accedẽte cõſenſu ſupio
ris: ꝛ qui ꝯfecerit incurrit ſententiã ſuſpen
ſionis: nec recipienti acqritur aliquod ius
Tñ hoc non extenditur ad locationes vel
reddituum aut fructuũ venditiones ad mo
dicũ tempꝰ: vt de rebus eccle. nõ alie. mo
naſteriorũ. in cle. vide. j. ſimonia. 4°. §. 3°.
Bona conductoris ſunt obligata locato
ri: vt. j. pignus. §. 2°.

Ludus ꝛ iocus

Utrũ i ludis et
iocis poſſit eſſe ꝟtus. Rꝰ ſm Tho.
2a 2e. q. 168. Sicut homo indiget corpora
li refocillatione: qꝛ non poteſt ꝯtinue labo
rare: ita etiã ex parte aie indiget qete ꝛ ſola
tio: qđ fit per ludrica ꝛ iocoſa. Circa q̃ tria
videntur ꝑcipue eſſe cauenda. ꝑmũ ꝛ pnci
pale ẽ ꝙ ꝑdicta delectatio ñ q̃ratur in aliq
bus opibus ſeu ꝟbis turpibus ꝛ nociuis.
Secundũ ne totaliter grauitas anime re
ſoluatur. Tertiũ vt ludus ſit cõueniẽs ſm
congruitatẽ perſone tpis ꝛ loci: ꝛ ſm alias
circũſtantias debite ordinetur. Et hec vir
tus ſm phm vocatur eutrapelia.

Quomõ in ludis ſit vitiũ. Rꝰ ſꝫ Tho.
vbi. ſ. Uitiũ eſt in ludo: pꝰ qdem ſm exceſ
ſum: qñ qs ad ludũ aſſumit turpia verba
vel facta: vel etiam ea q̃ ꝟgũt in primi no
cumentũ q̃ de ſe ſũt peccata mortalia: ꝛ ſic
exceſſus ludi eſt peccatũ mortale. Et põt
eſſe exceſſus in ludo qñ nõ eſt cum debitis
circũſtantijs: puta qꝛ nõ competit loco ſeu
tempori negocio aut perſone. Et hoc qdẽ
qñq poteſt eſſe peccatũ mortale propt ve
hementiã affectus ad ludũ: ita ꝙ qs cõtra
preceptũ dei vel ecclie talibus vti nõ recu
ſet. Quãdoq autẽ veniale. ſ. cũ aliqs non
tantũ afficiatur ad ludũ ꝙ ꝑpter hoc velit
aliqd contra deũ cõmittere. A nec etiam
actualiter cõmittat: qꝛ nõ ſufficit bona vo
luntas cui cõtrariatur opus. 86. diſ. nõ ſa
tis. B 2° poteſt eſſe in ludo vitium ꝑpter
eius defectum. Nam cõtra humanam ra
tionem eſt vt aliquis ſe oneroſum alijs ex
hibeat: puta dum nihil delectabile exhibet
ꝛ delectationes eorũ impedit. Uñ Seneca

dicit. Si te geras ſapiẽter vt nullus ex hoꝛ
reat tanq̃ aſperũ: nec cõtẽnat quaſi vilez.
Sed q2 ludus nõ ꝓpter ſe querit: ꝫ propt
operationẽ: ideo defect⁹ ludi min⁹ eſt vitio
ſus q̃ exceſſus: vñ ph̃s dicit 9°. ethi. ꝙ pa
rũ de delectatione ſufficit ad vitã quaſi p
ꝯdimẽto paꝝ de ſale ſufficit in cibo.

Utrũ liceat cã ludi vti habitu religio
ſoꝝ. R̃° non licet: ſed puniri debet grauiter
q hoc facit: vt in auc̃. de ſã. epiſcopis. §. fi.
A porius vi. §. pſt. vbi dicitur: Qib⁹ ge
neraliter in ſeculari vita ꝯuerſantib⁹: ⁊ ma
xime theatralia exercẽtib⁹ viris ac mulieri
bus interdicim⁹ vti ſcemate. i. hitu mno a
chi aut monaſtrie aut aſſiſtrie aut cuiuſcũ
q3 perſone h⁹i. Sciẽtibus vniuerſis prẽſu
mẽtibus in tali ſcemate: aut imitari: aut il
ludere in quacunq3 eccliaſtica diſciplina:
q2 ⁊ coꝛpoꝛalia ſupplicia ſuſtinebũt: ⁊ exi
lio cõtradẽtur ꝓuidentibus h⁹i locoꝝ epi
ſcopis ⁊ q ſub eis ſunt clericis. Sed etiam
qbuſlibet militarib⁹ iudicib⁹ ⁊ q ſub eis iſ
officijs ⁊ locoꝝ defenſoꝛibus. B ⁊ ar. C.
de epi. audie. l. minime. A Ibi dr̃: Mini
me ⁊ que ludibꝛio coꝛpoꝛis ſui queſtuꝫ fa
ciunt publice habitu eaꝝ ꝟginum que de
dicate ſunt deo non vtantur. B

Utꝝ i cãtu ſeculari citharis ludo ſcha
coꝝ ⁊ huiuſmodi ſit peccatũ. R̃° ſm Alb.
Si hec fiũt a perſonis ſecularib⁹ ipe ⁊ lo
co cõpetenti licẽt: ſicut ⁊ generaliter de lu
dis dictũ eſt in p̃°. §. Si ꝟo fiant a clericis
nõ videtur cõpetere nec licere maxĩe ſi cle
ricus ludat cũ laico. 2. q. 7. laicos. 23. diſt.
his igit. Multo ẽt min⁹ cõpetũt religioſis
A Requirit ẽt quo ad ſeculares honeſtus
modus: vt. ſ̃. in pn̄°. ⁊ decẽs cã. Uñ. 86. di
in. c. donare. dic̃ glo. ꝙ nõ ẽ dãdũ aliqd ci
thariſtis ⁊ ſilib⁹ niſi qn ſonarẽt ad laudem
dei vel ob aliã iuſtã cauſã: puta recreatio
nis: vt q2 aliqs ẽ debilis vl infirm⁹: ⁊ ꝙ ex̃
has cauſas ſimiliter non licet talia ſonare
vel audire. Hec in glo. ⁊ idẽ ꝓpter eandez
rationem poteſt intelligi ⁊ in cantu. B

Utꝝ inſpectio ſpectaculoꝝ ſit peccatũ
R̃° ſꝫ Tho. 2ª 2ᵉ. q. 167. Inſpectio ſpectacu
loꝝ vitioſa redditur inq̃tũ ꝓpter hoc hõ
fit ꝓnus ad vitia laſciuie vel credulitatis p
ea q̃ ſibi repñtantur. A Et inq̃tũ p hoc
retrahit ab vtilib⁹ ⁊ bonis: vt. ſ̃. curioſitas
quo caſu q̃nq3 etiã excõicatio iminet. Uñ
de cõſe. di. 1. in. c. qui die. dr̃: Qui die ſolẽ
ni ꝑtermiſſo ecclie cõuentu ad ſpectacula
vadit excõicetur. B Et ad hoc facit. ſ̃. cu
rioſitas. §. 3. ⁊. ſ̃. chorea. §. 2.

Utruꝫ liceat vti ludis in ecclia: vide. ſ̃
emunitas ecclie. §. 2°. in fine. De choreis
vide ſupra chorea.

Udus alee ⁊ omnis lud⁹ qui innitit foꝛ

tune: ⁊ omnis talis eſt ꝓhibit⁹ ſm
leges: non tñ ſiqs certet haſta ſiue pila ia
ciendo currẽdo luctãdo vel pugnãdo: qa
hec fiunt cauſa ꝟtutis coꝛpoꝛis. ff. eo. l. 2.
A Et ibi ⁊ in. l. ſe. pꝫ ꝙ omnis ludus etiã
ſi nõ innitatur virib⁹ foꝛtune eſt ꝓhibitus
niſi innitatur alicui exercitio ꝟtuoſo ⁊ vti
li. B Pro eo autẽ qd̃ ponitur in conui
uio veſcendi cauſa permittũt leges ludere
familie. ff. e. l. fi. A Ibi dicitur: Qd̃ i cõ
uiuio veſcendi cã ponit in eã rẽ familiam
ludere pmittitur. Et intelligitur de ludo li
cito ⁊ honeſto cũ debitis circũſtantijs de
qbus in. c. precedẽti: in pn̄°. Iſta etiã que
hic habentur notantur in ſum. con. li. 2. ti.
8. q. 23. ſm glo. Ray. ⁊ Hoſti. B

Utꝝ ludus alee ſit peccatũ. R̃° ſꝫ Ray.
Quicũq3 ludũt alea ſiue taxillis vel q ſunt
participes ſeu inſpectores ludi ſẽp peccãt
ff. e. p totũ. ⁊. C. e. in ꝯſtitutiõe greca. ⁊ ma
xime ſi ſũt clerici: i auc̃. de ſãc. epiſ. §. interdi
cim⁹. A. Ibi ẽt dr̃ ꝙ clerici nõ debẽt acce
dere ad aliqd̃ ſpectaculoꝝ cã vidẽdi. B
⁊ ex̃ de vi. ⁊ ho. cle. clerici. Et ẽ pncipalr ⁊
p ſe peccatũ auaritie ſiue rapine. Eſt ẽt cau
ſa multoꝝ peccatoꝝ ⁊ mẽdacioꝝ: piurioꝝ
blaſphemiaꝝ deceptionũ ⁊ h⁹i. A. De h⁰
lati⁹ in dcã. q. 23. vbi dr̃ ſꝫ Ray. Quã ma
gnũ ſit hoc peccatũ pꝫ iter alia ex nouẽ q̃
in talib⁹ attẽdunt. Pᵐ ẽ deſideriũ lucrãdi
ecce cupiditas que radix eſt omniũ malo
rum: vt dicitur. 1. ad T i. vlt. 2ᵐ eſt volun
tas ſpoliandi proximum: ecce rapina.
3ᵐ eſt vſura maxima: ſcilicet. xij. pro. xi. ñ
ſolum in anno vel in menſe: ſed in eadem
die: extra de exceſ. prela. inter dilectos. 4ᵐ
eſt multiplicia mendacia ⁊ verba ocioſa ⁊
vana. 5ᵐ eſt blaſphemia: ecce hereſis 6ᵐ
eſt coꝛruptio multiplex proximoꝛum qui
ad ludum inſpiciendum de conſuetudine
praua conueniunt. 7ᵐ eſt ſcandalum bo
noꝛum. 8ᵐ eſt contemptus prohibitionis
ſancte matris eccleſie. Glo. dicit argumẽ
tum ꝙ ſcõm magiſtrum huiuſmodi ludi

ludus alee

ſunt ꝓhibiti: nõ tñ diſſuaſi: qḋ ſecurius eſt dicere. Bonũ eſt amiſſio tpis .i. bonoꝝ q̃ i illo tpe tenẽtur facere. Con. Hoſti. ⁊ addit ſeptẽ peccata alia que ſũt furtũ: qꝛ luſores ſepe inopia cogente diſcũt furari. Itẽ violentia. Aliquotiẽs .n. ad hoc vt aliqs ludat violenter detinetur. ff. de aleato. l. ſolẽt. Ecce ſuitus iniuſta. Itẽ crimen falſi qḋ cõmittit i falſis taxilus faciẽdis: ⁊ ex certa ſcia cõmodãdis ſiue locandis. Itẽ homicidiũ: qꝛ de ludo veniũt ad ꝟba ⁊ ex his ad ꝟbera: tandem ad homicidia. Ecce iniuria. Ecce homicidia: qbus iudex ex officio ſuo occurrẽ debet: vt. ff. de vſufruc. egſſimũ. Itẽ fraus ⁊ dceptio: qꝛ q meli⁹ ſcit decipe: meli⁹ credit ludere. Itẽ adulatio. Vñ dicũt hoies: Pulcher ⁊ bonus luſor eſt dñs meus. Item turpis ⁊ inhoneſta vita. B

Vtꝝ ludus alee ſit peccatũ mortale. R° ſm Guil. Etiã ſi hõ nõ ducat in ꝯſuetudinẽ mortalr peccat. Intellige qñ ex auaritia ludit. A qḋ ſemp occurrit cũ qrerat lucꝝ p modũ illicitũ qḋ nil aliud ẽ q̃ʒ auaritia: vt colligit ex notatis p Tho. 2ª 2ᵉ. q. 118. arti. 4. Grauitas etiã huius peccati cõprehendit aliquatenus ex dictis in ꝓximo. §. precedẽti cũ additione. B qꝛ ⁊ auaritia de ſe eſt peccatũ mortale: vt. s̃. auaritia. § 2°.

Que pena clericoꝝ ludentiũ ad aleas. R° de hoc legitur. 35. di. c. p̃°. vbi dicitur ſic Eps aut pſbyter aut diacon⁹ alee aut ebrietati deſeruiẽs: aut deſinat: aut certe dãnetur Subdiacon⁹ aũt: aut lector: aut cantor: aut deſinat: aut cõione puetur. A Idẽ in laico qḋ in minorib⁹ clericis: vt pꝫ in dcõ. c. i. B Et nota ꝙ ex dicto canone colligit ꝙ ſi nõ ducit in ꝯſuetudinẽ: nõ ſuſtinebit predictã penã. Vñ dicit deſeruiẽs. Silr ⁊ ſi duxit in ꝯſuetudinẽ ⁊ vult deſinere. Vñ dicit: aut deſinat. Dꝫ tñ in vtroqꝫ caſu penitentiã agere de peccato. Et ſm Hoſti. idẽ hodie i ſubdiacono qḋ in diacono: eẽ de ſer. nõ oꝛ. miramur. A Idez in dicta. q. 23. Et addit ſm Ray. ꝙ ex eo ꝙ in dicto. c. p̃° dicit: dãnet ⁊ communione priuetur. colligitur ꝙ tale ſit peccatum mortale ⁊ graue. B

Vtrũ q in ludo alee vicit illi q non poterat alienare teneatur ad reſtitutionẽ. R° ſm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 32. Qḋ aliqs lucret ab eis q rẽ ſuã alienare nõ pñt: illicitũ ⁊ ꝯ ius diuinũ ẽ. Vñ q talib⁹ vicit ad reſtitutione tenet: ⁊ h addit Ray. ꝙ tales ſũt furioſi: ꝓdigi minores. 25. an. ⁊ maxime pupilli. Itẽ mẽte capti ſurdi: muti: ceci: ⁊ q morbo ꝑpetuo laborãt qꝛ tales ſupeſſe reb⁹ ſuis nõ pñt. Idẽ de ſeruis: de religioſis: de filijſfa. q nõ hñt peculium caſtrẽſe vel quaſi. Idez de vxore q̃ non hꝫ res paraſernales: ⁊ et de adminiſtratore reꝝ ecclıaꝝ q̃ paupeꝝ ſũt. Qui ergo talibus vicit reſtituere tenet: nõ dico illi q amiſit: ſꝫ tutori: curatori: dño: monaſterio: pri: marito ſiue ecclie. A niſi forte cleric⁹ rector eccleſie eẽt correct⁹ ⁊ crederet in debitos vſus expẽſurus ſm glo. Ray. ⁊ in ſum. con. co. t. q. 25. vbi pꝫ ꝙ cũ Ray. con. Hoſtien. circa dicta in hoc. §. B

Vtꝝ qcũqꝫ traxit aliquẽ ad ludũ teneatur reſtituere qcqd vicit. R° ſm Tho. vbi s̃ Reſtituere tenet A .ſ. ei quẽ attraxit. Vñ nec de eo põt facere elynã ſꝫ eũdẽ Tho. vt in ſum. cõ. co. ti. q. 24. B Et nõ ꝙ iſta attractio large intelligẽda ẽ. ſ. qñocũqꝫ ꝟbis vel factis induxit eũ: cũ ille al nõ erat luſur⁹ Itẽ ſiue induxit a pncipio ſiue in medio ludi cũ ille vellet deſiſtere: vt Açõ dicit.

Vtꝝ q fraudulẽter ludit teneat reſtituere R° ſm Tho. vbi s̃. tenet A .ſ. ei a quo vicit: vt ẽt ꝓxime dictũ ẽ: ⁊ colligit ex poſitis i dicta. q. 24. B. Et itellige ſiue cõmiſit fraudem añ: puta qꝛ fingebat ſe q̃ſi inſciũ de ludo ⁊ q̃ſi hoiez q poſſit decipi cũ tñ decipet intẽderet: ſiue cõmiſit fraudẽ in ipſo ludo: vt ſubmittẽdo taxillos falſos ſiue etiã veros male ⁊ fraudulóſe iactãdo ſeu mẽdacit dicẽdo ꝙ obtinuiſſet: ſeu male pecuniã numerãdo: ⁊ omnia huiuſmodi.

Vtꝝ q vicit ꝓhibẽte iure ciuili. A qḋ ꝓhibet oẽꝫ ludũ fortũe: ⁊ ẽt ñ iminẽte exercitio alicuius opis ꝟiuoli vt tactũ ẽ s̃. i pn° ⁊ dat repetitionẽ ei q ꝓpt ludũ ꝓhibitũ alıqd ſoluit ⁊ heredib⁹ ei⁹ vſqꝫ ad. 50. ãnoſ: vt l. fi. C. eo. B teneat ad reſtitutionẽ. R° ſm Tho. vbi s̃. Ius qdẽ ciuile nõ obligat oẽs ſꝫ eos ſolos q ſũt h⁹ı legib⁹ ſubiecti: ⁊ licꝫ ꝑ diſſuetudinẽ abrogari pñt: ideo apḋ eos q ſũt h⁹ı legib⁹ aſtricti tenẽtur integralr ad reſtitutionẽ niſi forte ꝯria ꝯſuetudo pualeat: aut qs vicerit ei q traxit eũ ad ludũ in quo caſu nõ tenet reſtituere: qꝛ ille q amiſit nõ ẽ dign⁹ recipe nec põt licite retinere tali iure poſitiuo durãte: ſꝫ tenet illud dare in elynaſ hec Tho. Porro dictũ ius poſitiuũ ht̃ C. eo. l. alearũ. ⁊. ff. eo. l. vlt. in fi. Et idẽ ꝯſulerẽ etiã dicto iure poſitiuo durãte. l. ꝙ ille q at-

atract⁹ fuit

q

tractus fuít nõ tenetur reſtituere:nec tamẽ
licite pót tenere,ꝑpter ipſam turpitudinez
talis lucri : vt in ſe.§. dicitur.

Utrũ ille qui vicit qñ volũtarius cũ vo
luntario luſit teneatur ad reſtitutióem. ꝶ°
Quidaz dicũt ꝙ nõ:ſed pauperibus é ero
ganda talis pecunia : ar.14. q.5.non ſane.
Et hec é opio Pla. Alij dicunt ꝙ tenetur
ff.eo.l.vlt.i fi. ꝛ.C.eo.in cõſtitutióe greca.
Et hec é opinio Ber. vt nõ. ex̃ de vi. ꝛ ho.
cle.clerici officia. ꝛ ét Ray. q̃tũ é i ꝓpoſito
caſu.ſ.in eo q luſit volũtarie: ꝛ ꝑ eadé iura.
Sz vt mihi vĩ vtraq̃ opio ſtat: ꝛ ſcđa qdé
opio .ſ.ꝙ teneat reddere locũ hz vbi legi
bus viuit impialib⁹ ꝑ q̃s ꝛ ipa opio ꝓbat.
Ubi v̉o nõ ſic viuit:vl' vbi leges ille abro
gate eẽẽt:vr̃ valere pma opinio.ſ.ꝙ ð̉beat
pauperib⁹ erogari. Ná cũ ludus ſit q̃daz
expoliatio nó pót quis ꝑ ipz licite aliqd ac
grere: ꝛ ſic nó pót tenere:ſed nec illi debet
reddere:qꝛ ille nó é dign⁹ reh̃re q q̃tũ in ſe
fuit ꝓximũ expoliare conabat. De factori
b⁹ taxilloꝝ ſcachoꝝ aleaꝝ ꝛ huiuſmõi: vid
.j.negociatio.§.7. A . qui incipit: Quid
de factoribus. Et ad p̃dcá pñt reduci que
nõnt i dcá.q.24.i ſũ.con. libro.20.t.8.vbi
ſm Inno. in.c. qꝛ plerıq̃ ex̃ de imu.ec.ꝙ
attract⁹ nó tenetur reſtituere:intellige illi a
quo vicit:vt pz ſ̃.Sz q aliuz attraxit tenet:
qꝛ doloſe fecit. Et ſilr q luſit modicũ cauſa
recreationis non tenet reſtituere: intellige ſi
ludus erat honeſt⁹ ꝛ licit⁹:al'.Luc.6.dicit:
Ue vob q ridetis nũc.Uñ i eadé.q.24.dĩ
ſm Ray. Si dicat qs ꝙ bõa ĩtẽtióe vl' cá
recreationis ludat ad aleas:faciat hoc ſine
denarijs aut accipiat vnũ de ludis appro
batis. Et glo. Ray. ſup v̉bo recreationis
dicit argumẽtũ ꝙ lud⁹ alee nó é gnãlr ꝓhi
bit⁹: qꝛ p̃t ludi bono fine: ꝛ ió taxilli ꝛ alee
ꝛ ſcacheria pñt fieri bono fine. Sz de hoc
dicet ſup dcó.§.qd de factorib⁹. Ex p̃dict̃
ergo pz quó qs teneat reſtituere que vicit i
ludo. Sz qd ſi aliqñ vicit ꝛ aliqñ ꝑdidit an
fiet ꝯpẽſatio. Pót diſtigui vtꝝ fiat lud⁹ cũ
eadé pſóa vl' diuerſa. Si cũ eadé:aut lud⁹ é
mutat⁹:vt qꝛ pm⁹ fuit licitus: ꝛ 2⁹ illicit⁹: ꝛ
nó fit ꝯpẽſatio:qꝛ ſolutũ vni vl' ét eidé ex di
uerſa cá nó libat a debito ex alia cá vl' cũ al
tero. C.qñ ciui.ac.p̃ui.cri l.vna. Aut lud⁹
nó é mutat⁹; vt qꝛ vt̃ ꝯerat illicit⁹ .ſ. i quo
vicit ꝛ perdidit: ꝛ vr̃ ꝙ ð̉beat fieri compen
ſatio. Nam ꝛ ſi ſit dare caſum in quo quis
nõ teneat reſtituẽ illi a quo vicit rõe paris
cãe turpitudis pót tñ reſtituẽ eidé: ꝛ reſtitu
édo libat: vt nõt in ſũ.có .li.2.ti.8.q.25. ad
finé. Et ió ꝑdédo cũ eodé vr̃ ei reſtituiſſe ꝑ
ꝯcuréti q̃titate. Si lud⁹ fiat cũ diuẽſa pſóa
nó fiat ꝯpẽſatio : quia ꝑ ĩſtitũ rei moroſus
debitoꝝ libat l.in re furtiua.§.1.ff.de.có.
fur. maxie qñ ipemet dedit cám interitui. ff
de v̉b.ob.l.ſi ex legati cá. vbi ille tenetur q
occidit hominé quem debebat. B

Luxuria.

Cum luxuria multi
plex ſit:vt dictuz eſt
ſ̃.fornicatio.§.1. q̃ é grauius pctm̃. Rñ. ſm
Tho. ſcđa ſcđe.q.154. Grauiſſimũ int oía
pctá luxurie é viciũ ꝯ nãz:ſicut ꝛ Aug. dicit
in.li. ð adulterinis ꝯiugijs. Et hoc ideo: qꝛ
tráſgredit illud qð ſm nãm determinatũ eſt
táq̃ p̃ncipiũ circa vſũ venereũ. Poſt hoc
é iceſt⁹: qui eſt ꝯ nãlé reuerétiá quá debem⁹
pſonis ꝯiũctis. Alie aũt ſpẽs ſt ꝯ rectá róné
tñ ex ſuppoſitóe nãliũ p̃ncipioꝝ. Magis
aũt repugñt rói ꝙ aliquis venereis vtatur
nó ſolũ ꝯ illud qð ꝯuenit ꝓli generáde:ſz ét
cũ iiuria ꝓximi: ꝛ ió fornicatio ſiplx minima
eſt iter ſpẽs luxurie. Adulteriũ v̉o grau⁹
eſt q̃ ſtuprũ:qꝛ maior iniuria fit i abuſione
mulieris alteri⁹ poteſtatis ſubiecte q̃tum
ad vſũ gnãtionis q̃ ſubiecte ad ſolá cuſto
diá. Utrũq̃ aũt aggrauatur ꝑ violẽtiá: ꝛ ió
rapt⁹ v̉ginis é grauior q̃ ſimplex ſtupruz
ꝛ raptus vxoris q̃ adulteriũ. Et de tali ra
ptu quedá habes. j. raptor.2. De ſtupro, ve
ro ꝛ adulterio: ſupra fornicatio.§.1. et ſ̃.ad
ulteriũ. Hec etiá omnia aggrauát ſm rati
oné ſacrilegij: qñ ſ.pſona deo ſacrata rapit
ꝛc. Et hoc ſacrilegiũ grauius eſt inceſtu: cũ ſit ꝯ
diuinam reuerentiam. B

Ité it pctá ꝯ nãz grauiſſimũ é pctm beſtiali
tatis.ſ. vbi nó ſuat debita ſpẽs. Poſt hoc
auté é vitiũ ſodomiticũ vbi ñ ſuat debit⁹
ſexus. Et ð hoc aliquid j. ſodomia. Poſt
hoc aũt pctm̃ mollitiei: ex eo ꝙ nó ſuat de
bit⁹ mod⁹ cócubẽdi. Magl aũt ſi nó ſit de
bitũ vaſ q̃ ſi nó ſit ð̉bit⁹ mod⁹. Min⁹ aũt
int pectá ꝯ nãz é peccatũ mollitiei qð cóſi
ſtit i ſola emiſſióe ſemis ſine ꝯcubitu ad al
teꝝ. Et ð iſta mã ſatꝭ hĩ.32.q.7. adulterij.

An qui deflorat virginé ſolutá teneat eá
ducere vel maritare. Rñ. In foro iudicia
li videtur teneri ad alteꝝ p̃dictoꝝ: ex̃ de
adul.c.1. Sed ſm glo. hec fuit pena antiq̃
hodie v̉o ſic punit: ꝙ aut ducat eá aut v̉be

glo. in auct. frater deuinis(?) c. de epis et cle. Scacos axedrez. b. x.

rat⁹ ıt a ſacris excluſ⁹ retrud aſ ad pniam i
monaſterio de quo non poſſit egredi: ex̄ d
adul.c.2. A Vbi patet q hec pena proxi
me dicta obtinet quando ſeductor non vl ſt
ſtupratam ducere: quo caſu etiam videtur
q teneatur eam dotare: vt eo.ti.c.1. Si au
tem pater non vult eam ei dare: vel ipſa nō
vult conſentire: tenetur eam dotare: vt i di
cto c.1. quod non corrigitur: ſed in diuerſo
caſu loqtur: vt ex his patet. ⁊ ex tex. ⁊ glo.
vtriuſqȝ.c. Et ſm glo. Ray. ⁊ in ſum.con.
li.2.ti.5.q.6. gloſatores predicta intelligūt
de raptore qui ſeducit.i. ſeorſum ducit a do
mo patris ⁊ extrahit virginē per violentiā
ſȝ certe etiā ſi nō interueniat violētia tenet ſe
ductor ad ſatiſfactionem damni: vt in.c.ſi.
ex̄ de iniurijs. B In foro autem peniten
tiali ſic agendum eſt ſm Guil. Si deflora
uit ipſam voluntariam non tenetur: qꝛ ille
non ſeduxit eam. Si autem inuitam vel ſe
ductam: iniungendū eſt ei q ſatiſfaciat vl
componat cum ea. A ſ. compoſitione q
procedat a libera eius voluntate: alſ abſo
lutus non eſt tutus in conſcia: ar.l.1.§. que
onerande. in fi. ff. quarum rerum ac. nō da
tur. B Similem caſum habes.ſ. matri
monium.4.§.2.

Utrum conſenſus i delectationē.ſ.co
gitationis carnalis abſqȝ hoc q conſenna
tur in actum ſit mortale. Rn̄deo. Sic: vt
habes.ſ. delectatio.

Utrum in tactibus ⁊ oſculis ⁊ huiuſmo
di ſit peccatum mortale. Rn̄deo. ſm Tho
ſcd̄a ſcd̄e.q.154. Oſculum amplexus vel
tactus ſm ſuam rationem non nominant
peccatum mortale: qꝛ poſſunt abſqȝ libidi
ne fieri vel propter conſuetudinem patrie
vel propter aliquam neceſſitatē vel ratio
nabilem cauſam. Sed ſi fiant cum libidi
noſa delectatione ſunt mortalia. Nam ⁊ ſo
lus conſenſus in delectationem mortalis
eſt mortale: vt in precedenti.§. dicitur: mul
to magis ꝓgreſſus ad actū ē mortale. Ad
di poteſt ſm Al. q etiam aſpectus libidi
noſus mortale eſt: Math.5. Qui viderit
mulierem ⁊ cetera.

MAgiſter primo ſiue

doctor primo cōuer. Quelibet ec
cleſia cathedralis debet tenere magiſtros
liberalium artium ad minus gramatice q
clericos ⁊ alios pauperes gratis inſtruant
Et debent magiſtro aſſignari prouentus
vnius prebende. Et eodem modo debent
facere alie eccleſie quarum ſufficiunt facul
tates. In metropolitana eccleſia debet vl
terius eſſe magiſter in theologia: ⁊ eodem
modo recipere prouentus: non tn̄ propter
hoc fiat canonicus. A Sed tamdiu red
ditus ipſos percipiat q̄diu pſtiterit in do
cendo. Quod ſi forte de duobus eccleſia
metropolis grauetur: theologo iuxta mo
dum predictum ipſa prouideat: gramati
co vero in alia eccleſia ſue ciuitatis vel dio
ceſis que ſufficere valeat faciat prouideri:
vt in.c. qꝛ nōnullis ex̄ eo. B 37.di. de q
buſdam ex̄ eo. per totum. A Preſertiȝ
i.c.1. ⁊ in dicto.c. qꝛ nōnullis. Nota etiam
q a prelatis ⁊ capitulis ad theologie ſtudi
um debent aliqui habiles deſtinari qui ali
os poſtmodū valeāt erudire: quib⁹ ſi pro
prij prouentus eccleſie non ſufficiūt: predi
cti.i. prelati ⁊ capitula neceſſaria miniſtra
bunt. Docētes vero in theologica faculta
te dū in ſcholis ſtuduerint: ⁊ ſtudentes in
ipſa integre p annos quinqȝ recipiant de
licentia ſedis apoſtolice prouentus prebē
darum ⁊ beneficiorum ſuorum non obſtā
te aliqua conſuetudine contraria vel ſtatu
tuto. Hec omnia ex̄ eo. ſuper ſpecula. vt in
ſum.con li.1.ti.3.q.1. B Et de hac etiam
materia vide.ſ. ſcientia.§.1. ⁊ ſequentib⁹.

Utrū aliquis poſſit recipi in canonicū
cū pacto q doceat ⁊ ſcholas teneat. Rn̄. ſȝ
Hoſt. Dicūt doctores q nō: alſ eſſet ſimo
niacum: ſed vacāti prebēde bn̄ poteſt hoc
onus annecti: ex̄ de preben. ſignificatum.
Con. Ber. A Idem in ſum.con.eo.ti.q.
4 B In curia romana debent eē docto
res ⁊ ſtudiū vtriuſqȝ iuris: vid.ſ. ſtudiū.§.fi.

Utrū magr̄ poſſit ſcholarib⁹ collectam
imponere vel exigere. Rn̄. ſm Hoſt. Si
magiſtro ānexū ē ſufficiēs bn̄ficiū vel ſuf
ficiens ſalariū publicum nō licȝ ei exigere
aliter ſimoniā cōmitteret: qꝛ venderet ob
ſequiū ſpirituale: qd̄ ex officio ſuo tenetur
facere: ex̄ de ſimo. nemo.1.q.3. vendentes
⁊.c. non ſolum. ſed tn̄ ſpōte oblata recipe
re poteſt. Si vero non ſit ānexū tale bene
ficium vel ſalarium: aut ſi non ſufficiat ei
poteſt accipere collectam pro laborib⁹ ſu
is: ar.12.q.2. quicunqȝ. ⁊.c. eccleſiaſticis. ⁊
c. charitatem. Et videt Hoſt. innuere q nō
ſolum ab extraneis: ſed etiam a clericis ec

eleſie poſſit exigere: nõ tñ ɔ̃bet exigẽ a pau
pere cũ ipſe pot⁹ debeat pauperi ſubueni
re. Sed ⁊ talis exactio ſm Guil. nõ debet
eſſe coactoria: vt ꝙ niſi ſoluãt expellat eos
de ſcholis aut accipiat res eoꝝ: ſed potius
iopiã ſuã eis exponendo. Et hec omnia ſꝫ
Ho. intelligẽda ſũt ſi magiſter ẽ ſufficiẽs
Qꝺ ſi inſufficiẽs ẽ ⁊ officium docẽdi aſſu
mit nõ eſt ei ex debito ꝓuidẽdum: ſed ſibi
culpam imputet. ff. ad. l. aq. l. ideꝫ iuris.
Si vo ſufficiẽs eſt ⁊ non habꝫ prouiſionẽ
vt dixi etiã ſi diues eſt põt a diuitib⁹ licite
accipe: q2 nõ tenetur eis grãt ſeruire. Saꝭ
Con. Inno. Ray. ⁊ Ber. A Idem i ſũ.
con. co. ti. q. 2. B

Quid de magiſtro q feſtũ alicui⁹ ſãcti
qꝺ de ſe colendũ eſt nõ vult cõcedere ad
celebrandũ niſi data ſibi pecunia. Rñ. ſm
Ray. ſimoniã cõmittit: q2 vendit ſpũale
ad quod tenet: vt i ꝑncipio precedẽtꝭ. §. di
ctũ ẽ. Et per eadẽ iura ⁊ eodẽ mõ ſi feſtum
nõ eſt celebrandũ: ⁊ ipſe vult illud feſtare
nec vult legere niſi data pecunia. A Idẽ
ſi diẽ nõ colendũ vt alicui⁹ minoris ſancti
concedit colẽdũ ꝓ pecunia: vt in ſum. cõ.
eo ti. q. 3. Et ſub dit: Si aũt ꝓ data pecũia
ɔcederet magiſter ſcholarib⁹ aliquo die ꝓ
feſto ceſſare a lectionib⁹ ſiue vacationem
aliquã propt recreationẽ: ſicut cõſueuit fie
ri ab auctoriſtis turpe lucrũ eſſet ſed non
eſſet ſimonia: hec ibi. Sed nõ videt rõ di
uerſitatꝭ i hoc caſu a ſupradictꝭ. B

Doctoris ſeuitia. ſ. i nimis corrigẽdo cẽ
pe iputatur: q2 leuis tñ caſtigatio ei ꝑmiſ
ſa ẽ. ff. locati. l. iteꝫ querit. ex̃ de homi. ad
audientiã. 23. q. 5. c. 1. Quid tenendũ ab au
ditorib⁹ diuerſoꝝ magiſtroꝝ q habẽt ɔ̃tri
as opiniones: habet. j. opinio. Utrũ actus
doctrine ſit pretermittẽdus ꝓpter ſcandalum
vide. j. ſcandalũ. § 7. ⁊ 8.

Magiſter ſecundo

ſ. quantũ ad licentiã docẽdi. Quid
ergo ſi aliqd exigat vel promittat ꝓ licẽtia
docẽdi. Rñ. ſm Hoſt. Exactũ debet reſti
tui ⁊ promiſſũ remitti: ex̃ eo. ꝓhibeas. A
al. incipit ꝓhibem⁹. B Simonia tñ nõ
cõmittit: ſed cõmittit exigẽs crimẽ concuſ
ſionis: ⁊ debet dignitatibus ⁊ officiis ⁊ bñ
ficiis expoliari: ex̃ eo. c. 1. ⁊ c. q̃rto. A. Cõ.
Ray. ⁊ Goff. vt in ſum. cõ. li. 1. ti. 3. q. 5. B

Quid ſi ille q habet poteſtatẽ ɔcedẽdi
licentiã docẽdi vel legẽdi vult legere in ꝓ
pria perſona: nunqd põt alteri liniam dene
gare. Rñ. ſm Hoſt. Non poteſt eũ ipedi
re vel ei denegare: etiã ſi ipe ſit valde ido
neus: ar. ex̃ de offi. archi. c. vlt. Hoc enim
eſſet i preiudiciũ auditoꝝ cũ ſepe qs habe
at grãm diſcẽdi ab vno ⁊ nõ ab altero. A
Idem in ſũ. con. co. ti. q. 6. Et ſatis hoc di
citur i. c. q̃nto ex̃ eo. B

Quid ſi aliqs obtẽta liniã legẽdi velit
aliũ ſubſtituere: nũqd a ſubſtituto poteſt
recipere expẽſas quas fecit in ɔuiuiis ⁊ hu
iuſmodi. Rñ. ſm Guil. Si cõſuetudo lo
ci eſt ꝙ poſſit aliũ ſubſtituere: tunc ab illo
põt recipe expẽſas factas q̃ſi loco intereſſe
dum tñ ille doceat nomine eius. Si autem
totum ius transferat in ſubſtitutũ: non de
bet aliquid recipere etiã ꝓ itereſſe: nec po
teſt etiã in ꝑmo caſu paciſci cũ ſubſtituto ɔ̃
certa portione emolumenti recipiẽda. A
Idem in ſum. con. eo. ti. q. 7. ⁊ 8. B Et
multo minus poteſt in caſu. 2.

Utrũ liceat alicui ꝓ ſeipſo petere licen
tiã docẽdi i theologia. Rñ. ſꝫ Tho. i quo
libet. Dicendũ ꝙ ſic. Nullam. n. petit ex
cellentiam poteſtatꝭ: quod qdẽ turpe eſſet
ſed petit ſolam opportunitatẽ ɔmunicãdi
id qꝺ habet. Cõicare aũt ſcientiã quã qs
habet laudabile eſt: ⁊ ad charitatẽ ꝑtinẽs
ſm illud Sap. 7. Quã ſine fictione didici
⁊ ſine inuidia cõico. ⁊ 1. Pe. 4. Unuſqſqꝫ
ſicut accepit grãm in alterutrũ illã admi
niſtrantes. Poteſt tamẽ turpitudinẽ ɔti
nere rõne preſũptiõis: ſi ille q ñ ẽ idõe⁹ pe
teret docẽdi offĩm. A Idem i ſum. con.
li. 3. ti. 5. q. 5. B

Maioritas

ſm Ray. ꝑncipa
lit i q̃tuor ɔſiſtit.

Primũ qdẽ i ꝑrogatiua ordis: vt
ꝑſbyt maior ẽ diacono: di. 93. legim⁹ i fi.
ex̃ eo. ſtatuim⁹. Scꝺꝫ ẽ i ꝑrogatiua ɔſecra
tõis: vt epũs maior ẽ ꝑſbyro: di. 95. oli. ⁊ c.
epũs i eccl'ia. Tertiũ ẽ i ꝑrogatiua admini
ſtratõis: vt archidiacon⁹ maior ẽ archipſ
byro: ⁊ ei ſubeſt atqꝫ obedire dꝫ: di. 25. ple
cꝭ. Quartũ ẽ in ꝑrogatiua antiqtatꝭ ſm ꝙ
maior ẽ: vel q ꝑus fuit ordinatus vel prius
religionẽ igreſſ⁹: vel etiã ille q ꝑcedit alios
in etate: di. 75. ordinationes. ex̃ eo. ca. 1. ex̃
de elec. dudum. 1. Et additur etiam ſm
Hoſti. quintum. ſ. ſm prerogatiuam ei
us qui ordinauit: quia ordiatus a ſuperio

re inter alios eiuſdē ordinis magis eſt ho
norandus: ex̄ eo. per tuas. Ad maioritatē
obedientia ſequitur: de qua habetur. j. obe
dientia per totum.

M. Aior pars. Generalit̄ qđ fit a maiori p
te capituli ſeu collegij vires obtinet
65. di. c. i. 2. ⁊ 3. niſi ex alia parte preponde
ret auctoritas: ex̄ de elec. dudū. ex̄ de teſti.
in preſētia Preualet tñ quandoq₃ minor
pars. ſ. quādo aliqd ab eis rōnabile fuerit
obiectū vel oſtenſū: ex̄ eo. c. i. Nec oportet
vocari abſētes niſi i electionib⁹: vt. ſ̄. elec
tio. i. §. 6. Similr̄ i ceſſatiōe a diuinis: vt. ſ̄
ceſſatio a diuinis. §. i. A Cō. Al. B

m. Aledictio. Utrum maledi
ctio ſit peccatū
mortale. Rñ. ſ₃ Tho. ſcđa ſcđe. q.
76. Maledictio de qua nūc loquitur eſt p
quā pnunciatur malū contra aliquem vl̄
imprecando vel in optando: qđ q₂ ſ₃ ſe re
pugnat charitati ē peccatū mortale. i. Co
ri. 6. Neq₃ maledici: neq₃ rapaces regnu₃
dei poſſidebūt. ⁊ tāto grauı⁹ q̄to perſonā
cui maledicimus magis amare ⁊ reuereri
tenemur. Unde Leuit. 20. Qui maledixe
rit patri ſuo aut matri morte moriat̄. Con
tingit tamē eē veniale vel propter paruita
tem mali qđ qs alteri iprecatur: vel etiā p
pter affectū eius q profert: dū ex leui mo
tu: vel ex ludo: aut ſurreptione aliqua talia
verba pfert: q₂ peccata verborum maxi
me ex affectu penſantur.

Que differentia eſt inter maledictionē
⁊ blaſphemiam. Rñ. ſm quorūda₃ vulga
re: vt in tuſcia: idem ſūt: ⁊ hoc etiā pbatur
p decre. ex̄ eo. ſtatuimus. Sed tñ proprie lo
quēdo aliud eſt blaſphemia qñ. ſ. verbis:
A vel intentione: cum etiā ſola intentio
ne peccatū cōmittatur: Eſa. i. B attribui
tur deo quod ei non cōuenit: vel ecōuerſo
vt dictū ē. ſ̄. blaſphemia. A Tertio cum
attribuitur creature qđ appropriat̄ creato
ri: ſm Tho. ſcđa ſcđe. q. 13. arti. i. B Ali
ud maledictio. ſ. dū aliqs iprecat̄ vel optat
alicui malum ſiue hoi ſiue deo.

Que pena pferēti maledictionē ɔ̄ deū. R⁹
ſiqs ɔ̄ deū vel aliquē₃ ſcīm maxīe btā₃ vgi
nem talia preſumpſerit: deb₃ ſeptē diebus
dñicis pre forib⁹ eccl̄ie i manifeſto eſſe du₃
miſſa dicitur: ita q̄ vltimo die nec palliu₃
nec calciamēta: ſed corrigiam circa collu₃
habeat: ⁊ q̄ ſeptem precedentib⁹ ferijs ſex
tis ieiunet i pane ⁊ aqua: nec igrediatur ec
cleſiā: ⁊ in quolibet dictoru₃ dierū tres re
ficiat pauperes: ⁊ ſi nō poteſt tres: ſaltē du
os vel vnum: ⁊ ſi nō pōt hoc illud in penā
aliā commutetur: ⁊ ſi predicta renuerit de
bet ei iterdici ingreſſus eccl̄ie: ⁊ in obitu de
bet carere eccleſiaſtica ſepultura. Inſuper
tales debēt condemnari pena pecuniaria:
ex̄ eo. ſtatuimus. Et hec omnia ſm Goff.
pro tribunali ſūt. Ceterum in iudicio ani
me diſcretus ſacerdos molliet hunc rigo
rem. A Immo ⁊ in foro penitentiali eti
am hic rigor ſeruandus eſt preter q̄ in con
demnatione pene pecuniarie quādo blaſ
phemia publica eſt: ſm modū tñ poſitū ſ̄.
ɔfeſſor. i. i additiōe magna. B

Utr₃ liceat maledicē creature irrōnali.
Rñ. Creature irrōali ɔtingit maledicē qn
q₃ modis. Pmo mō ſ₃ q̄ ordinat̄ ad hoie₃
p modū ſubuētōis. ſ. q₂ p eas ſubuenit hu
mane necitati. Et hoc mō deus hōi dixit:
Maledcā tra i ope tuo. A Gen. 3°. B vt
ſ. p ei⁹ ſterilitatē hō puniretur. Et ita ēt in
telligit̄ qđ hı̄ Deut°. 28. Bñdicta horrea
tua maledictū horreū tuū. Sic ⁊ dauid ma
ledixit montes gelboe ſm expoſitōe₃ Gre
go. 2° ſ₃ q̄ ordinat̄ ad hoiem p modū ſigni
ficatiōis: ſicut dñs maledixit ficulnee in ſi
gnificatōe₃ iudee: Math. 21. 3° ſm q̄ ordi
nat̄ ad hoiem p modū ɔtinētı̄. ſ. loci. vl̄ tpis
Et ſic Job maledixit diei natiuitatis ſue:
Job 3. Et hoc pꝑter culpā originalē qua₃
naſcēdo ɔtraxit: ⁊ pꝑter penalitates īde ſe
quētes: ⁊ pter hoc ēt pōt intelligi Dauid
maledixiſſe mōtib⁹ gelboe. 2. Reg. i. ppt
cedē ppli q̄ i eis ɔtigerat. Predictis trib⁹
mōis nō ɔpetit nec licet hōi maledicē irrō
nali creature: niſi forte ſpāli dei reuelatiōe.
A Uel niſi i his nō intēderet odiū creatu
re: ſ₃ deteſtatōe₃ mali culpe vl̄ pene: iux̄ il
lud Job. 5. Uidi ſtultū firma radice: ⁊ ma
ledixi pulchritudini ei⁹ ſtatim. B 4° cō
tingit maledicē irrōnabilib⁹ reb⁹ inq̄tu₃
ſt creature dei: ⁊ hoc ē pctm̄ blaſphemie. 5°
pōt ɔtingē maledicē eis ſ₃ ſe ɔſideratis: et
hoc ē ocioſū ⁊ vanū ⁊ p ɔñs illicitū: hec ſū
pta ſūt de Tho. ſcđa ſcđe q. 76.

Alefactor. Si malefactor
pōt fugere vl̄ ſe
defendere: vide. ſ̄. accuſatus. §. pe
nultimo.

M Aleficium dicitur dupliciter. Uno mō qḋlibet ſortilegiū: de quo agitur C. de male. ⁊ mathe. p to. de quo etiā multa habentur j. ſortilegiū p totū. ⁊ de tali maleficio inq̄tū impedit matrimoniū habetur ex͂ de fri. ⁊ male. ⁊. s. impedimentū. 15. in quatuor vltimis. §. Alio modo dr̄ maleficiū qḋ cūq; crimē: vt furtū: rapina: homicidiū ⁊ huiuſmodi. Dicitur etiā quaſi maleficiū qn̄ eſt nocumentū p̄ter propoſitū: vt cū iudex per imperitiā male iudicat: vel cū de domo alicuius aliqd ē eiectū qḋ nocuit tráſeuntibus: vt in inſti. de obli. que ex quaſi delic. in prin. ⁊ per to. Utrū maleficiū qḋ ē ſortilegiū poſſit tolli per aliud maleficium: vide ſupra impedimentum. 15. §. fi.

Anumiſſio eſt datio libertatiſ. Nā q̄diu quis in ſeruitute eſt manui ⁊ poteſtati ſuppppoſitus ē: manumiſſus vero liberatus ē: in inſti. de liberti. i p̄n. Et manumiſſi dicuntur liberti: de quibus habetur. s. libertus.

Quis poteſt manumittere. Rn̄. Manumittere pōt dn̄s q eſt maior. 20. annis: niſi aliás non hēat adminiſtrationē: vt furioſus ⁊ pdigus. Minor vero. 20. manumittere inter viuos nō poteſt niſi ex cauſa: ⁊ tūc ſi ē maior. 17. ānis. C. q manumitti nō poſſūt. l. ſi minor. A coniuncto. §. fi. in inſti. ex quibus cau. manu. licet. B Sed i vltima volūtate pōt: exquo pōt teſtari. ſ. poſt 14. ānū. C. q manumit. nō poſſūt. auc. ſed de iure. A. al' incipit: ſed hodie. ⁊ idē dicit in dicto. §. fi. in inſti. B Item eps poteſt manumittere ſeruos eccl'ie benemeritos. 12. q. 2. ſiquos. Pōt etiā alios nō benemeritos: dum tñ det eccl'ie p vno duos eiuſdē meriti ⁊ peculij. 12. q. 2. eps q mancipiū. Et ſm Guil. intelligi debet q det de ſuis bonis pprijs: nō de rebus eccl'ie. Itē pōt manumittere cauſa miſerationis. 12. q. 2. cū redēptor. qḋ itelligi pōt de benemeritis. Item abbas nō pōt manumittere ſuū monaſterij niſi de conſēſu epi ⁊ monachorū: di. 54. abbati. niſi ſit ꝯ̄tra ꝯſuetudo: ex͂ de his que a pla ca. noſcit. Itē ſuus cōis plurium manumitti pōt ab vno: ſed debz manumiſſor alijs ſuare idemnes. A Hoc eſt q ante manumiſſionē debet preciū iuſtū dare: vl' ſi recuſatur recipi debet deponere per publicas perſonas cum ſigillo apud edē ſacrá: vt in. l. de qua ſtatī. B C. de cōi ſer. ma. l. 1. Et nota q nō valet manumiſſio in fraudē creditorꝫ facta. C. q ad liber. pro. nō po. A Melius. C. qui manumit. nō pñt. B l. 1. in inſti ex q. cau. ma. li. §. 1. A Idē i ſū. cō. l. 3. t. 17. q. 10. ſꝫ Ray. Gl. ⁊ Ho. B

Qualiter fieri debeat manumiſſio. Rn̄. multis modiſ. Aliqñ i eccl'a ſub aſpectu epi ⁊ plebis: ⁊ debet de hoc fieri ſcriptura ad cautelā futuri. C. de his q in eccle. ma. l. 1. ex͂ de ſer. nō or. c. 1. Itē fit qñq; corā iudice: ⁊ dicitur manumiſſio vindicte. nam vindicta appellabat virga p̄toria cum qua tāgebant a p̄tore illi q manumittebant. A De hoc in iſti. de liberti. §. multiſ. ⁊ ibi glo. B Et ſiquidē manumiſſio fiat ad hoc: vt manumiſſus ordinet debet potius fieri corā iudice eccl'iaſtico q̄ ſeculari: ar. ex͂ de ſer. nō ordi. c. 1. Itē poteſt manumiſſio fieri i ſecreto: vt dicat dn̄s: eſto liber: vel inē amicos: vel p epl'am: vel per teſtamentum: vel quālibet vltimam voluntatē. Itē pōt fieri diebus feriatiſ. Itē tam de die q̄ de nocte: ⁊ a pcedēte p viā. A 1. a iudice ⁊ nō p tribunali ſedēte: vt i textu de quo ſtati. B in inſti. de liberti. §. multis autē. Inſup ſerui ſiunt libi p alios modos q̄ p manumiſſionem: quos vide. j. ſeruus. 1. §. fi. Princeps quoq; ſola voluntate manumittere pōt. C. de cōi ſer. ma. cum apud.

Atrimoniū primo cōiter qd ſit matrimonium. Rn̄. Matrimoniū ē viri ⁊ mulieri ꝯiunctio indiuiduā vite ꝯſuetudinē retinēs. 27. q. 2. c. 1. ex͂. de p̄ſump. illud. ⁊ in iſti. de nup. §. 2. A In hoc. §. nihil ō hoc videt dici: ſed in alijs allegatiſ. B qḋ Ray. exponēs dicit: Uiri ⁊ mlieris nō virorꝫ ⁊ mlierū: nec viri ⁊ mulierꝫ: q2 nec vnus vir plēs vxores: nec vna plēs viros habere poteſt. Cōiunctio. ſ. animorꝫ ⁊ mrimonialis. Indiuiduaꝫ vite ꝯſuetudinē retinēs: hoc ē q neut abſq; cōſēſu alterius pōt ꝯtinētiā pfiteri vl' orōni vacare: vt hic. j. §. vlt. in fi. nec ſe alteri copulare ſed ſibi inuicem mutuā fidē ſeruare: ⁊ debiti redditionē ⁊ mutuā iuicē in neceſſarijs vt poſſunt ſubuentionē prebere debēt Et quod dicitur indiuiduam ⁊c. intelligitur ſm Guil. ō matrimonio conſūmato p carnalem copulam: q2 ante poſſet ſeperari in caſu: vt dicitur. s. impedimentum. l.

§.2. Item intelligit᷑ de mrĩmonio fidelium q2 ꝛ mrĩmonium ĩfidelium posset separari vt.s. impedimentũ.9.ꝑ to. A Idẽ in sũ. cõ.li.3.ti.2.q.1. vbi ponunt᷑ ꝛ alie diffinitio nes mrĩmonij que p̄nt reduci ad pdcã. B

Unde dr̄ mrĩmoniũ.Rn̄. ſm Ray. Dici tur quaſi matrĩ munũ.i.offm̄: q2 dat mu lierib⁹ eẽ matres: ꝛ ideo magis denoiat᷑ a matre ꝙ̃ a p̄re: qm̄ in eo plus apparet ma tris offm̄ ꝙ̃ p̄ris. Idẽ Tho. Pe. ꝛ Hoſt. A Idẽ i dicta q.1.in ſũ.con.ti.2. B

Utrũ matrimoniũ ſit ſacrm̄. Rn̄. ſm Tho. in 4. di.26. Sacrm̄ importat reme diũ ꝯ peccatum ꝑ ſẽſibilia ſigna: ꝛ cũ hoc i ueniat᷑ in mrĩmonio: inter ſacramẽta cõpu tatur. A Et iſtud remediũ ẽ duplex.ſ. cu ratiuũ ꝛ ꝓſeruatiuũ. Primũ dat᷑ in alijs ſa cramẽtis. Scd̄m in ſacro matrimonij: ſm Pe. ꝛ in ſu. cõ. li.3. ti 2.q.2. Magi aũt vi dicit ſacrm̄ ex eo ꝙ ẽ ſacre rei ſignũ.i. con iunctiõis xp̄i ꝛ eccłie: ad ep̄h.5. Et vt p3 i dicta.q.2. Pe. addit ꝙ cõiũctio exteriorẽ ẽ ſacrm̄ tm̄: coniunctio vero inter̄ animoꝝ ſacramentũ ꝛ res: effect⁹ gr̄e que ibi con fert᷑ res ꝛ nõ ſacr̄3: ꝛ ẽ rei p̄mo ſigta. Res vo ſigta ſecũdario ẽ ꝯiunctio xp̄i ꝛ eccłie. B Et forma qdẽ hui⁹ ſacri ſũt verba. A ſiue alia ſigna: vt in dicta.q.2. B Quib⁹ cõſenſus matrimonial᷑ exp̄mit. ꝛ ſic pe nitẽtia nõ hab3 aliã mãm niſi ipos actus ſenſui ſubiectos q̃ ſũt loco mãlis elementi ſic ſacrm̄ mrĩmonij h3 ꝓ materia ipos ac tus: q2 perficit᷑ per actũ ei⁹ qui ſacro ipo vti tur. Unde apoſtolus Eph̄.5. dicit. Sacra mentum hoc magnum ꝛc̄.

Qñ matrimoniũ fuit iſtitutũ. Rn̄. ſm Tho. in.4.di.26. Matrimoniũ ſm ꝙ or dinat᷑ ad ꝓcreatioẽ ꝓlis que erat neceſſa ria etiã peccato nõ exiſtẽte iſtitutũ fuit ãte peccatũ Ade in hoc ꝙ homini mulierẽ in adiutoriũ ẽ coſta formauit: ꝛ dixit eis: Cre ſcite ꝛ multiplicamini ꝛc̄. Geñ.2. A ꝯiun cto.c.1. B. Adã vero cũ dixit: Hoc nũc os ex oſſib⁹ meis ꝛc̄. v̄ba illa ꝓtulit a deo in ſpirat⁹: vt intelligeret matrimonij iſtitutio nẽ a deo factã. ſed ſm ꝙ matrimoniũ p̄e bet remediũ cõtra vuln⁹ pcti: ſic inſtitutũ fuit poſt peccatũ tpe legĩ nãe. Scd̄m aũt in determinationẽ pſonaꝝ inſtitutionẽ hũit in lege Moyſi. Et ſm ꝙ rep̄ſẽtat coniũ ctionem xp̄i ꝛ eccłie iſtitutionẽ habuit i no ua lege: ꝛ ſm hoc eſt ſacramẽtũ noue legis

hec Tho. ꝛ d̄ p̄ma ꝛ ſcd̄a iſtitutiõe.32.q. 2.§. his ita. ꝛ ex de diuoꝛ. gaudem⁹.

Que ſunt cãe inſtitutionis matrimonij Rn̄. ſm Ray. Due ſũt cauſe p̄ncipales.ſ. ſuſceptio ſobolis educãde ad cultum dei: Gen.1. Creſcite ꝛ multiplicamini ꝛc̄. ꝛ vi tatio fornicationis.1. Corin.7. Propter fornicationes vnuſquiſq; habeat ſuã vxo rem: ꝛ vnaq̄q; ſuũ virũ. ꝛ iſta cã ſolũ poſt peccatũ extitit. Secũdarie vero multa ſũt vt quãdoq; pacis reformatio: pulchritu do vxoꝝ: diuitie ꝛ huiuſmodi.

Nunqd tenet matrimoniũ nõ factum cã prolis: ſed ꝓpter ſecũdarias cãs nũc di ctas: puta propter pulchritudinem: diuiti as ꝛ hu⁹i. Rn̄. ſm Ray. Sic. Sufficit n. ꝙ ꝯhere intendũt ꝛ cõſentiunt ꝑ verba de p̄ ſenti.32.q.2. ſolet queri. Deut⁹ 21. Si vide ris mulierẽ pulchrã in medio captiuoꝝ ꝛ amaueris eã voluerisq; eã in vxorẽ habe re: introduces eam in domũ tuã ꝛ cetera Con. Tho. ꝛ Pe.

Quot ſunt bona matrimonij. Rn̄. ſm Ray. Sũt principalr̄ tria.ſ. fides: ꝓles ꝛ ſacramẽtũ.27.q.2. omne. In fide attendit᷑ ne cum alio vel cũ alia ꝯmiſceat. In prole vt amanter ſuſcipiatur ꝛ religioſe educetur ſiue iformetur. In ſacramẽto: vt matrimo niũ nõ ſeparet. A Hec ſatis colligunt᷑ i di cto.c. oẽ. B L3 non fiat interdũ ſepara tio corporalis: vt ex cõi ꝯſenſu cã oronis vel religiõis: vel etiã ꝓpter fornicationem tñ matrimoniũ int᷑ fideles poſtꝙ̃ rite ꝯctũ ꝛ ꝯſũmatũ ẽ: inſeparabile eſt vſq; ad mor tẽ. ꝛ predicta tria bona adeo ſũt ſubſtantia lia cõiugio ꝙ cõditio ꝯ aliqd̄ iſtoꝝ appo ſita viciat cõtractũ matrimonij: ex̄ de cõdi appo. c. ſi. De qua mã plene habet. ſ. ma trimonium.5.§. p̄mo.

Utrũ intẽtio nõ ſeruãdi fidẽ viciet ma trimoniũ. Rn̄. ſm Guil. Si aliquis ꝯhit matrimoniũ nõ habẽs ꝓpoſitũ ſuãdi fi dem ſed adulterãdi: nihilomin⁹ tenet ma trimoniũ. A Con. Pe. vt in ſũ. con. lib. 4. ti.2.q.54. B Dum tñ hoc nõ deduca tur in pactũ. ſi autẽ deducat᷑ in pactũ: vt ꝙ liceat adulterari: vel ꝙ ꝯſtituat vxorẽ nõ contrahitur matrimoniũ: ex̄ de ꝯdi. app. c. ſi. De illis vero qui nõ habẽt intentionẽ ꝯhendi habeatur. ſ. matrimoniũ. 4. ꝑ totũ.

Utrũ intentio nunꝙ̃ exigẽdi debitum viciet matrimoniũ. Rn̄. ſm Guil. Credo

ꝙ contrahitur mr̄imoniū: ſicut fuit int̄ be
atā virginē ⁊ Joſeph. ⁊ credo etiā ſi inten
tendat non ſolū nō petere: ſed etiaȝ negare
ꝙ teneat matrimoniū: dūmodo hoc non
deducatur i pactuȝ: quia tunc non teneret
A Cū p̄mo dicto cō. Pe. ſed diſcordat a
ſecūdo dicēſ: ꝙ de bono fidei matrimonia
lis duo actꝰ ſunt. Unus eſſentialis. ſ. nō ne
gare coniugi vſū ſui corpis: ⁊ intētio oppo
ſita huic matrimoniū excludit. Alter acceſ
ſoriꝰ. ſ. non exhibere alteri corpꝰ ſuū: ⁊ in
tentio huic oppoſita mr̄imoniū nō exclu
dit: vt i dicta. q. 54. ⁊ ſe. B

Utrū intētio nō habēdi prolem exclu
dat matrimoniū. Rn̄ ſm Pe. Firma in
tentio ꝓlem euitādi excludit matrimoniū
dico maxime ſi deducat̄ in pactū: ſed tn̄ in
tentio nō educādi p olē nō excludit. A
Cō. Hug. ⁊ glo. Ray. vt in ſū. con. eo. ti. q
56. B Similiter nec excludit mr̄imoni
um deſperatio ꝓlis: qꝛ adhuc pōt eē mr̄i
monium i remediuȝ. A Idē in ſum. cō.
in dicta. q 56. B

Utꝝ intētio ducēdi aliā vxorē excludat
matrimonium. Rn̄. ſ3 Pe. ſi intendit du
cere aliā dimiſſa iſta nō eſt matrimonium
qꝛ ⁊ ſm Guil. talis videt̄ ꝯhere ad tp̄s. 32.
q. 2. ſolet queri. A Et ibi p3 ꝙ ꝓpt̄ hoc
iſto caſu mr̄imoniuȝ nō valet. Nec obſtat
ꝙ iudei cōtrahunt cum ꝓpoſito diuerten
di qn̄ voluerint ꝑ libellum repudij: qꝛ hoc
nō deducunt in pactuȝ ꝗuis ex vi conſti
tutiōis vl̄ ꝯſuetudis: vel etiā ſola volunta
te mutata poſtea diuertant: ſicut ⁊ de eo ꝗ
mutata voluntate intrat religionē ſ3 Pe.
⁊ in ſum. con. eo. ti. q 57. B Si vero iſta
retenta nihilominꝰ cuȝ ipa erit mr̄imoniū
A Idē in dicta. q. 57. B

Utrū int̄ beataȝ virginē ⁊ Joſeph fue
rit ꝑfectū mr̄imoniū. Rn̄. ſm Pe. i 4. di.
30. Duplex ē perfectio mr̄imonij vna ꝗ
tū ad eē: q̄ qdē fit ꝑ ꝯſenſū v̄bis de p̄nti ex
p̄ſſū: ⁊ tali ꝑfectōe mr̄imoniū illō ꝑfectuȝ
fuit. Alia ꝑfectio ꝗtū ad opatione: ⁊ ſic n̄
fuit ꝑfectū: qꝛ actꝰ ꝓp̄us mr̄imonij eſt car
nalis copl'a: in quā vt ibidē dic̄ Tho. Ugo
nō ꝯſēſit explicite: ſ3 iplicite a d̄o certifica
ta. A i. ſi fuiſſet certificata: vt p3 ex ſe. B
Et ſic v̄gitatē ſuā d̄o ꝯnuiſſe i li. ſentē. di.

Que differētia ē int̄ mr̄imoniū legiti
mum ⁊ ratū ē. Rn̄. ſ3. Ray. Mr̄imoniū
legitimū ⁊ nō ratū ē qd̄ legali tn̄ iſtitutiōe
vl̄ ꝓuīcie morībꝰ int̄ fideles ꝯtrahit: qd̄ iō
di̅ non ratū: qꝛ ſine fide fit. Un̄ Augꝰ Nō
ē ratū cōiugiū qd̄ ſine deo ē. Ratū vero ⁊
non legitimū ē qd̄ int̄ fideles ⁊ legitimas ꝑ
ſonas: ſed ſine legitima ſolēnitate ꝯhitur.
Hec diſtictio probat̄. 28. q. 1. §. Item illud.
⁊ ex̄ de diuor. ꝗnto. ⁊. c. gaudemus.

Quis eſt effectꝰ mr̄imōij. Rn̄. ſ3 Ray.
Effectꝰ eſt ꝙ ex quo ſemel ē coniugiū inter
aliquos fideles nūꝗ̄ deſinit eē: etiā ſi alter
efficiat̄ hēticꝰ. 32. q. 7. c. 1. ⁊ 2°. ex̄ de diuor.
c. quāto. Nec maritꝰ pōt dimittere vxorē
ſiue efficiat̄ ceca ſiue leproſa vl̄ aliqd̄ tale:
nec vxor viꝝ. 32. q. 5. horrēdꝰ. ⁊. c ſi vxoreȝ
niſi tn̄ cā fornicatiōis: ⁊ tūc ſi dimittat ma
neat ſine ꝯiuge vl̄ recōciliet̄ vxori. 32. q. 1. di
xit dn̄s. Item aliꝰ effectꝰ ē qꝛ mlier ptāteȝ
ſui corporis nō h3: ſ3 vir: ⁊ vir ptātem ſui
corporis no h3: ſ3 mulier: ⁊ iō pꝰ copulaȝ
carnalē nec religiōeȝ pōt alt̄ eligere inuito
altero nec ꝯtinētiā ꝓfiteri. 33. q. 5. c. p° 2° 3°.
⁊ 4°. Eſt ⁊ aliꝰ effectꝰ: qꝛ vir ꝯpellēdꝰ ē red
dere debitū vxori: l3 nūꝗ̄ cognouerit eaȝ
⁊ eꝯ°: nō obſtāte ſupuēiēte affinitate: ex̄ de
eo ꝗ cog. cō. vxo. ſue. diſcretiōeȝ. ⁊. c. tue.
Ille tn̄ ꝯiūx ꝗ de ipa affinitate ē inocēſ mo
nēdꝰ ē ꝙ ꝯticeat: ꝙ ſi nolit tūc nocēs tenet̄
ei debitū petituȝ reddere: ſ3 exigere nunꝗ̄
pōt. A vt p3 in allegatis iuribꝰ. ⁊ d3 reddi
cū timore vt in. c. tue. B Iteȝ vnꝰ ꝯiugū
ſine conſēſu alterius nō pōt orare: itellige
orōne p̄uata ⁊ tā longa ꝙ eſſet impeditiua
debiti cōiugalis. Secꝰ de orōne ſolenni: vl̄
miſſe tpe a canonibꝰ diffinito: de conſe di.
2. omnis hō. ⁊. 33. q. 2. quos d̄us. A d̄ ꝯſe.
di. 1. oēs fideles. ⁊. c. miſſas. B

Matrimoniū ſecūdo
qs poſſit cōtrahere. Et p̄mo qdem
vtrū puer poſſit cōtrahere. Rn̄. ſm Ray.
Etas apta in puero eſt ānoꝝ. 14. ⁊ in puel
la. 12 extra de deſpō. ipu. ipuberes. ⁊. c. ꝯ
tinebatur. ⁊ ſi ante contrahunt non eſt ma
trimonium: vt habes. ſ. impedimentum
13. §. penult. A niſi eſſent proximi puber
tati: ⁊ ita ꝙ malicia ſuppleret etatem: ex̄ de
deſpon. ipu. de illis. Cō. Tho ⁊ Pe. vt i
ſum. con. li. 4. ti. 2. q. 19. B

Utrū furioſus poſſit contrahere. Rn̄.
Furioſus vel inſanꝰ dicēdo verba mr̄imo
nij efficiētia non ꝓpt hoc ꝯhit: quia ani

cóſētire nó pót.32.q.7.neq̃ furioſus. In
telligēdū q̄diu ē in furore. nā ſi habeat lu
cida inřualla cōtrahere pót: ar.3.q.9.indi
cas.7.q.1.q̄uiſ triſte. A. Idem i ſū.cō.co.
ti.q.26.ſm Ray. B

Utꝝ ebrius poſſit ꝯtrahē. Rñ. ſcd̄m
Guil. Si ita ebriꝰ ſit ꝙ neſcit qd agat ñ po
teſt: ſicꝫ ⁊ de furioſo dictū eſt: niſi qḋ fecit in
ebrietate ratum habuit poſtea. Qḋ ſi ebrie
tas nó ſit tāta ꝙ vſū rōnis auferat cōtrahe
re pót: ſicut ⁊ dictū eſt ſ̄ ebrietas.§.5°. A
Idem in ſū.cō.co.ti.q.27.⁊ ſe. B

Nūquid abſētes poſſint ꝑ ꝓcuratoré
ꝯhere mřimoniū. Rñ. pñt ſicut Iſaac cū
Rebecca.32.q.2.§.cū dicit. Sed non ē ido
neꝰ ꝓcurator niſi ſup hoc hēat ſpāle man
datū: nec pót aliū ſbſtituē niſi ſit ei ſpālr cō
miſſū. ⁊ ſi fuerit reuocatꝰ anteq̄ ꝯxerit: lꝫ
tam ille q̄ illa cū qua ꝯxit hoc ignorauērit
tamē nó tenet mřimoniū poſtea contractū
ex̄ de ꝓcura. ꝓcurator. li°.6°

Multi ſūt qui nó poſſunt ꝯhere ꝓpt
īpedimēta que ſunt int eos: vide.ſ̄.impedi
mētū p° cū oibꝰ.c.ſe. An leproſus poſſit cō
trahē: vide ſ̄.leproſus. §.1. A Aduertēdū
ēt ꝙ edictū de mřimonio cōtrahendo dicit
ꝓibitoriū.ſ.ꝙ omnis q nó ꝓhibetur ꝯtra
here pót: ex̄ ḋ ſpó.cū apud.vt nōtur in ſū.
cō.co. ti.q.26.ſm Ray. B

Sed nūquid abſētes poſſūt ꝯtrahere
ꝑ ſolas lřas. Rñ.ſm Ray. Si ille vel illa
cui mittūt nulli exp̄mit ꝯſēſū ſuū: credo ſine
p̄iudicio ꝙ q̄tūcunq̃ conſētiat nó eſt mři
moniū: ſed tūc dēmū erit qñ notificauerit ſi
ne ſignificādo hoc illi q miſit lřas ſiue alij
dicēdo. A hoc videt potiꝰ fuiſſe dictū glo.
Ray. vt pꝫ in ſum.cō.co.ti.q.31. Ratio au
tē ē vt ⁊ ibi colligit: qꝛ ad mřimonū ꝯſēſus
nó ſufficit niſi fuerit ad extra exp̄ſſus. Fa
cit ex̄ de ſpon.cuꝫ apud. B Utꝝ q cū vna
ꝯxit ſponſalia poſſit ꝯtrahere mřimoniuꝫ
cum alia: vide.ſ.ſponſalia.§.8.

M Atrimonium tertio

quō ꝯtrahitur. Et q̄ritur p̄mo: vtꝝ
per cōſenſum ꝯtrahatur mřimoniū. Rñ.
ſm Ray. Ex quo vir ꝯſentit ꝑ ṽba de pñti
in mulierē: ⁊ illa in virū dicēdo: accipio te
in meam: ⁊ accipio te in meū, vl ꝯſētio in te
tanq̄ in vxorem: ſeu alia eq̄pollētia ṽba:
ſtatim eſt mřimoniuꝫ: ēt ſi ꝯſenſus non exp̄
matur ṽbis vel ſignis in his q nó pñt dic

vt mutus: vel nó audire vt ſurdꝰ. Sine cō
ſenſu ṽo q̄cūq̃ alia dicāt vl fiāt ēt ſi interue
niat carnalis copula nó ē mřimoniū: ex̄ de
ſpon.duo.tuas.c.dudum.⁊ ex̄ de ſpon. ſi
inter.⁊.c.cum apud.⁊ vide ſe.§.

Sꝫ vtꝝ ipa vba ſint neċia. R̄ ſcdꝫ Pe.
ſicꝫ dicit mgr̄ ſniaꝝ: Nó ſolū ꝯſēſus interior
facit mřimoniū: ſꝫ req̄ritur exp̄ſſio ṽboꝝ
qꝛ ſacřm res ſēſibilis ē: ⁊ in eo req̄rit ſignū
exterius exp̄ſſū. Exp̄ſſio aūt hꝰ ꝯueniētius
fit ꝑ ṽba de pñti A Idō in valētibꝰ loq ne
ceſſaria ſūt ṽba: ex̄ de ſpon.c.tue frřnitatis.
ſm Ray.⁊ vt nōt in ſū.cō c.ti.q.3. B Sꝫ
⁊ pót fieri ꝑ aliū modū: vt ꝑ lřas abſ̄tiuꝫ:
vt dictū ē ſ̄ mřimoniū 2°.§.plt. vl ꝑ euidē
tia ſigna pñtiū ñ valētiū loq: vt i preceden
ti.§.dictum eſt.

Quid ſi qs dicat: volo te decetero hēre
in vxorē: vl volo ꝙ tu ſis mea vxor: ſeu te eſ
ſe vxorē meā: nūqd ꝯhit mřimoniū. R̄° ſm
Guil. In talibꝰ recurrēdū ē ad intētióeꝫ ꝯ
hētiū: ⁊ ſm eā iudicādū. Qḋ ſi de itētione
cōſtare nó poſſit ṽe nec p̄ſūptiue: dicēduꝫ
ꝙ qñ hoc ṽbū volo cōiūgitur īfinitiuo ver
bi ſubſtātiui: vt eē: vl verbi nó ſignificantis
actum: ſꝫ relatióeꝫ: vt hēre ſeu tenere. A
Quia in his videt q̄dam relatio mariti ad
vxorē: ⁊ eꝯ°: qꝛ nó pót de iure aliq̄ teneri ꝓ
vxore niſi ipe teneat pro marito ⁊ eꝯ°. B
Tūc ꝑ hoc ṽbū volo potiꝰ dꝫ exp̄mi volū
tas concomitans q̄ p̄cedens: vñ ꝑ p̄dicta
verba p̄ſumēdū ē mřimoniū eē ꝯctum: ex̄
de ſpon.ex parte p̄ſertim qñ p̄ceſſit interro
gatio: vt vis hēre. ⁊ adhuc expreſſiꝰ ē ſi ad
dit dicēs decetero volo. Secꝰ aūt eēt ſi hoc
ṽbū volo iūgeret cum infinitiuo ſignificā
te aliquē actū A .ſ.ſimplicē abſq̃ relatio
ne vt i exēplis q̄ ſubiūgūtur. B Tunc.n.
videt exprimere volūtatē p̄cedētē potiꝰ q̄
cōcomitantē: vt cū dicit: volo bibere: volo
comedere: ⁊ ita ſi dicat: volo te accipe. A
Nam aliqs pót etiā de iure velle aliquā ac
cipere: ⁊ illā ñ eē: ⁊ ſic hic ē ſimplex actꝰ ſi
ne relatióe. B vel in te cōſentire tanq̄ in
meā nó erit in mřimoniū. A Idē in ſū.
cō.co.ti.q.4.⁊ ſe. B

Quid ſi dicat vir: ꝓmitto ꝙ ſp ꝓuide
bo tibi ſicut vxori: ⁊ illa ſimilia rñdet. Rñ.
ſm Hoſti. Niſi aliud ꝓteſtētur ꝓ mřimo
nio iudicabo: ar.ex̄ de ſpon.ex litteris.⁊ ex̄
de iureiu.q̄uēadmodū.i rñſo in p̄ncipio
A Idē in ſū.con.co.ti.q.6. B

Quid ſi dicat vir: ꝓmitto ꝙ nõ dimittã te ꝓ meliori vl' peiori. Rñ. ẜm Hoſti. idẽ qḋ ĩ ſupiori ꝓximo §. dictũ ẽ. Nã ĩ talibus dubijs ẽ ꝓ mr̃imonio iudicãdũ: ex̃ ḋ ſen. ⁊ re iudi. c. ſi. ex̃ de teſti. lʒ ex quadam. A Idẽ in ſũ. con. co. ti. q. 7. Et addit: Idẽ ſi dicat qs: vis vel placet tibi talis; ⁊ ipa rñdet: volo vl' placet. B Tñ ẜm ꝯſciaʒ itẽtioni eoꝝ ẽ ſtãdũ. A Hoc verũ ẽ ſi illud contigat ſine alioꝝ p̃iudicio vel ſcãdalo: al' etiã in foro cõſcie ſtandũ ẽ cõi ſignificatiõi verboꝝ ſeu iuris interpretatiõi: vt in. c. ex l'ris ꝑmo. ex̃ de ſpon. B

Quid de illis qui poſt datã fidẽ de cõtrahẽdo dicũt: bibam⁹ noĩe mr̃imonij: vl' oſculemur nos inuicem: nunqd ꝯ̃hitur mr̃imoniũ. Rñ. ẜʒ Guil. Credo ꝙ nõ niſi hoc agẽdo voluerit recedẽ a ſpõſalib⁹ de futuro ⁊ ꝯtrahẽ de pñti. Nã ꝙ dicũt noĩe mr̃imonij intellgẽdũ ẽ cõtrahẽdi poti⁹ q̃ʒ contracti: cũ añ actũ nõ ſit de mr̃imonio: ſʒ de ſpõſalib⁹. A Niſi de ꝯ̃ria itẽtiõe ꝯſtet ſalteʒ p certa indicia: ẜm eundem: vt in ſum. con. co. ti. q 8. B

Quid ſi nihil actũ ſit de ſpõſalib⁹: ſed ſimpl'r vẽqʒ dicit dicta verba: ⁊ ſequit oſculũ de cõi conſenſu. Rñ. ẜʒ Guil. Credo ꝙ ſi ꝯ̃hẽtes per hoc intẽdebant ꝯtrahere cõtractũ ẽ. Ad iudicãdũ aũt de itẽtõe recurrẽdũ eſt ad circũſtantias verboꝝ p̃cedẽtiũ ⁊ ſubſequtiũ ⁊ huiuſmodi indicia. Qḋ ſi nulla appareant: non credo ꝙ ſit mr̃imoniũ iudicãdũ: ⁊ preſertim ſi vterqʒ vel alt' negat ſe intẽtiõem habuiſſe cõtrahẽdi: aut ſi alt' ad ſcḋa vota tranſierit. Cõ. Hoſti. A Idẽ in ſũ. con. co. ti. q. 9. B

Quis ſit ꝯſenſus ille q requiritur ĩ matrimonio. Rñ. ẜm Ray. intelligitur de conſẽſu mr̃imonialis ſocietatis ꝓpter quẽ ſequitur ꝙ eos oʒ cohitare: non aũt intelligitur ꝑncipal'r de conſenſu cohitatiõis: qꝛ tũc inter frem ⁊ ſororẽ eẽt matrimoniũ: nec etiaʒ de ꝯſenſu ĩ carnalẽ copulã: qꝛ tũc inter Mariã ⁊ Joſeph ñ fuiſſet mr̃imonium: de quo dictũ ẽ ſupra mr̃imoniũ. i. §. añpl'r. Unde Tho. i. 4. di. 28. dicit: ꝙ iſte cõſenſus nõ ẽ in carnalẽ copulã explicite: ſed iplicite: qa in ꝯiugali ſocietate implicatur mutua ptãs cõionis: nõ tñ reꝝ: ſed ẽt corpoꝝ. A Cõ. Pe. vt in ſũ. cõ. co. ti. q. 12. Et quod dicit ḋ cõione reꝝ itelligit quo ad neceſſarioꝝ ſubuentionem: ⁊ non quo ad alia bona: cum nullo iure caueatur. B

Utrum cõſenſus ad tp̃s faciat mr̃imoniũ. Rñ. ẜm Pe. Cum inſepabilitas ſit eſſentialis mr̃imonio: vt in diffinitõe ei⁹ ponit: iõ ad mr̃imoniũ reqrit conſenſus ad iſeparabilitatẽ: ⁊ ſi ſit ad tp̃s non facit matrimoniũ. 32. q. 2. ſolet queri. ex̃ de con. appo. c. vlt. A Idẽ i ſũ. cõ. co. ti. q. 13. B

Pone ꝙ qdã in pñtia pluriũ ſororuʒ dicat eis: ꝓmitto vobis ꝙ vnã ex vob ducã i vxorẽ: ⁊ oẽs rñdẽt: placet: p⁹ ea cognoſcit vnã: nũqd ẽ matrimoniũ. Rñ. ẜm Hoſti. Sic qꝛ ipſo facto cõſẽtiũt. ar. ex̃ de appella. dilecti. ⁊. c. vt noſtrũ. A Idẽ in ſũ. cõ. co. ti. q. 18. Aduertendũ aũt ẜm Pe. ⁊ in ſũ. con. co. ti. q. 10. ꝙ in his qui ſũt alieni iuris ſufficit ad mr̃imoniũ ẽt tacit⁹ ꝯſẽſus: tẽ exp̃ſſus verbis eoꝝ in quoꝝ ſt ptãte: vtpʒ ĩ filio ſeu in filiofa. 32. q. 2. honoratur. Con. Tho. ⁊ Inno. ⁊ hoc clare hꝫ in. c. ſi infãtes ex̃ ḋ ḋſpõ. ipu. li. 6. Glo. ẽt Ray. dicẽ Quid ſi vir dicat: accipio te ĩ meã vxorẽ: ⁊ mulier nihil rñdet: nũqd ẽ matrimoniũ. Et rñdet ꝙ verba in matrimonio nõ ſunt de ſubſtãtia mr̃imonij: ſicut in baptiſmo ⁊ eucharaſtia: verba tñ aut nut⁹ aut alia indicia ſunt neceſſaria ad hoc vt ꝯſtet eccl'e de matrimoniali ꝯſenſu. vñ ſi puella loq verecundatur: tamẽ patitur ſe ſubarrari p annuli imiſſionem: vl' patit ſe dotari: ipſa taciturnitate et patientia cõſenſus eius exprimitur q̃uis lingua taceat: ẜm Hug. Et Tho. etiam dicũt ſufficere in hoc caſu ꝙ ꝯ̃dicat. Si auteʒ nulla alia ſint indicia de conſenſu eius: dicit glo. ei⁹: Nõ credo ꝙ p̃ſumẽdum ſit ꝓ mr̃imonio ꝓpter illa tñ. Hoſti. quoqʒ dicit ꝙ ſolũ ꝯſenſum reqrit eccl'a quo ad eẽntiam mr̃imonij: verba aũt reqrit ad hoc vt conſenſus ꝓbetur: q̃ ſi deficiãt: ſufficere debẽt ſigna etiã in loquẽte. Dicit ẽt ꝙ ſi ſcribant voluntatem ſuam ſine verbis: videt etiam ſufficere. B

Quid ſi omittãtur ꝯſuete ſolẽnitates ⁊ fiat mr̃imoniũ clãdeſtine ſiue occulte. Rñ. ẜm. Ray. In hoc caſu ñ p̃ſumitur coniugiuʒ: ſed adulterium ſiue fornicatio. 30. q. 5. ali'r. non tñ intelligas qn poſſit eſſe verum matrimonium: ſed canon loqtur ẜm illud qḋ eccleſia p̃ſumit. A Uel qꝛ etiam non dicitur legitimum quo ad honeſtatem ẜm eundem Ray. ⁊ in ſũ. cõ. co. ti. q. 58. B Addit Pe. dicẽs ꝙ conſenſus clãdeſtin⁹

duplex eſſe pōt. Un⁹ q̄ ꝯtractus fiat ſine ſolē-
nitate eccliaſtica ⁊ publica: ſit tñ in pñtia te
ſtiū: ⁊ talis ꝯſenſus facit mr̄imoniū ⁊ verū
⁊ p̄ſumptū. Alius q̄ fit ſine pñtia teſtium: ⁊
talis ꝯtractus faciat matrimoniū verꝫ: non tñ
facit p̄ſumptum. Unde conſulendum eſt ta
libus. A Hoc fuit dictum Ray. in ſum.
con. dicta. q. 58. B ꝙ de nouo ⁊ publice
ꝯtrahāt ⁊ faciant penitentiam: qꝛ ſcandali
ȥauerunt eccleſiam: ⁊ predicti certe expo-
ſuerunt ſe non paruo periculo: nam poſſet
alter alterum dimittere quando vellet ⁊ de
facto cū alio vel alia ꝯtrahere: ⁊ ſic in adul
terio manere: qꝛ non poſſet probari pri-
mum matrimonium. Idem Hoſti.

Matrimoniuꝫ quarto

ſi fiat contra intentionem. Et que
ritur primo: ſi qui contrahunt verbo ſed diſ-
ſentiunt animo: nunquid ſit matrimoni-
um. Reſpondeo ſm Guil. Si vterqꝫ vel
alter animo diſſentiat non eſt matrimoni-
um. Si tamen de verbo conſtiterit eccle-
ſia compellet eos ſimul eſſe: cum de inten-
tione conſtare non poſſit: vnde nec crede
tur eis ſi dicant ſe non intendiſſe: qꝛ ⁊ qui-
libet ſic poſſet dicere ⁊ ſepararentur. Si ta
men ſignis euidentibus appareat de ſimu
latione eccleſia non iudicabit matrimoni-
um eſſe: vel aliijs verbis ſtabit quaſi vere
dicta ſint. Idem Tho. ⁊ Pe. in 4. di. 28.
A Hec partim fuerunt dicta Ray. ⁊ par-
tim preallegatorum doctorum: et etiam
Al. vt in ſumma confeſ. libro quarto titu.
2 q. 14. B.

Quid ſi ille q̄ cōtrahit ſpōſalia vl' etiā
ꝯtrahit v̈bo de pñti: ⁊ nō hꝫ itētiōeꝫ ꝯhen
di: ſꝫ extorquēdi carnalē copulā: deīde co-
gnoſcit eā: nūqd ē mr̄imoniuꝫ. R̄ᵒ Preſu
mi ꝓ mr̄imonio debet: vt notat ex̄ de ſpō.
tua. ⁊ ita iudicaret̄ i foro iudiciali: ſꝫ in foro
penitētie ſi ille nō ꝓpoſuit eā ducere: nec vn
ꝗ̄ cōſēſit in eā nō debet ex illo facto matri-
moniū iudicari: qm̄ ex altera parte dol⁹ af-
fuit ⁊ defuit oīno ꝯſēſus ſine quo neq̄unt ce
tera fedus efficere cōiugale: vt i dcō. c. tua.
Idē Tho. ⁊ Pe. ⁊ Al. Et addunt ꝙ illa ex
pte cui⁹ nō ē dol⁹ excuſat̄ a peccato. ſꝫ dece
ptor ſi verā vult facere pñiaꝫ: neceſſe dꝫ il-
lā ſine fictione ducere ꝯtꝛ̄ū i eo ē. A niſi in
teriꝫ cōtraxerit cū alia: qꝛ tenet mr̄imoniū
cū ſcḋa hoc caſu ſm doc. cōiter: lꝫ qdam
ꝯdixerint: vt in ſū. cō. eo ti. q. 15. B vel dꝫ
re ei virū ſibi cōuenientē: aut alr̄ ſibi ſatiſfa
cere. Addit tñ Tho. ꝙ ad hoc tenetur ſi vir
ſit equalis ꝯditōis cū illa. A. ⁊ multo pluſ
ſi inferioris: ſm eūdē: vt in ſū. con. eo. ti. q.
14. B. Nam ſi ſit multo melioris cōditio
nis: vl' aliud ſignū euidēs fraudis apparue
rit pōt ꝓbabilr̄ p̄ſumi ꝙ ſponſa nō fuerit
decepta: ſed ſe d̄cipi finxerit: ⁊ tūc nō tenet̄
ad p̄dicta: vt qdam dicūt. A Hoc tenet
Al. ⁊ addit. Item ſi vn⁹ ſit melior fortuna
non obſtat qn teneat̄ eā ducē ⁊ in eā cōſen-
tire: vt dicta. q. 14. B Silem caſum hēs
ſupra luxuria §. 2.

Quid ſi talis ꝓteſtet̄ coram pluribus
ꝙ qcqd facit nō facit aīo ꝯhendi: ⁊ poſtea
verbo cōtraxit ⁊ cognouit carnalr̄: nunqd
iudicabit̄ mr̄imoniū. Rñ. ſꝫ Guil. Sic: qꝛ
recurrēdū eſt ad cōem intelligētiam verbo
ruꝫ: ⁊ qꝛ iterp̄tatio faciēda ē ꝯtra eū q̄ dolū
adhibuit. ⁊ qꝛ ꝯtractus ꝓteſtatonē ꝓbet: po
tuit tñ poſtea voluntatē mutare. A Con.
Hoſti. vt in ſū. con. eo ti. q. 17. Et hoc intel
ligēdū ē qñ qs doloſe fecit ꝓteſtationeꝫ: q̄a
tūc fiet: vt in p̄cedēti. §. dcm̄ ē. Secus ſi fe-
cit ob iuſtā cāꝫ: forte ad euitādū ſcādalum
nec fuit ſecuta carnal' copl'a: qꝛ tunc non eſt
matrimoniū per deficientem conſenſum.
nec iſte ad aliqd tenet̄ cū nō fuerit in dolo:
vt pꝫ i dicta. q. 17. Ul. dicit ꝙ qñ qs ꝯhen-
do mr̄imoniū: vl' ſponſalia aīo decipiendi
tm̄ vtit̄ verbis conſuetis dicēdo: accipio vl'
accipiā te i vxorē: ⁊ ſequit̄ poſtea carnalis
copl'a aīo fornicandi: ꝯ huiuſmodi p̄ſum-
ptū matrimoniū non admittit̄ ꝓbatio i cō
rium: ex̄ de ſpon. is cui. Qñ aūt taliter ꝯtra
hēs nō vtit̄ forma ꝯſueta verboꝝ: ſed dicit
mutato ſuo noīe: Joānes vl' Petrus de-
ſponſat te: ſicut ꝯtingit in caſu. c. tua nos.
de ſpō. tūc ꝯ huiuſmodi p̄ſumptū mr̄imo
niū ꝓpter carnalem copulam ſubſecutam
admitti pōt ꝓbatio in ꝯriū ad ꝓbandum
fraudē: lꝫ difficile ſit eam ꝓbare: qua ꝓba
ta ꝓnunciabit̄ nullū fuiſſe mr̄imonium et
poterit ad ſecunda vota tranſire. Nec ne-
gat̄ i illo. c. tua nos. ꝙ de fraude huiuſmo
di ꝯſtare nō poſſit: ſed dicit̄ tñ: Qualr̄ tibi
ꝯſtiterit non videmus: ⁊ nō q̄liter conſtare
potuerit: hec ille. Iſte tñ fraudulentus tene

tur: ſicut ꝓxime dictum eſt in . §. prece-
denti. B

Matrimoniū quinto

.ſ. ſub cōditiōe. Querit ergo: Utrū
mrīmonium factū ſub cōditiōe teneat. R°.
Diſtinguēdū eſt d̄ ꝯditiōibus. Nam q̄dā
ſunt cōditiōes gn̄ales q̄ ſēp debēt intelligi
vt quas ponit dn̄s Jacob⁹. A c.4. B
vt ſi d̄s voluerit: ⁊ ſi vixerimus: ⁊ hec nullū
ꝯtractū ſuſpendūt. Quedam vero ſunt cō
ditiones de his que in matrimonio ſunt
oio neceſſaria ⁊ al impediretur mrīmoniū
vt ſi es chriſtiana: aut nō es affinis conſan
guinea: ⁊ huiuſmodi. Et iſte etiā cōditiōes
intelligi d̄bēt appoſite: nec viciāt ꝯtcū. Ter
tia ē aliq̄ ꝯditio d̄ futuro neceſſaria: ſic ſolē
oriri cras. Un̄ ſi dicat: Contraho tecū ſi ſol
orietur cras: ꝯtcum ē matrimonium: vt po-
ſuit Tho. i. 4. diſ. 29. q2 talia futura iam ſūt
pn̄tia i cāis ſuis. Quarta ē cōditio cōtigēs
⁊ hōeſta: que poteſt apponi ⁊ nō apponi:
vt ſi pater me⁹ voluerit: aut ſi dederis mi-
hi centū: hec ſi apponat ſuſpēdit matrimo
niū vſqꝫ in euētum ꝯditiōis A ēt ſi fuerit
ꝯtcum p verba de pn̄ti cū additiōe alic⁹ di
ctarꝝ ꝯditionū: vt in. c. ſuper eo ex̄ de cōdi.
appo. B niſi interim cōſenſus de pn̄ti vl̄
carnalis copula fuerit ſubſecuta: eo ꝙ ta-
les videnť receſſiſſe a ꝯditiōe: ex̄ de ꝯdi. ap
po. de illis. ⁊. c. ſuper eo. ⁊. c per tuas. Qui
ta ē ꝯditio inhoneſta: ſed tn̄ nō eſt cōtra ſb
ſtantiam matrimonij: vt ſi furtū feceris: vl̄
ſi hoiem interfeceris: hec ſi apponat dꝫ ha
beri ꝓ nō adiecta: ⁊ tenent ſpōſalia ſiue ēt
mrīmoniū: ex̄ de cōdi. appo. c vlt. ⁊ ſm ꝙ
notat ibidē. A .ſ. in tex. vbi hoc clare di-
cit. B Ibidē intelligi debet de cōditiōe
impoſſibili. ſ. ꝙ habetur ꝓ non adiecta: vt
ſi digito celum tetigeris. Sexta eſt cōditio
inhoneſta ⁊ contra ſubſtātiam ⁊ contra bo
na matrimonij: vt ſi dicat: Contraho tecuꝫ
ſi generatiōeꝫ ꝓlis euites: q2 hoc eſt cōtra
bonū ꝓlis: vel donec inueniā aliaꝫ dignio
rem: q2 hoc eſt contra ſubſtantiam inſepa-
bilitatis: vel ſi ꝓ queſtu te adulterandum
tradis: ⁊ hoc ē ꝯtra bonū fidei: ⁊ tales cō
ditiōes ſi apponātur nihil agit. A .ſ. q2
ānullāt mrīmoniū: vt in iurib⁹ de qb⁹ ſtatī.
B. 22. q. 4. int cetera. 32. q. 2. aliqn̄. ⁊. c. ſolet
ſrī. ex̄ de ꝯdi. appo. c. vlt. Si tn̄ poſtea ta-
lis cōditio remittať ⁊ ſequatur carnalis co
pula iudicabiť ꝓ mrīmonio. Et ſi tn̄ vnus
ꝯiugium ponit talem conditioneꝫ: ⁊ alter
contradicit: vel tacet iudicabitur ꝓ matri
monio: vt in dicto. c. aliquādo. Predicta
aſſūpta ſūt d̄ Ray. Inno. ⁊ Hoſti. A Idē
in ſum. con. li° 4. ti. 4. q. 15. ⁊ addiť ſꝫ glo.
Ray. ꝙ ſi matrimoniuꝫ contrahiť ſub con
ditione que de neceſſitate eueniet: vt ſi dica
tur: Contraho tecuꝫ ſi ſol erit in cancro in
eſtate. credo ꝙ non eſt matrimoniuꝫ in in-
ſtanti anteq̄ʒ extet conditio. Et ſi in medio
tempore cōtraheret cū alia teneret mrīmo
niuꝫ: ſicut notauit Io. per. c. fraternitatis.
ex̄ de fri. ⁊ male. Con. Ber. Pe. etiaꝫ dicit
ꝙ qcunqꝫ conſenſus exꝑmatur per verba
de pn̄ti ⁊ ſub cōditione futura ꝙ tunc idē
iudiciū ē qd̄ de ꝯſenſu p verba de futuro.
Con. Inno. ⁊ Hoſti. Un̄ ergo conditio fu
tura ē neceſſaria: vt ꝯtrahā tecuꝫ ſi ſol oriet
cras: ꝯditio ꝓ impleta haberet: ⁊ ꝯhn̄tur
ſponſalia ⁊ nō mrīmoniuꝫ: vt ibi. B De
ꝯditionib⁹ ſpōſaliuꝫ: vide. ĵ. ſpōſalia. §. ſi.
Quid ſiquis ſignificauit patri abſenti
ꝙ contraxit matrimonium ſub cōditione
ſi ipſi patri placuerit: ⁊ anteq̄ʒ pater cōſen-
tiat penitet: ſed pater conſentit: nunqd erit
matrimonium. Rn̄deo ſm Guil. dicendū
ꝙ non: q2 videtur ꝙ debeat dici conſenſus
niſi duret quouſqꝫ pater conſentiat: tn̄ an̄-
q̄ʒ tranſeat ad ſecunda vota debet compel
li ſiue iduci vt illā recipiat ex quo ſemel icā
ꝯſēſerit ſub ꝯditiōe q̄ extitit: ar. ex̄ d̄ deſpō.
impub. de illis. Idem Hoſti. ⁊ Ber. A
Idem in ſum. con. eo. ti. q. 18. B
Quid ſiquis contrahat ſponſalia ſub
hac ꝯditione ſi permiſerit coitum. R° ſm
Guil. Si cōditio illa intelligitur de coitu
fornicario ꝓ non adiecta debet hr̄i cum ſit
turpis: ex̄ de ꝯdi. appo. c. fi. ⁊ ſic erit ꝓ mrī
monio iudicandū. A .ſ. q2 in ꝑmo coitu
iudicatur mrīmoniuꝫ ꝑſūptum. Potius
etiuꝫ videtur horatio. i. ꝙ ꝑmittat eū rē ſe
cuꝫ habere: aut modus aut cauſa: q̄ʒ veri
nōis conditio: ſꝫ cū. Guil. vt in ſum. con.
eo. ti. q. 19. B Et multo fortius ſi itelliga
tur de coitu legitimo ⁊ maritali: ⁊ eodē mō
ſi dixerit: Contrahaꝫ tecum ſi vnq̄ʒ contra
xero ſi permiſeris ⁊ cetera. A .ſ. tecuꝫ co
ire: vt idem ſit in hoc caſu qd̄ in preceden-
ti: lꝫ ſit adiectum ſi vnq̄ʒ contraxero. B

Quid ſi dicat accipiam te: vel accipio ſi inueniam te virginem: poſtea ſequatur coitus nec inuenitur virgo. R̃n. ſcd̃m Inno. Ber. ⁊ Hoſt. Judicandũ ẽ pro matrimonio: ſicut ĩ precedẽti. §. Et addit Hoſti. ꝙ lʒ ſic oporteat iudicari ĩ foro iudiciĩ propter hoc ꝙ nõ poſſũt haberi alie ꝓbationes: tñ in iudicio anime nõ eſt matrimoniũ: ex̃ de cõdi. appoſi. de illis. ⁊. c. ſup eo. ⁊. c. per tuas. Nã ⁊ bene eſt ꝙ mulier que in fraudẽ mẽtita fuit decepta permaneat: ⁊ viro ſubueniaꝛ qui forte ĩtẽdit bigamiam vitare. A Et ſic cõditio fuit honeſta lʒ actus ĩhoneſt⁹ ſm eundem Hoſt. ⁊ in ſũ. cõ. eo. ti. q. 20. Et ſic ſi probari poſſit ꝑ ꝯfeſſionẽ propaʒ vel alr̃ ꝙ nõ fuerit virgo ẽt ĩ foro iudiciali non tenet matrimoniũ. B

Que differẽtia ẽ inter cõtrahere matrimoniũ ſub ꝯditiõe ⁊ cõtrahere mr̃imonium ſub modo. R̃n. ſʒ Guil. Generaliter dicẽdũ ꝙ cõtract⁹ q non fit abſolute ⁊ libere põt eẽ aliquãdo ſub ꝯditiõe: vt dono vel vendo tibi hoc ſi hoc feceris: vel ſi hoc fuerit. Item põt eẽ ſub modo: vt ſi dicatur dono vel vẽdo vt facias hoc vel illud: alioqn reuoceꝛ qđ donaui vel vẽdidi. Itẽ põt eẽ cũ appoſitione cauſe: vt ſi dicaꝛ qꝛ hoc ⁊ ⁊ hoc eſt ſiue fuit. Et conditio quideʒ fit ꝑ ſi: mod⁹ per vt: cauſa ꝑ qꝛ: verſuſ: Scito ꝙ vt moduſ ẽ: ſi cõditio: quia cauſa. Et ſi quidẽ cõtract⁹ fiet ſub ꝯditione: nõ tenet niſi exiſtẽte conditione: ſicut ⁊ de matrimonio dictũ ẽ ſupra: in. i. §. ꝟ. 4. Si vero fiat ſub modo ſtatim tenet: ſed ſi nõ ſuaꝛ modus poterit reuocari. Credo ergo ꝙ lʒ mr̃imoniũ ſiue ſpõſalia poſſint cõtrahi ſub conditione non tñ ſub modo: ita ꝙ illo modo nõ ſeruato diſſoluatur matrimoniũ: ſicẽ fit in alĩjs cõtractib⁹: qꝛ matrimoniũ rite factũ nõ diſſoluiꝛ. A nec etiã ſpõſalia: vt vt in ſum. con. eo. ti. q. 22. vbi hec notãtur. Et dr̃ ſm eundẽ Guil. ꝙ ex quo ſemel contracta ſũt matrimonia vel ſponſalia: ita ꝙ teneãt ipo iure: nõ poſſũt reuocari ſeu diſſolui ꝑ modũ non exiſtẽtẽ ſiue pactũ. B

Matrimoniũ ꝟo factũ ex cauſa tenet ſiue cauſa ſit vera ſiue falſa: vt contraho tecuʒ: quia diues es: vel qꝛ feciſti ſic: niſi qñ falſa cã ꝯtineret in ſe aliqđ ĩpedimẽtũ: vt ꝯtraho tecũ: qꝛ libera es: ⁊ non eſſet: A ſm diſtinctionẽ poſitã. s̃. impedimentũ. 2. ⁊. 3. B

Quid ſi dicat accipiã te in vxorẽ vł dabo tibi cẽtũ. A ſi permiſeris vł vt ꝑmittas me coire tecũ: iſta. n. ſũt de caſu iſto: vt pʒ ĩ ſum. con. eo. ti. q. 23. B ⁊ ſequaꝛ carnalis copula: nũquid p̃ſumetur pro mr̃imonio: R̃n. ſm Guil. Nõ credo. Nã cũ ille q ſic dixit hẽat optionẽ ꝙ liberare ſe poſſit vtrũ libet faciẽdo: nõ credo p̃ſũptõem inductã eſſe a iure ꝙ ĩtelligatur recedere ab optiõe propter carnalem copulam. A Idem in dicta. q. 23. B

Quid ſi dicat: ꝓmitto ꝙ nunq̃ deficiam tibi in vita mea: ⁊ ſecuta eſt carnalis copula. A. ſ. ſub ꝓmiſſione nõ deficiẽdi: vt pʒ in ſũ. con. eo. ti. q. 24. vbi hec notantur. B R̃n. ſʒ Guil. Nõ dʒ p̃ſumi ꝓ mr̃imonio cũ ſpõſalia aut mr̃imoniũ nõ ſoleãt ꝯtrahi ꝑ ꝓmiſſiones negatiuas. A. ſ. h⁹modi vel ſimiles: vt in dicta. q. 24. B niſi forte conſtaret ꝙ per hoc intendebant contrahere ſponſalia.

Quid ſi dicat ducam te p⁹ annuʒ. A. ſ. vt ꝑmittas: vel ſi ꝑmittas me tecuʒ coire: vt in ſum. con. eo. ti. q. 25. vbi hec ponũtur ſʒ eũ. Guil. B ⁊ ſecuta eſt carnalis copula: R̃n. ſm Guil. Credo p̃ſumendum ꝓ mr̃imonio: qa ꝓpter carnalem copulaʒ ſubſecutã videtur renunciaſſe dilationi tp̃is. A certe hoc caſu non videtur renunciaſſe cũ exp̃ſſerit clare mr̃imonium differenduʒ lʒ ſibi conſentiat ꝑ p̃us in copulã. vnde et vt pʒ in dicta. q. 25. dicit idem Guil. ꝙ in h⁹modi caſibus qui nõ ſũt oĩo exp̃ſſi ĩ iure ñ eſt p̃cipitãda ſentẽtia. ⁊ ſi poſt h⁹modi ꝯtractus cõditionales trãſeant ad alia vota ſolẽniter: forte tutius eſt diſſimulare aut papaʒ conſulere q̃ʒ matrimonium cum ſecunda ſolenniter contractum dirimere. B

Quid ſiquis contrahat cum aliqua ſub conditione: deinde ante euentum contrahit cum alia pure Reſpondeo debet remanere cum ſecunda etiam ſi ſit conſanguinea prime: vt s̃. ĩpedimentum. 13. §. 5. A. Et etiam lʒ conditio apoſita cum p̃ma poſtmodum eueniat: ſm glo. Ray. vt in ſum. con. eo. ti. q. 26. ⁊ Con. Hoſti. ⁊ Ber. vt ibi. B

Atrimonium ſexto

quo ad debitum coniugale. Sciendum ergo ꝙ contracto matrimonio mulier non habet poteſtatem ſui corporis ſʒ vir nec vir ſui: ſʒ vxor: vt dictũ ẽ s̃ mr̃imoniuʒ

i.§.fi. Sʒ an ſtatim teneaꝭ debitũ reddere:
hꝭ.ṡ.debitũ cõiugale.§.i.

Utrũ ɔtractis ſpõſalibꝰ añ ſecutas ſo-
lẽnitates carnalis cõmixtio ſit pctm̃. Rñ.
ſm Tho in 4.diſ.28. Si ſpõſa credẽs ſpõ
ſũ velle cõſũmare mrimoniũ admittit euʒ:
excuſaꝭ a peccato: niſi aliq̃ fraudis ſigna
appeãt expſſe ſicẽ mlũ diſtãtꝭ ɔditõis: vl q̃
tũ ad nobilitatẽ vl q̃tũ: ad fortunã. A Quo
ad ɔditionẽ fortũe Al. ſentit ɔ: vt ṡ. matri
moniũ.4.§.i. in additione. B vel aliud
ſignũ euidens appareat. Et eodẽ mõ ĩtelli
gitur q excuſaꝭ vir ſi p hoc intẽdebat mri
moniũ ɔſũmare. Sʒ ſʒ Guil. in illis locis
vbi eſt cõſuetum q pˢus adhibeaꝭ nuptia
lis bñdictio ſi abſq; diſpẽſatõe ecclie ꝛ ſine
iuſta cã hoc faciat mortaliter peccat. A
Idẽ etiã eſt in omiſſione aliaꝝ hõeſtatuʒ ꝛ
cõſuetaꝝ ſolẽnitatũ ſm eũdem: vt.ṡ debi-
tũ coniugale: circa pˢncipiũ in additiõe. B
tñ ſecũde nuptie non ſolent benedici: vt.j.
nuptie.§.2. De materia debiti coniugalis
multa h abẽtur.ṡ.debitũ cõiugale.

MAtrimonium ſepti

mo. quando accuſaꝭ mrimonium
ꝓpter aliquod impedimẽtum quod in eo
eſt vel fuit. Et pˢmo quidẽ queriꝭ. Qui ꝓhi
bẽtur vel q pñt mrimonium accuſare. Rꝰ.
Prohibenꝭ gnãliꝭ oẽſ exrnei: q̃dõ ſũt aliq
conſanguinei. ꝛ eſt iſtud ſpeciale q conſan
guinei admittantur ad accuſationem: ſicut
paꝭ: maꝭ: ſoror: frater: patruus: auũculus:
amita: matertera. ꝛ tota ꝓgẽies.35.q.6.c.i.
ꝛ.2. A Iſta ſpãlitas nõ vꝭ reſpectu accu-
ſatiõis ſed teſtificatiõis: vt in.c. videtur. de
quo.j. B cuius rõ ẽ: qꝛ vnuſq; ſuã ge-
nealogiam ſcire laborat: ex̃ q mri. ac. pñt.
videꝭ. Cõſanguineis aũt deficiẽtibꝰ admit
tuntur antiquiores: ꝛ veraciores vicini qui
bꝰ ea ꝓpiquitas nota ẽ: vt in dicto.c.i.35.q.
6. A Idẽ i ſũ.con.li.4.ti.20.q.i. vbi etiã
addiꝭ q in multis locis hoc hodie non ſer
uatur qn extranei admittãtur ad accuſatio
nem etiam exiſtentibus ɔſanguineiſ q hoc
poſſũt. B Item tã maritus q̃ vxor põt
mrimoniũ accuſare nec vlla defenduntur
longingtate annoꝝ: ex̃ de ɔſan. ꝛ affi. non
nõ debʒ. A Lʒ olim tã ipi coniuges q̃
exrnei ꝓhiberẽꝭ ab accuſatõe tpis diutur
tate. ſ. ſi ſteterint ſil ſine queſtione per.20.
vel.18. ãnos: vt nõtur in dicta.q.i. B

Pone q aliqs tpꝛe ɔcti mrimonij tacuit
ꝛ nunc vult accuſare: nunqd põt. Rñ. Si
qñ bãna vel denunciatiões fcẽ fuerũt ipſe
erat extra dioceſim: vl alr denunciatio non
potuit ad eũ puenire: puta ſi nimia infirmi
tate laborans nõ erat ſane mẽtis vel puer
q non poterat ɔprehẽdere taliã: vel alia cã
legitima impeditus erat: eiꝰ accuſatio de-
bet audiri: alioqn cũ rõnabiliter pˢſumaꝭ
q denũciationẽ publice factã ipſe exiſtẽs i
dioceſi nõ ignorauerit: tanq̃ ſuſpectꝰ ẽ re
pellẽdus: niſi iurauerit q poſtea didicerit
q̃ obijcit: ꝛ ad hoc ex malicia non ꝓcedit:
qꝛ tunc etiã ſi didiciſſet ab illis q tpe denũ
ciationis tacuerũt admitti dʒ: qꝛ lʒ illi non
eſſent admittẽdi: quia fuerũt in culpa iſte ñ
dʒ repelli cũ nõ ſit culpabilis: ex̃ q matri.
ac.poſ.cũ in tua.

Qualꝛ fieri debeat accuſatio matrimo
nij. Rñ. ſm Ray. In pˢdicto caſu impropˢe
dicit accuſatio: qꝛ nõ fit inſcriptio in qua
accuſator obligat ſe ad taliõnẽ: ſed dꝭ denũ
ciatio q̃ fit ꝓpter peccatũ in quo iũcti ma-
le pmanẽt: ꝛ põt fieri etiã ſine ſcriptis. A
dum tñ redigaꝭ i ſcriptis in actis iudiciali-
bus: vt cle. ſepe. de ver. ſig. ɔiuncta cle. diſ-
pendioſam ď iudi. B Sʒ meliꝰ eſt q fi-
at i ſcriptꝭ: ar. ex̃ de reſti. ſpo. lr̃as. ex̃ q ma.
accu. poſ. a nobis. Huiuſmodi denuncia-
tionis forma talis eſt: Ego talis denuncio
vobis dñe epẽ q mrimoniũ Petri ꝛ Ma
rie ſtare non põt: qꝛ ſũt i tali gradu cõſan-
guinei: deſignando perſonas: vl ſi ẽ alia cã
vt affinitas ꝛ huiuſmodi: ꝛ datur libellꝰ ẽt
pti aduerſe: vt ſciat quid impetiꝭ. A ꝛ qd
actor ꝓbare velit: in quo libello ɔtineꝭ gra
dus conſanguinitatis ꝛ pſone ꝓprijs noi-
bus deſignate: ſm eũdẽ Ray. vt in ſũ.con.
li.4.ti.21.q.i. B quo facto ꝓceditur i lite
more ſolito. A .ſ. q ſacꝛm de ṽitate dicẽ
da a partibꝰ ſuſcipiaꝭ: ꝛ examiatio ꝛ ꝓbatõ
p ordine fiant: vt i dicta.q.i. B Et nõ q
in hoc cãu p õt ɔ ɔtũacẽ lite nõ ɔteſtata ꝓ-
cedi ad teſtiũ receptõeʒ ꝛ diffinitiuaʒ ſniaʒ
ex̃ vt lite non ɔteſ. qm̃ frequẽter. A Hoc
eſt verũ ẽ ɔ ɔtumaciter abſentẽ. Secus ſi ñ
ſit ɔtumax: vt pʒ in eodẽ.c. qm̃. B Secꝰ
aũt eſſet ſi fieret accuſatio de adulterio ad
thori ſeparatiõeʒ: ex̃ vt lite nõ ɔteſ.c.i. ꝛ.c.
qm̃ frequẽter. A Ideʒ quod i hoc.§. nõꝭ
i ſũ.cõ.li.4.ti.20.q.4. ꝛ ti.21.q.i. B

Qui pñt eſſe teſtes in cã mrimoniali.

Rñdeo ſm Ray. Oẽs qui admittunt ad accuſationem admittunt ad teſtificatiões de qbus dictum eſt. ſ. §.1.⁊.2. Et lʒ pr̃ ⁊ mr̃ ſunt idonei teſtes in hoc caſu vbi agitur de fedẽ mr̃imonij.ſ. vtꝝ ſit ibi affinitas vel ꝯſanguinitas: vel ſil'e impedimẽtũ: vt ex̃ q matri. acc. poſ. vr̃ nobis. tñ ſi de ipſo ꝯctu agat.i. vtꝝ matrimoniũ ſit int eos ꝯctũ: tã ꝙ ſuſpecti ſunt repellẽdi: niſi ille vel illa: vr̃ fili⁹ vel filia cuius cõiuncta dicit eẽt ſupior ĩ diuitijs nobilitate potentia ⁊ honore: qa parẽtes videntur filioꝝ ⁊ filiaꝝ icremẽtum et honorẽ diligere: ex̃ de teſti. ſuper eo. Item ĩ hoc caſu pdicto põt eẽ idẽ accuſator ⁊ te- ſtis: ar. 35. q. 6. epĩ ſi ĩ ſynodo. ⁊.c. d parẽtela ex̃ de teſti. cogen. pterea. Idem Tho in 4. diſ. 41. Idẽ in ſum. cõ. li. 4. ti. 20. q. 3. Et ad dit ſm glo. Ray. q in allegatis iurib⁹ nõ pbat q ẽt ĩ cã mr̃imonij qs poſſit eẽ accu- ſator ⁊ teſtis: ſed ĩ illis dr̃ de forma iuramẽ ti quã debẽt pſtare epo teſtes ſynodales. i. aſſumpti de cõitate ad denunciandũ deli- cta. Põt tñ dictuʒ Ray. ⁊ Tho. verificari ĩ cãu. c. ſup eo. 2. ex̃ de teſti. ſ. qñ mr̃imonio nõ ꝯcto mat alſutri⁹ dicit eẽ ꝯſanguinita- tem int ꝯiungẽdos: qꝛ ſtatur dicto eius in dubio: ⁊ impeditur mr̃imoniũ ꝯtrahẽduʒ B De impedimentis multa habes ſ. im pedimentum. 1. cum ſe. c.

M Atrimoniuʒ octauo

qñ ꝯcto matrimonio accuſatur con iunx de adulterio ⁊ petit diuortiũ. Querit ergo pmo: Qui admittuntur ad talẽ accu- ſationem. Rñ. ſm Ray. Lʒ tam ſm leges ꝙ ſm canones qlibʒ bone fame admittat ad accuſatiões adulterij cũ agit ad penam legalem vel canonicã: tñ cũ agit ad thori ſe parationem nullus admittitur niſi mari- tus ⁊ vxor.

Qualr̃ h⁹ĩ accuſatio fieri debeat. R°. Marit⁹ volẽſ vxorẽ accuſare de adulterio ad penã legalẽ dʒ iſcribẽ ⁊ ad penã taliõis ſe obligare. Nec põt agẽ p pcuratorẽ ſʒ p ſeipm pñtem agẽ oʒ. Sed ſi corã eccl'aſtico iudice vult agẽ ad thori ſepatõeʒ tenet ſcri bere ⁊ dare libellũ accuſatiõis: ſed nõ dʒ ſe ad penã talionis obligare: qm̃ ſiue pbaret quod obijceret ſiue non: hẽret qd velle: qꝛ ſepararet ab vxore. Et põt marit⁹ agere: ⁊ illa rñdere p pcuratorẽ. A ſi neceſſitas id poſtulauerit: vt in. c. tue de quo. ĩ. B

Qd ⁊ ſi de crimie fiat accuſatio non crimi nalis: ſed quaſi mixta. Probantur oĩa p- dicta expreſſe ex̃ de procura. tue.

Utrum maritus poſſit vxorem dimit- tere propter adulterium. Reſpondeo: Ac cuſare poteſt ⁊ dimittere: Math. 19. Qui dimiſerit vxorem excepta cauſa fornicatio nis ⁊c̃. Et eodem modo vxor virum: qꝛ in tali caſu non ad imparia iudicantur. 32. q. 7. ſi quis vxorem. ⁊. q. 5. precepit. ⁊. c. chri- ſtiana. Non tamen intelligendum eſt q poſſet nubere alteri. 32 q. 7. omẽs cauſatio nes. Sed nec eam dimittere poteſt in ſeptẽ caſibus vt hr̃. ĩ. §. 10. Et iſta cauſa extendit ad fornicationis ſuſpitionem. ſ. quãdo ſu- ſpitio eſt multum violenta ⁊ certa: v bi gra tia: Si probatum eſt q fuerit ſolus cum ſo la nudus cum nuda in eodem lecto: aut ſi mul in multis ſecretis locis ⁊ in latebriſ ad hoc commodis ⁊ horis electis libere vxor dimittitur. 32. q. 1. dixit deo. extra de pſũp. litteris. Item extenditur ad vitium ſodo- miticum vt per illud poſſit vxor dimittere virum: ⁊ ꝯ⁹ 32. q. 7. omnes cauſationes. ⁊. c. adulterij. A Eſt autem vitium ſodo- miticum cum maſculus in maſculum vel femina in feminam turpitudinem opera- tur ſm glo. Ray. vt in ſum. con. li. 4. ti. 32. q. 2. B Idem intelligendum eſt de ſpiri tuali fornicatione: vt ſi maritus vel vxor in cidat in hereſim vel iudaiſmum ſiue genti litatem ⁊ trahit coniugem ad infidelitateʒ A Ergo videtur q ſi non trahat propter hoc peccatum non debeat ſeparatio fieri: ⁊ per hoc videtur facere. c. queſiuit extra d diuor. B In quo caſu ab illo poterit ſe- parari: lʒ alij nubere nõ licebit. 28. q. 1. ido latria. extra de diuor. queſiuit. ⁊. c. de illa. ex̃ de conuer. coniu. c. vlt. Immo nec di- mittere poteſt ſi ſe corrigere velit: vt i. c. de illa. A Idem quod in hoc. §. notatur in ſum. confeſ. in dicta. q. 2. ſm Ray. Pe. et Tho. B

Utrum ſi vir polluat aliꝙ extra clau- ſtra pudoris vxor poſſit eum dimittere. Rñdeo Lʒ ex tali coitu affinitas non ſeq̃- tur: tamen vir eque vel magis violat fideʒ matrimonij ⁊ magis peccat: ⁊ iõ videt q dimitti poſſit: nam conſtat in hoc caſu q fornicationem commiſit: ar. 32. q. 4. me- retrices. A Idem in ſum. confeſ. co. ti. q. 4. B

Quid ſi aliquis tale quid egerit cum ꝓpria vxore. Reſpondeo ſm Hug ⁊ Lau. Uxor poteſt eum dimittere. Sed videtur intelligendum ſi ipſa non fuit in culpa ſed violentata: vel ſomno decepta ⁊ huiuſmodi. ꝟ Glo. in. c. omnes cauſationes. 32. q. 7. ſentit q̄ propter huiuſmodi extraordinariam pollutionem cum vxore vir non poſſit dimitti: poteſt diſtingui. Si vir vult perſeuerare in tali peccato propter periculum ſalutis quod imminet vxori: contra quod poteſt ⁊ dꝫ ſibi ꝓuidere: vt ex̄ de diuoꝛ gaudemus. poſſit dimitti: alʼ ſecus: cum in hoc caſu non diuiſerit carnē ſuā in plures: ideo nō pōt ex hoc dimitti: ſicut nec in caſu ꝟ. ſe. ꝟ

Quid ſi alt coniugū ſeipſm polluit. R° ſm Guil. q̄ nō credit q̄ poſſit dimitti. ꝟ Idē in ſū. con. eo. ti. q. 4. ꝟ

Nūquid ꝓpter ſolam voluntatem ſeu intentionē adulterādi poſſit alter coniugꝫ alterū dimittere. Rn̄deo ſꝫ Guil. Nō: qꝛ ꝟbum fornicationis cum effectu accipiendū eſt: ar. de pe. di. 1. hec aūt v̄ba. ꝟ Idē in ſum. con. eo. ti. q. 5. ꝟ

Utrū vir teneat vxorē adulterā dimittere. Rn̄deo ſm. Pe. Si fornicatio eſt occulta nec pōt ꝓbari n̄ dꝫ dimittere. Si vero eſt manifeſta diſtinguēdū eſt: qꝛ ſi nō ē ſecuta nec ſperatur correctio non licet retinere: ne videat peccato ꝯſentire. Si vero ſperatur correctio licet vxorem retinere: qꝛ et ſeparatio ad correctionē īdulta eſt. ꝟ Cō. Tho. vt ſum. con. eo. ti. q. 6. ꝟ

Utrū vir mulierē adulterantē poſſit ꝓpria auctoritate dimittere. Rn̄ ſm. Tho. i 4. diſ. 35. Quādo viro ꝯſtat de fornicatiōe vxoris pōt auctoritate ſua eam dimittere q̄tum ad thorū. ſ. debitum ei negādo. Nā ſi ꝯōmiſceretur ei nō ſolū incurreret irregularitatem ſed etiā generaret ſibi impedimētum accuſandi: vt dictum eſt. ſ. debitū cōiugale. ꝟ. 12. qui incipit: Utrū vir teneatur. Sed ſi ei debitum reddat compulſus auctoritate eccliē: lꝫ irregularitatem incurrat non tn̄ ſibi generat preiudicium accuſandi Si vero loquamur quo ad cohabitatiōeꝫ nō licet viro vxorem dimittere ſine iudicio eccl̄ie: ⁊ ſi dimiſerit dꝫ cogi ad recipiēdū niſi vir incōtinēti fornicatiōeꝫ ꝓbare poſſit: et ſm Hoſti. ſi ꝓbat infra octo dies nō reſtitueret: qbus elapſis ſi nō ꝓbauerit plena reſtitutio fiet: ⁊ ſic pōt intelligi. 33. q. 2. eccleſiaſtica. ꝟ al incipit hiſtoria. ꝟ Dicit etiā Hoſti. q̄ ſi adulteriū ſit notoriū: ita q̄ iuſtificatōi non ſit locus: tunc pōt adulterā ſua auctoritate dimittere: ex̄ de diuoꝛ. ſignificaſti. ⁊ multo fortius debitū denegare. Idē Inno. Sꝫ addit Guil. q̄ ⁊ ſi notoria ſit fornicatio mulieris q̄diu ipſa tn̄ non recedit a viro: nec publice moraꝛ cū adultero non pōt eam dimittere ſeu expellere auctoritate ꝓpria: qđ ſi fecerit cogeꝛ eam recipere: ſed ſi ipſa publice moretur cū adultero non tenetur eam maritus recipere ſiue eaꝫ expulerit ſiue nō. ꝟ Idē in ſum. con. eo. ti. q. 7. ⁊. q. 2 ꝟ Similiť etiā nō teneꝛ eam recipe ſi poſtq̄ illam expulerit adultereꝛ notorie etiā ſi cum adultero nō moretur. ꝟ Pro hoc ſatis vr̄ facē ex̄ de diuoꝛ. ſignificaſti. ꝟ Et in hoc etiā cāu pōt ea inuita monaſterium intrare: niſi etiam ipe fuerit fornicatus.

In quibus caſibus nō poſſit adultera a viro accuſari vel dimitti. Rn̄. ſm Ray. i. 7. Primus ſi vir ꝓuiciꝛ de fornicatione. 32 q. 6. per totū: ex̄ de diuoꝛ. ſignificaſti. 2° ſi ipe ꝓſtituit eā: ex̄ de eo qui cog. ꝯſā. vxo. ſue diſcretiōi. ꝟ alʼ incipit diſcretiōeꝫ. ꝟ 3° eſt cum ipa credebat virum defunctum ⁊ nupſit alij: quia maritus rediens tenetur eam recipe: vt dictū ē. ſ. ipedimentū. 12. ꝟ. 5 ꝟ Qui icipit: quid ſi vxor. ꝟ. 4°. ſi cognita fuit latenter ab aliquo quē credebat eſſe virū ſuū: ar. 34. q. 2. i lectū. 5° ſi fuit vi oppreſſa. 32. q. 5. propoſito. Quod intellige de vi abſoluta: alr̄ nō excuſaret. 32. q. 7. oēs cauſatōes 6° qn̄ recōciliauit eā ſibi pꝰ adulteriū vel eam publice adulterātē retieꝛ i ꝯſortio maritali. 32. q. 1. c. 2. ⁊. 3. ꝟ In his c. parum videt hoc ꝓbari: ſed bn̄ in. l. de qua ſtati. ꝟ. C. de adulte. l. crimine adulterij. 7° eſt ſi aliquis infidelis coiugē repudiauit ⁊ illa nubat alteri: poſtea vir ꝯuertaꝛ ad fidē ſilr mulier: teneꝛ eā recipe: ex̄ de diuoꝛ. gaudemus. ꝟ. vlt. De hoc. ſ. ipedimentū. 9. ꝟ. 5. Con. Tho. ⁊ Pe. in. 4. diſ. 35. ꝟ Con. etiā Goff. ⁊ Hoſti. vt i ſū. con. li 4. titu. 12. q. 8. ꝟ

Quis ſit effectꝰ accuſatiōis de adulterio. Rn̄. ſm Ray. Effectus eſt q̄ ſi maritꝰ probet vel illa confiteatur nec excipiatur ꝯ eum de aliquo. 7. caſuum qui hn̄tur i pcedenti. ꝟ. abſoluit a cohitatōe ⁊ ſeruitute q̄

ei tenebať ꝛ poteſt igredi religionem ea in uita 27.q.2.agathoſa. Sed tñ ꝯtinere te- netur ꝗdiu illa vixerit. Idē Tho.ꝛ Pe. in.4.di.36. A Idē i ſū.cō.eo.ti.q.9. B

Quid ſi vir ꝓꝓa auctoritate dimiſit ad ulteraꝫ ꝛ intrauit monaſteriū: nunqd pōt ab ea reuocari. Rñ. ſm Guil. Videť Hu. notaſſe ꝙ ſi vxor publice morata ſit cū ad- ultero vir etiā ante ſniam pōt itrare mona ſteriū ea inuita: ſed illa eo iuito ñ pōt. Sec⁹ ſi nō publice moreť: qꝛ tūc non pōt añ ſen- tentiā: ꝛ ſi igreſſus fuerit poterit reuocari. A ſ. quouſqꝫ probetur adulteriū. 27.q.2. agathoſa. Et facit qḋ dictū eſt.ṡ. debitum coniugale. ad fi. in additiōe. Et ſi ꝓbetur in ꝯtinenti nulla fiet reuocatio: vt pōt colligi ex dictis.ṡ.§.8. B

Quid ſi mulier adultera igreſſa ē mo naſteriū: nunqd vir poterit eaꝫ reuocare. Rñ. ſm Guil. Eā reuocare pōt. Naꝫ ino cens poteſt igredi: adulter vero vel adul tera nō poteſt ſine licētia alteri⁹. A Niſi ſit lata ſentētia diuortij: tūc.n. idem iudici um eſt de viro ꝛ muliere.ſ. ꝙ vterqꝫ altero iuito poteſt intrare religionē: qꝛ p ſniam ec cleſie vterqꝫ ex toto renūciauit iuri ſuo: ſꝫ Hug. ꝛ in ſum. con. lib.4.ti 22.q.14. B Si tñ eſt ingreſſa viro ſciēte ꝛ nō ꝯdicente ſatis pōt videri data licētia ꝛ vir teneť con tinere. A Fac.27.q.2 agathoſa. B

Quid ſi poſt latā diuortij ſñiaꝫ: ꝛ poſt ꝗ vir fact⁹ eſt ſacerdos vel religionē intra uit ꝯſtet eccliā fuiſſe deceptā: vtputa per fal ſos teſtes: nunqd reſtitueť Rñ. ſm Ray. Etiā ſi profeſſionē feciſſet: nihilominu⁹ reſti tueť ꝛ teneretur reddere debitū: nō tñ exi- gere poſſet. Sed in dictꝭ nūc caſib⁹ ſi muli er nō repetit iteri virū nō poteſt vir repetē vxorē: qꝛ preiudicauit ſibi per ſacri ordinis ſuſceptionē: vel religiōis ingreſſum. A Idem in ſū.con.li.4.ti.19.q.4. Et forte ſi mulier petiiſſet diuortiū nō poſſet reuocaꝛ quia videť renūciaſſe ſuo iuri p talē petitio nē ſm Hug. vt pꝫ ex dictꝭ i proximo prece dēti.§. Niſi forte ducta fuiſſet ex cōſcia pu tās affuiſſe impedimētū quod non erat: qꝛ errās non videtur conſentire.ff.de iuriſ. om iu.l.ſi per errorē. B

Pone ꝙ lata eſt ſententia diuortij ꝓ- pter adulteriū vxoris: poſtea vir adulterať nunquid mulier poterit eū repetere. Rñ. ſm Ray. Non poteſt de rigore iuris. Iu dex tñ ex officio ſuo poteſt illū cōpellere: ar. ex̄ de iureiuř. tua nos. ex̄ de diuor. ex lit teris. Vñ ꝛ.i.Cor.7. dr̄ ḋ his q matrimo nio iuncti ſūt: Precipio nō ego: ſed domi nus vxorem a viro ſuo non diſcedere: ꝙ ſi diſceſſerit manere inuptā: aut viro ſuo re conciliari: ꝛ vir vxorē ſuā nō dimittat. vñ ꝛ ſm Guil. vxor de canonica equitate pōt virū repetere: qꝛ exceptione rei iudicate eli ditur replicatio de adulťio. Idē Tho. Al. ꝛ Pe. A Con. etiā Ho. vt in ſum. cō. li. 4.ti.22.q.18. Et ꝙ hec repetitio poſſit fieri de equitate canonica: ſatis vī ꝓbari in.c.ſi gnificaſti.ꝛ.c. ex lrīs. ex̄ de diuor. B.

Utrū vir ꝛ vxor equaliť peccēt ꝓpter ad ulteriū. Rñ. ſm Pe. Lꝫ in cā adulterij vir ꝛ vxor ad equalia iudicentur: vt.ṡ. di- ctum ē: qꝛ vtriqꝫ licitū eſt alterꝫ dimittere: nō tamē hoc eſt ex equali cauſa ſiue pctō: nam vno modo mulier plus peccat: quia peccat cōtra bonū prolis: ſed alio modo equaliter peccāt.ſ. ꝯtra bonū fidei. Et hec eſt ſufficiēs cauſa dimiſſiōis: ideo iuſte li- cet vtriqꝫ dimittere aliū. 3° mō ceteris pa- ribus plus peccat vir ꝓpter predominan tiam rōnis. Idē Tho. in.4.di.35. A Iō in ſum. con. eo. ti. q. xi. B

Pone ꝙ vir ꝓpter fornicationē vxo- ris ſepat⁹ eſt p ſniam: modo vult eā recon ciliare ſibi ꝛ illa nō vult: nunqd ē cogēda. Rñ. ſm Ray. vir qui non peccauit poteſt petē cōpelli eā etiā inuitā nō obſtāte ſniaꝫ qꝛ qḋ fauore meo itroductū eſt in damnū meū retorqueri nō dꝫ. C. de legi. qḋ fauore ar.32.q.1. nō erit. Idē Tho. Pe. ꝛ Gof. A Hec intelligēda ſūt niſi vir poſt ſniam fuiſſet fornicatus: vel niſi mulier mutaſſet ſtatum.ſ. ingrediendo religionē: ſm Pe. ꝛ Thom. vt in ſum. confeſ. eo. titu. q.13. Et facit quod dictum eſt.ṡ.i.§. quid ſi mulier in additione. B

Pone ꝙ vir adulteratus eſt occulte: ſed vxor manifeſte: nunqd pōt vir illaꝫ ac cuſare: ꝛ ſine pctō dimittere. Rñ. ſꝫ Ray. Credo ꝙ non: qꝛ non deficit vxori ius ex- cipiendi: ſed probādi: ar.32.q.6.p totum. Idē Tho. Al. Gof. ꝛ Hoſti. Si tñ vir egiſ ſet pniam ꝛ vxor monita nollet agere ſed i adulterio perſeuerare: ſine peccato poſſꝫ eā per ſententiā dimittere. 32.q.1.c.1.2.3.ꝛ.4. Idem Gof. ꝛ Hoſt. A Ideꝫ in ſum. cō. eo. ti. q. 15. B

Sed vtrū vxor adultera poſt pñiam poſſit repellere virū ab accuſatione. R° ſm Ray. Credo ꝙ nō pōt: q: pñia non tollit ius accuſandi in foro iudiciali. 25. diſ. p^m. 33. q. 2. admonere. 6. q. i. qui crime. ꝟ. vidē dū. A .i. in pn°. B Idē Tho. Al. Goſ. ꝛ Hoſti. A Idē in ſū. cō. e. ii. q. 16. B

Quid ſi alter cōiugū fornicetur carnaliter ꝛ alter ſpūaliter: nūquid fiet cōpenſatio. R° ſm Hoſti. Dicas ꝙ ſi accuſat quis de ſpirituali fornicatione: vt de hereſi: ꝛ excipiat de carnali. ſ. adulterio: nihilominus ꝓcedetur niſi conuerti voluerit: q: ſi cōuerti velit cōpēſatio habet locū. Si vero fiet accuſatio de carnali ꝛ exceptio de ſpirituali: exceptio admittetur: ꝛ ſuper ipā3 exceptiōe3 ꝓmptius procedetur. Hec dixi ꝓpter periculū hereſis ſiue infidelitatis. A Idē in ſū. con. eo. ii. q. 17. B

Utrū ꝓpter aliud crimē poſſ3 vxor dimitti. R° ſm Tho. in 4. di. 29. Propter alia peccata dimitti ñ pōt: nec quo ad viculū: nec quo ad actū niſi forte ad tps velit ſe ſubtrahere a conſortio vxoris per caſtigatiōe3 eius ſubtrahendo ei ſolatiū preſentie ſue. Nā ꝛ qñ vxor preſtat magnā occaſionē ruine viro ſuo: tunc vir ſubtrahere ſe pōt ab eius conuerſatione. Idē Al. addēs ꝙ nō d3 cohabitare furi aut vſurario: ſi non vult reſipiſcere: ſed ceſſante ſcādalo reconciliari d3. 28. q. i. vxor. A Et ad dictā ſubtractiōnē facit illud Math. 18. Si dextra tua ſcandaliçauerit te: abſcide eā ꝛc̄. Ubi dicit gl. ꝙ in manu ꝛ in oculo pñt fratres: vxores et propinqui ꝛ filij itelligi ſm eū. Tho. Predictis etiā cōcor. Pe. qui dicit ꝙ qñ coniūx per peccatū ſuū ē ſcādalu3 pōt dimitti quo ad cohabitationē tpalem quouſq3 corrigatur: et ceſſāte ſcādalo d3 fieri reconciliatio: vt in ſū. cō. eo. ii. q. 18. B De teria adulterij quedā hēs. ſ̄. adulteriū. Itē impedimētū. 8. §. 2. ꝛ ſe.

Matrimonium. ix°

Qñ aliquis petit in viꝝ vel aliqua i vxorē: queritur ergo quō in hac cā ꝓcedēdū ſit. R° ſ3 Ray. Si mulier petat aliquē tāq3 virū vel eꝯ°: vidēdū eſt vtrū velit agere petitorio iudicio: vel poſſeſſorio. i. an mulier dicat aliquē eē ſuū maritū: q: ꝯxit cū ea: ꝛ petit eū ſibi adiudicari in maritū: quod ē agere petitorio q̄ſi agat de ꝓprietate: an eū petat ſibi reſtitui tāq3 ab eo fuerit iniuſte dimiſſa ꝛ hoc eſt agere poſſeſſorio: qſi petit poſſeſſionē viri ſui. Igitur ſi agat petitorio dicēs aliquē eē viꝝ ſuū ꝛ ille negat excipiēdo ꝙ ille nō poſſit eē vxor ꝓpter tale vel tale ipedimentū: prius tractabitur exceptio mariti: q: ea probata qō principalis ꝑimitur. erit eni3 vir abſoluendus: ex̄ de ordi. cog. c. i. A Idē in ſū. cō. li. 4. ti. 30. q. i. B

Quid ſi agat poſſeſſorio. R° ſm Ray. Quando petit ſibi maritu3 reſtitui i3 maritus obijciat de cōſanguinitate vel alio impedimēto prius d3 fieri reſtō mlieri q̄3 cognoſcatur de exceptiōe mariti: ex̄ ð diuor. porro. extra de reſti. ſpo. ex ꝯqueſtiōe. ꝛ. c. lr̄as. A Etiā ſi ipedimētū ꝯſanguinitatis vel hꝰi eēt notoriū: vt in. d. c. porro. B hꝰ tñ fallit in quibuſdam caſibꝰ: in quibus reſtitutio non d3 fieri. Primꝰ eſt ſi obijciat mulieri fornicatio publica ꝛ manifeſta: de q̄ ꝓbato ꝙ ſit notoria ita ꝙ nō poſſint aliq̄ tergiuerſatōe celari: nō reſtituetur niſi ipſa ꝓbaret viꝝ adulteriū cōmiſiſſe: q: tunc reſtitui d3 ēt ſi fuerit fornicata publice: extra de diuor. ſignificaſti. Et de iſto cāu vide. ſ̄. matrimoniū. 8 §. 8. ꝛ. 9. 2ꝰ caſus ē ſi obijciatur ꝯſanguinitas: maxime q̄ diuina lege ꝓhibita ſit ꝛ ꝓbatōes offerātur incontinēti parate: i quo caſu debet recipi iuramentū ad cautelā: ne. ſ. hꝰi obiectio malicioſe fiat: ꝛ tūc fiet qdē reſtō q̄3tum ad cohabitationē: nō tñ q̄3tū ad carnis copulā: vt i. d. c. lr̄as: 3ꝰ caſus ē ſi obijciatur exceptio rei iudicate. A .i. ſuper diuortio: vt in. c. cā3 de quo. ſ. B Nō. n. ē reſtō faciēda niſi p̄mo de illa exceptione cognoſcat: ar. ex̄ de offi. d. le. cām. 4ꝰ ē qñ vir petit ſibi reſtitui vxorē: ꝛ ipſa timet de ſeuitia viri. Debet qdē3 reſtitui ſufficienti cautōne recepta ꝙ ei malū non inferat: extra de reſti. ſpolia. ex tranſmiſſa. De qua cautione habes hic. ſ. §. fi. Et ſi ita capitali odio eā perſequitur ꝙ merito de ipſo diffidat: nec poſſit ei ſufficienti ſecuritate prouideri: non ſolum non debet reſtitui: ſed ab eo potius remoueri: vt in dicto. c. lr̄as Con. Tho. ꝛ Pe. Addit vlterius Ray. In omnibus alijs caſibus credo ꝙ mulieri virū petenti ſit reſtitutio facienda: et eꝯ°: dūmō probet ſe i poſſeſſione fuiſſe ꝛ a viro ſpoliatā ſiue iuris ordine: q: hec duo probare h3: ex̄ de offi. del. conſultationibus. ꝛ ex̄ qui fi. ſint legi. cām

2° A Idem in ſum.cõ.d.q.i. B

Quid ſi mulier ꝓpria auctoꝛitate receſſit a viro ⁊ mõ ipſa petit reſtõnē:nũqd dȝ reſtitui.R° ſm Guil. Scdȝ quoſdã nõ dȝ reſtitui:ſed ſm Uin.dȝ :quod credo verũ eē:quia eoipſo ꝙ rediens non admittitur eſt expulſa:vt ⁊ cadat a poſſeſſione.ff.ð acqui.poſ.l.clã poſſidere.in fi.ff. de vi et vi ar.l.i.§.ſiue aũt. Idē Ber. nõt extra de diuoꝛ.ſignificaſti. Idē Hug.niſi ipſa fuerit foꝛnicata publice vel cum adultero publice moꝛata:ar.ēt.p hac opione: ex̃ de iureiu.tua nos. A idē in ſũ.cõ.e.ti q.i. B

Quid ſi is q petit tãꝗ cõiũx negat matrimoniũ.R° ſm Ray. Ille q ꝓponit habet ꝓbare aliogn ſuccũbit:extra de cã poſ. ⁊ ꝓpe.cũ eccleſia.⁊ extra de iureiurã.c.ſi.

Pone ꝙ poſt latã ex errore diuoꝛtij ſñiam vir factus ē ſacerdos vel religioſus: nũquid dȝ reſtitui vxoꝛi petēti. Hēs hunc caſum.ſ̃.matrimoniũ.8.§.14.qui incipit: Quid ſi poſt latam ſñiam. Quod ſi vxoꝛ ingreſſa ē monaſteriũ al' non ingreſſura niſi qꝛ credebat diuoꝛtiũ fuiſſe celebꝛatũ:nunqd cõperta ꝟitate põt virũ ſuũ repetē. R° ſm Guil. Non:qꝛ falſa cã nõ impedit votũ monachatus:ſicut etiam de viro dictũ eſt ſupra in pꝛedicto.§.4. A Idē in ſum. con.e.ti.q 6. B

Quid ſi religioſus vel religioſa petitur tãꝗ coniunx ⁊ confitet matrimoniũ et copulã carnalē.R° ſm Guil. In hoc caſu ſtãdũ erit confeſſioni : vtputa mulieris: ⁊ reſtituēda erit viro petenti. Nulli.n.ex hoc ſit pꝛeiudiciũ niſi ipſis nec ē credēdũ eos imemoꝛes ſalutis ſue.i.q.7. Sancimus. Aliud tñ eēt dicēdũ in rebus q̃s dediſſet monaſterio. Idē Ber. Inno.in glo.ex̃ de rap.cũ cãn. A. Hoſti.tñ dicit ꝙ ſi cõſtat perſonã oio tēdere ad ſeparationē matrionij ſpũalis.ſ.religionis vel carnalis ꝯ qð cõfitet non ſtabitur confeſſioni ſue:vt ex̃ ð eo qui cog.ꝯſan.vxo.ſue.ſup eo. Sȝ ſi conſtat ꝙ nullo mõ vellet matrimoniũ ſepari tũc ſtabitur ꝯfeſſioni eius:vt in.d.c.cũ cãȝ qꝛ cuilibet creditur ꝯ ſe ⁊ nõ pꝛo ſe: ⁊ ꝙ in dubio tenendũ ē id qð in ꝑmo loco dciñ ē .ſ.ꝙ ſtetur ei⁹ confeſſioni:vt in ſũ.cõ.eo.ti. q.9. Sed certe,nõ videtur ꝙ dēat ſtari cõfeſſioni ꝯ matrimoniũ ēt carnale:vt in.d. c.ſuper eo. ⁊ multo minus ꝯ ſpũale:cuȝ ſit fauoꝛabilius:vt in.c. ex publico, ex̃ de conuer.ꝯiu.niſi conſtaret ꝑſonã ante ingreſſũ religionis fuiſſe traductam :qꝛ tũc credēt ſibi confitenti copulã interueniſſe:⁊ iſte eſt caſus.d.c.cuȝ cauſã ſm.gl.ibi. Nec mirũ qꝛ hoc caſu ēt ſi mulier negaret crederetur viro aſſerēti copulam interueniſſe:extra ð deſpõ.impu.continebatur. B

Qualit ſeu ad quid coniunx ſpoliat⁹ ē reſtituendus.R° ſm Ray. Reſtitui ðbet ad oia illa:de qb⁹ ꝓbauerit ſe ſpoliatũ :vt gaudeat pacifica poſſeſſione ⁊ plena ſecuritate.3.q.i.reintegrãda. Sed ſi mulier dicat ſe hr̃e ſuſpectũ viꝝ ne foꝛte eam ledat ⁊ cãm ꝟiſilem oñdat ad iudicē ſpectat facē ſibi caueri ſufficienti cautione ꝙ tractabit eũ bene ſicut vir dȝ vxoꝛē: ⁊ ꝙ nõ ledat eã in perſona vel rebus ⁊ h⁹i:⁊ hãc cautionē ꝑſtabit per iuramētum 32.q.i.de bñdicto A Ibi nihil hr̃ de iuramēto. Sȝ glo.ibi dicit ꝙ ſi mulier nihil allegat de ſuſpitione viri:ſufficit nuda ꝓmiſſio. Si autē dicat euȝ ſuſpectuȝ oȝ ꝙ idonea cautio ei pꝛeſtetur,i.fideiuſſoꝛes vel pignoꝛa:vel ēt iuramentũ ſi foꝛte illud magis timeat vir. Si ꝟo tãta ſit ſeuitia viri vt nulla cautio videatur ſufficere:tunc nõ eſt ei reddēda:ſȝ alicui honeſte matrone ꝯmittēda:ex̃ de reſti. ſpo.ex trãſmiſſa.⁊.c.lr̃as in fi. B Sed ſi mulier nõ confidit de iuramēto dȝ ꝑſtare cautionē pignoꝛaticiã vel fideiuſſoꝛiã ſub certa pena:ar.ex̃ vt lite ñ ꝯteſ.qm̃ frequenē ⁊.23.q.5.ꝓdeſt.⁊.q.4.ſi vindicta. de h° ēt hr̃.ſ̃.hic.§.2.circa finē.

Medicus vel chirurgicus.

Preceptuȝ ē medicis,vt cuȝ eos ad infirmos vocari ꝯtigerit ipſos ante omnia moneant ⁊ inducãt ꝙ vocent medicos animaꝝ: vt poſtꝗ fuerit infirmo ð ſpũituali ſalute ꝓuiſũ ad coꝛpoꝛalis medicine remediuȝ ſalubꝛi⁹ ꝓcedat. Siqs autē medicoꝝ h⁹i ꝯſtõis trãſgreſſoꝛ extiterit tã diu ab ingreſſu eccleſie arceat.ſ.ꝑ ſniaȝ ſȝ gl.donec ð traſgreſſione h⁹i ſatiſfecerit cõpetenter. Et ſm Hoſti.ex quo dicit ꝓcipimus trãſgreſſo moꝛtalit peccat : ex̃ de pe. ⁊ re.cuȝ infirmitas. Itē in eodē.c.ſub pena excõicatiõis ꝓhibet medicis ne ꝓ coꝛpoꝛali ſalute aliq ſuadeãt qð in periculum aie ꝯuertat. Idē in ſũ.cõ.li.3.ti.34.q.69. Ubi etiã additur ſm Hoſti.ꝙ ꝯ ſtatutum d.c.cum infirmitas.pꝛeſcribi non põt:nec

aliqua conſuetudine tolli: cuꝫ ꝓ ſalute aiã
rum introductum ſit. B

Q̃uo ſe hʒe dꝫ medicꝰ ĩ medicinis ꝯfe
rendis. ℞° ſm Jnn. Diligenter attendere
debet ne illas medicinas conferat: de qbꝰ
ſm artẽ ei non conſtat. Nã ĩ ſi dubitationẽ
hꝫ ꝙ noceat vel ſi hʒe dꝫ: ꝯferendo peccat
A etiã ſi vehementer credat medicinã pro
futurã: ſi tñ cum hoc aliquid dubitatõnis
habet vel hʒe dẽat ne noceat ſm eũ. Jnn.
ꝛ in ſum. cõ. li. 2. ti. i. q. 35. B Quia in tu
tiorẽ partẽ tenendũ eſt: ex̃ de homici. ꝑeti
tio. ſecurius eſt enim relinquere hõieꝫ in
manu creatoris ſui ꝗ medicine d̃ qua du
bitat. Jtẽ etiã peccat ſi debitas medicinas
omittat. Jdẽ Hoſti.

Quid ſi ꝓpter defectum vel corrupti
onẽ aut ſophiſticationẽ reꝝ in medicina po
ſitarũ ĩfirmꝰ incurrit periculũ. ℞° ſꝫ Jnn.
Si medicus diligentiã quã debuit adhi
buit ĩ rebꝰ eligẽdis: inculpabilis erit. Jdẽ
Hoſti. A Jdẽ in ſũ. con. eo. ti. q. 36. B

Utrũ medicꝰ teneatur potiꝰ gratis cu
rare ꝗ ꝑmittere mori. ℞° ſm Ray. Me
dicus tenet curã ꝛ ꝯſiliũ impẽdere paupi
languido. Mortẽ. n. lãguẽtibꝰ ꝓbat infli
gere qui hãc cuꝫ poſſit excludere nõ exclu
dit. 83. di. in prin°. Ubi dicit gl. ꝙ medicꝰ
potiꝰ dꝫ gratis curare ꝗ permittere mo
ri non ſoluꝫ pauperẽ: ſed ẽt diuitem. A
Jdeꝫ in ſũ. cõ. eo. ti. q. 32. ad fi. ſm glo. 83.
di. in ꝑn°. Ubi etiã dicit ꝙ dꝫ medicus cu
rare: nõ ſolũ gratis ſed etiã ſuis impenſis
ẽt diuitẽ qui nollet aliquid dare ꝑus ꝗ ꝑ
mittere eũ mori: ꝛ ſi cõualuerit repetet ex
penſas: qꝛ viriliter geſſit negocium eiꝰ. Et
ſi etiã moriatur eger: põt repetere qꝛ ſufficẽ
ſi vtiliter cepit gerere: lꝫ euẽtus nõ ſit ſecu
tus. ff. de neg. geſ. ſed an vltro. Nec põt ei
obijci ꝙ cã pietatis fecerit ſumptꝰ niſi pro
pinquꝰ eẽt infirmo: vt. C. e. alimenta. Et ꝙ
medicus põt ꝛ dꝫ predicta facere ꝛ repetẽ
ẽt ſi infirmꝰ ꝓhibuerit: ſicut inuitũ poſſu
mus extrahẽ de domo ruitura: ꝛ bñficium
ꝯferre inuito. 23. q. 4. ipſa pietas. Jmmo ꝑ
ſumit ꝙ infirmꝰ talia dicẽdo fuerit furio
ſus. ff. de ꝯdi. inſti. quidam. B

Utꝝ peccet infirmus non obediens
medico. ℞° ſm Jnn. Uidetur ꝙ nõ: quia
medicus nec prelatus ẽ nec hõ cuius mã
datis obedire teneatur: tñ bonuꝫ eſt ꝙ ei
credat tanꝗ perito in arte. A Jdem in
ſũ. con. e. ti. q. 38. B Nã ꝛ ſi infirmꝰ ſciẽ
ter ſumat cibũ vel potũ nociuum peccat.
A Jdem ſi hoc faciat ex affectata ſeu im
probabili ignorantia ſm eũdem Jnn. vt
in ſum. con. eo. ti. q. 39. B quia tenetur
corpus ſuum ſm deum diligere. Poteſt
tamen dici ꝙ ſi non crederet mortiferũ ꝗ
uis crederet inde infirmitatem augeri: nõ
peccat mortaliter vel ſaltem non ita graui
ter. A .i. mortaliter vel venialiter: ꝛ plus
vel minus ſm quantitatem nocumẽti in ꝗ
oſtenditur modus offenſionis charitatis
contra quam illud quod agitur eſt pctũ
mortale ſm omnes theologos: vt notat
Tho. ſcda ſcde q. 59. arti. 4. B Peccãt
etiam ſeruientes ſcienter talia miniſtrãtes
A vel etiam improbabili ignorantia: vt
ſꝫ dicta. q. 39. B Jn ſanitate tamen quã
do quis nõ tenetur viuere medicinaliter ſi
ſcienter acciperet aliquod nociuum: vnde
morꝰ vel infirmitas veniret peccaret gra
uiter. A Et ſm quantitateꝫ nocumenti
vt dictum eſt. B Con. Hoſti.

Quid de illo qui ſecat vel phlebotho
mat aliquẽ qui inde moritur. ℞° ſꝫ Guil.
Si peritus erat ꝛ adhibuit debitã diligen
tiam non tenetur in aliquo: quia potiꝰ ca
ſu ꝗ eius culpa mors eueniſſe preſumitur
ar. 23. q. 5. de occidẽdis. A Jdeꝫ in ſum.
con. e. ti. q. 40. B

Quid ſi incidendus nõ habet conſue
tã diſpoſitionem neruoꝝ vel venarũ. A
vel ſi ſubitus ꝛ inſolitus timor vel tremor
irruit ſuper eũ: vt in ſum. cõ. e. ti. q. 37. vbi
hec notantur. B Et inciſus a medico
moritur. ℞° ſm Jnn. ſi inciſor in hoc non
errauit propter ſuam experientiam: ñ pec
cat: nec fit irregularis: tñ qñꝫ in aliquo
dubitat: potius debet dimittere ꝗ incidẽ
Jdem Hoſti.

Utꝝ phyci vel chirurgici poſſint ad or
dines promoueri. ℞° ſcdm Ray. Si pe
riti erant in arte: ꝛ nihil de contingentibus
omiſerunt: ꝛ habent de hoc probabilẽ cõ
ſcientiam poterunt ꝓmoueri: alr nõ: ex̃ de
eta. ꝛ quali. ad aures. ff. de va. ꝛ exordi. co
gni. ꝛ ſi medicus. A alẽs incipit medicus
B Jdem Jnn. Hoſti. ꝛ Goff. Eſt tamen
conſilium Hoſtien. ꝛ Goff. ꝙ promouen
di a practica medicine abſtineãt: et potiſſi
me chirurgia que aduſtionem vel inciſio
nem requirit: cũ in nullo vacillare dẽat cõ

ſcientia ꝓmouendi.33.diſ.laici. A .Idē in ſum.con.eo.ti q.35. B.

Utrū liceat clicis opari i medicia. A i.i phyſica:vt pꝫ in dicta.q.35.vbi hec no tant. B ſꝫn.ſm Ray.Si ſūt i ſacr] ordi nib⁹:vl etiā in minorib⁹:dū tñ ſint ſufficiē ter bñficiati ñ licꝫ:niſi gratꝫ pro miſerabili bus pſonis vel ſuis cōſāguineis. Nec tūc vbi poſſet eē periculū:qđ etiā i clauſtralib⁹ diſtricti⁹ ē obſuādū:ex̄ ne cle.vl mo. mlta

Utrū liceat clicis opari i chirurgia.ſꝫ° ſꝫ:Ray.Officiū chirurgie qđ iducit adu ſtionē vel iciſionē eſt omnib⁹ clicis interdi ctū:ex̄ ne cle.vel mo.ſniaꝫ.ꝛ de homici.tua nos. A .In his.c.nō vꝫ dici niſi de exi ſtētib⁹ in ſacris.Sed idē pōt intelligi etiā de exñtib⁹ in minorib⁹ qñ ſūt ſufficiēter bñ ficiati:ar.c.i.ex̄ de poſtul.vt etiā pōt colli gi ex poſitꝫ i dicta.q 35.ſm Ray. B De clicis ꝛ religioſis audiētib⁹ medicinā:ha bes.ſ.excōicatio.p°.§.2.ꝟ.7.ꝛ ibidē §.3. ꝟ.14.De ſeruitoribus quoqꝫ infirmorūꝫ ſ. homicidiuꝫ.3.§.3.

Mendacium ē falſa ſignifica tio vocis cū in tentiōe fallēdi.22.q 2.§.ille ergo.Et noīe vocis tanqꝫ pricipali itelligi dꝫ omne ſignū:vt ſcripture ſiue etiā nut⁹:vt ħ.j.§.6

In quo differt mēdaciū a falſo.ſꝫ° Falſū dicit qcūqꝫ aliud qꝫ qđ verū ē loquit. Et hoc pōt duplr cōtingere.Uno mō qñ cre dit dicē verū:ꝛ ſi hꝫ de hoc ꝓbabile cām nō peccat vel ſaltē nō mortalr:qꝛ reā lingu am nō facit niſi rea mens .22.q.2.hoies. Alio mō qñ credit dicere falſū:ꝛ ꝯ mentē loquit:ꝛ hoc ē mendaciū:vt i pcedenti.§. dictū ē.Nā ꝛ mētiri dꝛ quaſi ꝯ mentē ire: qn etiā dicēdo ꝟitatē:ſed ꝯ mētē ſuā.ſ.qñ credit dicere falſitatē:ꝛ ſic decipe erit men daciū:qꝛ qꝫtū in eo ē falſū ſigt.Hec ē ſnia Ray. A Hoc ſaꝫ hꝛ i dcō.c.hoies. B

Quot ſūt genera mēdaciorū.ſꝫn.Au gu⁹ ponit octo genera que plane habētur 22.q.2.primū. Breuior aūt ꝛ plenior vt di cit Ray.ē diſtinctio:ꝙ mendaciorū aliud ē pniciosū:aliud iocoſū:ꝛ aliud officioſuꝫ ꝛ hec habentur.22.q.2.neqꝫ.

Utrū mendaciū ſit peccatū.ſꝫn°.omne quidē mendacium peccatū ē.22 q.2.mihi aūt ꝛ.c.primū.in fi. Sed vtrū ſit mortale Dicendū ſm Tho. 2ª 2ᵉ.q.110.Mendaci um pōt cōtrariari charitati tripliciter.p° mō ſm ſe.ſ.ex ipſa falſa ſignificatōe. Ubi ꝯſiderādū ē circa qđ ſit ipſa falſa ſignifica tio.Nā ſi ſit circa res diuinas ꝯriatur cha ritati diuine cuius ꝟitatē aliquis tali men dacio occultat vel corrumpit:et iō eſt mor tale ꝛ grauiſſimū.Silr ſi ſit ꝯ aliqđ cui⁹ co gnitio pertineat ad hominiſ bonū:puta ad perfectōnē ſcie et informationeꝫ morꝫ ꝯria tur charitati,pximi: ꝛ ē mortale. Qđ ſi ſit circa aliqđ de quo non refert vtrū ſic vel ſic cognoſcatur:tūc ex tali mendacio nō dāni ficat.pxim⁹:ſicut ſiqs fallatur in aliqbus p ticularibus ad ſe nō ptinētibus: ꝛ tūc non ē pctm̄ mortale.2° mō pōt ꝯriari charita ti rōne finis intēti:puta ſi dꝛ i iiuriā dei:qđ ſemp ē mortale pctm̄:aut in nocumētū pro ximi qꝫtū ad perſonā:diuitias:vel famā: et hoc iterū eſt mortale.Qđ ſi finis ipſe nō eſ ſet ꝯrius charitati non ē pctm̄ mortale: ſicꝫ apparet in mendacio iocoſo ꝛ officioſo. 3° mō mēdaciū pōt ꝯriari charitati per accñſ rōe ſcādali vl cuiuſcūqꝫ dāni ꝯſequētis:ꝛ ſic erit ēt peccatū mortale.Sed qđ qdā dicūt ꝙ perfectis viris oē mendaciū ē peccatuꝫ mortale irrationabilit dꝛ. Nulla enim cir cunſtantia aggrauat in infinitum niſi que tranſfert in aliam ſpeciem:non aūt circun ſtantie perſone.

Accuſatus negās ꝟitatē in iudicio qñ qꝫ peccat mortaliter:vt ſupra accuſatus.§. 2. Silr ꝛ teſtis falſū dicēs:vt infra teſtis.3. §.fi. A Dic clarius ꝙ teſtificās falſuꝫ pec cat mortaliter niſi debita deliberatiōe ꝛ ſol licitudine adhibita putaret ſe certū eſſe de eo quod falſum ē ſm Tho.vt in ſū.cō.lib. ti.io.q.4 ad fi.vbi ēt dicitur ſm Al.ꝙ om ne mendaciū preter iocoſum quod in iudi cio dꝛ de his que ad iudiciū pertinēt eſt p nicioſū ꝛ mortale:qꝛ ſubuertit ꝟitatē iudi cij,qđ cedit in perniciē vniuerſitatiſ. B

Utꝝ maius peccatū ſit mētiri ꝟbo qꝫ facto ſꝫ° ſm Tho.in quolibet.Cū eadē itētio fal lendi ſit in vtroqꝫ:vterqꝫ equaliter peccat. Uerbū.n.ꝛ factū aſſumūtur vt inſtrm fallē di:vñ nō refert qꝫtū ad pctm̄ vtꝝ aliqſ ver bo ſcripto vel nutu vel quocūqꝫ facto menti atur:ſicut nec refert qꝫtū ad homicidium vtꝝ qs gladio vel ſecuri interficiat. A Idē in ſum.con.e.ti.q.5. B

Utꝝ licitū ſit mētiri,ppter liberationeꝫ hōis a quocūqꝫ piculo.ſꝫ° ſm Tho.2ª2ᵉ. q.100,Nō:ſed licet occultare ꝟitatem pru

officioſū e̅ p̄ utilitate S. tho. 2a 2e q. 110 art. 4°.

denter ſub aliqua diſſimulatione: vt Aug9 dicit in lib. ꝯ mēdaciū. Et ſic etiā Abrahā fecit: vt hꝫ in ſe. §. A Idē in ſum. con. eo. ti. q. 6. ꝛ facit. 22. q. 2. neqꝫ. ꝛ ex̄ de vſur. ſuper eo. Ubi dicit ꝙ ſcriptura ſacra ꝓhibet ꝓ alterius vita mentiri. B

Quid de Abrahā ꝛ alijs ſāctis veteris teſtamēti q videnł mentiti fuiſſe. Rñ. ſm Tho. vbi. s̄. ſicut Aug9 dicit in ſacra ſcriptura inducūł aliquoꝝ geſta q̄ı exēpla perfecte ꝟtutꝭ ď quib9 nō ē eſtimandū eos fuiſſe mētitos. Siqua tñ in eoꝝ dictꝭ appareant q̄ mēdacia videanł: intelligēdū ē ea figuraliť ꝛ ꝓphetice fuiſſe dicta. Abrahā tñ vt Aug9 dicit i. q. Gen̄. dicēs Sarā eē ſuā ſororē: ꝟitatē voluit celare ꝛ nō mendaciū dicere. Soror. n. dꝛ q̄ı filia p̄ris: Gen̄. 20. Uere ſoror mea ē filia p̄ris mei ꝛ non m̄ris mee: qꝛ. ſ. ex ꝑte p̄ris ei attinebat. Jacob ꝟo myſtice dixit ſe eē Eſau ꝑmogenit9 Iſaac: qꝛ vꝫ ꝑmogenita illi9 de iure ei debebātur. Uſus autē ē hoc modo loquēdi ꝑ ſp̄z ꝓphetie ad deſignādū myſteriū: qꝛ vꝫ minor ppl's. ſ. gētiliū ſubſtituēd9 erat i locū ꝑmogeniti. ſ. i locū iudeoꝝ. Quidā ꝟo commēdanł i ſcriptura nō ꝓpter ꝑfectā virtutē: ſed ꝓpt̄ q̄ndā ꝟtutꝭ idolē: ꝛ hoc mō Judith plaudał: nō qꝛ mētita ē Holoferni: ſꝫ ꝓpter affectū quē habuit ad ſalutē ppli ꝓ qua ꝑiculis ſe expoſuit: q̄uis etiā dici poſſit ꝙ ꝟba ei9 veritatē habēt ſm myſticū intellectū. A Idē in ſum. cō. eo. ti. q. 7. B

Utrū mendaciū obſtetricū fuerit dignū aliqua remuneratiōe. Rñ. ſm Tho. ſcōa ſcōe. q. 110. Mēdaciū obſtetricuꝫ pōt dupliř ꝯſiderari. Uno mō q̄tū ad affectū beniuolētie i iudeos: ꝛ reuerētiā diuini timoris: ꝛ ſic ďbeł eis remuneratio eťna. Unde Hero9 expōit ꝙ de9 edificauit illiſ domos ſp̄uales. Alio mō pōt ꝯſiderari q̄tū ad exteriorē actū mēdacij quo quidē nō potuerūt eternā remuneratiōnē mereri: ſed forte aliquā remuneratiōnē tp̄alē: cui9 merito non repugnat deformitas illi9 mēdacij ſicut repugnabat merito remuneratiōis eťne. Et ſic itelligēda ſūt ꝟba Greg. cū dicꝫ ꝙ benignitatꝭ eaꝝ merces q̄ eis potuit i eťna vita tribui ꝑmiſſa culpa mēdacij i terrenā ē remuneratiōnē declinata. vñ nō intelligiť ꝙ illo mēdacio mererenł amittere remuneratiōnē eťnā quā iā ex ꝑcedēti affectu meruerāt. Cō. Pe. A Idē i ſū. con. eo. ti. q. 8. B de his q ꝓmittūt aliq̄d ꝛ tñ faciūt: vide. ĩ. ꝓmiſſio. Et etiā ſi iurauerit: vide. s̄. iurare. §. 9. ꝛ iuramētū. 1. §. 6. Itē qñ qs mētił de ſe: vide. s̄. iactātia. §. 1. ꝛ. 2. ꝛ s̄. ironia. §. 1. ꝛ. 2.

MErcator. Mercatoreſ ſiue nummulary ꝛ cāpſores ꝛ his ſilēs ꝛ diuerſis ꝯtcib9 vtunł ſiue i emēdo: ſiū i recipiēdo pecuniā: i quoꝝ ꝯtcib9 facile ꝯtigit eē vſurā: vñ vide. ĩ. vſ̄a ꝑcipue vſ̄a. 3. ꝛ vſ̄a. 6. ꝛ vid. ĩ. ſocietaſ ꝑ to

Eretrix. Preciū mētricꝭ (tu. dicił illicite acq̄ſituꝫ. Et qd ďbeat vel poſſit inde facere: vide. s̄. elẏma. 1. §. fi. Item ꝙ nō lꝫ donare meretrici: vide. s̄. donatio. 1. §. 3

Eritum. Utrū vnus ꝛ idem act9 poſſit eē meritori9 ꝛ ďmeritori9: ſiue bon9 ꝛ malus. Rñ. ſm Tho. ſcōa ſcōe. q. 20. Si accipiał vnus act9 ꝓut ē i genere moris: īpoſſibile eſt ꝙ ſit bon9 ꝛ malus bonitate ꝛ malicia morali. Si tñ ſit vnus vnitate nāe ꝛ nō vnitate moris pōt eē bon9 ꝛ malus. Ambulatio eni ꝯtinua ē vnus act9 ſm gen9 nature: poteſt tñ ꝯtingē ꝙ ſint plures ſm genus moris ſi mutel ambulantꝭ volūtas. A i. act9 pōt eē ꝑte meritori9: ꝛ ꝓ parte vitioſus ſm diuerſitatē intētiōis: vt pꝫ i ſū. cō. li. 3. ti. 34. q. 196. vbi hec notāł. B q̄ ē ꝑncipiū moraliū actuū. Idē Pe. de quibuſdā operib9 meritorijs: qd ꝛ q̄tuꝫ ꝑ ea fiat deo ſatiſfactio: habes. ĩ. ſatiſfactio.

Etus. Quid ſit metus. Rñ. Met9 ē inſtātꝭ vł futuri ꝑiculi iuſta cā mētꝭ trepidatio. ff. e. l. i. Sed nunqd eſt metus q cadit in conſtātem vi̇ꝝ. Rñ Quadruplex ē. p° vꝫ metus mortis. 2° cruciatus corporis: ex̄ eo. cuꝫ dilecti. 3° met9 ſtupri. ꝛ 4° ſeruitutꝭ. ff. eo nec timorē. A Et ibi addił ꝙ idē eſt de metu vinculoꝝ ſꝫ ſec9 ď metu īfamie ſeu vexatōis q̄. ſ. ñ cōprehēdał ſub aliquo ꝑdictoꝝ B ꝛ. l. iſti qdē. §. 1. ꝛ. 2. A Ibi dꝛ ꝙ ſi ďderit ne ſtuprum patiatur vir vel mulier: hoc edictum locum habet: cū viris bonis iſte metus magis q̄ mortis eſſe debeat. B Con. Tho. ꝛ Al. addendo ꝙ non differt vtrū predicta quatuor fianł ſiue in ꝑſona noſtra ſiue liberorum. A Hoc habetur in dicta. l. iſti in fi. B Siue vxoris. De predictis quatuor ſunt verſus: Excuſari

BIBLIOTECA UNIVERSITAT DE GRANADA

metus hos poſſe: puta qꝛ neſcis. Stupri
ſiue ſtatus verberis atq̃ neſcis. A Idez ĩ
ſum.con.li.4.ti.xi.q.3. B Quomõ vis
vel metus impediat mr̃imoniũ: hẽs.s̃.im
pedimentũ.10. Sed vtr̃ metus excuſet a p̲
ticipatiõe excõicati: hẽs ſupra excõicatio.
6.§.i. De malicia etiã met⁹: hẽs.ĩ.vis.

M Ilitia

Utrũ ſit peccatuz. Rñ.
ſm Al. Militia ſm ſe
nõ eſt illicita: ſed abuſ⁹. Qui lz ml
tiplr̃ poſſit fieri: tñ in trib⁹ precipue ꝯſiſtit.
p⁹ vz in concuſſiõe inocentum. 2⁹ in exac-
tiõe imoderati ſalariĩ. 3⁹ in exercitio imo-
derato vel indebito: puta ſi fiat ad oſtenta
tionem virium cum nocumento aliquorũ
ſicut ſunt torneamenta ſiue pugna ſingula
ris inter ſocios haſtaruz lancearuz ꝛ h⁹i.
Sunt tñ quedaz exercitia eis licita: vt que
nulli ſunt nociua: ſicut curſitationes equo
rũ ꝛ verſationes: ars percutiẽdi ꝛ defendẽ
di: ꝛ ꝓiiciẽdi tela ꝛ h⁹i. vnde ꝛ dauid pre
cepit vt docerẽt filios iſrl̃ arcũ.i.artẽ ſagit
tãdi: 2⁹ Reg.i. A Ibi hoc non videt̃ ha
beri. ſatꝫ tamen puto ꝙ exercitiũ quo diſci
tur ars bellandi ſit licitũ ſecularibus: duz
tamẽ fiat recta intentione ꝛ ſine periculo:
ex̃ de tornea.c.i. ꝛ ad hic poſita facit.c.no
li.ꝛ.c.qd culpatur.ꝛ.c.militare.23.q.i. B

Iſerabilis perſona

Miſerabiles perſone ſm Hoſti.
ſunt: cecus: pauper: pupillus: vidua ꝛ h⁹i

Iſſa.

An quotidie debeat cele-
brari miſſa. Rñ. ſꝫ Tho.
in.4.di.13. Dicendũ ꝙ ſm Inno.
quinq̃ de cauſis oportet quotidie celebra
ri. ꝑma qꝛ oportet ſemper medicinam pa
ratam eſſe contra quotidiana peccata. ſecũ
da vt lignum vite ſit ſemper in medio pa-
radiſi. tertia vt nobis ſemper chriſtus vni
atur ſacramentaliter: ꝛ nos ei ſpiritualiter.
quarta vt apud nos ſit iugis memoria paſ
ſionis. quinta vero agno loco typici quoti
die vtamur: quem iudei ad veſperam con
uertendi eſurient: ſm illud ꝑs. A I.58.
B Conuertantur ad veſperam ꝛ famem
patientur. ꝛc̃. A Idem in ſum.con.lib.
3.ti.24.q.128. B
Utrum miſſa debeat ſolum dici ĩ die.
Rñ. ſm Tho. vbi.s̃. Communiter loquẽ
do debet miſſa dici in die ꝛ non in nocte: qꝛ
hoc ſacramentum ad tempus gratie perti
net quod per diez ſignificatur: ſm illud a-
poſtoli: Ro.13. Nox preceſſit dies autem
appropinquauit. Dies aũt iudicatur non
ſolum ab ortu ſolis: ſed ex quo incipiunt
oriri ſolis ſigna manifeſta per aliquam ae
ris illuſtrationem. In duabus autem no-
ctibus miſſa decantatur propter priuilegi
um illarum noctium. ſ. in nocte natiuitatꝫ
quando chriſtus natus eſt: ꝛ in nocte re-
ſurrectionis in primitiua eccleſia: vt pꝫ ex
oratione: Deus qui hanc ſacratiſſimaz no
ctem. Quis hoc ſemp̲ oporteat obſeruari
Et addit hic Guil. Credo ꝙ qui ſciẽter ce
lebrat ante diem cũ ſit ꝯtra ꝯſuetudinẽ ge-
neralem eccleſie: mortalr̃ peccat: niſi ſuper
hoc p̲ ep̃m diſpenſet̃ in caſu: ſi aliqs infir-
maret̃ ad mortem ꝛ nõ poſſit aliter haberi
eucharistia. A Idem in ſum.con.co.ti.
q.129. Glo. etiã i.c.ſi.ex̃ de ꝑuile.li.6. dicit
ꝙ ep̃i itinerãtes poſſũt celebrare ante con
ſuetam horam diei vel facere celebrari ex
neceſſitate itineris. B
Qua hora debeat miſſa celebrari. Rñ.
ſm Tho. vbi.s̃. Solẽnis miſſe celebratio
tribus horis iſtituta ẽ fieri.ſ.i tertia dieb⁹
feſtiuis: de cõſe.di.i.nocte. In ſexta dieb⁹
ꝓfeſtis. In nona dieb⁹ ieiuniorꝫ: de ꝯſe.di.
i.ſolẽt. Nam ĩ miſſa recolit̃ mors xp̃i: q q
dẽ hora tertia crucifix⁹ ẽ linguis iudeorũ
hora ſexta manib⁹ militũ: hora nona expi-
rauit. Sed qñ fiũt ordines põt miſſa cãta
ri ſm canones etiã poſt nonã. A facit de
cõſe.di.i.§.in ieiuniis. B Uel etiã dicen
dũ ꝙ vt diligẽtior fiat ꝑparatio miſſa dif-
fertur q̃ꝫtũ differri poteſt ãte prandiũ: ꝛ iõ
qñ non ẽ dies ieiunii celebrat inter tertiaz
ꝛ ſextã in qua hora cõiter comedit: ſed in
diebus ieiunii in nona. Priuate aũt miſſe
dici poſſunt a mane vſq̃ ad tertiã vel etiã
vſq̃ ad nonã i dieb⁹ ieiuniorum: de cõſe.
di.i.neceſſe. A Idem in ſum.con.in di-
cta.q.129. Et quod hic dicitur a verſu: vel
etiam videtur melius cum iuribus preal-
legatis nihil videatur dici de hora ſexta.
Puto etiam in talibus ſeruãdam fore cõ
ſuetudinem non inhibitam: vel que nõ ſit
contra honeſtatem ſeu diuinam reuerenti
am: ar.di.4.erit.ꝛ di.12.ille aũt. B
Quid de illis qui nondum dictis ma
tutinis celebrant. Rñ. ſm Guil. mortalr̃
peccant: cum hoc ſit contra generalez ꝛ ap
probatã ꝯſuetudinẽ. Idẽ Ho. Qui autez

Miſſaz audire cotidie quorum dib⁹
decet. vide sup̲ I[illegible] &bo
hore canonice .2ª.co. in fi.

Nona eſt ab hora duodezima
usq̃ ad .3ª. poſt meridiem

celebrat anteq̃ dicat ꝑmã nõ peccat mor
talit̃:niſi ſit ꝯtra ꝑceptum vel ſtatutũ. A
ſiue conſuetudinẽ loci ſm eundẽ Guil. vt
ſum. cõ. eo. ti. q. 130. vbi ⁊ addit: Qui autẽ
per negligentiã pretermiſſa prima dicit ter
tiã credo ꝙ ſufficit ꝙ caute suppleat quod
dimiſſũ eſt: ⁊ agat penitentiam de negligẽ
tia. B

Ubi ꝺbeat miſſa celebrari. Rñ. ſ3 Ray.
in eccliа cõſecrata ſi fieri põt: vel ſalte3 in
altari conſecrato: vel ſi non ſit altare conſe
cratũ habeat ſaltẽ altare puulũ: de quõ di
ctũ ẽ. s̃. altare. §. i. Et põt etiã celebrari ſub
diuo. A i. ſub aere ſm glo. i. c. concedi
mus de cõſe. di. i. B Uel i tẽtorijs: vel ẽt
i loco exercit⁹ honeſti: dũ tñ habeatur alta
re: vt dictũ eſt ⁊c̃. neceſſaria: de cõſe di. i. c.
i. circa fi. ⁊. c. cõcedim⁹. ⁊. c. miſſaru3. Nõ
tñ intelligendum ꝙ liceat celebrari i mari
vel fluminibus: ne nutante naui fiat ſãgui
nis effuſio vel ſacramenti cõmotio: introi
tus tñ miſſe poteſt ibi dici. Hec ſm Guil.
Et etiã attendendũ ẽ ꝙ predicta fiãt ꝺ per
miſſione epiſcopi: vt in. c. miſſarum. ⁊ ſine
preiudicio parochialis ſacerdotis: vt nota
tũ eſt. s̃. altare. §. i. A Idem in ſum. con.
co. ti. q. 131. B

Utrũ vno ſolo vel preſẽte vel ſine lumi
ne poſſit miſſa celebrari. Rñ. ſm Hoſtiẽ.
Quamuis ſm illud qꝺ habetur de conſe.
di. i. hic quoq3. duo debeãt eẽ preſentes q
ſacerdoti: reſpõdeant tñ vnus ſufficit: ar.
ex̃ de v̂bo. ſig. queſiuit. i. re. Mulier au
tem preſbytero in miſſa miſtrare nõ poteſt
imo nec pallas nec veſtes contingẽ: vt. s̃. fe
mina. §. 2. Sine lumie v̂o nõ lic3 celebrare
ex̃ de cele. miſ. c. vlt. A Io. in ſum. con.
co. ti. q. 133. ⁊ ſe. B

Utrũ ſit melior miſſa boni ſacẽdotis q̃
mali. Reſpõdeo ſm Tho. in. 4. diſ. 13. de
miſſa poſſum⁹ loqui dupl'r: aut q̃tum ad
id qꝺ eſt eẽñtiale in ea. ſ. corp⁹ xp̃i: ⁊ ſic quo
cunq3 dicatur equal'r bona ẽ: vel q̃tu3 ad
id qꝺ eſt annexũ ſacro ⁊ q̃ſi ſecũdariũ: ⁊ ſic
miſſa boni ſacerdotis melior eſt: q2 nõ ſo
lũ h3 efficaciã ex opato: ſed ẽt ex deuotiõe
celebrãtis: ⁊ ideo ceteris parib⁹ meli⁹ ẽ au
dire miſſam boni ſacerdotis. Idẽ Pe. et
etiam Al. addens: ꝙ iõ di ceteris parib⁹:
q2 obediẽtia poſſet cogere audire miſſam
mali: ⁊ ſic eẽt meli⁹: q2 obediẽtia melior eſt
q̃ victima. A Idẽ in ſũ. con. co. ti. q. 134

B Qꝺ ſi in alius ſit ꝓp̃us ſacerdos an de
beat ei⁹ miſſa audiri: hẽs. s̃. clicus. 3. §. 2.
A Et ibi lati⁹ in additõe. B Et an ab eo
ſacra recipienda ſint: habes. j. ordinatus.
ꝑmo. §. 3.

Quid ſi ſacerdos celebrãs infra cano
nem recolit ſe ꝯmiſiſſe aliqꝺ mortale. Rñ.
ſm Ray. Credo tutiorẽ eẽ viam vt penite
at ⁊ doleat ꝙ ita tarde penitet: ⁊ ꝓponat cõ
fiteri q̃ cito habuerit opportunitatẽ: ⁊ ſic
cõficiat ⁊ ſumat. Idem Tho. Pe. ⁊ Al. A
Idem i ſũ. con. li. 3. ti. 30. q. 10. Idẽ putarẽ
etiam ſi ante canonẽ qñ nõ poſſet ſacerdos
ꝯfiteri abſq3 mã ſcãdali ſeu ſuſpitiõis ꝓpt
eandẽ rõne3: v3 q2 i pnia d3 caueri ſcãdalo
ſa pctĩ reuelatio: ex̃ de pe. ⁊ re. c. officij. B

Utr̃ liceat oĩo ſacerdoti a celebratione
abſtinẽ. Rñ. ſm Tho. in. 4. diſ. 13. L3 qui
dã dixerit ꝙ qui dimittũt celebratiõe3 non
peccant niſi pplm hẽant vl' ex obediẽtia te
neant: tñ q2 vt Greg. dicit: Cũ creſcũt dõa
ẽt rõnes creſcũt donoꝝ. iõ cũ ſacerdoti ſit
data poteſtas nobiliſſima reus negligen
tie erit niſi illa vtatur ad honorem dei ⁊ ad
ſalutem ſuam ⁊ aliorum viuorum ⁊ mor
tuorum: ſm illud Petri. 4. Unuſquiſq3 ſi
cut accepit gratiam in alterutrum illam ad
miniſtrãtes ⁊c̃. Niſi forte ex familiari iſtin
ctu ſpiritus ſancti dimitteret. Unde ⁊ ſacer
dotibus preceptum eſt: Hoc facite in meã
commemorationem. Idem Tho. in. 3. p
te. q. 82. ⁊ addit ꝙ celebrare tenetur ſaltem
in precipuis feſtiuitatibus: ⁊ maxime etia3
in illis diebus in quibus fideles commu
care conſueuerunt. A Idem in ſum. con.
li. 3. ti. 24. q. 125. B

Utrum liceat vni plures miſſas celebrare
in die. Rñ. ſm Ray. Non licet. Nã ⁊ val
de felix eſt qui vnam digne celebrat: ex̃ de
cele. miſ. te referente. ⁊. c. conſuluiſti. ⁊ de cõ
ſe. di. i. ſufficit. Excipiuntur iſti caſus. Un⁹
in die natiuitatis domini in quo poteſt cã
tare tres. Alius ſi neceſſe fuerit vnam miſ
ſam dicere de die ⁊ aliam pro defunctis:
nec diſtinguo ſiue defunctus ſit preſens ſi
ue non. A q2 in dicto. c. ſufficit vbi hoc
dicitur: non diſtinguitur. B niſi ſit con
tra conſuetudinẽ loci approbatã vel con
ſtitutionẽ. Terti⁹ eſt ꝓpter neceſſitatẽ pere
grinorum cõmeantium ⁊ ĩfirmoꝝ: ⁊ forte
ꝓpter neceſſitatẽ nuptiaꝝ. A Ubi tẽpus
laberetur: vt in ſum. confeſ. co. ti. q. 126. vbi

ħecnotãtur. B Et ꝓpter aliq̃ð predicto
rũ non celebret vltra duas: nec ĩ pꝛima ſu'
mat pfuſionẽ: vt. s̃ eucharíſtia. 3. §. i. Con.
Hoſti. ⁊ addit caſuʒ. ſ. qñ pp raritatẽ cleri
coꝝ vl' paupṫatẽ eccliaꝝ due ecclie ꝯmẽdãt
vni. A Jdẽ in dicta. q. 126. ⁊ in dicto c.
ſufficit. ſubdit: Qui vo ꝓ pecũijs aut adu
lationibꝰ ſclariũ vna die preſumũt ples fa
cere miſſas ñ eſtimo euadẽ dãnatiõeʒ. B
Utꝝ debeat celebrari ꝓ paruulis ðfun
ctis. R̄ ſm Tho. in. 4°. di. 13. Pro puulis
bapticatis miſſarũ ſolẽnia celebrant: nõ qꝛ
eis pſint ad remiſſionẽ alicuius culpe: vel
augmẽtũ glie: ſed ꝓpter alias rões: tũ ꝓ
pter ſolatiũ viuoꝝ: tum ad oñdẽdũ paruu
los ad vnitatẽ corpoꝛis myſtici ptinere: dũ
ideʒ modꝰ exequiaꝝ ſeruat in ipſis ⁊ ĩ alijs
tũ ad cõmẽdandũ redẽptõis myſteriũ: qð
in hoc ſacro cõmemoꝛat: p qð paruuli ſine
ꝓprio merito ſalutẽ eterna cõſequũt. A
Jdem in ſu. cõ. eo. ti. q. 127. B
Quid ſi omittat aliqd de his q̃ ad ritũ
celebratiõis ptinẽt. R̃n. ſm Tho. ⁊ Al et
oẽs theologos: Quilibet omittẽs aliquid
tale: puta tp̃s debitũ altare veſtes ⁊ hꝰ ĩ ni
hilominꝰ cõſecrat ſi eſt oꝛdinatꝰ ⁊ aſſit in'
tẽtio ⁊ debita mã ẽt foꝛma: ſed grauiſſime
peccat ſi ſciẽter hoc faciat. A Jdem ĩ ſũ.
con. eo. ti. q. 135. B
• Utꝝ hymnꝰ angelicus. ſ. gloꝛia ĩ excel
ſis deo: vel credo: debebat decantari quãdo
miſſa de btã virgine ⁊ de ſpũ ſancto vel de
cruce celebrat in pfeſtis diebꝰ. R̃ndeo ſʒ
Ray. Non dʒ: lʒ ꝓpa pfatio decãtetur: ex̃
ð cele. miſ. cõſiliũ. Sʒ huic iuri ĩ multis lo
cis ꝑpt ꝯriã ꝯſuetudinẽ derogatũ eſt: ma
xime in ſabbato: qꝛ quodãmodo dies ſolẽ
nis ẽ deputatꝰ btẽ vgini. A Hoc vltimũ
dictum fuit glo. Ray. Hoſti. quoqʒ dicit:
Jn talibꝰ deuotã ꝯſuetudinẽ nõ repꝛoba
mꝰ. vt in ſũ. con. eo. ti. q. 126. ad fi. B
Utꝝ quilibet teneat audire miſſam. R̄°
ſʒ Hoſti. Die dñico qlibet tenet ex pcepto
audir̃ miſſã ⁊ totã: ita q̧ accipiat bñdictio'
nẽ ſacerdotis: vt de ꝯſe. di. i. miſſas. ⁊. c. ſe. ⁊
. c. oẽs fideles. niſi excuſent magna neceſ'
ſitate vt nõt ĩ dicto. c. miſſas. A Jn glo. q
ibi loquit tam de pcepto q̃ʒ de ꝯſuetudine
B Qui aũt die. ſolẽni ptermiſſo eccleſie
ꝯuentu ad ſpectacula vadit dʒ excõicari: ð
ꝯſe. di. i. qui die. Et nõ q̧ diebus dñicis et
feſtiuis ĩterrogandũ ẽ ſi parochianꝰ alteri

us ibi ſit ꝗcõtẽpto ꝓpꝛio ſacerdote audi'
re ibi velit: ⁊ ſi inuẽtus fuerit ſtati ab ecclia
eijciatur: ex̃ de poch. c. 2. A Et ibi nõ. gl.
q̧ hoc nõ obtinet qñ nõ fit ex ꝯtemptu ſʒ
ex iuſta cã. Et idẽ qð ĩ hoc. §. notatur in ſũ.
cõ. eo. ti. q. 130. B
Utꝝ ꝓpt miſſã peculiarẽ vt de aliquo
ſãcto: vel aliã debeat qs dimittẽ qn audiat
miſſã ꝓpꝛiam illiꝰ diei. A miſſa peculia
ris id ẽ qð miſſa ſpãl' ð aliquo ſcõ ſʒ Ray.
⁊ ĩ ſũ. cõ. eo. ti. q. 126. id ꝓ alia miſſa põt itel
ligi ð trinitate vl' ꝓ defunctis: vl' ſilibꝰ: vt ĩ. c.
2. ex̃. ð cele. miſ. B R̃n. ſʒ Guil. Si dies
hñt ꝓpꝛiã miſſã quã ⁊ quis al' audire tenet
nõ dʒ dimitti ꝓpter aliã: ex̃ de cele. miſ. c.
2. Sʒ q̧ quidã laicoꝝ oi die volũt miſſã de
trinitate ⁊ de ſcõ. Michaele: ⁊ hꝰi: non de
bẽt hꝰ facẽ niſi ſuis diebꝰ: vt ĩ pallegato. c.
A ſ. 2. Et ibi pʒ q̧ tã ꝓ viuis q̃ʒ ꝓ moꝛtuis
vtilioꝛ miſſa q̃ poſſit dici eſt miſſa de die: et
q̧ etiã in diebꝰ pfeſtis ꝓpter miſſas pecu
liares ſeu votiuas vel etiã moꝛtuoꝝ nõ dʒ
derogari miſſe de die: vñ ⁊ de laicis pfatas
miſſas reqrẽtibꝰ ibi dĩ: Si voluerit vt ſibi
miſſe cantentur de eodẽ die miſſas audiãt
ꝓ ſalute viuoꝝ ⁊ ẽt moꝛtuoꝝ. Bene tñ puto
q̧ dicte miſſe votiue: ⁊ ꝓ defunctis poſſũt
dici ĩ diebꝰ pfeſtis ſi nõ derogat ex hꝰ miſ'
ſe de die: vt in dicto. c. 2. Exiſtio aũt aliquos
circa pdicta ex ꝯſuetudĩe excuſari qñ vrgẽt
rõnabili neceſſitate: ⁊ ñ al: vt in. c. fi. ex̃ de
ꝯſue. B De oblatõibꝰ q̃ ad miſſã fiũt hẽs
ĩ. oblatio. Et ibi ẽt. §. fi. ſi cõfeſſoꝛ poſſit re
cipe pecuniã ꝓ miſſis quas in pnĩa iniũxit.
Multa alia circa mãm miſſe pñt colligi ſu'
pꝛa eucharíſtia 3° p totũ: ⁊ facit etiã. ĩ. ſuf'
fragiũ. A Aduertẽdũ q̧ etiã ſacerdos cũ
dicit miſſã dʒ ſtare capite diſcoopto: vt ĩ. c.
nullus. de conſecra. diſ. i. vbi dicitur: Nul'
lus ep̃s aut pſbyt ſeu diaconus ad celebrã
da miſſaꝝ ſolennia pſumat cũ baculo itra
re aut velato capite altari dei aſſiſtere: qm̃
⁊ apl's ꝓhibʒ viros velato capite in ecclia
oꝛare. Et ſi temẽ pſumpſerit cõione puet.
Jtem q̧ ad euãgeliũ dʒ ſtari deuote ⁊ non
ſedendo: vt ĩ. c. aplica. ea. di. vbi dĩ: Aplica
auctoꝛitate mãdamꝰ: dũ ſancta euangelia
in ecclia legũt: vt ſacerdotes ⁊ ceteri oẽs nõ
ſedentes ſʒ venerabiliter curui ⁊ in ꝯſpectu
euangelij ſtantes dominica verba intente
audiant ⁊ fideliter adoꝛent. i. venerentur
ſm glo. B

M Ollities dupliciter

dr. Uno° ē ſpēs luxurie ⁊ peccati ꝯ̃ naturā: de quo. s̄. luxuria. § i i ſi. Alio mō ꝓut eſt ꝯ̃riū vitio pertinacie ⁊ v̊tuti pſeuerātie: de qb⁹ trib⁹ qd ſint Tho. ſcd̄a ſcd̄e. q. 138. māifeſtat ſic. Sicut Iſidor⁹ dicit in li. etymol. Pertinax dr q ē ip̄udēter tenēſ q̄ſi ad oīa tenax Et h̄ etiā dr ptinax eo ꝙ in ꝓpoſito ſuo ad victoriā pſeuerat. Et tales ph̄s. 7. ethi. vocat fortis ſnie ⁊ ꝓp̄e ſētentie: q2. ſ. durant in ꝓp̄a ſententia plus q̄ꝫ oꝫ Mollis aūt min⁹ q̄ꝫ oꝫ: q a bono de facili recedit: ⁊ nō pſeuerat ꝓpter aliq̄ difficilia ⁊ ꝓpter triſticias aliq̄s cauſatas ex defectu d̊lectatiōis: vt dicit ph̄s. Perſeuerās aūt tenet ſe in ꝓp̄a ſnīa ſm ꝙ oꝫ. Unde pꝫ ꝙ pſeuerās laudaꝰ ſicut i medio exiſtens: pertinax autem vituperatur ſm exceſſum: moll' aūt ſm defectū. B

O nachus.

Utrum monach⁹ poſſit fieri canonicus ſclaris. Rn̄. ſm Hoſti. Lꝫ qdam dixerint ꝙ ſic: dicēdū tn̄ cū Io. ꝙ nō: q2 nō ē arādū cū boue ⁊ aſino. Nec hoīes diuerſe ꝓfeſſionis d̊bēt ſic eſſe ſil': ex̄ de elec. cū cāꝫ q̄ iter p̄ſbyteꝝ. A Idē i ſū. cō. li i. ti. 7. q. 44. B

Utꝝ poſſit fieri canōic⁹ reglaris. Rn̄. ſm Tho. ſcd̄a ſcd̄e q. 189. Utraqꝫ religio ſ. monachoꝝ ⁊ canonicoꝝ regularīū ordinatur ad opa vite ꝯtēplatiue: int̄ q̄ p̄cipue ſunt ea q̄ aguntꝰ i diuinis miniſterijs ad q̄ ordinaꝰ directe ordo canonicoꝝ regularīū qbus ꝑ ſe ꝯpetit ꝙ ſint clerici religioſi. Sꝫ religioni monachoꝝ non ꝑ ſe ꝯpetit ꝙ ſint clerici: vt hētur. 16. q i. alia cā. Et iō q̄uis ordo monachoꝝ ſit artioris obſeruātie: tn̄ ſi monachi eēnt laici licēt eis trāſire ad ordinē canonicoꝝ regularīū: ſi aūt eꝯ°: vt. 19 q. 3. mandam⁹. Sꝫ ſi monachi ſint clici ſacris miniſterijs obſequentes habēt id qd̄ eſt canonicoꝝ regularīū ⁊ cū maiori artitudine: ⁊ iō licitū erit tranſire de ordine canonicoꝝ reglarīū ad ordinē monachoꝝ petita tn̄ licētia ſuꝑioris: ⁊ nō eꝯ° 19. q. 3. ſtatuimus.

Utꝝ liceat mōacho hr̄e locū i diuerſis mōaſterijs. Rn̄deo: Nullo mō licet: extra de relig. do. c. ſi.

Utꝝ monacho poſſit ꝯmitti regimen ecclie ſeclaris. Rn̄. ſꝫ Hoſti. Dic cū Hug. Ber. ⁊ Gof. A lꝫ alij alr̄ dixerint: vt pꝫ i ſū. con. li. 3. ti. 28. q. 2. vbi hec notanꝰ. B ꝙ monachus pōt ab ep̄o p̄fici i ecclia ſclari cū conſenſu abbatis. 58. diſ. c. i. ⁊. 2. 16. q. i. ſic viue. ⁊. c. ſe. Et itelligas dictū de ecclijs q̄ ad monachos pleno iure nō ptinēt: i quibus ſine auctoritate ep̄i nō poſſūt monacho curā cōmittere nec monachū p̄ſ̄tare iuito ep̄o. Et ſic intellige. 16. q. i. ꝑ to. ex̄ de capel. mo. c. i. Sꝫ voluntate ep̄i hoc fieri pōt. Qd̄ ſi ep̄s velit ⁊ abbas nō: hēs s̄. abbas. § plt. In ecclijs aūt q̄ ad mōachos ptinēt mero iure ſufficit ſola auctoritas abbatis ⁊ ꝯuētus. 16. q. 2. viſis. vel etiā ſolius abbatꝭ ſi ad ip̄m pertinet ecclie ꝓuiſio.

Sꝫ vtꝝ monach⁹: vt dictū eſt ecclie p̄fect⁹ poſſit eē ſine ſocio monacho. Hoſti. tenet ꝙ ſic. Inno. ꝙ nō. Uterqꝫ hꝫ motiuū ex̄ de ſta. mo. ꝙ dei timorē. iō dicēdū videtur ſicut in dcō. c. dr. de canonico regulari ꝙ dꝫ hr̄e ſociū ſi cōmode pōt fieri: ⁊ hoc meli⁹ ⁊ tuti⁹ ē. Si v̊o cōmode nō pōt fieri tene qd̄ Hoſti. dicit. A Idē ꝯcludit An. de bu. i dcō. c. ꝙ dei timorē. vbi plene tractat d̊ hac mā. B

Utꝝ huiuſmōi monach⁹ q fact⁹ ē rector alicui⁹ ecclie ſclaris teneaꝰ ad ſtatuta ſui ordinis. Rn̄deo ſm Hoſti. Si talis eccleſia pleno iure ptinet ad monachos p̄fatus monachus in ea remanet ſubiect⁹ abbati: ⁊ ſeruabit oīa ſicut p̄us preter tria: ſ. ieiuniū ſilēnū ⁊ vigilias: q̄ cōmode ſuari nō p̄ñt in ecclia ſclari: ar. 43. di. ſit rector ⁊. 16. q. i. nemo pōt. Si v̊o ecclia nō ptinet ad monachos: ſed ad ep̄os: tunc mōach⁹ inſtitut⁹ a trib⁹ ſubſtantialib⁹ nō abſoluiꝰ ſimplr̄: nam ⁊ ꝯtinētiā ſuare teneꝰ. Ab obediētia abbatis abſoluiꝰ qdē ſꝫ impio ep̄i ſubijciꝰ q decetero erit abbas ſuus. Lpalis diſpēſabit rōne ꝯmiſſe adminiſtratōis. Et ſi hꝫ ſociū monachū nō excuſatur ab eſu carnīū: ex̄ de ſta. mo. ꝙ dei timorē. niſi ſit infirm⁹: de ꝯſe. di. 5. carnē. vel niſi imperāte ep̄o q abbas ſuus ē. Si aūt ſociū nō hēt pōt ſe his cū quibus viuit ꝯformare. 41. di. qſqs. ex̄ de ſta. mo. recolentes. § i. In oī tn̄ cāu hītum deferre dꝫ: nec pōt temerarie dimittere: alr̄ eēt excōicat⁹: vt. s̄. excōicatio. i. § 3. v̊. 13. Qd̄ ſi fiat ep̄s ad qd teneaꝰ: vide. j. religio. i. § 16. q icipit: Utꝝ religioſus factus ep̄s. ⁊. § ſe. A Idē quod i hoc. § notaꝰ in ſum. con. eo. ti. q. 3. Dn̄s et Anto.

debu. in dicto.c. ꝙ dei timorē. dicit ꝙ mo
nachus fact⁹ curat⁹ abſoluitur ab officio
mōachali: q2 dꝫ ſe ꝯformare officio clicoꝝ
ſecularium. 41. di. qſqs. B

Utrū ex cōtractu monachi obligeť ab'
bas vel monaſteriū. Rn̄. ſ3 Inno. Si mo
nacho cōmiſſa ē adminiſtratio abbas ⁊ cō'
uētus tātū obligantur ꝗ̄tū adminiſtratio
ſe extendit. Si vo nō h3 adminiſtratiōem
obligať monach⁹: ſ3 nō teneť ſoluere: q2 n̄
hēt vnde: ex̄ de ſoln. Odardus. A Cō.
Hoſti. vt i ſū. con. eo. ti. q. 26. B

S3 quid de obligatiōib⁹ ſiue ꝓmiſſi
onib⁹ ab aliquo factis monacho vel abba
ti: nūquid acqruntť monaſterio. Rn̄. ſ3 In
no. ⁊ Hoſti. Ex ꝯtractib⁹ initis cū mōacho
vł abbate obligatur qs mōaſterio: q2 pōt
mōach⁹ monaſterio actionē acqrē: nō tn̄
pōt obligare mōaſteriū: ar. i Inſti. de auc.
tu. i p̄n. Un̄ ꝗ̄uis abbas ſiue mōaſterium
poſſit agē nō tn̄ teneť r̄ndere niſi de eo qđ
ad ip̄m ꝑtinet. Et l3 oīs ꝯtract⁹ ꝓhibit⁹ ſit
mōaſterio niſi iperante abbate: vt. 12. q. 1. n̄
dicatis. ⁊. 16. q. 1. ſit nōnulli. ⁊. c. de p̄ntium
hoc intelligiť in ꝗ̄tū mōaſteriū obligaretur
S3 obligatio alíu⁹ ad mōaſteriū pōt ꝑ mo
nachū acqri. Silr ⁊ poſſeſſio etiā ꝑ mona'
chū fugitiuū. ff. de acq. poſ. l. i. A Idē in
ſū. con. eo. ti. q. 28. B

Quid ꝺ reb⁹ ablatis monacho. Rn̄.
ſm Inno. ⁊ Hoſti. Si res erāt mōaſterij
vel ēt alteri⁹: ⁊ monaſteriū ad reſtitutionē3
tenebať: tunc aget monaſteriū. Si vo non
erāt ei⁹: nec de eis tenebať mōaſteriū: tunc
aget ille qui dn̄s ē rerū: ita tn̄ ꝙ ſi tales res
erant depoſite apud mōachū: ⁊ abbas vi'
det eas ſubtrahi: ⁊ facile eēt abbati eas libe
rare. ſatis credit Inno. ꝙ abbas teneať de
poſiti iſolidum ꝓpter dolū. S3 ſi nō vidit:
nec ꝓhibere potuit nō teneť etiā ſi mōach⁹
eas abſtuliſſet: q2 nō ē obligat⁹ ex ei⁹ male
ficio: vt i ſe. §. diciť. A Idē in ſum. cō. eo.
ti. q. 29. vbi ēt addiť. Hoſti. tn̄ de p̄ori caſu
dicit ꝙ l3 abbas vidēdo res auferri: ⁊ non
ꝓhibendo peccet: nō tn̄ credit ꝙ ꝓpť hoc
ipſe vel monaſteriū obligeť: ex quo fuerunt
tn̄ penes perſonā monachi: ⁊ non penes
mōaſteriū ꝯmodate: ex̄ ꝺ depo. c. 1. B

Quid de maleficio ꝯmiſſo ꝑ monachū
vel abbatē. Rn̄. ſm Inno. ⁊ Hoſti. Nō te
neť monaſteriū: q2 delicti ꝑſone nō dꝫ re'
dūdare i dānū eccl'ie: ex̄ de re. iu. delictū li.
6. niſi ꝗ̄tū ad monaſteriū ꝑueniſſet: ⁊ i ei⁹
vtilitatē v̄ſum fuiſſet: ar. 10. q. 2. hoc ius. A
Idē i ſū. cō. eo. ti. q. 27. B De ingreſſu
mōaſterij hēs. ſ. ꝛligio. 2. ⁊. 3. Itē. ſ. nouici⁹
⁊. ſ. votū. 4. Itē ꝺ mōachiſ ꝗ̄tū ad obediē
tiā. ſ. obedientia. 4. Itē ꝗ̄tū ad ꝛligionē. ſ.
religio ꝑ totum. De monacho apoſtata. ſ.
apoſtaſia. 5.

Monialis.

In mōaſterijſ mo
nialiū nō mēdicā'
tiū non debēt recipi niſi que poſſūt
de ꝓuētib⁹ monaſterij abſq3 penuria ſuſtē
tari: alr nulla eēt receptio: ex̄ de ſta. regu.
periculoſo li. 6.

Oēs moniales debēt manere ſub ꝑpe
tua monaſterij clauſura: niſi ꝓ tali ⁊ tanto
morbo ꝙ nō poſſēt cū alijs abſq3 graui pe
riculo ſiue ſcandalo morari: ex̄ de ſta. regu.
periculoſo li. 6.

Qn̄ abbatiſſa vł p̄oriſſa dꝫ alicui tēpo
rali dn̄o occaſione alicui⁹ feudi facē homa
giū vł p̄ſtare fidelitatis iuramētū: niſi poſſ3
facē apud ip̄m ꝙ ꝑ ꝓcuratorem p̄ſtet: pōt
exire cū honeſta ⁊ decēti ſocietate: ⁊ p̄ſtito
iuramēto e veſtigio dꝫ reuerti: ita ꝙ i frau
dē reſidentie nihil fiat: vt i dicto. c. periculo
ſo. de ſtatu regu. li. 6.

Domini temporales non debent abba
tiſſas p̄oriſſas ⁊ alias moniales habentes
officia monaſterioꝝ ꝑmittē litigare coram
eis: ne oporteat illas euagare ꝓ ſtatuēdis
ꝓcuratorib⁹. A In tex. allegato non ſic
dr̄: ſed ꝙ ipſi dn̄i ꝑmittant eas ꝑ ꝓcurato'
rē in ſuis curijs litigare: ⁊ nō cogant eas ꝙ
per ſe litigent: ne pro conſtituendis procu
ratoribus: vel alijs huiuſmodi eas oporte
at euagari: cum ſit iuri contrarium ꝙ mu'
lieres preſertim religioſe per ſeipſas litiga'
re cogantur. B Et ſi ipſi domini contra'
fecerit per ſuos ordinarios compellantur
A ſ. cenſura eccleſiaſtica: vt in tex. qui ſeq
tur. B vt in dcō. c. ꝑiculoſo.

Iniūgitur epiſcopis prelatis ⁊ alijs ꝙ
negocia ⁊ cauſas monialiū. A . ſ. q̄s mo
niales ipſe habent agere coram ipſis vel in
curijs eorum: vt in dicto. c. periculoſo. B
faciant coram ipſis fieri ⁊ tractari per pro'
curatorem earum ſiue ſint homagium vel
fidelitatis iuramenta: vel quicquid aliud:
vt in dicto. c. periculoſo.

Prelati tenentur ex precepto in oībus
monaſterijs monialium etiam exemptis

ꝓuidere de clauſura expenſis monaſterij: vel de elemoſynis fidelium. Idem precipi pitur abbatibus ⁊ alijs inferioribus prela tis quo ad monaſteria ſibi ſubiecta: vt i di cto.c.periculoſo. Item earum monaſte ria etiam exempta viſitari debent ſupra ex emptus.§.fi. Item nulli inhoneſte nec eti am honeſte perſone debet patere acceſſus vel ingreſſus ad moniales: niſi ex rationa bili ⁊ manifeſta cauſa: ⁊ de illius ad quem pertinet licentia ſpeciali: vt in dicto.c.

A .ſ.periculoſo. B De electione que fie ri habet per moniales habes ſupra electio .i.§.vlt. Ad materiam monialium poteſt pertinere quid poſſit ſuper eas abbatiſſa: vide.ſ̄. abbatiſſa. Item quid prohibea tur monialibus ⁊ ceteris feminis.ſ̄.femia.

MOrtuus De his qui impe diunt ſepulturam mortui: vel funeri vel morienti in iuriantur: vide.ĩ.ſepultura.i.§.fi.

Utrũ liceat ſpoliare mortuos. Rñ. Nõ licet: imo tales ſm leges grauiſſime puniũ tur.ff.de ſepul.vio.l.3.§.aduerſus eos. Nã ⁊ phs.4.ethicorꝫ.ſpoliatores mortuorꝫ la tronib⁹ ãnumerat. Si mortu⁹ ſuſcitaretur q̃ ſacraméta eſſẽt ab eo iteranda: vide.ĩ. ſa cramentũ.§.5. De materia mortuorꝫ habes .ĩ.reſuſcitatus.2.ĩ.ſuffragium.

Ulier Qñ mulieres ſiue femi ne multa non poſſũt fa cere nec etiã contra eas fieri: hẽs ſupra femina. Et de monialibus.ſ̄. monia lis. ⁊ de mulierum ornatu.ĩ.ornatus.

Ultitudo Quid fiet cũ pec cat multitudo: vi de ſupra correctio primo.§.finali.

Unus Triplex eſt genus mu neris. Unde greg⁹.ſu per illud Eſa.33. Qui excutit ma nus ſuas ab omni munere dicit: Qñ aut ẽ munus a manu: aut ab obſequio: aut a lin gua. Munus a manu eſt pecunia. Et noĩe pecunie intelligitur omnis res tẽporalis ſi ue mobilis ſiue imobilis.i.q.3.per totum. Munus ab obſeqo ẽ ſeruit⁹ indebite ipen ſa. Munus a lingua eſt fauor.i.q.i.ſũt nõ nulli. De 2°.pleni⁹ habetur.ĩ.ſimonia p°. §.14°.qui incipit: Utrꝫ mun⁹ ab obſequio.

Utrꝫ liceat per munera ad fidẽ trahere infideles. Rñ. ſm Ray. Infideles ad fidẽ trahi poſſunt ꝓmiſſionib⁹ ⁊ munerib⁹: ar. 23.q.4.debet hõ.⁊.q.7.ꝙ aũt.diſ.45.qui ſincera. ⁊ etiã per grauiorem exactionẽ pen ſionũ in principio locationis. Nam poſtea non liceret.23.q.6.iam vero. Si addit hic Guil.ꝙ non ideo danda ſunt munera.ſ.ꝓ pter fidẽ recipiendã ex pacto: ſꝫ ſi vellẽt ba ptiçari niſi timerent paupertatẽ inter xp̄ia nos poſſint eis dari vel ꝓmitti. Item poſ ſet chriſtianus infideli dare non propter fi dem recipiendam: ſed propter beniuolen tiam captandam: vt ſic facilius eum cõuer tere poſſꝫ: ⁊ huiuſmodi. Ad hoc fac̃ ſupra iudeus 3°.§.primo.

Utrꝫ aũt liceat per munera attrahere ad religionẽ: vide ſupra religio 2°.§.2°. A Et vtrum iudici liceat recipere munera a ꝑ tibus: vide.ſ̄.iudex p°.§.4. B

Utilare. Utrum liceat aliquẽ mutilare: habes ſu pra homicidium pmo.§.fi. Silr̃ an liceat mutilare ſeipſũ: hẽs.ſ̄.homicidiũ 5.§.fi. Et de mutilatis ſiue a ſe ſiue ab alio vide.ĩ.vitiatus corpore §.2°.

Utuum dicitur quia de meo fit tuum. A ⁊ obli garis ad reddendũ tantundẽ i ge nere ſuo: ⁊ conſiſtit in his q̃ dãtur ad nume rum pondus vel mẽſurã: vt.l.2.ff.ſi cer.pe. Et dꝫ dari mutuũ nihil inde ſperãdo vltra ſortem: alr̃ eſſet vſura: vñ vide multa circa hoc.ĩ.vſura per totum.

NAufragus Quicquid ex naufragio ac cipitur ſiue de ipſa naui: ſiue de mari: ſiue de littore reſtituendũ eſt.ff.eo.l.ſiquis ex nauigio: aliter nulla conſuetudine ſtatuto vel precepto excuſat quis: quia furtum committitur.ff.de acq. re.do.l.qua ratione.in fi.C.de furtis.l.me uni. Quin etiam ſm leges ſi petatur infra annum condemnabitur ad reſtituendum quadruplum: ſed poſt annum in ſimplum. vt in predicta.l.meum.⁊.ff.eodem.l.i. ſm etiam canones ſi is qui accepit res nau fragorũ etiã eſſet eps vel prelatus aut cleri cus dꝫ deponi: extra de accu.cum dilecti p° Laicus vero niſi ſatiſfecerit dꝫ excõicari: i mo excõicatus ẽ: ex̃ de rap.excõicatiõi. A Et ibi pꝫ ꝙ hec excõicatio cõprehẽdit etiã clericos: cũ tex.indiſtincte loquatur. B Hoc intelligas niſi ſint talia nauigia que piraticam tyrannidem exerceant: vel ſin

inimica nomini chriſtiāo vel pncipi. C. de fur. in auc. nauigia. A Et ibi p3 q pdantes naufragos: ſeu vſurpantes deperdita ex naufragio debēt omniū bonoꝝ publicatione mulctari. Et omnia etiā pdicta notant in ſum. con. li. 2. ti. 5. q. 27. B

Quid ſi dñi terraꝝ cōponant cū nautis aliquo ab eis recepto ꝓ eo q ſecurāt eos q ſi naufragant nihil accipiēt vel accipi p mittent ab eis. Rñ. ſm Guil. Cū al' deberēt hoc grat facere nō l3 aliqd iſta de cā recipe ab eis. A Et acceptū deb3 reſtitui: cū naute penſionē huiuſmōi nō conſtituerint ſimplr ⁊ abſolute ſpontāei: ſed ne deteriora ſuſtinerēt ſm eū. Guil. ⁊ in ſū. con. eo. ti. q. 28. vbi etiam p3 q id qd ſequitur nō videt dictū Guil. B Niſi ſicut in quibuſdā locis ꝯſtituit q qcūq3 accipit aliqd de ipo mari debeat inde certā moderataz portionē habere. Hꝰ enī ſtatutū ſit i fauorem naufragoꝝ ad hoc q homines magi ſtudeāt pquirere res ipas ⁊ premient ꝺ labore ſuo. A Tale ſtatutū ſeu cōſuetudo videt omnino nil valere: cū penitus tollat p auc. nauigia. C. de furt. ⁊. c. excōicatiōi eꝯ de rap. Uñ. ⁊ ſ. in pncipio bene dicit q in hoc cāu nulla cōſuetudine ſtatuto: vel pcepto qs excuſatur. B

N Egligentia.

Utꝝ ſit peccatum mortale. Rñ. ſm Tho. ſcda ſcōe. q. 54. Dupliciter pōt eē mortale. pꝰ mō ex pte eiꝰ qd ptermittit per negligentiā. Qd quidē ſi ſit de neceſſitate ſalut ſiue ſit actus ſiue circunſtantia erit peccatū mortale. Alio mō ex pte cauſe. Si. n. voluntas ītātum ſit remiſſa circa ea q ſūt dei vt totalit a charitate di deficiat: tal' negligentia ē peccatū mortale. Et hoc pcipue ꝯtingit qñ negligētia ſequitur ex ꝯtēptu: alioqn ſi negligentia cōtigat in ptermiſſiōe alicuiꝰ actus vl' circūſtantie que nō ſit de neceſſitate ſalut: nec hoc fiat ex ꝯtēptu: ſed alio defectu feruoris q impeditur interdū ꝓpter aliquod veniale: tunc negligētia nō eſt mortale peccatu3: ſed veniale. A Idē in ſum. cō. li. 3. ti. 33. q. 230. B De negligentia iudicis laici ⁊ quō ſuppleat p iudicē eccleſiaſticū hēs. ſ. iudex. 2. §. 6. De negligentia conferendi bñficia eccleſiaſtica: hēs ſ. beneficium. 1. §. 1. Et ibidem etiā de negligētia eligendi vl' ꝓuidendi i eccla cathedrali vel regulari.

N Egociatio

Que ſunt negocia illicita: ⁊ que nō. Rñ. ſm Ray. Illicita ꝺ ſui nā ſūt illa que ſine pectō fieri ñ poſſūt: vt vſura ſimonia: furta ⁊ adulteria: ⁊ hꝰi. Et ſūt hec omnibꝰ ꝓhibita. 14. q. 4. nec hoc quoq3. 1. q. 1. reperiūt in fi. eꝯ ꝺ iureiur. ⁊ ſi xps ꝓ. Quedā. n. ꝓhibent q2 p ſe mala ſunt. Quedā vero nō ſunt illicita ex ſui natura: vt tutela: cura ⁊ omne exercitiū artiu3 mechanicaru3: vt textorie ſutorie ⁊ ſimiliū: q neceſſaria ſūt vſui humano.

Utꝝ negocia q de ſe ſūt licita poſſint eē illicita. Rñ. ſm Ray. Poſſunt fieri illicita multiplicit. pmo mō quidē ex cā: vt qñ fierēt ꝓpter auaritiā. ſ. ꝓpter iprobā cupiditatē diuitiarū ⁊ non ad neceſſitatē ſed ad aliū finem malum. A Quod ſemp eſt niſi fiant ad ſubuentione3 alicuius rōnabilis neceſſitat ſue vel ꝓximi ⁊ nō pncipalit propter lucrū: vt pōt colligi ex dictis p Tho. ſcda ſcōe. q. 77. arti. 4o ⁊ p dñm Pe de anchorano i. c. 1. de vſur. li. 6. ⁊ p ea que habent in ſum. cō. li. 2. ti. 8. q. 1. ſm glo. Ray. B Et ſm hoc ꝓhibita ſunt omnibꝰ. 47. di. oēs. ⁊. c. ſic hi. 2o ex tpe: vt ſi fiāt diebꝰ feſtiuis i qbꝰ ab hꝰi opibꝰ ceſſādū ē: vt ſ. feriē. §. 7. ⁊. 8. A q icipit qbꝰ. ⁊ ſe. B Itē ex tpe ſic poſſūt dici iudicia ihoneſta q fierēt de nocte aut nō clara die: eꝯ de offi. del. cōſuluit. ff. de ori. iur. l. 2. §. ⁊ q2 mgr̄atibꝰ 3o ex pſona: q2 clicis ⁊ religioſis talia ꝓhibita ſūt. 2. Ti. 2. Nemo militās deo iplicat ſe negocijs ſecularibꝰ. Hieroꝰ di. 88. Negociatorē clericū ⁊ ex iope diuitē ⁊ ex ignobili glioſū q̄i quādā peſtem fuge: eꝯ ne cle. vel mo. p totū. De hac matia hēs adhuc. ſ. §. ante pl't. ⁊ pl't. Laicis vo illa ſūt cōceſſa. di. 86. puēit. ⁊ Augꝰ. 88. di. Fornicari hominibus ſemper non licet. i. nunq3. Nego ciari aliquando licet: aliquando non. Ante. n. q3 aliquis ſit eccleſiaſticus l3 ei negociari: facto id eccleſiaſtico nō l3. 4o ex loco q2 i loco inhoneſto ⁊ ſuſpecto nō d3 qs negociari ſeu conuerſari. ff. de arbi. l. ſi cum dies. §. ſi arbiter. 81. di. in omnibus. 27. q. 1. ſiquis ſacro. Item quandoq3 ſunt inhoneſta ex loco ꝓpt loci excellētiā: puta qñ i eccla hꝰi fierēt q ñ ē locꝰ negociatōis: ſed orōnis. vñ ⁊ ipe dñs eiecit vñ vēdētes ⁊ emētes: Math. 21. ⁊ Joh. 20. ⁊. 16. q. 8. ⁊ hoc diximꝰ. A Adde q quinto negociatio

redditur illicita ex mō: vt ſi fiat cū mēdaciis deceptōib⁹ ꝛ ſilib⁹: vt i ſū. cō. d. q. i. vbi hec notāt ſm Ray. ꝛ Hoſti. ꝛ Al. B

Negocia q̄dā ſūt q̄ ſine peccato vix fieri pñt: de pe. di. 5. negociū. Et gratia exēpli ponūt quinq3. ſ. cura rei familiariſ: militia mercatio: procuratio: ꝛ admiſtratio: de pe. di. 5. q̄litas. ꝛ. c. falſos. di. 25. qualis. diſtin. 88. ꝯñs. hec Ray. Sed Hoſti. addit dicēs Adde ſextū ꝙ q̄ſi periculoſius ē oib⁹. ſ. aduocatio. Sed ꝛ ſeptimū nō dimittas. ſ. epiſcopat⁹ offiñ quo nihil miſerius ꝛ periculoſius ſi ꝑſūctorie agaſ. 40. di. ante oia. A Iſta duo vltima pñt ſub procuratione ꝛ adminiſtratōe ꝯphēdi: vt in ſū. cō. e. ti. q. 18. vbi ēt addiſ ſm Ray. ꝙ pñtalis caute ꝛ diligēt dz dirigere intētos talibus vt recto fine laborēt ꝛ exerceāt officia ſua. B

Utrū negociatores poſſint licite lucra recipere. R̷° ſm Guil. Cū laborent pro oib⁹ ꝛ q̄ſi cōe negociū in mercib⁹ gerāt pñt moderatū lucrū accipe: ſec⁹ de imoderato: ex̄ de emp. ꝛ vē. c. i. A Moderamē aūt h⁹i lucri ſm glo. Ray. ꝛ. in. dcā. q. 18. ad arbitriū boni viri limitandū ē: qꝛ ñ ē determinatū q̄tū in ſingulis ſolidis aut libris aut marchis accipe liceat de lucro. Hoſti. autē vt ibi pz dicit ꝙ ad hoc vt mercatores ſine oi fraude officia ſua exerceāt bona fide cōſulerez talib⁹ ꝙ de liñia epi ſui ſcirēt q̄tum pñt lucrari in menſura bladi et vini ꝛ ſilib⁹ vel q̄tū pro libra poſſent vltra q̄ emerunt vēdere i recōpenſationem laboꝝ ꝛ expēſarum ꝛ ſi ſic venderent ſine mendacio: ipos crederē eē i tuto quo ad peccatū negociationis: ar. ex̄ de emp. ꝛ vē. c. i. Qui aūt q hoc nō faciūt ſine periculo vix euadūt. B

Quid de artificibus qui faciūt vel vendūt gladios ſagittas baliſtas aut venena et ſimilia. R̷° ſz Ray. Si ꝑpter hoc faciūt vel vēdūt vt hōies hēant talia ad abuſū: aut ēt ſi ſcienter vendūt illis ſeu donāt quos eſtimāt talibus abuſuros mortaliter peccāt: et oia peccata q̄ inde ſequūſ eis imputāſ. xi. q. 3. precipue. 17. q. 2. ſi abſtines. 5. q. i. votum. Si āt tales negociatores dicāt ſe bonā itētōnē habuiſſe: qꝛ credebāt ꝙ emerēſ ꝑpter licitū vſū: vel ſi nihil ſuper hoc cogitabant ſeu ignorabāt ꝙ eſſet illicitū talia facere vel vendere in oibus dictis caſibus diſtinguo qꝛ ſi ille res pñt eē vtiles: vt arma in bello iuſto: aurifrigiū ad ornamēta eccleſiaſtica quedā ēt venena ad aliqđ medicinale: vl̄ ꝯ alia nociua qui talia vendunt ñ peccāt niſi forte probabiliter dictaret ſibi ꝯſcia ꝙ emptor rē q̄rit ad malū: tūc. n. ñ dz vēdē. 23. q. 5. de occidēdis. ꝛ. 5. q. 5. non ois. A vel niſi exercitio alicuius artis indifferenter. i. q̄ pōt eē licita ꝛ illicita plures male vterētur qꝛ tūc talis ars efficitur illicita ꝛ extirpāda Un̄ Chryſo⁹. ſuper Matth. ꝛ ponit Tho. 2ª 2ᵉ. q. 169. arti. 2. dicē: Eas ſolas oz artes vocare q̄ nutrimentoꝝ ꝛ eorū q̄ cōtinent vitā noſtrā ſūt tributiue ꝛ ꝯſtructiue. Si tñ operibus alicuius artꝭ vt plures male vterēt q̄uis ꝯ ſe ñ ſint illicite: ſūt tñ ꝑ offiñ ꝓncipis de ciuitate extirpāde ſm documenta Platonis. hec ille. Qđ pōt intelligi veꝝ niſi talis ars eēt circa rē oio neceſſariā: puta tabernā: hoſpitiū: ꝛ h⁹i: qꝛ tūc nō ꝓhiberetur ꝑpſ neceſſitatem: ſz aliſ ꝓuidēdū foret ꝯ incōuenienter accñtia. 83. di. ꝯſētire. B Si vo ille res ad nullū vſū ſunt vtiles niſi ad peccādū: A ſicut ſūt quedam venena mortifera: ꝛ ad nullū bonū vſū vtilia: vt ſuture ſuꝑflue ac ſūptuoſe camiſiaꝝ: q̄s precipue faciūt hiſpani dātes ꝓ factura vni⁹ camiſie plus in triplū vel q̄druplū q̄ valeat tota camiſia: ꝛ ſimilia ſm eūdē Ray. in ti. de neg. ſecularibus. §. ſed q d. vbi ꝑdcā ponit: B tūc indubitāter peccāt faciēdo: tenendo: vendendo: ſeu donādo aliis. xi. q. i. c. i. ff. de ꝯhen. ēp. ꝙ ſepe. §. veneni mali. qꝛ flagitioſe rei nec emptio nec mādatū: nec ſocietas valere pōt: ꝛ oia mala ſequētia iſtiſ iputabūtur: qꝛ qui occaſionē dāni dat damnū dediſſe vr: ex̄ de iniur. ꝛ dā. da. ſi culpa Con. Tho. ꝛ Hoſti.

Quid de his q̄ faciūt vel vendūt ornamēta mulierū aut ſotulares pictos aut veſtes cū immoderata ſūptuoſitate conſutas R̷° ſm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 169. qꝛ mulieres licite pñt ſe ornare: vel vt ꝯſeruēt dēcētiā ſtatuſ ſui vel ēt aliquid ſuperaddere vt placeant viris ſuis: ꝯñs ē ꝙ artifices taliū ornamētoꝝ non peccāt in vſu talis artis: niſi forte inueniēdo aliq̄ curioſa ꝛ ſuperflua. vnde Chryſo⁹ dicit ſuper Matth. ꝙ ab arte calceariꝝ ꝛ textorū multa abſcidere oz. Etenī3 ad luxuriā deduxerūt neceſſitatē ei⁹ corrūpētes artē male arti commiſcentes. A Satis pz per Tho. in loco allegato: ꝙ artifices iſtātū peccāt inq̄tuz ꝛ vtētes ſm diſpoſitionē poſitā in. §. precedēti. Quō vo peccent

vĩctes deo dãte dicetur.ĩ.ornatus. B

Quid de factoribus taxilloꝝ ſchacoꝝ aleaꝝ: ⁊ h⁹i. R̷° ꝺm Guil. Quia lud⁹ taxilloꝝ vt frequẽtius peccatuꝫ mortale ẽ: vt dictuꝫ ẽ.ſ. lud⁹ alee.§.3.nõ ẽ licituꝫ viuẽ de artificio taxilloꝝ: ſed de facientibus ſchacos ⁊ tabellas qb⁹ freq̃nti⁹ ludiẗ ad ſubleuationẽ tediĳ vel laboris nõ vꝫ illicituꝫ: vt ſ.ludus ⁊ ioc⁹.§.i.2.⁊.4. A Veꝝ ẽ ſi ſic eẽt ꝙ cũ his ſine peccato luderet: quod hodie ſic eſſe nõ videt: al' idẽ dicẽdum eẽt de his quod de taxillis ꝑpter eandẽ rõnem: ar.ex̃ de v̾bo.ſi.intelligẽtia.vt ⁊ põt colligi ex dictis.ſ.§.qd ð artificibus in additione. B

Quid de faciẽtib⁹ ſerta de florib⁹ i diebꝰ feſtiuis. R̷° Non credo eẽ excuſabiles qꝛ ꝓter ꝑiculuꝫ qð de facili põt ꝯtingẽ ex abuſu h⁹i q̃ ſunt incitamẽta vanitatis ⁊ laſciuie violatur obſeruãtia diei ſacre in operãdo. A Hucuſqꝫ vꝫ fuiſſe dctm̃ Guil. vt in ſum.con.e.ti.q.20.ad fi. Nõ autẽ qð ſeqꝫ: ſed ⁊ illud veꝝ eẽ puto ſane intellectũ B lꝫ poſſet eẽ labortã modic⁹ ⁊ ſine precio nec ad laſciuã intentionẽ: ſed moderatam recreationẽ ꝙ non eſſet peccatuꝫ aut non mortale: ſn̄ia eſt Guil.

Utꝝ aliqua negociatio ſit clericis licita. R̷° ꝺꝫ Ray. Si clericus indigeat poteſt aliquo honeſto artificio ſibi neceſſaria acquirere dũ tm̃ ꝑꝑ hoc nõ deſiſt a diuinis officĳs: di.91.ꝑ to.de ꝯſe.di.5.ex̃ ne cleri. vel mo.c.i. Itẽ põt recipe poſſeſſiones excolẽdas ad q̃rtã vel q̃ntã partẽ: ⁊ h⁹i ſeu conducere ipſas ad ſuſtentationẽ ſuã ⁊ ſuoruꝫ ar.di.86.ꝑuenit in v̾bo auaricie cã. A Et ibi hoc ſẽtit gl. B Et di.91.cleric⁹.ſatiſ con. Hoſti. Põt ei locare animalia: vt oues ⁊ boues. A Veruꝫ ẽ ſi habeat eos de ſuis decimis: vel ð ſucceſſiõe parẽtum vel aliunde ſibi datos: ⁊ ſi etiã hẽat multa paſcua ⁊ emat pecora vt paſcãt ibi ad neceſſariã ſuſtẽtationẽ ſuã ⁊ ſuoꝝ ⁊ i alimẽtũ paupeꝝ. Si autẽ emat pecora vt tradat ad cremẽtuꝫ: vel vt aliqd agat in fraudeꝫ negociatõis illicituꝫ ẽ ꝺm gl. Ray. vt in ſũ.cõ.e.ti.q.3. B Ad certum fructum dũmõ ꝑ ꝯ̃ctuꝫ q al' ſit licit⁹: vt ⁊ Guil. dicit addẽs ꝙ ẽt põt emere rẽ vt eã melioratã carius vendat: vtputa pulluꝫ equũ nutriẽdo: vel ſi tabulã emat vt faciat imaginem Nam in talibus nõ eſt negociatio ſed artificium: vt nõtur.14.q.4.canonũ. A. In glo. B.ð ꝯſe.di.5.nũq̃.ex̃.ne cle. vl' mo.c.i. A Predcã ẽt nõ.i ſũ.con.li.2.ti.7.q.41.⁊ ti.8.q.2.ad fi.⁊.q.ſe. B. Que pena clicoꝝ q al' negocĳs ſclarib⁹ ſe imiſcẽt. Rñdeo. Debẽt excõicari: ex̃ ne cle. vl' mo. ſub inẗminatiõe. A. Iſtud.c.nõ vꝫ ibi hẽri: veꝝ tñ ẽ ꝙ ꝑ oi peccato mortali a quo qs nõ vult corrigi põt excõicari xi.q.3.nemo epoꝝ.al'.c.icipit ꝺꝫ inſtituta.⁊ eſt ibi. B.⁊ ſi nõ ſe correxerint debẽt deponi: diſ.91.cleric⁹.ex̃ ne cle.vl'.mo.ſꝫ nec. Ita tñ ꝙ religioſi diſtricti⁹ q̃ȝ alĳ puniãt: vt i.d.c.ſꝫ nec. In foro aũt pn̄iali dꝫ eis iniũgi vel ſaltẽ ꝯſuli: vt ea q̃ ꝯ̃ formã ꝑdictã lucrati ſũt ſtudeãt paupib⁹ erogare.14.q.5.q hẽtis. A. Nã ad hoc nõ teneẗ ꝑciſe ꝺꝫ glo. Ray. vt in ſũ.con.eo.ti.q.5.vbi ẽt nõnꝫ q̃ i hoc §.hñt. B. Circa negocia clicoꝝ pl'a hẽnẗ.ſ.clicus.2. A. Et ibi lati⁹ de his penis dꝫ. B. Iteꝫ ad mãm negociatiõis ꝑtinẽt plura que hñtur.ſ.emptio.⁊.ĩ.vſura.3.

Neophitus quis dicat.

R̷° ꝺm Ray. Neophitus dꝫ nouellus in fide: a neoſ qð ẽ nouũ: ⁊ phitos qð ẽ fides 48.diſ.qm̃. Iteꝫ neophiti dñr nouelli i r̃ligiõe.di.48.ſic. Iõ Hoſt. A. Iõ i ſũ.ꝯ.li.3.ti.14.q.i. B.

Quare neophiti ꝓhibenẗ ordinari. Rñdeo ꝺm Ray. Cauſa ẽ duplex. Una cã ẽ ne icidãt in ſuꝑbiã putãtes ꝙ fides xp̃iana ſiue religio multũ eis idigeat.48.di.§.ꝑmo.⁊.c.qm̃. Alia cã ẽ qꝛ nõ ſũt expti ſtatus ecclie vel religiõis: nec ſciũt modos ꝑſonaꝝ. Item nõ ieiunauerũt nec fleuerunt nec ꝓbauerũt nec ꝓbati ſũt: vt in dicto.§.ꝑmo.⁊.c.quoniã. Un̄ tales nec ad minores ordines ꝓmoueri debẽt: imo nec tonſurari: ar.19.q.3.monaſterĳs. Satis con. Goff. ⁊ Hoſti. A. Ideꝫ in ſũ.con.eo.ti.q.2.⁊.3. B. De neophitis in religione: vide.ĩ.nouitius.

Notorium

qd ſit. Rñdeo ꝺꝫ Ray. Notoriũ aliud iuris: aliud facti. Notoriũ iuris ẽ de quo qs canonice eſt condẽnatus: vel in iure confeſſus: vl' legitime cõuict⁹.15.q.5.ꝑſbr.⁊.q.vltia.ſiqs ꝑſbyẗ.⁊.c.ſciſcitãtib⁹.⁊.q.6.ſiquis appellat. A. al' icipit: ⁊ qui appellat. B .§.ſũt ⁊ quoꝝ ex̃ de coha.cle.⁊ mu.v̾a.⁊.c.q̃ſitũ. Noto

Glo.
diferentia Inter notoriuꝫ et manifeſtũ Comunẽ opinionẽ et famã vide p ðnõ neꝫ finalẽ ad abb. in .c. iteꝫ cũ oppis de teſtibus. Poſt. et abb. c. tra de cohabitacione et mulie

riũ ꝟo facti ẽ cũ pplus ẽ teſtis ꝛ diſſimu la
tiói nó ẽ loc⁹.61.diſ.i ſacerdot b⁹i ſi.ex̃ de
coha.cle.ꝛ mu.tua.ff.de ri.nu.l.palã i p̃n.
Et hoc itelligit ſiue ſit crimẽ notũ o mnib⁹
q ſũt i illo loco.ſ.villa vł pochia. A .Etiã
ſi in loco nó ſũt niſi decẽ:q2 decẽ hoies po
pulũ faciũt.10.q.3.vnio.ſm glo. Ray.vt i
ſũ.con.li.3.ti.30.q.15.vbi etiã hec oia notã
tur q̃ ꝛ hic ponũt. Et nõt gl.i dicto.c. vnio
ſ.q decẽ faciũt plebẽ. Et glo. Ray.vbi.s.
dic̃ q ſi etiã pochia hẽat mille pochiãos ꝛ
ſolũ decẽ ex illis graues ꝛ honeſte pſone ſcã
daliçent.de focaria ſacerdotũ pót dici q po
pul⁹ ſcãdaliçet:cũ decẽ hoiẽs pplm faciũt:
vt dcm̃ ẽ. M°gl. Ex quo pz q illi ſup quo
ẽ tale ſcãdalũ ẽ purgatio idicenda:ex̃ d co
ha.cle.ꝛ mu.tua noſ. B .ſiue maiori pti.
A facit.2.q.1.de manifeſta. B .Et tale
notoriũ itez ſubdiuidit:q2 aliud ẽ notoriũ
facti act⁹ durãtis:vt cũ qs tenet adulteram
publice i domo:ſiue etiã ↄcubinã. Aliud ẽ
notoriũ facti trãſeũtis:vt cũ aliqs publice ho
minez interfecit. Sz ꝛ eſt tertiũ notoriũ facti p̃
ſũpti:vt ſi aliqs publice hĩt⁹ eſt p filio vel
affine ꝛ h⁹i. In notorio igit iuris exigit qñ
q3 pbatio ↄ negantẽ:ex̃ de ſe.ꝛ re; iudi.ſic
In notorio ꝟo facti nó reqrit ordo iuris
q al etiã regularit obſeruãdus ẽ:ex̃ de iure
iur.ad noſtrã ꝛ°. Euidẽtia nãq3 patrati ſce
leris nó idiget clamore accuſatoris:extra
de accu.euidentia.

Nouitius Utrũ ĩpubes.ſ.ante 14.annuz. A .ſ.
quo ad maſculum:quo ꝟo ad femi
nã pubertas dĩ i.12.20.q.2.puella.ꝛ.s.ĩpu
bes. B poſſit itrare religionẽ:vt ſit ibi no
uiti⁹. Rñ. Tal' qdez poſſũt offerri a parẽti
b⁹ ſi ipe ↄſẽtit.20.q.1.puelle. Et nihilomi
nus q̃3 cito puenerit ad pfectã etatẽ.ſ.ad
14.ãnũ pót egredi.20.q.3.pñs.ex̃ d regu.
cũ ſimus. A Et ibi hoc notat glo. B
Qd ſi tal' impubes ppria volũtate itrat:po
teſt extrahi a pẽe vel tutore.20.q.2. puella.
A .Et ibi addit: Ac ſi ãnuz ꝛ diẽ diſſimu
lãdo ↄſẽſerit ſiue tutores ſiue parẽtes neq3
ipſe neq3 ipſa mutare poterit.dic̃ glo.vſq3
quo puenerit ad legitimã etatẽ. B.
Utrũ nouitio ingredieti religionez ſuf
ficiat q attigerit.14.ãnũ. Rñdeo: Non
ſufficit:ſz opz q pſcecerit: vt expſſe hẽt:ex̃
de regu.ad nrm.in tex.ꝛ glo.ꝛ.c.ſignifica
tum. Aliũ pót repeti vt in pcedenti dictuz
eſt. A .Ad predicta vr̃ facere.c.his q de
re.iuris li.6.

Sz vtrũ ſufficiat ſi malicia ſuppleat eta
tẽ. Rñdeo ſm Ray. Sufficit ex̃ de regu.
poſtulaſti. Sz hoc nullo° ẽ verũ:ſic̃ expſſe
nõt.20.q.1.i ſũ.q. Et idẽ ponit Jo.an.de
reg.eos i cle. Qd aũt. Ray.dixit q ſuffi
ciebat ſi malicia ſuppleret etatẽ:verũ dixit
ſuo tpe.ſ.qñ fecit ſũmã ꝛ currebat ꝑ ↄpi
latio decretaliũ:ſed hodie d ipſa decretali
poſtulaſti.ꝟba illa ſubtracta ſũt. A Idẽ
dicit glo.in dicto.c.poſtulaſti. B.

Qd eſt tp̃s pbationis i nouitio. Rñ.
Sic̃ ex p̃dictis pz:ẽ.15⁹.ãnus. Nã cũ non
poſſit igredi niſi ↄpleto.14.ãno:vt in.2.§.
dictũ ẽ:ſeqtur q tũc icipiat ãnus pbatõis
Et hoc ẽt ipm expreſſe tradit Jo.an.ex̃ de
regu.bñficiũ.li.6.ꝛ.c.is q.eo.li. Sz ꝛ hoc
rõnabile ẽ:q2 tp̃s pbatiõis dat ad pban
dũ auſteritatẽ religionis:vt ex̃ de regu.ad
aplicã. Int q̃s precipua ẽ cuſtodia caſtita
tis:quã cõiter loquẽdo nó ẽ apt⁹ antea p
bare.ꝛ iõ ſi infra dictũ tp̃s geſtat⁹ fuit ha
bit⁹:q nec ſciſſura nec colore diſtinguit ab
hitu pfeſſoꝝ nó ppter hoc inducit tacitã
pfeſſionẽ. Sec⁹ ſi tal' hitus p⁹ dictã etatẽ
geſtat⁹ fuerit:q a pfeſſionẽ iducit:vt i cle.
eos de regul. A Satis p p̃dictis vr̃ facẽ
c.1.i p̃n.ex̃ de regu.li.6. B.

Que pena ſi qs añ legitimũ tp̃s pba
tiõis nouiti⁹ recipiatur ad pfeſſionẽ. Rñ.
In ordibus mẽdicantiũ illi q reciperẽt in
currerẽt triplicẽ penã.p̃ma ẽ q a peccarẽt
mortalr eo q agũt ↄ id quod preceptum
ẽ i ꝟtute obie ꝛ ſub pena excõicatõis.ſcða
pena ẽ q2 oẽs q recipiũt ſũt ſuſpẽſi a rece
ptione cuiuſcunq3 ad profeſſionez. tertia
eſt q a ſuis fratribus debent puniri pena
que ſolet infligi pro culpis grauibus:ha
bentur hec extra de regu.non ſolum li.6.
ꝛ.c.conſtitutionem. Ille quoq3 qui ſic re
cept⁹ fuit lz ſecularis eẽ non poſſit: non ta
men eſt alligatus ipi ordini per illam pro
feſſionem. A. In dicto.c.nó ſoluz.ſic dĩ:
In ꝟtute obie ſub pena excõicatõis diſtri
cti⁹ ihibem⁹:ne añ annũ pbatiõis elapſũ
q ẽ maxime in ſubſidiũ fragilitatis hũane
regulariter inſtitutus quẽq̃3 ad profeſſio
nem veſtri ordinis ſeu ad renunciationez
ſeculo faciendam recipere:nec conſtitu
tum infra huiuſmodi annum aliquatenus
impedire:quo min⁹ ĩfra ipſuz ad aliã reli

gionem quā maluerit trāſeat. Vel niſi ma/
ior ań. 14. annis exńs ꝓfeſſus fuerit tacite
vel expreſſe aut euidenť ꝯſtet illā vitā voluiſ
ſe mutare: qđ tń non preſumitur niſi clara
probatōe vel ꝯpetētibus indicijs ońdatur
oīo ad ſeculū redire: ſicut de ſua voluntate
ꝓceſſerit preſumat. Qđ ſi forte ꝯ ⁊c̄. Et in/
telligitur quis ſeculo renūciare ⁊ vitā volu
iſſe mutare: qń bona ſua diſtribuit paupe
ribus: vt notat gl. ⁊ Pe. de ancha. ſup. d.
c. non ſolū. Ubi ēt idē dicit Archi. addēs
idē eē ſiqſ qń ingredit religionē facit teſtm̄
ac ſi deberet mori ⁊ trāſferat oīa bona ſua
in heredes ⁊ legatarios ⁊ in pias cās ⁊ mu
tat habitū. Et iō ꝟba illa q̄ hńt in regula
ordinis minoꝝ: Uadāt ⁊ vendāt ⁊c̄ nō ſic
accipienda ſūt: vt ex his volētes ingredi re
ligionē cogāt vel etiā inducāt ad diſtributi
onē faciendā infra annū probatōis: aľs lo
cū hērent pene dicti. c. nō ſolū. Sed vt eis
oſtēdatur ꝙ illud debēt agere ante profeſ
ſionē oīo ſi p̄ ꝓuiſ ꝓp̄o motu nō fecerint: et
q̄liť in religione debeāt viuere: vꝫ expropa
ti penit⁹ tā in ſpāli q̄ʒ ēt in cōi: ſicut accepi
ex collatiōe plurimoꝝ doctoꝝ. B In ali
is ꝟo ordinib⁹ ꝓfeſſio expreſſa vel tacita
pōt fieri licite infra annū. ⁊ ſi fiat expreſſe
ēt ſeculari habitu ń mutato illi religioni ꝓ
ciſe obligať quā ꝓfeſſus ē. Si ꝟo fiat taci
te. ſ. p̄ ſuſceptionē habit⁹ ꝓfeſſoꝝ: tūc infra
annū ń obligať illi religiōi ſpāliť ſed gene
raliter religioni: dūmō recipiēſ ſit etatis ap
te. ⁊ ſi fuit ſciēs ⁊ volūtarius: ⁊ ſi in illo ha
bitu ⁊ volūtate triduo perſeuerat: extra đ re
gu. conſtitutionē. li. 6.

Pone ꝙ nouiti⁹ apte etatis fuit i aliq̄
religione mēdicātiū p̄ tres menſes poſtea
exiuit: poſt alios tres mēſes reintrauit: nū
q̄d ꝓmi tres mēſes debēt ꝯputari ad ānū
ꝓbatōis. R̷° ſm Bonicōiꝝ doctorē decre
toꝝ filiū Io. an. in q̄dā q̄ōne diſputata: di
cendū ꝙ ń ꝯſtat ꝙ iura ſtatuerūt annū ad
ꝓbādū regulares auſteritates: vt extra de
regu. ad apoſtolicā. Sed regularis auſteri
tas ꝓ ſui maxima pte in ꝯtinuatōe cōſiſtit
Nā aliquis poſſet faciliť ieiunare ſiue abſti
nere vno die vel menſe q̄ forte nō poſſet cō
tinuare: iō ad verā ꝓbationē cōtinuatio re
quiriť. nā alr̄ eēt ꝓbatio ſiqs vno mēſe ſta
re in ordine ⁊ vno in ſeculo: ⁊ poſtea iterū
vno in ordine: ⁊ vno in ſeculo: ⁊ ſic faceret
p̄ annū ⁊ h⁹i. Preterea cū tex. indefinite
loq̄t: dicēdo auſteritates: vniuerſalr̄ ipſas
ꝯꝓhēdit: vt notať p̄ Di. de re. iur. in rubri
ca. A facit ex̄ de deci. ad audiētiā. B
Ponam⁹ g° ꝙ itrauit in ianuario ⁊ exiuit
in carniſpriuio: deinde reintrauit i paſcha
ſi primi mēſes cōputabūť ei nihil ꝓbauit
de quadrageſima. Et ſiľe dicā de aduētu vľ
de hyeme ſeu eſtate: in quibus anni p̄tibuſ
varie ſūt religionis auſteritates. Preterea
qń iura loquūť de annali ſpacio: đ ꝯtinuo
intelligēdū ē: vt notať p̄ Io. p̄rem meū. de
elec. c. i. li. 6. Et eſt etiā tex. c. ii. ⁊ c. cupiētes
§. certū. Ad hoc ēt facit qđ notať. ff. de his
qui no. infa. l. genero. ff. de diuer. ⁊ tēp. pre
ſcrip. ſup̄ rubrica. Itē ꝙ iura dicūt ꝙ que
libet preſcriptio ita impeditur p̄ actū ꝯriū
ꝙ neceſſe eſt aliā inchoari: vt extra de pre
ſcrip. auditis cū ſiīibus. Preterea caſus
pͥ legis que dicit ꝙ ille ſeruus dī eē vetera
nus q̄ āno cōtinuo ſeruiuit. Ille aūt dī no
uitius q̄ non ſeruiuit āno cōtinuo: vt. ff. de
pub. l. fi. §. quotiēs. B Nec ē ꝯ qđ nō. p̄
Spe. in rubrica de ſta. regu. Nā errore ſcri
ptoris thema eius mutatū fuit. Caſus eniꝫ
ſpeculatoris ē qń quis integro ꝓbationis
anno in monaſterio ſtetit: ⁊ anteq̄ʒ profeſſi
onē faceret exiuit ⁊ poſtea rediijt: vtrū ꝓba
tionis ann⁹ ſit ei de nouo cōcedēdus. Et te
net ꝙ nō. Qui caſus a noſtro multum di
uerſus ē. Et ꝙ Spe. talē caſum poſuerit du
plicite r. ꝓ p̄mo: q̄ꝛ dicit ipſam q̄ōnem eſſe
Bar. bri. in venerialibus. A Puto ali/
quē tractatū fore. B Et etiā ei⁹ ꝟba in re
ſpondēdo ſcribit: cū tamē ibi Bar. nihil đ
noſtro caſu: ſed nūc de dicto loquať. 2° q̄a
ipſe Spe. probat ſolutionē illā per. c. frater
nitatis. 34. di. Qđ. c. de noſtro caſu nihil
penitus dicit.

Utꝝ q̄ vult itrare religionē vt ſit ibi no
uitius: ſi loc⁹ ń pōt ei ꝓuidere de veſtib⁹ ⁊
ſuis neceſſitatibus poſſit hac occaſione tol
lere alteri vt ſibi ꝓuideat. R̷° qui rem acci/
pit cuius nō eſt dńs male facit: q̄ꝛ furtum
cōmitit. Mala aūt nō ſūt faciēda ꝯpēſati
one boni. i. q. i. nō ē putāda. 14. q. 5. forte.
32. q. 4. ſic̄. 22. q. 2. ꝓᵐ. Uide. ſ. peculiū in fi.

Utꝝ nouitius poſſit eligi in ꝓlatū. R̷n°
ad abbatiā vel ꝓlaturā religionis eligi nō
pōt niſi expreſſe ꝓfeſſus: ad ep̄atū ꝟo: dū
tń aľs ſit idoneus eligi pōt. A ſiue eccľia
cathedralis ſit ſecularis: ſiue regularis: vt in
in. c. nullus de quo. ſ. B Et nouitius ⁊ ń

expreſſe profeſſus: ex̄ de elec. nullus li° 6.
Utrū nouitius licite poſſit ordinari. R° ſꝫ Ray. Nec p̄maꝫ tonſuram nec aliquē minorē ordinē recipere debet donec probat° ſit: ar. 19. q. 3. mō aſterijs. hec Ray. ⁊ Hoſ. Sꝫ qđ in ip̄o. c. monaſterijs dꝛ ꝙ expectādū ē ꝑ biēniū. dicit Guil. Credo ꝙ exquo recepti ſūt ad ꝓfeſſionē legitime vel hin ꝓ pfeſſis eoip̄o hēani pro ꝓbatis ⁊ ordines poſſint recipe. Satis con. Hoſti. A Idē in ſū. cō li. 3. ti. 4. q. 3. B Qđ ꝑcutiens nouitiū excōicat° ē hētur ſ̄ excōicatio. 2. § 21. q incipit. Quid ſi verberetur. de nīā ēt nouitioꝝ habētur pla. j. religio. 2. Et ſi nouiti° erat bn̄ficiat° qd fiet de bn̄ficio: vide. j. religio. 2° §. xi. q icipit: Atꝫ ep̄i.

N Uptie. De tempore quo ꝓhibentur nuptie hētur ſ̄. ipedimentū. 17. Et de pluribus alijs q̄ ipediūt nuptiaſ ſatꝫ dcm̄ ē. ſ̄. ipedimētū. 1. cū c. ſe. Itē ad nuptias ꝑtinēt ea q̄ dcā ſt. ſ̄. mrīmōiū p̄° cū oib°. c. ibi ſeq̄ntibus.
Utrum nuptie ſecunde ſint benedicende. R̄ndeo ſm Ray. Uir ⁊ mulier trāſiens ad bigamiam non debet iterū a p̄ſbytero benedici: extra đ ſecun. nup. vir autē. Aliter preſbyter qui talem benedictioneꝫ celeb: a uerit ſuſpenſus a bn̄ficio ⁊ officio debꝫ ad ſedē apoſtolicā mitti: extra de ſcđis nup. c. 1. Et hoc itelligē ſm Guil. ⁊ Goff. niſi de ꝯſuetudine alicui° eccl'e aliter obtineret: qꝛ tunc poſſet ſine periculo bn̄dictio iterari: de pe. diſ. 3. §. ex ꝑſona. A qꝛ tale ſtatutū forte factum eſt ad exhortationem ꝯtinētie ſm Goff. vt in ſū. con. li. 3. ti. 24. q. 6. B Quin etiā ſm Tho. i 4. diſ. 42. cum dꝛ ꝙ ſcđe nuptie nō debēt bn̄dici: intelligit qn̄ tā ex parte viri q̄ꝫ ex p̄te mulieris vl' ſaltem ex p̄te mulieris ſūt ſcđe. Si autē ꝟgo ꝯhit cū illo qui habuit aliā vxorē nihilominus nuptie bn̄dicēt. Saluat. n. ibi aliquo mō ſignificatio. Con. cū hoc Ber. A. ſ. i dcō c. vir aūt. vbi n̄ hoc ſimpliciter tenet: ſꝫ dic ꝙ cum aliquis ducit virginē bn̄dictio iſta itat ſm ꝯſuetudinē quorūda locoꝝ: ⁊ h° ſi papa ſciat talē ꝯſuetudinē ⁊ tolerat: al' n̄ valet. Hoſ. etiā vt pꝫ i dcā. q. 6. dic ꝙ ſine muliere i alio mrīmonio bn̄dict° ē: nō dꝫ bn̄dictio iterari immo oio dimitti: qꝛ vnus ſine alio benedici nō dꝫ. Dicit etiā ꝙ duo bigami ꝯhentes 2° q nūq̄ꝫ fuerūt bn̄dicti bn̄dicātur. B De nubente infra tp̄s luctus, ſ̄

lex. §. 9. ꝟ. 7.

O Bedientia primo

cōiter an ſit virtus. R̄ndeo ſm Tho. ſcđa ſcđe. q. 104. Eſt qdē virtus moralis: cui° ſp̄ale obm ē preceptū tacitū vel exp̄ſſum. Uolūtas. n. ſuperioris quocūq̄ꝫ modo inoteſcat ē quoddā tacitū p̄ceptum: ⁊ tanto videt obediētia promptior: quanto pl° preuēit preceptū expreſſū.
Atꝫ obediētia ſit maxia virtutū. R̄n. ſm Tho. vbi. ſ̄. Uirtutes theologice. ſ. q̄ deo ſm ſe inherēt ſūt potiores virtutibus moralibus: qb° aliqd terrenū cōtēnitur: vt deo inhereat. Int ꝟtutes aūt morales tāto aliq̄ ē potior quāto magis aliquid ꝯtēnit: vt deo inhereat. Sunt aūt tria gnā bonoꝝ q̄ hō pōt cōtēnere ꝓpter deū: quoꝝ iſimū ſunt exteriora bona: mediū ſunt bona corporis: ſupremū aūt bona aīe. Int q̄ quodā mō precipuū ē volūtas: inq̄ꝫtū. ſ. ꝑ volūtatē hō oib° alijs bōis vtit: ⁊ iō ꝑ ſe loquendo laudabilior ē obie ꝟt° q̄ ꝓpt deū ꝯtēnit ꝓpriā volūtatē q̄ꝫ alie ꝟtutes morales ꝓpt deū aliq̄ alia ꝯtēnūt. Un̄ greg° vlt. moral. Obia victimis iur p̄pōit qꝛ ꝑ victimaſ aliēa caro ꝑ obiā ꝟo volūtas ꝓp̄a mactat A Hoc ēt dcm̄ trāſūptū ē. 8. q. 1. ſciēdū. B
Utrū ſubditi teneātur in oib° ſuis ſuperiorib° obedire. R̄ndeo ſꝫ Tho. vbi ſupra Duplr pōt cōtingē ꝙ ſubditus ſuꝑiori ſuo nō tenet obedire. p̄mo mō ꝓpter preceptū maioris ptātis: vn̄ ſup illđ Ro. 13. Qui reſiſtūt ptāti ip̄ſi ſibi dānatiōeꝫ acqrunt. dicit glo. Si qd iuſſerit curator: nūquid faciendū ē ſi ꝯtra ꝯſulē iubeat. Rurſus ſi qd ꝓcōſul iubeat ⁊ aliud imperator: nūquid dubitatur iſto ꝯtēpto illi eē ſeruiēdū: ergo ſi aliud imperator aliud dn̄s iubeat cōtēpto illo obtēperādū ē deo: ⁊ ad idē facit illud act. 4. Si iuſtū ē vos po 1° audire q̄ꝫ deū iudicare ⁊. diſ. 8. q̄ ꝯtra mores. xi. q. 3. q reſiſtit. ⁊. c. nō ſemp. Ubi dicit glo. ꝙ inferior nō ſolū obedire nō dꝫ cū preceptū eſt iniuſtū ſꝫ ēt cū inhoneſtū. 2° mō n̄ tenet iferior ſuo ſuꝑiori obedire ſi ei aliqd precipiat in quo ei non ſubdit. Dicit. n. Seneca. 3° de bn̄ſi. Errat ſi qs eſtimat ſeruitutē i totū hominē deſcendē: ps. n. melior excepta ē: corpora obnoxia ſūt ⁊ aſcripta dn̄is ſuis: mēſ ſui eſt iuris. Et iō in his que ptinēt ad iteriorē motū volūtatis hō non tenet homini

obedire:ſed in his que exterius ꝑ corpꝰ ſūt agēda:in qbus tñ ſm ea q̄ ad nãm corpis ꝑtinēt homo homini obedire non tenet ſed ſoli deo:qꝛ oēs hoīes nã ſūt pares.vñ nō tenent ſui dñis nec filij parētibus obedire de mrīmonio ꝯhendo vel ꝟginitate ſeruāda:aut aliquo huiuſmoi.Sed in his que ꝑtinēt ad diſpenſationē actuū ⁊ rez humanaꝝ tenet ſubditus ſuo ſupiori obedire ſm rōem ſupioritatꝭ:ſicut miles duci i his q̄ pertinēt ad bellū:⁊ ſuus dño i his q̄ ꝑtinēt ad ſuilia opera:⁊ filius pr̄i i his q̄ pertinent ad diſciplinam vite ⁊ curam domeſticam:⁊ ſic de alijs.

Quid ſi dubitat ſubdītꝰ vtꝝ qd̄ ꝓcipitur ſit ꝯ deū vel nō. Rñ. ſm Ray. Debet obedire:niſi eēt tale in quo nullo mō excuſaret ignorantia:puta ꝯ articulū fidei ꝓcepta vl̄ ꝓhibitiōes dei:vl̄ ꝯ gnāle ſtatutum eccl̄ie:alr̄.n. i dubijs obediēdū ē.ex̄ de tēon.oꝛ ad aures.Quin.etiā bonū ſine quo pōt eē ſalus dꝫ dimitti ꝓpter obiaꝫ.xi.q.3.q̄d ergo. A Ibi dr̄:Aliqñ dꝫ ꝑ obiaꝫ bonuꝫ qd̄ agit intermitti. B Con. Tho. ⁊ Goſ. A Dicit gnāliter qñcūqꝫ ſubditꝰ non pōt ꝑ ꝯuēiētē inqſitōeꝫ certificari dꝫ obedire ⁊ obediēdo excuſat ēt ſi dubitet circa ꝓceptū dei.i.vtrum qd̄ ſibi mādat ſit contra dei preceptuꝫ.23.q.1.qd culpatur. B

Utrū obia in his q̄ qs vult ꝑ ſe ſit meritoria.Rñ.ſm Tho.ſcd̄a ſcd̄e.q.104.Si id qd̄ ꝓcipit ſit ꝑ ſe volituꝫ ⁊ abſqꝫ rōne ꝓcepti ſicut accidit i ꝓſperis iaꝫ ex ꝓpa volūtate tēdit in illud ⁊ nō videt implere ꝓpter ꝓceptū. Sꝫ qñ illud qd̄ ꝓcipit nullo mō ē ſm ſe volitū:ſicut accidit in aſperis:tū coīo ē manifeſtū ꝙ nō implet niſi ꝓpt ꝓceptū.Et iō dicit Gregoꝰ i moral.ꝙ obediētia q̄ hꝫ aliqd de ſuo i ꝓſperis nulla ē vl̄ minoꝛ:qꝛ.ſ.volūtas ꝓpa nō vr̄ ꝓncipalit tendē ad iplendū ꝓceptū:ſꝫ ad aſſeqndū ꝓpriū volitū.In aduerſis autē vl̄ diffīcilibus ē maioꝛ:qꝛ ꝓpria volūtas i nihil aliud tēdit q̄ꝫ i ꝓceptū. A Predicta etiā hēnt.8.q.1.ſciēdū. B Et hoc intelligēdū eſt ſm illud qd̄ exterius apparet:ſm tñ iudiciū dei qui corda rimat pōt ꝯtingē ꝙ ēt i ꝓſperis obia aliqd de ſuo habēs nō ꝓpt hoc ſit minꝰ laudabilis.ſ.ſi ꝓpria voluntas obediētꝭ nō minꝰ deuote tendit ad iplenonē precepti.Con.Ul. A De inobediētia habes.ſ̄.iobediētia. B

O Bedientia ſecundō

ſ.laicoꝝ.Utꝝ xp̄iani teneant ſecl̄aribꝰ ꝑtātibꝰ obedire. Rñ. ſm Tho.vbi.ſ̄. Dicēdū ꝙ ſic.ꝑ fideꝫ.n.xp̄i nō tollit ordo iuſticie:ſꝫ magꝭ firmat.Ordo autē iuſticie reqrit vt iferiores ſuis ſupioribꝰ obediāt:alr̄.n.ñ poſſꝫ hūanaꝝ reꝝ ſtatꝰ ſuari.Hāc tñ obiaꝫ itellige inquātū ordo iuſticie reqrit:⁊ iō ſi nō hēant iuſtū ꝓncipatū ſꝫ vſurpatū vl̄ ſi iniuſta ꝓcipiāt nō tenent eis ſbditi obedire:niſi forte ꝑ accñs ꝓpter euitandū ſcandalum vel periculum.Con.Pe.

Utꝝ laici teneāt obedir̄ ꝓlatꝭ eccl̄iaſticis Rñ.ſm Guil.Laici nō tenēt obedir̄ ꝓlatꝭ eccl̄iaſticiꝭ niſi i his ad quoꝝ obſuātiā i baptiſmo ſe obligauerūt.ſ.vt teneāt verā fidē ſ.cū opibꝰ;vt abrenūciēt ſathāe ⁊ oibꝰ pōpis ⁊ opibꝰ eiꝰ:⁊ ꝑ ꝯſeqns q̄ꝫtū ad oē peccatū vitādū ⁊ ſpūale bonū ꝓſequēdū. In alijs actibꝰ ñ ſubdūt eis niſi iquātū ad iſta ꝑtinē vl̄ rduci pñt. A. Io i ſū cō.li.3.t.33.q.5.circa finē.Et ſac.xi.q.3.ſi aūt vob. B

Bediētia 3ͦ ſ.clicoꝝ.Qui bꝰ ⁊ q̄liter clici teneant obedire.Rñ.Clici tpalibꝰ dñis nō ſūt ſbiecti:nec eis obedire tenent. Nā laici nec ð clicis:nec ð rebꝰ eccl̄iaſticiꝭ diſponēdi aliqd ꝯmiſſa ē facultas.96.di.bñ qdē.ex̄ ð ꝯſti.eccl̄ia.Sꝫ ꝓlatꝭ eccl̄iaſticiꝭ idubitant tenent:vt pape:⁊ oibꝰ iferioribꝰ ꝓlatꝭ ſuis:non aūt ex̄neis:qꝛ ſicnō valet ſētētia nō ſui iudicis:ita nec ꝓceptū:ex̄ ð iudi.at ſi clerici.7.q.1.qꝛ frater.

Quid ſi eps mādet ſacerdoti vt excōicet illū quē ipſe reputat inocētē.Rñ.ſm Tho.in quolibꝫ.Aut mādat ſacerdoti ſola denūciationē excōicationis:aut ipſa excōicatio.Si denūciatio:certe tenet denūciare ex ꝑte ep̄i.Si aūt ꝓcipiat ꝙ eū excōicet:tūc ſi ē notoriū illū eē inocentē dꝫ corā epiſcopo illꝰ inocentiā allegare ⁊ ꝓbare:⁊ ſi deficiat i probādo debꝫ obedire q̄ꝫtūcūqꝫ ſciat eiꝰ inocentiā. A Immo hoc cāu vr̄ ꝙ nō debeat obedire:ſic poteſt colligi ex dictis.ſ̄.iudex.1.§.xi.i additiōe. B Si vō legitime ꝓbet:nō debꝫ obedire:ſꝫ recurrere ſi oꝫ ad ſupiorē poteſtatē.Si aūt ſit dubiū obedire tenet.23.q.1.qd culpatur.

Utrū clicꝰ teneatur obedire epiſcopo qui imponit ei ꝙ vadat Romam pro negocijs eccl̄e.Rñ.ſm Ray.Tenet:⁊ nō va

let excuſatio dicētis ꝙ alij ſint magis idonei: qꝛ in talib⁹ legationib⁹ non oꝫ hūc ordinē ſuare. ff. de lega. l. ſciēdū. §. pſt. Nec etiā pōt valere excuſatio ſm Hoſt. ꝑpter curā rei familiaris: qꝛ cōis vtilitas p̄ferēda ē ꝓuate: ex̄ de poſtu. p̄la. bone. j. non tn̄ tenet obedire vt ꝓmoueat negocia contra ſeipm: vt in dicta. l. ſciendū. §. ſi accuſatio. ¶ Facit etiā. c. petitio. ex̄ de iureiur. Predicta etiam notant in ſum. con. li. 3. t. 33. q. 12. ꝛ ſe. B

Pone ꝙ eps p̄cipiat capellano vl̄ ſ mādet alij clico vt det libros ꝓpos nepoti ipſi⁹ epi: vl̄ vt renūciet bn̄ficio: qꝛ vult alteri ꝯferre: vl̄ aliqd huiuſmodi: nūqd tenetur obedire. Rn̄. ſm Ray. Nō ptinet hoc ad epiſcopū. 7. q. 1. qꝛ ſr. Et addit ꝙ nō tenet clicus ad obiam ī ſuis reb⁹ dādis. Intelligas ſine cā: ar. ex̄ de celi. cū aplˢ. §. ibidem⁹. 16. q. 1. p̄dicator. Itē addit ꝙ ſi clicus habēs libros ſept⁹ ſit: ꝛ epiſcop⁹ p̄cipit clico vt cōmodet clico bone idolis: vt i ſtudio ad qđ ipſū mittit ꝓficiat: tūc obediendū vꝫ: qꝛ non mouet ipſū carnalitas: ſed cōis eccſie vtilitas: ar. i dicto. c. qꝛ frat. ꝛ ex̄ de magris ſuper ſpecula. Et hoc itelligas ſi de bonis eccliaſticꝭ libri ſint acqſiti: aliꝰ nō: ex̄ de teſta. regſiſti. ꝛ de iurepa. cū dilectus. §. noſ igitur. ¶ Idem in ſū. confeſ. eo. ti. q. 14. B

Utrū clic⁹ magis debeat obedire epiſcopo ſuo q̄ȝ archiepo. Rn̄. ſꝫ Ray. epo niſi in qbuſdā caſib⁹ quos hēs. s. archieps §. 3. ¶ Idem in ſumma. confeſ. eo. titu. q. 15. B

Bedientia iiii. ſ. religioſoꝝ.

Utꝝ religioſi teneant ꝓprijs p̄latꝭ i oibus obedir. Rn̄. ſꝫ Tho. ſcda ſcde. q. 104. Religſoſi ꝓfitent obiam q̄tū ad regularē obſuādā cōuerſationē ſm quā p̄latꝭ ſuis ſubdunt: ꝛ iō q̄tūꝫ ad illa ſola obedire tenent q̄ p̄tīt ad regularē obſuātiā ptinē. ¶ Et iſta videt omnia licita ꝛ honeſta ꝛ poſſibilia q̄ manifeſte nō trahūt ex̄ ꝓpriā profeſſionē etiā p exceſſū: puta ſi p̄cipet tranſit⁹ ad aliā religionē ēt artiorē: vel ꝙ ſubdit⁹ offerat ſe martyrio. In talib⁹. n. obia nō eſt neceſſaria: lꝫ qn̄qꝫ poſſit eē pfectōis. In religs ꝟo honeſtis vꝫ neceſſaria. nā cū alicui dat iuriſditio ſeu ptās: īter ꝛ oīa illa intelligunt ꝯceſſa ſine qb⁹ ptās explicari nō poſſit. ff. de iuriſ. om. iudi. l. 2. ꝛ ex̄ de offi dle. p̄terea. Patet aūt ꝙ multa p̄nt occurrere q̄ p̄latꝭ videbūt opportuna ad regularē obſuantiā q̄ ſinguli ex ſubditꝭ diiudicare nō poterūt: ꝛ forte videbūt eis ad talē obſuantiā nō opportuna. vn̄ ſi ō eis oporteret p̄latos rōem ſubditꝭ reddere apte inſurgeret q̄dā dubioꝝ ſcrupuloſa ꝛ inexplicabil' pplexitas ad regular' obſeruātie ꝛ recti ei⁹ ſtatus ſbuerſionē. l. nō oīꝫ. ꝛ l. ſe. ff. de legi. Et ꝓpt hoc tenet ſubditi i oib⁹ p̄elatꝭ obedire. B Et hec ē obia ſufficiēs ad ſalutē. Si aūt ꝛ in alijs obedire voluerint hoc ptinebit ad cumulū pfectiōis: dū tn̄ illa nō ſint ꝯ deū: aut ꝯ ꝓfeſſionē regulareꝫ qꝛ talis obia eēt illicita. Sic ergo pōt obia tripl'r diſtigui. vna ſufficiēs ad ſalutē q̄. ſ. obedit i hīs ad que obligat. Alia pfecta q̄ obedit i oib⁹ licitꝭ. Alia indiſcreta q̄ ēt i illicitꝭ obedit. Con. Pe. ¶ Idem in ſū. cō. li. 3. ti. 33. q. 7. ꝛ. 8. B

Utꝝ monach⁹ teneat obedire abbati p̄cipiēti ꝙ ſtet in ſcholis. Rn̄. Sacr' lr̄is itēdere nō ē ꝯ vacationē monaſticā: lꝫ poti⁹ adiuuatiuū ꝯtemplatiōis: vt ꝛ manifeſtat. Tho. 2ᵃ 2ᵉ. q. 188. Et iō abbati p̄cipiēti monacho ꝙ ad h⁹ i ſtudeat ipſe obedire tenet Ire ēt ad ſtudia publica pōt cēte ꝛ dꝫ ſi abbas p̄cipiat. Quin ēt ſine ei⁹ mandato ſiue p̄cepto ire pōt: dū tn̄ vadat ō ſua lnia ꝛ cōſilio ꝛ ꝯuēt⁹: alr' eēt excōicat⁹: ex̄ ne cle. vel mo. vt piculoſa. li. 6. Et hūc caſū plen⁹ habes. s. excōicatio. 1. §. 3. ꝟ. 13. ¶ Lꝫ hoc qđ ꝓxie dcm̄ ē fieri poſſit n̄ tn̄ expedit. nā ad hoc ꝙ poſſit mōach⁹ i ſtudio publico lr̄is ſacr' itēdē duo p̄cipue exigūt. pmū vt obediētia cogat: qꝛ ex ſe dꝫ ſēp velle i clauſtro manē. 2⁹ vt itētio ei⁹ nō ſit ad glīā ſꝫ ad ſapiētiā aſpirare: qꝛ dic̄ Hiero⁹: Monach⁹ nō doctor' ſꝫ plangētis hꝫ offīm q vl' ſe vel mūdum lugeat: ꝛ dn̄i pauidus p̄ſtoletur aduentum. 16. q. 1 monachus. ſm eundē Tho. ꝛ in ſum. cō. eo. ti. q. 10. Et ex his patet ꝙ religioſus tenetur obedire circa ſtudium: lꝫ nō contineatur i regula. Et fac̄ ad id qđ ꝓxime dictum eſt. B

Utrum monachus magiſ obedire teneatur abbati q̄ȝ epiſcopo. Rn̄. ſꝫ Ray. Monachi ſunt aſtricti potius obedire abbati. 58. diſtin. ca. pmo ꝛ ſecūdo ¶ Idē in ſumma. confeſ. eo. titu. q 15. B Unde non poteſt eps inſtituere monachum in

eccl'a ſeculari inuito abbate: vide. ſ. abbas §. pſt. Et vtrum abbas poſſit ꝓhibē mōacho ſubdito ne ꝯfiteat̃ ep̄o: vide ibidē. §. finali.

Utrū mōach⁹ teneat̃ obedire ep̄o vocanti eū ad miniſteriū vel comutatū ſuum inuito abbate. Rñ. ſʒ Hoſt. Puto q̄ nō: ſʒ hoc ē ſoli⁹ pape q̄ quēlibʒ ſiue clicū ſiue mōachū pōt ad ſe vocare. A Etiā ad miniſteriū: vt i tex. de quo ſtati. B .9. q. 3. p̄ncipalē. Qd̄ ſi ꝯſētiēte abbate vocat⁹ ſit vl' etiā auctoritate pape: ⁊ ibi nō pōt ſtatuta ſui ordis obſuari: ꝯſulo q̄ ſi pōt ad clauſtꝝ reuertat̃: nec piculū ſuū expōat ꝯmodis alioꝝ. 41. diſ. ſic. ⁊. c. ñ ē. ⁊. c. nos. Si ñ pōt licētiā obtinē: nec ē hʒ obedire: ar. ex̄ d̄ offi. dele. ſiqñ. A Idē in ſū. con. eo. ti. q. 20. ⁊ ſe. Et itellige hoc niſi mōacho manifeſte imineat ſalutis piculū: nā tūc i his ſic̄ ⁊ i alijs illicitis nō eēt obediendū: vt. ſ. in p̄n°. B

Magis ſūt rligioſi aſtricti ſuis p̄latis obedire: q̄ꝫ clici ſclares ſuo ep̄o. Nā religioſi nō ſolū renūciauerūt oībus tpalib⁹. ſʒ etiā ꝓp̄e volūtati. 12. q. 2. nō dicat. ex̄ de offi. ordināto. A Idē i ſū. con. eo. ti. q. 21. ſʒ Ra. ⁊ Hoſti. Et addūt q̄ clerici ſūt magis aſtricti obedire ep̄o q̄ꝫ laici: ar. 71. diſ. p̄nāt. B

c Utrū religioſi teneant̃ obedire ep̄is Rñ. ſʒ Guil. In his q̄ nō ſūt ꝯ deū vl' ordinē ſuū tenent̃: ſaluis ſꝑ p̄uilegijs ⁊ ꝯſtitutiōib⁹ eoꝝ: ex̄ de ſimo. ne dei. vñ ſi p̄ciperēt p̄lato eoꝝ vl' ſubdito q̄ irēt ad papā vl' regē vl' q̄ reciperēt ꝯmiſſiōes cauſaꝝ: vt viſitationes ſeu executiōes teſtamētoꝝ ⁊ ſilia: nō tenent̃ obedire: lʒ alios clicos poſſint ep̄i ad talia cogē. Sūt ēt plures religioſi in talib⁹ exp̄ſſe p̄uilegiati. A Idē in ſū. con. eo. ti. q. 23. B Multa q̄ ad obiā ptinē pnt. ſ. mōach⁹. ⁊. j. religio. A Aduertendū etiā q̄ religioſi niſi ſint p̄uilegiati ſic ceteri clici tenent̃ petere licētiā a ꝓp̄o ep̄o vt poſſint ordinari ab alieno: vt in ſū. con. eo. ti. q. 22. Ubi ēt dr̄ ſm glo. Ray. Nec approbo qd̄ faciūt qdā q̄ de ꝯuētu ad ꝯuētū mittūt frēs alterius dioceſ modicū ibi moraturoſ vt ſic recipiāt ordies ab ep̄o loci: vl' alia que regulariter nō niſi a ꝓprio ep̄o ſūt recipienda. Et ſubdit̃ in dicta. q. 22. Nota tñ q̄ hodie ſup his frēs p̄dicatores ⁊ minores ⁊ m'ti alij ſūt p̄uilegiati. Et ad p̄dicta facit. c. cuʒ nullus. ex̄ de tēp. or. li. 6 Itē ſi cleric⁹ habʒ plures iudices quoꝝ vtriq̄ equalit̃ teneat̃ obedire: vel ſi duob⁹ ep̄is ꝓmiſerit obiā ⁊ p̄cipiāt diuerſa: ſm Hoſti. ⁊ i ſū. con. eo. ti. q. 16. dicēdū q̄ vtriq̄ tenet̃ obedire ſi poteſt: aliter obediat ei cui prio iurauit: q2 primū iuramentū licitū ſeruandū ē: p̄ſertī cū nō poſſit habē niſi vnū titulū: niſi forte rōe maioris bñficij trāſlat⁹ intelligat̃. Si āt ex ſufficiēti diſpēſatiōe ititulat⁹ ſit in duobus locis et ſub diuerſ p̄latis tūc obediat ei a quo maius bñficiū hʒ ⁊ q̄ vtili⁹ p̄cipit: ar. ex̄ de teſta. cū in officijs. ⁊. c. ſtatū 2°. in fi. ⁊. ex̄ d̄ poſtu. c. fi. Qd̄ ſi oīa eq̄lia ſint: loc⁹ ē gratificatiōi. ff. ad ſyll'. ſe. con. ſiquis in graui. §. ſi cū oēs. Hec oīa locū hēnt in ordiarijs iudicib⁹. Ceteꝝ ſi duo ſint delegati ꝯria alicui mādantes: tūc locū hʒ decre. ex̄ de reſcrip. cū ꝯtingat. Ubi dr̄ q̄ aut is cui mandatur aliqd a talib⁹ neſcit inter iudices aliquā eſſe ꝯtrouerſiā: ⁊ tūc exequat̃ mādatū illius q̄ primo mādat: niſi añ executionē innoteſcat ei de diſceptatōe inter ſe. Recepꝭ aūt ꝯrijs mādatis a diuerſis poſtulet copiā lraꝝ ad vtroſq̄ iudices directaꝝ quas papa p̄cipit exhiberi: ⁊ diligēter aduertat an ſcōe lr̄e reuocēt primas vel nō. Si prime reuocant̃ p ſecūdas obediat ſecūdis. Sin āt obediat pris. Sed ſi de his clare ſibi p lraꝝ inſpectiōeʒ conſtare nō pōt: nō oportet exequi h⁹ vel illi⁹ donec p arbitros inter eos h⁹i concertatio ſopiat̃. Caueat tñ ne fingat ſe certū vbi cert⁹ nō ē: aut dubitare vbi dubitandū nō eſt: ex hoc ēt lʒ detur doctrina q̄liter his qui mandatur ſe habē debeat: nulla tñ ei tribuit̃ ptās: vt inter delegatos aut ptes de iuriſdictiōe debeat iudicare. Item circa hāc mām i. c. fi. ex̄ de ſen. ⁊ re iudi. ſic dicit̃: Duob⁹ iudicib⁹ diuerſas ſñias ꝓferentib⁹: ſi ex iuriſdictiōe ordinaria ꝓceſſerint tenet ꝓ reo nō actore ſñia: niſi in cauſa fauorabili: puta mr̄imonio: libertate: dote ſeu teſtamēto: ſi ꝓ ipſo fuerit ꝓmulgata. Si vero ex delegata ptāte: vtraq̄ pendet ſētentia ex arbitrio delegātis. Qd̄ ſi ex cōꝓmiſſo: neutra debʒ habē vigorē. B

Oblatio.

Quot ſūt ſpēs oblatiōnū. Rñ. tres. Pria ē dōatio alic⁹ rei dō vl' eccl'e gtuīta facta inter viuos. De hac dictū ē. ſ. donatio prio: p totū: ⁊ ſupra eccl'a p̄mo. §. 6. Scd̄a ſpēs oblatiōnū ē donatio cā mortis: d̄ qua ſ. donatio 2°. ⁊ hec etiā aliqñ dicitur mortuariū ſiue legatū ꝓ aīa. Tertia ē quotidiana ⁊ vſualis: quā faciunt fideles ad miſſā

ꝛ h⁹i, ꝛ iſta cõi⁹ dꝛ oblatio. A Hoc fuit dic
tũ Hoſt. vt pꝫ i ſum. cõ. li. i. ti. 15. q. 50. B

Cui debẽt dari oblatiões. Rñ. ſꝫ Ray.
Sacerdoti parochiali: qꝛ ꝓ pctis offe-
rũt, p quoꝝ remiſſiõe ille ex officio orare te
net. Aut ſi ecclia nõ pochial' dãde ſũt plato
illi⁹ ecclie. 10. q. i. qꝛ ſacerdotes. ꝛ c. hãc cõ
ſuetudinẽ. 16. q. i. doctos. A Ray. dicẽ ꝙ
oblatiões q̃ fiũt eccliijs pochialib⁹ dãde ſꝫ
ſacerdoti pochiali tñ: qꝛ ꝓ pectis ꝛc. Uel ſi
alij ecclie offerunt plato eiuſdẽ ecclie dãde
ſũt. Qđ eſt veꝝ niſi cõſtiterit donatorẽ aliđ
voluiſſe ſm glo. e⁹: vt i ſũ. cõ. eo. ti. q. 51. B

Utꝝ liceat religioſis oblatiões recipe
Rñ. ſm Tho. ſcđa ſcđe. q. 86. Dicendũ ꝙ
ſic: ꝛ hoc triplr. pmo modo ſi ſint paupes
ꝑ diſpẽſationẽ ſacerdotũ vl' ordinationẽ ec
clie. 2° mõ ſi ſint miſtri altarꝭ: ꝛ ſic pñt recipe
re oblatiões ſpõte factas. 3° mõ ſi pochie
ſint eoꝝ: ꝛ tũc ex debito poſſũt recipe ſicut
ecclie rectores: ſicꝫ ꝛ hic. j. §. 5. dicit in fi. A
Idez in ſum. con. eo. ti. q. 52. B

Cũ eps celebrat cui⁹ ſũt oblatiões. Rñ.
ſm Hoſt. De iure cõi ſũt epi: qꝛ ſibi offerũ
tur a ſuiſ pochiaĺi. Nã tota ſua dioceſis pa
rochia itelligit: ex͂ de rapto. c. i. ꝛ de poch.
ſup eo. Sed ſi de ꝯſuetudie ꝯriũ eſſet: ſeq̃n
dã ẽ: dũ tñ eps conſuetã canonicam accipi
at. Qđ ſi eps in vno loco nimiã morã ꝯhe
ret ꝛ nimis freq̃nt celebraret: aut i aliẽa dio
ceſi ſec⁹ eẽt: ar. ex͂ de deci. ſuggeſtũ. Idez in
archiepõ ꝓuinciã viſitãte: ex͂ de cẽſi. roma
na. §. fi. li. 6. A. Idẽ i ſum. cõ. e. ti. q. 53. B

Utꝝ oblatiões debeãt de neceſſitate pce
pti. Rñ. ſm Tho. ſcđa ſcđe. q. 86. Oblatiõ
nes de ſui nã habẽt ꝙ volũtarie offerãt ſm
illud Exo. 25. Ab oi q offert vltrone⁹ acci-
pietꝭ eas. Põt tñ ꝯtingẽ ꝙ aliqs teneat ad
oblatiões q̃druplici rõne. pmo qdẽ de pce
dẽti ꝯuentiõe: ſicꝫ cũ alicui ꝯcedit aliqs fun
dus ecclie: vt certꝭ tpib⁹ certas oblatiões fa
ciat: qđ tñ hꝫ rõnez cẽſuſ. 2° ꝓpt precedẽtẽ
deputationẽ vl' ꝓmiſſionẽ: ſicut cũ aliqs of
fert donationẽ int vivos: vel relinqt i teſta
mẽto ecclie aliquã rẽ mobilẽ i poſteꝝ ſol-
uendã. 3° ꝓpter ecclie neceſſitatẽ: puta ſi mi
niſtri ſeu ſacerdotes ecclie nõ habeãt vñ
ſuſtentent. Sꝫ h addit Inno. A Immo
vꝫ poti⁹ Hoſt. ꝛ glo. Ray. vt in ſũ. con. eo.
ti. q. 54. B qđ itelligit niſi ꝛ ipi ſubditi ꝓ
pter pauptatẽ ſacerdoti ſubuenire nõ poſ-
ſet: in quo caſu q̃rat manib⁹ victũ. 91. diſt.
clicus victũ. 4° ꝓpter ꝯſuetudinẽ. Tenent
enĩ fideles in aliqb⁹ ſolennitatib⁹ ad aliqs
oblatiões ꝯſuetas: in his duob⁹ vltimis ca
ſib⁹ remanet oblatio quodãmõ volũtaria
ſ. quãtũ ad quãtitatẽ vel ſpẽm rei oblate.
Con. Ray. ꝛ Hoſ. ꝛ addũt ꝙ pochiani i
hac pte ad tenendã ꝯſuetudinẽ cogi pñt ñ
a ſacerdote ſed ab epiſcopo: cuius officiuꝫ
implorandũ eſt: ex͂ de ſimo ad apoſtolicaꝫ
Idẽ Tho. A Idẽ in dicta. q. 54. Et addi
tur ꝙ. c. omnis xpianus. de cõſe. diſ. j. vbi
vꝫ dici ꝙ oblatio omnino debeat fieri ſm
Ray. ꝛ alios: intelligit de intiori oblatiõe
quã qſqꝫ tenet oino facẽ: vel ꝙ loqt de con
ſilio. Hoſt. vero dicit ꝙ i precipuis feſtiui
tatib⁹ tenet qs offerre ꝛ cogi põt: maxime
cum ſit quaſi generalis ꝯſuetudo vbiqꝫ ter
raꝝ. Dictũ Ho. põt intelligi veꝝ ſi de hac
ꝯſuetudine ꝯſtat: ꝛ ſic ꝯcor. cum eis. B

ꝑ ſubtractionẽ ſacram̃ fidelium. in c. cũ inter. de excep. ſ. abb. in Rub. de parrochijs.

Utꝝ oblationes aliquoꝝ ſint reſpuen
de. Rñ. ſm Ray. In deteſtationẽ criminis
reſpui debent ab ecclia oblatiões inſcripto
rũ. ſ. notorie diſſidentiũ. Itez eoꝝ qui pau
peres opprimũt: di. 90. oblatiões. Itez ra
ptoꝝ ꝛ vſurarioꝝ: ex͂ d rap. ſup eo. ꝛ đ vſur
qꝛ in omnib⁹. Itẽ meretricũ. Similr etiaꝫ
ei⁹ qui ecclie imunitatẽ violauerit nec emẽ
dare voluerit. 17. q. 4. miror. Itẽ ꝓpter a
liud crimẽ notoriũ ꝛ horrendũ. A ar. di
cti. c. miror. ſm Ray. ꝛ in ſum. con. eo. ti.
q. 55. vbi pꝫ: ꝛ in iurib⁹ allegatꝭ ꝙ pdicta i-
telligunt qñ crimina ſũt manifeſta ꝛ delin-
quẽtes emẽdari nolũt. B Similr đ quo
libet heretico vel publice excõicato. A
Hoc dictũ de heretico publico vel excõica
to fuit Hoſt. q etiã addit: Sed preſbyteri
nři tpis vix diſcernũt: vt in dicta. q. 55. B

Utrũ debeãt recipi ab ecclia oblatiões
iudeoꝝ. Rñ. ſm Guil. ſi nihil habẽt niſi
ex vſura: ecclia nõ dꝫ recipere: ne videatur
peccatꝭ eoꝝ cõicare. Et in hoc caſu loqtur
c. quãto de vſur. A i. ſm hanc diſtinctio
nẽ debet limitari. Ibi. n. dicit ꝙ iudei com
pellẽdi ſũt ad ſatiſfactionem eccliijs ꝓ deci
mis ꝛ oblationib⁹ debitis: quas a chriſtia
nis de domibus ꝛ poſſeſſionibus alijs per
cipe conſueuerant anteqꝫ ad iudeos quo-
cũqꝫ titulo deueniſſent. B vbi aũt aliqđ
habẽt iuſto titulo: poteſt ecclia ab eis exi-
gere oblationes debitas. ſ. ſm Hoſt. quã-
do poſſeſſiones ipſorum ſunt obligate ad
aliquas oblationes faciendas ꝓ ſeptimo

tricesſimo ãniuerſario: ⁊ h⁹i. A Sed cer-
te iſto caſu nó videt facienda diſtinctio vtꝝ
iudei hẽant aliqd aliud q̃ꝫ de vſura: ſed in
diſtincte dꝫ eccl'ia oblatióes recipe cũ reci
piat ſuũ: ex̃ de deci. de terris. Jó. c. quanto
vꝫ itelligendũ de aliis oblatióib⁹: cum di-
ſtinctione tñ Guil. pſata. B

Utrũ ſacerdos poſſit recipe pecuniam
oblatã ꝓ miſſis quas in pnia iniũxit. Rñ. ſꝫ
Hoſt. Nó debꝫ miſſas quas ipe iniunxit ce
lebrare: q: ſpẽs mali ẽ: ex̃ de vi. ⁊ ho. cle. cũ
ab oi. Sed vel talia nó iniũgat: vel ſi iniun-
git dicat ei q̄ ipas faciat celebrari per aliũ
ita tñ q̄ nó per vicinũ ſacerdoté d quo me
rito ſit ſuſpitio q̄ ille ſacerdos mittet aliuꝫ
penitenté ad ipm: ſed vel ipe ꝯfeſſor gratis
celebret vel oblatũ hac occaſióe paupib⁹
eroget. Qui offert alicui religioſo loco vel
eccleſie oia bona ſua: nũquid itelligunt ſu
ra: aut iura ⁊ actiones. Dic. ĩ. pign⁹. §. 4

O Bligatio.

Quot modis a-
liqua tacite obli-
gantur: vide. ĩ. pignus. § 2. ⁊ ibi de
materia obligat per totũ.

Bligatus ad ratiocinia

Utrum illi
q obligati ſũt ad rõcinia q: gerunt
adminiſtrationé alicui⁹: vt ſunt tutores: ꝓ
curatores: ⁊ h⁹i poſſint ordinari. Rñ. ſm
Ray. Si exercent h⁹i adminiſtratióes ꝓ
pſona ſeculari ⁊ nó miſerabili: nó poſſũt ꝓ
moueri. 21. q. 3. c. 1. ⁊. 2. ex̃ ne cle. vel mo. c.
1. ⁊. 2. Si vero exercét ꝓ pſona eccl'iaſtica:
vl' ét ſeculari miſerabili: vt é cec⁹: paup: pu
pill⁹: ⁊ vidua pñt ꝓmoueri ſi aliud nó im
pediat: di. 89. iudicatũ. ⁊ di. 88. peruenit. ⁊
16. q. 1. monachi.

Sed qd ſi officiũ qd geſſerũt finitũ ſit
⁊ tñ ſunt obligati ad ratiocinium. Rñ. ſm
Ray. Si non moueat eis q ó neqꝫ mota é
hñ poſſunt ꝓmoueri: niſi manifeſtũ ſit ali-
qué talé teneri de dolo: tc enĩ eps dberet eũ
ex officio ſuo repellere: ſić ⁊ quẽlibet crimi
noſum ſiue iſamem. 2. q 7. alieni. 6. q. 1. in-
fames. ff. de poſtu. l. quos ꝓhibet. Si vo
in ipſa ꝓmotione moueat eis queſtio vl' an
teꝗ mota eſt: diſtingue q: ſi q̃ſtio moueat d
dolo nó debét ꝓmoueri ante deciſã litem
81. di. tang. 23. di. illud. ex̃ eo. c. 1. Tamen de
bet taxari temp⁹ infra qd q̃ſtio decidat: ar.
q ſi. ſint le, lator. ⁊ q ma. accu. poſ. ad hec.

A Ibi non videtur haberi hoc. c. B C.
de iuge. ma. l. diffamari. Si vero q̃ſtio mo
ueat de culpa tñ: talis poteſt ꝗ moueri nó
obſtãte actoris reclamatione: tñ lis poſtea
ꝓcedet ſicut pus ⁊ ſub eodé iudice ff. de iu
di. vbi ceptũ. ff. de iuriſ. om. iudi. l cũ que-
dã. A Predicta intelligunt de obligat
rõciniis priuate pſone: ſi vero reipublice:
de hoc dicitur in ſequenti. §. B

Utrũ q ſunt obligati reipublice poſ-
ſint ordinari. Rñ. ſi ſint obligati reipubli
ce ex adminiſtratione quam geſſerũt nó de
bent ꝓmoueri ante reddita rõcinia: di. 51.
ꝓterea. C. de epiſ. ⁊ cle. officiales. Secus ſi
al' reipublice ſint debitores. ff. de mu. ⁊ ho.
l. reſcripto. §. debitores. C. d epiſ. ⁊ cle. qſqſ
emerſis. A Idē i ſum. con. li. 3. ti. 16. q.
4. Ubi etiã pꝫ. ⁊ i iurib⁹ allegat q̄ quo ad
obligatos rõciniis reipublice nó fit diſtin
ctio: vtꝝ mota ſit qó vel nó.

Utꝝ obligatus p iuramentuꝫ vel alio
modo ad aliqd dandũ vel faciendũ poſſit
ordinari. Rñ. ſm Ray. Bene poteſt ſꝫ re
manet obligatus ſicut ⁊ ante: vel ꝓt ſcri-
bendo: vel alia honeſta faciédo ſatiſfacere.
Non obſtat di. 53. legem. ⁊ di. 54. quicũqꝫ
q: illa intelligunt de ꝑpetuo obligat: puta
de ſeruis: curialib⁹ ⁊ huiuſmói. Si tñ obli
gatus erat ad indecẽtia: puta ad miniſtrã
dum i balneis: vel i tabernis: vel ad purgã
dũ cloacas ⁊ h⁹i: nó dꝫ ordinari donec ſa
tiſfecerit: vel aliũ eque idoneum ſuppoſue
rit ad talia. A Hoc vltimũ dcm̃ a Jo. ſi ta
mé ⁊c̃. fuit glo. Ray. vt pꝫ i ſum. con. eo. ti
tu. q. 5. ad fi. Et addit: Sed in trãſeunte ad
monaſteriũ hoc nó reqrit: hoc eſt: q: non
obſtãte quacũqꝫ obligatione dãdi vel faci
endi etiã iuramento firmata pót qs libere
ad religionem trãſire cũ ex̃ facultaté ſuã ſa-
tiſfaciẽdo creditorib⁹: ſi hoc non faciat ex
leuitate vel voluntate ſubtrahẽdi debitum
ſed ex charitatis feruore ⁊ ſpũs ſãcti inſpi-
ratione. Nec facit iſte iniuriã creditori. Ex
cuſat. n. ſpiritus ſãcti auctoritate cui nemo
reſiſtere poteſt. 19. q. 2. due ſunt. ⁊ ex̃ de re-
gu. lꝫ. vt patet in dicta. q. 5. B Utruꝫ ob
ligatus ad ratiocinia poſſit ingredi reli-
gionem: reqre. ĩ. religio. 2. § 7.

Eculta.

Quomodo ⁊ qualiter
talia corrigenda ſunt:
habetur. ſ. correctio. 2. §. 5. Item reqre
. ĩ. reuelatio.

O Dium. Utrū odiū₃ ꝓximi ſit peccatū. R̄n. ſ₃ Tho. ſcđa ſcđe. q. 24. Debet hō in fratre odio hēre peccatum: ⁊ omne id qđ ptinet ad defectū diuine iuſticie: ſed ipam naturam ⁊ grām frīs nō pōt aliqs habere odio ſine peccato. Hoc aūt ipm qđ in fratre odimus culpā ⁊ defectum boni ptinet ad fratris amorē. Eiuſdez. n. rōnis eſt ꝙ velim⁹ bonum alicuius ⁊ ꝙ odiamus malū. Unde ſimpliciter accipiendo odium fratris ē cum peccato 1. Joh. 3° Qui odit fratrem ſuum homicida eſt. De dilectione ſiue charitate q̄ ꝯtrariatur odio hēs. ſ. charitas.

Fficium eccleſie.

Multa habes de hoc ſupra hore. ⁊ ſupra miſſa.

Leum ſanctu₃ ſiue

chriſma. In die cene p epiſcopos triplex oleū conſecratur. Primū ⁊ principale eſt ſanctum chriſma. ſ. ex oleo ⁊ balſamo: ⁊ cū iſto benedicuntur fontes baptiſmales. Ite₃ calix ⁊ patena. Itē cōſecratur eccl̄ia ⁊ etiā altare. Itē puer poſtq̄ baptiзatus eſt inungitur i vertice ⁊ in frōte. Item unguntur epi quādo cōſecrant in capite ⁊ in manib⁹. Item oēs fideles qñ recipiūt ſacr̄m confirmatiōis. Et de iſto chriſmate ānuatim renouādo: hēs. ſ. baptiſm⁹. 2. §. 3. Secūdū dicit oleū cathecuminoꝝ ſiue oleum ſanctū: ſiue bn̄dictū. Et iſto inūgit puer q d₃ baptiзari in pectore ⁊ int ſcapulas Itē vngunt man⁹ ei⁹ q ordinat ſacerdos. Itē inungit tā eccl̄ia q̄ [illegible] eante chriſmationē ⁊ ꝯſecrationē. Ite[illegible] ungunt reges ⁊ pncipes i brachio ſiue i humero. Tertiū ē oleum infirmoꝝ quo inūgunt īfirmi i mortis articulo. De q̄ vnctiōe habet. ſ. vnctio extrema p totū. Predicta oīa habent ſummatim: eх̄ de ſacra vnc. c vnico. ⁊ in pontificali romane curie.

Sed nūqd poſſūt hec olea alio tēpore ꝯſecrari. R̄n. Oleum ſcm̄ ſiue chriſma in die cene dn̄i ꝯfici d₃: vt nō. de cōſe. di. 4. oī tpe. ⁊ eх̄ de ſen. exco. qm̄. li. 6. De alijs autē non inuenio prohibitum.

Quid ſi oleū nō cōſecratum apponat oleo ꝯſecrato. R̄n. Totū efficit ꝯſecratum eх̄ de conſe. eccle. vel aliqđ i dubijs: ſic ⁊ de aqua bn̄dicta dictum eſt. ſ. aqua benedicta

A Et ibi de hoc i additione. B

O Pinio. Utꝝ auditores diuerſoꝝ magiſtroꝝ tenentium diuerſas opiniones excuſent a peccato ſi opiniones magiſtroꝝ ſuoꝝ teneant. R̄n. ſm Tho. i quolibet. Si diuerſe opiniones doctoꝝ ſacre ſcripture nō pertineāt ad fidē ⁊ bonos mores abſq₃ piculo auditores vtrāq₃ opinionē ſeq pñt. Hic n. h₃ locu₃ qđ apoſtol⁹ dicit Ro. 14. Un⁹ qſq₃ in ſuo ſēſu abundet. In his vo que ptinent ad fidē ⁊ bonos mores nullus excuſatur ſi ſeq̄tur erroneā opinionē alicui⁹ magiſtri. In talib⁹. n. ig iorātia nō excuſat. A niſi intendat tenere quod tenet eccl̄ia: ⁊ q̄rat diligenter noſcere veritatem. 24. q. 3. dixit apoſtolus. B alioquin immunes fuiſſent a peccato qui ſecuti ſunt opiniones Arrii: Neſtorij: ⁊ aliorum hereſiarcharum: nec poſſūt excuſatonē hēre ꝓpter ſimplicitatem ſi in talib⁹ opinionē erroneam ſequantur. In talibus. n. duobus nō eſt de facili preſtandus aſſenſus: ſed potius vt dicit Aug⁹ 3° de doc. xp̄iana: Cōſulere debet quis regulam fidei quam de ſcripture planioribus locis ⁊ eccl̄ie auctoritate percipit Qui ergo aſſentit opinioni alicuius magiſtri contra manifeſtum ſcripture teſtimonium: ſiue contra id quod publice tenetur ſm eccl̄ie auctoritatē nō poteſt ab erroris vitio excuſari. Con. Monal. Guil. ⁊ Ul. A ſ. quando error eſt contra manifeſtam ſententiam ſcripture vel eccl̄ie. In dubijs vero dicit monal. ꝙ nō gnātur aliquod p̄iudicium vitati: cum iter diuerſas opiniones a magiſtris approbatis ſcripturis autenticis ānotata₃ illa₃ quis amplectitur que ſibi magis videtur conſona rationi. Et cō. glo. R ay. ⁊ Ul. vt in ſū cō. lib. 3. ti. 33. q. 18. B Hoſti. addit ꝙ quando ſunt diuerſa iura ⁊ opiniones. ſ. non contra de um ⁊ bonos mores: humanior ſententia ē preferenda. ſ. ceteris parib⁹: eх̄ de tranſac. c. fi. A facit. ff. de. legi. l. benignius. B Aliē vo ſtandū ē illi qui melior inuitur rōni: eх̄ de ſer. capellanus.

O Ratio. qd ſit. R̄n. ſm. Ray. ⁊ Hoſtien. Oratio ē pius affectus mētis in deum tendens: ⁊ plerūq₃ ne anim⁹ pigritetur in vocē ꝓrumpēs. A Uel ſm eoſdē: Oratio ē

ꝯgeries vocū ad aliqd impetrandū ī deuz
tendētiū: vt in sum. con. li. 3. ti. 34. q. cxi. Et
decetero cū allegabit sūma ī dubio intelli
get de p̄fata sūma confessoꝝ. B vel ſm
Hug. de sanc. victo. Oīo est deuotio que-
dā ex cōpunctione ꝓcedēs: vel ſz Damas.
Oīo ē petitio decentiuz a deo. Et ſm Tho.
in. 4. di. 15. hec diffinitio Damas. verissime
cōuenit oīoni dclarat. A Jō ī dcā. q. cxi. B
Quare deū oram⁹. Rn̄. ſm Tho. secū
da scđe. q. 83. Deū oram⁹ nō vt diuinā dis
positionē immutem⁹: sed vt ipetrem⁹ qđ de⁹
disposuit p̄ oīones sanctoꝝ eē iplendū: vt. s.
hoīes postulādo mereant accipe qđ eis oīps
de⁹ an̄ secla disposuit donare: vt Greg⁹. dic̄
ī⁹ dial. Nō ergo p̄ces nr̄as deo porrigim⁹
vt ei nr̄as idigentias mānifestem⁹: sz vt nos
ipi ꝯsiderem⁹ ī his ad diuinū auxiliū eē re
currendū. A Jdē ī sū. cō. e. ti. q. 112. B
Utrū aliqua oīo dirigēda sit ad scōs.
Rn̄. ſm Tho. vbi. s̄. Sācti porrigit oīo n̄
tanq̄ p̄ ipsos iplēda: sed vt eoꝝ meritis ⁊ p̄-
cib⁹ oīones sortiant effectū. Un̄ a scā trini-
tate petim⁹: vt nr̄i misereat: ab aliis vō sā-
ctis vt orēt ꝓ nobis. A Et idē ē de angel
vt in sum. cō. eo. ti. q. 113. B
Utrū oīo debeat eē vocal. Rn̄. ſz Th.
scđa scđe. q. 83. Cōis oīo est que p̄ ministros
eccl̄ie ī p̄sona toti⁹ p̄pli offert. Et iō oꝫ q̄ ta
lis oīo innotescat toti p̄plo ꝓ quo offert.
Quod nō possꝫ fieri nisi eēt vocal. Oīo ve
ro q̄ offert a singulari p̄sōa: siue ꝓ se: siue ꝓ
aliis orāte: nō est d necessitate q̄ sit vocalis
Adiungit tn̄ vox tali oīoni triplici rōne. p⁹
quidē ad excitandū interiorē deuotionē: q̄
mēs orant eleuat in deū: q̄ p̄ exteriora sig
siue vocū: siue etiā alioꝝ factoꝝ mens hois
mouet ſz apphēsionē: ⁊ p̄ ꝯsequēs ſm affe
ctionē. vn̄ Aug⁹ dicit ad Probā: q̄ vbis
⁊ aliis signis ad augendū sanctū desideriū
nosipos acrius excitemus. Et iō in sin-
gulari oīone intātū ē vocib⁹ ⁊ huiusmōi si
gnis vtendū: inq̄tū ꝓficit ad excitandum
mentē. Que si p̄ hoc distrahat vel q̄liter-
cūq̄ ipediat: ē a talib⁹ cessandū. Qđ pre-
pue ꝯtingit: quoꝝ mēs sine signis h⁹ī ē suf
ficiēter ad deuotionē p̄ata. Un̄ in ps. Tibi
dixit cor meū: exq̄siuit te facies mea. Et de
Anna legit p⁹ Reg. p⁹ q̄ loq̄bat in corde
suo. 2⁹ adiūgit vocal oīo q̄si ad redditionē
dbiti: vt. s. hō deo ſuiat ſz totū illō qđ ex
dō hꝫ n̄ solū mēte: sz ēt ore: Osee vlt. Oēꝫ
aufer iniq̄tatē ⁊ accipe bonū: ⁊ reddemus
vitulos labioꝝ nr̄oꝝ. 3⁹ adiūgit ex quadaꝫ
redundātia ab aīa ad corp⁹: ⁊ ex vehemen
ti affectiōe: ps. Dilatatū ē cor meū ⁊ exul. li
gua mea. A Jdē ī sū. con. eo. ti. q. 115. B
Utrū attētio mētis in oīone sit necessaria
Rn̄. ſz Tho. vbi. s̄. Necessariū aliqd dici
tur dupliciē. Uno mō ꝑpt qđ meli⁹ p̄uenit
ad finē: ⁊ sic attētio absolute necessaria est
oīoni. Alio mō dī sine quo res nō pōt con
seq suū effectū. Est āt triplex effect⁹ oīonis.
Prim⁹ qdem est mereri. et ad hūc effectū
nō ex necessitate reqrit q̄ attētio assit oīo-
ni p̄ totū: sz vis p̄me itentiōis totā oīonem
meritoriā reddit. A Hoc verū ē nisi qs
studiose seu ex nōbili negligētia mentē di
strahat: tūc. n. nec meret nec ipetrat: sz po
ti⁹ peccat: ex̄ de cele. mis. dolētes. B Secū
dus effect⁹ oīonis ē impetrare: ⁊ ad hunc
etiā effectū sufficit p̄ma intētio quā de⁹ p̄n
cipalr attēdit: A Si aūt p̄ma intētio desit
oīo neq̄ meritoria ē neq̄ ipetratiua. Illā
n. oīonē deus nō audit: cui ille qui orat nō
intēdit: vt dic̄ Greg⁹. vt in sum. cōfes. eo. t.
q. 116. B Terti⁹ effect⁹ ē quedā spūal mētis
refectio: ⁊ ad hunc de necessitate reqrit in
oratōe attētio. 1. Cor. 13. Si orē ligua: mēs
mea sine fructu ē. Est aūt triplex attentio q̄
oīoni vocali pōt adhibēi. Una q̄ attēditur
ad vba neq̄s in eis erret. Scđa q̄ attēdit
ad sensū vboꝝ. Tertia q̄ attēdit ad finē ora
tiōis. s. ad deū: ⁊ ad rē ꝓ qua orat: que qui
dē maxime est necessaria: ⁊ hanc ēt idiote
p̄nt hēre. Et q̄n̄q̄ intātū abūdat hec atten
tio: vt ēt alioꝝ oīum mēs obliuiscat: sic dic̄
Hug. de scō vi. A Jdē ī dcā. q. 116. B
Utrū ī oīone euagatio mētis sit pecca-
tū. Rn̄. ſm Tho. scđa scđe. q. 83. Si qs ex
ꝓposito in oīone mēte euaget: peccatū est:
⁊ ipedit oīonis fructū. Et contra hoc dicit
Aug⁹ ī regula: Psalmis ⁊ hymnis cū ora
tis deū hoc vset ī corde qđ ꝓfert ī ore. Itē
ꝯ hoc p̄cipit dici q̄ officiū diuinū q̄tuꝫ eis
deus dederit studiose celebrēt parit ⁊ deuo
te: ex̄ de cele. mis. dolētes. Euagatio vō que
fit p̄ter intentionē: oīonis fructū nō tollit.
vn̄ Basili⁹ dicit: Si debilitat⁹ a peccato fi-
xe neq̄s orare q̄tū potes: teipm exhibeas:
⁊ de⁹ ignoscet: eo q̄ nō ex negligētia: sz ex
fragilitate nō potes vt oportet assistere co-
rā deo. A Jdē in sum. cō. ī dcā. q. 116. Et
addit circa finē: q̄ ī oīonib⁹ ad q̄s obliga

In c. obtineri 23. q. 4a.

mur ex voto vel ex penitētiali iniūctiōe vel ex ſtatuto eccl'ie: tenemur repellere nō ſolū cogitatiōes vanas: ſed etiā bonas: tñ impтинētes vñ dicit Ber. ſup Cāt. Spūs ſcūs illa hora. ſ. orōnis gratū nō recipit quicqd aliud ꝙ̄ quod debes obtuleris neglecto eo qđ debes. B

Utrū orō debeāt eē diuina vel etiā continua. Rñ. ſm Tho. vbi. ſ. Orō ſm ſe conſiderata non pōt eē ꝯtinua: q2 oꝫ etiā alijs opib9 occupari. Sꝫ ſic dic̄ Aug9 ad Probā: Jō ꝑ certa interualla horaꝝ ꝛ tēpoꝝ deū oram9: vt in illis reꝝ ſignis nosipos moneam9: ꝙ̄tūqꝫ in hoc deſiderio ꝓfecerimus nobiſipis inoteſcam9: ꝛ ad hoc agēdū nos acri9 excitemus. Unuſcuiuſqꝫ aūt rei ꝙ̄titas debꝫ eē ꝓportionata fini: ſic ꝙ̄titas potatōis ſāitati. vñ ꝯñs eſt vt orō tātū duret ꝙ̄tū eſt vtile ad excitandū interioꝝ deſiderij feruorē: cū vō hanc menſuram excedit ita ꝙ ſine tedio durare nō poſſit: nō ē vlteri9 orō ꝓtendēda. Unñ Aug9 dicit ad Probā: Dicunt frēs i egypto crebras qdē habere orōnes: ſed eas tā breuiſſimas: ꝛ rapti quodāmō iaculatas: ne illa vigilant erecta q̄ oranti plurimū neceſſaria ē ꝑ ꝓductiores moras euaneſcat atqꝫ hebetet itētio. Ac ꝑ hoc etiā ipi ſatꝫ oñdunt hāc intentionē ſicut nō eē ꝓtendēdā ſi ꝑdurare nō pōt: ita ſi ꝑdurauerit nō cito eē rumpēdā. Et ſic hic ē atēdēdū in orōne ſinglari ꝑ cōparationeꝫ ad intentionē orantꝫ: ita ēt i orōne cōi ꝑ cōparationē ad ppli deuotionē. Qđ aūt dñs dic̄ Luc. 18. Oportet ſemꝑ orare. ꝛ Apls p° ad Theſſal' 5° Sine itermiſſiōe orate. intelligendū ē ꝙ aliqs ꝯtinue oret ꝓpter continuitatē deſiderij: ſiue affectū charitatꝫ ex quo ꝓcedit orō: q in nob dꝫ eſſe cōtinuus vl' q2 nō intermittat qn ſtatutꝫ tpib9 oret: vl' ēt ꝓpter affectū q poſt orōnem remanet i ipſo orāte: aut i alio quē ipe ſuis bñficijs prouocat: vt ꝓ ſe oret. Et h̄ nota etiā illud Hiero. Nō ē v̄bis tñ: ſed corde orād9 deus. Quapropter melior ē ſeptē pſalmoꝝ decātatio cū cordis puritate ꝛ ſpūali hilaritate ꝙ̄ toti9 pſalterij modulatio cuꝫ anxietate cordis atqꝫ triſticia: de ꝯſe. di. 5. nō mediocrit. A Idē i ſū. cō. eo. ti. q. 16. B

Utrū de9 exaudiat peccatores orātes. Rñ. ſꝫ Tho. ſcđa ſcđe. q. 83. Si peccator aliqd petit inꝙ̄tū peccator. i. ſcđꝫ deſide i impcti: hic a deo nō exaudit ad miſicordiā: ſed quādoqꝫ audit ad vindictā: dūꝫ deus ꝑmittit peccatorē ampli9 ruere i peccata. De9. n. quedā negat ꝓpici9 q̄ concedit iratus: vt Aug9 dic̄. Orōnē vero peccatorꝫ ex bono nāe deſiderio ꝓcedentē de9 audit: nō quaſi ex iuſticia: q2 peccator hoc mō ñ meret: ſed ex pura miſicordia: obſuatꝫ tñ quatuor ꝯditiōib9 q̄ cōcurrentibus ad orōneꝫ q̄ dꝫ exaudiri. ſ. vt ꝓ ſe petat neceſſaria. ſ. ad ſalutē pie ꝛ pſeuerant. Alias ēt ꝯditiones orōnis hēs hic. j. §. q ē iuxta ꝓxime ſe. A Idem in ſum. con. eo. ti. q. 18. B

Utrū orō cadat ſub precepto. Rñ. ſm Al. Ad orōnē quidē mentalē. A et etiaꝫ vocalē ſm eundē: vt pꝫ in ſum con. eo. ti. q. 19. vbi hec notant B, hō tenet ex iure nāli qđ dictat hoī ꝙ diſpōat ſe ad ea ſine qbus nō eſt ſal9. A Que diſpoſitio non eſt ſine orōne: vt ibidē. B Et ad hoc ius accedit auctoritas xpi dicentꝫ Luc. 18. Oꝫ ſemꝑ orare. Sup quo Chryſo9 dicit: Oꝫ neceſſitatē dic̄. A hoc ꝯtinet ſub illo pceꝑto: Memēto vt dic̄ ſabbati ſanctifices. vt ibi B Ad vocalē v̄o orōnē ſeu cū cātu ñ tenet qs ex pcepto diuino. A ſ. quo ad determinatū modū orādi vt ibidē: qđ itelligi dꝫ quo ad ꝙ̄titatē: al' bñ determinat: q2 dicere debem9 pr̄ nr̄ ꝛc̄. Math. 6 ꝛ Luc. xi. Jō oēs xpiani debēt orōnē hāc dñicā ſcire ꝛ dicē: de ꝯſe. diſ. 4. vos añ oīa. B Sed ex ſtatuto eccl'ie q̄ miſſas ꝛ horas canonicas idixit miniſtris eccl'ie: vel etiā ex iniūctione ꝯfeſſoris ꝓ ſatiſfactiōe penitēcie. Con. Tho. in. 4. di. 15. addēs ꝙ i oīb9 cōiter etiam nō miniſtri v2 ab eccl'ia determinatū tēpus ſtatutū eē: cū ex canonū ſtatutꝫ teneant dieb9 feſtiuis diuinis officijs itereſſe vt miniſtris ꝓ pplo orātib9 ſuā itentionē ꝯformēt. A Idem in ſum. eo. ti. p. 19. B Pōt ad hoc ꝑtinē. ſ. miſſa. § pli. ꝛ. ſ. hore

Quot ſūt ꝯditiones q̄s orō dꝫ habere. Rñ. ſm Ray. ꝛ Hoſtiē. 13. Prima eſt ꝙ ſit fidelis. Nā ſine fide impoſſibile eſt placere deo: ꝛ ſācti ꝑ fidem adepti ſunt repromiſſiones ad heb. xi. Scđo vt ſit ſecura ſeu ꝯfidēs: Jacobi. p° Poſtulet in fide nihil heſitās. Tertio ſit humil': Eccl'. 35. Orō humiliantꝫ ſe nubes penetrabit. ꝛ de cōſe. diſ. 5. nō mediocrit. Quarto ſit diſcreta: Math. 20. Neſcitis qd petatꝫ Jac. 4. Petitis ꝛ nō accipitꝫ eo ꝙ male petatꝫ. Quinto deuota, i. potī9 corde ꝙ̄ ore: p° Reg. p° Anna

loquebat in corde ſuo ⁊ vox penitꝰ nō au-
diebat. Augꝰ Quid ꝓdeſt ſtrepitꝰ labiorꝝ
ſi mutū eſt cor. Sexto verecunda: vt in pu-
blicano q nō audebat oculos ad celū leua
re: Luc. 18. Septio ſecreta: Math. 6. Tu
aūt cum oraueris ⁊c. Iſidorꝰ: Oīo puatꝭ lo
cis opportunīꝰ fundit. Octauo pura: Au
gꝰ. ſup pſ. Orōnis pure magna ē ꝟtus ⁊
velut fidelis nunciꝰ mādatū pagit ⁊ penetrat
quo caro nō puenit. Itē Ioānes os aureū
Nō pōt qſqꝫ grām vite celeſtis accipe: niſi
purgatꝰ fuerit ab omni ſorde: de pe. diſt. i.
non pōt. Nono lachrymoſa: Iſai. 38. Au
diui orōnē tuā. ⁊ vidi lachrymas tuas. Et
glo. Augꝰ. ſup Tob. 4. Oīo deum lenit:
lachryma cogit: hec vngit: illa pūgit. De-
cimo ſit attēta: vt hic. ſ. §. dictū ē. Undeci-
mo feruida: pſ. Deprecatꝰ ſū fa. tuā i toto
corde meo. Duodecimo operoſa: Tob. 12.
Bona eſt oīo cū ieiunio ⁊ elyma. Et ſup il-
lud Treñ. 3. Leuemꝰ corda nr̄a cū manu-
bus nr̄is. dicit Gregꝰ Cor cū manibꝰ ad d-
um leuat q orōnē ſuā opibꝰ roborat. Ter-
tiodecio aſſidua: exēplo illiꝰ q panes ab a
mico petebat: Luc. xi. Et apli pſeuerātes i
orōne ſpm̄ ſāctū acceperūt: Act. 2. A Iō
in ſum. co. ti. q. 20. Et i. q. ſe. dī ꝙ quatuor
ſūt ꝯditōes qbuſ cōcurrētibꝰ oīo ſēp ē effi
cax ad iperrandū: q̄s ponit glo. Luc. xi. ſu
per iſta pabola: Quis veſtrū hēbit amicū
⁊c. videlꝫ vt petat pie: ꝓ ſe: pſeuerant ⁊ ad
ſalutē. Et exponit Al. dicēs. Pie. ſ. vt petēs
nō ponat obſtaculū grē. ⁊ hoc obſtaculū ē
idiſpoſitio petentis ad illō qō petit. Pro ſe
q2 merito ꝯdigni vnꝰ alii grām nō meret:
cū vix ſibi ſufficiat ꝓpriū meritū: ſm illud
Math. 25. Ne forte nō ſufficiat nob ⁊ vob
Ad ſalutē: q2 ꝓ aliis ad ſalutē nō ptinētibꝰ
deꝰ nō exaudit. Perſeuerāt. At ille ſi pſe-
uerauerit pulſās ⁊c. Luc. xi. Et ſubditur
Tamē deꝰ ex abūdantia pietatis exaudit fre
quent etiā cū nō oēs he ꝯditiōes ꝯcurrūt:
ſꝫ his ꝯcurrētibꝰ nūqꝫ ē inefficax oīo. B

Utrū i orōne ſit aliqd determinate peten
dū. Rū. ſm ſniaꝫ Tho. ſcda ſcde. q. 83. Si
loq̄mur de bonis ſpūalibꝰ: vt de ꝟtutibus
grā ⁊ glia: quibꝰ nec hō pōt male vti: nec d
ſe malū euentū pnt hr̄e: talia ſci abſolute pe
tiīt: ſm illud pſ. Oñde faciē tuā ⁊ ſalui eri-
mꝰ. Et iterū: Deduc me in ſemita mā. tuo.
Sꝫ ſi loq̄mur d tpalibꝰ: dicendū ſꝫ Aug.
ad Probā d orādo deū: Hoc lꝫ orare qō
lꝫ deſiderare. Tpalia aūt lꝫ deſiderare: nō
quidē pncipalr vt in eis finē ꝯſtituamꝰ: ſed
ſicut quedā adminicla qbꝰ adiuuamur ad
tendendū in beatitudinē inquātū p ea vita
ſuſtētat: ⁊ inquātū nobis organice deſerui
unt ad actū ꝟtutum: vt ⁊ phs dic pᵒ ethi.
Et iō ꝓ tēporalibꝰ lꝫ orare: que qdē ex quo
nō pncipalit petimꝰ: ſed i ordine ad aliud
eo tenore a deo petimꝰ ſm ꝙ expediūt ad
ſalutē: alr tēporalia determinate a deo petere
nō oꝫ: q2 pnt malū euētū habē: ⁊ eis homo
pōt bene ⁊ male vti. Uñ Valeriꝰ dicit: Nos
plerūqꝫ id votis expetimꝰ qō nō impetraſſe
meliꝰ foret. Et cō. Ray. ⁊ Hoſt. Et addūt
dñs ⁊ magr̄ oia petēda ꝯcluſit i. 7. petitiōi
bꝰ cū docuit nos orare pr̄ nr̄ ⁊c. B

Quō ordinantur petitiōes i orōne do
minicā. Rñ. ſm Tho. vbi. ſ. Oīo dñica p
fectiſſima ē. Et ſm Aug. ſi recte oramꝰ: nō
aliud dicere poſſumꝰ. Nā pꝰ ponunt ea p
que i nobiſipis fiduciā excitamꝰ. ſ. ꝯſidera
tio charitatis eiꝰ ad nos: q2 bonū nr̄m vult.
Iō dicimꝰ Pr̄ noſt. Et ꝯſideratio excellē
tie q̄ pōt: iō dī: Qui es i cel. Deinde ſequū
tur. 7. petitiōes ⁊ eo ordine quo petende ſt
Prima ptinet ad dilectionē dei q̄ deū i ſe
ipo diligimꝰ cū dr̄: Sāctificet nomē tuū. i.
ſāctū ab oibꝰ habeat: qō ptinet ad gliā dei
i hoibꝰ ꝓpagandā. Secūda ptinet ad di-
lectionē q̄ diligimꝰ nos cū dī: Adueniat re
gnū tuū. i. p quā petimꝰ ad gliaꝫ regni eiꝰ
puēire. Tertia petitio p quā petit directe id
qᵒ btitudinē meremur: cū dī: Fiat volūtas
tua ſic in celo ⁊ in tra. Quarta p quā petit
illō quo iſtrumētalit iuuamur ad merēdū
cū dicit: Pa. no. quo. da no. hodie ſiue hᵒ
intelligat de pane ſacramētali: cuiꝰ quotidi
anꝰ vſus pficit hōiem: in quo ēt itelligunt oia
alia ſacra: ſiue etiā itelligat de pane corpa-
li: vt per panē intelligat ois ſufficiētia victꝰ
Quīta ē remotio eiꝰ qō ē impedimentum
pme petitionis: q2 directe excludit a regno
ſ. peccatū. vñ dicit: Dimitte nob debita no
ſtra ſicut ⁊ nos di. debi. noſtris. Sexta ē re
motio eius quod nos ipedit a ſecūda peti
tione. ſ. ab obſeruantia diuine voluntatis:
cum dicimus: Et ne nos inducas in tenta.
p quod non petimus ne temptemur: ſed vt a
tentatiōe non vincamur: quod eſt in tenta
tionem induci. Septima eſt remotio pena
litatis pñtis que ē impeditiua tertie petitio
nis. ſ. ſufficiētie circa vitam. vñ dicit: Sed

O

liberã nos a malo. A poſſũt ⁊ alie expo-
ſitiões oĩonis dñice poni: ſed ꝓpter breui-
tatem omittunt. Ad rõnem tñ horaꝝ ca-
nonicaꝝ ſciendũ ſm Al. ⁊ in ſum. con. co.
ti. q. 122. ꝙ ideo hore canonice diuiduntur
in ſeptẽ tpa: qꝛ in his diuerſa ſaluatoris my-
ſteria geſta ſũt. Naꝫ in nocte nalcitꝰ: orat ꝑ
noctẽs i oĩone: ꝓditoꝛe traditur: capit vt
latro cũ gladijs ⁊ fuſtibꝰ: omneꝫ patientiã
exhibet gladiũ ꝓhibendo: ꝓditoreꝫ ⁊ ali-
os hoſtes ſuos charitatiue admonẽdo: au-
riculã abſciſã ſanãdo: volũtarie ſe pati oſtẽ-
dendo: ea que inſtabãt ꝑdicẽdo: ad locuꝫ
ꝓditiõi ꝯgruuꝫ ſe trãſſerendo: hoſtibꝰ ob-
uiã ꝓcedẽdo: eos ſolo verbo ſoletenus ꝓ-
ſternẽdo: ſeipſũ eis indicãdo: opprobrijs
falſoꝝ teſtiũ ſaturatꝰ: alapis a ſeruiſ ceditur
⁊ vt ſalſus ꝓpheta puerili ludo illuditꝰ ⁊ ꝯ-
ſpuitur: a diſcipulis deſeritꝰ: a Petro nega-
tur: ⁊ ꝓtinꝰ oculo mie intuetur: corpꝰ eius
in ſepulchro queſcit: aĩa i iferno. Mane qḋ ẽ
hora ꝑma i ꝯcilium iudeoꝝ ducitꝰ: falſa te-
ſtimonia ꝯ eũ querũtur: extorta ab ipo ꝓ-
feſſio ꝯitatis blaſphemia iudicatꝰ: vincitur
cũ falſis accuſatiõibꝰ: Pilato traditur: ⁊
ſm quorũdam opinioneꝫ reſurgit. Hora
tertia accuſatꝰ: Herodi mittitur: ab ipo et
ſuo exercitu ſpernitꝰ: a quo etiã illuſus i ve-
ſte alba ad examẽ Pilati remittitꝰ: clamori-
bꝰ iudeoꝝ crucifigit: a Pilato flagellatur
ſpm ſanctum mittit. Hora ſexta iudicatꝰ:
ꝯdẽnatꝰ: ꝯſpuitꝰ: illuditꝰ: ſpinis coronatꝰ: arũ-
dic ceditꝰ: crucẽ ſibi baiulãs egreditꝰ: felle ⁊
aceto potatꝰ: cũ ſceleratiſ ꝯputatꝰ: blaſphẽatꝰ:
irridetur: tenebꝛ corꝑalibꝰ occaſꝰ veri ſolꝰ
oſtenditur. Hora nona matrẽ conſolatur
clamãs moritꝰ: velũ tẽpli ſcinditꝰ: terra mo-
uetur: petre diuidunt: monumẽta aperiun-
tur: centurio ꝯfitetꝰ: alij ſua pectora tũdẽteſ
reuertuntꝰ. Hora veſptina lancea latꝰ eius
ꝑforatꝰ: ex vulnere ſãguis cũ aqua egreditꝰ
Sero qḋ eſt hora ꝯpletoꝛij cenat cũ aplis
cenã legalẽ: inſtituit ſacramẽtalẽ: lauat pe-
des aploꝝ et extergit lintheo: aplis ꝑdicat
ꝓ eis patrẽ orat: ad locũ ꝓditiõis ꝓperat
triſticiam ſuã manifeſtat diſcipulis: trinaꝫ
oĩonem emittit: factꝰ in agonia guttas ſu-
doris ſanguinei defluentis in terrã fundit
de cruce deponitur: aromatibꝰ conditur:
inuoluitur ſyndone: ſepulchꝝ lapide ꝑgrã-
di clauditur: ſignatur: cuſtoditur: valla-
tur.

O Ratorium Utꝝ liceat cui-
libet i domo
ꝓpria habẽ oratoriũ ꝑuatũ. Rñ.
Oratoriũ in forma eccẽ nõ liceꝫ habẽ abſqꝫ
auctoritate epi A Si vero nõ ſit i forma
eccľe bene licet habere cuilibet fideliũ: vt in
ſum. con. li. 3. ti. 24. q. 148. B nec ibi miſ-
ſa celebrari niſi de ꝯſenſu epi et ꝓpter neceſ-
ſitatem: et ꝙ nõ fiat inde preiudicium enor-
me eccleſie pochiali. Clericꝰ aũt q ſine au-
ctoritate epi in tali oratorio celebrauerit d-
bet deponi: de ꝯſe. diſ. 1. vnicuiqꝫ. ⁊ c. cleri-
cos. ⁊ c. ſiqs. A Itẽ in ſũ. con. li. 3. ti. 28.
q. 148. Ubi etiã dꝛ ſm glo. Ray. ꝙ cõceſſa
licẽtia edificandi mõſteriũ: intelligitꝰ ⁊ ꝯceſ-
ſa edificãdi oratoria opportuna īfra ſepta
eiꝰ. Et in allato. c. ſiqs. dꝛ ꝙ in ꝑcipuis ſo-
lẽnitatibꝰ nõ dꝫ in ꝑdictiſ ꝑuatiſ oratorijs ce-
lebrari niſi de ꝯſenſu epi. Qḋ vꝛ intelligen-
dũ qñ maior vrget neceſitas qꝫ in alijs tpibꝰ
in qbꝰ etiã ſine licẽtia epi et iuſta cã nõ dꝫ
in talibꝰ locis celebrari vt ꝑtactũ ẽ. Iteꝫ in
dcã. q. 148. dꝛ ꝙ qlibꝫ põt auctõitate ꝓpa
facẽ hoſpitale ad recipiendũ paupes ſine
oratorio tñ: ſꝫ talis locꝰ nõ gaudet libtate
eccľaſtica: et emi et vendi põt.

O Rdo primo cõiter quid
ſit. Rñ. ſm
mgſm ſẽtẽtiaꝝ ⁊ Tho. in 4°. diſ. 25
Ordo ẽ ſignaculũ qḋdã in quo ſpũaliſ po-
teſtas traditꝰ ordiato ad officiũ. A Hec
diffinitio fuit Hug. de ſcõ vic. Et ſm Pe.
ibi actꝰ exterior dꝛ ſignaculũ: ſꝫ executõ il-
lius poteſtatiſ dicitur officiũ: vt i ſum. con.
libro tertio ti. 22. q. 1. B
Utrũ ꝑma tonſura ſiue corona ſit ordo
Rñ. Si loqmur de ordine inquãtũ ẽ ſacꝛa-
mẽtũ ⁊ imprimit characterem: iſto modo
tonſura nõ eſt ordo: quia nec ſacramẽtum
ẽ nec imꝑmit characterẽ. Et hec ẽ ſentẽtia
Tho in. 4°. diſ. 24. Et ꝓpter hoc iura inꝰ
ordines non poſuerunt tonſurã. 32. diſ. ſe-
natum. 77. diſ. illud. 93. diſ. a ſubdiacono
Si vero loquamur ḋ ordine nõ vt ẽ ſacra-
mentuꝫ: ſed largo mõ ꝓ deputatiõe ad di-
uinũ cultũ: ſic ſm eundẽ ordo eſt: ⁊ ita no-
minatꝰ extra ḋ eta. ⁊ quali. cũ ꝯtingat: Sed
qḋ ibi dicit Ber. ꝙ ẽ ideꝫ qḋ pſalmiſtatus
non eſt ſic: vt in ſe. §. p3. A Non ẽ ergo
ꝑma tonſura ꝓpꝛ ẽ ordo: ſed diſpoſitio ad
ordines: vt in ſũ. con. co. ti. q. 2. B

Canõ q imprimit characte[rem] c. cardi. in c. clericis el. dis. late.

Utrū pſalmiſtatꝰ ſit ordo. Rñ. ſʒ Th.
in. 4. di. 24. In decretꝭ di. 21. cleros pſalmi
ſtatus. 2ꝰ ab oſtiario inter ordineſ ponit: nō
ꝙ ſit ſpālis ordo: ſed qꝛ ē officiū ordini. ſ. le
ctoratui ānexū. 23. di. pſalmiſta. Nā quia
pſalmi cum cantu ꝓnunciantur: iō lector
dr̄ pſalmiſta ⁊ cātor: qđ ē quoddā offm̄ inī
ordīes. A Cō. Pe. vt ī ſū. co. ti. q. 3. B

Quot ſūt ordīes. Rñ. ſm ſniam Tho.
in. 4. di. 24 Si ꝓprie acccipiamꝰ ordīes ī
quantū ſūt ſacra ſeptē ſūt quatuor. ſ. mino
res: vt oſtiariꝰ: lētor: acolythꝰ: ⁊ exorciſta:
⁊ tres ſacri. ſ. ſubdiaconꝰ: diaconꝰ ⁊ pſbr̄ī
Si v̄o largo mō ſumamꝰ addet minori
bus pma tōſura ſiue pſalmiſtatꝰ: vt quidā
dicūt. Et de hoc hēs ī pcedentibꝰ duobus
§. Sacrꝭ v̄o addet epatꝰ: q tñ vtꝝ ſit ordo
hēs ī ſe. §. A Hoc cōiter tenēt oēs theo
logi. ſ. ꝙ ordines ꝓprie ſūt tm̄ ſeptē: vt in
ſum. con. co. ti. q. 4. B

Utꝝ epatꝰ ſit ordo. Rñ. ſm Tho. i. 4.
di. 24. Ordo pōt accipi dupľr. Unomodo
ſm ꝙ ē ſacꝫ: ⁊ ſic omnis ordo ordinat ad
ſacrm eucharīſtie. Uñ cū eps nō hēat quā
tū ad hoc ptātē ſupiorē ſacerdote: epatus ñ
ē ordo. Alio mō poteſt ꝯſiderari ordo ſm
ꝙ ē officiū quoddā reſpectu quarūdā ac
tionū ſacraꝝ. Et ſic cū eps hēat ptatē in ac
tionibꝰ hierarchicis reſpectu corpoꝝ my
ſtici ſupra ſacerdotē: epatus erit ordo. Et
iſto modo loquūtur q̄nqꝫ iura: vt cū dr ꝙ
nō pōt ꝯmittē ea q̄ ſūt epalis ordis niſi epo
ex̄ de ꝯſe. eccle. aqua. A Et ſic ordo aliqñ
accipit ꝓ ſacro: aliqñ ꝓ gradu dignitatꝭ: vt
pʒ in ſum. cō. co. ti. q. 3. Hoc cōiter tenent
oēs theologi. ſ. ꝙ ordies ꝓprie ſūt tm̄ ſeptē
vt in ſum. con. co. ti. q. 4. B

Utrū ordo ſit vnū ſacrm. Rñ. ſʒ Pe.
Unū eſt nō vnitate idiuiſibilitatꝭ: ſicē punctꝰ
nec ꝯtinuitatꝭ: ſicut linea: nec pfectiōe vniꝰ
forme: ſicē corpꝰ animatū: ſʒ ē vnū pfectiōe
vniꝰ finis: qꝛ cū ꝯſtituat ex diuerſis ordini
bꝰ ſpālibꝰ oēs ordinant ad vnū actū. ſ. cōſe
cratōis eucharīſtie. A Sicut ēt domꝰ dr̄
vna ſm eundē: vt in ſū. con. co. ti. q. 5. B

Utꝝ ī ordine ꝯferat grā. Rñ. ſm Tho.
⁊ Pe. in. 4. di. 24. In ordine confert grā
gratū faciēs q̄ neceſſaria ē ñ ſolū ad digne
ſuſcipiēdū ſacrm: ſed ēt ad digne miniſtrādū
A Idē in ſum con. co. ti. q. 9. B

Utꝝ ordo liberet a fortūa ſuili. Rñ. ſʒ
Ray. Nō ſolū epalis dignitas: ſed etiā ſa
cerdotalis liberata ꝯditiōe vľa fortūa ſui
li: vel aſcripticia: di. 54. ſi ſuꝰ ſciēte. Et ſm
canones etiā a curiali fortuna ſiue vinculo
qꝛ vt dciñ ē liberat a ſuili q̄ fortior ē: di. 54
frequēs. ⁊. c. ex antiqs. Uñ q̄ſtū ad hoc nō
tenet illud. c. ſi ſuꝰ ſciente. A qꝛ illud. c. eſt
q̄dam lex q̄ reuocat ꝑ iuſ canonicū: ſʒ glo.
ibi ꝑ rōem ptactā. B Uerūtñ curiaľ non
dʒ ordinari: vt. ī. ordinandꝰ. ſ̄. §. 15. A q
incipit. 15. B

Utꝝ votū caſtitatꝭ ſit ānexū ordini ſacro
Rñ. ſm Guil. Nō: vt pʒ in grecꝭ q nō tenē
tur ad cōtinentiā nec apud nos illi q iuītis
vxoribꝰ ordinant. A Tales tñ nō pñt de
bitū exigere lʒ teneant reddere: vt. ſ̄. ipedi
mētū. xi. §. i. ī additiōe. B Sʒ tale votū
ānexū ē ordini ex ꝯſtitutiōe ecclie ꝓpter ho
neſtatē ſacri ordiniſ: ſicē Hug. nōuit. 28. di.
ī pñ° A Cō. Tho. ſcđa ſcđe. q. 88. B

Quot mōis ordinatio dr̄ ſimoniaca.
Rñ. ſm Ray. q̄tuor mōis. Nā alia ex par
te ordinatoris tm̄: alia ex pte ordinādi tm̄:
alia ex parte vtriuſqꝫ: alia ex neutriuſqꝫ p
te: vide. ī. ſimonia. 1. §. 6.

O Rdo ſecūdo quo ad ritū ⁊ tēpꝰ.

Utꝝ neceſſe ſit iſtrm in ordinatione ex
hibitum corporaliter tangi. Rñdeo ſm
Tho. in. 4. diſtin. 24. Quidā dicūt ꝯtactū in
ſtrumentoꝝ mālium ab eo q ſuſcepit ſacꝫ ñ
eſſe de neceſſitate ſacri: ſed ſolam porrectio
nē: tñ ipa v̄ba forme videntur oñdere ꝙ
ꝯtractus mālē ſit de eēntia ſacri: qꝛ dicitur
accipe hoc vel illđ. ⁊c̄. A Primā opinio
nē ſequitur Al. quā etiā nō oīno reprobat
Tho. lʒ ſcđa videat ſibi tutior: vt pʒ in ſū.
con. li. 3. ti. 23. q. xi. vbi etiam patet ꝙ Ho
ſti. multum diſcrepat ab his. Ideo hic paſ
ſus penitus vr̄ ambiguus ꝓpterea pars tu
tior ē eligēda: ex̄ đ homi. ꝑcuſſo. et de pſb.
non bap. veniens. non intelligit iteratū qđ
ambigit eſſe factum. B

Utrū pľes ordines eodem die poſſint
ꝯferri. Rñ. ſm Ray. Uno die non debent
ꝯferri vni omnes minores niſi hoc obtine
at de ꝯſuetudine eccleſie. Item vnus ordo
ſacer cum minoribus vel duo ſacri nulloꝰ
ꝯferūtur eodem die vni: diſ. 77. in ſingulis
⁊. c. qcūqꝫ. ex̄ de eo q fur. or. ſuſ. cū. h. la
tor. ex̄ de tēpo. or. ľras. ⁊. c. dilectus. Et de
pena epi q ꝯ hoc ordinat: hēſ. ī. ordinator
. §. 3° Ille vero q furtiue ꝯ predictam for

mā ordinē recipit dꝫ deponi: di. 77. ſubdia
conꝰ. eẋ de eo q fur. ordi. ſuſ. innotuit. Si
tñ receptis iuxta cóſuetudinē pꝛie quatuoꝛ
minoꝛibꝰ ordinibus ſubdiaconatū eadem
die furtiue recipiat: pót pmitti miſericoꝛ-
diter in minoꝛibꝰ tm̄ miniſtrare. Et ſi intra
uerit religionē ⁊ vita moreſq̄ʒ eius exigerit
abbas ſi voluerit i alijs ordinibus poterit
diſpēſare: vt in dicto. c. cū. h. Et idem ẜm
Hoſti. ſi duos ſacros ordines ſimul rece-
pit. A Idē in ſū. con. eo. ti. q. 13. B Sʒ
ſi lata fuiſſet ꝓus excōicationis ſnia ꝯ ſic re
cipiētes. A i. fuiſſet inhibitū ne ſic ordi-
nes reciperēt ſub pena excōicationis: vt in
dicto. c. inotuit B ⁊ nihilominꝰ recepit
nó poterit cū eis diſpēſari niſi p papā: vt in
dicto. c. inotuit. A Hoc vꝫ ſentire Goff.
⁊ Hoſt. q abſolute dicūtꝙ q poſt itermia
tionē anathematꝫ ordinat: nó poteſt cū eo
diſpēſari niſi p papā: niſi quo ad minores
in qbꝰ hoc caſu poteſt diſpēſare ēt eṗs ẜm
Hoſt. ⁊ in ſum. eo. ti. q. 14. Sed hec viden
tur itelligēda ẜm diſtinctionē Ray. q̇ dicit
vt pʒ i dicta. q. 14. ꝙ ſiqs ꝯ ꝓhibitionē fa
ctā ſub pena excōicationis clādeſtine rece-
pit duos ordines ſiſ: tūc nó poterit cū eo in
executione ordinū ēt ſi religionē intrauerit
diſpēſari niſi de lnia pape: dcō. c. innotuit
Si ṽo aliqs receperit furtiue ordinē ſacrū
vl nó ſacrū diſtingue: qꝛ aut fuit ꝓhibitꝰ
ſub inēminatione anathematꝫ aut nó. In
ꝓmo cāu poterit ꝯdigna ſatiſfactióe ꝓmiſ-
ſa cū eo: vt in ſuſceptꝭ miniſtret ordinibus
eṗs diſpēſare: ⁊ ſi intrauerit religionē etiā
in ſuſcipiēdis poſtq̄ʒ aliquāto tpe fuerit in
ea laudabilꝫ ꝯuerſatꝰ. In 2ᵒ aūt caſu pote
rit cum tali etiā i ſeculo remanēte poſt ꝯdi
gnā ſatiſfactionē tam i ſuſceptꝭ q̄ʒ i ſuſcipiē
dis ordibus diſpenſare: eẋ de eo. q fur. or.
ſuſ. c. i. hec ibi. Et dicit qs propꝛie furtiue
ordinez ſuſcipe q ꝯtra ꝯſciētiā ſui eṗi ⁊ ſiñ
examinatione ꝓmouet ẜm glo. eẋ de eo q
fur. ordi. ſuſ. c. i. B Et addit Hoſt. ꝙ eti
am papa de facili nó diſpēſat. De diſpen-
ſatione cū ordinatꝭ ab alieno eṗo ⁊ hꝰi: hēſ
ſ. ordinatus. i. § antepſt. B

Utrū in ordine faciendū ſit ſcrutiniuʒ
Rñ. ẜm Ho. Circa hoc faciendum eſt du
plex ſcrutiniū. Unū ante ordinationem: qḋ
diligenter faciendū eſt: eẋ de elec. nihil eſt.
§. eṗi. Et incipit in feria quarta pꝛecedente
ſabbatū ordinatóis: ⁊ durat vſq̄ʒ ad dictū
ſabbatū: p archidiaconū qdē de iure cōis
eẋ de offi. archi. ad hec. ⁊. c. vt nſꝫ. A O
lim eṗs eligebat ſcrutatores ſeu examina-
tores. 24. di. qñ. Et nōtur in ſū. cō. eo. ti. q.
17. ẜꝫ Goſ. Sꝫ vt hic dꝫ ⁊ ēt ibi hodie ȯ iuſ
ſpectat examinatio ad archidiaconum. B
Qui hēbit diligēter ingrē de vita ordinan
di: de genere: de pꝛia: de etate: de titulo ad
quē ordiaſ: de loco i quo ꝯuerſaſ: ȯ ſcia: ȯ
fide: ⁊ de alijs q̄ ꝯtinēt in regula aplica: de
qbꝰ dr̄. ſ. ordinādus q̄ſi p totū. Et ſic i ſab
bato q ꝓbati ſunt eṗo pñtentur. 38. diſ. qñ
Iſtud. c. ponꝰ eſt. 24. diſ. B Aliud ſcruti
niuʒ fit in ipſa ordinatione qñ ordinandi
eṗo pñtanſ añ altare cū archidiaconus di
cit: Poſtulat ſcā maſ eccl̄ia. ⁊c̄. ⁊ ordinato
re interrogāte: ſcis illos eſſe dignos. Et rñ
det. Quātū humana fragilitas. ⁊c̄. Et qdē
pñtatoꝛ i tali rñſióe ñ peccat: dū tamē ꝯ cō
ſciam nó loquat: eẋ de ſcru. i. or. fac. c. vno
Alioqn ꝯ. 28. q. i. §. i. A Melꝰ ſac dictū
c. vnicū. B Nā quē neſcit indignū debꝫ
ꝓſumē dignū: eẋ de ꝓſump. dudū. Quod
ſi archidiaconū remordeat conſcia de ali-
quo q non ſit dignus: tūc añq̄ʒ veniat ad
ordinationem ſecreto ſtudeat eṗo denun-
ciare: eẋ de ſcru. in or. fac. i. Et ſi epiſcopus
nolit deſiſtere archidiaconus debet ſe ſub
trahere: ⁊ ſi non pót ſine ſcandalo debet il
la verba dicere tanq̄ʒ miniſter eccl̄ie q̄ non
iudicat de occulꝭ: ſed nullo modo crimen
litteris debet publicare. Con. Inno. A
Idē in dicta. q. 17. ⁊ ſe. B

Quid ſi ſine examinatióe qs ē ordina
tus. Rñ. ẜm Hoſti. Si ſit notꝰ ⁊ dignꝰ nó
peccat: quia tales nó ſūt examinādi: ar. 24.
diſ. nullꝰ. A Fallit hoc i eṗo cóſecrādo q
q̄ʒuis ſit notꝰ: tñ examinaſ. 23. diſ. q eṗs. ẜꝫ
Goff. ⁊ in ſū. cō. eo. ti. q. 19. Sꝫ ſi indignus
ſic ȯponi dꝫ. B eẋ de corpo. vi. expoſuiſti
Si vero ſit ignotꝰ q̄ʒuis dignꝰ deponēdus
ē. 24. di. c. vlt. ⁊ multo fortꝰ ſi indignꝰ. 50.
diſ. ex penitētibꝰ. A Io. i dicta. q. 19. B

Quid ſi in examinatóe crimē ſuū non
expoſuit. Rñ. ẜm Hoſti. Ordinādꝰ teneſ
ꝯfiteri crimina ſeu īpedimēta notoꝛia iuris
vel facti: niſi fuerit cum eo diſpēſatū: di. 50.
ex penitentibꝰ. Itē teneſ ꝓdere grauia ſeu
enoꝛmia. ſ. q̄ ēt pꝰ pniam executióeʒ impe
diūt: vt homicidiū ſimóia in ordine ⁊ hu-
iuſmodi. A Etiam ſi ſint ſecreta: vt in. c.
q̄ſitum. eẋ de tēp. or. B Alia vero q̄ non

impediunt: non tenetur: extra de temp. ordi. c. fi. Si vero fraudulenter defectus ſubticet non habebit executionem ordinis ſic ſuſcepti: extra de renunci. niſi cum pridem. §. perſone. Si vero confitetur ꝛ diſpē ſetur cum eo ſecurus erit ſm Inno. vt vlterius non accuſetur: aliter ſecus. 34. diſ. c. vlt. A Potius videtur. 24. diſ. c. fi. B Si non diſpenſetur ꝛ nihilominus ordinetur non debet ordinatus in illo ordine admitti. 81. diſ. ſiquis ſane. Con. Goſ. A Idē ī dicta. q. 19. B

Quibus temporibus debent ordines conferri. R̄ndeo ſm Ray. Ordines generaliter conferri pn̄t in ſex temporibus anni. ſ. In ſabbatis quattuor temporum: et in ſabbato ante dominicam de paſſione: ꝛ in ſabbato ſancto paſche: diſ. 75. c. vlt. ex̄ de temp. or. de eo. Papa vero poteſt conferre ſubdiaconatum in diebus dominicis ꝛ in alijs precipuis feſtiuitatibus. Item in dominicis diebus ſolennibus quilibet epiſcopus poteſt conferre minores aliquibus ita tamen ꝙ non multis ne videatur generalem ordinationem facere: vt notatur in dicto. c. de eo. Con. Hoſti. Goſ. ꝛ alij. A Idē in ſum. con. eo. ti. q. 30. B

Quare ſacri ordines ſēp ſūt cōferendi in ſabbato. R̄ſ ſm Hoſti. q̄r ſabbatū ſignificat requiem: ꝛ qui traſit ad clericatū irreuocabiliter ꝑ ſuſceptionē ſacri ordinis trāſit de labore ſecularū negocioꝝ ad vacandum ſpūalibꝰ: diſ. 88. fornicari. Et apl's. 2. Ti. 2º. Nemo militans deo implicat ſe negocijs ſclaribꝰ. Cō. Inno. ꝛ Goſ. A Cō. ēt. Al. vt in dicta. q. 30. B

Utrū aliquo mō ordīes ſacri poſſint cōferri in dn̄ica. R̄ſ ſm Ray. Si ī ſabbato ordinationū tā ordināſ ꝙ̄ ordinādus cōtinuaret ieiunium nec comederet niſi forte celebrādo: tūc ī mane ſequētis dn̄ice poſſet ſacer ordo cōferri: q̄a tūc mane diei intelligiſ trahi ad ſabbatū ꝑpter ꝯtinuationē ieiunij. Et idē itelligēdū ē de nocte āte diē paſche ſi tunc celebraretur vt erat mos āntiquitus. A .ſ. ꝙ in dicta nocte poſſint ordinatiōes fieri: ꝛ nō in alijs noctibꝰ ſm Inno. in. c. litteras. ex̄ de tēp. or. B Porro talē ꝯtinuationē ieiunij nō expedit facere niſi ī neceſſitate. Cō. Hoſti. Inno. ꝛ alij. A Hec pri ſuerūt dicta Ray. ꝛ ꝑū alioꝝ: vt pꝫ in dicta q. 3. vbi etiā dr̄ ſm glo. Ray. ꝙ ꝯtinuatio ieiunij ſic debet itelligi ꝙ die ſabbati ꝛ nocte ſequenti nihil comedaſ vel ſumaſ vel bibatur Et ſm Inno. in dicto. c. litteras. celebrans die ſabbati nō dꝫ ſumere niſi corpuſ ꝛ ſanguinem. B

Que pena eoꝝ q extra ſtatuta tempore ſacrū ordinē ſuſceperūt. R̄n. Nō debēt permitti in ſuſceptis ordinibꝰ miniſtrare: ex̄ de tempo. or. c. 2. tn̄ characterē ſuſceperūt: ꝛ ep̄s impoſita eis ꝑmo penitentia ꝯpetenti ſuſtinere poterit vt poſtea in ſuſceptis ordinibus miniſtrent: ex̄ de tempo. or. ꝯſultationi et ſm Inno. Ber. ꝛ Guil. q addit: ꝙ ſecuſ eſt in ordinibꝰ ſuſcipiēdis. A Idem ī ſū. cō. eo. ti. q. 33. Si tn̄ ante miſtrēt: habes. s̄. diſpēſatio. §. 6. v̄. 9. Ordinatores vero debent priuari auctoritate ordinandi: vt in eo. c. 2. B

Quid ſi aliq̄d omittaſ in ordinatione de forma. R̄n. ſꝫ Ray. Si aliquid omittatur qd̄ ſit de ſubſtātia: aut etiā ſi dubiteſ vtꝝ ſit de ſbſtātia tota ordinatio debꝫ iterari q̄ſi nihil ſit factū. Nihil. n. intelligitur iteratū qd̄ neſciſ eē factū: d̄ ꝯſe. diſ. 4. ſolēnitateſ. Si aūt omiſſū ē id de quo exp̄ſſū eſt ꝙ nō ē de ſub̄a nō dꝫ ordinatio iterari: ſꝫ qd̄ omiſſū eſt dꝫ ſtatuto tp̄e caute ſuppleri: ex̄ d̄ ſa. nō ite. c. p̄ſbr. ꝛ. c. ꝑmo. Con. Inno. A Idē in ſū. con. eo ti. q. 34. B De eo q ſcienter ordinē iterat: hēs. s̄. diſpēſatio §. 7.

Que ſūt illa q̄ nō ſūt de ſub̄a. R̄n. ſm Ray. Expreſſū ē ꝙ de ſubſtātia nō eſt ip̄m tp̄s ordinationū: ex̄ de tēp. or. ſane. Itē nec etas ordināndi: diſ. 77. ſubdiaconꝰ. ꝛ. c. i vetери. Itē nec vnctio: ex̄ de ſacra vnc. c. ꝑmo circa finē: ꝛ d̄ ſacra. nō ite. c. pº. Itē ꝙ ordinandus in p̄ſbyteꝝ vel diaconū recipiat impoſitionē ep̄i. A .ſ. tactu corꝑali: vt in. c. vlt. de quo ſtatim. B ex̄ de ſacra vnc. ite. c. vlt. Itē ꝙ ordo recipiaſ a ꝓprio ep̄o vel ꝙ nō recipiat q̄s oēs ordines ſimꝉ: ſed ſeruatis debitis interſtitijſ: ex̄ de tēpo. ordi. ꝙ trāſlationē. ꝛ c. litteras. ꝛ. 9. q. 2. Lugdunēſis. Con. Hoſti. ꝛ ſm eūdē Hoſti. ꝛ etiam Hug. ꝛ Guil. nō ē de ſub̄a ꝙ ordināſ ꝛ ordinandꝰ ſint ieiuni. A Hoc cōtͥ tenent doc. lꝫ Ray. de hoc dubitauerit: vt pꝫ ī ſū. co. ti. q. 34. B Sūt alia de quibꝰ neſcitur vtꝝ ſint de ſub̄a vel nō: vt miſſa: de q̄ etiam Hoſti. dicͥ dubiū. A In dicta. q. 34. B

tamen in minorib⁹ ordinib⁹ nō videt du/
biū q̄ missa nō sit de subā. A Forte hoc
pōt intelligi ex consuetudine: que ē optia
legū interpres. ff. de legi. si de interpretatio
ne. Itē ad māin aduertendum secundum
Inno. ꝛ in dicta. q. 34. q̄ cū in ordinatione
alicui⁹ in diaconum vel sacerdotem omis/
sa est manus impositio ꝛ postea suppletur
dicunt etiam oēs orones q̄ pcipiūt dici qn̄
fit man⁹ impositio: q2 ipi⁹ man⁹ impositio
ni adherēt. Et de man⁹ impositiōe fit mē
tio in orōnib⁹. Item dicit q̄ vbi diuisi ꝛ di
uersi sūt actus: non est iterādu3: ſ3 supplen
du3: sicut in ordinatiōe sacerdotis alius ac
ctus est tenere man⁹ sup caput: ali⁹ dare ei
calice3 ꝛ patenā: quoꝝ si aliquod defuerit
legitime factu3: nō erit postea iterādū. Qui
da3 tñ dicūt q̄ hec duo. s. de calice ꝛ de pa
tena nō sūt supplenda: q2 nō sūt de substan
tia: tñ securius ē supplere. Ite3 si pars ali
cuius orōnis omissa eēt: a capite inchoan
da foret: tñ in ordinib⁹ multe orōnes pos
sūt eē que nō sūt de substātia ordis. Unde
si talis ordo legitime collat⁹ esset nō ꝓpter
hoc reiteraret. Itē si tñ vna man⁹ inuncta
est postea solius alteri⁹ man⁹ inunctio sup/
plēda est: ꝛ vbi in orōnib⁹ dicet manus in
plali dicitur man⁹ in singulari. Et si facta
esset vnctio in aliquo ꝛ nō dicta orō: vl' ecō
repetēdū erit vtrūq3: q2 actus nō sūt diuisi
cū in orōnib⁹ fiat mētio de vnctiōe. Item
qō omissu3 ē debet suppleri p eum q ordi
nauit: quod si fieri non pōt p aliu3 supple
ri pōt. Itē si eps in ordinādo ex infirmita/
te deficiat: p eū postea vel p aliu3 inchoabi
tur vbi ipe dimiserat nisi sint aliqua cohe/
rētia: vt vnctio ꝛ orō: vt dcm̄ ē: vel nisi vn⁹
sit act⁹: vt p3 in forma cōsecratiōis euchari
stie: ꝛ in forma baptismi: cui⁹ parte ia3 dcā
si deficiat minister p aliu3 reiciptur forma
in baptismo ꝛ in missa ab illo loco: qui pre
dic ꝛc. Con. Hosti. Itē qō dcm̄ ē omissu3
caute suppleri. Host. in. c. p̄ sorter. ex̄ de sa.
nō .ite. vbi ꝛ Inno. ponit p̄mo dicta: vt p3
in dicta. q. 34. exponit q̄ fiat suppletio ipe
ordinationis ꝛ vēiat patiēs defectū q̄i mi/
nistrās epo: nec erit intētio epi nec ipi⁹ q̄
orōnes sup ipm iterētur: ꝛ cu3 venerit eps
ad id qō omissū ē suppleat: ꝛ pōt fieri vltio
p⁹ alios eiusdē ordinis: vt magis celetur.
Pōt etiā eps ei dicē: Uade ꝛ porta mih i
librū vel aliā rē q̄i credāt circūstātes q̄ ꝓpt

mādatū sibi iniunctū imposuerit manus
vel etiā in capella sua paucis ꝛ bonis secre/
tarijs vocatis ꝓuan3 poterit ordies celebra
re. Quousq3 autē hoc supplemētū recepit
executiōe3 in scepti ordis nō hēbit. 52. dis.
sollicitudo. ꝛ extra d̄ sa. nō ite. c. i. ꝛ ibi glo.
ꝛ in dicta. q. 34. B

O Rdo tertio quo ad chara racterē.

Utꝝ i qnolibet ordie imp̄mat spālis cha
racter: ꝛ an character vnius ordinis p̄sup
ponat characterē alteri⁹ ordinis. Rñ. fm
Tho. in 4. dis. 24. In quolib3 ordine sicut
ꝯfert specialis ptās: ita imp̄nitur specialis
character: nec character vni⁹ ordis p̄suppo
nit characterē alteri⁹ ordis. Nā recepto or
dine posteriori ꝛ pretermisso precedēti: nō
ꝓpter hoc debet reordinari i ipso posterio
ri: ex̄ de cle. per sal. ꝓmo. c. vnico. Cō. theo
logi omnes. A Idem in sum. confes. li. 3.
ti. 22. q. 6. B

Utꝝ añ characterē ordinis p̄exigat chara
cter baptismi ꝛ cōfirmatiōis. Rñdeo fm
Tho. vbi. s. Character baptismi p̄exigit d̄
necitate: q2 est fundamētū oīum sacroꝝ: ex̄
de presby. nō bap. c. i. ꝛ. c. veniens. S3 cha
racter cōfirmatiōis non preexigit de neci/
tate qn sine illo recipiat qs characterē ordi
nis: tñ de ꝯgruo preexigit. Con. Pe. ꝛ alij.
A Idem i sū. con. co. ti. q. 7. B

In quo actu imp̄mit character i singulis
ordinib⁹. Rñdeo fm sniā Tho. in. 4. dis.
24. ꝛ. 25. Sacerdotalis character imp̄mit
qñ datur ei ab episcopo calix cū vino ꝛ pa
tena cū pane ꝛ sub debita forma v̄boꝝ: q2
tunc ꝯfert ei ptās ad p̄ncipalem ei⁹ actum
qui est consecrare corpus ꝛ sanguine3 xp̄i
A Pe. aūt dicit: q̄ in ordine sacerdotali
imp̄mit character i impositiōe man⁹ que ē
organū organoꝝ: ꝛ organū cōsecratiōis ꝛ
ministratiōis sacroꝝ: vt in sū. con. eo. ti. q. 10.
B Diacono v̄o imp̄mit in datione libri
euāgelioꝝ: quia tūc ei datur potestas legēdi
euāgelia in eccla: qō ē ei⁹ scd̄arius act⁹: in
quo includit p̄ncipalis. s. dispēsatio sacri eo
modo quo dicit. s. diacon⁹ Subdiacono
v̄o in porrectiōe calicis vacui A. s. cōse
crati fm Pe. Al. i dcā. q. 10. B q2 hēt por
tare vasa dñici corporis ꝛ sanguinis. Aco/
lytho i acceptiōe vrceoli ꝛ cādelabri: s3 pre
cipue vrceoli: q2 ei⁹ ē pparare vinū ꝛ aquā ad
misterium: ꝛ accepit hec ab archidiacono

nõ ꝙ archidiaconꝰ ↄferat ſacꝫ ordĩs qui
ↄfert võtiueꝫ boꝝ q̃ dicit eps. A Scđꝫ Al.
ꝛ Pe. magꝭ vꝫ imꝓmi charact cũ dat can
delabꝛũ cũ i datiõe v'ꝛceoli. Jtẽ dicit Pe.
ꝙ i traditiõe quã facit archidiaconꝰ fit ptã
tis collate expꝛſſio: vt i dicta. q. 10. B Ex
orciſte cũ recipit librũ exorciſmoꝝ. Eiꝰ. n.
officiũ ẽ exorciſmos memorie cõmẽdare
ꝛ manꝰ ſup cathecuminos ꝛ energuminos
ponere. Energuminꝰ eſt demoniacus ſm
catholicõ. B Lectoꝛ cũ dat lib ꝓphetarũ: qꝛ eiꝰ officiũ ẽ ꝓphetias legẽ ꝛ cathecu
minos ꝑma erudimẽta fidei docẽ. Oſtia
rio cũ ↄferunt ei claues oſtioꝝ ecclie: qꝛ e
ius offĩm eſt dignos ad ſacra recipe ꝛ indi
gnos excludere. Hec ſupta ſũt breuiter ꝑ
tim de Tho. vbi ſ. ꝛ partim ex canone di.
23. A .ſ. in c. ſubdiaconꝰ cũ multꝭ alijs ſe.
Et ꝓdictis quo ad exorciſtã lectorẽ ꝛ oſtia
riũ con. Pe. vt in dicta. q. 10. B

Sꝫ nungd laicꝰ q omnino neſcit lr̃as recipit characterẽ ſi ordinet. Rñ. ſm Ray.
Credo ꝙ recipet: qꝛ ex quo baptiçatꝰ eſt ſuſceptibilis ẽ cũctiſ alijs ſacr̃is: cũ baptiſmꝰ ſit
ianua oĩum ſacroꝝ. 32. di. veꝝ circa fi. Et facit ad hoc. 1. q. 2. ventũ. ꝟ. ſed dic A Melius in c. veniens: ex̃ de ꝑſby. nõ bap. B
Hoc tñ nullo dꝫ fieri. 33. diſ. oẽs. Sed qđ
ibi dicit ꝙ ſubſtãtia ſacerdotiũ ſũt eloquia
diuina nõ intelligit ꝙ ſit de ſubſtãtia ordinis: ſed de ſubſtãtia executiõis. Jdẽ Ho.
A Jdẽ i ſũ. cõ. li. 3. ti. 5. q. 3. Aduertẽdũ ẽt
ꝙ laicꝰ q nullũ habꝫ ordinẽ poſſet oibus
alijs ꝑtermiſſis recipe ordinẽ ſacerdotalẽ
ſm theologos cõuer lꝫ Hug. dixerit ꝙ nõ
põt recipe niſi habeat ad minꝰ ꝑmã tonſurã: vt in ſũ. con. li. 3. ti. 22. q. 41. B

Utrũ q coactꝰ ordinat recipiat characterẽ. Rñ. ſm Ray. Si coactio fuit cõditionalis: vt ꝑ aliquã cõminationẽ vl' cruciatũ
vtiqꝫ recipit characterẽ: ar. di. 74. vbi iſta
ꝭ. di. de iudeis. 1. q. 1. ꝙ quidã. Nã in tali caſu volũtas ẽ ſaltẽ idirecta de qua Augꝰ voluit facẽ: qꝛ voluit viuere. A 15. q. 1. merito
B Sed ſi coactio fuit abſoluta: vt ſi omnino inuitꝰ violent teneat ſub manu ordinatoris nullũ recipit ordinẽ: vt de baptiçato
pꝫ. ſ. baptiſmꝰ 4. §. 3. Con. Hoſt. ꝛ Goſ.
A Jdem in ſum. confeſ. co. titu. q. 49.
B Sed an talis teneatur continere ꝛ an
retineat priuilegium clericale: habes. j. ordinatus 1. §. 8.

ORdinandus.

Quales ẽ beãt eẽ ordinãdi quibꝰ regimen animaꝝ cõmitti debet oñdit apls. 1. Thimo. 3. vbi ponit tredeciꝰ capl'a dicẽs. Primo oꝫ eꝑm eẽ irrepꝛhẽſibilẽ. 2º vniꝰ vxoris virũ. 3º ſobꝛiũ. ꝛ. j.
dicit nõ vinolẽtũ. 4º prudentẽ. 5º pudicum
6º ornatũ. 7º hoſpitalẽ. 8º doctorẽ. 9º nõ ꝑcuſſorẽ. xº nõ litigioſum. xiº nõ cupidum.
12º domi ſue bene ꝓpoſitũ. 13º paꝝ. j. ſubdit:
nõ neophitũ. Hãc eandẽ regulã tradit ad
Titũ. 1. lꝫ aliquantulũ varient ꝟba. Et lꝫ
apl's videat dictã regulã in epĩſ poſuiſſe: extendẽda tñ eſt ad oẽs ordinãdos: vt ꝓbat
Augꝰ di. 34. cognoſcamꝰ. A al's cognoſcimus B Et Ambroſiꝰ diſ. 81. apl's. A
Hoc videt potiꝰ dictũ Augꝰ. q ibi ſignat
Eidem qđ hic nõtur i ſũ. cõ. li. 3. t. 1. q. 1. B
Sũt ꝛ alia. 10. ipedimẽta ordinandoꝝ iure
poſitiuo iducta. q̃ ꝛ ſi addant ad ꝓdicta tredeci capl'a erũt viginti tria q̃ reqrunt circa
ordinandos. vñ. 14º ꝙ non ſit ſolẽnit penitens: 15º nõ curialis. 16º nõ rõcinijs obligatus. 17º nõ ſeruus. 18º nõ corpore viciatus
19º nõ illegitime natꝰ. 20. nõ q diſtulit baptiçari vſqꝫ ad egritudinẽ mortalẽ. 21º nõ
ꝑegrinꝰ vel ignotꝰ. 22º nõ minori etate. 23º
ñ ſcia. De his nunc ꝑ ordinẽ ẽ dicendum.

Primũ ergo caplꝫ apoſtolice regule ẽ
ꝙ ordinãdus irreprehẽſibilis ſit. Quod
ad Titũ dicit ſine crimine: nõ eſt intelligendũ de quolibet crimine: alit nullꝰ poſſet ordinari: qꝛ nemo ſine crimie viuit. Vñ Hieronꝰ exponit irreꝑhenſibilẽ. i. nõ obnoxiũ
reꝑheſioni. A i. condemnatiõi: vt in. §.
nũc autẽ. de quo. j. ꝛ nõtur in ſum. li. 3. ti. 2.
q. 1. vbi notantur q̃ in hoc. §. ponunt. B
Nã res pene ↄ nãm eſt: vt ſine peccato aliqs ſit. Sed talis eligat cuiꝰ cõparatiõe ceteri grex dicant: de hoc di. 25. §. nũc autem
Poteſt tñ itelligi ſine crimine indiſpẽſabili: vel etiã ſine crimie qđ reqrit diſpenſationẽ ꝛ nõ ẽ adhuc diſpẽſatum. De q̃ mã habes. ſ. diſpẽſatio. §. 7. ꝛ. 8. A imo. §. 1. per
to. B vel ſine crimie enormi: de quo vide
ſ. crimen. §. 2. ꝛ. ſ. enormia. §. 1. A B: euit itelligit de crimie digno cõdẽnatione:
vt dictum ẽ. ſ. ꝙ impedit ꝓmouẽdũ: vl' dicit iã ꝓmotum: qđ aliquãdo recipit diſpẽſationẽ ꝛ aliqñ ñ: vt pꝫ. ſ. diſpẽſatiõ ꝑ to. B
2º ordinandꝰ ſit vnius vxoris: quod eſt
intelligendum negatiue. i. nõ pluriũ. ſ. ꝙ

nunꝗ̄ hūerit duas vxores: diſ.82.ꝓpoſui ſti. Nam niſi ſic exponeret̃: ſeq̄ret̃ ꝙ virgies ⁊ q nunꝗ̄ hūiſſent vxorez non poſſent pro moueri: qđ eſſet abſurdū. A Idē i ſū. li. 3.ti.3.q.i. ſm Ray. V.⁊ Hoſti. B De mā eiꝰ q pl'es habuit vxores ⁊ dr̃ bigamus hēs. ſ. bigamia per totum.

3° ordinādus ſit ſobrꝰ ⁊ n̄ vinolētꝰ. Et qđ ē q̄re ſobrietas cibi ⁊ potꝰ requiritur in i ordinando: hēs .j. ſobrietas.§.i.⁊.2.

4° ordinandus ſit prudēs. Dz.n. habere triplicē prudētiā.ſ. ſacre ſcripture.36.diſ.p totū. Itē ſclariū lraꝝ. A .ſ. iꝗ̄tū expediūt ad ſalutē ⁊ nō vltra: vt in.§. ſed eꝯ. de quo .j. B 37.diſ. legimus.§. ſed econtra.⁊.c. ſe. Itē ſclariū negocioꝝ. A .ſ. inquātū ad ſalutē expediūt: al' ſecus: q2 nemo militans deo ⁊c. ex̃ de ne cle. vel mo.c.i. B 39.diſ. p to. De iſta mā plene hēt̃.j. ſcia.p totū.⁊. ſ. diſcere.⁊.ſ. mgr̃.i.⁊.2.

5° ſit pudicꝰ: vt morībꝰ ⁊ verbis pudiciciā indeſinēter oñdat. Vñ Cāt.i. Gene ſpōſe.i. pdicatores: turturi ꝯparāt̃ aui.ſ. caſte. Nā verecūdia ingenuos ꝓdit natales: vt ait Ambꝰ.86.diſ. non ſatis. A Idē i ſū. con.li.3.ti.7.in pn. B De mā pudicitie hr̃ ſatis.j. pudicitia. A Et quo ad clicoꝝ pudicitiā ſpāliter.ſ. clicus.i.⁊.2.p totū. B

6° ꝙ ſit ornatꝰ ornamēto interiori ⁊ exteriori: de quo dcm̄ ē.ſ. clicꝰ.i.§.2.

7° ꝙ ſit hoſpital: Hieroꝰ. Domꝰ clicoꝝ oībꝰ debēt eē cōes.16.q.i.qm̄. Nam hoſpitalitatis hortator eē nō poſt q domū ꝓpaz hoſpitibꝰ clauſerit.42.diſ.§.i. Itē q2 pietas hoſpitalitatis remunerat̃ eternalr: Math. 25. Hoſpes eraz ⁊ n̄ col. me. Itē remuneratur tpalit̃.i. Timot.4. Exerce teipm ad pietatē. Et ſeqtur: Pietas ad oia valet ꝓmiſſionē hūs vite: que nūc ē ⁊ future. Vñ Abrahā ⁊ Loth hoſpitales erāt: ⁊ āgelos recipe meruerūt. A vt in dcō.§.i.42.di. B Et ad iſtā hoſpitalitatez pōt ēt reduci elyna: de qua hēs ex̃ elyna.i.⁊.2.⁊ ſupra clericus 4.§.5.

8°.ſ. ꝙ doceat. Vñ ⁊ dič doctorē. Ubi ſciēdū ꝙ doctrina ordinādoꝝ dz in duobꝰ ꝯſiſtere.ſ. in diſciplina correctiōis: de qua dictū eſt.ſ. correctio pmo p totū. Itē in ſermone pdicationis: de quo dr̃.j. predicator per totum.

9° ꝙ nō ſit pcuſſor: de qua mā vide .j. pcutē. Cōcedit̃ aūt magrīs ⁊ officialibꝰ clicis ⁊ plātis aliq̄lis verberatio minoꝝ: vt.ſ. excōicatio .2.§.2.⁊.7.

10° nō litigioſus. Et qđ ē qđ ſit litigiū: ⁊ quale pctm̄: ⁊ q̄re litigioſus ꝓhibetur ordinari: hr̃ ſupra litigiū p totum.

11° nō cupidus.i. auarꝰ. Nā talis ordinari nō dz. Et eſt duplex rō. pma eſt q2 cupiditas ē radix oium maloꝝ.i. Timot.6. ex̃ de conſti. nā concupiſcētiā.⁊.47.diſ. vīrū.⁊.c. bonoꝝ. Scđa eſt quia mens eiꝰ cupiditate aſtricta: ſemper auꝝ ⁊ redditꝰ computat: gratius intuetur auꝝ ꝗ̄ ſolem.44. diſ. ſicut hi.3.q.5. accuſatores. De auaritia quoqꝫ vide ſupra auaritia.⁊ ſupra negociatio.§.2.

12° ſit domui ſue.i. familie bñ pꝑoſitus .ſ. ꝙ eā honeſte regat ⁊ eā a vitijs ad virtutes verbo ⁊ exēplo trahat.47.diſ.§. neceſſe. Sz quare ſpālr in ordinādo hoc reqrit̃. Rñ. ſm Ray. Duplex ē rō. Una q2 nō hēt frontē repꝛehendendi alios q ſuos negligit corrigere: vt i pdicto.§. neceſſe. Alia rō: q2 preſumit̃ vehemēter ꝯ eū de crimie negligētie: qđ adeo magnū ē qđ ēt depoſitionez induč.81.diſ. dictū. Si tamē ſine culpa ſua familia mala eēt non imputaret̃ ei.47.diſ. ſicut hi. A poſtꝰ in dicto.§. neceſſe. B in fi.⁊.c. quātūlibet. A Idē in ſū. cō.li.5. ti.13.q.2. ſm Ray.⁊ addit: Itē poſtꝗ̄ ꝓmotus fuerit ad epiſcopatū: debet eē bene prepoſitꝰ domui ſue.i. eccl'ie ſue: q2 non debet pl'a eccl'iaſtica bñficia: ⁊ maxime que curaz hēnt aiaꝝ annexam vni quātūlibet exercitate pſone vno tempore cōmittere: ſed ſingula ſingulis.89.diſ. ſingula.7.q.i. in apibus. B

13° nō neophitꝰ. Quis dicat̃ neophitꝰ in fide: ⁊ q̄re ꝓhibetur ordinari: hēs ſupra neophitꝰ. Silr ⁊ neophitꝰ in religione.ſ. nouitꝰ.§. pl't. A poſtꝰ vr̃.§. vlt. B

14. nō ſolēniter penitēs: q2 tales nō debēt ordinari: diſ.50. ex penitētibꝰ.⁊.38.di. illitteratos. A In hoc.c. nihil videtur de hoc hēri. B Et de tali pnia hētur.j. penitētia.3. Sed q̄re tales nō debent ordinari. Rñ. ſꝫ Ray. Quadruplex eſt rō. Prima q2 nō ſunt digni recipere vaſa ſacroꝝ q diu fuerūt vaſa vitioꝝ: diſ.50. illō. Lꝫ.n. peccatum deletū ſit per pniam remanet tm̄ cicatrix.ſ. irregularitas q ipſū impedit.i.q.i. vētum. Scđa ē timor ne iteꝝ labat̃: q qdez timor de conſuetudine priſtina ſurgit.61.

diſ.in ſacerdotib9.in fi. Tertia eſt ſcādalū populi.cum.n.talis pnia nō imponatur ni ſi ꝑ vulgatiſſimo crimine:vt qꝛ totā cōmo uit vrbe3.26.q.6.c fi.nō poſſet talis ſine ali orū ſcādalo miniſtrare.40.diſ.ō his vero Quarta eſt:qꝛ nō hēret fronte rephēdēdi alios:cū ipe ſibi tacit9 rñderet eade3 ſe con miſiſſe vel maiora.25.diſ. pmū.42.di.§.1. Idē Tho.in.4.di 14. A Idē in ſum.li. 3.ti.15.q.1. B Pōt aūt cu3 eis diſpēſari i minoribus ꝑpter neccitatē vel vtilitatem eccľie:diſ.50.placuit.Et hoc ꝑ epm exquo nō eſt ei ꝓhibitū:ex̄ de ſen.ex.nuper. Sed ſi abſqꝫ diſpēſatōe ſciēter ordinat:aut indi ſcrete diſpēſat d3 ꝓuari poteſtate ordinādi vt in dicto.c.ex penitētibus. A Idem i ſum.eo.ti.q.2. B

15° nō curial. Ubi ſciēdū ꝙ curialis ſ3 Ray.tripľr dicit. Primo mō large dicūt curiales illi qui quacūqꝫ conditione obliga ti ſūt curie alicui9 publice ptātiſ:ſiue ſint mi lites:ſiue aduocati:ſiue iudices:ſiue offici ales:ſiue ēt hiſtriones:ꝛ breuiter qcūqꝫ ha bētes officiū honeſtū vel inhōeſtū: dūmō curie obligati ſint.2°. ſtricte dicūt curiales q̄ curāt ꝛ gerūt honeſta curie officia:vt de curiōes iudices ꝛ ſīles.3° ſtrictiꝰ dñr qui in cā ſāguinis ſūt officiales:ꝛ q dum ptātib9 obedirēt ſāguinē hūanū effuderūt: ꝛ dicūt iſti curiales a cruore:alij dicūt a curia. Oēſ autē curiales indiſtīcte ſm Ray.ꝓhiben tur ordinari niſi ꝓus ſint abſoluti a curia diſ.51.c.2.ꝛ.3.Sed poſtq̄ a curia ſunt abſo luti diſtigue:quia ſi exercuerūt ſeu a:vt offi cialeſ vel militeſq ſāguinē humanū effude runt:ſiue turpia ꝛ inhoneſta:vt hiſtriones: nō poſſunt ꝓmoueri:diſ.51.c.1.ꝛ.3.ꝛ.4 6. diſ.clericus ꝟſus clericu3 .ꝛ de conſec.diſ. 2.pro dilectione. Si ꝟo honeſta officia ex ercuerūt:vt iudices aduocati tabelliones ꝛ huiuſmodi:in cauſa ciuili ſiue pecuniaria admittuntur:diſ.61.oſius. Sed in cauſa ſā guinis repellūtur:vt ſupra homicidiū 4. §.1.Sunt aūt ſm Ray.tres ꝑncipales cāe q̄re curialeſ ordinari ꝓhiōetur. Prima ē quia qda3 ex ꝑdictis freq̄nter irregularita tē ꝯhūt ex offō ſuo. Scda eſt:qꝛ ta es qñ3 repetūtur:ꝛ ſic eccľia ꝑturbatur. Tertia:qꝛ ꝓſumitur ꝯ eos ꝙ nō trāſeant ad clericatu3 voto religionis:ſed vt fugiāt rōcinia dñoꝝ ſuoꝝ: diſ.51.c.12.ꝛ.3.53.diſ. legem. Idem Goff ꝛ Hoſt. A Ide3 in ſum.cō.li.3.ti.

16.q.1.2.ꝛ.3. B

16°.nō ratiocinijſ obligat9:ſicut ſt tuto res:curatores:ꝓcuratores:ꝛ hi9. De qb9 an ſint ordinādi:vide obligat9.ō.per totu3

17° nō ſuus:ō q̄ mā hēs j.ſu9.2.ꝑ 10.

18°.nō corpe viciat9: de qbus.j. vicia tus corpe. Et nō hic ꝙ qcumqꝫ h3 hūc de fectū ꝙ nō pōt bibere vinu3:nō debet ordi nari:vt nōtur.2.q.7.ipi apli. A In glo. B qꝛ talis miſtrās cōicare d3:de pie.diſ. 1.eps deo.ꝛ de ꝓſe.diſ.2.pacta.

19° nō filius ſacerdotiſ nec al' illegitiē nat9 ſupra illegitimus per totum.

20° no q diſtulit baptiſmū. Nā ſiqs ad ultius ſan9 diſtulit baptizari:ꝛ poſtea i egri tudine tiore morti ſe baptizari fecerit ꝓmo ueri ñ pt.et cā eſt:qꝛ ꝓſumitur nō ꝟe ꝑitus Nā non ex volūtate:ſ3 ex neceſſitate vt̄ rece piſſe baptiſmū:diſ.57. ſiqs.ō pe.diſ.7.nul lus. Alia3 cām addit Gl.ſ.vt ꝑ hāc pena3 hoīes inducerētur non negligē ſua3 ſalutē Talis tñ pōt ꝓmoueri duob9 caſib9.ꝓmi9 ſi p9 baptiſmū fides ꝛ vita ei9 ꝓbabilis ap paruerit.2° ſi raritaſ clicoꝝ hoc exegerit:vt in dicto.c.ſiqs. S3 cū baptiſmus tollat oē peccatū ꝛ ſequelā peccati:vt di.26.deinde ꝛ.c.vna.qr e nō tollit irregularitatē iſtam. Rñ.ſ3 Ray.Quia baptiſm9 ita dilat9 idu cit eā.vñ nō pōt eā tollere: qꝛ ide3 nō opaſ ꝯrios effect9:ar.ex̄ de baptiſmo maiores. vltra mediū.ꝟ.l3 hec tāqꝫ incōpoſſibilia. ꝛ.26.diſ. deide. Sec9 tñ ē de illo q diſtulit eucha riſtiā vſqꝫ ad talē egritudinē:qꝛ ꝓpt hoc nō repellitur ab ordine:diſ.50. is ꝟo. Et ē ratio diuerſitatiſ:qꝛ baptiſmus vix vel nūq̄ pōt differri ſine culpa:ꝛ etiā ſine peri culo: ſ3 cōio qñqꝫ differtur ſine culpa.ſ.ex reuerētia:diſ.5.c.ad ei9 et de pe.di.5.c.ꝓ mo.ꝟ.paueat. ꝛ de ꝓſe.diſ.2.quotidie.ꝛ.c. vt quid paras. A Idē i ſū.li.3.ti.20.q.1. 2.ꝛ.3.ſm Ray.ꝛ Gl. B

21° nō pegrin9 ꝛ ignot9: de qbus vide j.ordinatio.§.6.ꝛ.7.ꝛ.j.pegrin9 2° ꝑ totū.

22° non minor in etate: Ubi ſciendum ꝙ a ſeptimo anno A ſ.ꝯpleto:ſicut.j.di de āno.12.ꝛ colligitur ex tex.ꝛ.glo.c.in ſin gulis.de quo.j. B vſqꝫ ad.12.pōt recipe ꝑmam tonſuram ꝛ minores ordines ꝑter acolythatū:quē p9.12.tñ ſcipiet:diſ.77.in ſingulis.ſubdiaconatu3 vero recipe pōt i 18. diaconatū i.20. ꝑſbyteratū i.25.vt i cle. gnālē ō eta,ꝛ qli ꝛ ſufficē attigiſſe ꝑdictū ipſ

gr.ex̄ de elec.cum in cunctis. A Et notat
glo.in dicta cle.generalē. B Sed epatū
non niſi pꝰ cōpletū.30.ānū: vt in dicto .c.
cū in cūcꝫ A Aduertēdū ēt ꝙ ſi pſōa,pue
cte etaꝫ vlt ordinarii: ñ ſtati ,ppter cōplemē
tum etaꝫ dꝫ ad oēs ordines ,puehi:ſꝫ ſm
Ray.ꝛ Hoſti.ꝛ in ſū.cō.dicta.q.12.p ſeptē
annos pōt recipere oēs ordines hoc mō:
In duobus primis annis recipiat quatu-
minores : reliquis quinqꝫ annis omnes
alios.77.diſ.quicunqꝫ.Diſpenſatiue pro-
pter neceſſitatem eccleſie poſſet laicus oēs
ordines recipere p annuꝫ ꝛ dimidiuꝫ:mo-
nachus v̓o p annum.67.diſ.monachꝰ. B
13° non femina: de quo habes ſupra.
femina.§.i.

O Rdinator ſiue ordi-nārſ

Quid ſi epiſcopus nō baptiçatos
ordinat : vide ſupra baptiſmus 4.§.fi.

Que pena ordinantis aliquem infra
etatem. Rñ.primo gdem ꝙ in eius contu
meliam ille qui ſic ordinatus fuit debet ſuſ
pendi ab executione illius ordis vſqꝫ ad le
gitimam etatem: ꝛ ipe ordinans dꝫ ſuſpen
di ad collatione ordinuꝫ ꝛ compelli proui
dere talr ordinato in beneficio competen-
ti:ex̄ d temp.or.vel nō ē. A Idem in ſū.
li.3.ti.22.q.12 .ſm Ray.Et con.glo.in cle.
generalem.de eta.ꝛ q̄li. B De etate autē
quam ordinandus debet habere vide .ſ.
ordinandus.§.plt. A qui incipit.22. B
et h.i.§.8.

Que pena eiuſ q minores ordines cuꝫ
ſubdiaconatū vel duos ſacros ordies ſiml
confert. Rñ .Si hoc fecit ex certa ſcia de-
bet deponi.51.diſ.qui in aliquo. Si v̓o ex
negligētia dꝫ ꝑuari ptāte cōferēdi talē ordi
nem:diſ.36.q eccliaſticis.1.q.1. ſiqui epiſco
pi.ex̄ de temp.or.litteras.ꝛ.c.dilectꝰ. A
Idē in ſū.eo.ti.q.16. B

Utrꝫ eps ſciēter ordinās indignū pec-
cet mortalr. Rñ.ſm Tho.i.4.diſ.24.Sic
qꝛ infidelis ē dño ſuo ɔmittēs indigno eiꝰ
miniſteriū:ꝑcipue cū hoc v̓gat in detrimē
tum ecclie ꝛ honoris diuini q p bonos mi
niſtros ,pmouet. Et ſi non pñt tot boni in-
ueniri miſtri meliꝰ ē hr̄e paucos miniſtroſ
bonos q̄ꝫ multos malos.23.diſ.tales . ex̄
de eta.ꝛ q̄ li.cuꝫ ſit ars.Con.Al. A Idē
in ſū.eo.ti.q.23.vbi ēt addit ſm eundē Al.

ꝙ abſqꝫ oi dubio qcūqꝫ idignū ſciēter pro
mouet ad ſacros ordines:vel ad qdcunqꝫ
bñficiū eccliaſticū mortalr peccat:nec excu
ſat nobilitas vt malus ,pmoueat:qꝛ quan
to nobilior tāto eſt nociuior. Nec puto igr
ſufficere ꝙ neſcit eū eē malū ſꝫ neceſſariuꝫ
eſt ad euitādū pctm̄ ſcire eū eē bonū p talē
rōnem q̄lē poſſibile ē hr̄i de hoie. Et ſic dr
ꝙ al' nō eēt ita vtilis:oio nihil valet: qꝛ ois
vtilitas tpal' ſpūali ē poſtponēda. Itē idi-
gnꝰ dr dupl'r.ſ.ɔ̄rie ꝛ ꝑuatiue. Cōtrarie q
ɔ̄riū hꝫ dignitati:ꝛ ille nulloͦ eſt ,pmouen
dus. Priuatiue:q ꝑuat ɔdecētibꝰ dignita
ti non tñ hꝫ ɔ̄riū. Et in talibꝰ ,ppter neceſſi
tatem aliquaꝝ eccleſiaꝝ q̄ indigent lr̄atis ꝛ
defenſoribꝰ poſſet diſpēſari vt a cōi hr̄et d̄
ecclia dōec addiſcēt. Sꝫ puto ꝙ ſine pctō
mortali nō poſſet ei ɔferri cura vel ꝑbēda
ſed expenſe ,p eo poſſent fieri de ecclia: vel
de bñficio eccleſie:quod alteri interim cō-
mitteretur:hec ille. B

A quo poſſint ꝛ debeāt ordines ɔferri
Rñ.ſm Ray. Preſbyteri ꝛ oēs inferioreſ
regularit debēt ordinari a ſuis epiſ.67.diſ.
c.vno.ꝛ 24.di.eps. Sed quod dr in predi
cto c.ꝙ dꝫ adeſſe aſſenſus ſuoꝝ clericoꝝ ſm
Hoſti. eo ipo ꝙ nō ɔ̄dicūt ɔſētire ꝑſumū
tur A Idē in ſum.eo.ti.q.26. B

Utrꝫ alienꝰ eps poſſit ordinare alienuꝫ
clicum. Rñ. Nullū dꝫ ordinare ꝑter licen
tiā ſupioris epi ipius. Et intelligitur ſupe
rior in hoc cāu eps de cuiꝰ dioceſi iſte qui
ordinari vult ē oriūdus: vel i cuiꝰ dioceſi
bñficiū eccliaſticū hꝫ: vel vbi hꝫ domiciliū
lꝫ alibi natꝰ fuerit. Inferiores aūt ꝑlati ſiue
religioſi ſiue alij nō pñt talē licētiā dare ni
ſi hērent a ſede aplica ꝙ poſſent ſubditos
ſuos a quo voluerit epo facere ordinari.
Itē nō pōt talem licētiā dare officialis epi
ſcopi:ſed epo in remotis agēte vicariꝰ eiꝰ
i ſpūalibus gnālis:vel ſede vacāte capitu-
lum ſeu is ad quē tūc adminiſtratio ſpūali
um ptinet pñt licētiā dare. Religioſi quo-
qꝫ q a ſuis ꝑlatis ſūt i ñ exēptꝫ ꝑoratibus de
putati:ꝑores ꝛ eoꝝ ſocij poſſūt a locoꝝ dio
ceſanis q̄ꝫ diu ibi morant licite ordinari: lꝫ
nō ſint de ipoꝝ dioceſibꝰ oriūdi. Et hec oia
ex̄ de temp.or.cum nullus li.6. Quicunqꝫ
aūt alienū ſine licētia ſciēt ſeu affectata igno
rātia ordinauerit p ānū a collatōe ordinū
eſt ſuſpenſus: ꝛ interim clerici ſui abſqꝫ ip-
ſius licentia poſſunt a vicinis epiſcopis or

dines recipere. A poſtq̃ ſui epi in hoc caſu fuerit ſuſpẽſio manifeſta: vt in. c. de quo ſtatiz. B ex de tẽpo. ordi. eos. li. 6. Et ꝑ iſtaz decre. reprobata ẽ opinio dicẽtium ꝙ quis ordinare poterat alienum ſub ſpe ratihabitationis. De ordinatis ab alieno: vide. ſ. ordinatus ꝓmo. §. amplius. Quando aũt ordinãs alienũ teneat ordiato ꝓuidere de beneficio: vide s̃ beneficiũ. i. §. 7. De ordinatiõe v̓o vltramõtanoꝝ ab epis italianis habes in ſe. §.

Utrũ eps italie poſſit ordinare vltramõtanũ clicũ. R̃ñ. Nõ: niſi hẽat licẽtiã a papa vel ab epo vñ ẽ oriũdus: vel in cui⁹ dioceſi ẽ beneficiat⁹: ⁊ ꝑ patẽtes ipi⁹ epi lr̃as cõtinẽtes cãm rõnabilẽ quare ipm noluit vel nõ poſſit ordinare. Et qui ꝯ hoc ordinati fuerint ſuſpẽſi ſũt abſq̃ ſpe diſpẽſationis. A Etiaz a ſede aplica obtinẽde: vt in. c. ſepe. de quo. ſ. vbi ẽt addit: Quib⁹ nr̃is ꝓuiſarijs inhibem⁹ diſtricte ne abſq̃ nr̃a licẽtia ſpãli cũ talr̃ ordiatis diſpẽſent vel ſuas eis tradãt lr̃as ꝑ quas cũ ipis debeat diſpẽſari. B Et ordinãtes debẽt cõdigne pũiri: ex de tẽpo. or. ſepe li. 6.

Que ſũt ꝑſone qb⁹ ordinatores ꝓhibẽt cõferre tõſurã clicalẽ. R̃ñ. nullus eps vel qs ali⁹ dz ip ſã ꝯferre iſãti niſi forte ꝗ religionẽ intraret. A . ſ. de ꝯſẽſu parẽtũ vel tutorũ: ⁊ ñ alr̃: vt s̃. nouiti⁹. i ꝓn. B nec illr̃ato: nec homini dioceſis aliene ſine lĩia. A . ſ. legitima: de qua s̃. §. 5. B nec ꝯiugato niſi volẽti r̃ligionẽ itrar̃ aut ad ſacros ordies ꝓmoueri. ſ. qñ de iure põt: vt. ſ. ordinatio ꝯiugatoꝝ. §. 2. Et q ꝯfecerit ꝑ ãnũ ſuſpenſus a collatione tonſure tñ: ex de tempo. or. nullus. li°6.

Utrũ eps q reſignauit epatũ poſſit ordines ꝯferre. R̃ñ. Si renũciauit loco tm̃: põt ordines ꝯferre ſicut añ ſi roget a ꝓpo loci epo Si v̓o renũciauit loco ⁊ dignitati põt nihilominus oẽs minores ꝯferre: ſz ſacros nõ põt. Et qcũq̃ ab eo ſciẽter recepit miores ſine lĩia ſui epi de iure cõi deberet deponi. 7. q. i. eps i dioceſi. ⁊. 9. q. 2. epiſcopũ. diſpẽſatiue tñ nõ põt i ordinib⁹ deſeruire. Si v̓o a tali recepit ſacros ordines ſciẽter nõ recipit executionẽ. Si vero ignorãter poterit epiſcop⁹ cũ eo diſpẽſare: niſi ignorãtia fuerit craſſa ⁊ ſupia: ex de ordi. ab eo q r̃nũci. c. i. Utrũ aũt abbates poſſint ordines cõferre: hẽs s̃ abbas. §. i. A Idez q̃ i hoc. §. nõt in ſũ. li. 5. ti. 22. q. 26. ſ3 Ray. ⁊ Hoſti. Ibi etiã addit ſ3 Inno. ꝙ abbas exorciſtatũ ⁊ acolythatũ ꝯferre ñ põt: niſi hoc hẽat ex ꝓuilegio. Item ibi dr̃ ꝙ preſbr põt cõferre pſalmiſtatuz. 23. diſ. pſalmiſta. qꝛ pſalmiſtat⁹ ñ ẽ ꝓpe ordo: vt ibi dr̃: ⁊ s̃. ordo ꝓmo. §. 2. B

Utrũ eps poſſit cõpellere clericũ ad ſuſcipiendos ordines. R̃ñ. ſm Ray. Si ordo ſit ãnexus bñficio vel dignitati quam hẽt: vtputa ſi electũ in archidiaconũ vult cogere ad diaconatũ: aut decanuz archipſbyteꝝ abbatẽ vel ꝓpoſitũ vult cogere vt ſiant pſbiteri: põt ꝑ ſubtractionẽ illi⁹ bñficij cogere: diſ. 60. i nouam⁹. ⁊ ex de elec. cũ in cunctis. ⁊ de eta. ⁊ quali. c. i. Quin ẽt ſi electus ad regimẽ ꝑochialis ecclie nõ fiat ſacerdos infra ãnũ ipo iure ꝓuat⁹ ẽ illa: ex de elec. lz canõ. ⁊. c. cũ ex eo. li. 6. ⁊ s̃. eccleſia. 2. §. i. Fallit tñ ſi ex iuſta cã remãſerit: dicto. c. cũz ex eo i ſi. A De hoc dcñ eſt s̃. abſolutio. i. §. 2. v̓. 2⁹ ẽ. in additione. B Similiter fallit ꝓpter iuſtã cãm in ꝓus dictis: vtputa; ſi poſtq̃ archipſbr vel abbas ⁊ h⁹i ꝯfirmat⁹ fuit: ⁊ añ ordinationẽ fact⁹ ẽ irregularis ſine culpa: vt qꝛ ꝑdidit manũ vel oculũ. Uñ ⁊ i dcõ. c. cũ i cũctiſ. dicit ſi canones nõ obſiſtãt. Sec⁹ ſi ꝯxerit impedimẽtũ culpa ſua: in quo caſu ꝓuãdus eſt. Et in hoc caſu loquit̃ dictũ. c. i. de eta. ⁊ qli. Idem Hoſti. ⁊ Gof. A ⁊ etiam Al. vt i ſum. eo. ti. q. 48. B

Quid ſi taliſ ordo ſit ãnex⁹ illi dignitati vl̓ bñficio qd̓ obtinet. R̃ñ ſ3 Ray. Nõ dz eps eũ inuitũ cogere ad ordinẽ: alr̃ puniẽd⁹ ẽ: diſ. 74. c. i. ⁊. 2. ⁊. c. vbi iſta. Niſi hoc exigat neceſſitas vel vtilitas ecclie: vt qꝛ indiget miniſtris: ⁊ nulli alij vl̓ pauci ſũt idonei: qꝛ tũc cogere põt: ita ꝙ ſi ſe excuſet rõne criminiſ: qd̓ dicit ſe cõmiſiſſe: dz eps ꝓmouere alios: ⁊ illũ remouere a bñficio qd̓ obtinet: niſi alr̃ eẽt valde vtilis vl̓ neceſſarius: ex de eta. ⁊ qli. q̃ris. Et ita intelligi põt. 74. diſ. cõſaluit. Si v̓o excuſaret ſe rõe alteri⁹ impedimẽti ñ ꝓueniẽtis ex delicto ſuo: vt ifirmitas ⁊ huiuſmõi: nõ dz cogi: alſ appellare poſſet ſicut ⁊ tutor datus. A . ſ. qñ ei⁹ iuſta excuſatio nõ admitteret vt in. l. de q̃ ſtatiz. B . ff. qñ app. ſit. l. i. §. ſi qs tutor. Si aũt excuſet ſe ſola volũtate abſq̃ alia cã: dz cõpelli ꝑ ſubtractõnez officij ⁊ bñficij: diſ. 74. c. 3. ⁊. 4. ⁊ in ꝓdi-

cto .c.q̄ris. Idē Hoſti. ⁊ Goſ. A Simi-
liter ⁊ Al. vt dcā.q.48. vbi ēt addit ꝫ eoſ-
dē ꝙ dꝫ exigere vtilitas eccl'ie: qñ eccl'ia idi-
get aliqb⁹ miniſtris: ⁊ ſūt alij idonei i eccle-
ſia p̄ter iſtū quē vult ep̄s cōpellere. Neceſ-
ſitas aūt ē: quādo eccl'ia indiget miniſtris ⁊
nullus alius in eccl'ia ē idoneus. B

Pone ꝙ vtilitas exigit ꝙ aliqſ ordie-
tur: ſꝫ ep̄s nō ex hac cā: ſꝫ ex odio cōpellit
iſtū vt ordinē recipiat: nūqd tenetur obe-
dire. Rñ. ſm Ray. credo ꝙ ſic. Lꝫ enī ep̄s
peccet ſic p̄cipiēdo: iſte tñ obedire debet ex
quo nō ē malū qd̄ p̄cipit: imo iuſtū ⁊ vtile:
ar. xi.q.3. qd' ergo. 23.q.1. qd culpat. i ſi.33.
q.5. māifeſtū. Idē Hoſti. ⁊ Goſ. A Idē
in ſū. cō. co. ti.q.53. Et aduertēdū ꝙ ſine iu-
ſta cauſa coact⁹ ad ordines p metū q cade-
ret in cōſtātē nō tenet ꝯtinē: ſꝫ Jo. ⁊ glo.
Ray. Alij vō dicūt ꝙ tenet: ar. 45. diſ. de
iudeis. vt in ſū. co. ti.q.50. Et hoc vltimū
tuti⁹ ē: d̄ quo ēt. j̄. ordinatus p̄mo. §.5. B

Quid ſi cl'icus vult p̄moueri: ⁊ ep̄s nō
vult. Rñ. ſm Ray. Si cleric⁹ hꝫ ius petēdi
ordines forte rōe bñficij cui ordo eſt anne-
xus: ep̄s nō pōt eum p̄hibere niſi ſciat
peccatū eius occultū. Et ita pōt intelligi ex̄
de temp. or. ex tenore. Si vō nō habet ius
petēdi ñ tenetur ep̄s eū ordinare. Porro
regl'aris nullo mō dꝫ ordiari ꝯ voluntatē ſui
p̄lati: ex̄ de temp. or. ad aures. Idē Goſ.
Hoſti. ⁊ Ber. A Et etiam gloſa Ray.
vt in ſum. co. ti.q.52. B

Quid ſi ſciam ep̄m meū hereticū vl'
ſciſmaticū occultū: ⁊ ꝯpellit me ad ordines.
Rñ. ſm Goſſ. Nō debeo obedire: ſed po-
tius p̄mittere me excōicari q̄ a tali recipe-
re: ex̄ de ſen. exco. inquiſitioni. Tales. n. ꝯferre
nō poſſunt ordinis executōem quā ñ hn̄t
1.q.7. daibertū. Et idē ſi ſciam p̄latū meū
ſuſpēſū excōicatū vel interdictū. Quid tñ
ſi a tali ordinatus ſū: vide. j̄. ordinatus. 1. §.
pe. A Idē in ſū. co. ti.q.54. vbi habet
id qd̄ in iſto. §. dr̄. B

Quid de illo qui ſcit ep̄m ſuū ſimoni-
acū: ⁊ tñ p̄cipit ei ꝙ recipiat ordines ab eo.
Rñ. ſꝫ Tho. ſcd'a ſcd'e. q.100. Nullo mō dꝫ
obedire ſiue manifeſta ſiue occulta ſit ſimo-
nia: dūmō ip̄e ſciat. Et hoc intellige ſi ep̄s ē
ſimoniacus in ordine ſuſcepto: imo potius
dꝫ p̄mittere ſe excōicari: ar. ex̄ de ſen. exco.
inquiſitioni. Qd̄ ſi ignorabat eū eē ſimonia-
cū cū tñ eſſet: quātūcūqꝫ ſit occultum ⁊ iſte
ignoret nō recipit executionē: ſed idiget diſ-
penſatione: ⁊ hoc in deteſtationē criminis
1.q.1. ſiquis a ſimoniacis. Idem Hoſti. ⁊
Ray. Addit Tho. ꝙ ſi ep̄s ſimoniacus eſt
ex alia cā pt ab eo recipere ordines: dūmō
ſit occultū: q2 nō eſt ſuſpēſus quo ad alios
ſed ſolū quo ad ſeipſū. Addit Hoſti. ꝙ ſi
poſſum obtinere vt ordiner ab alio debeo
facere. A Hodie idē dicēdū eſt de omni
ſimoniaco quod de excōicato cū oīs q quo-
modolibet dādo vel recipiēdo cōmiſerit ſi-
moniā: vel ei⁹ mediator extiterit excōicati-
onē incurrat papalē. i. cui⁹ abſolutio pape
reſuatur: vt in extrauagāti Eugenii quarti
que incipit: cū deteſtabile. B Quibus
clericiſ dꝫ p ordinatorē de bñficio p̄uideri
vide ſ. beneficiū 1. §.7. Et de ordinato ad ti-
tulū p̄rimonij ſui ibi. §.8.

ORdinatus primo cōiter

Queritur ergo: quid ſi aliqs i pecca-
to mortali exiſtens fuerit ordinat⁹. Rñ. ſꝫ
Ray. ſiue ſit occultū ſiue māifeſtū: ille qui
cum hoc recipit ordinē: vel quecūqꝫ alia
ſacra mortaliter peccat: diſ. 40. multi. diſ.
25. illud. xi.q.3. audi. Idem Tho. in. 4.
diſ. 24. A. Concor. etiam Pe. vt i ſum.
lib°. 3. ti. 22 q. 22. B.

Utrū ordinatus exiſtēs in pctō morta-
li poſſit ſine pctō vti ordine ſuſcepto. Rñ.
ſm Tho. in 4. diſ. 24. Nō pōt. Nā facit ꝯ
illud p̄ceptū: deut°. 16. Juſte quod iuſtum
eſt exequeris. Indigne. n. ſacrū pertractat
nec in hoc aliquis pōt diſpēſare: quia ē de
iure nāli: vt homo ſcā ſcē ptractet. Uñ talis
quotiēs actū alicui⁹ ordis facit peccat mor-
taliter: vt qui tāgit res ſacras quaſi ſuo offi-
cio vtēs. Secus āt eēt ſi aliqua necitate ſa-
crū aliqd̄ ꝯtingēt vel exeq̄retur i illo cāu in
quo ēt laicis licēt: puta ſi baptiçaret in arti-
culo necitatis: vel corp⁹ xp̄i d̄ terra collige-
ret. Con. i oībus Al. ⁊ etiā Ray. A Idē
in ſum. co. ti.q.24. ⁊ ſeq̄n. Ubi ſꝫ eū. Tho.
dicitur ꝙ totiēs talis mortalit̄ peccat quoti-
ens h⁹i actū facit. Et addit Al. Qd̄ ſi dr̄
hoc eē valde graue. Rñ. ꝙ lata via ē q̄ du-
cit ad infernū ⁊ multi ſūt q vadūt per eam
Matth. 7°. B Sꝫ an teneat eē ꝯfeſſ⁹: vide
ſupra confeſſio. 2. §.5.

Utrū a tali liceat recipere ſacrā. Rñ. ſꝫ
Tho. vbi ſ. tenet hō recipere a miniſtro ēt
i pctō mortali exñte q̄diu ab eccl'ia tolerat

BIBLIOTECA
UNIVERSITARIA
GRANADA

q̃ꝛ adhuc eſt obligatꝰ: nec ēt debēt tales in
officijs euitari: vt ſ̄ clicꝰ.3.§.2. Tñ vt ibi‑
dē ſubdit Tho. nó eēt tutū ꝙ qs pꝛeter ne
ceſſitatis articulū talē miniſtrū inducere
ad aliqd ſui ordinis exequēdū durāte ꝯſci‑
entia ꝙ ille eſſet ī peccato moꝛtali quā tñ de
ponē poſſet: q̃ꝛ ī inſtāti hó a diuina grā
emēdatur. Dicit ēt idē Tho. in. 4. diſ.13. ꝙ
a notoꝛio cócubinario nó ē recipiēda cóio
euchariſtie: ſiue ſit notoꝛiū q̃ꝛ ꝯuictus eſt:
ſiue ꝑ ꝯfeſſióe in iure factā: ſiue ꝑ talē eui
dētiā facti ꝙ nulla pót tergiuerſatióe cela‑
ri. Ab alijs aūt occultis cócubinarijs reci‑
pi pót. A Idē in ſū. co. ti. q. 24. ad fi. Et
la tiꝰ de his ſ̄. clicus .3.§. pmo. in additióe.
⁊ ſ̄. confeſſoꝛ.2.§.3. circa fi. additionis. B

Quó dr̄ qs furtiue oꝛdinatus. Rñ. ſm
Hoſti. Tripl'r. p° mó cū qs ſine ꝯſcia ꝓpꝛij
epi: ⁊ ſine examiatióe ꝓmouet. 64. diſ. ex
ꝯſciaꝫ. 24. diſ. qñ eps. In quo caſu nó ꝓſūt
lr̄e archidiaconi. A .ſ. vt ꝑ ipas poſſit oꝛ
dinari ſine ꝯſēſu epi: vt in tex. q ſeqtur. B
vt ex̄ de off. archi. ſignificaſti. 2° oꝛdinatur
furtiue: ſi pter ꝯſciaꝫ epi eodem die recipit
oēs minoꝛes vl' aliquos ſil' ⁊ ſubdiacóatuꝫ
vel duos ſacros: ex̄ de eo q fur. oꝛ. ſuſ. cuꝫ
h. ⁊. c. inotuit. de quo hēs ſ̄. oꝛdo.2.§.2. A
Etiā ſi qs recipiat minoꝛes cū ſubdiacona
tu vel duos ſacros cū ꝯſēſu epi. Nā ⁊ hoc
caſu dr̄ furtiue recipe ſm eū. Hoſti. vt ī ſū.
eo. ti. q.15. B 3° qñ gradu omiſſo ſaltum
facit: de quo dr̄. ī. oꝛdinatꝰ.2. ꝑ to. A Idē
in dcā. q.15. Et addit ſm eūdē ꝙ ī his caſi‑
bus nec ſuo ſupioꝛi obediēs excuſat: vt ex̄
de tēp. oꝛ. dilectꝰ. tñ ſupioꝛ plꝰ delinqt. B

De illis q exñtes excóicati recipiūt oꝛdi
nes ſ̄. excóicatio p°.§.20. q incipit: qd de il
lis. Quedā ēt crimina nó ſolū ipediūt oꝛdi
nandum: ſed etiaꝫ oꝛdinatuꝫ deijciunt: de
quibus ſ̄. crimen.5.§.2°.

Utrū coacte oꝛdinatꝰ teneat ad caſtita
teꝫ. Rñ. ſi coactio fuit abſoluta nó ē dubiū
ꝙ nó tenet: q̃ꝛ nec ē oꝛdinatꝰ: vt dictuꝫ ē ſ̄.
oꝛdo.3.§. fi. Si fuit códitióalis: vt puta per
aliquē metū: diſtigue ſꝫ Ray. q̃ꝛ ſi talis fu‑
it metꝰ q poſſet cadere ī cóſtāteꝫ viꝛ nó te‑
netur: ex̄ qd̄ me. cā platū. ⁊. c. cuꝫ dilectus.
Cótinētia. n. nó debet niſi voluntaria: diſ.
31. añ triēniū. 20. q.3. pſēs. Et hoc intellige
ꝙ ſi añ hēbat vxoré poterit illa vti ſine pec
cato: ſꝫ ſi nó hēbat ꝯtinere tenet: ar. diſ.35.
de iudeis. Itē tenet cótinere ſi nó fuit talis

metus. Idē Goſ. ⁊ Hoſti. A Et hec vidē
tur vera ⁊ colligi ex iurībꝰ allegatis ⁊ expo
ſitis in ſū. eo. ti. q.50. ⁊ ſe. lꝫ nó clare. Et di
ctū ē. ſ̄. oꝛdinatoꝛ.§. xi. in additione. B

Sꝫ nūqd talis. ſ. oꝛdinatꝰ ꝑ metū q po
tuit cadere ī cóſtātē viꝛ vtet pꝛiuilegio clica
li. Dicēduꝫ ſꝫ Ray. ꝙ ſic: ſi al' vlt viuē clica
liter: niſi trāſiret ad actū penitꝰ ꝯtriū. A pu
ta ſi efficiatur bigamꝰ: vt in. c. qd̄ ſeqt. B
diſ. 84. q ſi qs. Et tñ ſi hēat vxoꝛeꝫ poterit il
la vti: vt in pcedēti.§. dictū ē. Si tñ ipa vel
let ꝯtinere ⁊ ipe nollet nó hꝫ pꝛiuilegiū clica
le. Si vero ipe vellet ⁊ illa nó: certe hꝫ ſi vt
dixi al' viueret clicaliter: ar. 27. q.2. multoꝝ.
A Idē in ſū. eo. ti. q.51. B Et hoc oꝫ ſup
plere. ſ. ꝙ ſi vxoꝛ fuit vnica ⁊ virgo: tūc hꝫ
pꝛiuilegiū clericale: ſꝫ tñ in duobꝰ caſibus
quos habes ſ̄. clericus 3.§. fi. B

Quid de oꝛdiatis ab alieno epo ſine li
cētia ꝓpꝛij. Rñ ſm Ray. Pꝛiuātur execu
tione. A .ſ. ipo iure. Nā vt pꝫ in ſū. eo. ti.
q.35. ipaꝫ executioné nó recipiūt: vt in. c.
ꝙ trāſlationē de tēp. oꝛ. ſꝫ eūdē Ray. Me
lius facit. 71. diſ. c. ſi qs. vbi dr̄ ꝙ irrita ſit
huiꝰ oꝛdinatio. Non obſtat dictū. c. ꝙ tranſ
latióeꝫ. vbi dr̄ ꝙ ſic oꝛdinatꝰ nó ſit ſuſpen
ſus vel ſuſpēdendus. Ibi intdicēda ē ei oꝛ‑
dinis executio: q̃ꝛ nó intelligit de intdictóe
diſpoſitiua: hoc ē q̃ꝛ ñ ſuſpēſū ſuſpēdat: ſed
intelligit de iterdictióe ⁊ ſnia declaratoꝛia
⁊ executiua: vꝫ q̄ declarat ſic oꝛdiatum a iu
re ſuſpēſū ⁊ exequitur iuris diſpoſitioné. Et
vr̄ ſentire Io. mo. ī. c. eos. de temp. oꝛ. li.6.
B Poterit tñ eps diſpēſare. 9. q.2. Lug
dunenſis. ex̄ de temp. oꝛ. ꝙ trāſlatóeꝫ. Sꝫ
⁊ q̄ ſnia ſgrit ⁊ que pena oꝛdinātis ſine licē
tia: hēt ſupꝛa oꝛdinatoꝛ.§.6. ⁊.7.

Quid de oꝛdinatis ab hereticis: ſciſma
maticis: excóicatis: depoſitis: ⁊ huiꝰ. Rñ.
a talibꝰ nó dꝫ qs recipe: vt dictū eſt. ſ̄. oꝛdi
natoꝛ.§. penul. Si tamen aliquem oꝛdinēt
tenendum: vt dicit Ray. ꝙ omnes tales ve
ra conferant ſacramenta: dūmodo in foꝛ‑
ma eccleſie conferant. i. q. i. dominus decla
rauit. ⁊. c. non nocet. de conſe. diſ. 4. non in
nobis. Peccant tñ moꝛtaliter tā dantes q̄
ſuſcipientes ab eis quecunqꝫ ſacramenta
niſi baptiſmum in extrema neceſſitate. Idē
Tho. ſcda ſcde. q.39. ⁊ Pe. ⁊ Goſ. A
Idē ī ſū. li. i. ti.5. q.16. vbi ēt pꝫ ſꝫ eoſdē ꝙ
dcī hētici ⁊ ſiles ñ ꝯfert oꝛdis executóeꝫ. B

Sꝫ nunqd ſic oꝛdinati poterūt miniſtra

re. Rñ. ſm Ray. Si ſūt ordinati a tali ꝗ ſuſcepit vltimā manꝰ impoſitionē in eccľa. A i. ordinē epalē. B ⁊ nūc ē hereticꝰ vľ excōicatꝰ ⁊ hꝰi. dōꝗ ſiue iſti ordinati ſciebāt ſiue ignorabāt tolerant diſpēſatiue in oibꝰ ſuſceptis miſtrare. Ad ſupiores vō non debēt ꝓmoueri niſi eēt necitas magna ⁊ conuerſatio ſcā. 9. q. i. c. i. ⁊. 2. ⁊. 3. Si vō ordinati fuerint a tali ꝗ recepit vltimā manus īpoſitōeʒ ex̄ ecclaʒ: ⁊ ipi ſciēt a tali ordines recepit nūꝗ̄ tolerāt. Si ignorāt tolerāt. A dūꝰ ꝓbauerit ignorātiā ſʒ Ray. ⁊ Gof. ⁊ ī dicta. q. 16. ꝑ c. qđ ſtatiʒ ſeqt. B 9. q. i. ordinationes. Con. Gof. Sed ꝑ quē poterit diſpenſari: vide. ī. ſciſma. §. 7. A Aduertendū ſm Inno. i. c. inotuit. ex̄ đ eo ꝗ fur. or. ſuſ. ꝙ de quolibet viro noto bone fame ꝗ vbi ꝯuerſat hr̄ ꝓ ordinato: ⁊ ſic longo tpe hactenꝰ vt ordiatꝰ hitus ē: credē de bēo eū bñ ordinatum nec cogit aľ ꝓbare. Nec. n. ſūt ſufficiētia argumēta ſue ordinationis: ar. ex̄ de cle. pere. c. inſ. ⁊. c. ſe. 9. q. 2. Lugdunenſis. ⁊ nō. in ſū. co. ti. q. 35. ⁊ eo. li. ti. 21. q. 4. ad finem. B

O Rdinatus ſecundo

ꝑ ſaltū. Quid de ordinatis ꝑ ſaltū. Rñ. ſʒ Ray. Ordies ordiate recipi debēt ſm ꝙ nūerati ſūt ī. ordo. i. §. 4. diſ. 59. ſi officia. ⁊ diſ. 77. c. i. Si tñ ꝑ ſaltū aliq̇s ꝓmoueat. i. ꝙ aliquo ordine ꝑtermiſſo ad ſuperiorē aſcēdat: recipit qdē characterē: tñ de rigore dʒ deponi etiā ſi ñ ex malicia ſʒ ignorātia aut negligētia aliquē ordinē ꝑtermiſit. Sed tñ ex diſpēſatōe epi ad ordinē ꝑtermiſſū poterit ꝓmoueri: ⁊ interiʒ ab executiōe ſupioris ordinis erit ſuſpēſus: diſ. 48. ſicut oliʒ. diſ. 52. ſollicitudo. ex̄ de cle. ꝑ ſal. ꝓmo. c. vnico. Et eodē mō poterit cum eo diſpēſari ſi iterim miſtrauerit in illo ordine credens ꝙ fuiſſet gradatim ꝓmotꝰ: vt in. c. vnico ex̄ đ cle. ꝑ ſal. ꝓmo. Qđ ſi taľ ꝑ ſal. ꝓmotꝰ ſit ſciēter ⁊ in ordine ſic ſuſcepto ſine diſpēſatōe miſtrauerit nō pōt diſpēſari ꝙ vlteriꝰ aſcēdat niſi ꝑ papā. Sed i ordine ſuſcepto adhuc pōt diſpēſari ꝑ epʒ: ſicē cuʒ ordinato miſtrante: vt dr̄. ī. ordiatus. 3. §. i. In hac ſnia Hoſti. ⁊ Guil. ſatis ꝯueniunt. A Hec partim fuerūt dicta Ray. ⁊ ꝑtim glo. eius: ⁊ partim Hoſti. ī ſūma ſua. Sed in glo. dicit ſimplr̄ ꝙ cū ꝓ moto ꝑ ſaltū ſcienter ſolus papa diſpenſat: vt pʒ in ſū. eo. ti. q. 40 ad fi. Et hoc vltimū vr̄ ꝓbabiliꝰ: cū iura allegata nō loquāt: niſi de ꝓmotꝭ ꝑ ſaltū ex ignorātia ſeu negligētia. B

Sʒ nunqd laicus ꝗ nullū hʒ ordinem poſſit recipere ſacerdotiū oibus alijs ꝑtermiſſis. Rñ. ſm Ray. Pōt dūmō ſit baptiʒatꝰ. Idē Tho. Pe. ⁊ Hoſti. A lʒ Hug. dixerit ꝯtriū: ꝙ nō pōt recipe niſi ſaltē hūerit ꝑmā tōſurā: vt ī ſū. eo. ti. q. 41. B

Quid ſi clicꝰ ꝑtermiſſo aliquo ordinē ꝯſecret in epm. Rñ. ſm Ray. Dicunt fere oēs doc. ꝙ nllo mō pōt eē eps: niſi ſit ſacerdos: qr ordo ſacerdotaľ ē q̄ſi ſubale fūdamtū ordinis epaľ. Cō. Gof. Sed ⁊ Hoſti. ꝗ vr̄ aliť ſētire. A. ſ. ꝙ ordo epalis ꝯferat ēt ñ ſacerdoti ſʒ ñ executio. B Cō. ī hoc ꝙ taľ eps nō hr̄et executōeʒ nec aliqd ꝯferret: niſi poſtꝗ̄ ſacerdos factꝰ eēt: ex̄ de exceſ. ꝑla. ex lr̄is. Si vō pretermiſit aliū ordinē a ſacerdotali. ſētiunt fere oēs ꝙ epiſcopus eſt ⁊ conferre poteſt omnes ordines preter illū quē nō accepit. i. q. i. gr̄a. ⁊. i. q. 7. Daibertū. Addit Hoſti. ꝙ talis eps executionem de iure nō hʒ ēt quo ad ordines quoſ ſuſcepit. A Iō in ſū. eo. ti. q. 43. B

O Rdinatus tertio negatiue.

ſ. ꝗ ñ ē ordinatꝰ: ⁊ tñ aliqd tale exercet. Quid ergo đ talibꝰ. Rñ. ſʒ Ray. Laici ꝗ nullū ordinē hñtes diuinū offiñ exercēt idebite niſi ceſſare velit debēt excōicari A et nūꝗ̄ ordiari: vt ex̄ de cle. nō or. mi. c. i. vbi dr̄: Siqs baptiʒauerit vľ aliqđ diuinū offiñ exercuerit nō ordiatꝰ ꝓpter temeritatē abijciat de eccľia ⁊ nūꝗ̄ ordinet. B Pñt tñ licite facē officia minoꝝ ordinū ꝗ̄uis ad hoc nō hēant offiñ: ſicut ī domo nō ꝯſecrata pōt dici miſſa: lʒ ꝯſecratio ad hoc ordinet: vt in ea miſſa dicat. Clerici vō qui exercēt officiū illius ordinis quē nō hñt ſt deponēdi vel ꝑpetuo ſuſpēdēdi ab ordine quē hēbāt niſi poſtꝗ̄ iux̄ ꝓuiſionē epi biēnio vľ triēnio ſuſpēſi fuerint miſericordiť tolerentur: nūꝗ̄ tñ pñt vlterius ꝓmoueri: ex̄ de cle. nō or. mi. c. i. ⁊. 2. ar. xi. q. 3. ꝑuilegiū. 25. q. 2. ſic decet. Nec cum tali poteſt diſpēſari ꝙ aſcēdat vlterius niſi per papaʒ ſm Ray. Gof. ⁊ Guil. Hoſti. tñ tenuit in ſūma ꝙ epiſcopꝰ pōt diſpenſare: ſʒ in glo. reuocauit. A Immo ⁊ in ſūma ſua videt Hoſti. cum Ray. cōcordare: vt in ſum. li. 3ᵒ. ti. 22. q. 44. Sʒ vt ibi pʒ quidaʒ dicunt

ꝙ hoc caſu pōt ep̄s diſpēſare cū ei non exp̄ſ
ſe ꝓhibeat. Sed certe ex̄ eo. c. 2. dr̄ ꝙ talis
ad vlteriores ordines nō poterit ꝓmoueri
Et glo. ibi dicit: ſine diſpēſatione: ⁊ non de‑
clarat p̄ quē diſpenſet Sꝫ glo. Ray. vt pꝫ
in dicta. q. 44. dicit p̄dictū rigorē debē in‑
telligi de illis q̄ mētiunt ſe ꝓmotos ad or‑
dines ad quos reuera ꝓmoti nō ſunt: vl' q̄
tāq̄ ſciſmatici igerūt ſe officio ordinis quē
nō hn̄t: ſicut rex Ozias vſurpauit ſibi of
ficiū ſacerdotis. Nec credō iſtū rigorē extē
dēdū eē ad clicos minoꝝ ordinū: vel qui in
miſſis nouis miſtrāt ī offō ſubdiaconatus
cū quadā gaudij ⁊ ſolēnitatis faciē de non
mētiētes de ordinib⁹ ſuis cū fere oēs aſſiſtē
tes ſciāt veritatem. Tales tn̄ grauiter peccāt
h⁹ ī etiā ſine malicia attētādo. Equitas iſti
us glo. nō vr̄ aliquo iure ꝓbari: cū. c. 1. ⁊. 2
ex̄ eo. ad illatōeꝫ declarate ī eis pene vide‑
ant ſolū pōderare ꝙ quis vtat ordine non
ſuo. B De bn̄ficio aūt miſericordit agen
dū ē cū eo. A ſiue ſit in ſacris ſiue ī mino‑
ribus ſm glo. Ray. ⁊ in dicta. q. 44. B
ne ſuſtētatiōe p̄uatus ad ſecli negocia fuer
tat. Salubrit aūt ſibi ꝓuidebit ſi ad religio
nem trāſierit. Habentur hec ī p̄dicto. c. 2. d̄
cle. non or. mi.

Quid ſiq̄s exercet tale officiū nō ad de
ceptiōeꝫ: ſed ex ludo cā feſti. Rn̄. ſm Ho‑
ſti. Certe lud⁹ noxi⁹ in culpa eſt. Vn̄ talis
peccat qdē: ⁊ tenet penitē. 15. q. 1. §. illud ī fi.
Nō tn̄ credo ꝙ incurrat p̄dictas penas: q̄
volūtas ⁊ ꝓpoſitū diſtinguūt maleficia: ex̄
d̄ ſen. exco. cū volūtate. A Ideꝫ in dicta.
q. 44. ad. fi. B

Sꝫ qd ſi clic⁹ q̄ ē ī minorib⁹ ordinibꝰ
tn̄ legat epl'aꝫ ī miſſa. Rn̄. ſꝫ Guil. Licitū
eſt ex quo ſine ſolennitate hoc facit: vt no
tatur extra de vi. ⁊ ho. cle. vt quiſq̄. Et ſꝫ
Inno. intelligendum eſt qn̄ ibi nō eſt ſub
diaconus. Nec dꝫ talis cātare ſolenniter
⁊ cū ornamētis ſubdiaconi. 23. diſ. ſubdia
con⁹. 74. diſ. ſiq̄ clerici. Cō. Hoſti. A q̄
dicit ꝙ ꝓpter neccītatē. ſ. qn̄ deeſt ſubdiaco
n⁹ cui h⁹ poſſit iniūgi ſuffic̄ ꝙ talis n̄ teneat
māipulū ī manu ſua: vt ī ſū. co. ti. q. 45. B

O Rdinatio coniuga

toꝝ. Quid ſi marit⁹ accipit ordinē
ſacrū inuita vl' neſciēte vxore. Rn̄. Mortali
ter peccat ſm Tho. A Hoc videt potius
fuiſſe dictū Al. vt ī ſū. li. 1. ti. 8. q. 59. vbi hec
notātur. B Sꝫ vt dicit Ray. non fit ꝓpt̄
hoc p̄iudiciū vxori: ſꝫ ille tenebit ei ad red
ditōem debiti: non aūt poterit exigere. 28.
di. diaconi. 25. q. 2. multorum. A Vxor ēt
nō tenet ei debitū reddere: ſm Tho. vt ī di
cta. q. 59. B Quod veꝝ eſt ſm Guil. etiā
ſi fact⁹ ſit ep̄s ſeu religioſus. A vel etiam
papa ſm eūdē: vt in dicta. q. 59. B niſi il
la poſſet induci ad ꝯtinētiā. Dꝫ g° reſtitui
vxori: nec dꝫ ferre aut coronā aūt hitū cle‑
ricalē cū ſcādalo vxoris. Sed ſi pōt ſine ei⁹
ſcandalo deferre tenet. A ſꝫ Pe. ⁊ ī dcā
q. 59. B Et ſꝫ Inno. talis ſi poſt morteꝫ
vxoris contrahat cū alia: nō tenet mr̄imo
niū A Idē in dicta. q. 59. B

Quid ſi marit⁹ ſit ordinatus ꝯſentien
te vxore vel ſciēte ⁊ nō cōtradicēte. Rn̄. ſm
Ray. Si clicus ē de eccl'ia occidētali factū
ē vxori p̄iudiciū ita ꝙ oportebit eā de cete‑
ro ꝯtinē: ⁊ ēt mortuo viro non poterit cum
alio ꝯhere. 28. diſ. q̄ ſunt culpe. ⁊ duobus
c. ſe. ⁊. 32. diſ. ſeriati. A Et in his iuribus
pꝫ ꝙ ſi ꝯxerit poſtea mr̄imoniū etiā mor‑
tuo viro nō valebit: ⁊ nōt in dicta. q 59. ſꝫ
Ray. ⁊ ſm quoſdam ingt ꝓpter votuꝫ qd̄
videtur ſolēnizaſſe ex p̄ſona viri. Et huic
rōni cōſentit Al. vt ibi. Alij dicūt ꝙ p̄ ꝯſti‑
tutionē eccl'ie que dirimit matrimonium ꝯ̄
eā cōtractū: ⁊ ſubdit Ray. Lꝫ aliq̄ dixerit
ꝙ iſta vxor ꝓmoti ad ordines ſacros tene
atur itrare religiōeꝫ. Ego tn̄ credo cū Io.
Laur. ⁊ Tācre. ꝙ nō tenet: ſed ſufficit ſi in
ſeclo caſte viuat: quod ⁊ dꝫ ꝓmittē. Tho.
ēt dic̄ ꝙ nō tenet religionē intrare ſi ſibi nō
timeat de p̄iculo caſtitatis. Con. Al. ⁊ Ho
ſti. ⁊ hoc fallit ſm Ray. ī vxore ei⁹ q̄ ꝓmo
uendus ē in ep̄m: q̄ nō dꝫ eligi niſi vxor in
tret religiōeꝫ: ex̄ dē ꝯuer. ꝯiu. ꝯiugat⁹. ⁊. c.
ſane. Itē cleric⁹ oriētalis vt cōīs ⁊ ꝓbabi
li⁹ dr̄ ſine conſenſu vxoris ꝓmoueri n̄ dꝫ:
vt in dicta q. 59. B

Qui duxit vxorē vilē mulierem: puta
ācillam vel ioculatricē: vel aliquā ex illis q̄
publicis ſpectaculis mācipāt: lꝫ virginem
repellit ab ordīe: diſ 34. ſiquis viduam. 2.

Sed qd ſi maritus an̄ carnalē copulā
facit ſe ad ſacros ordines ordinari. Rn̄.
Non ꝓpter hoc diſſoluit mr̄imoniū quod
p̄us fuerat cōtractū: ſed maritus ſic ordina
tus recipiēs alr̄ q̄ a ſacris canonibus con
cedat ēt poſt morē vxoris nō poterit mini
ſtrare in illo ordine: nec aſcendere ad alios

nec aliquod bñficiũ vel officiũ eccl'iaſticũ
obtinẽ: vt i extra. Jo. 22. que incipit: Antiq
¶ Olim aũt in hoc caſu aliq dixerunt ꝙ
mřimoniũ diſſoluebaẗ. Alij ꝙ nó. Et fina
liter dixit Hoſti. conſulas pápã. vt i ſũ. eo.
ti. q. 60. B mã iſta aliqua hẽs ſupra im
pedimẽtum. xi. § 1. ꝛ. 2.

O Rnatus.

De ornatu bono clericorum habes ſupra clicus. 1. § 2. De ornatu vero
mulierum nunc dicẽdum eſt.

Utrũ mulieres poſſunt ſe licite ornare.
Rñ. ſm Tho. ſcḋa ſcḋe. q. 169. Circa orna
tum mulierũ attẽdẽda ſt ea que cõiter circa
exteriorẽ cultũ dicũtur. ſ. ꝙ ñ ſint pter ꝯſue
tudinẽ: aut nó ex iordinato affectu ꝛ hꝰi: q̃
hẽs explicite. ſ. veſtis. § 1. Et hoc mó pót
mulier licite operam dare ꝙ viro ſuo pla
ceat ne ꝑ eius cõtẽptum i adulteriũ labaẗ.
Unde dicitẽ. 1. Cori. 7. Mulier q̃ nupta eſt
cogitat que mũdi ſũt quó placeat viro. Et
ió ſi mulier cõiugata ad hꝰ ſe ornet vt viro
ſuo placeat: pót hoc facere ſine peccato ¶
Hoc verũ qñ maritꝰ apparẽt ꝓnꝰ ad adul
terium: vel nollet reddẽ debitum: ꝛ cuꝫ tali
ornatu veriſimiliter cõtra ṗdicta icõueniẽ
tia ꝓuidereẗ: al' ceſſante cã ceſſat effectꝰ: ex̃
de appel. cuꝫ ceſſãte. Jtẽ cũ regriẗ ꝙ ex tali
ornatu nulli v̾iſilr̃ deẗ peccãdi occaſio: al's
ſine pctó ꝑditóis hoc fieri ñ poſſꝫ: q2 ve illi
ꝑ quẽ ſcãdalũ venit: Matth. 18. nec debe
mus iuuare ꝓximũ: niſi icõtũ poſſumꝰ ſiñ
pctó. 22. q. 2. faciat. Jtẽ q2 ñ ſt facięda mala
vt veniãt bóa: Ro. 3. Jtem iexcuſabiles ſt
mulieres ſe ornãtes cũ videãt hoc viris ſu
is minime placere: ꝛ fortꝰ ſi ab ipis ꝓhibe
anẗ. Pateẗ. n. ꝙ tũc ſi imoderate ſe ornant
hꝰ faciãt ex ſupbia ſiue ex libidie. Et pctñ
oĩuꝫ hñtiũ icitamẽta libidinis ex tali orna
tu redũdat in p2edictas: ſm Al. ꝛ in ſũ. li.
3. ti. 34. q 284. B

Utrũ in illicito ornatu ſit mortale pec
catũ. Rñ. ſm Tho. vbi ſupra. Muliebris
cultꝰ de ſe viros ad laſciuiã ꝓuocat: ꝓuer.
8. Mulier occurrit illi ornatu meretricio
ṗꝑata ad capięndas aĩas. Et ille ió mulieres
que viros nó hẽnt nec intẽdũt hře ñ pñt
abſq3 pctó appetẽ placẽ viroꝝ aſpectibus
ad ꝯcupiſcẽdum: q2 hoc ẽ dare eis incẽtiuũ
peccãdi. Et ſiqdem hac intẽtióe ſe ornẽt vt
alios ꝓuocẽt mõtalr peccãt. Si aũt ex q̃dã
leuitate vl' ẽt ex vanitate ꝓpt q̃dã iactãtiã

nó ſp ẽ pctñ mortale: ſed qñq3 veniale. Et
eadẽ ró ẽ q̃ſtu3 ad hoc de viris. ¶ Hoc
clarius patebit ex infra dicẽdis. B

Quid de mulieribꝰ ſe colorãtibꝰ ꝛ alia
figmẽta adhibẽtibꝰ. Rñ. ſm Tho. ſecun
da ſecũde. q. 169. Hꝰi fictióes nó pñt eſſe
ſine pctó: nó tñ ſp ẽ mortale: ſed ſolum qñ
fit ꝓpẗ laſciuiã: vel i dei ꝯtemptũ. ¶ Ad
uertẽdũ ꝙ niſi aliõ expreſſe appareatẗ: ipo
facto ṗſumiẗ intẽtio laſciuie: ꝛ diui ꝯtẽptus
Cũ n. actꝰ in ſe ſit adulterine fallacie ꝛ inho
neſtus: vt dicit Augꝰ. i. c. fucare. de ꝯſe. diſ.
5. nó pót in ſe p2etendẽ niſi laſciuiã ꝛ mẽtis
ihoneſtate3 adeo ꝙ mulieri ꝯ̃iuĩ aſſerẽti ñ
crederet. Ait. n. Augꝰ: Nó dicatis vos aĩ
mos hře pudicos: ſi hẽtis oculos ipudicos
q2 ipudicꝰ oculus ipudici cordis ẽ nũcius
32. q. 5. nec ſolo. Jtẽ cũ actꝰ i ſe ꝯtineat quã
dã ipugnatóem diui operis: vt dicit Cypa
nus in li. de hitu v̾giniũ. Et cũ mulieris cul
tus maxime talis ꝓuocet alios ad libidinẽ
iux̃ illud ꝓuer. 7. Ecce mulier ꝛc̃. ꝛ notat
Tho. ſcḋa ſcḋe. q. 169. arti. 2. qũo pót ſine
diuo ꝯtẽptu cũ nó curet illas aĩas ꝑdẽ q̃s
xp̃s ſuo ꝓpo redemit ſanguine. Et ió h ñ
ſolũ ſimplex ꝯtẽptꝰ ꝯphẽdit: ſed etiã talis vt
videaẗ ꝑſona in deũ manꝰ iferre cũ ſui ꝑdi
tione: vñ Cypanꝰ vbi ſupra dicit: Nó v̾gi
nes tñ aut viduas: ſ3 ꝛ nuptas: puta etia3
omnes oĩo feminas admonẽdas ꝙ opus
dei ꝛ facturã eius ꝛ plaſma adulterare nul
loꝰ ȯbeãt adhibito flauo colore vel nigro
puluẽ vl' rubore: aut quolibet liniamẽta na
tiua corrũpẽte medicamie. Et ſubdit: Ma
nus deo iferũt qñ illud qȯ ille formauit re
formare ꝯtẽdũt. Impugnatio ẽ iſta diuini
opis ṗuaricatio v̾itaſ: deũ vidẽ non poteris
qñ oculi tibi nó ſũt quos deꝰ fecit: ſ3 quos
diabolus fecit: de inimico tuo tẽta cuꝫ illo
piter arſura. Et ꝓpterea alij inter quos vř
fuiſſe Alex. de ales aſſerũt i his ꝛ ſilibus in
eſſe mortale pctñ. Sed forte poſſꝫ aliqua a
mortali excuſari: qñ aliqd tale paruũ facẽt
ſolũ ex q̃dã ſubita leuitate ſine alioꝝ ſcãda
lo ſiue piculo. B Sciẽdũ tñ ꝙ aliud ẽ fin
gẽ pulchritudinẽ: ꝛ aliud ẽ occultare turpi
tudinẽ ex aliq̃ cã ꝯueniẽte: puta ꝑ egritu
dinẽ: ꝛ hꝰi. Hoc. n. ẽ licitũ: q2 ſm aplm. 1.
Cori. 12. q̃ putamꝰ ignobiliora mẽbra eſſe
corporis his abũdãtiorẽ honorẽ circunda
mꝰ. ¶ Ad ṗdictoꝝ aũt pleniorẽ itelligen
tiã vlteriꝰ aliqd vl' breuiꝰ tãgẽdum ẽ de mũ

oꝛnatꝰ tā mulieꝝ q̄ꝫ viroꝝ:ꝛ tā veſtium q̄ꝫ
aliaꝝ reꝝ:p°vꝫ q̄lr pōt diſcerni oꝛnatꝰ illici
tus:2°q̄le pctm̄ ſit in eius vſu:3° ſi circa ipꝫ
aliquis poteſt excuſari.

Quo ad p̄mū ergo dico ꝙ pōt diſcer
ni mltiplr. p̄mo rōe itētiōis vtētis: vt ſi iten
tio eēt ad pōpā vl' laſciuiā:ꝛ hꝰi: q: cuꝫ ma
la itētiōe nil pōt eē licitū vl' ſiñ pctō.86.di.
nō ſatꝭ.ex̄ de ſen.ex.cū volūtate. Jō vitioſū
ēt eēt ſigs q̄rēt p cultū ſupfluū veſtiū deliti
as cū veſtis oꝛdinet ad coꝛpoꝛis fomētum
ꝭm Tho. ſcda ſcdē.q.169.arti.2.

2° rōe pſeſſiōis clicalꝭ: vt ſi clici deferrēt
oꝛnatū ſeu hitū nō ↄdecēte hōeſtati clicali
de quo in .c. clici officia. ex̄ de vi.ꝛ ho. cle.
Jtē rōe pſeſſionis regularis: vt ſi religioſi
ſeu ꝛligioſe ferrent oꝛnatum ſeu hitū nō cō
uenictē pſeſſioni: i quo ſi nō modicum ex
cedunt ēt moꝛtalr peccāt: ꝭꝫ Ul.ꝛ in ſum.
li.3.ti.34.q.284. quo caſu q̄nqꝫ ēt excōica
tōeꝫ icurrūt: vꝫ cū mutāt foꝛmā ꝛ tenēt ſue
pſeſſionis hitum dimittunt: ex̄ ne cle. vel
mo vt periculoſa. li.6.

3° rōne inhoneſtatis. Nihil.n. inhone
ſtū pōt eſſe licitum: cū hōeſtas ſit vna de tri
bus partibꝰ p̄ncipalibꝰ iuſticie. ff. d iuſti.ꝛ
iure. l. iuſticia. §. iuriꝭ p̄cepta. vn̄ ꝛ vnū de ex
cludētibꝰ de regno dei eſt impudicitia: ad
Gal.5°. Ad inhoneſtatē aūt oīs tranſfoꝛ
matio nāe ptinet: q: qcqd agit̄ ↄ oꝛdinem
nāe: magnā in ſe cōtinet ihōeſtatē. 32. q.7.
adulterij. Ut ſiquis vel ſiqua ex hitu vl' oꝛ
natu velit apparē maioꝛ ſeu pulchꝛioꝛ q̄ꝫ a
nā fuerit ↄpoſitus: qd maxime ſolet ↄtingē
i fucatōibꝰ ſeu coloꝛatōibꝰ faciei ꝛ capillo
rum: qd penitꝰ inhoneſtū ꝛ illicitū eſt: d cō
ſe. diſ.5. fucare. ꝛ in exceſſiua altitudine pla
nellaꝝ ↄ illud Math.6°. Non poteſ adij
cē ad ſtaturā tuā cubitū vnū. Jtē ad inho
neſtatē ptinet apte ꝙ ex defoꝛmitate habitꝰ
viri oñdāt verēda ꝛ mulieres hūeros ſeu
pectoꝛa. Jtē ꝙ mlieres icedāt capite diſco
opto. Un̄.1. Cor. xi° dr̄: Debet mulier vela
mē hr̄e ſup caput ſuū. Et Augꝰ. i epla ad
Poſſidiū: ꝛ ponit̄ i dcō arti.2. dicit: Capil
los nudare femias q̄s ꝛ caput velare apl's
iubet nec maritatas decet. Dic̄ tn̄ ibi glo.
ꝙ pñt aliq̄ excuſari a pctō qn̄ hoc nō fieret
ex aliq̄ vanitate ſꝫ ppt ↄriā ↄſuetudinē q̄ꝫ
uis talis ↄſuetudo n̄ ſit laudabilis: qd pōt
intelligi veꝝ qn̄ occaſiōe ↄſuetudis nō poſ
ſet omittē ſine rputabili ſcādalo: ꝛ hoc agē
do nulli dat occaſiōeꝫ ſcādali: al' irrōnabil'
ↄſuetudo n̄ excuſat. ff. de legi. qd nō rōne.
Jnmo potius ḡuat: ex̄ de ↄſue. c. fi. Foꝛtiꝰ
aūt ad inhoneſtatē ptinet ſi in capite mulie
ris appareat aliqd ipudicitie vel elationis
oñſiuū: cū in ea debeat apparē oīs hōeſtas
ꝛ hūilitas: in cuiꝰ ſignū ei coma data ē ppt
qd eā āputare ſub anathemate phibet. 30.
diſ. quecunqꝫ. vbi dr̄: Quecūqꝫ mulier re
ligioni iudicās cōuenire comā ſibi āputa
uerit quā deꝰ ad velamē eiꝰ ꝛ ad memoꝛiā
ſubiectionis illi dedit tanq̄ꝫ ſoluēs ius ſub
iectionis anathema ſit. Si ergo anathema
dr̄ ↄfaciētes hoc ēt ſub p̄textu religiōis cū
nō itrēt religionē: q̄ꝫto vehemētiꝰ ↄfacien
tes ſub ſigno: qd ei directo ↄriat: vꝫ ſupbie
ſeu ihoneſtatꝭ: ſicut ē capite diſcoopto ꝛ re
uelata facie ꝛ frōte incedē: ꝛ ſicut aliq̄ faci
unt mitras ſibi ſeu alia elatōem deſignātia
vel inhoneſtatē ſeu ad libidinē puocantia
apponē. Jtē inhoneſtū ē ꝙ femia vtat̄ veſte
virili vel eↄ°: Deut° 22°: Nō induet̄ mulier
veſte virili nec vir vtet̄ veſte feminea. Abo
minabilis.n. apud deū ē q facit hoc. Et ge
neralit̄ q̄litcūqꝫ in hitu ſeu oꝛnatu aliqd ap
pareat inhoneſtatis: cū nihil ihoneſtū poſ
ſit eē licitū. ff. de condi. inſti. l. filius. vbi dr̄:
Que facta ledūt pietatē eſtimatōeꝫ vel ve
rēcūdiā nr̄aꝫ: ꝛ vt gnālit̄ dixeri que ↄ bonos
moꝛes fiunt: nec facere nos poſſe creden
dum eſt.

4° rōne ſupfluitatis. Nam vſus ſupflu
us ē oīo vitioſus. Un̄ ad Gal.5°. inter alia
excludētia a regno dei cū fuiſſet dictum de
foꝛnicatōe ponit̄ luxuria: vbi dicit glo.i. q̄
libet ſupfluitas. Nam in dicto arti.2. dicit
Tho. ꝙ phibet̄ oꝛnatus ſupfluus ipudicꝰ
ꝛ iuerecūdus. Supfluus aūt attēdi pōt tri
pliciter. p̄mo mō reſpectu nūeri: vt cū qs
vtit̄ ſeu iutilr retinet veſtimēta ſeu alia oꝛna
mēta vltra numeꝝ quo rōnablr idiget: ↄtra
quos. 47. diſ. ſicut hi. dicit Ambꝰ. Nudo
rū indumētū ē qd tu recludis: ꝛ qs tā iniu
ſtus ꝛc̄. 2° reſpectu foꝛme: vt ſi foꝛma ē ex
ceſſiue longa ſeu lata: qd in multꝭ pōt appa
rere: ꝛ p̄ſertim in veſtibꝰ mulierū caudatis
in quibꝰ apparet vitiū nō ſolū manifeſte ſu
pfluitatis ſed ēt ihoneſtatis. Nā ad ihone
ſtatē ꝛ mollitiē ptinet ꝙ qs trahat veſtimē
tum p terrā ꝭm ph̄m: ꝛ nōt Tho. ſcda ſcdē
q.169. arti.1. 3° reſpectu p̄cioſitatis: vt cū qs
vtit̄ maioꝛi p̄cioſitate q̄ꝫ ↄueniat ſibi: q: ma

iori dignitati maior cõpetit ornatus: ex̃ de
vi. ꝛ ho. cle. clerici officia. ꝛ nõt Tho. in di
cto arti. i. Ex quo pꝫ ꝙ maior ornat⁹ ꝯpetit
ad cultũ diuinũ q̃ȝ ad quẽcũqȝ aliũ vſũ cũ
nulla ſit maior dignitas q̃ȝ diuia. Et tñ ẽt i
cultu diuino dꝫ ornatus eẽ moderatior q̃ȝ
cũ oliȝ fuerit ꝑpter exẽplũ xp̃i q nos hec
deſpicẽ docuit. Vñ. 12. q. 2. glõa. dic̃ Hiero⁹
Necqȝ mihi aliqs opponat diues i iudea tẽ
plũ mẽſaȝ ꝛ lucernas. ꝛc̃. ex auro fabricata
Tũc hec ꝓbabãt a dño qñ ſacerdos hoſti‑
as imolabat ꝛ ſãguis pecudum erat remiſ
ſio pctoꝝ: quãqȝ hec oia ꝑceſſerunt in fi‑
gura. Nũc v̓o cũ pauptatẽ dom⁹ ſue pau
per dñus dedicauerit portemus crucem ꝛ
d̓litias lutũ putem⁹. Moderat⁹ g° ornat⁹
ad cultũ diuũ r̃qrit ꝛ multo moderatior ad
quẽcũqȝ vſũ ꝓphanũ etiã impatoris: cum
nulla ſit ꝯparatio ipatoris ireni ad celeſtẽ
Minor aũt ꝯpetit regi q̃ȝ ipatori: ꝛ minor
duci q̃ȝ regi: ꝛ ſic d̓ ſinglis g̃dati. Que ſi bñ
cõſiderentur valde moderatus competit
inferioribus.

5° rõne curioſitatis. Vñ ꝛ Tho. i dicto
arti. 2. dicit ꝙ artifices ornamẽtoꝝ peccant
iuueniẽdo ſupflua ꝛ curioſa. Curioſitas aũt
itelligitur qñ nimia ſollicitudo ſeu diligẽtia
erga ornatũ hr̃. Vñ Tho. in dicto arti. i. di
cit ꝙ inordinatio affect⁹ circa ornatũ ꝯtin
git qñ nimiã ſollicitudinẽ qs appõit ad ex
teriorẽ veſtiũ cultũ ẽt ſi nõ ſit aliq̃ iordina‑
tio reſpectu finis. Fac̃. c. ꝑ ſimoniã. 41. diſ.
ibi: ꝑter corporis diligẽtiã. Et põt iſta curi
oſitas depheñdi. ꝑmo reſpectu forme: vt qñ
i ipa forma oñdit curioſitas. Vñ i ſũma de
vitijs dr̃ ꝙ in forma rephẽſibilia ſunt cor‑
rugatio ꝛ inciſio. Facit dictũ. c. per ſimoniã
ibi: Diſſolutos aũt ꝛ cõfractos veſtib⁹ ꝛ i
ceſſu nõ recipim⁹: maxie qñ in talib⁹ adeſt
qñqȝ uitioſa ꝓdigalitas quã leges d̓teſtãt
ꝛ equiparãt furori. ff. d̓ cura. furio. l. i. In
dcã ẽt ſũ. ponit exẽplũ de ſotularib⁹ roſtratis
vl̓ pforatis: ꝛ idẽ i ſilib⁹ mlĩis. 2° dephẽdit
reſpectu artificis: vt qñ circa veſtẽ ſeu orna
tum multũ laborat cũ nulla vl̓ pua vtilitate
rei. Vñ Ray. li. 2. ti. de neg. ſcl̓a. dicit ꝙ ad
nullũ vſũ ſũt vtiles niſi ad peccandũ ſuture
ſupflue ac ſũptuoſe camiſiaꝝ: q̃s ꝑcipue fa
ciũt hiſpani dãtes ꝓ ſutura vnius camiſie
plus in duplũ vl̓ triplũ q̃ȝ valeat tota cami
ſia: ꝛ ſilia. Et ſubdit ꝙ peccãt faciẽtes vẽdẽ
tes ſeu al̓ alienãtes ſeu tenẽtes ꝑdicta. Et ſa

tis inter ꝑdicta vr̃ poſſe ꝯputari racamã‑
turas ſũptuoſiores ꝛ iutiliores ꝑpter idẽti
tatẽ ꝛ maioritatẽ rõnis. ff. de legi. l. nõ pñt.
3° ex pte vtẽtis qñ ad ornatũ ſeu hitũ maio
rẽ ſollicitudinẽ adhibet q̃ȝ expediat: vt di‑
cit Tho. i dcõ arti. i. qd̓ manifeſte reprehen
dit qñ circa hec pl⁹ ſollicitat q̃ȝ circa ea q̃ ſũt
ſalutis: ꝯ illd̓ Matth. 6. Primũ querite
regnum dei.

6° rõne ſcãdali. Nã dñs dicit Matth.
18. Ve illi ꝑ quẽ ſcãdalũ venit. vñ ꝛ abſtinẽ
debem⁹ ẽt a licitis ꝑpter ſaluteȝ ꝓximi: ne
vꝫ ei det occaſio ſcãdali al̓ſum⁹ ex̃ charita
tem: Ro. 14. ibi: Si ꝑpt cibũ ff̓ tu⁹ ſcãdali
ȥat ꝛc̃. Vñ Tho. ſcd̓a ſcd̓e. q. 44. arti. 8. ꝙ
tpalia que ſũt nr̃i dñij ſũt dimittẽda ad tollẽ
dũ ſcãdalũ ꝓximi qñ ꝓcedit ex ifirmitate
vl̓ ignorãtia. Dio ergo oꝫ ꝙ i vſu ornat⁹ re
moueatur ſcãdalũ a ꝓximo. Vñ ꝛ Alex. d̓ a‑
les ſup. 2. ſen. dicit ꝙ licet ſꝫ nobilitatẽ ꝑſõe
ꝯſuetudinẽ i terre ꝛ dignitatẽ officij ſe orna
re ꝑcioſis veſtib⁹: ita tñ ꝙ abſit libido i vo
lũtate ꝛ ſcãdalũ i exteriori ope. Hoc aũt ſcã
dalũ põt ꝯtingẽ dupl̓r. Primo ſi ex ornatu
aliqs iducit ad peccatũ: puta ad vtẽdũ ſili
ornamẽto: qd̓ ſibi non ꝯpetit ſiue ad aliud
pctm̃: ꝑſertiȝ ad carnalẽ ꝯcupiaȝ ſiue orna
tus viri inducat mulierẽ ſiue ornat⁹ mulie‑
ris inducat viꝝ: qd̓ freq̃nti⁹ ꝯtingit ex q̃dã
hũana fragilitate. Eccl. 19. Vinũ ꝛ mulieres
apoſtare faciũt ẽt ſapiẽtes. Et iõ cũ ꝑſona
aduertit ex ſuo ornatu aliquẽ ſeu aliquam
iduci ad ſcãdalũ pctĩ dꝫ oĩo ab illo abſtinẽ.
Cõſtat aũt ꝙ ornatus ꝛ pulchritudo mu‑
lieris facil̓r allicit ad ꝯcupiam: vt i dcã au‑
ctõritate Eccl̓. Vinũ ꝛc̃. Et pꝫ ꝑ expiẽtiã. Ex
emplũ hr̃. 2. Reg. xi. in Dauid tã pfecto vi
ro q ex ſolo vſu Berſabee iduct⁹ ẽ ad adul
teriũ. Et ꝑpt hoc dicit Tho. in dicto arti.
2. ꝙ circa ornatũ mulieꝝ eadẽ ſũt attẽden‑
da q̃ cõiter dicta ſũt circa exteriorẽ cultum.
Inſup ꝛ qd̓dã aliud ſpãle. ſ. ꝙ mulieris cul‑
tus viros ad laſciuiam prouocat: ꝛ ideo eti‑
am ex hoc ſolo mulieres omnio deberent
abſtinere ab ornatu: aut illo vti cum multo
moderamine ꝛ honeſtate ꝛ tremore: ne or‑
to ſcandalo ex earum occaſione dicatur illis:
Ve vobis. 2° modo accidit ſcandalum qñ
per ornatum ſꝫm viſum illem ꝯiecturã extre
mis necitatib⁹ paupeꝝ d̓rogat. Hoc. n. cãu
detrahit ẽt ornatui eccliaſtico: ita vt ẽt ſa‑
cra vaſa comminuantur ꝛ expendantur in

·ornat⁹.

h⁹ı̄ neceſſitates:vt p3.86.diſ. cōpatiamur ⁊.2.q.2.aurū.Fortı⁹ ergo detrahi d3 ornatu ꝓphano:ſ3 al' ꝺ ſe nullā aliā hŏet illicitatē. Tenet.n.ex neceſſitate qlıꝙ ſubuenire exn̄tibus ı̄ talib⁹ ı̄digētijs ꝺ ſupfluo neceſſitatis nāe:l3 nō eēt ſupfluū reſpectu ꝯcedētie:vt ꝓbat ı̄ pallegatis.c.vbi dr̄:Ornamēta ꝯdecētia ornatui eccliaſtico debē ı̄ h⁹ı̄ neceſſitates expendi.⁊ notat Ricar.ſuper.15.diſ.quarti ſen.

7° rōne ꝯſuetudinis:vt ſiqs conſiderata conditione ſua excedit in ornatu metas ꝯſuetudis bonoꝝ int̄ quos ꝯuerſat.41.di.c.1.non tn̄ qs excuſat̄ ſcd̄o conſuetudinē loci nō rōnabilē:q2 illa dici nō pōt ꝯſuetudo bonoꝝ:de qua dr̄ ı̄ dcō.c 1. Nā ꝯſuetudo irrōnabilis nō excuſat:ſ3 grauat:vt i.c. fi.ex̄ de ꝯſue.Et ſatis dr̄ irrōnabil' ſi inueniat aliqd ꝺ ꝑſat̄ ıcōuenıētib⁹:vt ex ꝑdictis clare colligi poteſt.

8° rōe defec⁹ cauſe:vt q2 ex nulla rōnabili cā qs mouet̄ ad vſū ornatus: ſ3 ex ſola ꝯplacētia volūtatis. In hoc n.ıꝑo vr̄ ⁊ ordini nāe ꝯ̄trari ⁊ creatori ı̄iuriari. vn̄ Boetius li.2.ꝓſa.5.de ꝯſolatiōe dic̄:Sic rex ꝺſa ē ꝯditio vt diuū merito rōnis aial nō alr̄ ſibi ſplēdē niſi ı̄ aiate ſupellectilis poſſeſſione videat̄:⁊ alia ſuis qdē ꝯtēta ſūt:vos aūt ꝺo mēte ꝯſilies a reb⁹ ınfimis excellentis nāe ornamēta captatis:nec ıtelligit̄ q̄ztā cōditori vr̄o faciatis iıuriā. Itē hoc ıꝑo vr̄ ſequi vitia ⁊ ꝯ̄triari ꝟtuti. Vn̄ Greg⁹.ait homel. 24.Sūt nōnulli q cultū ſubtiliū ꝑcioſaꝝꝙ veſtiū putāt n̄ eē pctm̄.Qꝺ ſi v3 culpa non eēt neq̄q̄ ſermo dei ta3 vigilant̄ exꝑmēt ꝙ diues q torq̄batur apud ıferos byſſo ⁊ purpura indut⁹ fuiſſet. Nemo qppe veſtimenta ꝑcipua niſi ob inanē glam q̄rit:v3 vt honorabilior ceteris eē videat̄:res ıꝑa teſtat̄: q2 nemo vlt ibi ꝑcioſis veſtib⁹ ıdui:vbi ab alijs nō poſſet videri. Quā culpā poſſum⁹ meli⁹ ex diuerſo colligē:q2 ſi abiectio vilis veſtimēti ꝟt⁹ nō eēt euāgeliſta vigilāter de Ioanne nō dicēt:Marci.1.Erat indut⁹ pilis camelorum.

Quo ad ſecūdum ꝑncipale v3:Quale pctm̄ ſit in vſu illicito ornat⁹.Dicēdū ꝙ ſi fiat intētiōe deliberata ꝓpter ꝯplacētiā libidinoſā ſui vel alteri⁹:claꝝ ē ꝙ ē pctm̄ mortale:cum conſenſus etiam ı̄ ſolam delectatiōnē peccati mortalis ſit mortale:vt.ſ̄.delectatio. Si aūt ex q̄dā vanitate vel leuitate ꝓpter iactātiā q̄dā qs vtat̄ ornatu:nō ſꝑ peccat mortali:ſ3 qn̄ꝙ venialiter ſ3 Tho. ſcd̄a ſcd̄e.q.69.artı.2. Ad hoꝝ clariorē3 intelligētiā dō ꝙ in tali vſu illicito duplr pōt ꝯtigē pctm̄ veniale.ꝑmo qn̄ vitiū ē ı̄ ſola ıtētiōe:⁊ hec ıtentio nō ē ꝺliberata:na3 ſine deliberato ꝯſenſu nō deuenitur ad rōnem mortalis. Vn̄ ⁊ Tho.ſcd̄a ſcd̄e.q.162.artı.5.dicit ꝙ ſupbia ſm genus ſuū3 ē mortale. Sicut tn̄ ⁊ in alijs q̄ ex ſuo genē ſūt mortalia:puta fornicatōe vl' adulterio ſt aliq motus q ſūt pctā venialia ꝓpt̄ coꝝ impfectiōe3 q2.ſ.ꝑueniūt iudiciū rōnis ⁊ ſūt ꝑter ei⁹ cōſenſū:ita ēt circa ſupbiā accidit ꝙ aliq motus ſuperbie ſūt peccata venialia:dū eis ratio non conſentit.2° ratione paruitatis rei. Nam qꝺ modicū eſt ratio apprehēdit q̄ſi nihil:vt nōt Tho.ſcd̄a ſcd̄e.q.46. artı.6. niſi in iſto modico adeſſet magna mētis libido. Nam talis libido etiā in paruis ıducit mortale:vt notat Bona.16.di.q̄rti ſententiaꝝ. Extra predictos ergo caſus in tali vſu illicito videt̄ includi mortale ꝓpt̄ mlta mala ⁊ peccata que ſolent illi accidē:⁊ ſaltem nunq̄ deeſt vitiū3 ſupbie que eſt appetitus honoris ſeu ꝓprie excellentie:vt p3 2. ſniaꝝ diſ.42.c.ex ſuperbia.cōiuncto dicto Gregorij ı̄ dicta homel.24.ibi. Nemo qppe veſtimēta ꝑcipua.⁊c̄. Et exꝑſſe hēt.21.q. 4.ois.vbi dr̄:Oē qppe qꝺ nō ꝓpter neceſſitatē ſuā:ſ3 ꝓpter venuſtatē accipit̄ clariōis h3 calūniā:quēadmodū magn⁹ ait Baſilius. Et vt ex ꝑdictis p3:ſupbia ſm gen⁹ ſuū eſt mortale. Item q2 ſi ı̄ tali ornatu adeſt ſūptuoſitas includit in illo maḡ iniuſticia et auaricia. Vn̄.47.diſ.c.ſicut hi.dicit Amb° Quis tā iniuſt⁹ ⁊ tā auar⁹ q̄ q multoꝝ alimēta nō ſuū vſum:ſ3 abūdātiā ⁊ delitias facit. Auaricia aūt magna pctm̄ ē mōtale:vt p3.ſ̄.auaricia. Immo radix eſt oium maloꝝ.1.Timo.vl.⁊ ꝯputat̄ ꝓ idolatria: Eph̄. 5.Itē iniuſticia ex ſuo genē ı̄portat pctm̄ mōtale:vt nōt Tho.ſcd̄a ſcd̄e.q.59.artı.4. Et ꝓpter ꝑdcā ⁊ alia talis illicit⁹ vſus ſingulariter deum ad irā ꝓuocat:Iſai.3.ibi:Pro eo ꝙ eleuate ſunt.⁊c̄.⁊ Sophonie.1.ibi:Viſitabo ſup ꝑncipes ⁊ ſup filios regis:⁊ ſup oēs q induti ſunt veſte pegria. Et ꝑdcā maxime obtinent quando vtentes a tali illicito vſu nollent deſiſtere: cum contemptus ⁊ vilipenſio etiam venialium ſit mortale pctm̄:vt dicit glo.de pe.diſ.1.in.c.tres ſunt

P

ſup ꝟbo opprimēt. Et pōt colligi ex ꝑdict p Bonauē. ſup. 16. di. q̄rti ſententiarum.

Quo ad tertiū ꝑncipale: vʒ ſi circa ꝑſa tuʒ vſū poſſit aliq̄ſ excuſari. vr̄ dō: ꝙ ſi vtēs in illo nō delectat̄: nec poſſit illū omittē abſ qʒ nōbili ſcādalo quo dempto omittēt: ⁊ ſi in illo vſu nō apparet aliqd inhoneſtū: nec ex illo dat̄ alīi ſcādalū mali exēpli: vl̄ alteri⁹ pctī ꝙ poſſit excuſari: exēplo btē Cecilie q̄ deſup auro textis veſtib⁹ vtebat̄: quas tñ penitus ꝯtēnebat: vt ex ei⁹ pʒ hiſtōia ⁊ exē plo ſiliū. Et facit ex̄ de reg. iur̄. c. qd̄ ñ eſt. ⁊ ſm hoc dʒ ītelligi dcm̄ Jo. an. in. c. ea que de reg. iur̄. in. 6°. in nouella. B

P Actum. Pacta que faciūt pores vl̄ guardiani cōuētuales religioſoꝝ mē dicātiū de ſuoꝝ ꝯuētuū aſſenſu cū ꝑlatis vl̄ ꝑſonis eccl̄iaꝝ ī illis locis vbi hitāt debēt ꝑ petuo ſuari: nō obſtante ꝙ nō fuerit aſſēſus mgr̄i vel miniſtri ꝓuicialis aut gnāl̄is: aut ꝙ fides aplica q° ad fr̄es minores auctori tatē non ꝑſtiterint: ex̄ de pac. q̄ ex eo. li. 6. Pactū pr̄i fcm̄ a filia duʒ nuptui traderet̄ ⁊c̄. vide. s̄. dos. §. 3. Quō etiam nudo pacto obligatur gs ſm dn̄. s̄. lex. § 10. v̄. 12° ⁊. j. ꝓ miſſio. Pactū de nō recipiēdo ad ſepultu rā: vide. j. ſepultura ꝑmo. §. 3.

Palla dr̄ line⁹ pān⁹ ꝯſecrat⁹ qui extēditur ſup altare ⁊ ſup quo extēdit̄ corpale. Et d̄ palla aliqd dcm̄ ē. s̄. ꝯſectio veſtiū. §. i. ſilr ⁊ de corpali. s̄. corporale.

Palliuʒ vt h̄ ſumitur eſt ſpāle ornamentū archiepiſcopoꝝ: ī quo plēitudo pōtificalis officij confert̄: ex̄ eo. niſi. Dʒ āt palliū peti a papa īfra tres mēſes a tpe ꝯſecratōis ſiue ꝯfirmationis ſi ante fuerat ꝯſecratus: alr̄ ſi accuſet̄ pōt remoueri: diſ. 100 qm̄. ⁊ debet peti cū inſtātia: diſ. 100. ꝑſca. Et dʒ petēs ꝑ ſtare ſacr̄m fidelitatis ⁊ obediētie Romāe eccl̄e: diſ. 100. optanī. ex̄ de elec. ſignificaſti. Itē ī datiōe pallij dʒ dari nouū ꝑuilegiū vl̄ ātiquū innouari: diſ. 100. rōis. ⁊. c. ſcriptoꝝ Iteʒ recepto pallio ⁊ non añ: pōt ſe archiepʒ noīare: ex̄ eo niſi. Nec añ poteſt ꝯciliū ꝯuocare: cōficē chriſma: dedicare baſilicas ordiare clicos. ſeu epiſcopos ꝯſecrare: ex̄ de elec. qd̄ ſicut. §. plt. Item archiepꝰ nō pōt palliuʒ ſuū alteri cōmodare: q̄ palliū pſonaʒ ei⁹ ñ trāſit. Vñ ⁊ dʒ cū eo ſepeliri: ex̄ eo ad hec. ⁊. c. ex tuaꝝ. Itē ſol⁹ romanus pōtifex ſp ⁊ vbiqʒ vtitur pallio. Ceteri aūt īfra miſſarū ſolēnia in q̄libet eccl̄ia ſue ꝓuincie: non aūt ſi egrediatur eccl̄iaʒ: vt ī ꝓceſſione ex̄ eo. c. i. et hoc in dieb⁹ in qbus ꝯceditur in ſuo ꝑuilegio: alr̄ nō pōt: ſʒ bñ pōt q̄nqʒ ſine pallio celebrare: ex̄ eo. c. fi. A Ibi dicitur: Rn̄dem⁹ ꝙ tā in tua q̄ʒ in aliena dioceſi potes abſqʒ pallio vl̄ ſcādalis celebrare q vtiqʒ ī tua dioceſi nō ſp debes celebrare cū pallio: ſʒ dieb⁹ ill̄ dūtaxat q in eccl̄ia tua ꝑuilegijs ſſ exp̄ſſi. Et idē qd̄ in hoc. c. nōt in ſū. li. 3. ti. 26. q. 36. ſm Ray. Et addit ꝙ papa ſēp ⁊ vbiqʒ pōt pallio vti in ſignuʒ plenitudinis ptātiſ. B Patriarche an poſ ſunt dare pallium: vide. j. patriarcha. §. 2.

P Apa debet eligi a duab⁹ ptib⁹ cardinaliū: aliter qui gerēt ſe ꝓ papa excomūicat⁹ eſt: vt s̄ excōicatio p°. §. 2° v̄. 4° Et pl̄a nota circa electiōeʒ pape ⁊ recluſionē cardinaliū: ex̄ de elc. vbi piculū. li. 7. Et ꝙ ī illa ꝯſtitutiōe collegium cardinaliū nullā pōt facere diſpēſationē ſeu inouatōnē: ⁊ quedā alia circa hoc in cle. ne romani. de elec. A quo ⁊ vbi debeat ꝯſecrari hēſ s̄. ꝯſecratō epoꝝ. §. plt. ⁊ vlt.

Papa ē ſūm⁹ int̄ oēs. Ipe. n. hʒ plenitudinem ptātis. Alij ptē ſolicitudinis. 2. q. 6. decetero. ⁊. c. q ſe ſcit. Vñ cū dn̄s apl̄is diceret vt laxarent retia ſoli petro dixit: Duc in altuʒ: Luc. 5. Iteʒ ei ſoli dixit vt piſcaret̄ hamo: Matth. 18. p quē ꝑeminēſ iuriſdiōn̄ ſignificatur. 23. q. i. nō turbat̄. ⁊. c. ē aliud Item ſoli petro dictum ē: Tu es petrus. ⁊c̄. 21. diſ q̄uis. Ideo ſpāliter ipe eſt vicari⁹ ieſu xp̄i: ⁊ quodammō maior hoīe minor deo: ex̄ de trāſla. inter corporalia. A Idē in ſum. li. 3. ti. 27. in ꝑn° B

Quot ſūt cāuſe q ad ſolū papam pertinent. Rn̄. ſm Ray. Sūt multi: de qbus etiam plēs: A imo oēs ſm eū. Ray. vt pʒ ī ſum. eo. ti. q. i. B nō trāſeūt cum generali mādato: ſed regrūt ſpāle: di 17. huic ſoli ſedi. ex̄ de trāſla. lʒ. ⁊ de of. le. ꝙ trāſlatōem. vt qō fidei. 24. q. i. quotiēs. di. 12. ꝑceptis. Iteʒ trāſlatio epī vl̄ electi. ſ. ꝯfirmati: ex̄ de trāſla. inter corporalia. ⁊ d̄ offi. le. c. 3. ⁊. 4. Iteʒ depoſitio epi. 3. q. 6. q̄uis. ⁊. c. duduʒ Acceptatio renūciatiōis epi vel electi. ſ. cōfirmati. 6. q. 3. deniqʒ. ex̄ de trāſla. inter corporalia. ex̄ de ſgu. lʒ. Exēptio epoꝝ. 16 q. i. ſr̄. Iteʒ reſtitutio depoſitoꝝ ab ordie. 2. q. 6.

Casus pape Reservati

papa

ſideo.l.ꝛ.2.ꝛ etiā.ſ.ep̄s.§.6. B Adde idē
in remoto ab officio ex eo ꝙ hereticis tra-
didit eccleſiaſtica ſacramenta: vel eos tra-
didit eccliaſtice ſepulture vel oblatōes ſeu
elymas recipit eoꝝ ſm glo. Ray. ꝛ in dicta.
q.i. B Itē iudicialis diffinitio ſeu inter-
p̄tatio p̄uilegioꝝ ſuoꝝ: ex̄ de iudi. cū veniſ-
ſent. Et idē ſm Hoſti. ſi dubitet de reſcrip-
to aplico ita ꝙ ab alio ꝑ viā rōnis. A .i.
iuris qđ diſponit de validitate vl' inualidita
te reſcriptoꝝ: vt ex̄ de reſcrip. ꝑ totum. B
ſolui nō poſſit: vt ex̄ de offi. dele. c.2. Idem
ſm Inno. de interp̄tatōe ſtatuti facti ꝑ lega-
tum cuius iuriſditio finita ē: nec aliquis ei
ſucceſſit. Et idē de diſpēſatōe i caſibus q ꝑ
eadē ſtatuta pape reſeruant. A Ad hoc
ē ar. ex̄ de offi. del. c. fi. B Itē mutatio ſe-
dis ep̄al. 7.q.i. tpis. Itē ꝯſtituē alicubi de
nouo ſedem ep̄alem. 16.q.i. felix. ꝛ ar. de cō
ſe. diſ. de locoꝝ. Itē ſubijcē vnū ep̄atū alte-
ri: vel vnū in duos diuidē: ſeu duos inſimul
vnire. Hos caſus hēs. 16.q.i. et tpis. ex̄ de
exceſ. p̄la. ſicut vnire. ꝛ de of. dele. ꝙ traſla
tiōez. Itē cōmutatio voti Hieroſolymita
ni: ex̄ de voto ex mſta. Silr de qbuſdā alijs
votis: de qbuſ vide ſ. votū. 5 §.2. Itē ſolus
papa pōt ꝯcedere vt qſ veniat ꝯ licitū iura
mentū: ex̄ de iureiur. veniētes. vel ēt de quo
dubitat an ſit licitū: ex̄ de elec. venerabilez.
qđ intelligit ſm Guil. ſolū in arduis: al' vi-
de. ſ. iuramētū. i. §. plt. A Et ibi pꝫ ꝙ hoc
hēt locū qñ fit cōmutatio in meli⁹: ꝛ ꝙ qñ
ē dubiū: vtꝝ iuramentū ſit licitū etiā ep̄us
pōt diſpēſare. B ſolus diſpēſat cū irregu
larib⁹. ſ. in criminib⁹ maiorib⁹ adulterio:
ex̄ de iudi. at ſi clici. Et circa hoc vide. ſ. diſ
pēſatio. §. 6. 7. ꝛ 8. A Et ibi clari⁹ de h⁹
B Solus pōt ꝯciliū gnāle celebrare: diſ.
17. per totū. 2.q.6. iō. Solus pōt ꝯdere ca
nonē gnālē. 26.q.i. ſi ergo circa mediū. C.
de legi. l. i. Solus pōt pſonā eccliaſticā iu-
re ſuo p̄uare. A hoc veꝝ circa collationez
bn̄ficioꝝ vel vocatiōez pſonaꝝ eccliaſticaꝝ
ad ſui vel alioꝝ obſequiū, ꝑpter publicā vti
litatē vl' in ſilib⁹ pertinētibus ad regimen
eccliaꝝ, ꝑ cōi vtilitate: vt pꝫ ꝑ iura. ſ. allata
B 9.q.3. ꝑ p̄ncipalē. diſ. 19. in mēoꝛiā. ex̄
de ꝯceſ. p̄bē. c. qꝛ Sol⁹ pōt ꝯcedē p̄bendam
vel eccliam nō vacātē: ex̄ de ꝯceſ. p̄bē. nulla
ꝛ de reſcrip. eā te. A Et lꝫ hoc legat⁹ etiā
a latere miſſus nō poſſit: pōt tñ ſibi retinere

p̄mo vacātē eccliam: ēt ſi eccleſia iſta patro
nū hēat eccliaſticū. Secus ſi ſclarē: ex̄ de iu
repa. cū dilect⁹. et de offi. lega. dilect⁹. ſm
Hoſti. ꝛ in ſum. li.3. ti.27. q.i. B Legat⁹
aūt ēt hēns plenariā legationē hoc nō pōt
in qbuſcunqꝫ pſonatib⁹ debeat qs ꝑ elec-
tionē aſſumi: ex̄ de offi. leg. deliberatiōe li.
6. A Ibi dr̄: Deliberatiōe ꝑuida duxi-
m⁹ inhibēdū ne aliqs aplice ſedis legatus
q̄tūcūqꝫ legatōez obtinē plenariā dinoſca
tur cathedrales vl' regulares aut collegia-
tas eccliās: ſeu ip̄aꝝ eccliaꝝ cathedralium
dignitates ad quas hi q p̄ficiūtur eiſdē ma
iores in eoꝝ capitulis p⁹ ep̄os exn̄tes hñt
ꝑ viā electiōis aſſumi ſiue ordinatōi: colla-
tiōi: p̄uiſiōi: electiōi: aut diſpēſationi quō
cūqꝫ reſeruet: nec de ipſis ordinādis: ꝯferen
dis: diſponēdis ſe aliq̄ten⁹ itromittat: neqꝫ
aliqđ quo min⁹ ad quos ꝑtinet eligē aut po
ſtulare libere valeant cū vacabūt: obſtacu-
lum quōlibet iterponāt: decernētes qcqd
ꝯ hoc actū extiterit eo ipſo irritum ſit ꝛ ina
ne. B Sol⁹ pōt excōicatū a ſe abſoluere
ex̄ de elec. venerabilē. Et vide de hoc. ſ. ab
ſolutio. i. §. 3. v̄. 3. Sol⁹ pōt abſoluere ex-
cōicatū a ſuo delegato: qꝛ nolebat obedire
ſnīe diffinitiue: ſi ſteterit in excōicatōe ꝑ an
nū: ex̄ de offi. dele. querēti. A Idē ē de ex
cōicato a legato vel delegato cui⁹ iuriſdictō
expirauit: ꝛ nullus ſucceſſit: vt in. d. c. querē
ti. ex̄ de offi. oꝛ. paſtoꝛalis. B Solus co
gnoſcit appellatōe penit⁹ remota. 9.q.3. cū
cta. ꝛ. c. alioꝝ. Solus cognoſcit de cāis ad
eū delatis ꝑ appellatiōez vel relatōez: ex̄ de
offi. le. lꝫ. A Eſt aūt relatio cū iudex cām
inſtructā remittit ad papā vt eam diffiniat
ſi voluerit: ꝛ pēdēte h⁹ i relatiōe nō valet ꝑ
ceſſus iudicis q retulit: vt in dcō. c. lꝫ. ꝛ nōt
i dicta. q.i. ſm glo. Ray. A Solus ordi-
nat illū ad ſupiores quē ordinauit ſubdia-
conū: ex̄ de tēpo. oꝛ. cū in diſtribuēdis. So
lus ꝯcedit palliū: di. 100. palliū. vl' ſꝫ Guil.
etiā alij q ꝯcedēdi hēnt p̄uilegiū: vt p̄riar-
che: vide. ſ. p̄riarcha. Itē ſol⁹ ſꝑ vbiqꝫ pal
lio vtit: ex̄ de vſu pallij ad honorē. Itē ſol⁹
diſpenſat cū bigamo. 34. diſ. lector: ex̄ de
biga. nuꝑ. Vide de hoc. ſ. bigamia. §. plt.
Solus diſpēſat cū illegitimo q̄tū ad ordi-
nes ſacros ꝛ bn̄ficiū cū cura vel pſōatū: ex̄
de fi. p̄ſby. is q. li. 6. Silr cū minore ꝙ ꝑ-
moueat ad curā aīaꝝ vl' dignitates: niſi q̄-

tum pmittit eṗis: ſupra dignitas. §. 3. Silr
de eo q nō ē in ſacri vel alr ē de iure indi-
gn⁹. A .ſ. poſitiuo: ſec⁹ ſi de iure diuo: ſup
quo nō dat per hoiem diſpenſatio. B vt
pmoueat i epm: ar. ex̄ de ele. dudū. §. fi. ꝛ.
C. de cri. ſacri. l. diſputari. Solus diſpēſat
vt qs hēat pla bñficia cū cura: vl plēs digni
tates ſeu pſonat⁹ ēt ſi curā nō hēant: aut ēt
in eadez eccla. A .ſ. ꝙ qs poſſit hēre pla
bñficia vel dignitates in illa: vt in iurib⁹ de
qb⁹ ſtatim. B ex̄ de pbē. de multa. ꝛ de
cōſue. ꝯſuetudinē. li. 6. Sol⁹ pōt ꝯferre or
dinē ſubdiaconalē die dñico ꝛ alijs pcipu-
is feſtis: vt. s. ordo. 2. §. 6. Soli ad eū ap
pellatur omiſſis medijs. 2. q. 6. c. 3. 4. ꝛ. 5.
ꝛ. c. ꝺcetero. ꝛ. 2. q. 6. metropolitanū. xi. q.
3. puenit. A hoc. c. puenit. nō vr̄ ibi hēri.
B Addit Hoſti. ꝙ legat⁹ vr̄ hr̄e idē pui-
legiū: ex̄ de offi. le. c. 1. qꝺ obtinet tm̄ de con
ſuetudine: vt dicit. A Hoc tm̄ non ponit
Hoſti. ſed dicit ꝙ hoc obtinet de ꝯſuetudi
ne qcqd alij ſcribāt: vt in dicta. q. 1. i ſū. li.
3. ti. 27. ꝛ ſic innuit ꝙ obtinet de iure ꝛ ꝯſuetu
dine. Et facit. 2. q. 6. decetero. ꝛ in. c. 1. ex̄ de
offi. dele. B Silr pr̄iarcha: vide j. pr̄iar
cha. §. 2. Itē maiora negocia ad papā ſūt re
ferēda. 2. q. 6. ois oppſſ⁹. Et iſte caſus mul-
tos obtinet: vt diſpēſatōez i ſimonia: vide. j.
ſimonia. 6. ꝛ i. 7. §. viiiſ Itē i homicidio vo
lūtario. 50. diſ. miror. A vl ēt culpoſo. ea.
diſ. c. hi. qui. B Et cum illo q excōicatus
celebrauit: vt. s. excōicatio 1. §. 32. q incipit
Quis ē effect⁹: circa finē. Et ſilr cū illo qui
excōicat⁹ recipit ordines: vt. s. excōicatio
.1. §. 20. q incipit: Quid de illis. Addit etiā
Hoſti. alios caſus: vt ꝙ ſupplet defectū re
gis vacante regno: ex̄ de elec. cū in vniuer
ſas: in fi. ꝛ ex̄ de ſup. ne. prela. grandi. li. 6.
Itē defectū ipatoris: ex̄ de fo. cōpe. 13. §. 1.
Itē electū ipatore cōfirmat vel caſſat vl etiā
ipatorē deponit: ex̄ de elec. venerabilē. ꝛ de
ſen. ꝛ re iudi. ad aplīce. Et qncunqꝫ etiam
pnceps ſecularis fuerit iutil ꝛ negligēs circa
regimē ꝛ iuſticiā pōt p papā deponi. 17. q.
4. ſiqs deinceps. xi. q. 3. nullus. 22. q. 5. pce
ptum. Vñ ꝛ ʒacharias papa depoſuit Lo
douicū regē francoꝝ. 15. q. 6. au⁹. Et Inno.
terti⁹ Ottonē: vt in dicto. c. venerabilez et
Inno. qrt⁹ Federicū: vt in dicto. c. ad apli
ce. A Idē in ſū. li. 1. ti. 5. q. 13. B Itē ſo
lus abſoluit illos excōicatos: de qb⁹ dciū ē
s. abſolutio. 1. §. 3. Itē ſolus electōez non-

dū factā pnunciat nullā ſi fiāt: ex̄ de elec.
innotuit. Itē ſolus hēt canonizare ſcōs: vt. s.
canonizatio. Itē qꝺ valet fac nō valē ꝛ eꝯ
ex̄ de excel. pla. tāta. ꝛ de ꝯceſ. pbē. ꝯſtitit⁹
Itē nulli legi ſubiacet: decet tm̄ eū iura ſer-
uare: ex̄ ꝺ ſup. ne. pla. 13. xi. q. 1. pueit. Snia
ei⁹ facit ius: ex̄ de ſen. ꝛ re iudi. in cāis. Itē
pōt monachū tā ꝯ voluntatē ſuā ꝙ̄ abbatꝭ
de monaſterio ex̄here: ꝛ alicui plato vl pn
cipi ſociū aſſignare vel ſecū tenē. 9. q. 3. c.
fi. ꝛ di. 8. q̄. ꝯ mores. xi. q. 3. qui reſiſtit. A
vez ē p eccleſiaſtica vtilitate: vt in dcō. c. fi. 9.
q. 3. B Itē i mrīmonio in multis caſib⁹
ipē tm̄ diſpēſare pōt: vt in gradib⁹ phibitꝭ
ꝛ h⁹i. A .ſ. impedimētis de iure poſitiuo
ſup quo papa: hꝫ plenā ptātē. 25. q. 1. §. ſi g⁹
B ex de reſti. ſpo. lr̄as. ex̄ de ꝯſā. ꝛ affi. nō
dꝫ. Itē ordinat eodē die quo ꝯſecrat: ex̄ de
elec. qꝺ ſicut. §. pterea. A poti⁹ i. §. ſup eo
B Itē ſol⁹ pōt clicū ꝺpoſitū vel degrada
tū reſtituē: vt. s. eṗs. §. 6. Mlta alia ad pa
pā tm̄ ptinētia i varijs caſib⁹ pticulari poſſ
inenire. A Hec ꝛ alia nōnt i ſū. li. 3. ti. 27.
q. 1. Intque ē ſm Hoſti. ꝙ papa ñ pōt iu-
dicari ab aliq⁰ niſi ꝺ hēſi. 40. di. ſi papa. vl
niſi ſubmittat ſe iuriſdictiōi alterius. 2. q. 7.
noſ ſi icōpetēter. Itē ſꝫ Hug. ꝙ papa pōt
ꝯcedē ſimplici ſacerdoti ꝙ confirmet: ꝛ ꝙ
chriſma cōficiat: ꝛ oēs ordines ꝯferat pter
eṗalē quē nō hēt ꝛ ꝺgies ꝯſecret. Et ꝙ poſ
ſet ꝯcedē diacono ꝙ ꝯferret diaconatuꝫ: ꝛ
minores ordīes: ꝛ cuilibet hñti ordinē poſ
ſet ꝯcedē ꝙ conferret illum ordinem. Et ꝙ
poſſet etiam ꝯcedere laico ꝙ conſecret vir-
gines: ſi tamen talis conſecratio poſſet fie
ri ſine miſſa: alr̄ non. Sed ſm glo. Ray. tu-
ti⁹ ē dicere ꝙ ea que ſunt ordinis non po-
teſt alijs demandare qui non habent ordi
nem qui exigitur ad exequendum id quod
demandatur: ſed ea que ſunt iuriſdictionis
poteſt. Tho. vero dicit ꝙ probabilius di-
citur ꝙ papa poteſt committere ſacerdoti
ꝙ confirmet: ſed non inferiori: qꝛ hoc per
tinet ad perfectionem corporis myſtici: ſu
per quod habet papa plenitudinem pote-
ſtatis. Sed non poſſet ſimplici ſacerdoti
committere ꝙ aliquem ordinaret in ſacer
dotem: qꝛ ſacerdotium pertinet ad corpus
chriſti verum: reſpectu cuius non eſt ma-
ior poteſtas epiſcopi ꝙ̄ ſacerdotis. Poſ-
ſet autem committere ſacerdoti ſimplici
ꝯferre minores. Cō. Pe. vt i. dicta. q. 1. B

Utrum papa poſſit tollere leges ciuiles. Rñ. ſm Jo. an. Ubi papa no hʒ tpalē iuriſdictōe nō pōt tollē legē quo ad forum ciuile: niſi in his i qb⁹ vertit piculū aīe: cuʒ ptātes diſtincte ſint. 96. di. cū ad verum. ꝛ di. 10. qm̄. ex qui fi. ſunt le. cām. 2. Jn his aūt in qb⁹ piculū aīe vertit quo ad vtrumqꝫ forum tollit legē: pbat ex de iudi. nouit. ꝛ de reſcrip. c. fi. ꝛ de ſcdis nup. c. plt. ꝛ vlt. ꝛ de fo. ꝯpe. c. vlt. li. 6. ꝛ de iureiur. c. 2. li. 6. ꝛ de excep. c. 2. li. 6. ꝛ de ſen. exco. decernim⁹ li. 6. Naʒ i his leges ſacros canones imitari nō dedignāt: ex de iudi. clici. ꝛ i auc. vt clici apō pprios epos. ad fi. A coll. 6. B

Utrum papa poſſit abſoluē aliquē ab obligatōe q̄ tenet hōi. Rñ. ſm Jnno. Pōt facē hoc de plēitudine ptātis: ar. 9. q. 3. pncipalem. C. de quadri. pſcrip. bene a ꝫenone. C. de pci. ipera. offe. l. quotiēs. Jdeʒ Hoſti. ꝛ Ber. A Hoc verum ex cā ꝛ in pertinētib⁹ ad officiū ei⁹: vt pʒ in iurib⁹ allegatis: al' ſecus. ff. de iuſti. ꝛ iure. l. iuſticia. §. iuris precepta. B

Papa ēt añ coronatōeʒ ſuā pōt exercē offm̄ ſuū. Et q hac occaſione lras eius ipugnaret excōicat⁹ ē: vt i extrauagā. Bndicti. xi. q incipit: Quia nōnulli. Caſus i quibus papa raro vl nūq̄ diſpēſat: habēt. s. diſpenſatio. §. anplt. A qui incipit: Sunt alij. B

P Araferna

A al' paraferñū ſm Catholicon. B Paraferna ē qcqd hʒ mulier pter dotē: ꝛ dr a para qd ē iuxta ꝛ ferna qd ē dos: q̄ſi iuxta dotē: lʒ in qbuſdā regionib⁹ talia nō habeāt locū: vbi ſʒ ꝯſuetudinē vir oīa imobilia mulieris recipit in dotē: ꝛ oia mobilia ſūt cōia. Hʒ aūt paraferna pulegiū ad inſtar dotis. Sicut .n. vxor hʒ oīa bona mariti tacite obligata p dote: ſic ꝛ p reb⁹ parafernalib⁹ marito datis: niſi per ſpālē ꝛ expſſā obligatōeʒ ſibi puiderit: q2 tūc alij videt renunciare. C. de pac. con. l. fi. A Jdeʒ in ſū. li. 4. ti. 25. q. 3. ſm Ray. ꝛ glo. ei⁹. B Quin etiā ſm Hoſti. ſi parafernalia iferant in domo viri eo ſciēte cōuenitur marit⁹ depoſiti vl mādati niſi dñiuʒ tranſlatū fuerit in maritū. A Qd nō pſumit niſi expreſſe appareat ſm eūdem Hoſti ꝛ i dcā. q. 3. B q2 tūc aget ꝯditōe certi vel ſine cā: vel ob cāʒ. A Jſta ſunt noia iuris que parum faciūt ad forum pniale: ꝛ iportāt in effectu q gſ hʒ ius petendi actōe pſonali. i. iuris: qd reſpicit obligatōeʒ pſone ꝛ nō rei. B De parafernalib⁹ nō dʒ ſe marit⁹ intromittere muliere inuita: q̄uis bonū videret: vt ſic mulier ſeipam viro ꝯmittit: ſic ꝛ cōmittēt res ſuas. C. de pac. con. l. hac lege. A Jdeʒ in dicta. q. 3. B

Arentes.

Utrū filij teneantur alē parentes. Rñ. Filij locupletes tenēt nutrire parētes egēos: ſic pētes locupletes tenent filios. Et noie parētū ꝛ filiorum ſiue liberorum itellige oēs aſcēdentes: in anc. vt lice. ma. ꝛ auie. §. illud quoqꝫ. coll. 8. Ceſſat tñ hec obligatio ſm Hoſti. ſi illi pñt ſuſtētari de bonis pprijs vel de ſuo artificio. A Nā hec obligatio alendi nō cadit niſi circa indigētes: dcō. § illud. B Et de hoc ēt. s. familia. §. i. ꝛ. s. expoſitus. Utrum aūt opera pietatis in parentes poſſint ptermitti occaſione religionis; regre. j. religio. §. 3.

Aricida

pprie dicitur q parētē occidit: q̄ſi parēticida. Sed tñ lex q̄ punit parricidas locū hʒ i oib⁹ aſcēdētib⁹ ꝛ deſcēdentibus i infinitū. Jte locū hʒ in vxore: viro nuru: genero: vitrico: ſocero: patruo: auūculo: amita: ꝯſobrio: patruele: patrono: nouerca: ſpōſa: pře ꝛ mře ſpōſi ꝛ ſpōſe. Et ſilr itelligas ſi femia pdictas pſonas cōiūctas occiderit vl ab eis occidat. Jtem qui emit venenum vt hoc fieret. ff. eo. l. i. 3. ꝛ. 4. A in dcā. l. i. dr: Et q emit venenū vt pri daret q̄uis dare non potuerit. B ſilr oēs ꝯſcij tenentur. ff. eo. l. vtrum.

Que eſt pena paricide. Rñdeo ſm leges eſt vt pmo virgis cedat: deinde ſacco corij ꝯſut⁹ cū cane ꝛ gallo gallinatio: vipera ꝛ ſimia in mari iactet: vel in amnē pximū: vt oium elemētorum vſu careat: ꝛ celum ſupſtiti: ꝛ terra mortuo auferat: ꝛ ſi mare vel amnis nō ſit pximus: beſtijs ſub ijciat. C. eo. l. i. ff. eo. l. plt.

Arochianus alienus

in feſtis de miſſa eijciendus eſt: vt. s. miſſa. §. plt.

Aterfamilias

debet regē ꝛ educare familiam ſuam: vt ſupra familia. §. i. ꝛ ſupra expoſitus. ꝛ. s. parētes.

Quare dz patientia opus pfectū hz. qz pfectio hominis in dei dilectione sup oīa et ꝓpter se constituit, qz finis precepti est charitas. porro quis nesciat verā dilectionē non in ꝓsperis sz adu[er]sis inueniri. Adu[er]sitas nempe sola ꝓbatrix est si quis in ꝓsperitate verus amator sit. venit ad te deus cū auro cum sanitate honore quiete patentationibus. recipis eū laudas gras agis dubiū est si munera dei non deū diligis. ita qz qui deū amat vel in cosperat ꝓ comodo t[em]pali tolle comodū desperabit et oderit

Theologi. ꝑsa. de consolatione ꝑte. 3. lib. 4.

PAtientia

qđ ſit ꝶ° ſcʒ Tho. ſcđa ſcđe q.136.

Sicut dič Aug⁹ in li. de patientia. Patiētia ē q̄ equo animo mala toleram⁹ ne animo iniquo bona deſeram⁹: ꝑ que ad meliora ꝑueniam⁹. De qua etiā dī Jac. p° Patiētia opus ꝑfectū hʒ. Et Greg⁹ in homil. Patiētia ē radix ⁊ cuſtos oīuʒ virtutū

Utrū iniurie ſemꝑ ſint patienť ſuſtinende. Rñ. ſcʒ Tho. ſcđa ſcđe. q.108. Mali tolerādi ſūt a bonis ī hoc ꝙ ab eis iniurias ꝓprias patienť ſuſtinēt ſcʒ ꝙ oʒ. Ūñ ſuper illud Cant. 2. Sicut liliū inť ſpinas. dič glo. Nō fuit bonus q malos tolerare nō potuit. Non aūt tolerāt eos vt ſuſtineāt iniurias dī ⁊ ꝓximoꝝ. Ūñ Chryſo⁹ ſup Matth. In iniurijs ꝓprijs eē quēpiā patientē laudabile eſt: iniurias aūt dei diſſimulare nimis eſt impiū. Hoc tñ intelligendū ē quādo iniuria illata ꝑſone ad ſolā ꝑſonā ꝑtinet Tūc. n. patienť ſuſtinendū eſt. Quādo aūt redūdat ī iniuriā dei vel eccl'ie: tūc debet aliqs ꝓpriā iniuriā vlciſci: vt pʒ de helia qui fecit deſcendere ignē ſup eos q venerāt ad ipm capiēdū. 4. Re. p° Sił heliſe⁹ maledixit pueris ipm irridētib⁹ 4° Re. 2. Et Silueſter papa excōicauit eos q ipſū in exiliū miſerūt: vt. 23. q. 4. Guiliſari⁹. Hⁱ n. ꝓcepta patiētie intelligēda ſūt ſcʒ ꝑparationē animi: vt Aug⁹ dicit li. de ſermōe dñi ī mōte

Utrū ꝑcutiēti vnā maxillā ſemꝑ altera ſit ꝓbenda. R° ſcʒ U. Aug⁹ in epla de puero Cēturionis dicit ꝙ ꝓcepta patiētie magis ſunt ad ꝑparationeʒ cordis q̄ʒ ad op⁹ qđ ī apto fit: vt ī ſecreto teneať animū patiētia. In manifeſto aūt id fiat qđ eis videtur quib⁹ bene velle debem⁹. Unde ⁊ dñs ſe ꝑcutientē reprehēdit: Jo. 18. ⁊ Paul⁹ ꝑcuſſus in facie dixit ꝑcutiet te deus paries dealbate: Act. 23. Si aūt hoc nō ꝓdeſt: tūc per cutiēti vnā maxillā q̄ʒtū ad animi ꝓmptitudinē exhibēda eſt altera: nec reſiſtendūʒ eſt malo: qꝛ per patientiā ꝑſecutores deo lucrari poſſum⁹. Ad materiā patiētie pertinere poteſt. s̄. ira. ⁊. s̄. contumelia. §. fi. ⁊. j. vindicatio.

PAtriarcha

⁊ ꝓmas ſunt diuerſa nomina ſed cōiter idē ſūt in re. 99. di. ꝓuincie. Ꝓpꝛe tñ dicūť ꝑiarche q̄tuoꝛ ꝓncipales. ſ. Cōſtātinopolitan⁹: Alexādrin⁹: Antiochen⁹ ⁊ Hieroſolymitan⁹. Et ſcʒ oꝛdinē hic poſitū ē ēt coꝝ maioꝛitas: vt ex. de priuil. antiqua. Alij vero ꝓpꝛie dicūtur ꝓmates: vt Aquilegiēſis: Gradēſis: Cantuarienſis: ⁊ h⁹i. A Idem in ſū. li. 3. ti. 27. q. 2. ſcʒ Ray. ⁊ glo. eius. B

Quot ſūt ꝓuilegia q̄tuoꝛ ꝓncipalium ꝑiarchaꝝ. Rñ. Quatuoꝛ ſūt. Ꝑmū eſt qꝛ poſtq̄ʒ receperūt palliū a ſede ap̄lica cōferūt palliū metropolitanis q ſunt ſub eis. Scđm eſt ꝙ recipiūt fidelitatis ⁊ obedientie iuramētū ꝓ ſe ⁊ ꝓ Romana eccl'ia. Tertiū eſt ꝙ faciūt añ ſe vbiqʒ crucē deferri: niſi vbi papa fuerit aut ei⁹ legat⁹ vtēs īſignijs papalib⁹. A i. apoſtolice legatiōis: vt in dicto. c. antiqua. B ⁊ niſi in vrbe Romana. Quartū ē qꝛ appellať ad ipos omiſſis medijs. Hec omnia habenť ex. de ꝓuil. antiqua. in tex. ⁊ glo. ꝑcipue Inno. A Con. glo Ray. vt in dicta q. 2. Sed vt ibi pʒ aliq dicūt ꝙ eccl'ia Cōſtantinopolitana habʒ vltra alios ꝑiarchat⁹ duo ſpālia ꝓuilegia ſimilia Romane eccl'ie: vʒ ꝙ deponit ep̄os ſuos ſicut Romana eccl'ia: ar. 3. q. 5. qꝛ ſuſpecti. Iteʒ qꝛ appellať ad ipam ſicut ad Romanā omiſſis medijs: ⁊ hoc dicunt velle canonē illū: renouātes. 22. diſtin. vbi ⁊ h° ſētit glo. ⁊ ibi etiaʒ idē dič de Alexādrino: ponit tñ ſub dubio. Sed in dcā. q. 2. dī ſcʒ Hug. ꝙ Alexandrin⁹ nō pōt deponē ep̄os īconſulto papa: niſi ſup hoc habeatur ſpāle ꝓuilegium. B

Sed q̄ iuriſditio ꝑiarche ſiue ꝓmatis ī ſbditos ſuffraganeoꝝ ſuoꝝ. Rñ. ſcʒ Ray. Habēt iuriſditionē ī octo caſib⁹. Ꝑm⁹ eſt cū appellať ad eos: di. 99. ꝓuincie. 2° cū vacat eccl'ia metropolitana ⁊ poſtulať primas ꝙ diſponat de reb⁹ ad metropolitanū ꝑtinētib⁹. ſ. cuſtodiēdis: ex. de offi. oꝛ. ꝑ ſenti. li. 6. 3° ex ɔſuetudine vł ꝓuilegio. A ſ. pōt agere qđ ſibi ex his ɔcedit: vt in. c. cōq̄ſt⁹ de quo. j. B Hos duos caſ⁹ hēs. 9. q. 3. conqueſt⁹. 4° cuʒ ſup arduo negocio dubitať: nec pōt in ꝓuinciali cōcilio terminari: tūc. n. metropolitan⁹ dʒ ꝓmatē ɔſulere: di. 18 de ɔcilijs. A Hoc. c. nō vī ibi hēri. Idē tñ nōtur in ſum. eo. ti. q. 3. B 5° cū metropolitan⁹ ē negligēs: vel remiſſus pōt ſupplere defectū ei⁹. 9. q. 3. cū ſim⁹. 6° cū aliqs cōquereret de archiep̄o ꝓmas eēt iudex. xi. q. 1. ſi clicus. 7° ſi ſubdit⁹ metropolitāi ɔquerať ꝓmati ꝙ iniuſte ipm excōicauit: ⁊ ꝓmas remittat eū ad metropolitanū

Sz ꝓpter dolorē nihil vitiosū committere laus est egregia. itaqz idē est dicere patientia opus pfectū hz qz verā dilectionē in qua consistit pfectio ostendit patientia continet qui si prestas in amore et in gratiarum actione in opus amicitie pfectū ostendis qui nec dolore nec inopia prefus discedis ab eius amore. nec n. dolere vitiosū est

B

vt abſoluat: ⁊ ille nõ poſſet abſolutionem
obtinere poterit abſoluere p̄triarcha: ita q̄
p̄cipiat ei q̄ metropolitano ſatiſfaciat: alˀs
reducet eũ in eandẽ ſniam. A niſi ꝯſtitit
eũ iniuſte excõicatũ: vt in. c. de quo ſtatim
B ex̄ de offi. or. ad reprimẽdã. 8ᵒ eſt q̄ ſi
archiep̄s vl' ep̄s fecit mandatũ illicitũ vl' in
iuſtũ: ⁊ ſubditꝰ appellauit ad papã: põt p̄tri
archa declarare q̄ ſubditꝰ legitie appellauit
ar. ex̄ de appel. ſolicitudinem. A Idem
in dicta. q. 3. B

P Atronus ſiue ius

p̄ronatus. Ius p̄ronatꝰ ſm̄ Hoſt.
ẽ ptãs repreſẽtandi inſtituendũ ad bñficiũ
eccliaſticũ. A ſ. ſimplex ⁊ vacãs ſꝫ Ray.
⁊ in ſũ. li. i. ti. i. q. 80. vbi notãt hec omnia
q̄ in iſto p̄nci. ponũtur ſm̄ Ray. Goff. In
no. Hoſti. ⁊ Ber. B ⁊ p̄uenit: vt Goff.
dicit de ecclie fũdatiõe: dotatiõe: ſoli colla
tiõe. 16. q. 7. filijs. ⁊. c. quicq̄. Unde v̄ſus:
Patronũ faciũt dos edificatio fundus. Et
ius p̄ronatꝰ ſm̄ diuerſas regiones diuerſi
mode noīat. Quandoq̄ dr̄ aduocatõ: ex̄
eo. q. clici. Quãdoq̄ vicedñatꝰ vl' cuſto
dia ſiue guardia: ex̄. c. p̄terea. ⁊. c. qm̄. Qñ
q̄ dr̄ iũs frequẽtatõis vel p̄ceſſiõis. 16. q.
7. pie mẽꝭ. ⁊. c. frigẽtiꝰ. Hec n. oia p̄ eodẽ
ſupponũt: ex̄ de ſta. mo. in ſingul. §. fi.

Quod ius ꝯpetit patrono ecclie. Rñ.
Quadruplex ius ꝯpetit ei. Unde v̄ſus patro
no debet honor onus emolumentũ. Pre
ſtet p̄ ſit defẽdat alat egenꝰ. Primũ g̊ ẽ q̄
ipe hꝫ p̄ñtare iſtituẽdũ ad p̄bẽdas: ſiue ec
clias nõ collegiatas: ex̄ e. fere p̄ to. In col
legiatis v̄o nõ electiõi faciẽde: ſed iã facte
poſtulat aſſenſꝰ p̄roni. A ⁊ etiaꝫ faciende
qñ ſibi eſt ꝯceſſũ ab ep̄o i fũdatione ecclie ⁊
ſi patronꝰ ẽ clicꝰ. Si vero laicꝰ a papa: vt i
in. c. de quo ſtati ꝯiuncta glo. B ex̄ c. no
bis. Scdm̄ eſt q̄ q̄i p̄ncipal' p̄mus in p̄ceſ
ſione icedit. 16. q. 7. pie mẽtis. ⁊. c. frigẽtiꝰ
A In his tñbꝰ nõ vĩ hoc bñ p̄bari: ſed
facit dictũ. c. nobis. B Tertiũ eſt q̄ defẽ
ſor eſt p̄cipuꝰ ecclie: ⁊ ideo tenet eã defẽde
re ab omnibus oppreſſoribꝰ. 16. q. 7. filijs
Quartũ eſt q̄ ſi vergat ad inopiã alendꝰ ẽ
de bonis ecclie: vt i dcõ. c. filijs. ⁊. c. quicq̄
Itẽ in ipſa fundatiõe poteſt patronꝰ laicus
de ꝯſenſu ep̄i certũ cenſũ tenẽ: ex̄ eo. pre
terea 2ᵒ. Sed vltra nihil dꝫ exigere nec in a
liquo grauis eẽ: ex̄ de ſta. mo. in ſingulis

§. fi. Sꝫ qñ p̄ronus ẽ locꝰ religioſus: vt ſi
aliq monachi in p̄prio ſolo ⁊ p̄prijs expen
ſis ecclia ediſicauerũt: habẽt i eo oia tp̄alia
ſicut epiſcopus oia ſp̄ũalia: vt. 16. q. 2. ſane
⁊. c. ſtatuim̄. ex̄ de p̄uil. cũ ⁊ plãtare. §. i eccle
ſijs. ⁊ de capel. mo. c. i. ⁊ hñt nichilominꝰ
ius p̄ſentandi: ex̄ de ſup. ne. p̄la. ſicut. A
Predicta etiaꝫ tangũtur in ſũ. eo. ti. q. Si.
ſm̄ Hoſti. ⁊. Gof. B

Sꝫ infra qđ tp̄s dꝫ p̄ñtare p̄ronꝰ. Rñ.
Si ẽ patronus laicꝰ tenetur infra quatuor
mẽſes. ſi eſt eccl'a vl' monaſteriũ tenet infra
ſex mẽſes: etiã ſi ius p̄ronatus habuerit ex
collatiõe laici: eo. ſi laicus. li. 6. Aliter ep̄s
ordinabit de eccl'a. ar: ex̄ eo. c. 3. ⁊. c. cũ p̄pſ

Quid ſi p̄ronus p̄ñtet p̊ vnũ ⁊ po
ſtea aliũ: Rñ. Si p̄ronus eſt laicus iudicio
ep̄i relinquitur quẽ velit acceptare. A Uerũ
eſt ſi 2ᵒ p̄ñtatus eſt eque idoneus cũ p̊: vt i
c. cũ aduocatus: de quo. j. B Si eſt col
egiũ vel eccl'aſtica p̄ſona variare nõ põt ſꝫ
p̄mus p̄ferẽdus eſt: ex̄ eo. cũ aduocatus

Quid ſi vnus conſtruat eccliã ⁊ ei plu
res ſuccedãt: nũquid oẽs erũt p̄roni: Rñ.
Ius p̄ronatꝰ apud quẽlibet hẽduꝫ eſt iſo
lidũ etiã ſi ex eq̄libꝰ p̄tibus ſint heredes: ⁊
ꝯpetit cuilibet patrono quo ad oẽs effectꝰ
p̄ter ſacerdotis p̄ñtatiõem: que ẽ ita apud
omnes cõiter q̄ apud nullũ ſingulariter:
ex̄ eo. c. i. ⁊. 2. A Et etiam p̄ter cenſũ q̄
debetur ex iure patronatus cum oia debita
⁊ credita diuiſibilia debeãt diuidi p̄ here
ditarijs portiõibꝰ. C. de acqui. here. l. pro
hereditarijs B

Quid ſi patroni ſint plures ⁊ nõ cõ
cordãt in p̄ñtando. Rñ. Ille debet p̄fici q̄
maioribus inual meritis ⁊ a plibus eligit:
ex̄ c. qm̄. Qđ ſi numerus eſt equalis: recur
rẽduꝫ eſt ad merita. 63. diſ. ſi forte. Si oia
ſint equalia põt ep̄s dicere q̄ cõcordent ⁊
iterũ p̄ñtent. 79. diſ. ſi duo. Si v̄o non cõ
cordãt locus eſt gratificatiõi: ex̄ de elec. ve
nerabilẽ. §. obiectiõi. v̄. q̄ aũt. Sꝫ ſi neuſ
põt poni ſine ſcãdalo: tunc ep̄s eccliaꝫ or
dinabit p̄ut viderit melius expedire: vt in
dicto. c. qm̄. A Ideꝫ ſm̄ Hoſti. vt in ſũ.
li. i. ti. i. q. 85. ⁊ addit q̄ ſi ep̄s talẽ eccliam
ordinare ñ põt: tũc eccliã iterdicere dꝫ ⁊ re
liquias extrahere i patnoꝝ verecũdiã ⁊ rubo
rẽ: ex̄ eo. c. i. ⁊ 2. ⁊ ſm̄ Inno. Ber. ⁊ eũ.
Hoſti. intelligendum eſt de reliquijs que
ſunt extra altare in capſis: alˀs non liceret

Quod ſi nec ſic poſſunt cõpeſci vl'ad ꝯcor
diam reuocari: tũc putat recurrenduʒ ad
brachiũ ſeclr̃e: ex̃ ꝺ offi. or. c. i. vt in dicta. q
85. Et hec intelligẽda ſũt niſi ex his maius
ſcandalũ oriretur: tũc. n. omittẽda forẽt. 50.
di. vt cõſtitueret. ⁊ interi durante diſcordia
ponet ab epõ in eccl'ia iconomꝰ appellatio
ne ceſſãte: qui eiꝰ fructꝰ aut expẽdet i vtili
tatẽ eccl'ie: aut inſtituẽdo fideli reſeruabit
ex̃ de offi. ordi. cum vos. B

Nunqd patroni īter ſe poſſunt paciſci
vt alternis vicibꝰ pñtẽt. R̃ꝰ ſcꝫ Ber. Sic: ar.
ff. de vſufruc. l. quotiẽs. §. i. ⁊ in cle. plẽs. ex̃
eo. A Et ibi hoc clare hꝫ. B Idẽ Ho.
Sed Inno. nõ placet: qꝺ poteſt ītelligi ꝙ
honeſtiꝰ eẽt ſi concordarẽt ſẽper.

Quid ſi inꝉ pñtãtes ſit qõ qs ſit patro
nus. Rñ. ſi non fuerit finita īfra tminũ de
qꝰ dcm̃ ẽ. ſ. §. 3. epõs iſtituat ſaluo iure eiꝰ q
vicerit: ex̃ eo. ſi vero. ⁊. c. qm̃ ſi in qbuſdam
A In dcõ. c. ſi vero. dꝛ: ꝙ ille q euicerit dꝫ
iſtitutũ ab epõ repreſẽtare. B

Quid ſi patronꝰ pñtat nõ idoneũ ſeu i
dignũ. R̃ꝰ ſi patronꝰ ſit collegiũ ſiue pſõa ec
cleſiaſtica puatꝰ eſt pro ea vice iure preſen
tãdi: ex̃ de elec. cũ in cunctis. ex̃ de ſup. ne. pre
la. ſicut. Similiṫ etiã ſcꝫm quoſdã ſi patronꝰ
laicus ſit: puatus ẽ iure pñtãdi ꝓ ea vice ⁊
deuolutũ ẽ ad ſuperiorẽ: vl' ſalteʒ puari dꝫ: ⁊
tñ vt addit Inno. bñ facit epõs ſi inuerīʒ re
mittat ꝓuiſionẽ laico patrono. A Ho.
dicit hoc cãu ꝙ patronꝰ laicus. ẽ ipſo iure
puatus: ſic̃ ⁊ clericꝰ. Dic̃ tñ ꝙ epõs põt ei re
concedẽ repreſẽtationẽ: vt in ſũ. co. ti. q. 88
Glo. vero in. c. cũ vos. ex̃ de offi. or. dic̃ ꝙ ñ
eſt puatus vl' puãdus: qꝛ laicus ẽ minꝰ exp
tus circa eccl'iaſtica: ⁊ qꝛ habet minus tpõs
ad preſẽtandũ ꝙ̃ clicus. Vñ ⁊ laicus in p
ſentando variare poteſt: ſed non clericus
ex̃ eo cum autem. B

Utꝝ patronus poſſit preſẽtare ſeipſuʒ
R̃ꝰ Non: ꝙ̃uiſcũqꝫ ſit idoneus idoneus: ex̃
eo. ꝑ ni̇ſas. 8. q. i. in ſcripturis. Si tñ plẽs
ſint patroni bñ poſſũt vnũ de ſe preſentare:
ar. ex̃ de elec. cũ in iure. A Idem in ſum.
co. ti. q. 89. ſcꝫm Ho. Gof. ⁊ Ber. B

Utꝝ pr̃ poſſit filiũ vel nepotẽ pñtare. R̃ꝰ
ſcꝫ Ho. Põt: dũmodo ſit idoneꝰ: qꝛ poti
us vꝛ preſẽtandꝰ ꝙ̃ alius: ar. ex̃ de cohabi.
cle. ⁊ mu. c. i. ⁊ ex̃ de cẽſi. cũ apl'o. §. inhibe
mus. Con. Gof. Inno. ⁊ Ber. A Idem i
ſum. co. ti. q. 90. B

Quid ſi vacãte eccl'ia vocat patronum
⁊ ꝯfert ei. Rñ. ſcꝫm Ho. Si nõ habuit ori
ginẽ a ſe ſed epĩ motu ꝓprio ꝯtulit ei: credo
ꝙ poſſit ꝯſentire voluntati prelati: ar. ex̃ de
elec. cũ in iure. A lꝫ aliq ꝯ̃dixerint: vt in
ſum. co. ti. q. 91. B

Utꝝ ius pꝛonatꝰ ſit ſpũale. R̃ꝰ Ius pa
tronatꝰ directe nõ dꝛ ius ſpũale eo ꝙ cadit
i laicũ. Tñ ſcꝫm qd põt dici ſpũale eo ꝙ ꝑ ip
ſum preſtaꝉ via ad ꝯſequẽdũ ſpũale bñfici
um: iõ etiã vocaꝉ ãnexũ ſpũali: ex̃ eo. de iu
re. ⁊ de iudi. quanto.

Qualr̃ ius pꝛonatꝰ trãſferaꝉ i aliũ. R̃ꝰ
ſcꝫm Ho. Quatuor mõis. pꝰ qdẽ ꝑ ſuceſſio
nẽ hẽditariã: vt hꝫ. ſ. §. 5. 2ꝰ ex ꝑmutatiõe: qꝛ
cũ alio ſpũali ꝑmutari põt. 16. q. 7. ſnemini
ex̃ de reꝝ ꝑmu. ad qõnes. ⁊. c. ſi. 3ꝰ ex dona
tiõe. Et qdem ſi ius patronatꝰ donaꝉ laico
reqriꝉ ꝯſenſꝰ epĩ: ex̃ eo. pterea. maxĩe qñ du
bitaꝉ ne fiat in fraudẽ ⁊ trãſferaꝉ i potẽtiorẽ
vt ibi inuiꝉ. Si vo doneꝉ clico non requiriꝉ
ꝯſenſꝰ epĩ: ex̃ eo. ex inſinuatiõe. c. illꝺ. ⁊. c. ſi
gnificaſti. A Hꝰ vꝛ veꝝ qñ eccl'ia vacat alr̃
vꝛ ꝙ ſine ꝯſẽſu epĩ nõ poſſit donari ẽt pſone
eccl'iaſtice: vt in dcõ. c. illud. B 4ꝰ ex ven
ditiõe: qꝛ lꝫ ñ poſſit vẽdi ſpãliꝉ: ex̃ eo. de iu
re. tñ trãſit cũ vniuerſitate niſi de ipo ſpãliꝉ
excipiaꝉ: ex̃ eo. ex l'ris. ⁊. c. cũ ſcꝫm Silr̃ trã
ſit cũ vniuerſitate iꝰ ꝯductiõe ad firmã ſiue
ad pẽſionẽ: vt in. eo. c. ex l'ris. A Idem i
ſum. eo. ti. q. 84. B

Utrũ poſſit pignori obligari. Rñ. De
hoc ſunt opiniones. Quidã dicũt ꝙ poteſt
obligari cũ vniuerſitate: vꝛior tñ vꝛ opinio
Inno. ꝙ nec ſimplr̃ nec cum vniuerſitate
poteſt pignori obligari. A In dicta. q.
84 referuntur de hoc opiniones nullam p
ferẽdo. Sꝫ forte dcm̃ Inno. poteſt verifica
ri ex eo ꝙ creditor nõ poteſt vti re pignora
ta: nec debitor quando trãſit in creditorem
⁊ ſic cum neuter poſſit preſentare fieret de
trimentum eccleſie: qꝺ non debet eſſe: dicto
c. cum ſcꝫm. B

Utrũ poſſit in feudũ dari. Rñ. Cũ vni
uerſiate dari poteſt: ex̃ eo. cum ſcꝫm. Sed
ſpãliter ⁊ expſſe ſcꝫm Hoſti. non põt: qꝛ feu
dũ reqriꝉ homagiuʒ: qꝺ eſt rei tpalis. A
Idem in ſum. dcã. q. 84. B Si eccleſia
hẽt patronũ vtrũ ꝯferri poſſit ꝑ le gatũ: vi
de. ſ. legatꝰ. §. 3. De his q ꝺ nouo vſurpãt
ſibi ius pꝛonatus vacantium eccl'iaꝝ: vide
ſ. eccl'ia. i. §. antepñ.

An volens occidere hominē et distens ad alia cogitatiōe quociēs redit ad eand; voluntatē toties pecet mortalr vide caieta: ad fi. glo. 3ᵉ. p̄te s̄ti tho. in respōsionibꝫ ad q̄sita. cardi. 2. xv. Rs/. 2
q est vnū tantō grauius sint licz ista aduertēte maiore lume est eadlue ꝫ maior:
mag. 2. 2e. q. 24. dis. xly. [illegible]

Peccatum primo

cōit. Utrū volūtas ꝛ op⁹ exteri⁹ ſit vnū pctm̄. Rn̄. ſm Pe. Si loq̄mur de volū tate ꝛ ope ꝓut ſūt ꝯiuncta: vt cā ꝛ effectus: ſic ſūt vnū peccatū formalr̄ lꝫ pl'a mālr̄: q2 vna eſt rō deordinandi: lꝫ pl'a deordinata. Si v̇o loq̄mur ꝓut ſūt ſeparata: vtputa ſꝫ aliud ꝛ aliud tp̄s ſūt diuerſa peccata: q2 diuerſe auerſiones ꝛ ꝯuerſiōes. A Idē in ſum. li. 3. ti. 34. q. 197. B

Quō vnū peccatū ſit grauī⁹ alio. Rn̄. Si loquamur de peccatꝭ eiuſdē generꝭ inuenitur vnū peccatū graui⁹ alio ſm gradum trāſgreſſiōis: vt manifeſtū eſt de peccatꝭ luxurie. s̄. luxuria §. i. ꝛ eodē mō d̄ alijs. Si v̇o loq̄mur de peccatꝭ diuerſoꝝ generꝝ erit peccatū graui⁹ alio p̄cipue ſm diuerſitatē obiectoꝝ. ſ. ſm q̄ eſt ꝯ̄ aliqd p̄ncipali⁹ vel minus p̄ncipale. Un̄ homicidiū qd̄ eſt ꝯ̄ ſubſtātiā hoīs eſt graui⁹ peccato: qd̄ eſt circa res exteriores ſic̄ furtū: ꝛ ſimilr̄ graui⁹ q̄ꝫ homicidiū ē peccatū qd̄ imediate ꝯ̄ deū ꝯmittit: ſicut ifidelitas blaſphemia ꝛ h⁹ọi: vt ponit Tho. p̄ma ſcd̄e. q. 73. Et idē habetur pōt. 33. q. 2. ſi qd veri⁹. vbi d̄r q̄ homicidiū eſt graui⁹ q̄ꝫ adulteriū. ꝛ. 17. q. 4. ſic̄ q. vbi d̄r q̄ ſacrilegiū ē maius pctm̄ q̄ꝫ fornicatio. A Cō. Ray. vt i ſū. eo. ti. q. 200. B

Scdm̄ qd vnū pctm̄ poſſit eē grauius ꝛ leui⁹. Rn̄. ſm Ray. Prio quidē ex circūſtantijs. Nā ꝛ circūſtātia quādoqꝫ talis eſt q̄ nō ſolū aggrauat: ſed etiā in aliā ſpēꝫ trahit: ſicut fornicatio cū fit cū ꝯiugata dicitur adulteriū. Sꝫ ꝛ 2° aggrauat pctm̄ ex pſona: puta inhoneſtas i clico graui⁹ puniēda eſt q̄ꝫ in laico: ar. ex̄ de vi. ꝛ hone. cle. vt clicorum. Et de hoc etiā d̄r in ſe §. Itē aggrauat 3° ex actu ip̄i⁹. Idē. n. pctm̄ malum eſt i ꝯſenſu: pei⁹ in facto: peſſimū in cōſuetudine: de quo Aug⁹. Peccati ſūt tres differētie. ſ. in corde: in facto: ꝛ in cōſuetudine de pe. di. 2. ſicut. Itē aggrauat 4° ex motiuo: q2 vt ait Greg⁹. Peccatū trib⁹ modis ꝯmittit. Nā aut ex ignorātia: aut ex infirmitate: aut ſtudio ppetrat: et graui⁹ qdē infirmitate q̄ꝫ ignorātia: ſed multo graui⁹ ſtudio q̄ꝫ infirmitate peccat: de pe. di. 2. ſciendū A Ambroſi⁹ aūt dicit q̄ grauiſſime peccat q ignorat: ſed illd̄ expon̄r. i. periculoſiſſime: q2 ſpālis pn̄a non agit de peccato qd̄ ignorat ſm Ray. ꝛ in dcā. q. 200. vbi etiā ſubdit. Nō obſtat etiā dictū Clemenꝭ 32. q. 7. c. qd vbi d̄r: Quid i omnib⁹ peccatꝭ graui⁹ eſt adulterio: q2 in eo q̄ dicit qd: nō infert negationē ſed raritatē: quaſi dicat: ꝯ̄ facili n̄ iuenit. Ul expone gui⁹. i. cōius. B

Utrū magnitudo peccātꝭ aggrauet peccatū. Rn̄. ſꝫ Tho. i p̄ma ſcd̄e. q. 74. Peccatū quādoqꝫ fit ex ſurreptiōe ꝓueniens ex infirmitate humane nāe. Et tale peccatum min⁹ imputat ei q eſt maior in v̇tute eo q̄ min⁹ negligit h⁹ọi pctā repmere: q̄ tn̄ omnino ſubterfugere ifirmitas humana nō ſinit. Peccata v̇o que ex delibatione ꝓcedūt tāto magis alicui imputāt: q̄ꝫto maior eſt. Et hoc ꝓpter q̄tuor. p̄° q2 maiores facili⁹ poſſūt reſiſtere peccato: cū excedāt i ſciētia ꝛ v̇tute. Un̄ Luc. 12. Seru⁹ ſciēs volūtatē dn̄i ſui ꝛ nō faciens plagis vapulabit multꝭ. 2° ꝓpter ingratitudinē: q2 omne bonū quo qs magnificat eſt dei bn̄ficium cui hō fit ingrat⁹ peccādo: ꝛ q̄ꝫtū ad hoc quelibet maioritas etiā in temꝑalib⁹ bonis peccatū aggrauat. 3° ꝓpter ſpālē repugnātiā actus peccati ad magnitudinē pſone: ſicut ſi p̄nceps iuſticiā violet q ponit iuſticie cuſtos: etiā ſi ſacerdos fornicet q caſtitatē vouit: ꝛ alios ad hoc hortari d3. 4° ꝓpter exēplū ſue ſcādalū: q2 vt Greg⁹ dicit i paſtorali. In exēplū culpa vehement̄r extēdit quādo ꝓ reuerētia ordinis peccator honorat Ad pluriū etiā noticiā ꝑuenūt magnoꝝ pctā ꝛ magis ea hoīes idigne ferunt. A Idē in ſū. eo. ti. q. 201. B Utrū idē actus poſſit eē pctm̄ ꝛ meritū: hēs. s̄. meritū. De ſeptē vitijs ꝛ que ex eis oriuntur: hēs. j. vitiū. De peccato ċ. s̄. crimen.

Peccatum ſecundo

ſ. mortale. Que ſūt peccata mortalia. Rn̄. ſꝫ Ray. In p̄mis notare potes eē pctā mortalia omnes trāſgreſſiones decalogi. Itē quedā enumerant ab apoſtolo ꝛ Ro. p̄° de quibus in fine ſubdit: q̄ q talia agūt digni ſūt morte. Et plura imo oīa reducūtur ad decalogū vt idolatria: vitium ꝯ̄ naturā: iniqtas: malicia: fornicatio: auaricia: neqtia: inuidia: homicidiū: cōtētio: dolus: malignitas: ſuſurratō: detractio: contumelia: ſupbia: elatio: inuētio maloꝝ: inobediētia: inſipiētia: icōpoſitio. Et ſubdit de his que ſine affectione: ꝛ abſqꝫ federe ꝛ ſine miſicordia ſūt. Et ſequitur: Qui talia

agunt digni ſũt morte. Itẽ Gal. 5. Manifeſta ſũt opa carnis q̃ ſunt fornicatio: immũdicia: ipudicitia: luxuria: auaricia: q̃ ē idoloꝝ ſeruit⁹: veneficia: inimicicie: cõtentiões emulatiões: rixe: diſſẽſiones: ſecte inuidie: homicidia: ebrietates: ꝯmeſſatiões: ⁊ his ſimilia. Et ſequit: Qui tali agũt regnũ dei nõ ꝯſequẽtur. Aug⁹ ẽt dicit ſic: Mortalia ſũt ſacrilegiuꝫ: homicidiũ: adulteriũ: fornicatio: falſũ teſtimoniũ: rapina: furtũ: ſupbia: inuidia: auaricia: ⁊ ſi multo tpe teneant iracũdia: ⁊ ebrietas: ſi aſſidua ſit. Quicunqꝫ aliqd de iſtis i ſe dñari pmiſerit ẽnõ igne cruciabit: hec Aug⁹ di. 25. §. crimis. A Idẽ in ſũ. li. 3. ti. 34. q. 199. B Sed i oib⁹ pdictiſ attendendũ ẽ qd dicit Tho. ſcda ſcde. q. 35 ꝙ mortale pctm̃ dr̃ qd tollit ſpualẽ vitã anime q̃ eſt p charitatẽ. Vñ illud pctm̃ ex ſuo genere ẽ mortale: quod ſm ꝓpriam rationem ꝯriat charitati. A Idẽ dicit Nicola⁹ de lyra ſup. 7. Matth. B Sꝫ tñ in oibus pctis q̃ ſũt ſm gen⁹ ſuum mortalia cõſiderandũ ẽ ꝙ nõ ſunt mortalia niſi qñ ſuã pfectionẽ ꝯſequũtur. ſ. in ꝯſẽſu rõnis. Vñ ſi ſit ichoatio pcti in ſola ſẽſualitate ⁊ nõ ptingat vſqꝫ ad ꝯſenſũ rõnis ꝓpter iperfectionẽ actus: ẽ peccatũ veniale: ſicut i genẽ adulterij ꝯcupiſcẽtia q̃ ꝯſiſtit in ſola ſẽſualitate ẽ peccatũ veniale: ſi tñ puenit vſqꝫ ad conſenſũ rõnis eſt pctm̃ mortale. Et idẽ de pmis motib⁹ ire vel inuidie que inueniũtur qñqꝫ etiã in viris pfectiſ ⁊ ſũt peccata venialia: vt Tho. ſubdit ibi. q. 36. A Facit. 6. di. teſtimũ: al' ſed pẽſandũ. B Sꝫ tñ hec i ſingulis pctis hẽs plenı⁹ declarata. Quedã. n. q̃ ſũt venialia hẽs in ſe. c. ſ. pctm̃. 3° Utrũ p cõfeſſionẽ generalẽ mortalia deleant: hẽs. s̃. ꝯfeſſio. i. §. 12. q incipit: Utrũ p generalẽ. Et plura ẽt de pctis de qb⁹ tenet qs ꝯfiteri. s̃. ꝯfeſſio per to, ⁊. ſ. pnia p⁹

P Eccatuꝫ tertio ſ. veniale

Que dicunt pctã venialia. Rñ. ſm Aug⁹ di. 25. §. al'. vbi ſic dicẽ: Que aũt ſint minuta pctã lꝫ omnib⁹ nota ſint: tñ q2 longũ ẽẽt: vt oia replicẽt op⁹ ẽ vt ex eis aliq̃ nominem⁹ Quotiẽs aliqs in cibo vel i potu plus accipit q̃ neceſſe ẽ ad minuta pctã nouerit ptinere: quotiens plus loqt q̃ oꝫ: plus tacet q̃ expedit: quotiens pauperẽ iportune petẽtẽ exaſpat: quotiens cũ ſit corpe ſan⁹ aliis ieiunãtib⁹ prãdere voluerit: aut ſõno dedit⁹ tardi⁹ ad ecclĩã ſurgit: aut quotiẽs excepto filioꝝ deſiderio vxorẽ ſuã cognouerit: quotiens i carcere poſitos tardi⁹ requirit: īfirmos tardi⁹ viſitauerit: ⁊ diſcordes ad cõcordiã reuocare neglexerit. A Hoc eſt i platọ mortale ſꝫ glo. in. §. al'. p. c. pcipim⁹ 90. di. B Si plus aut ꝓximũ: aut vxorẽ aut filiũ: aut ſuũ exaſpauerit: ſi amplius blãditus fuerit q̃ oꝫ: ſi cuiq̃ maiori pſone ex volũtate: aut ex neceſſitate adulari voluerit: ſi pauperibus eſuriẽtib⁹ ſibi nimiũ delicioſa vl ſũptuoſa ꝯuiuia pparauerit. A Iſtõ ſibi videt nõ haberi in tex. ſed poni⁹ additũ hic eſt. B Si ſe aut in ecclia: aut extra eccleſiã fabulis ocioſis de qbus in die iudicij reddenda eſt occupauerit: ſi dum iocantes. A hoc iocãtes nõ videtur d̃ tex. B incaute iuram⁹: et cũ hoc per aliquã neceſſitatẽ implere nõ poterimus: vtiqꝫ piuremus: et cũ omni facilitate vel temeritate maledicimus. hec Aug⁹. Plura d̃ his in ſpũalibus ſuis locis manifeſtantur. A Et i his põt apparere ꝙ hec qñqꝫ ſũt mortalia: et pdicta ſunt exẽpla venialis peccati diffinitio aũt videtur iſta: Veniale eſt qd nõ aggrauat vſqꝫ ad reatũ perpetue dãnationis. 2° ſen. diſ. 42. c. veniale. B

Utrꝫ peccatũ veniale poſſit fieri mortale. Rñ. ſm Pe. Idẽ actus numero q ẽ venialis nõ poteſt fieri mortalis: ſed idem in ſpecie põt: et ſic intelligitur verbũ Auguſt. ꝙ nihil eſt adeo veniale ꝙ non poſſit fieri mortale: diſ. 25. §. hinc ẽt. A al incipit criminis. B Et ꝙ in li° ſniaꝝ dicitur: ꝙ venialia multiplicata ita poſſũt obruere ſicut vnum mortale: intelligitur per occaſioneꝫ q2 aſſuetudo venialium cadere facit i mortale. A Circa hoc Bona. ſup 4° ſen. diſ. 16. ſic dicit: videlicet ꝙ triplex eſt genus venialis peccati. Quoddam eni eſt ex ſurreptione: et ideo veniale q2 vitari non poteſt. Quoddã ex cogitatione ſiue volũtate ſiue cõſenſu: et ideo veniale q2 plene non cõſentit homo in cogitatione: vt de muliere: vel delectatione circa cõſenſum i delectationẽ Quoddam ẽ veniale cũ ratione et cõſenſu ſed tamen ideo eſt veniale quia non eſt deordinatio contra preceptum: vt ebrietas et mendacium iocoſum. Cum igitur querit vtruꝫ veniale fiat mortale. Si intelligat ꝙ hec culpa p eſſentiã fiat illa nulla eſt qo: q2

. pecatum.

hoc eſt īpoſſibile. Si intelligat φ illud qḋ
aľ erat veniale poſſit eē mortale: vt mendaci
um iocoſū ⁊ ebrietas. dico φ quoddā non
ſit mortale: quoddā ſit mortale p ꝯplacētiā
Primū igit veniale qḋ ꝯmitti p ſurreptio
nē ſemp eſt veniale. Scḋm 2ᵒ mō veniale. ſ.
p delectationē circa ꝯſenſū ſit mortale p cō
placētiā ſm φ placitū dī ꝯſenſus plenus.
Tertiū veniale qḋ eſt p delectationē citra de
um pōt fieri mortale p libidinē magnā ſicut
mendaciū iocoſū. Et hoc ſit mortale p pla
citū ſ3 φ placitū dr̄ getata volūtaſ: ⁊ qꝛ ite
ratio actꝰ diſponit ad libidinē ⁊ cōplacen
tiā: hinc eſt φ Augꝰ dicit i pluribꝰ locis φ
venialia plura obruūt nō per ſe: ſ3 qꝛ diſpo
nunt ad libidinē nō diſpoſitione neceſſitaꝭ
ſed ꝑuitaꝭ: hec ille. Eſt aūt aduertēdū φ g
etata volūtas ⁊ libido hꝭ itelligit qñ notabiľ
negligētia adhibet circa venialiū reſiſtentiā
qꝛ dum nob adeſt ſufficiēs tps deliberādi
tenemur motꝰ veniales repꝛimere ſm Alex.
de ales: ⁊ etiā alios: vt p3. ſ. ebrietas. in pñᵒ
in additiōe. Hoc etiā p3 p glo. 25. di. §. cri
minis. Ubi dic φ aſſiduitas ⁊ cōtemptus
vitandi venialia efficit clpa mortaľ: ⁊ ḋ pe.
di. i. c. tres. ſup ṽbo oppꝛimēt dicit: Cōtēptꝰ
venialiū ⁊ v iupēſio pctī ē mortale. Et ſup
verbo: tres ſūt dicit: Siqs ꝯtēnit venialia, p
pt ꝯtemptū eoꝝ ꝯſtituit dignꝰ morte etna.
Ite aduertendū ꝑut dicit Bona. vbi. ſ. φ
pctm̄ veniale occurrēs p menꝭ ſurreptionē
nō poteſt effici mortale. Et hoc veꝝ eſt q̄ꝫtū
in ſe cū ꝯſenſu3 deliberatū hēre nō poſſit.
Pōt tñ effici mortale in ſua origine ⁊ acci
dente: ſic in ſimili p3 de nocturna pollutiōe
q̄ l3 in ſe hēre nō poſſit mortale pctm̄: pōt ta
mē hēre in origine vel accidēte. i. ſi añ vľ pᵒ
placeret alicui pollutiōis carnaľ delectatio
vt pōt colligi ex notatꝭ i iū. li. 3. ti. 26. q. 74.
Et eodē mō ſiqs p menꝭ ſurreptionē ꝯmit
teret gcq̄ꝫ de ſpē pcti mortaľ: vt eſt deū blaſ
phemare vel aliud: l3 hoc in ſe nō videatur
mortale: pōt tñ in ſua origie pctm̄ mortale
hēre ſi forte ꝓcedat a mēte ad hoc diſpoſita
vel ex notabili incuria ⁊ negligētia qñ ſi vel
let poſſet ꝯmode ꝓuidē ne illud occurrer3
Uñ nō ꝓuidēdo vr̄ malicioſe peccare: cu3
mala culpa ꝯparet malitie: ex̄ de ꝯſti. vt a
nimaꝝ. li. 6. Pōt ēt pctm̄ p ſurreptionem
occurrēs hēre mortalē culpā i ſuo accñte:
v3 ꝯplacētia ⁊ ipnia. ꝯplacētia. i. qñ alicui
placeret pctm̄ ꝯmiſſū añ vel poſt ꝯmiſſionē

vt. ſ. ḋ nocturna pollutiōe ꝑ tactū ē. p ip̄etitiū
ṽo qñ coꝝ pnia ꝯtemneret: de quo i ſe. §. di
cet. B Unꝰ aūt actꝰ quō poſſit eē bonꝰ vľ
malus: vide. ſ. meritū.

Utꝝ teneamur penitē de venialibus. Rꝫᵒ
ſm Tho. in. 4. di. 16. Cū dr̄ aliqs ad aliqḋ
teneri quedā neceſſitas ipoꝛtat. Neceſſitas
aūt eſt duplex. Una abſoluta: ⁊ ſm hāc te
net facere ea ſine qbus nō eſt ſalꝰ. Et hᵒ mō
nō tenet qs ad pcti venialꝭ pniam: qꝛ mortē
ex hoc nō icurrit niſi forte ex ꝯtēptu dimit
tat. Alia neceſſitas eſt ex ſuppoſitione alicu
ius finis: ſic dr̄ aliqd eē neceſſariū ſine quo
nō poſſumꝰ finē itentū ꝯſeq. Et hoc mō ne
ceſſariū ē φ hō de venialibꝰ peniteat ſi ei re
mitti debeāt i hac vita. Et ſm hoc nō ꝓpe
dī teneri aliqs ad aliqd. Et iō dicēdum φ
hō nō tenet ad pniaз venialiū niſi large ſu
mēdo. Idē Pe. B Sup hoc paſſu Bo
na. ſup di. 16. q̄rti ſniaꝝ ſic dic̄: Notādū φ
ſicut tactū ē tria ſūt genera venialiū. Quedā
ex ſurreptiōe: ⁊ de his nō tenemur penitere
niſi de ꝯgruo. Quedā ex volūtate cui ſi ꝯſē
tiat icidit hō i mortale. Et de talibꝰ tenet hō
penitē nō ſimplr̄ ſ3 i caſu. ſ. ꝓ loco ⁊ tpe: qñ
recogitat ea ne ſi ꝯſētiat cadat. Quedā ſt ve
nialia q̄ p ſui multiplicationē augēt libidi
nē ſic ea i q̄ eſt ꝯſenſꝰ: ſed deoꝛdinatio i deū
Et de talibꝰ dico φ tenet hō penitē ne mul
tiplicēt: ⁊ hō piculo ⁊ diſcrimini ꝯmittat
ſe: hec ille. Aduertendū φ qñ in aliquo ca
ſu doc. videt dicē φ de aliquo veniali nō te
neamur penitē: vr̄ intelligēdū niſi eiꝰ peni
tēnia omittat ex ꝯtemptu: vt. ſ. dic̄ Tho. Et
vr̄ fieri ex ꝯtēptu qñ ſaltē in genē nō vult qſ
dolere de oi dei offenſa: ⁊ forte de maioribꝰ
venialibꝰ de quibꝰ pōt recoꝛdari in ſpē. Ta
lis. n. ipnia ipedit mortaliū pctōꝝ idulgen
tiā ēt i baptiſmo. Uñ Alex. de ales ſup 2ᵒ
ſniaꝝ. di. 36. q. 10. q̄ incipit: Octauo q̄rit di
cit: Cōcedimꝰ φ in eo q recipit grām bap
tiſmalē ſi nō fictꝰ accedit delet omnis cul
pa tā venialis q̄ꝫ mortalis. Sed dicimꝰ φ
ad hoc φ fictꝰ nō accedat poſtq̄ꝫ adultꝰ eſt
exigit φ ꝯterat de pctis mortalibꝰ quoꝝ h3
memoriā: ⁊ etiā venialibꝰ ſaltē in genere do
lēdo φ ipe fecē aut habet aliquod veniale.
Si eni nō ita faceret dicimꝰ φ fictꝰ accede
ret ⁊ nō reciperet gratiā baptiſmalē. Et ea
dē di. q. xi. que incipit: Querit. poſtea dicit
φ debet dolere de mortali: ⁊ de venialibus
altē in genere ⁊ etiam forte de maioribus

venialib⁹ in ſpāli ſi hēat illoꝝ memoriā: vt ſic multiplicant pctā multiplicent dolores de illis: hec ille. Et ſi hoc obtinet circa remiſſionē pctōꝝ baptiſmalē: fortꝰ ⁊ erga ſacr̄m pnie ꝑ qḋ difficiliꝰ ꝙ ꝑ baptiſma remittūt pctā: vt pꝫ ꝑ Augꝰ in li. de pnia ⁊ de pe. diſ. 7. c. nullus. B Utrū aūt teneamur ad cōfeſſionē venialiū hi. ſ. ꝯfeſſio. 2. §. 7.

Utruȝ pctm̄ veniale poſſit remitti ſine mortali. ℞ ſcḋm Tho. in. 4. diſ. 16. Remoto priori remouet poſteriꝰ: nec poſteriꝰ reſtituit niſi priori reſtituto. Feruor autē charitatꝭ cui veniale opponit eſt poſterior ipa charitate vnde ꝙdiu charitas nō reſtituit. ſ. ꝑ dimiſſionē pcti mortal: nec feruor charitatꝭ reparari pōt: i qua repatiōe ꝯſiſtit venialis peccati dimiſſio: ⁊ ſic nō dimittit ei cui mortale nō dimittit. Idē Pe. A Hoc verū ꝙtū eſt ex pte feruoris: ſed ꝑ ſolutioneȝ pene bñ remittit veniale ſine mortali: vt notat Scotꝰ di. 15. q̄rti ſniaꝝ. B

Utꝛ vnū veniale poſſit dimitti ſine alio ℞ ſcḋm Tho. vbi. ſ. Sic: qꝛ venialia nō habēt ꝯnexionē ad inuicē ex pte auerſiōis ſicut mortalia: qꝛ in eis nulla ē auerſio a deo: nec ēt ex parte ꝯuerſionis: vt ꝑ ſe pꝫ.

Utꝛ veniale poſſit dimitti voluntate manēte ad illḋ. ℞ ſcḋm Tho. in. 4. di. 16. Non pōt tolli culpa niſi reordinet volūtas q̄ reordinari nō poteſt ꝙdiu in ipa deordinatōne manet: alr̄ eſſent duo oppoſita ſiml: ⁊ iō nullo mō veniale dimitti pōt ꝙdiu voluntas ad illud manet. Idem Pe.

Utꝛ ad remiſſionē venialis reqrat contritio. ℞ ſcḋm Tho. vbi. ſ. Peccatuȝ veniale vt dictum eſt ſupra in precedenti. §. non remittit ꝙdiu volūtas manet in illo. Ipm aūt recedē voluntatꝭ ab eo qḋ prius volebat ē diſplicere ei qḋ voluit: ⁊ talis diſplicētia qñ eſt grā iformata dr̄ dolor ꝯtritiōis: ⁊ iō veniale ſine ꝯtritiōe nō dimittit. Sed ſciēduȝ ꝙ ꝯtritio pōt accipi tripl̄r. ſ. vl̄ habitu vl̄ actu vl̄ medio modo. Habitu quidē ꝯtritio nō ſufficit ad pcti venialis dimiſſionē: quia tūc qcūqꝫ hēret habitū virtutꝭ pnie cuiꝰ actus eſt quelibꝫ ꝯtritio: ꝯſecutꝰ eēt pcti venialis dimiſſionē: ⁊ ſic ipm veniale cū grā eē nō poſſet. Nec iteꝝ reqrit ꝙ ſit actualis cōtritio: qꝛ ſequeret ꝙ pctm̄ qḋ aliqs in memoria vel in cogitatiōe nō habꝫ: remitti nō poſſet. Et iō dicēdū ꝙ reqrit ꝯtritio medio modo. qñ. ſ. tñ actu pctm̄ nō diſplicet explicite: diſplicet tñ iplicite: qꝛ virtute actus quē agit ſequeret diſplicentia explicite pcti venialꝭ ſi cogitatio ad illḋ ferret. Iḋ Pe.

Quot mōis venialia dimittunt. Rñ. Octo mōis. pꝰ quidē ꝑ dignā cōiōnē: ḋ cōſe. di. 2. cū omne crimē. ⁊ c. ſi quotiēs. ⁊ vt quidā addūt ꝑ extremā vnctionē: ex̄ de ſa. vnc. c. vnico. ꝟ. de pnia. Itē ꝑ aque benedicte aſperſionē: de ꝯſe. diſ. 3. aquā ſale. 3ꝰ ꝑ elynaꝝ largitionē: ḋ pe. di. 1. ꝙobrē. ⁊ c. medicina. di. 3. ſane. Addūt qdā ꝑ iniuriarū remiſſionem q̄ eſt elyna ſpūalis: Luc. 6. Dimittite ⁊ dimittet vobis. 4ꝰ per orōnē precipue dñicaȝ: de pe di. 3 ḋ quotidianis. 5ꝰ ꝑ ꝯfeſſionē gnālē: vt. ſ. ꝯfeſſio. 1. §. xi. 6ꝰ ꝑ epālē benedictionē: ⁊ ſcḋm quoſdā ēt ꝑ ſacerdotalē. 1. q. 1. multi. in fi. 7ꝰ ꝑ deuotam pctōris tunſionē: de pe. di. 1. tres actōes. 8ꝰ ꝑ cordis ꝯtritionē: vt in p̄cedēti. §. dctm̄ ē. De his ſūt ꝟſus: Cōfiteor: tūdo: ꝯſpergor ꝯteror: oro. Signor: edo: dono: ꝑ hec venialia pono. Et non ſolū ꝑ iſta ſpālit numerata: ſed ēt ꝑ quodlibꝫ bonū opus delent: vt in predicto. c. medicina. ꝟ. redime te operibꝰ tuis. Et ſicut dic Tho. plra vl̄ pauciora venialia ꝑ p̄dicta remittunt: ſꝫ ꝙ ꝑ hec maior vl̄ minor feruor ꝯcitatur g de plibꝰ vel paucioribꝰ ſaltē iplicite ꝯtritionē contineat. Unde nō oꝫ ꝙ ꝑ h̄ omnia venialia dimittant. A Idē in ſū. li. 3. ti. 34. q. 158. B

PEculium

Quia ꝯtingit ꝙ filijfamilias habēt aliū aliqd ſuū: quod dicitur peculium: de hoc nunc eſt dicēdū. Eſt ſiqdē q̄druplex. Quōdā ē qḋ dr̄ caſtrenſe: vꝫ ꝙ filiofa. occaſione militie a parentibꝰ vl̄ alijs donat vl̄ ipe in militia acquirit. Quaſi caſtrenſe eſt quod filiuſfa. ex aduocatione vel alio officio publico percepit. ⁊ ſimilit qḋ obuenit pſbyteris ⁊ clicis de offō ſuo: ⁊ quolibꝫ dcō peculio pat nihil iuris habꝫ qꝛ potiꝰ ipe filius in eo paterfamil. cenſetur. ff. ad macedo. l. 1. §. vlti. ⁊. l. 2. ⁊. C. de ioffi. teſta. l. fi. Profecticiū aūt eſt qḋ ex rebꝰ pr̄is: vl̄ earū occaſione aduenit vt fructus ſiue lucꝝ Et in hꝰ peculio nihil iuris habet filiꝰ: ſꝫ pater plenā ꝓprietateȝ hꝫ: vt i iſti. ꝑ q̄s pſo. no. acq. §. 1. Aduenticium vō eſt qḋ ex alia q̄cunqꝫ cā filio aduenit ſiue a mr̄e: ſiue ab extranea pſona: ſiue de alijs operationibꝰ ſeu laboribus ſuis. Et in hoc peculio ſer-

u 4

. officiū publicum. notarij. vide [illegible] [illegible] . 3 . [illegible]

hec oīa ponit azo. in ſumma. C. de bonis q liberis.

intelligendū partim ex rebꝰ ꝑris partim ex labore ꝓprio ut. ſ. [illegible] ſed ſupdictū [illegible].

Aduocatꝰ qui recipiebat ſalariū de publico et [illegible] in locum eiꝰ ſucceſſit [illegible] [illegible] [illegible] cod. [illegible] gaudent glo. in. l. [illegible] . C. de aduoca. diuſ. [illegible]

filiꝰ clericꝰ et [illegible] tonſure poteſt teſtari et in aduenticijs [illegible] ſibi conceduntur ꝓprietas et uſufructus [illegible] [illegible] preſbiteros . C. de epis et cleri.

naẞ filijs ꝓpetas: ⁊ ſi pr̄ ꝓmoriaꝛ filij eſt: ſʒ
viuēte pr̄e habet in eo pr̄ plenū vſufructū:
ita ꝙ de eo nec teſtari pōt filius: vt ex̄ de ſe
pul. lʒ pr̄. li. 6. A Predicta fuerunt glo.
Ray. vt in ſum. li. 2. ti. 8. q. 31. ad fi. Sed ſatẞ
puto ꝙ ſiqd filio aduenerit parti ex rebus
prīs: ⁊ partim ex labore vel aliūde: debe-
ar dici parti ꝓfecticiū ⁊ parti aduēticiū: qa
qḋ ius eſt de toto quo ad totū: idē etiā de p
te quo ad partē. ff. de rei. vē. l. q̄ de tota. B
Porro in bonis que pr̄ habʒ multo min⁹
hʒ fili⁹ aliquā poteſtatē: niſi qꝛ dʒ ali: vt. ſ.
expoſit⁹. ⁊. ſ. familia. A Uerū eſt ſi nō po
teſt ſe alere: vt. ſ. parētes. B Uñ ſi pter vo
lūtatē prīs acciperet rem alienam ɔ̄ctaret:
⁊ ſic furtum committeret.

P Edagium et guida
giū qd ſit. R⁹ ſcḋm Guil. Pedagia
dicunꝛ q̄ danꝛ a trāſeūtib⁹ in locis ɔſtitutis
a ꝑncipe. Guidagia vero danꝛ ꝓ ɔductu ꝑ
terrā alicui⁹ vt ſecuri⁹ vadāt. A Hoc dic̄
glo. in. c. ſup quibuſdā. ex̄ de ver. ſig. vbi ēt
dicit ꝙ ſalinaria dicunꝛ q̄ danꝛ ꝓ ſale. B
Hec ſol⁹ ꝑnceps ⁊ nō pticularis ciuitas po
teſt conſtituē. A Hoc patet in dcō. c. ſuper
qbuſdā. vbi dr̄: Duxi⁹ ɔ̄clarādū illa eē pe
dagia: guidagia: ſalinaria: inīdicta: q̄ non
apparent: impatoꝝ vel regū vel laterañ:
ɔcilij largitiōe ɔceſſa: vel ex antiq̄ ɔſuetudi
ne a tpe cui⁹ nō extat memoria itroducta.
Hoſt. tñ vt pʒ in ſum. li. 2. ti. 5. q. 29. ſētit ꝙ
ſolus rex romanoꝝ poſſit illa ɔſtituere ⁊
idē ſentit de rege frācie q nō recognoſcit in
tpalib⁹ ſupiorē: ex̄ qui fi. ſint le. ꝑ venerabi
lē. §. inſup. Et hoc itelligit ſi ppls ſibi eādē
ptātē ederit q̄ ipatori data ē. ff. ḋ ori. iuris
l. 2. Inno. ṽo vt ibidē pʒ: dic̄ ſimplr̄ ꝙ re-
ges pñt iponere noua pedagia. Peccāt tñ
ſi hoc faciunt ſine iuſta cā. ⁊ hoc vr̄ magis
ɔ̄ificari ex dcō. c. ſup qbuſdam. ibi: ipera
toꝝ vel regū. ⁊c̄. B
Utꝝ pedagia vel guidagia poſſint lici
te peti. Rñ. ſcḋm Ray. Si pedagiū ē ātiquū
⁊ fuit ipoſitū ab his q poterāt: vt ꝑncipib⁹
vel regib⁹ ⁊ ꝑſerti auctoritate eccleſie: ac ēt ex
iuſta cā: vt ꝓ defēſiōe trāſeūtiū vl̄ nauigātiū
vl̄ pr̄e ⁊ h⁹i: ⁊ recipiēs facit id ꝓpꝛ qḋ fuit i
poſitū ſine ſcrupulo ɔſcie pōt recipe: ⁊ eo-
dē modo ſi neſcit a qb⁹ fuit iſtitutū: putat
tñ ab illis q poterāt ⁊ ex ꝑdictis cauſis. A
Uerū eſt ſi adeſt ɔſuetudo cui⁹ initij nō extat
memoria: al̄ ſec⁹ vt̄ī dcō. c. ſup qbuſdam.
B Itē ſi iſte recipiēs non laborat mō nec
facit expēſas: qꝛ nō eſt neceſſe: parat⁹ tñ eſt
ſi neceſſe eēt labores ⁊ expēſas ipendē non
ſolū q̄s tūc acciperʒ: ſed ēt ꝑus acceptas ⁊
ampli⁹ ſi oporteret. A ſ. q̄s nunc accipiat:
vt pʒ ꝑ eū. Ray. ⁊ i dicta. q. 29. B Si ve
ro pedagiū ſit nouū nō pōt aliqs ab adue
nientib⁹ vel trāſeūtib⁹ aliqd accipe: niſi ſit-
illud a ꝑncipe vel rege ſtatutū ꝓpter immi-
nē tē neceſſitatē. Probaꝛ hoc. 24. q. 3. ſi quis
romipetas. ex̄ de treu. ⁊ pa. i nouam⁹. ff. de
pub. l. vectigalia. ex̄ de cē. puenit. ⁊. 03 qp
pe. ⁊. c. cū apl's. §. ꝓhibem⁹. 12. q. 2. nobis
n. circa fi. ⁊. ſiqd forte. ff. loca. ex ɔducto
. §. vno. Si ɔ̄ formā ꝑdictā aliqd acceptū
ē: rſtituēdū puto illi a q⁹ acceptū ē. Si ſci
ri ñ pōt: i pias cās. Cō. Ul. ⁊ Inno. A Iō
i dicta. q. 29. vbi etiā pʒ Ho. dicē ꝙ ſi dñs
terre q recipit pedagiū nō defēdat ſoluētē
i reb⁹ ⁊ ꝑſona ꝓ poſſe ſuo: lʒ ñ teneaꝛ ad re-
ſtitutionē pedagij: niſi ɔſtaret ꝙ hac de cā
iſtitutū eēt: teneꝛ tñ ad ſatiſfactionē plenari
am: qḋ plus ē ⁊ etiā ſi inueniaꝛ i defectu iu
ſticie. 23. q. 2. dñs. B
Utꝝ mercatores ſeu trāſeūtes teneanꝛ
ſoluere pedagiū. R⁹ ſcḋm Ray. Teneñ ſolue
re et antiquū ⁊ nouū ſeruata forma dicta i
ꝑcedēti. §. ⁊ nō ſoluēdo furtū ɔmittūt: ſed
ad penā taxatā nō tenenꝛ in foro ɔſcie: niſi
poſtq̄s fuiſſēt inde ſniāliꝛ ɔdemnati. Qḋ ſi
petitoꝛ pedagij nō illud faciat ꝓpꝛ qḋ fuit
iſtitutū cū neceſſe ſit tūc trāſeūtes poſſūt pe
dagiū negare. Nā cā ceſſāte in recipiēte: ceſ
ſat obligatio i dāte. 16. di. § his omnib⁹. ex̄
de iureiuꝛ. puenit. Uel tales poſſūt ſup h⁹
adire iudicē: qḋ tuti⁹ vr̄. A Primā tñ ꝑ
tem ſētit Ray. verā eē de iure: ſubdēs: Ca-
ueant tñ ſemp mendaciū. vt in dcā. q. 29.
Itē qḋ ſupra dictū ē de pena fuit dcm̄ glo.
Ray. ⁊ idē dicit i omni cāu in quo pena eſ
ſet iponēda. Cō. Tho. ⁊ Ul. ⁊ glo. 12. q. 2. fr̄
nitas: ⁊ nōtur in ſum. eo. ti. q. 30. B
Nunqd xp̄iani teneñ ſoluē pedagia ſa
racenis. Rñ ſcḋm Ray. Si trāſeant ꝑ terras
eoꝝ tpe treuge ⁊ ipi ſaraceni defēdūt eos a
latrōib⁹ ⁊ h⁹i: xp̄iani teneñ eis ſcḋm ſtatutū
⁊ pactuʒ ſubtrahēdo tenerenꝛ ad reſtitu-
tionē. Nā fides hoſti ſeruāda ē. 22. q. 4. in-
nocēs. 23. q. 1. noli. Addit tñ Guil. ꝙ de pa
cto ſi interueniat planū eſt: ſʒ de ſtatuto eſt
diſtinguendū. Nā ꝑ ſtatuta illoꝝ q ꝑ vim

occupauerũt ⁊ tenent terrã q̃ aliquãdo fu-
it xp̃ianoꝝ cũ ipſi ſint male fidei poſſeſſo-
res nõ obligant̃ fideles niſi ſpõte ꝯſenſerit
vel ſubiecerint ſe h⁹i ſtatutꝫ. Sec⁹ diceret de
illis ſaracenis q nõ ſũt violẽti poſſeſſores
terraꝝ q̃s tenẽt: q: ab h⁹i pedagijs frauda
ri nõ debẽt ab aliquo ẽt xp̃iano trãſeunte
Si vero trãſeãt tpe guerre aut quãdocũqꝫ
cũ mercib⁹ ꝓhibitis non tenent̃ eis ad pe
dagia. A Idẽ in ſũ. eo. ti. q. 31. vbi ⁊ addi
tur: Hoſti. tñ dic̃: Nõ puto ꝙ xp̃iani tene
antur ad ſoluendũ hec paganis: veꝝ ſi vo-
lunt habere ꝯmoditatẽ terre ſaracenoꝝ oꝫ
ꝙ ſoluãt: q: nec alr̃ ſaraceni ipoꝝ trãſitũ ſu
ſtinerẽt: hoc deniq̃ poteſt itelligi ſm diſtin-
ctionẽ dicti Guil. Portãtes ẽt dictas mer
ces ꝓhibitas alr̃ puniẽdi ſũt ſm Ray. ⁊ i
dicta. q. 31. Et õ pena h⁹. j. ſaracen⁹. §. 1. B

Nũqd q faciũt portari bladũ vel vinũ
ad vſum ſuũ vel familie teneant̃ ad pedagi
um. R̃ ſm Ho. Nõ ſi etiã ꝯſuetudo ſit i ꝯ-
riũ: q: irrõnabil' eſt ⁊ nõ tenẽda: q: pedagi
um nõ eſt dãdũ niſi de reb⁹ q̃ cã negociatõ
nis deferũtur. C. de vecti. ⁊ cõmiſ. l. vniuer
ſi. Con. Ber. A Idẽ in ſum. eo. q. 33. In
dicta aũt. l. vniuerſi dr̃ ſic: Vniuerſi ꝓuinci
ales ꝓ his reb⁹ q̃s ad vſum ꝓpriũ: vel ad
fiſcũ inferũt: vel exercẽdi iuris grã deferũt
nullũ vectigal a ſtationarijs exigat̃. Ea pͦ
q̃ ex̃ p̃dictas cãs: vel negociatiõis grã por
tãtur ſolite p̃ſtatiõi ſubiugam⁹. Et ſubdit̃
pena capitalis ꝯ alr̃ exigẽtes. Et in hac. l.
etiaꝫ pꝫ ꝙ pedagiũ ſiue vectigal põt exigi
etiã ꝓ reb⁹ que nõ deferunt̃ cã negociatio
nis niſi in ꝑticulari̇̃ exceptꝫ. Et qd̃ hic dicit̃
de nõ ſoluẽdo pedagio de ꝑtinentib⁹ ad vi
ctũ vĩ veꝝ quo ad forẽſes. Incole. n. bñ vi
dent̃ teneri de fructib⁹ terraꝝ q ſupponũt̃
ad ſuſtentandũ onera loci. Et hoc rõ ſua-
det ⁊ ꝯſuetudo iterp̃tat̃ q̃ eſt optima legum
int̃p̃tes. ff. de legi. ſi de iterpretatiõe. Sec⁹
aũt de reb⁹ q̃s emerẽt: q: nũc i eis hͦ cãu nõ
vr̃ diuerſa rõ cũ forẽſib⁹ niſi emeret̃ res ſb
iecta pedagio: de qua pedagiũ ſolutuꝫ ñ
foret: q: trãſit cũ onere ſuo: ſic pꝫ de empti
one reꝝ indecimataꝝ. ſ. decime. 2. §. 3. B

Utrũ laicus a clicis poſſit exigere peda-
giũ. R̃ Eccliaſtice pſone ad pedagia ⁊ gui-
dagia penit⁹ nõ tenent̃: nec etiã ꝓ reb⁹ ſuis:
q̃s nõ cã negociatiõis deferunt vel deferri
faciunt: ⁊ inhibet̃ ne ab eis talia exigant̃ ꝯ
ria conſuetudine nõ obſtãte: alr̃ q talia exi
gunt ſuo nomine vel alieno ſi ſunt pſone
ſingulares ſũt excõicate ipo facto: ſi collegi
um: vl' vniuerſitas: caſtrũ vl' ciuitas ipo fa
cto ſubijcit̃ iterdicto: nec a p̃dictꝫ abſolui
poſſũt: niſi plene reſtituãt: ⁊ de trãſgreſſiõe
ſatiſfecerit: ex̃ de cenſi. quanqꝫ. li. 6.

P Ena primo

ſ. iudicial' aut diuia. In fo-
ro iudiciali pena triplicis generis
infligi ſolet. Et p̃muꝫ gdẽ gen⁹ ẽ pena ſpi-
ritualis in qua q̃i p̃ambulũ ſolet p̃mitti in
crepatio: di. 84. ꝓuenit. ⁊ hec põt dici pri-
ma ſpũalis pena. Secũda ſpũalis pena eſt
cẽſura eccliaſtica. ſ. excõicatio: intẽdictũ vel
ſuſpẽſio: ex̃ de v̓bo. ſig. q̃renti. Tertia eſt pe
na iſamie: de qua vide. ſ. iſamis. Quarta
eſt pena depoſitiõis: di. 50. ſi ep̃s. ⁊ de hac
ſ. degradatio. Eſt aliud gen⁹ pene. ſ. corpo
ral'. p̃ma quidẽ ſolet eẽ ieiunij ſiue abſtinen
tie que ſolꝫ quãdoqꝫ iſligi icarceratꝫ ꝓ coꝝ
ſcelerib⁹: de hac põt itelligi: di. 90. ſiqs cõ
triſtat⁹. ⁊ 27. q. 1. ſi homo eſſes. Scd̃a ẽ v̓-
berati͠ois. 23. q. 5. circũceliones. de qua hr̃
j. ꝑcutẽ. § fi. ⁊. ſ. excõicatio. 2. §. 2. ⁊. 7. Ter
tia ẽ ſuſtiꝫ: de qua j. raptor. 2. §. 2. ⁊. ſ. for-
nicatio. §. fi. Quarta ẽ publicatiõis omniũ
bonoꝝ: di. 63. hadrian⁹ i fi. A Hͦ. c. mo
dicũ vr̃ facere. B Et de hac. ſ. hereticus
p̃ͦ §. 8. Quita exilij: di. 63. in ſynodo. in fi.
Et hoc exiliũ põt eẽ triplex. Primũ in lo
co certo: vt cũ qs intrudit̃ i monaſterio: ex̃
de adul. ꝓuenit. Scd̃m a loco certo qñ qs
ab aliquo loco ꝓhibet̃. 2. q. 1. i p̃mis. Terti
um ab omni loco: vt cũ intercedit̃ penitẽti
b⁹ quibuſdã ne morent̃ i aliquo loco vltra
vnum vel duos dies: de pe. diſtin. 6. ſacer-
dos. Tertiũ gen⁹ pene eſt pena pecuniaria
que infert̃ aliquãdo ꝓ iniuria illata pſone
vel loco: de qua. ſ. emũitas eccle. §. fi. Aliũ
ꝓ ſatiſfactiõe illati dãni: vt ꝓ furto vel rapi
na: vt. ſ. furtũ. §. 3. ⁊. j. raptor. 1. §. 1. Sunt ⁊
alie pene ſãguinis ſm leges: vt morꝫ detru
tatiõis vel etiã deportatiõis ⁊ h⁹i: de qbus
ꝑtrãſeundũ ẽ ad p̃ns. A De his penis la
ti⁹ nõtur i ſũ. li. 3. ti. 32. q. 1. ſm Ray. B

Quis poteſt penaꝫ infligere. R̃ ſm
Ray. Generalr̃ iudices q p̃nt punire ſbdi
tos iux̃ q̃litatẽ culpaꝝ ⁊ null⁹ ali⁹. 16. q. 1.
c 1. 33. q. 2. §. in hoc. Nam iuriſditio ſine co
ertione ſaltẽ modica nulla eſt: ex̃ de offi. de
le. c. paſtoralis. ⁊. c. ex lr̃is. Hoc tñ ſcias ꝙ
maiores penas: vt decapitare q̃tum ad ſe

pena

rum ſeculare nõ poſſunt infligẽ niſi illi iudi
ces q dicunt hẽre merũ iperiũ. Siſr ꝗ̃tr13
ad foꝝ eccliaſticũ deponere nõ poteſt niſi
eps ad quẽ pertinent maioꝛa negocia: diſ.
25. plectis. A Idẽ in ſum. co. ti. q. 4. B

Que ſũt illa que excuſãt a pena ſiue eti
am a culpa. Rñ. ſm Ray. Generalr ſũt ſe
ptẽ. Nã pmo quidẽ excuſat mentꝭ alienatõ
Dr aũt homo alienate mentꝭ tripliciꝭ. ſ. per
ꝑ ſtuporẽ: ꝛ hoc mõ Aug. excuſat vr Loth
q voluit filias ſuas ꝓſtituere vt hoſpites li
beraret: di. 14. ꝙ aũt. Itẽ ꝑ furorẽ. 15. q. i. a
liquos. ꝛ. c. illa cauẽda. 3. q. 9. idicas. Itez
ꝑ ebꝛietatẽ. 15. q. i. inebꝛiauerunt. Et intelli
gas ſi ex toto ſint alienate mentꝭ: alr non ex
cuſarent a toto: ſed a tãto: vide. s̃. ebꝛietas.
§. 4. 2° excuſat coactio q̃ ſi abſoluta fuerit ex
cuſat a toto. ſi ꝯditionata excuſat a tãto: di.
50. pſbyteros. 3° excuſat deceptio: ſi forte a
liqs dolo alteri⁹ decept⁹ ꝑ erroꝛẽ ꝓbabilem
fecit aliqd: vl omiſit. 15. q. 6. ſi ſacerdotibus
34. q. 2. in lectũ. ff. de iureiur. ſi eũ. Hoc tñ
fallit i his que nõ licz ignoꝛare: vt que ſunt
ꝯ fidẽ vel expꝛeſſa dei pꝛecepta. 22. q. 2. c. ipa
rũ. 16. q. i. ſi cupiſ. Vñ ð h°. i. Coꝛ. 14. Siqſ
ignoꝛat ignoꝛabit. 4° excuſat qñqꝫ multitu
do nõ quidẽ a peccato: ſed releuat aliq̃liter
a pena: vide. s̃. coꝛꝛectio. i. §. 5. Siſr ꝛ ꝯſue
tudo ſm Inno. quãdoqꝫ excuſat a pena tẽ
poꝛali: ſed nõ a culpa vel a pena eťna. 5° ex
cuſat etas quãdoqꝫ quidẽ a toto: vt ſi nõ ẽ
doli capax. 15. q. i. illud relatũ. quãdoqꝫ ỽo
nõ a toto: vt ſi eſt doli capax: ex̃ ð delic. puc.
c. i. Alie ỽo etates ſm eaꝝ varietatẽ attenu
ant pctã ꝛ penas: ar. 86. di. i. tãta. 6° excuſat
cãus: vt. s̃. homicidiũ. 3. §. i. 7° excuſat ioca
tio. 15. q. i. illud relatũ. A Et ibi pꝫ ꝑ glo.
ꝙ hoc eſt veꝝ ſ. ioc⁹ nõ ſit noxi⁹. Nam lu
dus noxius in culpa eſt: ar. ff. ad. l. aquil. l.
nam ludus. B

Quomodo varietas criminũ inducit
varietatẽ penaꝝ. Rñ. Aut facta puniũt vt
cedes ꝛ furta: aut dicta: ſicut conuitia ꝛ iniq̃
aduocatiões: aut ſcripta. ſ. falſa vel famo
ſi libelli. ſ. ifamatoꝛij: aut ꝯſilia: ſic ꝯiuratio
nes vel cũ qs eſt cõſcius cũ latronib⁹ ꝛ ſua
det vel fauet eis. Hec autẽ quatuoꝛ genera
ſeptẽ modis ſunt cõſiderãda. Et p° quidez
ꝯſiderãda eſt cã: ſicut ỽbera que ſi illata ſi
a nigro vel parẽte ipunita ſũt: q2 videnť fcã
emẽdationis animo: ſed cũ fiunt per iram
ab eꝛꝛneo certe puniunť. 2° ꝯſiderãda eſt per
ſona: ꝛ hoc dupſr. ſ. illi⁹ q fecit: ꝛ illi⁹ q paſ
ſus ẽ: ar. n. puniunť ſerui ꝗ̃ liberi: ꝛ alr q
ſũt ꝯ dñm ſuũ vel parentẽ ꝗ̃ qui ꝯ extrane
um: ſicut ꝛ alr q eſt ꝯ aliquẽ q ẽi in magiſtra
tu publico ꝛ alr qui ꝯ ꝑuatũ. Et ad hãc cõ
ſiderationẽ de ꝑſona ꝑtinet ẽt etas facientꝭ
ꝛ eius q paſſus eſt. 3° ꝯſiderãdus eſt locus.
Nam idẽ act⁹ ſi fiat in quolibꝫ loco erit fur
tum ꝛ nõ puniendũ capite. Si i eccłia erit
ſacrilegũ ꝛ capite puniendũ. 4° ꝯſiderãdũ
eſt tps. Nã ꝑ hoc diſcerni ſolebãt emãſoꝛeſ
a fugitiuis. Emãſoꝛ. n. erat q ꝓpꝛia volun
tate diu euagat⁹ poſtea ad caſtra reuerteba
tur. Fugitiu⁹ vero q recedebat animo non
reuertẽdi. Itẽ tps diſcernit effractoꝛẽ ſeu fu
rẽ diurnũ a nocturno. Et dr effractoꝛ qui
carcerẽ effringit vt euadat inde vel alia lo
ca: vt inde aliqd ſurripiat. Et nocturn⁹ quiꝭ
dẽ fur vel effractoꝛ acri⁹ puniri dꝫ. 5° eſt cõ
ſiderãda facti q̃litas: ꝑ quã atroci⁹ vel leuiꝭ
us puniend⁹: vt furta manifeſta q̃ acri⁹ pu
niunť ꝗ̃ nõ manifeſta. Itẽ ꝑ hoc diſcerniť
rixa a craſſatura. nã rixa eſt qdã ꝯflict⁹ aliꝭ
cantiũ: craſſatura vero ẽ violẽtia illata a la
tronib⁹: vt in nemoꝛib⁹ ꝛ h⁹i. Item ꝑ hoc
diſcernunť expilatiões a furꝭ. Et dr expila
tio ſubtractio reꝝ hereditariaꝝ anteꝗ̃ he
reditas adeať. Nã in eis nõ dr ꝓpꝛie furtũ
qð fit inuito dño: cũ hereditas non habeat
dñm. Itẽ ꝑ hoc diſcerniť petulãtia. i. qð fit
ꝑ quãdã laſciuiã: qð dr hic petulãtia ab eo
qð fit ꝑ violentiã. 6° ꝯſiderať ꝗ̃titas q quã
diſcerniť fur ab abigeo: vt qui ſuẽ vnũ ſur
ripuerit vt fur coercebit: q vero gregẽ vt a
bige⁹. A Decẽ oues ꝛ qnqꝫ vel q̃tuoꝛ poꝛ
ci faciunt gregez. ff. de abigeis. l. ſi. B 7°
expectať euẽtus. i. ſi res habuit effectuz: vt
ſiqs etiã demẽs niſus ẽ aliqd ꝯ aliuz ꝛ res
habuit effectũ ꝯdemnabiť. A Sꝫ nõ pſo
ſona demẽs. Nã lꝫ. l. aut facta. de qua. j. di
cat ꝙ euent⁹ ꝯſiderať etiã in dementiſſimo
puto intelligendã quo ad diligentioꝛẽ ꝓui
ſionẽ: ꝛ nõ quo ad punitionẽ: cũ demẽs nõ
puniať etiã ſi occiderit mrẽm. ff. de offi. pꝛe
ſi. diuus. B Qð ſi res nõ habuit effectũ
nõ ꝯdemnabiť niſi in quibuſdã atrocibus
ſ. q̃ ad aliquẽ actũ extrinſecũ ꝓcedunt: vt ſi
qs occidẽdi cã cũ telo ſit depꝛhẽſus. Pꝛo
banť oia ꝑdicta. ff. de pe. l. aut facta. ꝛ ð pe.
di. i. aut fcã. A Iõ qð i h°. §. ꝛ i ꝑcedẽti nõť
i ſũ. c. t. q. 7. vbi. ẽt. ad finẽ ponũť expoſitio
nes dictoꝝ vocabuloꝝ ſm glo. Ray. B

Utrū de⁹ alicui penā₃ īferat ſine culpa
Rñ. ſm Tho. ſcda ſcde. q. 108. Pena ſm
ꝙ h₃ ꝓpriā rōem pene nō infert a deo ſine
culpa. Sed pena inq̄ʒtū eſt medicina non
ſolū ſanatiua pctī pteriti: ſed etiā pſeruati-
ua a futuro ⁊ ꝓmotiua in aliud bonū: ſm
eā interdū punit aliqs ſine culpa ſicut i me
dicina: q₂ quādoq₃ infert nocumentū i mi
norib⁹ ⁊ meliorib⁹ auxilium pſtat. Et qa
bona ſpūalia ſunt maxia: bona aūt tpalia
ſunt minima: iō quādoq₃ punit aliqs in tē
poralib⁹ bonis abſq₃ culpa: cuiuſmōi ſūt
plures pene vite pſētꝫ diuinit⁹ īflicte ad hu
miliationē vl ꝓbationē. Nō aūt punit qs
in ſpūalib⁹ bonis ſine culpa i pſēti: ſed nec
etiā in futuro: vbi pene nō ſūt medicine: ſ₃
nō ꝯſequuntur ſpūalē dānationē. A Jō
in ſum. co. ti. q. 8. B

De penis ⁊ flagellis a deo illatꝫ ſic Au-
g⁹ loquit. ⁊ habet 4° ſniaꝝ. diſ. 15. Quinq₃
mōis flagella ꝯtingunt: vel vt iuſtis p pati
entiā merita augeant: vt Job: vel ad cu-
ſtodiā virtutū: ne ſupbia tēptet: vt i Pau
lo: vel ad corrigēda pctā: vt Marie lepra
vel ad gliam dei manifeſtandā: vt de ceco
nato: vel ad initiū pene: vt herodi: q̄ten⁹
h̄ videat quid i inferno ſequat. A Idem
nōtur i ſū. c. ti. q. 9. De Paulo hr. 2. Cor.
12. Et de Maria: Numeri. 12. ⁊ d ceco Jo.
9. ⁊ de herode: act. 12. B

Utrū aliqs ſm iudiciū humanū debe
at puniri ſine culpa. Rñ. ſm Tho. ſcda ſe-
cūde. q. 108. Nō d₃ puniri pena flagelli: vt
occidat mutiletur vl verbere: ſed pena dam
ni. Punit ēt aliqs ſm humanū iudicium
ſine culpa ſua: ſed nō ſine cā. Et hoc tiplr
p°mō ex hoc ꝙ aliqs hō reddit inept⁹ ad
aliqd bonū habēdū vl aſſequēdū: ſic ꝓpt
vitiū lepre aliqs amouet ab adminiſtratō
ne eccliē: ⁊ ꝓpter bigamiā vl iudiciū ſāgui
nis aliqs impedit a ſacris ordinib⁹. 2° qa
bonū i q° dānificat nō ē ꝓpriū bonū ſ₃ cōe
ſicut ꝙ aliq̄ ecclīa hēat epātū ptinet ad bo
nū tōi⁹ ciuitatꝫ: nō aūt ad bonū clicoꝝ tm̄
3° q₂ bonū vni⁹ dependet ex bono alterius
ſicut in crimine leſe maieſtatꝫ filius amittit
hereditatē ꝓ pctō parētꝫ: ⁊ punit ēt pena
īfamie. 6. q. 1. ſi qs cū militib⁹. A Cō. Ul.
vt in ſū. co. ti. q. 8. Ubi etiā addit ſ₃ Ray.
ꝙ pena excōicationis nūq̄ꝫ debeat aliqs pu
niri ꝓ delicto alteri⁹. 24. q. 3. ſi heres. Pe
na vō iudicii ſepe punit familia: ciuitas:
vl etiā tota ꝓuincia ꝓ delicto dñi: ⁊ hoc ꝓ-
pter magnitudinē pctī: ⁊ q₂ alr nō poſſ₃ cō
pelli ad ſatiſfactionē: ex̄ de ſpon. nō eſt no-
bis. Aliqñ ēt remouet familia ab altari ob
lationib⁹ ꝓ pctō dñi. 17. q. 4. miror. B
De iſta maria tractans Ray. ſpecificat ſic
Punit aliqs licite ſine clpa: ſed nō ſine cā.
Uñ vſ⁹: Paupras odiū fauor viciū ſcel⁹
⁊ ordo. Perſonas ſpoliāt ⁊ loca iure ſuo
Paupt as: nā ꝓpter paupratē ſiue pauci-
tatē₃ ecclīa q̄ ꝯſueuit hēre epm pdit ipm.
16. q. 1. ⁊ ipſ. Itē ꝓpt odiū. ſ. ciuiū: puta q₂
occiderūt duos epos: vl ex alia enormi cā
pdit eccl a epm. 25. q. 2. ita nos. Itē ꝓpter
fauorē: vt ciuitati Conſtātinopolitane: nā₃
Cōſtātin⁹ ꝯſtituit q̄ nouā Romā ꝯferens
ſe ad eā da um ē: vt ecclia Conſtātinopoli
tana hēret pmum locū poſt Romanā: di.
22. renouātes. A Et hūc locū amiſit Ale-
xandria: ſm eundē₃ ⁊ in ſū. co. ti. q. 9. vbi
nōntur ⁊ oīa que in iſto. §. ponūt. B Itē
ꝓpt vitiū: vt puta lepre amouet plat⁹ ab ad
miniſtratione: ex̄ de cle. egro. tua nos. De-
bēt tm̄ iuxta facultates eccliē ſibi neceſſaria
miniſtrari. A Ut p₃ ibidē. ſ. i. c. allegato.
B Itē ꝓpter ſcel⁹: vt ꝓpt ſcel⁹ pris vl dñi
familia quadoq₃ ſpoliat bonis tpalibus.
Itē ordo. Nā ꝓ pctō monachi vl mona-
che deb₃ peccās retrudi in arti⁹ monaſteri
um: ⁊ ſic pmū monaſterium res q̄s illi⁹ oc
caſiōe fuerat conſecutū pdit ſaltem ad tps
vt. ē. apoſtaſia. 5. §. 1.

S₃ q̄lit qñq₃ vn⁹ pcutit vl punit ꝓ pctō
alti⁹. R° ſm Tho. vbi. ē. Pena ſpūali nō
punit aliqs ꝓ pctō alteri⁹: q₂ pena ſpūal p
tinet ad aīa₃: ſm quā qlib₃ ē lib ſui. Pena
tm̄ tpali vn⁹ qñq₃ punit ꝓ pctō alti⁹ triplicī
rōne. Prio qdē q₂ vn⁹ hō tpalr ē res alte
ri⁹: ⁊ ita i penam ei⁹ ēt ipe punit: ſic filij ſi
ſm corp⁹ q̄dā res pris: ⁊ ſm q̄dā res dñoꝝ
2° mō iq̄ʒtū pctm̄ vni⁹ d̄riuat ad alteꝝ: ⁊ h°
vl p imitationē: ſic filij imitāt pctā parētu₃
⁊ ſm pctā dñoꝝ: vt audaci⁹ peccēt. Ul per
modū meriti ſic pctā ſbditoꝝ merēt pctōrē
platū ſ₃ illd Job. 34. Qui regre fac hōie₃
hypocrita₃ ꝓpter pctā populi: ſiue ēt p ali
quē ꝯſēſū ſiue diſſimilatione. Sic. n. in̄dū
boni ſil pūiūt cū malis: q₂ coꝝ pctā ñ redar-
gueſt: vt Aug. dic p°d ciui. di. 3° ad ꝯmēdā
dā vnitatē hūane ſocietatꝫ ex q̄ vn⁹ hō d₃ ꝓ
alio ſollicit⁹ eē ne peccet: ⁊ ad dteſtatiōem
pctī: dū. ſ. pēa vni⁹ redūdat i oēs q̄ı oēſ ſūt

vnū corpꝰ:vt Augꝰ.dicit de pctō Achor. A Idē in ſū.co.ri.q.8. B Ex p̄dictiſ pꝫ quare puuli ſodomoꝝ puniti ſunt. A vt patet Gen̄.19. B tūꝫ qꝛ erāt res parentū et in eis parentes puniebant:tū etiā qꝛ hoc in eoꝝ bonūꝫ ceſſit:ne ſi reſeruarent eſſent imitatores p̄n̄e malicie:et ſic grauioreſ pe nas mererent. A Idē in ſū.co.ri.q.9.Et addit ꝙ ſiīr i deteſtatonē peccati ⁊ in puni tionē hoīm occiſa ſūt qn̄qꝫ ⁊ iuſſa interfici aīalia eoꝝ:vt pꝫ pᵒ Re.15.⁊.ſ̄.ſb̄dit ꝼꝫ Ray. Ex p̄dictis patēt cauſe q̄re dn̄s aliqn̄ ſine culpa puniuit et punit creaturaſ aliq̄s tam rōnales q̄ꝫ irrōnales:vt in talibꝰ q̄ ubi du bia fuerint:qꝛ iudicia dei abyſſus multa. Dic cū aplo:O altitudo diuitiaꝝ ſapientie et ſcientie dei ⁊c̄.Ro.xi.Itē cūꝫ Augᵒ: Si ratione pſūditatē iudicij dei penetrare nō poſſumꝰ:manifeſtiſſime tñ ſcimꝰ veꝝ eſſe qđ dixit:et iuſtū eē qđ fecit ⁊c̄.Qđ pena ex cōicationis nō poſſit puniri vnus pro alio habes ſ̄.excōicatio .1.§.8.in fi.Sꝫ interdi ctū qn̄qꝫ poteſt poni ꝑpter pctm̄ ſoliꝰ dn̄i vt ſ̄.interdictū primo.§.3.

Utꝝ poſtq̄ꝫ qs eſt ſemel punitꝰ ꝓ aliqᵒ crimine debeat ei alia pena infligi. Rn̄.ſm Ray. Nō:qꝛ dn̄s nō iudicabit bis i idipꝫ Naū 2ᵒ.Et nemo dꝫ duplici cōtritiōe con teri:ex̄ de iudi.at ſi.Multotiēs tñ pro eađ culpa imponit multiplex pena ſit in codeꝫ iudicio. Naꝫ et tūc oēs ille pene accipiunt ꝓ vna qn̄ aliq̄ ꝑ ſe ſufficiēs nō fuiſſet.Sed in diuerſis iudicijs nō licet bis in idipſum iudicare:vt dictū ē niſi forſitā creſceret ꝯtu macia:ex̄ vt lite nō ꝯteſ.qm̄ freq̄nter in fi. A imo in diuerſis ⁊ in eodē iudicio iponū tur interdū plēs pene qn̄ ē delictū graue:ſi cut pꝫ in blaſphemia dei vel ſctōꝝ.ꝓ qua đ iure canonico imponitur pena ꝑſonalis et pecuniaria in foro iudiciali ⁊ pniali: ex̄ de maledi.ſtatuimꝰ.⁊ đ iur̄ ciuili vltimū ſup plicium:in auc̄.vt nō luxu.ꝯ nām.coll.6.Et oēs pene p̄nt iponi::vt dic̄ dn̄s An.de bu. in dicto.c.ſtatuimꝰ.Et hic fuit ſētus Ray. vt pꝫ in ſū.co.ri.q.xi. B

Quis ordo in penis tenendꝰ ſit. Rn̄. Si ꝓcedit ꝯ aliquē ꝓ crimine ⁊ crimē ē ta le qđ inducat ſuſpēſionē dꝫ ſuſpēdi vel ſi in ducit depoſitionē dꝫ deponi. Et tūc quidē ſi corrigibilis apparuerit nō ꝓcedit ampli us niſi in falſario lr̄aꝝ aplice ſedis:qꝛ ille ip ſo iure excōicatꝰ eſt:et dꝫ deponi et tradi iu dici ſeculari:vt dictū ē ſ̄.excōicatio 3.§.1.

A Si v̄o depoſitꝰ ſit icorrigibilis dꝫ p̄ri̇o excōicari minori:deinde excōicatōe maio ri:exīde tradi curie ſeculari vt deputet̄ i ex ilū vl' aliā penā:vt in.c.cū nō ab hoīe.đ qᵒ ſ̄.⁊ in ſū.co.ri.q.12.ꝼꝫ Ray. B Ubi vero qs punit ꝓ ꝯtumacia p̄mo dꝫ ſuſpēdi po ſtmodū creſcēte ꝯtūacia dꝫ excōicari: dīde deponi.23.q.4.forte.Notāt hec ex̄ đ iudi. cū nō ab hoīe. A In glo. B

Utꝝ iudex poſſit penā relaxar̄ diminu ere vl' augere:ſatis ꝑꝫ ſ̄.iudex.1.§.6.x.⁊.xi Sꝫ hic ſpāliť qrit vtꝝ poſſit penā ꝯmutare Rn̄.ꝼꝫ.Hoſti.Crimine ꝓbato ſi certa pe ne repit in iure illa iſligēda ē nō mollior ne qꝫ durior:alioquin iudex eſſet infamis.C. đ vi pu.vl p̄ua.l.ſeruos in fi.niſi vt ſ̄.dicit iudex.1.§.9.⁊.x. A .ſ.niſi ſit iudex q poſ ſit ſup iura diſpēſar̄:qꝛ tē poſſꝫ ⁊ penā ꝯmu tare:vt ⁊ nōt i ſū.c.t.q.14. B Qđ ſi plēs pene taxate ſūt:⁊ arbitrio iudicis pena reli cta:dꝫ illā imponē q̄ magis timet:ex̄ vt lite nō conteſ.qm̄ freq̄nter in fi. Si vero certa pena ſtatuta nō ē ſed iudici ꝯmittit: debet eq̄tate ſuata ſemper in humaniorē parteꝫ declinare:ex̄ de trāſac.ex pte.

Utꝝ q ꝯmittit furtū vl' hꝰi ſup qbꝰ ſta tuta ē q̄uis pena pecūiaria:vl' forte alia:te neat ſoluē penā illā. Rn̄.ꝼꝫ Ray. Siue pe na illa fuerit ſtatuta ꝑ quācūqꝫ legē:ſiue ꝑ canones nō ē iniūgēdū i foro pniali ꝙ ſol uat niſi fuerit ꝯdēnatꝰ ad illā:alioqn ſuffi ē ꝙ ſoluat itereē. Ul' ſi fuerit iniuria ſatiſfaci at ad arbitriū bōi viri.Cō.Tho.ſcđa 2ᵉ q. 62. A De hᵒ dictū ē ēt ſ̄.pedagiū .§.2.et ibi latiꝰ in additiōe. B Quid fiet cū pec cat miſtitudo vide ſ̄.correctio .1.§.5. Et de q̄tuor cāis diſſimulādi ibidē.§.6. Cui ap plicabit pena ꝓpter violētiam manꝰ iniecti onē in clericū:vide ſ̄.abſolutio.4.§.2. B

P Ena ſecūdo.

.ſ.q̄ ꝓuēit ꝑ ti lege a ſedē te ſiue ñ ſuāte pactū. Et q̄rit.1.vtꝝ dn̄i qbꝰ dāna illata ſit vl' milites ⁊ hꝰi poſſit licite tenē emēdas q̄s ꝓ dānis ſibi illatꝭ ca piūt:cū pena ſit mlt̄o maior q̄ꝫ dānū illatū. Rn̄.ꝼꝫ Guil.Tā dn̄s q̄ꝫ milites ⁊ ēt eccliā ſtice pſōe retinē poſſūt illaſ penas q̄s leuāt ſm conſuetudīes legitimas et ſtatuta regi onis:nec peccāt qn̄ in hac pte ſubeſt cauſa ⁊ ſeruatur iuris ordo:et non fit ꝓpter cu piditatē:ſꝫ ꝓpter çelū iuſticie. Nec obſtat ꝙ pena excedit dānū:qꝛ hꝰi pene nō ſolū

ppter inteſſe ſtatute ſūt: ſed etiam ppter crimina coercēda. Sūt tñ tēperāde penſatis circūſtantijs: nec laxāde habene i talibus. Securi⁹ tñ eēt h⁹i exceſſū emendē i pios vſ⁹erogare. A Jdē in ſū.li.3.t.32.q.13. B

Pone φ iudex mādat aliqd faciēdū vel dādū alicui in certo termino: ꝛ aſr ipo nit certā penā: nūquid iſte p quo mādatū ſ.ue iudicatū eſt poterit p⁹ terminū illā pe nā petere. Rñ. ſꝫ Hoſti. Licite pōt peti ēt ſi excedat inteſſe. Cō. Jnno. Sꝫ ꝛ Hoſtiē. addit dicēs φ ēt religioſi pñt talē penā pe tere ſiue ↄſiſtat in pecunia: ſiue in alio .1.q. 7. quotiens. quin etiā penā a iure inductaꝫ 12.q.2. eps q mancipiū. Clicā tñ benignius ꝙ laici ſe hře debent. Sed ꝛ ſi ps fecit qđ potuit vt adimplēt mādatū iudicis: ꝛ pau ptate vł impotētia pſſa nō potuit totū im plere: lꝫ mero iure teneaꝭ ad penaꝫ iſolidū tñ ꝺ benignitate canonica nihil vltra ꝙ i i terſit exigēdū ē. Et ſic itelligas: eꝝ de penis ſu.i. Et de hac mā hř.ſ. reſtitutio.3.§ fi. A Jdē qđ in hoc.§. nōř in ſum. eo. ti.q.2. vbi ēt dř idē de penis ↄuētionalib⁹ dūmodo ñ ſint appoſite i fraudē vſuraꝝ. Et pdicta in telligēda ſūt niſi charitas in aliquo cāu aliꝺ ſuaderet: qꝛ tꝑalia que ſūt nři iuris dimittē da ſūt ad tollēdū ſcādalū pximi ꝛ ppter ſa lutē ei⁹ ſm Tho. ſcđa ſcđe.q.44.ar.8 B

Quid ſi pena fuit ↄditionalis.ſ. de ↄſē ſu ptiū appoſita i ↄctu eꝝ iudiciū. Rñ. ſm Guil. Si pena appoſita ē loco inteſſe: peti pōt quāti intereſt ff. ꝺ ac. emp. ꝛ ven. pdia Si aūt apponaꝭ i fraudē vſuraꝝ non pōt peti: eꝝ de emp. ꝛ ven. ad nřam. Cō. Ber. ꝛ Jnno. Et de hac mā.ſ. vſura.1.§.22 q in cipit: Quid ſi pena. A Et ſi ñ ē appoſita i fraudē vſuraꝝ pōt peti ēt vltra inteſſe: vt in dicta.l predia. ꝛ nōř in ſū. dicta.q.2. ſm eū. Guil. de quo etiam dictum eſt in.§. pre cedenti. B

Sed nūquid ſoluta pena iudiciali vel ēt ↄuētionali ſtabit adhuc ſententia vel cō tractus. Rñ. ſm Hoſti. Nō ſtabit: niſi i p miſſo vel pacto expreſſe dictū ſit φ pena ſo luta rata remaneat ſētētia ꝛ h⁹i. C. de tran ſac.l. cū pponas. Jdē Ber. ꝛ Guil. Jdem nōř glo. i dicto c. dilecti. eꝝ de arbi quo ad ſniam arbitri ꝛ idem in ſū. e. ti.q.3. quo ad ſniam arbitrij: ꝛ quo ad ↄct⁹: vbi additꝭ ſm glo. Ray. Uł diſtingue: vꝫ apponaꝭ pena ꝓ cōtumacia ꝛ tunc peti poſſit pena ꝛ res: aūt loco inteſſe: ꝛ tūc tñ a ꝗꝛaꝭ ad inteſſe: hec tbi. Jn dubio aūt pſumeꝭ poſita loco inter eſſe: ar.l. benigni⁹.ff. de legi. ꝛ ſic pcedet di ſtinctio.ſ. poſita. B Jn penis benignioꝛ ē iterpratio faciēda: ar. eꝝ de re. iu. in penis li.6. De penis q̄ apponūtur i ſpōſalib⁹ ꝛ ñ ſeqꝭ mřimoniū: qre.ſ. ſponſalia.§.12. q inci pit: Quid de penis.

Penitentia primo

cōiꝭ Et p mo q̄riꝭ qd ē. Rñ. ſꝫ Amb⁹. Pnia eſt mala pterita plāgere: ꝛ plāgēda iteꝝ nō cōmittere: de pe. diſ.3. in pn⁰. Cō. Greg⁹. dicēs: Penitere eſt añ acta pctā flere ꝛ flē da iteꝝ nō committere. Et ſic dicūt Tho. ꝛ Pe. in. e. diſtin.14. Diffinitiones iſte da te ſunt per effect⁹ pnie q̄ diffiniꝭ p duplicē actum: vnuꝫ q eſt ꝛſpectu peti pteriti.ſ. pte rita mala plāgere: alterū reſpectu futuri.ſ. plangēda nō cōmittere: pm⁹ ē in re: 2⁹ in p poſito.i. vt pponat talia decetero nō com mittere. Accipiꝭ aūt hic flet⁹ cōuer ſiue p i teriori: ſiue p exteri. Et he diffinitiōes ſm Tho. cōpletiſſime ſūt: et ad has reducunꭞ alie: vt diffinitio Aug. A q̄ hēꭞ in li. de pe nitētia: ꝛ de pe. diſ.3.c. pnia. B Pnia eſt quedā dolēns vindicta puniēs in ſe qđ do let cōmiſiſſe. Et alia diffinitio Amb⁹. Pe nitētia ē dolor cordis ꝛ amaritudo aie pro malis q̄ qſq̧ cōmiſit. Et dř pnia q̄i pene tē tio.ſ. ad puniendū illicita que ſūt cōmiſſa. A Jdē in ſū. li.3. ti.34.q.1. Predicte autē diffinitōes ſūt poti⁹ ſm effect⁹ ꝙ ſꝫ eēntiā Scđm .n. eēntiaꝫ vř ſic poſſe diffiniri. Pe nitentia eſt vnū ꝺ ſacramētis eccłie quo bꝭ diſpoſitis ſp remittūtur pctā. Probaꭞ eꝝ ꝺ ſū. tri. ꝛ. fi. ca. c.1.§. ſacramentuꝫ vbi dicꭞ Etſi poſt ſuſceptionē ba ptiſmi qſq̧ plapſ⁹ fuerit i pctū: per veram ſemper poteſt pe nitentiam reparari. B

Utruꝫ de quolibet pctō poſſit agi pnia Rñdeo ſm Pe. Hec eſt dřa ſpiritus vniti carni ꝛ ſeparati: qꝛ ille eſt ſuſceptibilis pnie iſte non ſm Dama. Hinc ē φ de omni pec cate commiſſo a ſpiritu in carne exñti duꝫ in carne eſt poteſt agere penitentiam: poſt ſeparationem non poteſt. A Jdem in ſū. eo. ti.q.2. vbi. ꝛ additur ſm eundem. Sūt tamen peccata quedam de quibus difficilē us agiꭞ pnia: q̄.ſ. nō ↄmittūtur ex fragilita te vel ignorantia obnubilate rationis per carnem: ſed ex malicia: ꝛ iđo in his difficiꭞ

penjtencia

ſius agiť pnia. Et ſic intelligiť illō Matth.
12. Qui peccauit in ſpūm ſcm̄ non remitteť
ei τc̄.i. vix remittetur. B

Utꝝ de quolibet petō debeat eē ꝑpetua
pnia. Rn̄. ſm Pe. Pnia peti exterior nō
oȝ ꝙ ſit ꝑpetua: ſed pnia iterior dȝ eē ꝑpe
tua ſaltē q̄ꝫtū ad habitū: ſicut de ꝯtritiōe di
citū ē. s̄. ꝯtritio. §.9. A Jō i ſū. e. ti. q.3. B

Utrū vere penitēs poſſit poſtea mortali
ter peccare. Rn̄. poſſet videri ꝙ nō. Naȝ ſi
peccet vł ꝙ nō fuerit vere penitens. Inanis
eſt.n. pnia quā ſequens culpa ꝯmaculat: τ
multa ſilia de quib⁹ quedā diximꝰ hic in.1.
§. Et omnia que habēť de pe. di.3. circa pn.
Sed ipa oia nō ad diuerſa tpa: ſȝ ad idem
tps quo qs penitet ſūt referēda: vt ꝯſideran
dolrām ibi pȝ. Et in hoc con. Ray. magr
ſniaꝝ. Tho. τ Pe. A Jō i ſū. e. t. q.4. B

Quot ſūt actiōes pnie. Rn̄. ſm Ray.
Tres. ꝑma que fit an̄ baptiſmū: vt ſi bapti
ʒandꝰ adultꝰ ſit. A .i. doli capax: vt in. c.
tres: de quo. j. vbi ſoli paruuli excipiūť qui
peccaŕ nō poſſūt. B Qui niſi peniteat no
uā vitam ichoare nō pōt. Sed ſi peniteat
τ baptiʒeť nō teneť ad exteriorē pniam: vt
s̄. ꝯfeſſio. i. §. āteplr. Sed τ ab hac pnia pu
uli ſūt imunes: ſicut etiā a petō. Scda actō
pnie ē que fit poſt baptiſmū de mortalibus.
Tertia que fit d̄ venialibꝰ: d̄ pe. di.1. tres ſūt
A Idem in ſum. eo. ti. q.6. B

Utrū an̄ baptiſmuȝ regratur pnia. Rꝫ°
ſm Pe. Pnia pōt accipi duplr. vno° pro
ut eſt ſacfm: τ ſic nō ꝑcedit baptiſmū: ſȝ ſe
qtur; qꝛ baptiſmꝰ ianua ē τ fūdamentū oī
um ſacroꝝ. Alio° pſo vt eſt virtꝰ: τ tunc di
ſtinguēdū eſt: qꝛ inq̄ꝫtū eſt virtꝰ formata n̄
regrī: qꝛ ſic culpa i tali nō remittereť vir
tute baptiſmi: ſȝ inq̄ꝫtū eſt virtꝰ informis
i. q̄dā peti deteſtatio q̄ꝫuis nō ſufficiēs cū
ꝓpoſito emēdādi: requiriť vt eā remouēs
ꝓhibēs: qꝛ volūtate remanēte ad petm̄ n̄
eēt hō ſuſceptibilis gr̄e. A Idē in ſū. li°
3. ti.34. q.144. Ad hoc etiā facit qd̄ nōtur
ſȝ eū. Pe. τ Tho. in ſū. li.3. ti.24. q.15. B

Utrū pnia tollat totū reatū. i. oēȝ obli
gatiōeȝ ad penā. Rꝫ° ſȝ Pe. Sicut g hoī
neȝ: ita τ g deū offēdit peccat dupliciter. p°
q̄dē ꝯ eq̄litatē amicicie inq̄ꝫtū debitū effe
ctuȝ nō īpēdit: τ ꝯ eq̄litatē iuſticie inq̄ꝫtū
reȝ vł honorē vł obſequiū ſubtrahit. Opȝ
ergo vtrūq̄ꝫ reſtitui. Et qꝛ reſtituta amici
tia nō ē ꝓpter hoc reſtituta res ablata: iō

p⁹ remiſſionē culpe remanet reatus pene
Idem Tho i 4°. diſ.20. vt. j. pnia. 2° §.4.
A Idem in ſum. li.3. ti.34. q.7. B

Quot ſunt ſpēs pnie. Rn̄. ſm Ray.
Tres. Nā alia eſt ſolēnis: alia publica: alia
ꝑuata. Solēnis eſt que fit in capite q̄dra
geſime cū ſolēnitate q̄ hr̄ diſ.50. in capite.
Publica xͦo ē q̄ fit publice: ſine ꝑdicta ſo
lēnitate. Et de his duabus dicemꝰ. j. pnia
3° Priuata xͦo q̄ ſecreto in ꝯfeſſiōe iponiť
de q̄. j. pnia 2° ꝑ totū. A Pnia ꝑuata po
tius vr̄ dici illa q̄ quotidie fit ſinglariť: cū
qs petā ſua ſoli ſacerdoti ꝯfiteť ſȝ Ray. τ
Hoſti. τ in ſum. eo. ti. q.15. Et de iſtis ſpeci
ebus pnie nōtur ēt in ſū. eo. ti. q.8. B

Utrū pnia hēat ptes: τ q̄ ſunt. Rꝫ°. ſm
Pe. Tres ſūt ptes pnie. ſ. ꝯtritio cordis: cō
feſſio oris: τ ſatiſfactio opis. Et ſūt iſte q̄ſi
ptes itegrales ſm pfectū eē pnie. Naȝ lȝ i
ꝯtritiōe dimittať petm̄: oȝ tn̄ cōfeſſioneȝ τ
ſatiſfactōeȝ eē ſaltē i ꝓpoſito. Un̄ de his pti
bus Chryſoꝰ: Perfecta pnia cogit pecca
toreȝ oia ſufferri: in corde ꝯtritō: in ore cō
feſſio: in ope tota humilitas. Hec eſt fructi
fera pnia: de pe. diſ.1. perfecta. Con. Tho. τ
Ray. A Ideȝ in ſum. eo. ti. q.16. B
De ꝯtritiōe hēs. s̄. ꝯtritio De ꝯfeſſione. s̄.
cōfeſſio. De ſatiſfatione. j. ſatiſfactio.

Utrū petā q̄ ꝑ verā pniam ſunt dimiſſa
redeāt qn̄ qs iteꝝ relabiť i petm̄. Rn̄. ſm
Tho. in 4. di.22. Aliquid poteſt redire du
plr. Uel in ſe: τ ſic petā dimiſſa nullo mō
redeūt q̄ꝫtū ad maculā: τ ꝑ ꝯn̄s nec ad rea
tuȝ. Uel in ſuo effectu: τ hoc mō peccata
dimiſſa redeūt inq̄ꝫtū ex petis dimiſſis ali
quid in ſequētibꝰ relinquiť. Ex hoc. n. ꝙ
homo deū ꝑ petm̄ offendit p⁹ remiſſioneȝ
ꝑcedētiū petōꝝ quādā deformitatē ingrati
tudinis actus ſequētis peti acq̄rit: τ iō di
citur cōiter ꝙ redeūt q̄ꝫtuȝ ad ig̃titudineȝ
Cō. Pe. Hoſti. τ alij. A Ideȝ in ſū. eo.
ti. q.143. ſm theologos cōiter Et addiť ſȝ
eoſdeȝ ꝙ lȝ petm̄ ſequēs agg̃uetur ex ing̃ti
tudine remiſſionis ꝑoruȝ petōꝝ: nō tn̄ ē ita
g̃ue ſicut oia ꝑterita ſimul. B

Utꝝ regratur pnia de petis ꝑ ignoran
tiaȝ ꝯmiſſis. Rꝫ° Si ignorātia ē tal' ꝙ excu
ſet n̄ teneť al' ſic: de hoc. s̄. ignorātia. §.1. τ
2. A Idē i ſū. eo. ti. q.146. B Et vtꝝ de
venialibꝰ. s̄. petm̄.3. §.2.

Utrū regratur pnia de petis oblitꝭ. Rꝫ°
ſm Pe. Si hō petm̄ ita eſt oblitꝰ ꝙ nullo

mõ recordeť non teneť ad pniam: niſi in ge
nerali. Sed tñ debet ꝑ poſſe laborare vt re
cordet: ⁊ ſi recordari pót teneť. Deleť etiam
ꝑ ꝯfeſſioné generalé: vt. ŝ. ꝯfeſſio. i. §. 12. q
incipit vtꝝ ꝑ generalé. A Idé in ſum. co.
ti. q. 147. Et hoc caſu debꝫ qs penitere non
ſolú de pctis obliť in genere: ſed ét de ipa
negligentia ex qua oblitus eſt in ſpecie ſm
Tho. ⁊ in ſum. co. ti. q. 19. B

Utꝝ debeat eſſe pnia de pctó originali
Rñ. ſm Pe. Pnia non eſt niſi de aliquo
actu ꝓpo ⁊ voluntario. Originale autẽ nó
é factú ꝓpriuꝫ: imo nec voluntariuꝫ: volun
tate. ſ. exñte in ipſo ſed i alio. Et ideo de eo
nó reqrit pnia. Reqrit tamé diſplicẽtia in
adulto ꝯſiderãte illud. Ideꝫ Tho. in. 4. di.
17. A Idé in ſum. co. ti. q. 148. B

Utꝝ aliqs in fine vite poſſit penitere. R°
Diuina gr̃a nulli ſe ſubtrahit facíẽti qď i ſe
eſt. Unde homo q̃diu habet vſum liberi
arbitrij pót ſe ad gr̃am ꝑparare dolẽdo de
ꝑterito ⁊ ꝓponendo cauẽ de futuro. Unde
⁊ de pe. di. 7. i pñ. dr̃: Tps pnie é vſqꝫ ad vl
timú articulum vite. Uñ ⁊ Leo papa: Ne
mo é deſperand⁹ in hoc corpe ꝯſtitutus: q2
nónúq̃ qď diffidẽtia etaſ differt: ꝯſilio ma
turiore ꝑficit. A Hoc hr̃ de pe. di. 7. c. i.
B Sꝫ tamé ꝑiculoſú ⁊ dubiú é φ illud vl
timú tps expectet. Unde ⁊ ibidé ſubdit ſic
Aug⁹ ſcribit: Siqs poſit⁹ in vltima neceſſi
tate ſue egritudis pniam accipit: fateor: nó
negam⁹ qď petit: ſed non ꝑſumim⁹ q2 hinc
bene exit. Pniaꝫ dare poſſú: ſecuritaté aút
dare nó poſſú. Et ſeq̃ť. ĩ. Null⁹ expectet qñ
peccare nó pót. Et iterꝝ: Queꝫ ſero penitet
oꝫ nó ſolú deum timẽ iudicẽ: ſꝫ ⁊ iuſtú. dili
gẽ: nó tñ penã timeat: ſꝫ anxieť ꝑ glia. Et
multa ſimilia ibideꝫ. A Hec hẽnť de pe.
di. 7. ſiqs poſit⁹. ⁊. c. null⁹. Et idé qď in hoc
§. notať in ſum. co. t. q. 159. ſm Tho. ⁊ Pe.
Et addiť ſm Al. ⁊ Ray. φ rarú é φ ex cha
ritate qs in extremis peniteat. B ⁊ in tali
caſu qlibꝫ ſacerdos pót abſoluẽ: vt. ŝ. ab
ſolutio. i. §. ſi. A Et ibi de hoc lati⁹ in addi
tione. B ⁊ abſolutio. 2. §. 2. ⁊. ŝ. ꝯfeſſio. 3.
§. 4. v̈. 7. tpe. Et de hoc caſu hẽs. ĩ. pnia. 2.
§. pñ. Nec tali eſt pnia iponẽda ſed innote
ſcẽda. 26. q. 7. c. i. A Et ibi ſubdit: Et cuꝫ
amicoꝝ orõib⁹ ⁊ elymoꝝ ſtudijs pondus
pnie ſubleuãdú ſi forte migrauerit: nec ob
ligati ⁊ a cõione ⁊ cõſortio venie ſiãt alieni
a quo ꝑiculo ſi diuinit⁹ erept⁹ ꝯualuerit: pe
nitentie modũ a ſacerdoté ſibi ipoſituꝫ diť.

genť obſeruet. B

Quid é in pnia ſacramentum: qd res
Rñ. ſm Tho. ⁊ Pe. in. 4. di. 22. In ſacro
pnie exteriori pnia eſt ſacr̃m vt ſignum tñ
ſ. interioris pnie. Et eſt ibi act⁹ penitenť q̃ſi
mãle: act⁹ aút ſacerdoť. ſ. abſolutio q̃ſi for
male. Pnia vero interior ſeu ꝯtritio ꝓut in
iungiť pnie exteriori ſaltẽ i ꝓpoſito eſt ꝑs
ſacri ⁊ é res ⁊ ſignú. A Nó aút ꝓut é ac
tus v̈tuťꝭ ſe ſm eoſdeꝫ: ⁊ in ſum. co. ti. q.
179. vbi hec nõntur. B Res qdem pnie
exterioris eſt ſignú remiſſionis pctóꝝ: re
miſſio át peccatoꝝ é res tñ. Sꝫ cõ. Ray.
Pnia v̈o non valet niſi reſtituať ablatum
vt. ĩ. reſtitutio. i. §. ſi.

Penitentia ſecundo

ſ. illud qď ſacerdos iponit penitẽti
i ꝯfeſſióe. Quid g⁹ cú ſacerdos dicat penitẽ
ti i ꝯfeſſione qcqd boni feceris ſit tibi in re
miſſione peccatoꝝ. Rñ. ſm Tho. i quodã
quolibꝫ. Hic é q̃druplici ꝯſideratóe vten
dú. ꝑ⁹ n. ꝯſiderãdú eſt φ peccator é debitor
ſatiſfactiõis duplr. Uno modo ex iniũctio
ne ſacerdoť. Alio mó ex ꝓo pctó ꝯmiſſo
Uñ ſi ꝯtingat φ ſacerdos minoreꝫ ſatiſfac
tóeꝫ iponat q̃ꝫ reqrat culpa reſiduꝫ exol
uet aut hic aut i purgatorio. Si v̈o maio
ré iniũgat: nichilomi⁹ penitẽs teneť facẽ qď
ibi iniũctú é ſi adſit facultas. 2° ꝯſiderãdú eſt
φ opꝰ qď qs facit ex iniunctóe ſacerdoť du
pliciť valet penitenti. Uno modo. ſ. ex natã
opis iniũcti. Alio mó ex vi clauiú: ita φ ex
his ampli⁹ valẽt ad expiãdú pctã q̃ꝫ ſi ꝓ
ꝓo arbitrio idé facẽt. 3° ꝯſiderãdú é φ ſatiſ
factio ad duo valet. ſ. ad expiatóeꝫ culpe ꝑ
terite: ⁊ ad cautelã future. 4° ꝯſiderãdú eſt
φ ſacerdos pót penitẽti ſatiſfactóeꝫ iniũgẽ
vł ex ꝓpo arbitrio: vł ex ꝯſilio alieno: ⁊ ita
ét arbitrio ipſi⁹ penitẽť: vt ſi dicat ſacerdos
Facias hoc ſi potes ⁊ ſi ñ potes facias hoc
Simile vr̃ cú ſacerdos dicit: qcqd boni fece
ris ſit tibi i remiſſióeꝫ pctóꝝ q2. ſ. q̃ſi pnia eſ
ſet ei iniũgẽda q̃ tñ ei idicari dꝫ. Et dicẽdo
ꝑdicta v̈ba illa q̃ penitẽs ꝑter iniũctóeꝫ ex
ꝑſſã facit accipiút maioré vi expiatóis cul
pe ꝑterite ex illa gnãli iniũctóe. vñ ꝑdicta ver
ba laudabiliť ſolẽt dici. Et q̃tú ad hoc ſatiſ
factio é ſacr̃alis i q̃tú v̈tute clauiú é culpe
ꝯmiſſe expiatiua: ſꝫ nó hẽat maioré vi ad re
mediú ꝯ clpã futurã. A Ideꝫ i ſú. li. 3. ti.
34. q. 110. Et eadé róe Ray. ⁊ Hoſti. vt

quolibet. 3°. art°. 2°.

⁊ ponit eo. ti. q. 108. d icit ꝙ caut⁹ ⁊ diſcre
tus ſacerdos poſt iniūctā pniam dicat pe-
nitēti ꝙ oīa bona que fecerit: ⁊ omnia ma-
la q̄ ſuſtinuerit ei ꝓficiāt ad ſalutē: ⁊ ꝓ pe-
nitētia hec omnia iniūgat. B

Que pnia eſt ꝓ peccatꝭ ſingulꝭ iniungen
da. R° ꝓ quolibet peccato mortali eēt regu
lariꝭ ſeptēnis pnia iniungēda. 33. q. 2. H°
ipm ⁊. §. ſe. 22. q. 1. ꝑdicandū. A Ibi hoc
nōtur in glo. Et vt notaꝭ in ſum. co. t. q. 125.
huiꝰ rei duplex ē rō. Una q̄ pcipit dñs Nu
meri. 12. Mariā ſororē Aaron lepra ꝑcuſ-
ſa poni extra caſtra ꝑ ſeptē dies: vt in dicto
c. hoc ipꝫ. Et ſic accipit dies pro āno. Alia
do ratio ē: vt ſicꝰ ꝑ peccatū ſeptiformē ſpūs
ſācti grām amiſit: ita ꝑ ſeptēnē pniaꝫ grāꝫ
recuperet. Et iſta pnia vꝭ agēda vt plurimū i
ieiunijs: vt. 32. q. 2. §. hoc quāꝙꝫ. ⁊ ex̄ d̄ fur
tis. ſiqs propꝭ. B Et iſta ſepiennis pnia
magis vꝭ minꝰ aſꝑa dꝫ iponi ꝓut maiori-
tas vꝭ minoritas criminis ⁊ circūſtantiaꝝ ex
poſcūt: qꝛ apd̄ deū magꝭ valet mortificatio
vitioꝝ q̄ꝫ abſtinētia ciboꝝ: de pe. di. 1. men
ſurā. A Et ideo magis ꝯtrito minor pe
nitētia ē iniungēda: vt ibi. B Sꝫ hodie
oēs penitētie ſacerdotꝭ arbitrio taxāde ſūt
ꝯſideratꝭ circūſtantijs ꝑſonaꝝ ⁊ ꝯditionuꝫ
26. q. 7. tꝑa. ⁊ dicto. c. mēſurā. ex̄ eo. deꝰ q
A Con. glo. in dcō. c. tꝑa. ſ. ꝙ hodie pnie
ſūt arbitrarie: ⁊ notat dñs An. de bu. in di
cto. c. ſiqs ꝓpter. Et nōtur ēt in ſū. co. ti. q.
125. vbi etiā notāꝭ multiplices pnie que ſpe
cialibꝰ peccatꝭ ſūt ſtatute. B

Sacerdos ſemꝑ dꝫ iniungere pniam
ꝑ ꝯtrariū pctō: vt ſupbo iniūgat humilē orō
nē: auaro elynaꝝ largitionē: accidioſo pere
grinationē ſeu laborē: guloſo abſtinentiā
luxurioſo carnis macerationē: ⁊ qñꝙꝫ loci
mutationē: vt di. 81. valꝫ. 15. q. 1. mlier. Tñ
ſemꝑ cauē debet ne ꝑ pniam quā iniūgit al
teri ꝑiudiciū faciat: vt viro in preiudici-
um vxoris ⁊ familie: aut ſeruo i preiudici-
uꝫ dñi ⁊ hꝰi. A Uel ꝙ ex penitentia ſe
quaꝭ aliqd̄ ſcandalū ſeu ꝑiculuꝫ ſpūale vel
corporale: ar. c. officij. ex̄ de pe. ⁊ re. Et pre
ſertim vt ſit pnia que diſſimulꝭr fiat ne peni
tēs nouis laqueis inoluaꝭ: qꝛ omittēdo pe
nitentiā mortalꝭr peccaret ſm Scotum. 15.
di. q̄rti ſententiarum. B

Utrū penitēs cōpleta pnia ſit totalꝭr ab
ſolutꝰ. Rñ. ſm Tho. in. 4. diſ. 20. Siue ſa
cerdos pniam iniungat diſcrete: ſiue non
ſemꝑ remanet reatꝰ ad penā eiuſdē q̄titatꝭ
Et iō ſi eā hic non iplet i purgatorio exige
tur. Nō tñ ſeqtur ꝙ ꝓpter hoc ꝯfeſſor pec
cet ſemꝑ ſi minorē pniam iniungit: tū qꝛ nō
pōt determinate q̄titatē pene cognoſcere:
tū qꝛ qñꝙꝫ etiā ex induſtria minorē penā im
ponēs plꝰ ꝓdeſt penitēti q forte magnitu-
dine pene poſſet a pnia ꝑagēda ipediri. Et
ideo cōfeſſor negligit minꝰ damnū: vt ma
ius euitet: ⁊ iteꝝ qꝛ paulatī ꝯfortatꝭ i penitē
te diuinꝰ amor ad pꝭa pnie opera peragē-
da. Con. Pe. s̄. pnia. 1. §. 7.

Utrū ſacerdos poſſit ꝯmutare pniam
quā iniunxit. Rñ. ſm Ray. Credo breuiter
ꝙ ſic: dū tñ diſcrete ⁊ ꝓpꭗ cām ⁊ circa ſub
ditoſ ſuos: alꝭr nō. diſ. 82. ꝑſbyter. Et hoc ex
ponēs Guil. dicit. ꝙ ille idē q iniunxit aut
ſucceſſor eiꝰ aut ſuꝑior ſi ē ordinariꝰ iudex
penitētis pñt pniaꝫ cōmutare vel relaxare
Si uo ſit aliꝰ ꝯfeſſor a quo ꝯmutatio peti
tur: qꝛ de pari ābo curā vnius hñt vel duo
ep̄i in quoꝝ ep̄atibus penitēs domicilium
hēt. Hic dicēdū ꝙ ſi pnia fuit publica req
ri debet ꝯſenſus ꝑmi qui dedit eaꝫ ne ſcāda
lizetur. Dico ſi de facili poſſit reqri ⁊ maxie
ſi penitēs iaꝫ publice inchoauit pniaꝫ. Sed
ſi non de facili poſſet requiri: aut ſi pnia fuit
occulta poterit ſecūdus cōfeſſor cōmutare
vel relaxare. A Idē in ſum. eo. ti. q. 133.
vbi etiā additur ſm eū. Guil. ꝙ quo ad di-
ctaꝫ relaxationē ⁊ cōmutationeꝫ archiep̄s
videtur ordinarius quo ad foꝝ penitētiale
ſubditoꝝ ſuffraganei ſui. Et pꝫ ꝑ hoc qꝛ ar
chiep̄s ꝑ ꝓuinciaꝫ ſuā remiſſionis lr̄as cō
cedē pōt gnāles: ex̄ de pe. ⁊ re. noſtro. Certū
eſt aūt ꝙ nullus ep̄s pōt facē remiſſioneꝫ:
niſi ſubditꝭ ſuis ⁊ alijs de volūtate ꝑlatoruꝫ
ſuoꝝ: ex̄ de pe. ⁊ re. ꝙ aūt. Ergo ſubditi ſuf-
fraganeoꝝ quo ad hoc ſunt ſubditi archi-
ep̄i: q̄uis ipſe quo ad forū contētioſuꝫ nō
ſit ordinarius niſi in caſibꝰ exꝑſſis a iure.
hec ille. Idē quoqꝫ videtur quo ad forū
pniale vt nō ſit ordinariꝰ niſi in exꝑſſis cuꝫ
nō poſſit cōfeſſiones ſubditoꝝ ſuffragane-
oruꝫ ſuoꝝ audire niſi duꝫ viſitat ꝓuinciaꝫ:
vt in. c. ꝑpetuo. ex̄ de cenſi. li. 6. B

Utrū inferior poſſit relaxare pniam
iniunctam a ſuꝑiore. Rñ. ſm Guil. Si peni
tentia iniūncta eſt in tali caſu de quo ab ini
tio poterat inferior penitētiam iniungere
poterit ⁊ relaxare ⁊ commutare niſi ſuperi
or reſeruauerit ſibi talem relaxationem vel

cõmutationẽ:ar. ad hoc. 50. diſ. accedẽs. ⁊ 33. q. 2. latorẽ. ⁊ i gloſiſ vtriuſqꝫ capli. Si vero penitẽtia iiuncta ẽ i caſu reſeruato ſupiori nõ poterit iſerioꝛ relaxare vel cõmutare abſqꝫ licẽtia eiꝰ q iniũxit niſi vrgeat neceſſitas aut ſuadeat vtilitas. Piũ eſt enim interpretari ꝙ ſupioꝛ in his caſibꝰ cõceſſerit iſerioꝛibꝰ ptãtẽ cõmutãdi vel relaxãdi. A Idẽ in ſũ. eo ti. q. 134. Aduertẽdũ tñ ꝙ qñ doqꝫ aliꝰ ſacerdos ab eo q iniunxit pniam vlt facere iſtã cõmutationẽ vel relaxationẽ videt ꝙ nõ dꝫbeat facere niſi examinata cã ppter quã pnia iniũcta ẽ penitẽti: vt dicit Ray. vt ⁊ pꝫ in pcedenti. §. ne ſequet nimꝰ bene factũ tollat precedẽs maturiꝰ geſtum Propt qꝺ nõ vꝫ poſſe fieri niſi fiat noua ꝯfeſſio vl' generalis ſi penitẽtia ꝯcernit oĩa peccata vel particularis ſi reſpicit pticulare peccatũ: niſi forte ſit euidẽs penitentẽ non poſſe facere iniunctã ſibi pniam. B

Quid ſiqs dicit ſe penitẽ ſed non vult ſubire onꝰ penitentie: dicens ſe teneꝝ ⁊ hꝰ i Rñ. ſm Ray. Sacerdos debꝫ talẽ inducere ſicut põt vt paratꝰ ſit ad implendã penitentiã. A qꝛ al' ſine iſta diſpoſitione nõ videt in ſtatu ſalutis: cũ ad hoc obligetur ex de pe. ⁊ re. oĩs. B Oñdendo magnitudinẽ pecccatoꝝ: ⁊ quãta bona amiſit ppter illa: que oĩa recupabit p penitentiã: ⁊ finaliter cũ volũtate ſua iponat ei talẽ penitentiã quã viriſimilit poſſit portare ne deteriꝰ cõtingat ei pniam violãdo. Ad hoc aũt precipue laboret vt peccatoꝝ cauſas ⁊ peccãdi occaſiones remoueat: qꝛ ſm Augꝰ. Satiſfacere eſt peccatoꝝ cauſas excidẽ: nec eorũ ſuggeſtionibꝰ aditũ indulgere. Et ſi ſacerdos non põt gaudẽ de oĩmoda eiꝰ purgatiõe: gaudeat tñ qꝛ ipm liberatũ a gehẽna ad purgatoriũ mittit. Et ſicut dicit Ho. nullatenꝰ dꝫ ſacerdos pmittẽ peccatorẽ deſperatũ recedẽ. 26. q. 6. ſi pſbyt. Sꝫ potius iponat vnũ pr nr vel aliqd leue. Et ꝙ alia bona q fecerit: ⁊ mala q tolerauerit ſint ei i ipnia. A Hoc dictuꝫ Guil. ſꝫ potiꝰ fuit Ray. Et ſubdit: Oñdat tñ ei ꝙ id qꝺ minꝰ egit h cõplebit in purgatorio: vt in ſũ. eo. ti. q. 135. vbi hec notant. B Con. Tho. in 4. di. 19. A Con. etiã glo. Ray. Et addit Conſulo ꝙ ad vitandã inobedientiã ⁊ trãſgreſſionẽ talibꝰ nulla aut parua ſatiſfactio iniũgat ſub precepto ⁊ ꝙ cõcedat eis ꝙ liceat ieiuniũ ſibi iniũctum vel oꝛones aut elemoſynas: aut qcũqꝫ alia ſibi iiuncta redimere cum voluerit. Con. Inno. vt in dicta q. 135. ad fi. B

Quid ſi ſacerdos credẽs ꝙ ꝯfitẽs nõ faciat pniam: vide. ſ. confeſſoꝛ. 2. §. i. A ⁊ ibi latius i additiõe. B Aut qd de illo q nõ vult ⁊ dicit ſe nõ poſſe abſtinere a peccato: vide. ſ. ꝯfeſſio. i. §. 2.

Quid de penitẽtibꝰ i extremis vel etiaꝫ in ſanitate ⁊ nõ cõplent h pniam. Rñ. ſm Ray. Tãta poſſet eẽ ꝯtritio ꝙ ſufficeret ad delẽdã oẽꝫ penã: ita ꝙ aliqs tal' ſtati euolaret ad celũ: vt pꝫ de latrone: Luc. 24. Si tñ minꝰ ſufficiẽs ẽ ꝯtritiõ vel penitẽtiã purgabitur igne purgatorij. vñ ⁊ ꝺ talibꝰ dic Augꝰ: Et ſi ꝯuerſus vita viuat ⁊ nõ moriat: tñ nõ pmittimꝰ ꝙ euadat oẽm penã. Naꝫ pꝰ ẽ purgandꝰ igne purgatiõis q in aliud ſeculũ diſtulit fructũ ꝯuerſiõis: de pe. di. 7. c. i. circa fi. A Hoſtꝰ videt i. §. fi. B Et eãdẽ ſniaꝫ ponit Gregꝰ 25. di. quiſ. De qꝺ etiã iſta hẽs etiã. ſ. penitentia. i. §. pſt. De purgatorio quoqꝫ. j. purgatoriũ. A Idem i ſum. eo. ti. q. 162. B

Utꝝ pena mortis diminuat aliqd de pena p peccato debita. Rñ. ſm Tho. in. 4. di. 20. Mors nãlis eſt pena conſeqñs originale peccatũ ⁊ quaſi iã in naturã ꝟſa. Et ideo p mortẽ naturalem nõ purgat aliqd de peccato actuali: ſed p illatã mortẽ bñ poteſt purgari. Uñ ſi aliqs mortẽ illatã patiẽter ſuſtineat: etiã ſi p alijs criminibꝰ ſit illa valet ad diminutionẽ pene ⁊ ad liberationẽ etiã a tota pena ſm quãtitatẽ culpe ⁊ patiẽtie ⁊ ꝯtritiõis. A Idẽ in ſum. eo. ti. q. 163. B Ad pdictã mãm pnie põt ptinere j. ſatiſſactio p to. Et de ſacerdote qui p miſſis iniunctis pecuniã recipet: vide. ſ. obligatio. §. fi.

Penitentia tertio

.ſ. de penitẽtia ſolẽni ⁊ de publica. Et qdẽ pnia ſolẽnis nõ eſt hodie i vſu. Et iõ breuiter ſciẽdũ ꝙ dꝫ fieri cũ illa ſolẽnitate ⁊ modo q habet di. 50. in capite. ⁊ imponit tñ ab epo vel de eiꝰ mãdato. A .ſ. ab alio inferiore ſacerdote: vt i ſũ. li. 3. ti. 34. q. 8. vbi hec notant ſꝫ Ray. ⁊ Hoſt. B Et dꝫ imponi p crimie publico ⁊ vulgatiſſimo qꝺ totã vrbẽ vel aliũ locum cõmouerit. 26. q. 6. c. vlti. Itẽ nõ dꝫ imponi clerico niſi depoſito: qꝛ nec laicꝰ q ſemel egit eã dꝫ poſtea p

moueri:nec clericus dꝫ poſtea miniſtrare
di.50 cõfirmandũ.⁊.c.illud.⁊.c.alienũ.⁊.
c.ex penitentibus.Et de hoc dictum eſt.ſ.
ordinandus.§.14.

Utrꝫ aliqs poſſit cogi ad ſolẽnẽ penitẽ
tiã.Rñ.ſm Ray.Si crimẽ ſit magnum ⁊
publicũ ⁊ ſcãdalũ mouerit poterit qs cogi
ad ſolẽnẽ penitentiã:ſed ⁊ ꝓ occulto crimi
ne ſi penitẽs voluerit iponi põt:aliſ nõ:ar.
de cõſe.di.3.de penitẽtibus. A Idẽ i di
cta.q.8.ſm Hug.⁊ Tho. B

Utrꝫ ſolẽnis penitẽtia poſſit iterari. Rñ
ſm Ray.Non: de pe.di.3.repriunt. Sed
alia qlibꝫ penitẽtia ſiue publica:ſiue ꝑua-
ta poteſt ⁊ dꝫ iterari quotiẽs homo peccat
de pe.di.3.ſepties.⁊.c.adhuc inſtãt.Qua-
re aũt pnia ſolẽnis nõ iteraſ aſſignat Tho.
in.4.di.14.tres rõnes.Prima ne ex itera
tiõe vileſcat.Scd̃a qꝛ figura ẽ expulſionis
hois ꝺ paradiſo que tñ ſemel facta ẽ.Ter
tia eſt qꝛ ſolẽnizatio pnie eſt q̄ꝺ quedã ꝓfeſ-
ſio ꝑpetuo pniaꝫ ſuadi.Et iõ iteratio ſolẽ
nitati obſiſtit. A Idẽ i ſũ.co.u.q.10. vbi
etiã addit ſm glo.Ray.⁊ Pe.ꝙ pnia ſolẽ
nis iteraſ ſi eſt ꝯſuetudo. B

Utrꝫ qñ iponitur pnia publica itelliga
tur peti reuelatio.Rñ.ſm Tho.i.4.di.14
Nõ reuelaſ ꝓpter hoc q̄uis ſuſpitio oria
tur illũ aliqd enorme cõmiſiſſe.Nõ.n.cul
pa ꝓ certo ſcit ex pena:qꝛ ⁊ quãdoqꝫ aliqs
facit pniaꝫ ꝓ alio:ſicut legit in vitis patrũ de
quodã q vt ſociũ ſuũ ad pniaꝫ ꝓuocaret:
ipſe cũ eo pniaꝫ egit. A Iõ i dcã.q.9. B

Sꝫ que ẽ pnia publica.Rñ.ſm Ray.
Publica dr̃ qñqꝫ illa ſolẽnis ꝺ q̄ iã hic di
ctũ ẽ.ſ.§.1.⁊ ſe.Sꝫ ꝓprie illa dr̃ publica q̄
ſit i publico:nõ tñ cũ pdicta ſolẽnitate: vt
cũ iniũgiſ pegrinatio ꝑ mundũ cũ baculo
cubitali ⁊ cũ ſcapulari ⁊ hꝰi.Poſſet hãc i
ponẽ qlibꝫ ſacerdos ꝑochiano ſuo. A ni
ſi ꝯſuetudo ꝯria ſit i aliq̃ eccliа:vt in ſum.
co.u.q.12.ſm eundẽ q etiã addit.Itẽ nõ ꝺ
bet iponi clico niſi depoſito: nec dꝫ iponi
niſi ꝓ crimie enormi ⁊ manifeſto.Et con.
Ho.⁊ Gof.Tho.võ dicit ꝙ taľ pnia publi
ca:ſꝫ nõ ſolẽnis etiã clico poſſet iponi quã
do crimẽ ẽ publicũ.Et cõ.glo.28.di.pſby
ter.⁊ ex̃ de pe.⁊ re.q̄ſitũ. B

Utrꝫ ꝑ ſedẽ apoſtolicã iponiſ pnia pu-
blica.Rñ.ſm.Guil.durã.Pniaꝫ publi-
cã ſedeſ aplica nõ iducit niſi in eo loco vbi
eſt curia Romana:⁊ tũc tñ ꝓ enormibꝰ
Penitẽtiarij.n.pape faciũt tales denuda
tos triduo aut plus aut minꝰ incedẽ ꝑ oẽs
ecclias ciuitatꝫ vbi eſt curia:⁊ poſtea remit
tũt ad ſuos epos:vt cõſideratꝫ circũſtãtijs
eiſ indicẽt penitẽtiã ſalutarẽ:ſꝫ quidã ribal
di ꝓ q̄ſtu fingãt ſibi tales penitẽtias a ſede
aplica iniunctas falſas penitẽtiarioꝝ lr̃as
oſtẽdẽtes. A Idẽ in dicta.q.12. B

Que ẽ cã ꝙ deſ aliq̃ pnia publica. Rñ
ſm Tho.in.4.di.14.Quadruplex ẽ cã.ꝑ
mo vt peccatũ publicũ publicã hẽat medi
cinã.2ᵒ qꝛ maxia ꝯfuſiõe eſt dignꝰ q q̄uiſſi-
mũ ſcelus ꝯmiſit.3ᵒ vt ſit alijs ad terrorẽ.4ᵒ
vt ſit exẽplũ penitẽdi ⁊ nõ deſꝑãdi eis q g̃-
uibꝰ detinenſ A Iõ i ſum.co.u.q.13. B

Utrũ ꝓ quolibꝫ pctõ manifeſto teneſ
hõ manifeſtare penitẽtiã.Rñ.ſm Al.Nõ
oꝫ:ſed q ſcãdalizauit i.cõtinenſ qdẽ ad oſtẽ
ſionẽ boni exẽpli:ita ꝙ ꝑlurimi debeat cuꝫ
de ꝑteritis pniam egiſſe:⁊ ſufficit. A Iõ
in ſum.co.u.q.14. B

Penitentia quarto,

ſ.ipedita vl falſa.Que ſũt impedi-
tiua pnie.Rñ ſꝫ Hoſt.⁊ Ray.Multa ſt
ſed inter alia q̄tuor ꝑncipaliter.ſ.pudor:ti
mor:ſpes:⁊ deſꝑatio.Primũ igiſ ipedim̃
tũ ẽ pudor ꝯfitẽdi:de quo dictũ ẽ.ſ.ꝯfeſſio
1.§.pli.Scd̃m ipedimẽtũ ẽ timor.ſ.cũ q̃s
timet ne poſſit ferre penitẽtiã.Cõtra queꝫ
ſũt tria remedia cõſiderãda.ſ.ꝑſentis pene
modicitas:leuitas:⁊ breuitas.Et econtra
future pene imẽſitas:acerbitas:⁊ eternitas
Tertiũ ipedimentũ ẽ ſpes:⁊ hec ẽ triplex.ſ.
ſpes diu viuẽdi. A Et ꝯ iſtã ⁊ ſeq̃ntes ſũt
auctoritates q̄ ſubdunt. B .1.Theſſal.5.
Dies dñi ſicut fur i nocte ita veniet.Itẽ ſpes
tꝑales diuitias acqrendi:Luc.12.Anima
mea requieſce:bibe:⁊ comede ⁊c̃.Itẽ ſpes
miſericordiã ꝯſequẽdi:Contra illud Eccl.5
Ne dicas miſeratio dei magna ẽ in multi
tudis pctõꝝ meoꝝ miſerebit.Miſericordia
n.⁊ ira ab illo cito ꝓximat.Quartũ impe
dimẽtum ẽ deſꝑatio:⁊ hec ẽ duplex.ſ deſ
ꝑatio venie:ſicut dixit Cayn Geñ.4.Maioꝛ
ẽ iniqtas mea q̄ꝫ vt veniã merear.ꝯ qꝺ eſt
illꝺ pſal.Miſericordia.n.eiꝰ ſuꝑ oĩa opa eiꝰ
A Et iterꝫ Miſericordia dñi plena ẽ tra.pſ.
32.cũ multis ſimilibꝰ. B Itẽ deſꝑatio ꝑſe
uerãtie:ꝯ qꝺ ẽ illud vbũ dñi Math.18.
Nõ dico tibi vſqꝫ ſepties:ſed vſqꝫ ſeptua
gies ſepties.de pe.di.3 ſepties.⁊.c.adhuc

ĩſtãt. Poſſũt ẽt ⁊ alia ĩpedimẽta aſſignari. Primũ ẽ alleuiatio culpe ꝓpe. Scd̃m eſt aggrauatio culpe aliene: ⁊ maxime maioꝝ. Tertiũ ẽ multitudo peccatorũ. ¶ Sȝ non minꝰ ardebunt q cũ multis ardebunt. 2.q.1. multi in fi. ¶ Quartũ ẽ ꝯſuetudo peccandi. Quintũ elatio cordis. Vltimũ delectatio peccati. ¶ De his impedimẽtis latiꝰ dĩ i ſũ. e.ti.q.195. ¶ Que q̃dẽ q2 non ad caſus: ſed ad perſuaſiones pertinent predicatoribꝰ derelinquo.

Que ſit pn̄ia falſa. R̃n̄. Falſa dĩ cũ ſp̃retis pluribꝰ de vno ſolo pn̄ia agit̃: aut cũ ſic agit̃ de vno: vt non diſcedat̃ ab alio. Vñ ⁊ ſcriptũ ẽ: Qui totã legẽ obſ̃uauerit: offendat aũt in vno factꝰ ẽ omniũ reꝰ: Jac.2°.c. q̃tũ ad vitã eternã. Sic̃.n. ſi pctis omnibꝰ cẽtĩnuolutꝰ: ita ſi ĩ vno tñ maneat eterne vite ianuam non intrabit. Habentur hec de pe. diſtin.5.c.fi.

p Ercutere ſiue uerberare.

Vtꝝ liceat. R̃n̄. ſ̃m Tho. ſcd̃a ſcd̃e.q.65. Nocumẽtũ alicui iferre ñ licȝ niſi p modũ pene ꝓpt̃ maliciã. Nullꝰ aũt iuſte punit aliquẽ niſi ſit eiꝰ iuriſdictiói ſubiectꝰ: ⁊ io ṽberare aliquẽ nõ licet niſi habẽti poteſtatẽ aliquã ſup illũ. Et q2 filiꝰ ſubditur poteſtati patrĩ ⁊ ſ̃uus ptãti dñi: licite poteſt verberare filiũ: ⁊ dñs ſeruũ cã correctionis ⁊ diſcipline. ¶ Jdẽ in ſũ.li.3.ti.10.q.2. Jſta aũt correctio ⁊ pcuſſio dȝ eſſe moderata: ex̃ d̃ ſen. exco cũ volũtate.§.fi.⁊.ſ̃.correctio.1.in pn̄.Jtẽ eps nullũ dȝ ſuis manibus ṽberare. 86.di. nõ liceat. ¶ Eandẽ q̃ſtionẽ ptractat Ray. ⁊ q̃i eodẽ modo deſ̃minat dicẽs ſic: Qñ pcuſſio ſiue verberatio fit aliqñ ex malicia vel odio. Et hec ẽ peccatũ mortale: ⁊ in clico inducit depoſitionem 45.di.c.1.⁊.c. epm̃. Qñq; vero fit ex charitate vt cã correctõis. Et hec in omnibus habentibꝰ ptãteȝ ẽ licita in ſuos ſubditos 35.di. añ oĩa. 45.di. cũ btũs. Eps tñ nemi nẽ dȝ ſuis manibꝰ ṽberare. 86.di. nõ liceat. ſed põt p aliũ.5.q.5. illi q. Et ſi ṽberandus ẽ clicus nõ dȝ eũ ṽberare p laicũ: alſ tã eps q̃ verberãs incidẽt ĩ excõicationem ex̃ de ſen. exco. vniuerſitatis. vt dcĩ ẽ.ſ̃. excõicatio.2.§.2. niſi clicꝰ eſſet incorrigibilis: vt ibi dĩ. ¶ Jdẽ i ſum.eo.ti.q.1. ¶

Qua de cã clicꝰ corrigẽdꝰ poſſit verberari. R̃n̄. ſ̃m Ray. Pueri in minoribꝰ ordinibꝰ ẽt p minoribꝰ culpis licite verberantur: maiores ṽberari nõ debẽt niſi p maioribꝰ criminibꝰ: di.45 cũ beatꝰ. Porro regulares ſ̃m regulas ſuas ſubijciũt̃ verberibꝰ ẽt p leuibꝰ culpis: ar. ex̃ de appel. reprehẽſibil' in fi. ex̃ de ſimo. p tuas. ex̃ de accu. q̃lit̃ in fi. Sed nõ vſq; ad ſanguinẽ: vt.ſ̃ diſciplina. De mã pcutiẽtiũ clicos ſati dĩ ſ̃. excõicatio.2. Quõ pcutiẽti vnã maxillã pbẽda ſit altera.ſ̃. paciẽtia.§.fi.

p Eregrinus primo

cõiter. Ad quẽ ptinet defẽſio peregrinoꝝ. R̃n̄. ſ̃m Ray. Oẽs pegrini defendi debẽt ab eccl̃ia: ⁊ qcũq; eos ĩ rebꝰ vel in pſonis offẽderit niſi admonitꝰ ſatiſfecerit excõicet̃. 24.q.3. ſiqs romipetas. ⁊ duobꝰ c. ſe. ex̃ de treu. ⁊ pace. inouamꝰ. ex̃ d̃ pegrinantibus ꝯquerẽte. ¶ Jdem in ſum. lib.1.ti.8.q.87. ¶

Quid de rebus pegrinorũ q moriũt̃ ĩ via. R̃n̄. ſȝ Ho. Quicũq; accepit peccat mortalit̃: niſi ea ĩtẽtõe accipiat vt reſtituat heredi: nec excuſat̃ aliqs ſtatuto: ꝯſuetudine vel pcepto: ſic̃ d̃ naufragis dcĩ ẽ.ſ̃. naufragꝰ. ¶ Jdẽ in ſum.li.2.ti.5.q.27. ¶

Eregrinus ſecundo

q̃tũ ad clicos. Qui dicũt̃ clici peregrini. R̃n̄. ſ̃m Ray. Peregrini clici pñt large appellari oẽs q nõ ſũt de epatu ordinãtis. Nĩ nullꝰ talis ſiue clicꝰ: ſiue laicꝰ põt recipi a tali epo ad dignitatẽ vel ordines: vel alia eccliaſtica ſacra: di.71. p totũ. ⁊ ſpecialiter in.c. pmatꝰ. ex̃ de poch.c.2.⁊.3. ¶ Huic tñ iuri derogatũ ẽ hodie p ꝯrĩã conſuetudinẽ: cũ quotidie clerici vniꝰ diocelis bñficient̃ ab epis aliaꝝ diocelũ ſine lr̃is dimiſſorijs ſui epi ſ̃m glo. Ray. ⁊ Al. vt i ſũ. li.2.ti.21.q.1. ¶ Sed de ordinibꝰ hẽs.ſ̃. ordinatoꝝ.§.6.⁊.7. Jnſtitui ṽo bñ pñt in eccl'ijs etiã ex̃nei epi ⁊ ab abbatibꝰ vl' iferioribꝰ platis de cõſẽſu ⁊ diſpẽſatiõe ipſius epi ¶ Cum lr̃is ſui tamen epiſcopi: vt ĩ iuribus ſ̃. allegatis: ¶ Al' non: ex̃. eo.c.fi. ⁊ ex̃ de inſti. ad decorem.

Quare peregrini ⁊ ignoti repelluntur a pmotiõe. R̃n̄. ſ̃m Ray. Duplex ẽ cauſa. Vna q2 non lȝ epo ponere falcẽ in meſſem alienam: ſubditum alterius ordinando 71.di. p totum.6.q.3.c.fi. Secunda cauſa eſt quia tales quãdoq; ſolẽt eſſe criminoſi

peregrini

infames: irregulares: vel excõicati: ⁊ qñq̄ꝫ
mentiũtur ſe habẽ ordines: cũ nõ habeãt
vel plures habere q̄ꝫ habeãt: di. 98. afros
19. q. 2. due. Et nota ꝙ cleric⁹ habẽs eccliã
nec peregrinari põt ſine lnia epi: de conſe.
di. 5 nõ oꝫ. ex̄ de voto magne. A Cõ. Ho
ſti. ⁊ Ul. vt in ſum. co. ti. q. 2. B

Qñ pegrini õbeãt ad celebrãdũ admit
ti. Rñ. ſꝫ Ray. Si tales ignoti clici voluñt
publice celebrar̄ pplo admittũt cũ qñqꝫ ſi
gillis epoꝝ. 98. diſ. c. 1. ⁊. 2. ex̄ e. c. 1. ⁊ hoc ſi
ſigilla ſũt ignota. A Et hoc caſu tales pe
regrini debẽt i ſuſpẽſione aliquãto tpe ha
beri: i quo plenius de actib⁹ ipoꝝ pateat: ex̄
eo. c. i. B Al' ſufficeret ſigilluꝫ ſui epi tm̃
di. 71. pmatus. 19. q. 2. due. ⁊ multo magis
ſufficeret aplice ſedis mandatũ: ex̄ de cle. ñ
reſi. tue. A Meli⁹ in. c. fraternitati eo. ti.
B Si vo vellẽt in ſecreto ex deuotione ce
lebrare tolerari pñt: ex̄ eo. tue. Et eſt ratio
ſꝫ hoſti. qa in publica celebratõe poſſet eũ
mouere ad celebrãdũ glia humana vel lu
crum. Secus ſi in ſecreto. Itẽ qꝛ in publi
co cõe malũ poſſet incidẽ. ſ. ſi nõ ordinat⁹
celebraret: ſꝫ i ſecreto ñ vtitur i piculũ niſi
ſolius celebrantꝫ. A Idẽ i ſũ. eo. t. q. 3. B

Sꝫ q̄re recipiũt tales cũ qñqꝫ ſigillis
ignotꝫ cũ ignota ñ faciãt fidẽ. Rñ. ſꝫ Ray.
qꝛ non ita de facili poſſet ↄmitti falſitas in
qñqꝫ ſicũ in vno. Et addit Ioã. ꝙ niſi aliq̄
lis noticia hẽatur de ſigillis nõ ẽ eis credẽ
dũ. A Con. Ul. ⁊ Hoſti. vt in ſũ. eo. ti. q.
4. B Sꝫ ⁊ addit Ray. Cũ ſigillis ſufficeret
ret vn⁹ teſtis. A Hoc fuit dcm̃ Hoſti. q
etiam addit ꝙ ſufficeret etiam ſi habere
tur noticia vnius de quinqꝫ ſigillis: vt in
dicta. q. 4. B Ita tñ ꝙ ſm Inno. ⁊ Ho
ſti. ſi ex receptiõe taliũ clicoꝝ fieret pudici
um ⁊ dãnum alicui. A ſ. magnũ: vt in dcã
q. 4. B nõ deberet credi etiã qñqꝫ ſigill'
niſi alr ̷pbaret. Sed viatorẽ trãſeuntẽ nõ
oꝫ ita ſubtilit̄ examiare. 42. di. qeſcam⁹. A
H⁹ dcm̃ a v. ſꝫ viatorẽ fuit Inno. q ⁊ addit
ꝙ ſi cleric⁹ nõ q̄rit alteri⁹ patrimoniũ: ⁊ al'
ſit bone vite: ⁊ habeat qñqꝫ ſigilla epoꝝ: lꝫ
ignorata ſi aliqua noticia habeat p famaꝫ
vel alio modo de epis vel terr̄ coꝝ: lꝫ al' nõ
ſint ſufficiẽtes ̷pbatiões: tñ in preſenti caſu
tales credere poſſe admitti: vt i dcã. q. 4. B

Quid ſi talis amiſit litteras. Rñ. Si ̷p
bet p duos teſtes ordinationẽ ſuã ⁊ conuer
ſationẽ. A Et etiã licentiã ſui epi ſꝫ Ray.
vt in ſũ. eo. ti. q. 5. Et addit ꝙ al' ei nõ crede
retur: etiã ſi ̷pprio iuramẽto firmaret. Et
con. Ul. ⁊ Hoſti. vt ibi. B recipi põt: ex̄
eo. tue. in auc̄. de fide iſtru. §. ſi vero. coll'. 6.
⁊. C. de fide iſtru. in exercẽdis. Et ſi nõ exi
ſtant teſtes de ordinatiõe: qꝛ forte longũ tẽ
pus ẽ: ſꝫ ↄſtet ꝙ ſu p ſe geſſit vt pſbyter ad
mitti poterit: ar. ff. ad macedo. l. 3. ⁊ ex̄ de
pſby. non bap. c. 2. ⁊. 3. A Hoc dictum a
v. Et ſi fuit Hoſt. vt in dcã. q. 4. ad fi. B

Quales debẽt eſſe littere q̄ dant clicis
pegrinis. Rñ. ſm Hoſt. Ad hoc ꝙ ſuſci
piãtur i executiõe ordinũ debent littere cõ
tinere hãc clauſulã: vel ſimilẽ: Quẽ grada
tim ad talẽ ordineꝫ ̷pmouim⁹. 73. di. In
noie pris. ⁊ c. ſe. Et he lre cõmẽdaticie vo
cãtur: ſeu teſtimõiales: ex̄ eo tue. Si vo or
dies vult recipe neceſſe ẽ ꝙ hẽat a ſuo epo
lniam expreſſã p modũ q habet. ſ. ordina
tor §. 6. ⁊. 7. A Idẽ in ſum. eo. ti. q. 7. Et
aduertendũ ꝙ ſi aliq abbates: archidiaco
ni: vel alij iferiores plati habẽt ius iſtituen
di i aliqbus eccliis ⁊ iſtituũt clicos alteri⁹
epatus nõ valet h⁹ inſtitutio: immo eps
dioceſan⁹ põt eum remouere niſi cũ talr in
ſtitutio voluerit diſpenſare: ex̄. eo. c. fi. ſm
Ray. ⁊ Hoſt. ⁊ in ſũ. eo. ti. q. 6. B

Epi ⁊ ſupiores ſilr abbates ⁊ pores ⁊
ceteri preſidẽtes monaſterijs q apud apo
ſtolicã ſedẽ ̷pmouent: cõfirmãtur: cõſecrã
tur ⁊ bñdicunt: nõ accedãt ad cõmiſſas ec
cleſias ſine lris aplicis ↄtinẽtib⁹ ̷pmotio
nẽ: ↄfirmationẽ: ↄſecrationẽ ſeu bñdictio
nem: nec accipiãt dictas adminiſtratões: ⁊
nemo eis pareat: niſi oñdãt: al's qcquid ip
ſi faciũt ẽ irritũ: ⁊ ipi nihil pcipiẽt de ̷puen
tibus: ⁊ illi q eos recipiũt vel eis obediunt
ſũt ſuſpẽſi a bñficijs eccliaſticis. Et idẽ per
oia ſi dicti plati recederẽt de curia nõ pre
ſtito iuramẽto fidelitatꝫ: vt i ex̄uaganti Bo
nifacij octaui: q̄ icipit. Iniuncte.

PEriurium qd ſit. Rñ. ſm magiſtrum ſen
tentiarum ⁊ Ray. Periurium eſt
mendacium iuramento firmatum. Sed ⁊
Tho. ſcda ſcde. q. 98. dicit ꝙ falſitas eſt de
ratione piurij: addens ꝙ ſicut dicit Hiero.
quodcũqꝫ illorum trium defuerit. ſ. veri
tas: iuſticia vel iudicium periurium eſt. A
22. q. 2. animaduertendum. B Non ta
men eodem ordine: ſed primo quidem ⁊
pncipaliter quãdo deeſt veritas: ſcda ri

aũt qñ deeſt iuſticia. Quicũqȝ.n. iurat illi⸗
citũ ex hoc ipſo falſitatẽ icurrit q̄ꝛ obligat⁹
ad ꝯtriũ faciendũ. 3°quãdo deeſt iudicium
q̄ꝛ cũ idiſcrete iurat ex hoc ipo piculo ſe cõ
mittit falſitatẽ icurrẽdi. A Idez in ſum.
li.i.ti.9.q.20. B

Quot modis ꝯmittit falſitas i iuramẽ
to aſſertorio. Rñ. ẜm. Aug⁹ Trib⁹ modis
eſt ibi falſitas ⁊ ꝯmittit periuriũ. Primus
eſt cũ qs iurãdo loqtur falſũ ſine intẽtione
fallẽdi: q̄ꝛ ipſe fallit ⁊ credit dicẽ veꝝ. 2⁹cuȝ
loquitur falſum: ⁊ cum intentione fallendi
q̄ꝛ ⁊ ipſe falſum putat. 3⁹. quando loquit
verum cum itentõe tñ fallẽdi: q̄ꝛ credit eſ
ſe falſũ. 22.q.2. hoĩes. A Jõ i ſũ.e.t q.21. B

Quot modis ꝯmitit falſitas ſine piu⸗
rium i iuramẽto ꝓmiſſorio. Rñ. ẜȝ Ray.
Trib⁹ modis. Prim⁹ cũ qs iurat ſe factu
rum vl' dicturꝝ aliqd illicitũ vl' inhoneſtum
2⁹ qñ ⁊ ſi iurat aliqð licitũ: tñ abſqȝ neceſſi
tate ſȝ cũ ſolẽnitate. 3⁹ qñ hoc ipm fac ⁊ ſine
ſolẽnitate: vt in iuramẽtꝭ quotidianis ex q̄
dã mala ꝯſuetudine: vt p deũ ibo cras ad
eccliam: vel aliqd ſile: vel etiã cum h⁹ i iu⸗
ramẽta fiũt ex ioco. In omnib⁹ pdictꝭ ſta⸗
tim cũ iurat piurat. 22.q.4. q ſacramento.
Sed intellige large: vt i.i.§. dictum eſt. A
Jtẽ in dicta.q.21. Et ad pdicta facit predic
tũ c. animaduertendum. 22.q.2. B

Utꝝ piuriũ ſit peccatum mortale. Rñ.
ẜȝ Tho. ſcða ſcðe.q.98. Ex ſuo genere pec
catũ eſt mortale: q̄ꝛ portat ꝯtemptũ dei: nec
excuſat a peccato mortali nõ iplẽs ẽt quod
coact⁹ iurauit. Põt tñ p auctoritatẽ pape
ab obligatõe iuramẽti abſolui pſertiȝ ſi co
act⁹ fuit tali metu q cadẽ poſſet in conſtan
tẽ viꝝ. A De hoc.ṽ. iurare.§.14. ⁊.ṽ. iu
ramentũ.i.§. plt. cũ additiõe. B Minor
tñ pnĩa imponit tali. Jtẽ nõ excuſat a pec⸗
cato mortali q iocoſe piurat: q̄ꝛ non euitat
diuinã irreuerentiã: imo q̄ꝫtũ ad aliqd ma
gis auget. Similit ⁊ ille q ex lapſu lingue
iurat ſiqdẽ aduertat ſe iurare ⁊ falſũ eẽ qð
iurat nõ excuſat a peccato mortali: ſicnec a
dei ꝯtemptu. Si aũt hoc nõ aduertat non
vi haberet intẽtionẽ iurãdi: ⁊ ió a crimie p
iuriꝭ excuſat. A Jdẽ in ſũ.co.ti.q.22. vbi
etiã addit ꝙ cũ male iuratur: q̄ꝛ q̄ꝫuis veꝝ
ſit: ſine cã tñ iurat: non ſemp ẽ mortale ẜm
Tho. Nã ſic dicit Ray. Si iurat in cõi ſer⸗
mone aliqð licitũ: puta cras ibo ad eccliaȝ
vel h⁹i: ſic fit in quotidianis iuramentꝭ ex q̄
dã leuitate veniale ẽ.25.di.§. criminis. Qð
põt itelligi qñ iſta leuitas ꝓcedit ex ſurre⸗
ptione nõ ꝓcedẽte ex nõbili negligẽtia: alr
ſecus cũ ſit ꝯ ſcðm decalogi pceptũ: vt nõt
Nico. ð lira ſup Exo.20. Et ſatiſfac deiñ.c.a
nimaduertendũ. Subdit aũt Ray. Si v̇o
licitũ ſine cã iurat: ſed cũ ſolẽnitate ⁊ indi⸗
ſcrete mortale eſt. B

Utrũ excuſet a peccato mortali qñ iura
tur falſũ qð credit eẽ veruȝ. Rñ. ẜm Pe.
Qñ iurat falſũ iuramẽto aſſertorio ⁊ iurãs
credit verũ: ſiquidẽ adhibuit debitã diligẽ
tiã nõ eſt mortale. Silr ⁊ qñ iuramentũ fu
it ꝓmiſſoriũ ſi ꝓpt legitimũ ipedimẽtũ omit
tit ipleri excuſat ſaltez a mortali. A Jõ
in dcã.q.22. B Sed qd faciet q ꝓpt me
tũ iurauit ſe aliqd daturꝝ vel facturꝝ: vide.ṽ.
iurare.§.15. q icipit. qd de eo.

Utꝝ piuriũ ſit grauius peccatũ q̄ꝫ ho⸗
micidiũ. Rñ. ẜm Tho. i quolibet. Sicut a
poſtol⁹ dicit ad Heb.6. Hoĩes p maiores
ſuos iurãt ⁊ omnis controuerſie eoꝝ finis
eſt iuramẽtũ. Fruſtra aũt i cã homicidiꝭ cõ
trouerſie finis eſſet iuramẽtũ ſi homicidiũ
eſſet grauí⁹ q̄ꝫ piuriũ. Preſumeret eni ꝙ
q maiorẽ culpã.ſ. homicidiꝭ cõmiſit nõ ve
reret minorẽ.ſ. piuriꝭ incurrere. Uñ ex hoc
ipſo ꝙ in cã cuiuſlibet pcti defertur iuramẽ
tuȝ manifeſte oñdit ꝙ piuriũ ꝓ maxio pec
cato debet hẽri. Neqȝ imerito: q̄ꝛ piurare
nomẽ dei bñdicti vr quedaȝ negatio nois
diuini. Uñ 2ᵐ locũ poſt idolatriã pctm̃ per
iuriꝭ tenet: vt ex ordine preceptoꝝ pȝ. Sed
⁊ apud gentiles iuſiurandũ erat honoratiſ
ſimũ: vt dr circa pncipiũ metaph. Sed ꝙ
micidiũ grauí⁹ punit in ecclia: rõ ẽ: q̄ꝛ gra⸗
uius nocumentum interdũ hominib⁹ im
minet etiam ex minori culpa: tñ ẜm iudi⸗
cium dei maius peccatum grauius punit.
A Jðẽ in ſum.co.ti.q.23. B

Utrũ peccet qui ab aliquo exigit iura
mẽtũ. Rñ. ẜm Tho. ſcða ſcðe.q.88. Qui
exigit iuramẽtũ vt pſona puata: ⁊ h° fac q̄ꝛ
neſcit: ſed dubitat de v̇itate ẜm ꝙ Aug⁹.
dicit non peccat: ſȝ tñ ex humana tentatio
ne.i. ex infirmitate humane nature ꝓcedit
Si aũt ſcit vl' ꝓbabiliter credit euȝ falſum
iuraturꝝ ⁊ cogit iurare homicida eſt. Nam
ẜm Aug. Ille de ſuo periurio interemit ſe
Sed iſte manum interficientis impreſſit.
A Ad hoc.22.q.2. ille qui ⁊.c.ſe. vbi ha⸗
betur hoc dictum Aug. B Si autem ali

quis exigat iuramentuʒ tanꝗ̄ perſona pu
blica ſm ꝙ exigit ordo iuris nō vſ ecīi cul
pa ſiue ſciat veꝝ iurauꝝ ſiue falſū: qꝛ nō vſ
ipſe exigē: ſed ille ad cuꝰ inſtantiaʒ exigit.
A Concor. ꝑdicti Ray. ꝛ glo. eiꝰ: vt in ſum.
co. ti. q. 24. B

Que eſt pena piurij. Rñ. ſʒ Ray. De
bet ſm canones grauis īponi pnīa cū circū
ſpectōe circūſtātijs magis vel minꝰ aſpa eſt i
ponēda. A .ſ. nō minor ꝗ̄ ꝓ homicidio
ſpōte ꝯmiſſo. 22. q. 1. predicandū. B Itē
piuri ſūt īfames. 6. q. 1. infames. ꝛ. c. qui
cūqꝫ. 22. q. 4. ſiqs ꝯuictꝰ. A Ibi etiā con
tra cāones piuriū dī: Siqs ꝯuictꝰ fuerit a
lios ad falſa teſtimōia vel piuria traxiſſe vl
quacunqꝫ corruptiōe pecunie ſollicitaſſe ip
ſe qdem viqꝫ ad exitū vite nō cōicet. Hi ve
ro q ei in piurio ꝯſenſiſſe ꝓbant ab omni te
ſtimonio ſunt remouēdi ꝛ ſm legē īfamia
notabuntur. Et ſm Tho. ſcḋa ſcḋe. q. 98.
arti. 3º in iuramēto aſſertorio qs nō efficit
īfamis ipſo iure: ſed ſolū p ſniam diffiniti
uam ꝯ iurantē latā ī cā accuſatiōis. Fran
gens vō iuramētum ꝓmiſſoriū ſolēnit fa
ctū ipo iure ſit īfamis: qꝛ ī poteſtate ipſius
manet poſtꝗ̄ iurauit vt det ſuo iuramento
veritatē qḋ nō ꝯtingit in iuramēto aſſerto
rio. Hoſ. aūt videt ſētire ꝙ piurus indiffe
rent ſit ipo iure īfamis: vt ī ſum. eo. ti. q. 25.
Cōtra qḋ ē. c. teſtimoniū. ex̄ de teſti. Vñ di
ctuʒ Tho. vſ ꝓbabiliꝰ B Nec ampliꝰ ad
teſti. ī omī debʒ admitti: vt dicto. c. qcūqꝫ
ꝛ. 22. q. 5. paruuli. nō obſtāte ꝙ egerit peni
tētiā. ex̄ de teſti. teſtimoniū. A In dicto. c
qcūqꝫ. ſic dī: Quicūqꝫ ſciens ſe piurauerit
40. dies in pane ꝛ aqua ꝛ ſeptē ſequētes an
nos peniteat: ꝛ nūꝗ̄ ſit ſine pnīa: ꝛ nūꝗ̄ ī
teſtimoniū recipiat: cōionē tñ poſt hoc reci
piat. Itē Hoſt. dic̄ ꝙ exquo ſemel ꝓbatū
eſt piurium ꝯ aliquē etiā ī modū exceptio
nis: repellit eum a teſtimonio ſemꝑ etiā in
alio iudicio: lʒ glo. Ray. videat aliḋ ſenſiſ
ſe: vt in dcā. q. 25. Sed ꝓ dicto Hoſt. ſatis
faciunt iura ꝑallegata. B Et hoc veꝝ de p
iurio fallitat. ſ. qñ qs falſū iurauerit. Secꝰ
de piurio rōe deficientis iuſticie ſeu iudicij. ſ.
qñ qs iurauit iniuſtū ſeu ſine cā: qꝛ ex hoc
non videtur repelli a teſtiomo: ex̄ de teſti.
co. c. fi.

Quō ſolēnitates adhibite aggñāt piu
riū. Rñ. ſm Ray. Quicūqꝫ iurat p deum
multū obligat. Qui vero p deū ꝛ p euāge
lia magis obligat: ꝛ adhuc magis q iſtis
adiungit ſanctoꝝ reliqas. Et ita creſcētibꝰ
ſolēnitatibꝰ creſcit obligatio. Et ſicut dicit
Tho. ſcḋa ſcḋe. q. 98. grauiꝰ pctm̄ ē ſi aliqs
ſolēnit iurās p euangeliū piuret ꝗ̄ ſi p deū
in cōi ſmone piurat: tū ꝓpter ſcandalum
tum ꝓpt maiorē deliberationē qbuſ aliqñ
hincide poſtꝗ̄ grauiꝰ ē ſiqs p deū iurās p
iuret ꝗ̄ p euangeliū. Idē Pe. ꝛ Inno. A
Idē in ſum. eo. ti. q. 27. B

Quid ſi aliqs audit aliquē piurare: vi
de. ſ. iurare. §. 17. q incipit: Quid ſiquiſ au
dit. Et multa ibi ad hanc mām ptinētia.
Sili: ſ. iuramentū. 1. ꝛ. 2. p totum.

P Ermutatio

Qualiter poſſit fieri pmutatio de bñficijs eccliaſticis. Rñ. ſʒ Ray.
Bñficia eccliaſtica nō pñt adinuicē pmu
tari auctoritate vel pactiōe pnīi ſine ſimōia
Sed eps ſi vtile eē viderit pōt ex offō ſuo
trāſferre pſonas ꝛ facē pmutationē: ita tñ
ꝙ partibꝰ inter ſe nō licʒ de hoc paciſci ꝛ tra
ctare: vt Inno. ponit: ſed totū exponāt ꝛ re
linqnt in manu ſuperioris. A Dicit etiam
Inno. ꝙ talia pñt eē verba ad epm: Cum
ego nō poſſim ſecure ī ecclia mea ꝯmorari
vl ꝓuīcē. ſ. ꝓpt diuerſitatē lingue vel alia iu
ſta de cā: ſupplico vt de mea ꝓuidenda vel ec
cliam alij ꝓuideat ꝛ mihi ꝓuideat ī alia.
Credo ꝰ etiā ꝙ poſſit ei dicē: ꝛ tali meliꝰ ꝯpete
ret mea ecclia ꝛ mihi ſua: ex̄ de preb. inter ce
tera. Cō. Mo. Glo. aūt Ray. dicit ꝙ ptes
pñt ſine pcō ſibi iñuicē īſinuare volūtates ſu
as. Sed pmū tutiꝰ eſt ſm Al. vt in ſum. ti.
1. ti. 1. q. 6. Sed ꝛ ſcḋm īſtituen pōt qñ talis
tiniatio ſit ſine pacto: qꝛ necubi vſ ꝓhibitū
B Permutatio vō poſſeſſionū p ſe non
eſt ꝓhibita: qꝛ dat ibi tpale ꝓ tpali: ex̄ de re.
pmu. ad qōnes. Ita tñ ꝙ ſi altera pars ꝓpō
deret poterit pecunia refūdi vt ſic ad equali
tatē pmutatiōis ꝑueniat. Sʒ hic nō hec ꝙ p
mutatio ē qdā alienatio: vt ex̄ de re. ec. alie
nulli. Et ideo ſeruandus eſt modus qui dī
ſ. alienatio. §. 1.

Quando duo volentes ſua bñficia per
mutare libere ꝛ ſine fraude reſignant ī ma
nu epi: non poſſunt impediri per illos qui
habent litteras apoſtolicas de beneficijs va
caturis: ex̄ de re. permu. licet li. 6. Et ſi talia
beneficia conſecrantur alijs non valet: vt ī
cle. ne ꝓceſſione. ex̄ eo.

P Erplexitas alia iuris: alia facti: vt Ray. ponit.. Perplexitas iuris ē cū aliq̄s circa illō qō ſibi occurit faciēdū vl' nō īuenit diuerſas auct oꝛitates ſibi iuicē oppugnātes. Hec ꝑplexitas ꝑ peritoꝝ ꝯſciliū ꝛ ꝯtrarioꝝ cōcoꝛdiā rēfoꝛmāda ē. A De hoc latius ſ̄. cōfeſſoꝛ. 2. §. fi. ī additiōe B Alia ē ꝑplexitas facti: qñ vt ait Greg⁹ diabolus ſuggeſtione ſua pleroſq̄ ita peccare facit: q̄ten⁹ ſi pctm̄ foꝛtaſſe fugē appetāt ſine alio pctō nō euadēt. 13. diſ. nerui Et datur ibi ꝯſiliū q̄ tūc min⁹ malū eligat i. qō al' ſm ſe cōſideratū eēt minus pctm̄ Nā ṽitate inſpecta nō pōt aliq̄s eſſe ꝑplexus. i. neceſſitate aſtrict⁹ ad aliqō maluꝫ Unde Aug⁹: Uaſis ire nūq̄ꝫ deus reddēt interitum ſi ſpontaneum nō inueniret homo hēre peccatū. 23. q. 4. Nabuchodonoſoꝛ. Itē Aug⁹ Uſq̄ꝫ a deo peccatū voluntariū malū eſt vt nullo mō ſit malū niſi ſit voluntariū. 15. q. 1. § 1. circa fi. Con. Tho. in 4. di. 39. Similit' ꝛ oēs theologi. A Iō in ſum. li. 3. ti. 30. q. 9. B Si ſacerdos celebꝛās recolit ſe cōmiſiſſe aliqō moꝛtale. ſ̄ miſſa. §. 8. Et de tenētib⁹ opiniones diuerſoꝝ magiſtroꝝ. ſ̄. opinio. §. 1.

Erſonatus vide. ſ̄. dignitas. §. 1.

Ertinacia ē oppoſitū vitio mollitiei ꝛ ṽtuti ꝑſeuerantie: de q̄b⁹ hē. ſ̄. mollities

Ignus quid ſit. Rñ. ſꝫ Ho. eſt obligatio rei licite ꝓ debito facta. Fit aūt ad maioreꝫ ſecuritatē: q2 tuti⁹ eſt pignoꝛi incūbere q̄ꝫ agere ī ꝑſonā: vt ī inſti. de obli. q̄ ex deli. naſ. §. furti. Aū qñ trāſit ī ptātēꝫ creditoꝛis dicitur pign⁹: ſed ſi remanet apō debitoꝛē dī hypotheca: ſꝫ q̄ꝫtū ad actionē nō differūt A Idē in ſum. li. 2. ti. 7. q. 77. B

Quot modis ītelligant aliq̄ tacite pignoꝛi obligata. Rñ. ſm Hoſt. Multi̅s modis. Nā ſiq̄s tibi dotē ꝓ aliqua ꝓmiſerit oīa bona ſua tacite obligant. Itē ꝓ reſtituenda dote vxoꝛi oīa bona mariti obligant tacite ēt ſi ex̄ne⁹. ſ. q̄ mulierē nō hꝫ ī ptāte dotē ꝯfert. C. de rei vxo. ac. l. vnica. De hoc vide. ſ̄. dos. §. 2. ꝛ xi. q̄ icipit: Quid ſi maritus. Itē omnia bona ꝯductoꝛis iuecta ꝛ illata ī ruſtico ꝑdio ſciēte dn̄o niſi ad tp̄s inferant tacite obligata ſūt dn̄o ꝓ penſione In vrbano aūt nō diſtinguo vtꝝ dn̄s ſciat vel neſciat. C. de locato. l. certi. Itē bona tutoꝝ ꝛ curatoꝝ tacite obligant minoꝛib⁹ ꝓ eoꝝ officio: aut ſi nō adminiſtrauerūt C. ō admi. tu. l. ꝓ offō. Itē bona pꝛīſ tacite obligāt filijs ꝓ reb⁹ aduēticijs ꝛ ꝑcijs eaꝝ: vt. C. de bonis q̄ liberis. l. cū oꝫ. Itē bona matris ꝯuolantꝫ ad ſcōas nuptias ſūt filijs ꝑoris mr̄imonij tacite obligata: vt eis reſtituat q̄ a ꝑoꝛi marito lucrata fuit. C. de ſcōis nupti. l. hac edictali. §. plt. A Et ibi pꝫ q̄ hec reſtitutio faciēda ē ſaltē p⁹ moꝛtē mr̄is: cū interī ipa hēat vſufructū. B Itē bona defūcti tacite obligant, p' legat ꝛ fideicōmiſ. C. comunia de le. l. 1. A Idem in ſum. co. ti. q. 74. B

Que res pignoꝛi obligari pn̄t vl' non. R̄ ſm Ho. Obligari poſſūt tā res ꝑſētes q̄ꝫ future: vt fruct⁹ pēdētes: ꝑtus ācillaruꝫ fet⁹ pecoꝝ: ꝛ ea que naſcētur. ff. eo. ꝛ q̄ nō dū Itē res coꝛꝑales ꝛ icoꝛꝑales: vt cautiōes ꝛ ēt noīa debitoꝝ. ff. eo. cū ꝯuenit. Itē vſufruct⁹ ff. e. ſi is. Itē ſuitutes ruſtice: vt. l. q̄ꝫdiu pecunia ſoluta nō ſit his ſuitutib⁹ creditoꝛ vtat. Et ſi īfra certū diē non fuerit reddita creditoꝛi vēdere vicino valeat. ff. eo. l. ꝫ an vie. Sed hic caue ab vſura, ſic dī. j. §. 7. A Et ibi pꝫ q̄ quo ad vſū talis ꝯuentio ñ valet q2 eſt feneraticia: lꝫ lex ꝑmiſ'erit in dicta l. ſed an. B Urbane autē ſeruitutes non debent ſic pignoꝛari. Et ratio eſt ne ex varietate vſus vtētiū edificia deſtruantur ꝛ inutilia fiant. ff. eo. ſi is. §. fi. Pignoꝛi autem obligari non poſſūt: vt Hoſ. refert: res ſacre: vt vaſa ꝛ oꝛnamēta: vt C. de ſacroſan. ec. l. ſancimus nemini. A Niſi etiam ſuperflua vaſa habeat ꝛ debitum vrgeat. B Et ibi excipitur cā redemptionis captiuorum: vt pꝛo ea poſſint pignoꝛari: vt in tex. q̄ ſeq̄tur. A Neq̄ꝫ aliūde ex rebus mobilib⁹ ſolui poſſit: vt ī tex qui ſeq̄tur. B 10. q. 2. hoc ius. Uel niſi in alijs cāis neceſſarijs in q̄bus res eccl'ie alienari poſſunt. 12. q. 2. aurū. vide. ſ̄. alienatio. §. 1. Sꝫ nec res eccl'ie poſſunt pignoꝛi obligari: in auē. de alie. emphi. §. ꝛ qm̄ coll'. 9. Item liberi hominis nulla eſt obligatio: q2 ꝯ̄ria eſt libertati: ex̄ eo. c. 2. C. de ac. ꝛ obli. l. obes. C. que res pigno. l. qui filios. in auē. vt nulli iudi. §. q2 vero, coll'. 9. In caſibus tn̄ tenet obli-

gatio liberi hoīs: vt in redēpto ab hoſtibꝰ
C. de capti. ꝛ poſtli. reuer. l. fi. A Ubi pꝫ
ꝙ talis remanet obligatꝰ quouſqꝫ ſatiſfece
rit ꝑ precio ſue redēptōis ſaltē ſeruitio qn
quēnij B Itē ob neceſſitatē famis pater
filiū obligare poteſt. C. de pa͡ꝛ. qui fi. di. l. 2.
ꝛ. ſ. emptio. §. fi. A ꝛ ibi de hoc in additō
ne. Et idē qꝺ ī hꝰ §. nōt in ſū. co. ti. q. 75. B
An ſiqs res ſuas obligat itelligant̄ fu
tura. Rñ. de pſentibꝰ ꝛ futuris ſcīſſe preſu
mit̄. C. q̄ res pig. ob. pñt. l. fi. Sꝫ intelligit̄
exceptū omne illꝺ qꝺ ſpālit̄ obligaturꝰ nō
erat: vt veſtes ſupellectilia q̄ in vſu hēbat
ꝛ ſilia. C. que res pig. ob. pñt. l. 1. A addi
ta. l. obligatiōe cū ſequētibꝰ. ff. pigno. Idē
etiā nōtur in ſum. co. ti. q. 75. B Sꝫ bñ i
telligunt̄ obligata iura ꝛ actiōes. C. de ſen.
paſ. l. ſi adēptꝗ. ꝛ. l. caſꝰ. Si vero dicat mo
bilia ꝛ imobilia ꝛ ſe mouētia: nō ob hoc i
telligūtur actiones ꝛ nomina ſiue credita.
C. de pto. pigno. l. 1. Idē dicendū de his q
offerūt eccliē oīa bona ſua. Itē q obligat i
ſtrumēta: ꝛ de agris ꝛ de oībꝰ que ibi ꝯtinē
tur ſcīſſe vī. C. q̄ res pig ob. poſſūt. l. 2.
Quādiu pignꝰ remanet obligatū. Rꝰ
Quādiu ēt vnꝰ denariꝰ remanet ad ſoluen
dū. C. de diſtra. pigno. l. q̄diu. A Idē in
dicta. q. 75. in fi. ꝛ in dcā. l. q̄diu. pꝫ ꝙ pi
gnꝰ poteſt ēt vēdi: lꝫ maior pars pcij: ſꝫ nō
itegra fuiſſet ſoluta. B
Utrꝫ eccliaſtici redditꝰ ſiue ſtipēdia poſ
ſint pignorari vł obligari. Rñ. ſm Inno.
Nō poſſint obligari ſpāli ꝯuētione: ſed a
iudice ꝑ debito canonici: ꝛ ex cā iudicati
poſſūt obligar i: ar. de excep. rei iu. ſtipen
dia. ff. de re iudi. ꝯmodis. Ipē Ber. ex̄ de
de fideiuſ. ꝑuenit. Uide. ſ. locatio. §. vl. A
Idē qꝺ hic hr̄ in ſū. co. ti. q. 76: Et vꝫ intel
ligēdū qn̄ aliūde nō pōt debitꝗ ſatiſfieri: al
nec etiā p iudicē vident̄ poſſe obligari: vt i
dicta. l. ſtipendia. B
Utrꝫ vti pignore ſibi obligato ſit vſura
Rñ. Tho. ſcđa ſcđe. q. 78. Si pignꝰ ſit res
aliq̄ cuiuſ vſus pcio eſtimari pōt dꝫ ille q
mutuauit ꝯputare vſū illiꝰ rei in eſtimatio
nē eiꝰ qꝺ mutuauit: aliogn idē eſt ac ſi pecu
niā acciperet ꝑ mutuo qꝺ eſt vſurariuꝫ: niſi
forte eēt talˀ res cuiꝰ vſus ſine pcio ſolet con
cedi int̄ amicos: ſicē pꝫ de libro ꝯmodato.
A Idē in ſū. co ti. q. 77. B Et hoc intel
lige ꝙ ſit vſura ſi vtat̄ pignore ꝯſentiēte de
bitore. Si vero eo nolente: eſſet furtū. ff. de
furtis. l. pignore.
Quid de expēſis factꝗ a creditore in pi
gnore. Rñ. ſꝫ Ray. Creditor pōt exigere
vł ꝯpenſare nō ſolū expēſas q̄s fecerit col
ligēdo fructꝰ: ſꝫ etiā q̄s fecit bona fide circa
rē pignoratā: puta colēdo fundū vł paſcen
do iumētum: ꝛ hoc niſi fuerit imoderate.
A vel etiā tante ꝙ ea ex occaſiōe debitor nō
poſſit rē redimē: vt i. l. de q̄ ſtati. Et idē qꝺ
hic nōtur i ſū. co. t. q. 79. B ff. de pigno.
ac. l. ſi ſuos. Sꝫ fructꝰ quos ꝑcepit vł ꝑci
pere debuit cōputabit in ſortē. C. ꝺ pigno.
ac. l. 2. ꝛ ex̄ eo. cum contra.
Quid ſi pignꝰ periꝗt vł deterioꝛat̄. Rꝰ
Si ſine culpa creditoꝛ periꝗt vł detioꝛatū ē
nō tenet̄. Et nihilominꝰ debitor tenet̄ ſoluē
debitū niſi actū ſit ꝙ amiſſio pignoris libe
ret debitorē. Si vero culpa creditoris: te
netur creditor. C. ꝺ pigno. ac. l. 2. 4. ꝛ. 5. A
Idē in ſū. co. ti. q. 80. B
Quid aget creditor habēs pignꝰ ſi pa
ratus ꝯputare fructꝰ in ſortē petit reſiduū
debiti. Rꝰ ſm Ray. Pōt quidē pecuniam
mutuatā ꝑ actionē pſōalē petē. C. ꝺ pigno.
ac. l. q̄uis. ꝛ. l. diſtractꝗ. Itē pōt pignꝰ alte
ri pignorare. C. ſi pignꝰ pignori. l. 1. ꝛ. 2. Sꝫ
nūqd poſſit pignꝰ vendere: hēs in ſe. §. A
Idē qꝺ hic nōtur in ſum. co. ti. q. 78. B
Utrū creditor cui nō ſolui t̄ poſſit pignꝰ
vēdē. Rñ. ſm Ray. Si pactū fuit ꝙ poſſit
vēdē certo tpe vel modo vł ꝑſone vł pcio
dꝫ creditor denūciare debitori: ꝛ poſtea po
terit vēdere ſm formā ꝯuentā: ꝛ nō alr. Si
vero pactū fuit de nō vendēdo: nō poterit
vēdēre niſi poſt trinā denunciationē factā
debitori vt ſoluat: ꝛ ſi non ſoluat poſtea
poterit vēdē. Sꝫ ſi vēderet an̄ teneret̄ fur
ti. Si vō nullū pactum fuit ſufficit vna de
nunciatio: ꝛ poſtea elapſo biēnio. A .ſ. a
denūciatiōe vł a ſnīa iudiciali numerādo
vt in. l. fi. de qua. j. B poterit fieri vēditō
Probant̄ hec. ff. de pigno. ac. l. ſi ꝯuenit ꝺ
diſtrahēdo. C. ꝺ iure do. ipetrā. l. fi. A Iꝺ
in dcā. q. 78. B
Quid ſi pignore vēdito creditor mi
nus accepit q̄ erat debitū. Rñ. ſi hoc ven
didit bona fide pōt agē ad reſiduū. Et ſi plꝰ
accepit tenet̄ reſtituere debitori. C. de iure
do. impetrā. l. fi. A Iꝺ i ſum. e. ti. q. 81. B
Cui ꝛ ꝯ quē dat̄ actio pſecutiua pigno
ris ſiue hypothecaria. Rñ. ſm Hoſt. Da
tur creditori ꝯ quēlibet poſſeſſorē. ff. co. l.

pignoꝛis.ꝛ.l.debitoꝛē.ita quidē ꝙ ſi poſ-
ſeſſoꝛ hꝫ titulū lucratiuū:tūc creditoꝛ ha-
bet electionē vtꝝ agat pſonalit ꝯ debitoꝛē
vel hypothecarie ꝯ poſſidentē.C.eo.diſtra
ctis.ꝛ.l.perſecutionē.Et idē ſi hꝫ titulū o-
neroſū:ſi fuit fraudis cōſci⁹ ſ.qꝛ ſciebat rē
alijs obligatā.Sed ſi nō fuit fraudis ꝯſci⁹
nō pōt creditoꝛ ꝯ eū agere quouſqꝫ egerit
ꝯ debitoꝛē ꝛ fideiuſſoꝛē ꝛ mādatoꝛē:ꝛ po-
ſtea agi poterit ꝯ pignoꝝ poſſeſſores. A
Idē in ſū.eo.ti.q.82. B

Cui ꝛ ꝯ quē dat actio pignoꝛaticia.R°
ſm Ray.Pōt agē debitoꝛ vel heres eius
ꝯ creditoꝛē vel heredē ei⁹ vel aliū ſi forte
creditoꝛ rē ſibi pignoꝛatā i aliū trāſtulit:nā
ꝛ iſte poſſeſſoꝛ tenet cōputare in ſoꝛtē non
ſolū fruct⁹ quos ipſe pcepit:ſꝫ ēt oēs quos
anterioꝛes pceperūt a tpe pmi ꝯct⁹:ꝛ ſic ſo
luto reſiduo reſtituē dꝫ pign⁹:ex̄ eo.cū ꝯ.
A Idē in dicta q.82. B De pignoꝛatio
nib⁹ q̄ vocant repꝛeſalie:vide.j.repꝛeſalie.

Pirata. Pirate oēs ter i anno ab oꝛe ſūmi pontificis
excōicant:vt Hoſt.refert ꝛ ita ē. A
Idē etiā nōt dñs An.de bu.cū Jo.an.i.c.
excōicatiōi.ex̄ de raptoꝛib⁹ B

Placere. Utrum velle place re ſit peccatum:vi-
de.ſ.adulatio.§.pñ.

Pollutio. Utꝝ p pollutionē i ſōnis amittat vir
ginitas.Rñ ſꝫ Al.Nō:eo ꝙ volū
tas ꝛ deliberatio nō imediate voluptati coi
tus ꝯiungant. A niſi ſeq̄t placitū.Uñ vt
nōt in ſū.li.3.ti.3.q.22 Al.dic ꝙ ſi placet d̄
lectatio pollutiōis nocturne añ vl' poſt cre
do ꝙ v̄ginitas ē amiſſa.Idē credo de eo q
cām huic pollutiōi dat i vigilia p ꝯſenſū i
turpē delectationē vel actū:qꝛ tūc hec duo
ꝯiungūt in rōne vni⁹ pcti.Et ſic pollutō cō
ſequēs premiſſoꝝ alteꝝ in vigilia corrūpe
ret v̄ginitatē:ſic ē ꝛ hic.Sed ſi p venialē
negligentiā circa delectatiōes carnales:vl'
repletionē cibi ſiue pot⁹:vl' p aliō ſimile ei
us det occaſio pꝛet intentionē:nō credo v̄-
ginitatē amitti.Et addit Al.dicēs:Pollu
tionē aūt appellam⁹ eā ſolā q̄ ē p emiſſiōē
ſemis.Hoc aūt ita dixi:qꝛ triplex humoꝛ d̄
mēbꝛis genitalib⁹ fluit.ſ.ſemē vꝛina ꝛ hu-
moꝛ ſilis ſemini:q eſt medi⁹ int ſemē ꝛ vri-
nā:ꝛ diſtillat interdū ,ppter ſolū tactū ſemi
ne:vel ,ppter auditū aliquoꝝ turpiū.Sed

p ſolā ſemis reſolutionē amittit v̄ginitas:
qꝛ ipſa ſola ſupplet locū coit⁹ vel cōplet ei⁹
delectātionē:hec ibi. B Utꝝ pollutio no
cturna ipediat cōionē:vide.ſ.cōicare.§.5.

Utrū pollutio que in ſōnis icipit ꝛ i vi
gilia terminat ſit peccatū.Rñ.ſm Tho.in
4.di.9.pollutio q̄tū ad rōnem meriti vel
demeriti magis iudicat ſm pncipiū qd̄ eſt
i dormiēdo q̄ ſm finē q ē i vigilādo:qꝛ cō
poꝛalis mot⁹ non ptinet ad meritū vel de-
meritū:niſi ſm ꝙ a volūtate cāt̄ur.Ex quo
n.excitat⁹ eſt mot⁹ i dormiēdo nō ſubiacet
volūtati vigilātꝫ vlterius nec reputat euigi-
laſſe quouſqꝫ pfecte vſū libi arbi.recupera
uerit.Pōt tamē ꝯtingē ꝙ in ipa vigilatio
ne peccatū oꝛiat:ſiq dē pollutio placeat p
delectationē:qd̄ quidē erit veniale peccatū
ſi talis placētia ſit ex ſurreptione:moꝛtale
aūt ſi ſit cū delibato ꝯſenſu:pꝛecipue cū ap
petitu futuri.Ipa aūt poſt placētia nō fac
pꝛeteritā pollutionē peccatū.Qd̄ ſi placeat
vt nāe exoneratio vel alleuiatio peccatū ñ
credit. A Idē i ſum.li.3.ti.24.q.74. Et
aduertendū ꝙ pollutio nocturna i ſe non
habꝫ peccatū cū non ſubiaceat iudicio ſeu
poteſtati rōnis.Pōt aūt habere in ſua oꝛi
gine moꝛtale vel veniale ſm q̄litatē rei vñ
oꝛit.ſ.cogitatiōis ſeu crapule:vt colligitur
ex dictꝫ p Tho.ſcda ſcde.q.154.arti.5.Itē
ꝛ i ſuo accñte.ſ.p cōplacētiā.vt pꝛactū ē B

Populus. Quot homines faciūt pplꝫ.Rñ.
Decē.io.q.3.vnio.A Ibi nōt glo.
B ſicut duo faciūt ꝯgregationē:ex̄ d̄ elec.
c.i.ꝛ tres collegiū.ff.de v̄bo.ſig.neratius
ꝛ tñ retinet i vno.ff.qd̄ cuiuſqꝫ vniuer.no.
l.ſic municipiū.10.aūt aut.20.faciūt turbā
ff.vi.bo.rap.l.fi.§.i. A Immo.l.pꝛtoꝛ.2.
§ i.Et ibi dꝛ ꝙ.10.vel.20.faciūt turbam.B
Quatuoꝛ aūt vel qnqꝫ poꝛci vel decē oues
faciūt gregē.ff.de abigeis.l.oues. A Jō
in ſū.li.3.ti.30.q.15.vbi ēt ex hoc arguitur
ꝙ poteſt dici populum ſcādaliçari quādo
decem graues ꝛ honeſti de populo ſcanda
liçantur:lꝫ in populo ſint etiam mille. B

Portio canonica. De poꝛ tione canonica circa ſepulturas:vi
de.j.ſepultura.3.Item de poꝛtōe 2° legitia
filioꝝ ꝛ heredū:vide ſupꝛa legitima p to.

Poſtulatio quid ſit.Rñ.ſꝫ Hoſti.lꝫ Goff.

·poſtulacio·

dicat q̄ poſtulatio eſt grē petitio:ar.ex̄ eo
bone. Tu dic q̄ poſtulatio eſt alic⁹ pſone q̄
eligi ꝓhibeť non ꝓpter vitiū ſed ꝓpť defe
ctum q tn̄ poſtulatū non omnino īhabilez
reddit ad ꝓuidendū ecclie cócors ⁊ certa
capituli petitio. A Idem in ſum.lib.3.ti.
26.q.13. B

Quis ſit poſtuland⁹ vł nó. Rn̄. ſ3 Ho
ſti. In ṗmis quidé nó poteſt poſtulari cri-
minoſ⁹:puta ꝑiur⁹:homicida:vel iobediē ſ
Tales.n.nec eligi:nec poſtulari poſſūt:ex̄ e.
c.1.⁊.2. Ité nó ꝓfeſſus tacite vel expſſe non
poſtulať in regularē ṗlatū:ſicē nec eligiť:ex̄
de elec.cū cām.⁊.c.cū ad nr̄am.niſi neceſſi
tate iſtante:q2 nūc poſſet dūmó in regula fu
erit ꝯpetenť iſtructus:ſicut poteſt colligi:ex̄
de elc.cum monaſterium.⁊.c.officij .§.fi.
Ité nó poſtulať epiletic⁹:ſicē nec eligiť:ex̄ d
elec.cū inter canonicos.niſi forte ſit libera
tus ita q̄ iā ꝑ annū fuit lib.33.di.cóter. A
Et ibi p3 q̄ ſi talis ceciderit cū clamorib⁹
ſeu vexatióib⁹ in ꝑpetuū nó admittiť. B
Ité nec mutilat⁹:q2 talis oino īhabilis eſt
ex̄ de corpore vi.expoſuiſti. De hoc.ſ.vitia
tus corpore..§.2.⁊ ibidē de multꝭ vitijs cor
poralib⁹ ꝑ totum. Ité nec bigam⁹ vł irre-
gularis:q2 talia ⁊ ſilia oino inhabilem red
dūt. Qd̓ ſi tal' defect⁹ eſt qui nó reddit oino
īhabilē admittiť poſtulatio:nó poſtulari po
teſt ſi defect⁹ ſit in etate:ex̄ eo. A .ſ.de elec.
B cū nobis olī.§.plꝫ.⁊ vlt. Ité ſi defect⁹ ſit ī
ordib⁹. Nā ad oēs dignitates hn̄tes curā
poſtuland⁹ eſt q nó eſt ī ſacris:ex̄ de elec.du
dū.ſ.§.fi.ex̄ de eta.⁊ qlī. a multꝭ. Ité ſi ſit de
fect⁹ ī natalib⁹:ex̄ de elec.inotuit. Ité ſi ſit
eṗs:ex̄ eo.c.fi. Et ſi tal' eligereť: nó valeret
vt ibi hꝫ. A Idē ī dcā.q.13. B

Utrū clicus aliene dioceſis ſit poſtulan
dus vel poſſit eligi. Rn̄. ſm Ber.ex̄ de elec.
⁊ ſi vnanimiť. A Hoc.c.nó vꝫ ibi habe-
ri. B Quāuis clici nó poſſint dimittē ec
clīas ſuas ſine ꝯſēſu eṗoꝝ ſuoꝝ:nihilomi-
nus eligi pn̄t ſiue in ſua ſiue ī aliena dioceſi
ex̄ de elec.cū inť canonicos. A Hoc nōt
glo.ī c.inotuit.ex̄ de renū.⁊ addit q̄ ſi eṗs
malicioſe denegauerit lnīam ꝯpellēd⁹ erit
ꝑ ſuū ſuꝑiorē:ex̄ de iurepa.null⁹ Et ibidez
nōtur in dcā.q.13. B

Utrū religioſus debeat poſtulari vel eli
gi. Rn̄. Diuerſe fuerūt hactens opiniones
Hodie tenetur indiſtincte q̄ ſiue ī ſuo mo-
naſterio ;ſiue ex̄;ſiue etiam ad eṗalē digni
tatē eligi debet:vt nōtur ꝑ Jo.an.ex̄ d elc.
null⁹.li.6. A Et in dēo.c.null⁹.vꝫ expſſe
colligi:vbi etiā dꝛ q̄ null⁹ pót eligi ī ṗlatū
religióis niſi fuerit expſſe ꝓfeſſus. B

Si aliqs eligat poſtulādo vł poſtulan-
dū vel ipoſtulandū vel poſtuleť eligēdo vel
eligendū:vel ieligendū:⁊ h⁹i:hēs.s.elec-
tio.1.§.18.q incipit. In omni.

A quo ſit aliqs poſtulādus. Rn̄. Si ſit
eṗs a papa poſtulādus ē:ex̄ eo.c.fi. Si vo
patať defectū in ordine vel etate d3 poſtula
ri ab eo q in hac ꝑte diſpēſare pót. Vn̄ ſi a
liqs.20.ānoꝝ poſtuleť ad dignitatē ſine cu
ra:ab eṗo pót poſtulari. Si cū cura a pa
pa:vt.s.diſpēſatio.§.plꝫ.⁊ fi. Si vo ſit de
fectus q2 eſt clericus aliene dioceſis vel ſub
eſt alteri:vt religioſus ⁊ h⁹i:non o3 q̄ po-
ſtuletur:ſ3 eligi pót:vt dcm̄ eſt.s.§.3.⁊.4.
A Ad h⁹ pót reduci qd̓ nōť ī ſū.e.1.q.13. B

Quis pót poſtulare. Rn̄. ſm Hoſtiē.
Qui ⁊ eligē poteſt:ex̄ eo.bone.2.§.ceteruz
⁊ ꝑ to.ex̄ de elc.innotuit.⁊ v3 ſiue admittiť
poſtulatio ſi concors fuerit.ſ.ſi ab omnib⁹
fiat:vel ſaltē ſi due ꝑtes ꝯſentiūt:q2 tūc idē ē
ac ſi oēs cócordarēt:al' non facile admittiť
ex̄ de elec.ſcriptū.§.fi.nec regrit forma có
cilij:ex̄ de elec.q2 ꝓpter.ſ.vt fiat ꝑ modum
ſcrutinij ⁊ formatióis decreti. A i.ſm for
mā dicti.c.q2 ꝓpť. B Quāuis ſm quos
dā requirať ⁊ tuti⁹ ſit. A Ad hoc facit qd̓
hꝫ in ſum.eo.ti.q.15.⁊ ſe. B

Quis eſt effect⁹ poſtulatóis. Rn̄. q2 po
ſtulatóe admiſſa tanq̄ rite facta poterit po
ſtulat⁹ ꝯfirmari:ac ſi elect⁹ fuiſſet:ex̄ d elec.
cū monaſteriū. A ⁊ ſic ſuat curia ad vitā
dū circuitū:⁊ nos ſuare debem⁹:l3 d ordie
iuris videať:vt ꝑ poſtulationē,p⁹ quis ha-
biliteť vt poſſit eligi:exinde cófirmari ſm
Gof.⁊ Hoſti.vt in ſum.eo.ti.q.17.ꝑ.c.in
notuit.in fi.ex̄ de elc.vbi nó vꝫ bn̄ ꝓbari q̄
talis ſit ordo iuris. B

Utrū ꝑ poſtulationē aliqd̓ ius acgrať
poſtulato. Rn̄. ſm Jo.an.ſuꝑ.6. Si poſtu
latio cócors fuerit vel ſaltē a duab⁹ ꝑtib⁹
facta:pēdet quidē a grā generali:ſed tn̄ ſm
quoſdā peti pót ꝯfirmatio:ex̄ de elec.cum
monaſteriū.⁊.c.officij.§.fi. Et ſi talē admi
ſerit ſuꝑior diceť facere grām:ſi nó admiſe
rit facit iīuriā.ff.de aqua quoti.⁊ eſti.§.plꝫ
Si aūt non ſit facta in concordia vel a due
bus ꝑtib⁹:ſed ex cā tūc dēpēdet a grā ſpāli
ex̄ eo.poſtulationē,⁊,c,bone, A vt p3 in

ſum.co.ti.q.18.Ho.dicit: Quicqd alij d i
xerunt ſic diſtinguo: aut poſtulatur aut vn⁹
poſtulat ꝛ alius eligit. Si duo poſtulatur
aut i alterū ꝯuenint due ꝑtes capituli ꝛ po
ſtulatio fit ex cā: puta ꝓpt vrgentē neceſſita
tē aut euidentē vtilitatē eccl'ie aut alteꝝ iſto
deficit. In p⁹ caſu acqritur ius poſtulatib⁹
adeo q etiā cōfirmatio peti poteſt: ar. ex̄
de elec. cū monaſterium. ſed nō acqrit ius po
ſtulato: niſi fuerit ſupiori poſtulatio p̄ſen
tata: tūc eni ſibi ius acquiret. Non tñ aget
poſtulatus ne p̄ſumptuoſe ſe ingerē videat
ar. ex̄. de elc. qualit. vel ꝗ in modum denun
ciationis ſōte admittei ꝓpter vtilitatē eccl'ie
ar. ex̄ q elec. publicato. Qd ſi neut duoꝝ
poſtulatoꝝ hab3 duas partes vl h3 ſed nō
fit ex cauſa: nō iuri: ſed gr̄e innit. Si autē
vnus eligit ꝛ ali⁹ poſtulat ꝛ i poſtulatū due
ꝑtes ꝯueniunt ꝛ fit ex cā: ꝑferi poſtulatio ꝛ
vincit electionē: ex̄ de elc. ſcriptū. Quod ſi
vn⁹ de duab⁹ partib⁹ deficiat vel cauſa non
ſubeſt elect⁹ obtinet: vt in dcō. c. ſcriptum
Et hec ſba ſi ꝑſone ſint idonee: alioqn per
ſona idonea electa ꝯ perſonā poſtulatā mi
nus idoneā cuius duas ꝑtes hēat: obtine
bit: ex̄ d elc. dudū. 1. §. fi. ꝛ dcō. c. ſcriptū. B

Utrū poſtulātes variare poſſint. Rñ. ſ3
Ho. Variare poſſūt re integra. ſ. quouſq3
miſerint ꝓ ꝯfirmatione petēda. Alig tñ di
cūt q nō: ſic de electiōe: vt. s. electio. 1. §. 15.
q incipit: Publicato. Si tñ poſtulantes ꝛ
ſupior a quo poſtulat cōcordarēt poſſent
reſilire nō obſtāte ꝯdictione poſtulati. A
Idem in ſum. co. ti. q. 10. ꝛ. 19. B

Poſtulati a papa q patiunt in ordini
bus vi etate defectū tenent in magna parte
ſeruare cōſtitutionē: ex̄ de elec. cupiētes. de
qua dcm̄ ē. s. electio. 1. §. 4. A Hoc ꝓba
tur in dcō. c. cupiētes. ad fi. vbi ē p3 q idē
eſt de omnib⁹ alijs poſtulatis ꝓterq3 de his
q ſūt alligati alijs eccl'ijs. B

Utrū eps poſtulat⁹ debeat ꝯſentire. Rē⁹
ſm Io. an. li. 6. Eps poſtulat⁹ ad aliā eccl'i
am ſic d3 rñdere: Nec ꝯſentio nec diſſētio
ſed in hoc volunt ati dñi pape me ſuppono:
ad hoc. 8. q. 1. i ſcripturis. A Hoc vī ſatiſ
ꝓbari i dcō. c. cupiētes. ad fi. B

Poſtulatio ſiue poſtulare ſm iuriſtas
eſt deſideriū ſuū ſiue amici ſui in iure apud
eum q iuriſdictiōi ꝑeſt exponere vel alteri⁹
deſiderio ꝯdicere. ff. de poſtu. l. 1. Et de iſta
poſtulatiōe hēs multa. 3. q. 7. §. tria.

P Rebenda.

Quid ſit p̄bēda ſiū canonia Rñ. ſm Hoſti. P̄bēda eſt ius percipiē
di ꝓuent⁹ in eccl'ia competēs ſanct̄ vni de
collegio: ꝛ naſcit ex canonia ſicut filia: qꝛ ex
quo aliquis habet canoniam debet habe
re ꝛ p̄bendam: ex̄ eo. c. relatum. P̄bē
da igitur ꝓprie conſiſtit in fructuū perce
ptione. Canonia aūt in iure alicui⁹ q in ca
nonicum receptus eſt ad quod ius poſtea
pertinet p̄benda: ſtallus in choro: vox in
capitulo: vt in dicto. c. relatū. A Idem i
ſum. lib. 3. titu. 13. q. 17. B Dignitas vero
quid ſit: vide. s. dignitas: ꝛ ibi qd ꝑſonat⁹

Utꝝ in receptione canonicorum ꝛ col
latione p̄bendarum abſentes canoni
ci vocandi ſunt. Rñ. Si cōmode fieri vale
at vocādi ſunt niſi conſuetudo habeat eos
ad talia non vocari: al qd in eoꝝ abſētia fie
ret eis inuitantibus irritari d3: ex̄ eo. cum in
eccleſijs lib. 6.

Receptuz.

vide. s. obediē tia. 1. 2. 3. ꝛ. 4.

Redicator.

Sciēdum q offm̄ ꝑdicati onis oib⁹ laicis eſt interdictū: ex̄ de
hēti. ſicut in vno. Itē nō d3 admitti ad
ꝑdicādū q dicit ſe ꝑ viſionē miſſū a deo niſi
ꝓbet: ſicut ꝛ Moyſes ꝓbauit miraculo
de ꝯſe. di. 2. reuera. S3 nō ſufficit ad ꝓba
tōe3 bonoꝝ teſtimoniū. Uñ nec clic⁹ ad
mittit niſi mittatur: ex̄ de hēti. cū ex iniūcto
§. 1. Epi vero vbiq3 ꝑdicare poſſūt niſi ab
alieno epo i ei⁹ dioceſi ꝓhibeātur. Nul⁹
alius pōt niſi ab apoſtolica ſede vel ab
epo loci hāc habeat poteſtatē: ex̄ de hēti.
excōicam⁹. §. qꝛ vero. Et ſi ꝑdicat in mor
tali pc̄ō mortalr peccat: vt ponit Tho. in
4. di. 19. S3 an teneat eē ꝯfeſſus: vide s. cō
feſſio. 2. §. 5. A. Et ibi lati⁹ i additione
Et idē qd in hoc ꝑncipio notatur in ſum
li. 1. ti. 5. q. 19. ſm Hoſti. B

Officiuz ꝑdicatorū eſt ꝑcipuū i eccl'a
dei: ex̄ de hēti. cū ex iniūcto. Et multis ꝑui
legijs dotatur: ex̄ de ſta. regu. q dei timorē
ex̄ de excel. pla. nimiſ. 1 ꝛ 2. A In his ca
pl'is dr̄ ſpāli de ꝑuilegijs ꝑdicatoꝝ ꝛ mino
ru3. qꝛ ꝑdicatoꝝ ordo ꝛ fratru3 minorū tā
quā fideles clypei orthodoxe fidei ſpāli ſſ
hodie ꝑuilegio decorati ſūt ſm Hoſtien. ꝛ
in dicta. q 19. B

Predicator d3 hr̄e tria ꝑcipua. p⁹ vt

p

ſit īteri⁹ charitate ardēs.i.Coꝛ.ij.Si lin‑
guis hominū loquar ⁊ angeloꝝ:charitatē
aūt nō habeā fact⁹ ſum velut es ſonās:aut
cymbalū tinniēs.2°vt ſit exteri⁹ vita lucēs
Greg⁹ i homel.de decē v̓ginib⁹:Cui⁹ vita
d̓ſpicit reſtat vt ei⁹ p̄dicatio ꝯtēnat.3.q.7.§
pōꝛo.Nā q bn̄ p̄dcat ⁊ male viuit:deū iſtru
it quō eū ꝯdēnare d̓beat.40.di.mlti.xi.q.
3.p̄cipue.3°vt ſit ad actū p̄dicādi ꝯpetēs.
In quo quatuoꝛ ſūt ei attēdēda.p̄mū ē tē‑
p⁹.ſ.aptū.Vn̄ ſup illō.2.Timoth.4.Pꝛe
dica v̓bū iſta oppoꝛtune ipoꝛtune.ait Gre
g⁹.Dictur⁹ ipoꝛtune p̄miſit oppoꝛtūe:qꝛ
apud auditoꝝ mētes ipa ſua vilitate ſe de
ſtruit ſi h̄re opp̄tūitatē ipoꝛtunitas neſcit
44.diſ.ſit rectoꝛ.in fi.Scd̓z ē loc⁹ qꝛ fieri
dꝫ p̄dicatio vl̓ in eccl̄ia:vel in alio publico
⁊ honeſto loco:nō aūt in p̄uatꝭ locis vl̓ do‑
mib⁹:⁊ p occulta cōuēticula laicoꝝ ne foꝛ‑
te oꝛiat ſuſpitio hēſis.30.di.ſiqs ex̄.Mat‑
th.10.Quod i aure audiſtꝭ p̄dicate ſup te‑
cta.ex̄ de here.cū ex iuncto.circa p̄ncipiū
Terciū ē q̄litas audiētiū.Nā ſapiētib⁹ ⁊ do
ctis alta ⁊ ꝓfunda p̄dicare pōt:ſimplicib⁹
v̓o pauca ⁊ plana.i.Coꝛ.2.Sapiam loq
mur īt̓ pfectos.Et.i.Coꝛ.3.Lac vob po
tum dedi nō eſcā.Nō.n.poteratꝭ ⁊c̄.Itē in
fidelib⁹ ſecreta fidei nō ſūt p̄dicāda:niſi foꝛ
te ſigna apparēnt ꝙ vellēt cōuerti:⁊ tūc cū
cautela.42.di.i mādatꝭ.Quartū ē q̄litas
dicēdoꝝ.ſ.vt vtilia doceat:Eſai.48.Ego
dn̄s docēs te vtilia.Nō itaqꝫ fabulas aut
grāmaticalia ⁊ h⁹i.86.di.cum multa. A
Hec vident fuiſſe dcā Ray.vt in ſū.li.3.ti.
9.q.i. B De q̄ſtuarijs p̄dicātib⁹:vide.ī.
q̄ſtuarij.Quō p̄dicatoꝛes poſſint cū excōi
catis ꝑticipare:⁊ ab eis recipe:vide.ſ.ex‑
cōicatio.6.§.3.⁊ cū raptoꝛibus.ī.reſtitu‑
tio.5.§.fi.

p **Redo** dī qcūqꝫ alios p̄datur iniuſte.Et poſſumus q̄ꝫ tū ad pn̄s q̄tuoꝛ modos ponē.In
p̄mis qdē dicunt p̄dones q viatoꝛes ex‑
poliāt reb⁹ ſuis:vt dī.ſ.latro.2°dī p̄do mi
les qn̄ accipit ⁊ tollit a pſonis vltra ſtipen‑
dia ſibi cōſtituta.18.q.i.militare.3°ſunt p̄‑
dones p̄lati q vt ꝓcurationē ipendāt lega
to:vl̓ ſimiles expēſas faciāt plus extoꝛq̄nt
a ſubdiꝭ q̄ꝫ ſoluāt:ex̄ de imu.ec.qꝛ plerūqꝫ
4°dī p̄edo iudex ſiue officialis pecunias i
debite accipiens.C.ad.l.iul.repe.omnes.
Hec Hoſtien.

Que pena p̄donis.Rn̄.ſm.Ray.Ea
dem pena eſt p̄edonis q̄ ⁊ raptoꝛis cum
vterqꝫ raptoꝛ ſit.Et iō quos par facin⁹ coī
quinat pena dꝫ ſimul comitari.15.q.3.ſane
vide.ī.raptoꝛ.i.§.i.

Relatus q̄lis eē debeat col‑ ligi ex regula apl̄i ca quā hēs.ſ.oꝛdinand⁹.§.i.Item
pl̄a ꝑtinētia ad p̄latos.ſ.ep̄s.⁊.ſ.coꝛrectō
i.⁊.ſ.obediētia per totum.

Reſbyter quere.ī.ſacerdos Itē ſ.ꝯfeſſoꝛ ⁊ cō ſeſſio p totū.Itē ēt ſ.euchariſtia.
3°.Item ēt ſ.miſſa.

p **Reſcriptio** qd ſit.Rn̄.pꝛe ſcriptio vl̓ vſu‑ capio ē acq̄ſitio dn̄ij p ꝯtinuatōēꝫ
poſſeſſiōis tpis a lege diffinitū.ff.de vſuca
pi.l.3.Et ꝓp̄e qdē p̄ſcriptio eſt in imobili
b⁹:vt in domo ⁊ i agro.Dr̄ ēt locū i reb⁹
incoꝛꝑalib⁹:vt i futuris b⁹ actiōib⁹:⁊ h⁹i
ex̄ de cā.poſ.⁊ ꝓp̄e.cū eccl̄ia.19.q.3.quas
actiōes.Vſucapio ꝓꝓ̄o ē de mobilib⁹ ⁊ cō‑
plet triennio:ſed p̄ſcriptio req̄rit mai⁹ tp̄s
vt iā dicet. A Ad p̄dcā facit in Inſti.de
vſucapi.in p̄n°. B Al̓ vero qcq̄d d̓ p̄ſcri
ptōe dr̄ ⁊ de vſucaptōe intelligi dꝫ.

Que res p̄ſcribi pn̄t vl̓ q̄ nō pn̄t.Rn̄ď
Gnālit oēs res ⁊ oē ius p̄ſcribi pōt:ex̄ eo.
ad aures.C.de p̄ſcrip.30.vl̓.40.an.ſicut i
rē.Excipiunt q̄dā.In p̄mis qdē i crimib⁹
nullo tp̄e p̄ſcribit:ſꝫ poti⁹ ex diuturnitate
tp̄is augēt:ex̄ de ſimo.cū in eccl̄ie.34.q.5.
qd̓ deo.Itē nō p̄ſcribit ꝯ obediētiā viſita‑
tōēm ⁊ ꝯ ꝓcuratiōēm q̄ rōe viſitatiōis de
bent:ex̄.e.cū nō liceat.⁊.c.cū ex officij.ex̄
de cen.cū inſtātia.Et talia qdē nō p̄ſcribit
ſubdit⁹:qꝛ ea dꝫ p̄lato.Alius tamen pōt
talia p̄ſcribere:vtputa abbas:vel alius p̄‑
lat⁹ p̄ſcribit ꝯ ep̄ꝫ circa ſubditos ei⁹.Et ſi
cut dicit Inno.i h° cāu lꝫ ſubdit⁹ aliq̄liter
p̄ſcribat:non p̄ſcribit noīe ſuo:ſed potius
nomine alterius cui de ſubiectiōe rn̄det:vt
in dicto.c.cū ex officij.Item eccl̄ie ⁊ cetēa
ſacra vel religioſa loca:decime:p̄mitie ⁊
oblationes nullo iure poſſunt a laicis pꝛe
ſcribi vel poſſideri.16.q.3.§.pōt.ex̄ de pꝛe
ſcrip.cāni que.⁊.c.ſi diligēti.Et de hoc ſ.
decime.3.§.xi.q incipit.vtꝝ decime pꝛe‑
ſcribi.Item nō poteſt p̄eſcribi limes:vel
qd̓ adhēt limiti ep̄atuū vl̓ p̄ochiarum.16.
q.3.licꝫ.⁊.c.inꝭ.ex̄ de ꝑoch.ſup eo.Nō eſt

·preſcripcio·

ue termini ep̄atuū vel pochiaruꝫ ꝯfundan
A Q̄ȯ bene colligiť ex iurib⁹ allegatꝭ. B
Limes tñ p̄dioꝝ poteſt p̄ſcribi.16.q.4.vo
lum⁹.ex̄ eo.q̄ꝛ. Jtē nec liber hō pōt p̄ſcribi
16.q.3.pōt. Jtē res publice que ſūt i vſu po
puli romani vel aliaꝝ ciuitatū: vt vie platee
pōtes aqueduct⁹: ꝛ h⁹ͦi nō p̄ſcribunť. Jn
tellige nec in toto nec i parte.ff.de vſucap.
vſucapionē.C.de opi.pub.l.p̄ſcriptio. A
Jn dicta.l.vſucapionē.dı̄: Uſucapionē re
cipiūt maxime res corporales exceptꝭ reb⁹
ſacriſſcis publicis populi Romani ꝛ ciui
tatū. Jtē liberi hoib⁹. B Jtē publice fū
ctiones ſiue ciuilis canon.q.ſ.ſolui dꝫ rei
publice p̄ agris nō p̄ſcribunť a colonis: vt
in dicto §.pōt. Jtē poſſeſſiōes agroꝝ non
p̄ſcribunť a colonis.C.de p̄ſcrip.30.vl.40
an.male agiť. Jtē res furtiue vel vi poſſeſſe
ſeu ēt que naſcūť ex eis nō p̄ſcribūť aut vſu
capiūť: vt i iſti.de vſucap.§.furtiue. A Jō
qȯ in hoc.§.notať i ſum.li.2.ti.5.q.124.ſm
Ray.ꝛ Hoſt. B

Que ſūt ſpēs p̄ſcriptōis. Rñ.ſꝫ Ray
Omiſſis multꝭ alijs due ſūt. Una ē eni lon
gi tēpoꝛ: vt decē ānoꝝ inter p̄ſentes: vl.20.
iter abſētes: ꝛ intelligunť p̄ſentes q ſūt i ea
dē p̄uincia: ſed hodie debēt intelligi i ciui
tate ſm Ac. vt nōtur.C.de preſcrip.lō.tēp.
cū i lōgi. A Jn glo.q̄ etiā aſſiḡt rōem: qꝛ
hodie ſingule ciuitates habēt ſua reginnia
ſicut olim ſingule p̄uicie. B De re vȯ ñ
differt vbicūqꝫ ſit: vt in ea.l. Alia p̄ſcriptio
ē longiſſimi tpis: vt 30.vel.40.ānoꝝ: ꝛ hec
locū hꝫ inť laicos vel p̄uatas pſonas.16.q.
3.§.pōt. Contra eccliās vȯ q̄ſcūqꝫ neceſſa
ria ē p̄ſcriptio.40.ānoꝝ: ſiue p̄uata pſona
ſiue ecclia ꝯ eccliam preſcribat.16.q.3.q̄s
actiōes. A Et ibi ſubdiť: Uſucapiōe trien
nij preſcriptiōe ſuū locū habētib⁹. B Et
q.4.nec decennij.excipiť Romana ecclia
ꝯ quā nō p̄ſcribiť niſi ſpatio centū annoꝝ
16.q.3.nemo.ex̄ eo.cū nobis. A Jdeꝫ i
ſum.eo.ti.q.125.niſi ꝙ ibi nōtur ſm Hoſt.
glo. Ray.ꝛ Ul.ꝙ preſētes itelligūť qui ſūt
in eadem prouincia. B

Quid ſi poſſedi rē tuā te p̄ñte p.5.an
nos: ꝛ demū te abſēte p alios.5. Rñ. Non
eſt ꝯpleta preſcriptio: ſꝫ ſicē duplicať decen
niū vbi nullo tpe fuiſti p̄ñs: ſic te abſēte dꝫ
duplicari quicqd d̄ decēnio reſtabat: vt.C
de p̄ſcrip.lō tēp.auc.ꝙ ſi q̄buſdā. A Jō
i dcā.q.125.ſm eundē Hoſt. B

Utrū i p̄ſcriptione regrať bona fides.
Rñ. ſic ſꝫ cāones. Scdꝫ aūt legeſ regritur
bona fides i p̄ſcriptōe 10.l.20.ānoꝝ.C.d̄ p̄
ſcrip.lō.tpe i auc̄.male fidi. A ibi dı̄ male
fidi poſſeſſore alienāte ceſſat vſucapio: ꝛ lō
gi tpis p̄ſcriptio ſi ver⁹ dñs ignorat ius ſuū
ꝛ alienationē factā. Spectať ergo.30.ānoꝝ
deſēſio. B Sꝫ i p̄ſcriptiōe.30.vel.40.an
noꝝ nō regriť.16.q.3.§.pōt.ꝛ ex̄ c.vigilan
ti.C.de p̄ſcrip.30.vel.40.an.cū notiſſimi.
ꝛ.l.ſiqs emptiōis.niſi velis dicē leges ip̄aſ
eē correctas: ex̄ eo.c.vlt.qȯ pōt papa facē
p̄pť piculū aīe: vt.s̄.papa.§.plt. A Po
tius vı̄ antepll. Et ſic ē v̄itas ꝙ dicte leges
ſūt correcte ſm Ray. Ho.ꝛ Jnno.ꝛ Ber.
vt notať i ſū.eo.ti.q.130. B Et regriť bo
na fides nō ſolū ab initio: ſed etiā i q̄libꝫ p̄
te p̄ſcriptiōis: vt in dicto.c.vl.ꝛ.c.vigilan
ti.ex̄ de reg.iur.poſſeſſor.li.6. Sꝫ ſcdm le
ges vbi regrebať bona fides ſufficiebat tm̄
eaꝫ ab initio habuiſſe: vt in dicto.§.pōt.ꝛ i
dicta.l.cū notiſſimi.que vt dixi p̄pť picu
lū animaꝝ ñ habēt locū. Hec nōt Jo.an.
ſup dicta regl̄a. A Et hoc ſatꝭ exp̄ſſe colli
giť in dicto.c.fi.vbi dı̄: Diffinim⁹ vt nulla
valeat abſqꝫ bona fide p̄ſcriptio tā canoni
ca q̄ꝫ ciuilis: cū generalr ſit omni ꝯſtitutiōi
atqꝫ ꝯſuetudini derogandū: q̄ abſqꝫ pecca
to mortali nō pōt obſeruari. Unn̄ oꝫ vt q p̄
ſcribit in nulla parte tpis rei habeat ꝯſciaꝫ
leſā aliene. Et ſi aliq doctores videanť dicē
ꝙ preſcribať debitū ſpatio.40.ānoꝝ etiam
ab eo q ſciebat ſe debitorē: pōt itelligi veꝝ
qñ ex hac ſcia non ꝯſtituiť male fidei: puta
qꝛ ex rōnabili cā cogitabat creditorē ſibi re
miſiſſe nō petēdo p tā longū tēp⁹ cū potuiſ
ſet petere ſi voluiſſet. Sꝫ i dubio remittere
non preſumit niſi ex amicitia vel parētela:
vel alia ꝯiectura aliud oñdatur: cum nemo
eſtimeť rem ſuā iactare.ff.de p̄ba.cū de in
debito. Jteꝫ iuris ignorātia nō facit aliquē
bone fidei poſſeſſorē: vt ſi qs credat pupil
lū vel illū qui curatorē hꝫ poſſe reꝫ ſuā alie
nare ſine auctoritate tutoris aut curatoꝝ.ff
de vſucap.nūqꝫ.ſm Ray.glo.ei⁹.ꝛ Ul.ꝛ
in ſum.eo.ti.q.126. Jteꝫ mala fides vēdi
toris ſeu p̄ncipalis auctoris nocet quo ad
p̄ſcriptioneꝫ.10.vel.20.annoruꝫ: vt in auc̄
male fidei.C.d̄ p̄ſcrip.lō.tē. Jtē qñ res fuit
furto ſeu vi poſſeſſa: niſi poſtea redierit i li
berā p̄tātē dñi. Alr̄ āt mala fides auctoris ñ
nocet p̄ſcribēti: i inſti.de vſucap.§.furtiue

cū ſequentib⁹: ⁊ nōꝭ in ꝺcā.q.126. Item ſi qs habeat ꝯſciam ꝺubiā nō vꝫ bone fidei: qa hec eſt bona fides vt recipiēs credat tradē tē eſſe ꝺn̄m: vel hēre ꝓbabiliꝫ ius alienādi. ſ. q ſit ꝓcurator vel tutor. ff. de ꝟbo. ſigni. l. bone fidei. ⁊ nōꝭ in ꝺcā. q. 126. ⁊ glo. i. ca. ſi. diligēti. ex̄ eo. niſi eēt ꝺubiū ſcrupuloſū ⁊ nō rōnabile: q2 ſi ei non ꝯſentiaꝫ nō obſiſtit bone fidei: ex̄ ꝺ ſen. exco. īquiſitioni. B

Utrū ille q ꝯpleta preſcriptiōe icipit habere malā fidē teneaꝫ reſtituē. R̄n̄. ſꝫ Ho. Si ex omni pte p̄ſcriptiōis habuit bonaꝫ fidē iā res illa facta ē ſua de bn̄ficio iuris. Un̄ tūc nō eſt ꝺicēdū q hēat ꝯſciam rei alienē: ſꝫ tm̄ rei q̄ fuit aliena. Idē Ber. Jo. an. ⁊ q̄i omnes. A Ut patet in ſū. eo. t. q. 131. B Si tm̄ qs haberet ꝯſciam i ꝯtrariū ⁊ non poſſet eā ꝺeponere teneret ad reſtitutionē A Ho⁹ fuit ꝺctm̄ Ray. vt pꝫ i ꝺcā. q. 131. B Sꝫ qs ꝺr̄ poſſeſſor bone fidei. R̄n̄. Bona fides itelligitur cū aliqs credit tradentē eē ꝺn̄m: vel habere ius ꝺiſtrahēdi: lꝫ erret in fcō. ff. de verb. ſig l. bone fidei. Et hec bona fides p̄ſumiꝫ: niſi ꝓbetur ꝯtrariū: ar. ff. de ꝓba. veri⁹ Quādoqꝫ ꝟo p̄ſumitur ꝯtrariū ꝓpter ꝺenunciationē. C. ꝺ rei. ven. ſi fundū. l. q2 mercaꝫ ꝯ leges. C. de agri. cēſi. l. quēad modū. li. xi. vel ſi emit a ꝓcuratore meo ꝑ colluſionē: vel q2 emit a ꝓdigo vl̄ luxurioſo cui bonis iterdictū ē. ff. ꝓ emptore q ſūdū. §. q ſciēs. ⁊. l. ſi qs. A Et ibi ꝺꝫ q emēſ ab eo q ſtati i malos vſus ꝯſumptur⁹ ē p̄ſumiꝫ male fidei: nec ibi ꝺiſtinguiꝫ vtꝝ ſit ei iterdicta admiſtratio bonoꝝ vl̄ nō. B Notanꝫ hec ex̄ eo. ſi diligenti. Idē Jo. an. A Hec itelligēda ſūt ſm ea q̄ añ ꝓximū. §. poſita ſunt in additione. B

Utrū i p̄ſcriptiōe req̇raꝫ iuſt⁹ titul⁹. R̄° Si ius cōe vel preſūptio nō ē ꝯ poſſeſſorē ſufficit bona fides: al' neceſſe ē allegare titulū ⁊ ꝓbari: niſi alleget p̄ſcriptio tāti tp̄is cui⁹ ꝯtrij nō ſit memoria. ex̄. c. ep̄m. li. 6.

Utrum in p̄ſcriptiōe req̇raꝫ poſſeſſio R̄n̄. Sic: ⁊ ꝺꝫ eē ꝯtinua: q2 ſi iterrūpaꝫ poſſeſſio itrrupta ē p̄ſcriptio. 16. q. 3. §. pōt. ex̄ eo. illud. Sed ſi fiat itrruptio ciuilis. ſ. per litis ꝯteſtationē nō currit amodo p̄ſcriptiō q2 preſumiꝫ titubaꝫ ⁊ malā fidē hēre. Hec Jo. an. ex̄ de reg. iur. l. ſine poſſeſſione. li. 6. A Hoc ꝓbatur in. ꝺ. §. pōt. 16. q. 3 B

Qualr iterūpaꝫ poſſeſſio naturalr. R̄° ſm Ray. p occupationē aque ſiue flumis occupātꝭ fundū. Itē ꝑ violētā ꝺeiectionē vel etiā ſi res ſit a poſſeſſore furto ſublata. ff. ꝺ vſucap. nāliꝫ. Itē ſi quocūqꝫ mō amiſit poſſeſſionē ſeu animū ꝺeſerēdi hūit. ff. de ſerui. vrb. p̄di. ſi heres. §. i. Cō. Inno. A Cō. ēt Ul. vt i ſū. e. ti. q. 127. ad fi. vbi. etiaꝫ ꝺꝫ ſꝫ glo. Ray. q ſolo aīo pōt qs ꝺiſinē poſſidē: lꝫ n̄ poſſit ſolo aīo acq̄rē poſſeſſionē B

Quō p̄ſcriptio itrūpaꝫ ciuilr. R̄° ſm Ray In iudicio trib⁹ mōis. p̄⁹ modo ꝑ libellū p̄ncipi oblatū. Et h⁹ valet tm̄ i qbus ꝺā actiōib⁹ q̄ āñales vocanꝫ: q2 poſt annū nō p̄nt moueri: ſicꝫ ē actio iniuriaꝝ ⁊ quedā alie: in inſti. de ꝑpe. ⁊ tēpo. ac. circa p̄ncipiū. Per talē ergo oblationē libelli ꝑpetuanꝫ. 2° ꝑ querelā iudici factā ⁊ ꝯuentionē rei Et h⁹ valet i oib⁹ actiōib⁹. C. de p̄ſcrip. 30. vel. 40. ānoꝝ. ſic in rē. Itē in oib⁹ actionib⁹ itrūpiꝫ p̄ſcriptio ꝑ liꝫ. conꝫ. C. de preſcrip. 30. vl̄. 40. ānoꝝ. l. fi. A Itē 3° ꝑ liꝫ. ꝯteſ. ⁊ hec in omnib⁹ valet: vt ꝺcā. l. fi. que ꝑ Ray. ad h⁹ allegaꝫ. ⁊ ad ſcōm allegaꝫ. l. ſicꝫ i rē. C. de p̄ſcri. 30. vl̄. 40. ānoꝝ. Et ad p̄mū facit. l. 2. C. qñ libel. p̄n. ob. ⁊ idē ꝑ oia ꝺicꝫ i q̄i liꝫ ꝯteſtatiōe. i. qñ aliqs ꝯuent⁹ i iudicio ſup reb⁹ imobilib⁹ q̄s poſſidet noīe alieno nominat ꝺn̄m i iudicio: ⁊ reportaꝫ indicijs in qb⁹ ꝺenūciet ꝺn̄o vt veniat aut mittat: ipo quoqꝫ nihilominus ꝺn̄o legitimis edictis vocato a iudice nō ꝯpareat iꝺ ꝺn̄s: tūc. n. lis ē q̄ſi cōteſtata ꝯ eū q̄ntū ad itrruptionē p̄ſcriptionis: ex̄ vt lite nō ꝯteſ. qñ. ⁊ notaꝫ i ſū. eo. t. q. 127. ſm Ray. ⁊ glo. ei⁹. B Extra iudiciuꝫ ꝟo itrūpiꝫ quqꝫ modis. p⁹ mō ꝑ vſuraꝝ ſolutionē ꝑ quā interrūpiꝫ p̄ſcriptio q̄ currē videbaꝫ ꝯ creditorē nō petētē ꝺebitū. C. ꝺ p̄ſcri. 30. vl̄. 40. an. cū notiſſimi. 2⁹ mō interrūpiꝫ ꝑ ſcꝺam cautionē qñ ꝺebitor facꝫ nouā cautionē: vt i ꝺicā. l. cū notiſſimi. 3° ꝑ ꝓteſtationē: qñ qs iuſto metu: vl̄ alia cā impedit⁹ non pōt rē ſuā petē: ⁊ ꝓteſtaꝫ corā iudice ordinario vel corā publicis ꝑſonis: ex̄ de offi. or. paſtoralis ex̄ de appel. l. ſi iuſt⁹. 16. q. 3. §. ſi poteſt. A In ꝺcō. c. ſi iuſtus ꝺiciꝫ: q p̄fata ꝓteſtatio qñ non pōt haberi iudex: poteſt fieri coram bonis viris: nec ꝺiſtinguitur vtrū ſint perſone publice vel non. B 4° per ꝺenunciationē factam colono: ex̄ vt lite nō cōteſ. c. qñ. C. vbi in rem actio expe. pōt. l. 2. A Iſta ꝺenūciatio ſit ꝑ citationē factam de parēdo iuri corā iudice ſuper re

quá poſſidet nomine alieno ſm glo. Ra y
vt in dcá. q.127. vbi ꝛ omnia q̃ in iſto. §. ha
bent nõnt ſm Ray. Gl. ꝛ Inno. B 5° p
ſynodalé ꝓclamationé: vtputa aliqs ſacer
dos ꝓclamat in ſynodo gnāli vl ꝓuinciali
ꝙ ali⁹ ſacerdos tenet rem eccleſie iniuſte: extra
co. ſanctorum.

In qb⁹ caſibus nó currit pſcriptio: lꝫ
nó inſt ipat. Rñ. ſꝫ Ray. i ſcptē. p° c ipe p
lati q male alienauit ré eccie. Ná q̃diu ip
ſe viuit. A ꝛ tenet eccliam ſm eun. Ray.
vt in ſũ co. ti. q. 128. B nó curru pſcriptó
ꝯ eccliam: vt nõtur. 16. q. 3. ſi ſacerdos. 2°
toto tpe vacatióis eccl̃ie q̃ petere hꝫ. 3° ſi p
lat⁹ eius hẽtic⁹ fuerit. De his duob⁹ ex̃ co.
c. 1. ꝛ c. audit. 4° tpe ſciſmatꝭ: ex̃ eo. cũ nob.
A Ibi dr̃ de preſcriptióe q̃ nó curru ꝯtra
Romaná eccliam tpe ſciſmatis. B 5° tẽ
pore excõicatóis ipi⁹ plati niſi ſit negligẽſ
i petendo abſolutioné: ex̃, de cõceſ. pben.
qꝛ. 6° ꝯ eum q é i etate pupillari. C. i qbus
cauſis nó eſt neceſ. l. fi. A Ibi gnālit dꝛ d
omnib⁹ minorib⁹: vt ꝯ eos nó currat pſcri
ptio niſi. 30. vel. 40. annoꝝ. Sꝫ i. l. ſic in rẽ
C. de preſcrip. 30. vel. 40. an. dꝛ ꝙ ꝯ pupil
lũ nulla currit preſcriptio. B 7° qñ qs in
ſta cauſa ipedit⁹ nó pót agẽ: ex̃ d appel. ex
róne. ff. qbus ex cau. ma. l. ꝙ quidẽ. ꝛ. l. ñ
eni. A Ibi dꝛ: Nó. n. negligẽtib⁹ ſubuẽit
ſed neceſſitate reꝝ ipeditꝭ. B 16. q. 3. por
ro. ex̃ de elec. ne ꝓ defectu. De hoc vide. j.
§. plt. A Idẽ i dcá. q. 128. B

Utꝝ currat pſcriptio ꝯ eũ q aliqd diu
ſoluit ſine cá. Rñ. Nó currit ſed pót ptinẽ
qd nó de iure pſtint ẽt ſi diu illd ſoluerit. C
de agri. ꝛ cẽſi. l. ſiib⁹. ex̃ d cenſi. pueniᵗ. 16
q. 3. clici. ꝛ c. ſi eps. A Idẽ nõt glo. 10. q.
3. c. qꝛ. Nõtur ẽt in dcá. q. 128. ad fi. B

An currat preſcriptio ꝯ eũ qui nó pót
agere. Rñ. Regularit nó currit niſi poſtq̃
qs agẽ pót iure nó ipediẽte. Uñ ꝯ filiũfa
milias nó currit preſcriptio i reb⁹ aduenti
cijs: niſi ex quo fuerit libat⁹ a p̃ria poteſta
te: nec mulieri i dote niſi ſoluto mr̃imonio
vl viro vergẽte ad iopiá: nec creditori niſi
exñte debiti petẽdi ꝯditióe: vel aduenienie
die. Probãt hec. C. de ánali excep. l. 1. ꝛ. §.
fi. ꝛ. C. de iure do. l. in reb⁹. §. oĩs. ꝛ. C. de p
ſcrip. 30. vl. 40. an. l. cũ notiſſimi. §. illd át
Ex quo nõ ꝙ ſi credidi tibi cẽtũ vſqꝫ ad. x.
ános non icipit currere pſcriptio ꝯ me: niſi
poſt illos decẽ ános. A Ḣ° hẽtur i dicto
§. illud. Et idem qd i hoc. §. notat in ſũ. co.
ti. q. 129. ſm Ray. B

P Reſumptio

tripliciter dꝛ
Primo mo
do circa alium ſm ꝙ iuriſte cõuer
ſumunt quá ꝛ Hoſ. diſtinit ſic: Preſum
ptio eſt alicuius facti dubij: quádoqꝫ ple
na: quandoqꝫ ſemiplena probatio. Et de
hac habes. s. cõicare. §. 18. q incipit: Utrũ
corpus xp̃i debeat dari ſuſpectꝭ. ꝛ. s̃. cleric⁹
3. §. fi. ꝛ. s̃. matrimoniũ. 8. §. 3. ex̃ co. per to
tum. A Et quale peccatũ poſſit circa h°
occurrere: pꝫ per Nico. d lira ſup. 7. Mat
th. vbi dicit. Sciendũ ꝙ aliqs pót preſu
mere ſeu iudicare malũ de ꝓximo multi
pliciter. Uno mó ex euidẽtia facti: vt cũ ali
quis iudicat aliquem homicidaꝫ qꝛ vidit
eum interficere hominé. Et hoc nulluꝫ eſt
peccatũ. Alio modo ex ſignis euidẽtibus
vt ſi aliquis iudicat fornicatorem aliquem
qꝛ vidit eum nudũ cum nuda: ſolũ cum ſo
la. Et hoc ſimiliter nulluꝫ eſt peccatum. 3°
mó ex ſignis leuib⁹. Et i hoc iudicio tri
plex é grad⁹. Prim⁹ é quádo ex leuibus
ſignis aliquis incipit dubitare de bonitate
fratris. Et hoc eſt peccatũ veniale: qꝛ ꝓce
dit ex humana infirmitate: ꝛ hoc non vo
catur iudicium. ſ. proprie: ſed ſuſpitio. 2⁹
gdus é quádo ex talib⁹ ſignis firmit tenet
in animo ꝙ frater ſit malus. Et hoc prope
dicitur iudicium: qꝛ iudiciũ importat ſen
tentiá. Et hoc eſt peccatũ mortale ſi maluꝫ
qd iudicat de frẽ ex leuib⁹ ſignis ſit de ge
nere peccati mortalis. Peccatum. n. mor
tale é qd ꝯtrariat charitati. Qd aũt aliqs p
dicto mó iudicet frem é ꝯ charitaté fr̃nam
3⁹ gradus é qñ ex leuib⁹ ſignis nó ſolũ pdi
cto mó iudicat: ſed ẽt ꝓcedit ad punitioné
fr̃is ſic de fcó. Et h° é grauí⁹: qꝛ nó ſolum
ꝯ charitaté: ſed ẽt ꝯ iuſticie equitaté. Et de
talib⁹ intelligit illud ꝟbũ: Nolite iudicare
ꝛc̃. B 2° dicitur pſumptio circa ſeipſum
ſ. qñ aliquis vltra rationem de ſeipſo preſu
mit: de qua quidem Tho. ſcda ſecunde. q
130. dicit ꝙ opponitur magnanimitati ſm
exceſſum: ꝛ etiá pꝫ p phm 4° ethicorum
vbi dicit ꝙ preſumptuoſi ꝓpter exterioré
fortunam fiunt deſpectores ꝛ iniuriatores
aliorum. Et talis preſumptio vt ibidemꝫ di
cit Tho. ſine dubio peccatuꝫ eſt quaſi ꝯ na
turalé ordiné exiſtens. ſ. vt qs aſſumat ad
agenduꝫ ea que preferunt ſue ꝟtuti pers

net ad rõnẽ preſũptiõis: ſicut ipm nomen
manifeſtat. Huic ergo preſũptiõi ſm deſe
ctũ opponit puſillanimitas: de qua hr̃. j.
puſillanimitas. ⁊ inter hec vitia media vir
tus ẽ magnanimitas. 3° modo dr̃ preſum-
ptio circa deũ. ſ. iordinata de deo ſpes. De
qua Tho. ſcda ſcde. q 21. dicit ſic: Sicut fal
ſũ ẽ q̄ deus penitẽtib9 nõ idulgeat: vel q̄
peccãtes ad pniaз nõ ↄuertat: ita ⁊ falſũ eſt
q̄ i peccato pſeuerantib9 veniã ↄcedat: ⁊ a
bono ope ceſſantib9 gliã largiat. Cui eſti-
mationi ↄformit ſe habз preſũptionis mo
tus: ⁊ iõ ẽ peccatũ min9 tñ q̃ deſperatio q̃
to magis ppriũ ẽ deo miſereri ⁊ parcẽ: q̃
punire. Et hec preſũptio oppõit ꝟtuti ſpei
⁊ vitio deſpatiõis: de q̃. s̃. deſperatio.

P Rimas. Quere ſupra patri-
archa.

P Rimitie. Primitia ſз Ray
eſt pars frugũ ſiue
fructuũ dño offerẽda. A Idem
in ſum. li. i. ti. 15. q. 46. B

Utrũ hoĩes teneant ad ſoluendũ pmi-
tias. Rñ ſm Tho. 2ª 2e. q. 86. Primitie p
tinent ad ius nãle. ſ. vt hõ ex reb9 ſibi datis a
deo aliqd exhibeat ad ei9 honorẽ. Sed q̄
talib9 pſonis. ſ. ſacerdotib9 exhibeant: aut
de pmis fructib9: aut i tali q̃titate. A. ſ.
ſm modum i veteri teſtamẽto determiatũ
de quo ſeqt. B Hoc qdẽ fuit i lege veteri
iure diuino determinatũ: i noua autẽ lege
diffinitur p determinationeз ecclie ex qua
hoĩes obligant vt pmitias ſoluãt ſm con
ſuetudinẽ patrie ⁊ indigentiã miniſtrorũз
ecclie. A Con. Ray. vt in ſũ. eo. ti. q. 47.
B Per qd concludi ẽt põt qb9 dãde ſint
ſ. his qb9 eſt ↄſuetũ: ⁊ q eis magis idigẽt. A
in ſũ. eo. titu. q. 48. dr̃ ſз Ray. ⁊ Hoſti. q̄
pmitie dãde ſit ſacẽdoti pochiali. Sз Gof.
dic̃ q̄ diuidẽde ſũt ſic̃ decime: vt ibi d quo
s̃ decime. 3. Nec poſſunt intelligi niſi aliud
appareat de conſuetudĩe: vt pretactũ ẽ ſm
Tho. B Et eodeз mõ pз quota pars ſit
dãda. Nã ⁊ ſm Inno. ex quo nõ iuenitur
expreſſũ de q̃titate relinqt arbitrio dantis
niſi conſuetudo aliđ inducat. Un̄ ⁊ Addit
Ray. q̄ ſi ecclia eẽt tenuis: nec hẽret ſacer
dos vñ poſſet ſuſtẽtari ampli9 dandũ eſſet
A i. ↄſuetudo eẽt eligẽda p quã ampli9 ſol
uit: vel ſaltem media qñ varie ſũt ↄſuetudi
nes ſm eundẽ: vt in ſum. eo. ti. q. 49. B
ar. 10. q. 2. §. hoc ius. Ubi aũt nõ eſt ↄſuetu
do q̄ pmitie ſoluant: ⁊ eſt obtẽta a tpe de
quo nõ eſt memoria: nõ ſoluẽtes ſз Guil.
excuſãt. A Hoc verũ ſm eundẽ: ſi h9i con
ſuetudo ſit ſine contradictione obtenta: vt
in dicta. q. 49. B

P Rinceps. Quomodo prin
ceps ⁊ qcũq3 do-
minus ſeclaris ſbſit pape: habetur
s̃. papa. §. 3. circa fi. Et de matia pncipis
vide ſupra dominus.

P Riuilegium. qd ſit. Rñ.
Priuilegi
um ẽ puatum ius ↄ̃ ius cõe indul-
tum. Nã niſi aliqd indulgeret nõ eẽt pui-
legiũ: ex̃ de ꝟbo. ſig. abbate. ex̃ eo. in his.
A Idem in ſum. li. 2. ti. 5. q. 159. ſm Ho-
ſtien. ⁊ Goff. B

Utrũ aliqd pſit puilegiũ qđ continet
ius cõe. Rñ. Tale puilegiũ quãdoq3 ↄce-
ditur: ex̃ de pcu. q2 in cauſis. ⁊ non eſt fru
ſtra: ſed potĩ9 dat multiplex cauſis. p° q2 ma
gis ſolet timeri qđ ſpãlit phibet q̃ qđ ge-
neralit. 23. di. quãq3. A Hoſt. cui9 fuerũ
dicta: q̃ in hoc. §. habent: vt pз in ſum. eo.
ti. q. 60. in hoc ſic dicit: Magis conſueuit ti
meri qđ ſpãlit cauet q̃ qđ generalit idulge
tur. B Itẽ multi quãdoq3 ſciunt puile-
gia talia ⁊ ignorãt iura. Itẽ cum frequent
iura male obſeruentur: ipſa per puilegia i
nouãtur: ex̃ de treu. ⁊ pa. c. 2.

Quis poſſit ↄcedẽ puilegiũ. Quicũq3
põt legẽ facẽ ⁊ in qb9 põt: põt ⁊ puilegiũ i
dulgere: vt papa i ſpũalib9: ⁊ ẽt q̃ndoq3 in
tẽporalib9: vt i terris ſue tpalis iuriſditõis
vel qñ iuriſditio ad eũ deuolueret: vt dr̃. s̃.
papa. §. 4. circa fi. Et nõ hic ſm. Ber. q̄ ec
cleſia Romana ſiue papa nũq3 conſueuit
aliquẽ ↄ̃ ſe puilegiare: ar. C. de ſacroſanc.
ec. iubem9 nullã. ⁊ ar. ex̃ de pſcrip. cũ ex of
ficij. Qđ ẽ ↄ̃ eos q dicũt vel potĩ9 fingũt ſe
habere puilegia q̄ poſſint iudicare d reſcri
ptis pape: ⁊ q̄ abſq3 eorũ approbatiõe ñ ſit
pcedendũ ſm reſcripta pape ⁊ h9i. Itẽ po
teſt ↄcedẽ puilegiũ iperatori i tpalib9: ſз nũ
q̃ i ſpũalib9: q2 de eis nihil põt ſtatuẽ. 96
di. bñ qdẽ. Itẽ põt ↄcedẽ puilegiũ eps: ex̃
de reli. do. cõſtitut9. ex̃ de cẽſi. cũ venerabilis
16. q. 2. viſis. ex̃ e. cũ oli 2°. miſo p°. dũ tñ fa
ciat volũtatẽ ſui capli: ex̃ d iureppa. paſtora
lis. ex̃ de exceſ. pla. ſic̃ vnire. Multo forti9
ptiarcha: ex̃ de cle. nõ reſi. cũ ad hoc. A
Hoc fuit dictũ Hoſti. q ⁊ addidit. Et bre-

uiter intelligi pōt: q̄ quicūq̄ pōt conſtitu-
tionē facē: ⁊ quatenꝰ: ⁊ ī quibꝰ pōt: ⁊ p̄uile-
giū ⁊ indulgētiā pōt dare. Et idē qd̄ in hͦ
§. nōtur in ſū. co. ti. q. 162. ſm eundē Ho.
⁊ Ber. ⁊ Gof. B Quis aūt poſſit legē fa
cere: require. ſ. lex. §. i. ⁊. 2.

Quis poſſit p̄uilegiū īterpretari. Rn̄.
ſm Hoſt. Si v̄ba ſūt obſcura ſiue ambi-
gua: tūc eſt eiꝰ interpretari cuiꝰ eſt cōdere
⁊ iterum negociū ſuſpēdet: ex̄ de ſen. exco.
inī alia. ex̄ de iudi. cū venissēt. Si v̄o non
ſunt v̄ba obſcura vl̄ ābigua tūc dz diligēt̄ te
nor ꝯſidera-i: ex̄ eo. porro. ⁊. c. recepimus.
⁊ poiꝰ iſiſtēdū ē ītentiōi p̄uilegij q̄ȝ verbis
i. q. i. marchio. 38. di. ſedulo. ex̄ de v̄b. ſig.
ītelligētia. ⁊. c. in his. Et q̄ātuȝ fieri pōt la-
tiſſime ē interpretandū: ex̄ de dona. cū dile
ctus. ff. de ꝯſti. p̄nci. beneficia. niſi p̄iudicet
iuri alieno: q: tūc reducit ad ius cōe: ex̄ de
ꝯſue. cū dilectꝰ. §. pl̄t. ⁊ ſi. dū tñ aliqd ope-
ret: vt. ſ. §. i. Con. Inno. Ber. ⁊ Gof. A
Idē in ſum. co. ti. q. 163. B

Utrū p̄uilegiū amittat̄ p actū ꝯriuȝ vl̄
ñ vtendo: ⁊ in q̄ȝto tp̄e. Rᵒ Multi circa hoc
dixerūt multa. Un̄. Ber. ex̄ de cōſti. cū ac-
ceſſiſſent. poſt multas opiniones recitatas
ꝯcludit ſic. Meliꝰ vī dicendū q̄ ſicut ſūt di
uerſā p̄uilegia ⁊ in diuerſis caſibꝰ cōceſſa:
ſic quodlibet p̄uilegiū locū habeat in ſuo
caſu: ſicut in p̄ſcriptione ī qua diuerſa tp̄a
requirunt̄: vide. ſ. p̄ſcriptio. A Dic q̄ p̄
uilegiū amittit̄ aliqñ p actum ꝯriū: quo ca
ſu ſi ſit ꝯceſſū in fauorē p̄ſonarū amitt̄ēt p
vnicū actum: ex̄ de cōſti. cū acceſſiſſēt. vbi
dī de quibuſdam canonicis qbus fuerat
ꝯceſſum ne tenerent̄ hēre p̄micerū. Quod
ſi poſtmodū p̄micerū elegerit nō poſſunt
ampliꝰ vti dicta ꝯceſſione. Si v̄o ſit ꝯceſſū
in fauorē eccl̄ie: puta ſi alicui religioni ſiue
monaſterio ſit ꝯceſſū q̄ nō teneat̄ ſoluē de
cimas: nūc nō amitt̄ p̄uilegiū: niſi p̄latus
tāto tp̄e ꝯriauerit: q̄ p̄ſcriptio ſit ꝯpleta ſal
tē lapſu. 30. ānoꝝ: ex̄ de p̄uil. ſi de terra. ⁊. c.
accedētibꝰ. lȝ alȝ p̄ſcriptio nō currat ꝯ ec-
cleſiā niſi. 40. ānis: q: cū p̄uilegiū ꝯ iuſ cōe
ꝯcedat̄ citiꝰ amitt̄. Nā de facili res ad na
turā eiꝰ reuertit̄ ſm Hoſti. ⁊ in ſum. li. i. ti.
15. q. 14. Itē perdit̄ p ꝯriā ſniam: p p̄ſcri-
ptionē: p renunciationē: p reuocationē: et
p abuſionē. xi. q. 3. p̄uilegiū. Et de his ple-
nius notat̄ p Hoſt. vt p3 in ſum. dcā q. 14.
⁊ li. 2. ti. 5. q. 164. B

Sed qd̄ cū aliqs allegat ⁊ oſ̄dit p̄uile
giū: ſed nō ſruatur ei. Rn̄. ſm Ho. Nō de
bet illi iputari. ff. cōmodati. l. ad eos non
obſtāte ſi obijciat̄ q̄ nō ſuit vſuſ: vl̄ q̄ ꝯriū
factū ē. Quō. n. vtet̄ p̄uilegio q vti nō per
mitti. Niſi forte ſi ſnia feret̄ ꝯ eum ⁊ non
appellaret: ex̄ de ſen. ⁊ re iudi. ſuborta. Sȝ
ille q ſe opponit puniēdꝰ ē: ex̄ eo. dilecti. A
Idē in ſum. li. 2. ti. 5. q. 165. B

Qn̄ p̄uilegiū dȝ reuocari. Rn̄. ſȝ Ho
ſti. Nō decet q̄ reuocet̄ ſine cā: ſed cum cā
poteſt ⁊ dȝ reuocari: vt puta ſi aliqbus reli
gioſis ꝯceſſū ſit p̄uilegiū de nō dādis deci
mis p̄pter coꝝ paup̄tatē deinde ditati ſūt
ita q̄ etiā dādo decimas poſſunt cōmode
ſuſtētari: tñ dādo enormit̄ leduni p̄ochia
les eccl̄ie: dȝ ceſſare p̄uilegiū. Et ſic itellige
ex̄ de deci. ſuggeſtū. ⁊. c. nup. Itē ſi qs non
ſeruat p̄uilegia ſup̄ioꝝ ꝯceſſa ſubditis: etiā
ip̄ius p̄uilegiuȝ merito reuocat: ex̄ e o. di
lecti. Sed nō hic q̄ ſi ſup̄ior ex certa ſcien
tia ꝯfirmauit p̄uilegiū ꝯceſſum ab īferiorē
nō poterit reuocari poſtea p inferiorē. 25.
q. 2. p̄uilegia. i. ⁊. 2. ⁊. c. ſequētibꝰ. A Idē
in ſum. co. ti. q. 164. ſm Ho. q ⁊ addit: Iō
Imp̄ator vel rex p̄uilegiū ꝯceſſū eccl̄ie ēt
p dn̄m papā quē ꝯſtat ſup̄iorē eē omnibꝰ
ex certa ſcientia ꝯfirmatū nō poterit reuo
care. B De p̄uilegijs exēptōis ⁊ de ip
ſis exēptis: hēs plura. ſ. exemptus.

P Robatio. Per q̄ aliq̄ pro
bāt̄. Rᵒ ſȝ Ber.
Sicut p teſtes ⁊ iſtrumēta p̄bātur
aliq̄: ita etiā ſcriptura antiquoꝝ libroꝝ fac
fidē: ex̄ eo. cū cām. ex̄ de p̄ſcrip. ad audien
tiam. Item ſi rep̄iat̄ ſcriptura in aliq̄ colū
na vel lapide ei ſtat. 24. q. 2 ſane. 2. Sed ad
hoc Ho. ſic addit: Caue tñ ibi: q: nō oīa
talia faciūt plenaȝ fidē: ſed illa tñ que ſub
fideli cuſtodia remanēt: cetā adminicula
p̄ſtant nō p̄bationē. A Idē in ſum. lib.
2. ti. 5. q. 177. vbi ⁊ addit̄ q̄ dcā cuſtodia d̄
bet eē etiam publica ſm eundē Hoſt. B

Rofeſſio. De mā p̄feſſiōis
quere. ſ. nouiꝰ
⁊ ī. religio. 4.

Romiſſio. Quid de illo q
aliqd p̄miſit ⁊
poſtea nō facit. Rᵒ ſȝ Tho. ſcda ſe
cūde. q. 110. Si ille q p̄mittit aliquid habȝ
animū faciēdi qd̄ promittit nō mentitur a
q: non loquitur ꝯ illud qd̄ gerit in mente

Si v̄o

ñ facit qꝺ ꝓmiſit: ũc videt̃ iſidelit̃ agẽ p̱ hoc
ꝙ aīum mutat. Pōt tñ excuſari ex duob⁹
Uno mō ſi ꝓmiſit illud ꝙ ē manifeſte illici
tū: qꝛ ꝓmittēdo peccauit: mutādo aũt ꝓpo
ſitū bñ facit. A Facit. 22. q. 4. i malis. B
Alio mō ſi ſũt mutate ꝯditiōes pſonaꝝ ⁊ ne
gociorū. Ut. n. dicit Seneca i li. de bñficijs
ad hoc ꝙ hō tenatur facẽ qꝺ ꝓmiſit regrit̃
ꝙ oia imutata pmaneāt. Uñ ⁊ apls ñ ē mē
tit⁹ nō iplēs qꝺ ꝓmiſit cū nō iuit corinthū
2. Cor. 1. ⁊ hoc ꝓpter impedimēta q̄ ſupue
nerũt. Et nõ ſ ʒ Ber. ꝙ ex nudo pacto ſine
ꝓmiſſione orit̃ actio: lʒ ſm leges ſit ꝯtra Et
ꝙ mortalr̃ peccat recedēs a pacto: nõt̃ hoc
ex̃ de pac. c. 1. A. i glo. Et ad hoc facit qꝺ
nõt Tho. ſcꝺa ſcꝺe. q. 110. arti. 4. vʒ ꝙ oē
mēdaciū qꝺ venit ꝯ honorē dei vl̃ dānū ꝓxi
mi pniciosū dr̃ ⁊ mortale. B In altnati
uis ꝓmiſſiōibus ⁊ debitis electio ē debitoris
⁊ ſufficit alteꝝ adipleri: i Inſti. de act. §. p̄ſca
ex̃ de reg. iur̃. in alternatis. li. 6.

P Rudētia carnis

vtrū ſit peccatū. R̃ñ. ſʒ Tho. ſcꝺa ſcꝺe. q. 59. Prudētia carnis ꝓprie dr̃ qñ aliqs bona carnis habʒ vt vltimū finē vite ſue. Hoc aũt manifeſtū ē ꝙ ē peccatū: qꝛ p̱ hoc deordinatur circa finē vltimū q nō ꝯſiſtit i bonis corpis: ſʒ anime. Uñ ad Ro. 8. Prudētia carnis inimica ē deo. Et ſiquidē prudētia carnis accipiat̃ ſm abſolutā prudentie rōem: ita. ſ. ꝙ in cura carnis ꝯſtituat̃ vltimus finis totꝰ vite: ſic ē peccatū mortale A qꝛ prudētia ꝓprie ē circa ea q̄ ſũt ad finē totꝰ vite ſtudioſa inqſitio: vt pōt colligi ꝑ eundē Tho. i ſū. li. 3. ti. 34. q. 231. vbi nontantur oia q̄ in hoc. c. habēt̃. B Si vero accipiat̃ ſm rōem pticular̃ prudētie: ſic ē peccatū vēiale. Cōtingit. n. ꝙ qñq3 ꝙ aliqs iordiate afficit̃ ad aliqꝺ delectabile carnis abſq3 hoc ꝙ auertat̃ a deo p̱ peccatū mortale. Uñ nō ꝯſtituit finē totꝰ vite i delectatiōe carnis. Et ſic hr̃e ſtudiū ad hāc delectationē aſſeq̄ndā eſt pctm̃ veniale. Si vo aliqs curā carnis referat in finē honeſtum puta cū aliqs ſtudet comeſtioni ꝓpt̃ corporis ſuſtētationē nō vocat̃ prudētia carnis qꝛ ſic vtit̃ hō cura carnis vt ad finē pducatur. Notādū ēt ꝙ ſub prudētia carnis cōpꝛhēdit̃ etiā prudētia huiꝰ ſecli: qꝛ ēt exteriores res mūdi appetimꝰ ꝓpter carnem.

P Ubes.

Require ſupra i impubes.

Ublice honeſtatis

iuſticia: vide. ſ̄. ipedimentũ. 13.

Udicitia.

Sic ponit Tho. ſcꝺa ſcꝺe. q. 151. nomē pudicitie a pudore ſumit̃ i quo verecūdia ſignificat̃. Et iō oʒ ꝙ pudicitia ꝓpꝛie ſit circa illa de qbꝰ hoīes magis verecūdāt̃ Maxime aũt v̉ecūdant̃ de actibꝰ venereis: vt dicit Augꝰ 14. de ciuitate dei. Uñ neq3 actꝰ ꝯiugal̃ v̉ecundia caret: ⁊ hoc iō: qa motꝰ mēbroꝝ illoꝝ iperio rōis nō ſubdit̃ Verecūdatur aũt homo nō ſolū de illa mixtione venerea: ſed etiā de quibuſcunq3 ſignis eiꝰ: vt dicit pħs 2° rhetorice. Et iō pudicitia attendit̃ circa venerea ⁊ p̄cipue circa ſigna venereoꝝ: ſicut ſũt aſpectꝰ ipudici oſcula: tactꝰ. Et qꝛ hec mag̃ ſolēt deꝑhendi: iō pudicitia mag̃ reſpicit hꝰ iexteriora ſigna. Caſtitas aũt mag̃ reſpicit ipam venercam commixtionē interdum tamē vnū pro alio ponitur.

Unitio ſine culpa

niſi ſubſit cauſa nō eſt aliqs puniendꝰ: ex̃ ꝺ re. iur̃. ſine culpa. li. 6. De punitione quā hʒ facere p̄latꝰ q̄ret. ſ̄. correctō p̄mo. Itē ſ̄. diſciplina. Itē ſ̄. pena. 1. Item de punitiōe an ſit dimittēda ꝓpter ſcandalum: vide. ĩ. ſcandalū. §. 6.

Urgatio

qd ē. R̃°. ſʒ Ray. Eſt de obiecto crimine innocētie oñſio. ſ. p̱ iuramētū vl̃ alio ꝺbito mō ſʒ Hoſ. et hʒ duas ſpecies. Una dr̃ purgatio cāonica: alia dr̃ vulgar̃. Canonica fit qñq3 p̱ ſolū iuramētū ipſius diffamati: qñq3 etiā p̱ iuramentum teſtiū ꝯpurgātiū. ſ. ⁊ iurātiū ꝙ credũt illū verū iuraſſe ⁊ innoxiū eē. Et iſta purgatio approbat̃ tanq3 bona. 2. q. 5. fere p̱ totū. Ulgaris vero purgatio ē q̄ a vulgo inuēta eſt: vt ferri cādentis: aq̄ feruētis: ſeu ēt frigide: duelli: ⁊ hꝰi. Hec in totū reprobata ē tanq3 a diabolo inuenta. 2. q. 5. mēnā. ⁊. c. ꝯſuluiſti ⁊. c. mōamachiā. Et ē ꝯtra illud Deut°. 6° Matth. 4. ⁊ Luc. 4. Non tētabis dñm deum tuum. vi in. c. monomachiam. in fine et 22. q. 2. queritur. Et de iſta mā hēs ſ̄. duellū §. plt. A Idem in ſū. li. 3. ti. 31. q. 1. ⁊. 2. ſm Ray. ⁊ glo. eius. B

Sʒ quādo ē indicēda purgatio. Rñ. Qñ quis ē publice īfamat⁹ de crimie: ꝛ cōnici nō pōt ſeu ēt nō excuſat: ex̄ de purga. cano. nos int alia. A vel etiā ꝓpter aliam crimis vehemētē ſuſpitionē: vt in. c. int ſollicitudies: ex̄ eo. de quo. j. §. fi. B

Sʒ cū quot pſōis dʒ fieri purgatio. Rꝫ° ſm Ray. Numer⁹ ꝯpurgatoꝝ taxabitur arbitrio boni iudicꝭ. Qñq₃. n. maior: qñq₃ minor numer⁹ taxād⁹ ē ſm ꝙ īfamia vl' crimē ſūt magꝭ vl' min⁹ grauia. 2. q. 5. ꝑſbyt ꝛ. c. omnib⁹ i fi. Vñ Inno. īdixit cuidā decano purgationē cū. 14. ſui ordis: ex̄ de purga. cano. int ſollicitudies. ꝛ cuidā epo īdixit purgationē cū duob⁹ abbatib⁹ tm̄: ex̄ d̄ pur. ca. cū ī iuuētute. Et ad h° ex̄ d̄ accu. cū. p. A Idē in ſum. eo. ti. q. 8. B

Quales debēt eē ꝯpurgatores. Rꝫ°. Si poſſūt hēri aliq eiuſdē ordiſ vl' dignitatꝭ hēri debēt: ex̄ de pur. ca. int ſollicitudines alſ ſi hēri nō poſſunt: puta qꝛ illi ſūt inimici cū alijs iferioris ordis: vl' etiā cū laicis poſſet q₃ ſe purgare. 2. q. 5. ſi legitie. ꝛ. c. omnib⁹ i fi. ex̄ de pur. ca. cū ī iuuētute. di. 81. clici. Debēt tm̄ eē viri catholici. A ꝛ vita ꝓbati: vt in. c. int ſollicitudies. de quo. j. B ꝛ q cōuerſationē ꝛ vitā ei⁹ ēt trāſacto tpe nouerit A nō ſolū in pn̄ti: vt i tex. qui ſeqꝉ. B vt in dcō. c. int ſollicitudies. ꝛ. c. ſe. Quin etiā cū mulierib⁹ religioſis ꝛ honeſtis poſſʒ ſe q₃ purgare. 18. q. 2. i decima i fi. A Idē in dicta. q. 8. B

Corā qb⁹ dʒ fieri purgatio. Rñ. Si aliqs ē infamat⁹ apud ppl'm dʒ ſe purgare i publico. Si apud cleꝝ: coraʒ clero. Si in vtroq₃ caſu corā iudice. 23. di. illud. 22. q. 5. de crimie. A Idē in dicta. q. 8. B

Que forma iurāmēti i purgatorio. Rꝫ° Forma taliſ erit: Ego. N. iuro ꝙ nō feci tale qd per me: nec mādaui: nec ꝯſuluī: nec fauorē: nec auctoritatē dedi: di. 50. ſiqs vidua. 2. q. 5. auditū. ex̄ de pur. cano quotiēs ꝛ. c. fi. Pōt etiā addi. Nec ratuʒ habui ꝙ meo noie factū fuerit: ex̄ de reſti. ſpo. cū ad ſedē. ff. de v ꝛ vi. l. 3. §. cū. ꝓcur. A Quidā etiā addūt: nec ſciui vl' ſi ſciui ꝓhibē nō potui: vt i dcā. q. 8. vbi notanꝉ omnia que in iſto. §. habētur. B Cōpurgatores v̄o iurabūt ſic: Iuro ſiue iuram⁹ ꝙ credim⁹ veꝝ eſſe illud qd̄ iſe iurauit: ex̄ eo. quotiēs. Vl' breui⁹ ſm Gof. Infamat⁹ iurabit ſe inmunē a crimie de quo īfamaꝉ. A Hec forma expſſe reprobaꝉ: ex̄ eo. c. fi. Id̄ ꝑma melior eſt. B Et compurgatores iurabūt ſe credere illum verum iuraſſe. B

Quid ſi infamat⁹ defecerit i purgatiōe Rꝫ°. Punieꝉ tanq̄ ꝯuict⁹: ex̄ d̄ accu. cū. p. ꝛ ex̄ de ſimo. de hoc. ꝛ. c. iſinuatuʒ. Si v̄o purgationem rite fecerit iudex ſine mora ꝛ difficultate dʒ ſuſpēſionē ſi forte facta fuerit relaxare: ꝛ eū ab īfamia crimis abſoluē A Et eū boni teſtimonij āñūciare: vt i. c. qd̄ ſeqꝉ. B ex̄ de pur. cano. ex tuaꝝ.

Quid ſi purgatio nō fuit rite facta. Rꝫ° Si nō fuit facta corā ſuo iudice: vl' ēt corā eo: ſed fuit facta purgatio vulgarꝭ etiā ſi infamat⁹ abſolut⁹ fuerit: nihilomin⁹ tenebiꝉ iterū canonice ſe purgare: ex̄ de pur. ca. ex tuaꝝ. ꝛ. c. cū dilect⁹. A Idem in dicta. q. 8. ſm Ray. B

Vtꝝ purgatio ſemꝑ ſit recipiēda qñ infamat⁹ offert eā. Rñ. ſm Ray. duo caſus ſūt i quib⁹ nō dʒ recipi. Vn⁹ ē qñ crimē eſt notoriū. Alī eſt qñ ē accuſator ꝛ offert ꝓbationē: ex̄ de pur. cano. c. 2. ꝛ. c. cū dilect⁹ A Hoc fuit dcm̄ Ray. vt patet i dcā. q. 8. per dictū. c. cū dilect⁹. ſiue. c. 2. quod ad hoc nihil facere videtur. B

Vtꝝ iudex poſſit indicē purgationē ei quē ſuſpectū hʒ iſe tm̄. Rꝫ° Nō niſi forte accuſat⁹ fuerit ꝛ remaneat ſuſpectus ſuo epo aut ſacerdotib⁹: aut honeſtꝭ virꝭ. 2. q. 5. oib⁹. A. ſ. qñ ex iſo ꝓceſſu: lʒ delictū ñ ſit plene ꝓbatū tm̄ accuſat⁹ remanet ſuſpect⁹ etiā ſoli iudici: vt pʒ in ſū. eo. ti. q. 9. vbi hec notāꝉ ſʒ Ray. Et fac ex̄. c. int ſollicitudies. B

P Vrgatoriū. Ignis purgatorij: ēt ſi eternꝰ nō ſit: miro tm̄ mō ḡuis ē. Excellit. n. oēʒ penā quā aliqs nūq̄ paſſ⁹ ē i hac vita. Nūq̄ i carne tāta pena iuēta ē lʒ mirabilia martyres paſſi ſunt tormēta: ꝛ multi nequiꝉ q̄ꝫta ſepe ſuſtinuerīt ſupplicia: hec de pe. di. 7. c. fi. A Poti⁹ videꝉ. §. plt. B Et quaſi eadem. 25. di. qualis in fi. A Cōiuncto. c. qui in aliud. B

Que crimia purganꝉ i purgatorio. Rꝫ° Non capitalia ſʒ minutaꝭ. 25. di. §. al' ca. ꝛ. c. q̄liſ hic. Itē illa pcā d̄ qb⁹ ñ fit ſufficiēs pnia: vt. s̄. pnia. 1. §. 7. ꝛ penitētia. 2. §. 4. A Clari⁹ in purgatorio purgāꝉ pctā de ſui nā venialia: vel que ſūt facta venialia per penitentiā veram ſi de eis non eſt plene ſatiſfactum: de pe. di. 7. §. fi. B

Utrũ exiſtẽtes in purgatorio poſſint iu/
uari ab exiſtib⁹ in hoc ſeculo. Rñ. ſƺ Pe.
Sic: vt pƺ 2° Macha. 12. Scã ⁊ ſalubꝛ ẽ co
gitatio ꝓ defũctis exorare: vt a pctis ſoluã
tur. Nã ⁊ apl's. 1. Cor. 12. loquit de corpore
myſtico ad ſimilitudinẽ corpis humani.
A Corp⁹ myſticũ dr eccl'ia Ro. 12 ibi. Mſ
ti vnũ corp⁹ ⁊c̃. B In corpe ẜo humão
nã per vnum mẽbꝛuƺ ſupplet indigentiam
alti⁹. Ergo cũ gr̃a ſit potẽtioꝛ ꝙ nã i corpe
myſtico vnum mẽbꝛum põt ſupplere indi
gẽtiã alti⁹. Et ẽ ꝙ ſuffragia mẽbꝛoꝝ eccl'ie
poſſũt ꝓdeſſe mẽbꝛis indigentib⁹. Quia
ẜo p mortẽ nõ deſinũt eẽ mẽbꝛa eiuſdem
corpis ſuffragia viuoꝝ poſſũt ꝓdeſſe etiaƺ
dfũctꝭ Vñ Aug. No ẽ negãdũ ſpẽ dfũctoꝝ
pietate ſuoꝝ viuentiũ poſſe releuari. Con.
Tho. i. 4 di. 45. A Idẽ in ſũ. li. 3. ti. 34.
q. 164. B Et d hac mã vide. j. ſuffragiũ.

P Urificatio poſt partum.

Utrũ ꝓpter partũ debeãt mulieres
abſtinere ab ingreſſu eccl'ie. Rñ. ſi intrare
volũt eccliam ad agendũ gr̃as nõ peccãt:
nec ſunt ꝓhibẽde. Si tñ ex veneratiõe vo/
lunt aliq̃̃tulũ abſtinẽ deuotio eaꝝ nõ eſt i/
pꝛobãda: ex̃. eo. c. vno.

Utꝝ vir cognoſcẽs vxorẽ ante purifica
tionẽ poſt partum peccet mortalr. Rñ. ſm
Guil. nõ credo: lƺ videat ꝯ. 5. di. ad ei⁹. 33.
q. 4. ſi cã. 32. q. 4. origo. ⁊. q. 7. ñ ſolã. Oĩa
illa capl'a loquũtur de honeſtate ⁊ conſilio.
Sƺ q vxori debitũ reddit his tpib⁹ nõ pec
cat: ſƺ tñ de honeſtate ⁊ ꝯſilio nõ dƺ reddere
niſi timeat fornicatio: ſic nõtur dicto. c. ad
ei⁹ A in glo. q̃ dicit ꝙ iõ his tpib⁹ ꝓhi/
bet vſus mr̃imonialis: qꝛ ex tali coitu na/
ſcunt filij morboſi ⁊ lepꝛoſi. Item dicit ꝙ ſi
mulier petit a viro debitũ tpe mẽſtrui vel
purificatõis nõ dƺ reddẽ niſi timeat de for
nicatiõe. Et ſic innuit ꝙ dcm̃ Aug. nõ ſit de
ꝯſilio: ſed de debito. Puto ꝙ põt diſtin/
gui int exactũ ⁊ exigẽteƺ ſm ꝙ p̃dictũ ẽ de
tpe ſolẽnitatũ ⁊ ieiunioꝝ. s. debitũ cõiuga
le §. 6. cum additionibus. B

P Uſillanimitas. Utrum ſit pec/

catũ Rñ. ſƺ Tho. ſcða ſcðe. q. 133.
Sicut p preſumptionẽ aliqs excedit ꝓpoꝛ
tionẽ ſue potentie dum nitit ad maioꝛa ꝙ
poſſit: ita ⁊ puſillanim⁹ deficit a ꝓpoꝛtione
ſue potẽtie dũ recuſat in illud tẽdere qð eſt
ſue potẽtie cõmẽſuratũ. Et iõ ſicut p̃ſũptio
eſt peccatũ: ita ⁊ puſillanimitas: qꝛ ẽ ꝯ na
turalẽ ordinẽ quo vnaqueqƺ res naturali
ter inclinat ad exequendã actionẽ cõmẽſu
ratam ſue potẽtie. Inde ẽ ꝙ ſuus accepta
pecunia dñi ſui fodit i terrã: neqƺ opat⁹ eſt
ex ea ꝓpter quẽdam puſillanimitatꝭ timo
rẽ punit a dño: vt hꝛ Math. 25. ⁊ Luc. 19.
De pꝛeſũptione hꝛ. s. pꝛeſumptio.

Q Uarta multiplex eſt. s. fal

cidia trebellianica ⁊ legitima ſiue debita filijs iu
re nature: q̃ ẽ redacta ad tertiã. De his tri/
b⁹ hꝛ. s. legitima. §. 1. Eſt ⁊ q̃rta de funerali
b⁹: quã debẽt p̃dicatores ⁊ minores de ſe/
pulturis apð eos: vt. j. ſepultura. 3. §. i.

Q Ueſtuariũ. Queſtores qui diſcurrũt ꝑ eli/

moſynis ꝓhibent admitti niſi exhi
beãt ẜas lr̃as apl'icas vel diocesãi. A Lit
tere aũt apl'ice acceptari nõ debẽt p̃uſq̃ fu
erit p dioceſanũ diligent examinate: vt i cle
abuſiõib⁹: ex̃ d pe. ⁊ re. B ⁊ nihil ꝓponãt
niſi qð in lr̃is ꝯtinetur ⁊ ponit forma lr̃a
rũ: ex̃ de pe. ⁊ re. cum ex eo. B

Queſtuarij talẽ debẽt eẽ modeſti ⁊ di
ſcreti: ⁊ ne i tabernis aut alijs icõgruis lo
cis hoſpitent: nec faciũt icongruas expen/
ſas: nec aſſumãt habitum falſe religionis:
ex̃ de pe. ⁊ re. cũ ex eo.

Ad q̃ſtuarios nullaten⁹ ptinet p̃dica/
re: ſƺ tm̃ charitatiua ſubſidia peterẽ ⁊ idul
gentiã ſiquã habẽt exponẽ. ex̃ de hereti: vt
offiñ. li. 6 ⁊ in cle. abuſionib⁹ de peni. Et ſi
p eos ipediret offm̃ inqſitoꝝ poſſunt ⁊ de/
bẽt ab ipſis cõpeſci ⁊ remoueri a pꝛedica/
tiõe: vt in dcõ. c. vt officium.

Queſtores nõ debẽt ꝯcedẽ indulgen/
tias motu ſuo de facto: nec diſpẽſare ſuper
votꝭ: nec abſoluere a' piurijs homicidijs ⁊
⁊ alijs peccatꝭ ꝯfitẽtes ſibi. A Et ſic vꝛ eis
penitus interdictũ offm̃ audiendaꝝ ꝯfeſſio
nũ. Sed forte hoc intelligitur de grauiori
rib⁹ ⁊ reſeruatis: ſicut pƺ in exẽplis poſitis
⁊ p rõnem dcẽ cle. abuſionib⁹. s. ne auctio
ritas clauiũ veniat in contẽptuƺ. B Nec
male ablata icerta data ſibi aliqua pecunie
q̃ƺtitate remittere. Nec tertiam aut quartã
partem ⁊ huiuſmodi de iniunctꝭ penitẽtijs
relaxare. Nec animam vt mendacit aſſerit
de purgatorio trahere. Nec plenã peccato
rum remiſſionem indulgere. Nec a pena ⁊

culpa abſoluere. Et omnia ꝑuilegia ſuper
ꝑdictis vel aliquo predictorū reuocata ſūt
vt in cle. abuſionibus. de pe.

R Aptor primo. ſ. quā do ꝑ
violentiā qs rapit res alienas.
Cui⁹ pena eſt ſm leges ꝙ ſi aga
tur īfra ānuʒ ciuilit̄ punit̄ ī quadruplū cō
putata. ſ. ipa re. Poſt ānuʒ ꝟo in ſimplū
ff. vi bo. rap. l. i. ꝛ. 2. Et ad iſtā penā raptor
quidē tenet̄ ſolū poſtq̄ ꝯdemnat⁹ ē: vt po
nit Tho. ſcda ſ. ḋe. q. 62. A De hoc lati⁹
eſt dcm̄. ſ. pedagiū. §. 2. cum additiōe. B
Si ꝟo agat̄ criminalr: tūc ꝑpt̄ vi ſine armis
punī ī tertiā ꝑtē bonoꝝ ꝛ fit īfamis. ff. de vi pu.
. l. i. rn̄io. 2. l. ii. Et de hoc vide. ſ. infamis.
Si aūt cū armis: punit̄ deportatiōe. ſ. q꞉ de
portabat̄ in īſulā ꝛ ꝑdebat oia bona ſua: vt
in Inſti. de pub. iudi. §. Itē lex iulia. de vi.
Scd̄m canones ꝟo raptor multiplicit̄ pu
nitur. Et ꝑma pena ē q꞉ excōicat̄. ſ. ab illo
epō in cui⁹ epatu rapinā fec: ex̄ eo. c. i. 6. q.
3. pla. uit. Itē denegat̄ ei pn̄ia: niſi reſtituat
ablata: vl̄ plenā ſecuritatē de reddēdo faci
at ſi habeat vn̄ poſſit. Si ꝟo cuʒ hēret vn̄
poſſet diſtulit accipe pn̄iam vſq̄ ad mor
tē: ꝛ ſic nō pōt ſatiſfacere: ſi petat pn̄iā dabi
tur ei ꝛ ēt viaticū. Si ꝟo decedit impeni
tēs: tūc ꝛ viaticū ꝛ ſepultura denegabit̄: ex̄
eo. ſup. eo. ꝛ. c. i lr̄is. Qḋ ſi nō hēat vn̄ red
dat: nec hēdes nec ꝑpinq volunt ſatiſfacē
ipe tn̄ ꝯtritus facit qḋ pōt lʒ tarde: n̄ ꝑua
bitur pn̄ia ꝛ viatico: ſed tn̄ ſepultura dene
gabitur: qḋ ſtatutū eſt ad terrorē aliorum
Preſbyteri ꝟo q ꝯ ꝑdicta fecerint ſepeli
ēdo ipm: ꝛ h⁹ī debēt ḋponi ab officio ꝛ be
neficio: vt in dicto. c. ſup eo. Sed tn̄ de oc
cultis raptorib⁹ ſm Inno. nō dʒ tal rigor
ſuari: ar. ex̄ eo. i lr̄is. A In dcō. c. ſup eo
ſic dr̄: Statuim⁹ vt qcūq̄ ex his qui violē
ter ſurrexerit ī rapinā ſiue ecclarū violatō
nē manifeſte fuerit deꝑhēſus: niſi ꝑus ab
lata reſtituat ſi poterit: vl̄ emēdādi plenaʒ
ꝛ firmā ſecuritate fecerit pn̄ie bn̄ficiuʒ ei pe
nit⁹ ḋnegetur. Si ꝟo vſq̄ ad obitū in ꝯtu
macia ſua durauerit ꝛ in extremis poſitus
remediū pn̄ie poſtulauerit humilit̄ ſi emē
datōem: vl̄ emēdādi ſecuritateʒ ꝑſtitēt ei
pn̄ia ꝛ ſepultura ecclaſtica ꝯcedatur. Qui
aūt in ſanitate obſtinata mēte n̄ penituerit
vl̄ emēdauerit ꝛ ī morte ſecuritatē ꝑſtare
nequerit: ſolēnitas pn̄ie paꝝ ꝑdeſſe vide
tur ſicut credimus. Sed ḋ pctō ꝯtrito via
ticū nō negetur: ita tn̄ ꝙ null⁹ clericoꝝ ſe
pulture ei⁹ inſit nec ei⁹ elȳnā ꝑſumat acci
pe. Qḋ ſiqui clicoꝝ vl ꝑſbyteroꝝ ꝯ hoc in
vita vl ī morte pn̄ias dare vel ſepulture int̄
eſſe: vl̄ eoꝝ elȳnas accipe tēptauerit ſeu h⁹ ī
rapine ꝑncipes iuēti fuerit: ordinis ſui dā
nuʒ irrecupabilit̄ patiātur ꝛ ecclīaſtico bn̄
ficio careāt. h⁹ ibi. Et h⁹. c. itelligit̄ de publi
co raptore: vt ꝛ nōtur ī ſū. li. i. t. i 6. q. 6. vbi
etiā ſubiūgitur ſm Gof. ꝙ ſi dict⁹ raptor
in morte ſatiſfacere non pōt: ꝯtrito via
ticū cōceditur: ſed ſepultura denegatur: vt
dicit decre. ſup eo. Si ꝟo in morte cōſtitu
tus ſatiſfacere ꝑmittit: ſi cōualeſcat: ꝛ an̄ ſa
tiſfactionē deceſſerit nō denegabitur ſepul
tura: ſed heredes ad ſatiſfactōeʒ cōpellent̄
ex̄ de rap. in lr̄is. Et ꝙ hoc caſu ſepultura
negat̄ q̄uis viaticū cōcedat̄: fit ad terrorē
vel fit ad ꝯuerſionē heredū qui nolūt ſatiſ
facere: vt ꝑ hoc ad ſatiſfactōeʒ inducātur
vt dicūt Goff. ꝛ Ray. Et addit Ray. Vel
dic hāc cōſtitutiōeʒ localē eſſe. Videt̄. n. iu
re nouo ꝙ ſiqs eēt etiā ꝑ huiuſmōi cri
minibus excommunicat⁹: dū in extremis
ageret iuxta formā eccleſie eſſet abſolutus
nō deberet cimiteriuʒ ꝛ alia ei ſuffragia ec
cleſiaſtica denegari: ſed ei⁹ heredes ꝛ pro
pinqui ad quos bona ꝑuenit ipſi⁹ vt pro
eo ſatiſfaciāt ſūt eccleſiaſtica cenſura com
pellendi: ex̄ de ſepul. c. parochiano. Hoſti
in ſum. dicit ſimpliciter ꝙ ei ſepultura de
negatur: vt dicit decre. ſup eo. lʒ viaticum
concedat̄ quod maius eſt. Et hoc fit ad ter
rorem: ꝛ ꝑpter inobediētiam ꝛ contuma
ciā ſuam in qua longo tpe ſtetit. Si ꝟo ſu
per hoc nūq̄ fuit admonit⁹: vel fuit admo
nitus: ſed modico tpe ꝯtumax ſtetit: abſo
lutus ꝑ ꝑpriū ſacerdotē erit ſepeliēdus: ꝛ
heredes cōpellēdi ſūt ſatiſfacē iuxta facul
tates ḋfuncti: vt ex̄ de rap. in litter. Quaſi
idē dicit ipe Hoſti. in glo ſup dicto. c. ſup
eo. hec ibi. B De pena ēt raptoris: vide
ſ. furtum. §. 3.

Utrū rapina ſit grauius pctm̄ q̄ furtū
Rn̄. ſm Tho. ſcda ſcḋe. q. 66. Sic. Nam
violētia eſt magis ꝯ volūtatē q̄ ꝯ ignorā
tiam. Iteʒ q꞉ ꝑ rapinaʒ nō ſoluʒ infertur
alicui dānū in reb⁹ ſed etiā ḋgit in quādā
ꝑſone iniuriā. Quod aūt hoīes minus ve
recūdātur de rapina q̄ de furto ex hoc eſt
ꝙ hoīes ſenſibilibus inherentes magis

gloꝛiantur de virtute exteriori que magis manifeſtatur in rapina q̄ꝫ de virtute interi oꝛi q̄ tollitur per pctm̄. Et ideo minus vere cundantur de rapina. ¶ Ad materiam ra ptoꝝ pertinere pōt. s̄. latro. ꝛ. s̄. naufragiū ꝛ. s̄. pirata. ꝛ. s̄. ꝑdo. ꝛ. j. reſtitutio per to tum. Non licꝫ rapere a ſaracenis tempoꝛe treuge. j. treuga.

Raptor ſecundo. ſ. pſonarū

Raptoꝛ nō dr̄ ſolū reꝝ: vt in ꝑcedē ti. c. ſed ēt pſonaꝝ: ꝛ ſicut ab illo dicit rapi na: ita ꝛ ab iſto dr̄ rapt⁹: ꝛ cōmittit qñ puel la violēter rapit: vt ip̄a ꝑpetuū teneat: vel etiā qñ non ip̄a ſed vſus ei⁹ violent rapit. 36. q. 1. §. ex hac. Itē rapt⁹ non ſolū cōmittit in v̄ gine: ſed etiā large ſūptus i vidua ꝛ ſancti monali. 32. q. 2. raptoꝛes. ꝛ. c. ſiqs nō dicā Et de hac materia hēs. s̄. luxuria. § 1. ¶ De iſto raptu clari⁹ dcm̄ eſt. s̄. foꝛnicatio, in ꝑncipio cū additione. ¶

Que pena raptoꝝ. Rñ. ſm leges pena eſt vt capite puniat. Et ſi igenuā rapuit e⁹ ſubſtantia rapte applicet. Sec⁹ ſi ancillam vel libertā: qꝛ tūc decapitat quidē: ſed non ꝑdit ſubſtātiā. Et itelligit ſi rapuit mulierē honeſtā: ſecus ſi meretricez: qꝛ ſm leges nō punit: vt. C. de adul. l. q̄ adulteriū. ¶ Nō punit. ſ. ꝑdicta pena. Ab alijs aūt pe nis nō reputat imunis. ¶ Itē nō diſtin guit: vtrū volentē qs rapiat: aut iuitā ſpon ſam ꝓpriā: aut alienā: ꝯiugatā vel nō ꝯiuga ta. Itē nō poteſt puella rapta ꝯhere cū ra ptoꝛe. Itē omnes fautoꝛes raptoꝝ capite puniunt. Probant hec oia. C. de rap. vir. raptoꝛes. Secundū canones ꝯo alr̄ puni untur. Nā raptoꝛ efficit ſuus rapte: niſi ve lit ſe redimē. 36. q. 1. de raptoꝛib⁹. ¶ Et ibi pꝫ q̄ ſi mlier volūtarie rapta ē: raptoꝛ obli gat pīi ip̄i⁹ rapte ad ꝑdicta. ſ. ad ſuiendū vel ad ſe redimēdū. ¶ Hec aūt pena po teſt infligi i foꝛo iudiciali nō aūt in penitē tiali. Itē raptoꝛ debꝫ excōicari cū fautoꝛi bus ſuis. 36. q. 2. c. 1. ꝛ. 4. Itēꝫ ſi rapta velit ꝯhere cū raptoꝛe pōt: ex̄. eo. accedēs. Itēꝫ nō intelligit raptoꝛ ſi rapuit ſponſā ꝓpriā 36. q. 1. lex iulia. ꝛ. q. 2. de puellis. ꝛ. c. ſiqs virginē. ex̄ eo. cū cām. Itē rapt⁹ non ē vbi puella ꝯſentit: vt i dcō. c. cū cām. ¶ ſ. qñ ꝑus ꝯſentit i mr̄imoniū: lꝫ ꝯ voluntatē pa rentū: vt ibi. Sec⁹ ſi ꝯſentit ſoli rapine: qꝛ tunc bñ dicitur rapt⁹: ꝛ punit raptoꝛ dcō, c de raptoꝛib⁹. ꝛ. s̄. tactū eſt. ¶ An qui de floꝛat v̄ginē teneat eā ducere vel maritare hēs. s̄. luxuria. §. 2. ¶ Aduertēdū ē ſꝫ le ges q̄ raptoꝛes filioꝝ ſeu ſeducētes filios a patrib⁹ ſi ſūt nobiles damnant in metal lū. Si nō ſūt nobiles: aut ſi plures hoc cō miſerūt dānant ad moꝛtē. Et ſeru⁹ vel liber tus ſubijcitur beſtijs. C. de plagiarijs. l. fi. ꝛ ibi g o. ¶

Ratiociniis obligati

vide. s̄. obligatus.

Reconciliatio eccl'ie

vide. s̄. cōſecratio. 2. §. 4. Itē de re cōciliatiōe cimiterij. s̄. cōſecratio. 4. §. 2.

Religio primo cōit.

Utꝝ liceat no uā religione adinuenire. Rñ. Nl lo modo: ex̄ de reli. do. religionuꝫ fi. 6. ¶ Qꝛ q religionē aſſumere cupit de bet vnam de approbataꝝ accipere: ex̄ de reli gio. do. c. fi. ¶

Utrū illi qui ꝯſtruūt hoſpitalia mutāt habitū: accipiūt certū ſignū: aliquā ēt ho ſpitalitatē exercēt: tm̄ habēt vxoꝛes ꝛ ꝓpri um: ſint aliquo modo dicēdi religioſi ſeu ꝑ ſone eccleſiaſtice. Rñ. ſi hoc ſit ſine aucto ritate epi: tūc nullo mō debēt dici eccliaſti ce pſōe: nec religioſi. 93. di. nulla. ¶ Nō obſtāte ꝯſuetudie ꝯria: qꝛ oīno irrōnabil ē ſm Hoſt. ꝛ in ſū. li. 3. ti. 28. q. 24. ¶ Si aūt fiat auctoꝛitate epi: tūc loc⁹ quidē reli gioſus cenſet: ex̄ de reli. do. c. 3. ꝛ. 4. Per ſone quoqꝫ ſi ꝓmittāt obediētiā ꝛ caſte vi uere cū vxoꝛe ꝛ ea moꝛtua aliā nō ducē ꝛ ꝓ priū nō habere: pſone eccliaſtice ſūt: ꝛ quo dāmōdo religioſi dici poſſūt. Nec obſtat q̄ vxoꝛē aliqs talis hēat. Nā ꝛ intelligit ca ſte viuere. 31. di. nicena. ¶ Etiā ſi vtatur mr̄imonio dūmodo honeſte: vt ex eo. c. pꝫ ¶ Itē nō obſtat q̄ q̄i ꝓpriū hꝫ: qꝛ illud pōt habere rōne adminiſtratiōis: non tm̄ ꝓpe religioſ⁹ dici pōt: niſi ꝓmittat aliquā approbatā regulaꝫ: ex̄ de reli. do. c. fi. Nec pōt tali cōmitti adminiſtratio ſpūalium ſi laicus eſt. ¶ Nec in hoc videt excuſare epi auctoꝛitas ſm Hoſti. q ꝛ addit: Con ſulimus etiā epis vt talib⁹ quo ad omnes de vna dioceſi vniformem habitum ꝛ re gulā certā tradāt. Conſulimus etiā q̄ eis graue nō erit ſicut credimus q̄ librā pipe

ris vel cere: vel aliquam certũ cẽſũ i ſignũ ſub
iectionis ſibi retineãt: ⁊ vt eoꝝ ꝓtectio eui-
dentiꝰ eluceſcat: vt in dicta.q.24. B

Utꝝ occaſione religionis pretermitten
da ſint pietat officia in parentes. R̄n. ſm
Tho. i quolibꝫ. Alr̄ dicendũ eſt de illo qui
nõduꝫ religionem intrauit: ⁊ alr̄ de illo q i
religione iã ꝓfeſſus eſt. Qui.n. nõdũ intra
uit ſi videat prẽꝫ ſuũ i magna neceſſitate ⁊
cui ꝑ aliũ ſubueniri non poſſit: non dꝫ reli-
gionẽ intrare: ſed dꝫ miniſtrare parentibꝰ
maxie ſi abſqꝫ periculo peti poſſit i ſeculo
remanere. Si ꝯo ꝑ aliũ poſſit parẽtibꝰ mi
niſtrari: poteſt ſi vult religionẽ intrare. Un̄
Chryſoꝰ exponẽs illð Math. 8. ⁊ Luc. 9.
Dimitte mortuos ſepelire mortuos ſuos
dicit ꝙ malũ ẽ abducẽ hominẽ a ſpũalibꝰ
⁊ maxie cum fuerint q miniſteriũ parẽtuꝫ
ꝯpleãt. Extrabãt.n. aliq q cõplere poſſẽt il
liꝰ funeris ſepulturã. Poſtq̄ vero iã aliqs
ẽ i religione ꝓfeſſꝰ mortuꝰ ẽ mũdo. Un̄ ꝑ
ſpũalẽ mortẽ deobligat a cura ipẽdẽda pn
tibꝰ: ſicẽ etiã deobligaret ꝑ mortẽ corpora
lẽ. Et iõ non peccat nec ꝯ preceptũ dei agit
ſi in clauſtro remaneat ſub ꝓcepto prelati
parentum miniſtratiõe pretermiſſa. Eteni
factꝰ ẽ impotẽs ad reddẽdũ debitũ miniſte
riũ abſqꝫ ꝓpria culpa. Debꝫ tñ q̄tũ poteſt
ſalua ordis ſui obediẽtia ſatagẽ: vt ꝑ ſe vel
ꝑ aliũ ſuis parẽtibꝰ ſubueniat ſi in neceſſi-
tate fuerint. Idẽ etiã Tho. ſcða ſcðe.q.189
A Idẽ in ſũ. co. ti. q. 12. Et idẽ nõt Nico.
de lyra ſup 15. Math. B

Scðm qd attẽdit gradꝰ diuerſarũ reli
gionũ. R̄n. ſm Tho. ſcða ſcðe.q.188. Sũ
mũ gradũ in religionibꝰ tenẽt q ordinant
ad docẽdũ ſiue ad ꝑdicandũ. A hoc vero
ceteris eq̄lit ꝯputatis: al' secꝰ: vt pꝫ in ſtatu
clice ſcl'aris et curati q ordinat ad ꝑdicand
cī de cele. miſ. ſane. § ſacerdos. et tñ ſtatus
eiꝰ minor ẽ ſtatu regl'ariũ etiã ad ꝑdicandũ
nõ deputatoꝝ. 16.q.2. due ſũt. i fi. Et idẽ qð
hic nõtur in ſũ. co. ti. q. 21. B Scðm tenẽt
illi q ordinant ad ꝯtẽplationẽ. Tertiũ illi q
occupant circa exteriores actiões. In ſingu
lis aũt hoꝝ graduũ põt attẽdi ꝑeminentia
ſm ꝙ vna religio ordiat ad altiorẽ actũ in
eodẽ genere: ſicẽ int opa vite actiue potius ẽ
redimẽ captiuos q̄ recipere hoſpites: ⁊ in
opibꝰ ꝯtẽplatiue potior ẽ oro q̄ lectio. põt
etiã attẽdi ꝑeminẽtia ſi vna eaꝝ ad plã ho-
rũ ordinet q̄ alia: vel ſi ꝯuenientiora ſtatuta

hẽat ad finẽ ꝓpoſitũ ꝯſequẽdũ. Utꝝ aũt ꝑ-
fectior ſit religio ſolitarioꝝ q̄ i ſocietate vi-
uentiũ: vide ſ. heremita. § 1.

Utꝝ religioſus peccet mortalr trãſgrediẽ
do ea q ſũt in regula. R̄n. ſm Tho. ſcða ſe-
cũde.q.186. Uotũ ꝓfeſſiõis reſpicit ꝑncipa
liter tria. ſ. pauptatẽ: ꝯtinẽtiã: ⁊ obediẽtiaꝫ:
⁊ hoꝝ trãſgreſſio obligat ad mortale. Alio
rũ aũt trãſgreſſio nõ obligat niſi vl' ꝓpt cõ
tẽptũ regule: q: hoc directe ꝯtrariat ꝓfeſſio
ni ꝑ quã vouit aliqs regularẽ vitã. A q:
ſcꝫ religioſus nõ tenet eẽ ꝑfectꝰ: ſꝫ ad ꝑfecti
onẽ tẽdere cui ꝯriat ꝑfectionis cõtemptus
ſm eundẽ Tho. ſcða ſcðe.q.186. ar. 9. B
vel ꝓpter ꝑceptũ ſiue a ꝑlato oretenꝰ factũ
ſiue in regula expſſũ: q: hoc eẽt facere ꝯtra
obediẽtie votũ: nõ aũt qui ꝓfitet vouet ſer-
uare oĩa q ſũt in regla: ſꝫ vouet reglarẽ vitã
q eẽntialiter ꝯſiſtit in tribꝰ ꝑdictiſ. Un̄ et i q-
buſdam religionibꝰ cautiꝰ aliq ꝓfitent nõ
quidem regulam: ſed viuere ſecundum re
gulam: ideſt intendere ad hoc ꝙ aliquis
mores ſuos informet ſecundum regulam
ſicut ſm quoddam exemplar. Et hoc tol
litur ꝑ cõtẽptũ. In qbuſdã aũt religionibꝰ
adhuc cautius ꝓfitent obiam ſm reglam
ita ꝙ ꝓfeſſioni nõ ꝯriatur niſi illud qð eſt
ꝯtra preceptũ regule. Trangreſſio vero alī
orũ obligat ſolũ ad peccatũ veniale: q: talia
ſunt quedã diſpoſitiones ad ꝑncipalia vo-
ta. In aliqua tñ religione. ſ. fratrũ predica-
toꝝ: talis trãſgreſſio vel omiſſio conſtitutõ
nuꝫ ipſoꝝ ex ſuo genere nõ obligat ad cul-
pam neqꝫ mortalem neqꝫ venialẽ: ſed ſolũ
ad penã taxatã: quia ꝑ hũc modũ ad talia
obſeruanda obligant: q tñ poſſent vel veni
aliter vel mortaliter peccare ex negligentia
vl' libidine ſiue cõtemptu. A Con. Ul. vt
in ſũ. li. 3. ti. 33. q. 25. B

Utꝝ religioſus eodẽ genere peti grauius
peccet q̄ ſecularis. R̄ñdo. ſm Tho. vbi ſ.
Pctm̃ religioſi poteſt eſſe grauius pecca-
to ſcalriũ eiuſdẽ ſpẽi tripli. Primo ſi ſit ꝯ
votũ religionis: puta ſi religioſus fornicet
vel furetur: quia fornicãdo facit cõtra votũ
ꝯtinentie: et furando facit cõtra votũ paup
tatis. 2° mõ ſi ex cõtẽptu peccet: quia ex hꝰ
vr̄ magis eſſe ingratꝰ diuinis officijs vel be
neficijs quibꝰ ẽ ſublimatꝰ ad ſtatuꝫ perfe-
ctionis: ſicut apl's dic̄ Heb. 10. Quod fide
lis grauiora meret ſupplicia: ex hoc ꝙ pec
cando filium dei conculcat ꝑ ꝯtemptũ. Un̄

⁊ diſſ cõquerit̃ Hiere.xi. Quid ẽ q̄ dilect⁹
me⁹ i domo mea facit ſcelera multa. 3° mõ
peccatũ religioſi põt eẽ grauı⁹ ꝓpter ſcan-
dalũ:q2 ad vitá ei⁹ plures reſpiciũt. Si ve
ro religioſus nõ ex ꝯtẽptu:ſed ex infirmita
te vel ignorãtia aliqd pctm̃ qd nõ eſt ꝯ vo
tũ ſue ꝓfeſſiõis ꝯmittit abſq3 ſcandalo:pu
ta in occulto leui⁹ peccat in eodẽ genẽ pcti
q̃3 ſecularis:q2 peccatũ ei⁹ ſi ſit leue abſor-
betur ex multis bonis q̃ facit et ſi ſit morta
le:facilius ab eo reſurgit:ꝑmo qdẽ ꝓpter
intẽtionẽ quã h3 erectã ad deũ:q̃ .tũ ad ho
rã intercipiat̃ de facili ad ꝑſtinã repat. Ite3
ſcit delicta corrigere.iuuat̃ etiã a locijs ad
reſurgendũ:ſm illd Eccleſiaſtes.4°.Si vn⁹
cecideri;t ab altero fulciet̃. Ve ſoli q2 ſi ce-
ciderit nõ h3 ſubleuantẽ. A Idem i ſũ.
eo.ti.q 26. B

Quid ꝯſulendũ eiectis et fugitiuis q
nõ pñt impetrare recõciliatiõnẽ ſm fõmã
decre.ex̃ de reg.c.fi. A Ibi dicit̃ q̄ debẽt
tales requiri et ad reuertendũ cõpelli:⁊ ſic
fortius r̃cipi:ſalua tñ ordinis diſciplina .i.
ſm cõuenientiã regule:et ſic pñt ſubijci di
ſcipline ⁊ coertioni. B nec inueniũt reli-
gionẽ in q̃ recipiãt̃. Rñ.ſ3 Ray. Tenẽtur
viuere regulariter ⁊ honeſte tã apoſtate q̃3
eiecti. A H° dc̃m vi3 potı⁹ fuiſſe gl. Ray
vt p3 in ſũ.li.3.ti.28.q.2.vbi dic̃ h°glo. B

Quid d his q̃ lucrat̃ mõach⁹ fugitiu⁹
ſeu apoſtata. Rñ. Toto monaſterio ſuo lu
cratur.18.q.2.abbates.⁊ ſicut Inno.dic̃ ẽt
ſi vetãte mõaſterio acqrit.ff.de acq.re.do.
ẽt.S3 ſm eundẽ ſi mõach⁹ ſit eiect⁹ ea q̃
lucrat̃ nulli acquirit:nec valet cõtract⁹ eiuſ
Et addit: Poſſet tñ dici q̄ acquirit ep̃o a
cui⁹ iuriſdictione nõ ẽ abſolutus. Vide ẽt
hũc caſũ s̃.apoſtaſia.5.§.2. A ⁊ ibi de h°
clarius dictu3 eſt. B

Vtrũ piculũ ſit religioſis ſiue mõachis
ſi ab abbate negligat̃ cura eccl'aꝝ ⁊ popu-
loꝝ ptinẽtiũ ad eũ. Rñ ſm Tho.in quoli-
bet. Null⁹ põt exigẽ aut recipe carnalia ali
oꝝ:maxime ꝑcia peccatoꝝ niſi ſpũalia ſe-
minet ꝑdicando vel orãdo:vel ſalutẽ coꝝ
a quib⁹ recipit ꝓ virib⁹ ꝓcurãdo. Dico g°
q̄ totũ clauſtrũ ſicut recipit:ſic tenet̃ refũn-
dere. Si ergo ꝯſtat eis q̄ cura negligatur
debẽt ſupplicare abbati:et debẽt eũ monẽ
in caplo:⁊ ſi videãt q̄ r̃mediũ nõ appõat̃
debẽt appellare ꝯ abbatẽ ſicut ꝯtra aduer
ſariũ veritatis. Et ſi eẽt mihi notũ aliquod

tale mõaſteriũ:nõ auderẽ cõſulere q̄ aliqſ
in tali eligẽt mõachatũ. A Ide3 in ſum.
li.3.ti.28.q 23. B

Vtrũ aliqs religioſus poſſit ꝑeſſe plib⁹
locis. Rñ.nulli religioſi vl monachi pñt ꝑ
eſſe plib⁹ ꝑoratib⁹ Ite3 nec plurib⁹ eccl'ijs
curã ꝓ animarũ habẽtib⁹:etiã ſi eadẽ cura
non p ipos ſed p p̃ſbyteros ad eorũ preſẽ
tationẽ p ep̃os inſtitutos hẽat exerceri: ni
ſi auctoritate ſedis aplice:vl ſi vn⁹ ex eis ab
alio depẽdeat vel ad inuicẽ ſint ãnexi. Et q
cũq3 talẽ ꝑoratũ vel talẽ eccliã obtinẽs re-
cepit aliũ ꝑmo ꝑuat⁹ eſt ipo iure ⁊ ſtati te
netur dimittere ⁊ p eũ ad quẽ ptinet libere
ꝯferat̃:⁊ niſi dimittat ſit ineligibil:⁊ ab v-
troq3 penit⁹ repelli d3:ex̃ de ꝑbẽ.cũ ſingu
la.li.6. Circa h° plra vide.s̃.bñficiũ.1.§.4

Prioriat⁹ vl eccl'ie aut adminiſtratio-
nes ſeu officia vni⁹ monaſterij ꝯſueta per
eiuſdẽ monachos gubernari nõ debẽt cõ
mitti monachis alteri⁹ monaſterij ſine licẽ
tia pape. Et ꝯ hoc ordinãtes ſũt ꝑuati po-
teſtate ꝓuidẽdi de ipis. A .ſ.ea vice ⁊ de
ipis p dioceſanũ ſi exẽpta nõ fuerint:alio
qn p ſedẽ apoſtolicã ordinet̃:vt in dcõ.c.
cũ ſingula. B Et recipiẽtes ſũt ieligibi-
les ipo iure:ex̃ de ꝑbẽ.cũ ſingl'a.§.fi.li.6.

Vtrũ religioſi ſuccedãt in bonis parẽ
tũ ⁊ h⁹ i.r̃° ſic:immo plus q̄ parentes poſ
ſũt eos exheredare q̃3 ſi dũ laici fuerãt in
cãm ingratitudis icidiſſẽt. C. de epi.⁊ cle.
deo nob.19.q.3.c.fi.

Religioſis ꝑcipit̃ i v̄tute obie ⁊ ſub i
r̃minatiõe maledictiõis eṫne ne i ſmonib⁹
ſuis ꝑlatij detrahãt vel retrahãt aliquos ab
eccliar ſuaꝝ frequẽtia:vl idulgẽtias indi-
ſcretas ꝓnunciẽt:⁊ ne retrahãt teſtatores
a reſtitutiõib⁹ debitij:aut legatis mũicibus
eccl'ijs faciẽdis:nec legata vl d̃bita:aut ma
le ablata icerta ſibi vel ſui ordis ſr̃ib⁹ vel cõ
uẽtib⁹ in alioꝝ ꝑiudiciũ fieri vel erogari ꝓ-
curẽt:;nec abſoluãt quẽq̃3 in caſib⁹ reſua
tis pape vl ep̃o ⁊ plura h⁹i:vt i cle.religio
ſi.de ꝑuile. A Ibi.n.ponũt̃ etiã aliqua d
quib⁹ dictũ eſt .s̃. abſolutio.1.§.2. v̄.2⁹ eſt
de religioſis. Et addit̃ q̄ ipi religioſi nõ ꝑ
ſumãt pſonas eccl'iaſticas ꝑſertı3 corã iu-
dicib⁹ delegatij a papa ſuã ꝯ eos iuſticiã ꝓ
ſequẽtes vexare idebite:aut ad loca plra ⁊
ꝑſerti3 multũ remota ꝯuenire. Si q aũt d
vetitij aliqd ibi attẽtare ꝑſumpſerit:p duos
mẽſes ſubiaceãt penis q̃ ſm eoꝝ regulam

vel ſtatuta ꝓ grauib⁹ culpis eis ↄſueuerũt
iponi ſup quib⁹ abſqꝫ manifeſta neceſſita-
te cũ eis nó valeat diſpẽſari. Ceterꝫ ꝓlati eo
rũ niſi de his q̃ occaſione ꝑmiſſoꝝ exceſſu
um ad eos quoquo mó ꝑuenerint eccliȷ̃s
aut ꝑſonis eccliaſtici dãnificatȷ̃ vl leſis ſatiſ
factionem ꝑlenariaꝫ exhibuerint: īfra mẽ
ſem poſtq̃ꝫ ſup h° fuerint reqſiti: ſuſpẽſio
nẽ vſqꝫ ad ſatiſfactionẽ debitã eoꝛ̃o icur
rũt: non obſtantib⁹ ſtatutȷ̃ aut ꝑuilegiȷ̃s
cuiuſcũqꝫ tenoꝛis exiſtant.

Religioſi mendicãtes ſi recipiãt loca
noua vel ãtiqua dimittãt ſũt excõicati: vt. s̃.
excõicatio .1. §. 4. v̾. decim⁹ A Et ibi de
hoc pleni⁹ i additiõe. B Similr etiã ſũt
excõicati religioſi q vbicũqꝫ temerarie di
mittũt habitũ vl accedũt ad ſtudia ſine li-
cẽtia: vt. s̃. excõicatio .1. §. 5. v̾. 13.

Utꝝ cũ religioſis poſſit diſpẽſari i voto
ↄtinẽtie. Rñ. ſꝫ Tho. ſcḋa ſcḋe. q. 88 Uo
tũ ↄtinẽtie nó eſt eſſẽtialr ãnexũ oꝛdini ſa-
cro: ſed ex ſtatuto eccliẽ. Uñ ꝑ eccliam vr̃
ꝙ poſſit diſpẽſari. Sed debitũ ↄtinẽtie eſt
eſſẽtiale ſtatui religiõis ꝑ quã hõ abrenũ-
ciat ſeculo totalr dei ſuitio mãcipat⁹: qḋ ñ
põt ſimul ſtare cũ mrĩmonio in quo incũ
bit neceſſitas ꝓcurãde vxoꝛ̃: ⁊ ꝓlis ⁊ fami
lie rerũ ⁊ q̃ ad h° reqrũt. Uñ dicit apl̃s. 1.
Coꝛ. 7. Qui ẽ cũ vxoꝛe ſollicit⁹ ẽ q̃ ſt mũdi
quõ placeat vxori: ⁊ diuiſ⁹ ẽ. Uñ nomẽ mo
nachi ꝑ oppoſitũ ad diuiſionẽ ꝑdictã ab
vnitate ſumit. A Dr̃ eñi a monos qḋ eſt
vnũ q̃ſi vnic⁹ ⁊ ſolitari⁹. 16. q. 1. ſi cupis. B
Et ideo in voto ſolẽnizato ꝑ ꝓfeſſionẽ reli
gionis nó põt ꝑ eccliam diſpẽſari. Et ratõ
nẽ aſſignat decretalis: q2 caſtitas ẽ annexa
regule monachali: ex̃ de ſta. mo. cũ ad mo
naſteriũ i fi. A Cõ. Al. Sꝫ Inno. ⁊ Ho
ſti. ⁊ multi aliȷ̃ dicũt ꝙ ꝓpẽ reputabilẽ cãꝫ
bñ poſſet papa diſpẽſare. Sꝫ ⁊ ipẽ Tho.
in ſcripto dicit ꝙ illi ꝓbabili⁹ dicũt q aſſe
rũt ꝙ ſi cõis vtilitas toti⁹ eccliẽ: vel vni⁹ re
gni vel ꝓuincie expoſceret poſſet papa in
voto ↄtinẽtie ⁊ religiõis diſpẽſar̃ q̃tucũqꝫ
eẽt ſolẽnizatȷ̃: vt in ſũ. li. 1. ti. 8. q. 72. B

Utrũ religioſ⁹ factus ep̃us abſoluat a
voto pauptatȷ̃ ⁊ obie. Rñ. ſm Tho. vbi. s̃.
non abſoluit a voto ↄtinẽtie: ita nec a vo
to pauptatȷ̃: q2 nihil dꝫ hẽre tanq̃ꝫ ꝓpriũ
ſꝫ ſicut diſpẽſatoꝛ oĩum bonoꝝ eccliẽ. Si-
milr nõ abſoluit a voto obie: ſꝫ ꝑ accidẽs
nõ tenet obedire ſi ſupioꝛẽ nõ hẽat: ſicut ⁊
abbas monaſteriȷ̃: qui tñ non eſt a voto
obediẽtie abſolutus.

Utꝝ religioſus fact⁹ ep̃s teneat ad ob
ſeruãtias regulares. R° ſm Tho. ſcḋa ſcḋe
q. 185. Si qua ſũt in regularib⁹ obſuãtiȷ̃s
q̃ nó impediãt põtificale offm̃: ſed magis
valeãt ad ꝑfectiõis cuſtodiã: ſicut ẽ ↄtinẽ-
tia pauptas ⁊ h⁹i ad hec remanet obliga
tus: et ꝑ ↄñs ad poꝛtandũ hitũ ſue religio
nis: q̃ ẽ h⁹i obligationis ſignũ. Si qua ve
ro ſũt q̃ officio põtificali repugnẽt: ſicut ẽ
ſolitudo: ſilentiũ: et aliq̃ abſtinẽtie vel vigi
lie graues: ex qb⁹ impotẽs coꝛꝑe redde-
retur ad exequẽdũ põtificale offm̃: ad h⁹i
nõ tenet. In aliȷ̃s tñ põt diſpẽſatione vti
ſm ꝙ reqrit neceſſitas ꝑſone vel officiȷ̃ et
cõditio hoim cũ qb⁹ viuit ꝑ modũ q° etiã
ꝓlati religionũ in talib⁹ ſecũ diſpẽſãt. A
Con. Hoſt. vt in ſũ. li. 3. ti. 28. q. 4. B

Utꝝ aũt religioſus fact⁹ rector alic⁹
eccliẽ teneat ad ſtatuta ſui oꝛdinis: vide. s̃.
monach⁹. §. 6.

Utꝝ rligioſus poſſit eẽ iudex. Rñ. Si
plex rligioſus iudex eẽ nõ põt: vt notatur
ff. de iudi. l. cũ ꝑtoꝛ. A In glo. q̃ etiã idẽ
dicit de ↄuerſis. B Sed nec põt ꝑ ↄꝓ
miſſũ recipe arbitriũ: q2 nõ dꝫ eẽ diſcepta
toꝛ foꝛẽſiũ negocioꝝ. 16. q. 1. mõachi. ⁊ c. ḋ
ꝑñtiũ. ⁊ C. de epiſ. ⁊ cle. repetita. Sed ar-
bitratoꝛ ſeu amicabilis ↄpoſitoꝛ eẽ põt: in
auc̃. vt dif. iudi. §. ſi vero ↄtigerit. coll. 9. xi
q. 3. iniuſtũ. Et h° itel lige de impio ſui ꝓla
ti: vt i dicto. c. monachi. ⁊ ex̃ de poſtu. c. 2.
hec ẽ ſnia Guil. du. ⁊ Ho. A Cõ. Albꝛi.
B Utꝝ religioſus poſſit exercẽ offm̃
tabellionat⁹: hẽs. ĩ. tabellio. §. fi. Et vtruꝫ
poſſit eẽ teſtis. ĩ. teſtis. 3. §. 9.

Utꝝ religioſus poſſit eẽ executoꝛ teſtam̃
toꝝ. Rñ. Si ẽ oꝛdis minoꝝ nõ põt eẽ exe-
cutoꝛ teſtamẽtoꝝ: ſꝫ põt ↄſulẽ: vt i cle. exiui
§. vez ẽt. de v̾bo ſig. Si ãt ẽ alteri⁹ oꝛdis
nõ põt niſi ſup hoc petita licentia ⁊ obten-
ta: vt ex̃ de teſta. religioſus. li. 6. Tal̃ quoqꝫ
etiã ſi ſit exẽptus vel prelat⁹ tenet reddere
ratõem oꝛdinario et oꝛdinarius tenetur ex
igere: vt in cle. religioſus. de teſta.

Quid de ↄuẽtib⁹ quarũdam mulieꝝ
q̃ canonice appellant nec ſũt ꝓfeſſe ⁊ habẽt
ꝓꝑꝫ: imo ⁊ mrĩmoniũ cõtrahẽ poſſunt:
nũqd dicẽde ſũt religioſe. Rñ. ſm Inno.
⁊ Ber. Nõ: imo caꝝ ſtat⁹ ſatis repꝛobat.
18. q. 2. ꝑuitioſũ, niſi foꝛte aliud oſtendant.

testamentarius

Hug. Anchar. in c. vnic. de voto in 6. abb. in c. cũ ad monaſteriũ de ſta. Reg.
aliq. d. q. pot facere de monacho nõ monachũ
Sed q manendo monach⁹ non hebet continẽtiã nõ pot.
ver. c. cũ ad monaſteriũ fi.

Debent quoqꝫ per ordinarios viſitari au ctoritate propria: vel ſi exempte ſunt: auc toritate papali: vt in cle. de ſtatu mo. l. c. attendentes. circa fi. A Ibi etiam patet ꝙ ſtatus dictarum canonicarum non eſt approbatus. B Erant etiam quedam alieque dicebantur beghine aſſumentes certum habitum nulli promittentes obe dientiam nec renunciantes proprijs: ne qꝫ regulam habentes: licet religioſis qui buſdam ſpecialiter adhererent. Iſte be‑ ghine ⁊ omnes aſſumentes ſtatum earuꝫ ⁊ religioſi qui fouent eas in ſtatu beghi‑ nagij ſunt excommunicati: vt ſupra excō municatio. i. §. 4. ꝟ. 6. Sed hoc non in cludit beghinas ſeu veſtitas de peniten‑ tia beati dominici in Lumbardie ⁊ Thu ſcie partibus conſtitutas: vt patet in de‑ claratione Joan. 22 qui incipit: Cum de mulieribus. Ad materiam autem religio nis poteſt facere ſupra monachus. ⁊ ſu pra monialis. Si religioſ⁹ vel religioſa pe titur tanqꝫ coniunx: require ſupra matri monium. 9. §. penult. A Et ibi de hoc latius in additione. B

R Eligio ſecūdo quo ad ingreſſum. Utrum de ingreſſu religio nis habēda ſit magna delibatio. Rn̄deo ſecundum Thomam ſecunda ſecunde. q. vlti. Diuturna deliberatio ⁊ multoruꝫ conſilia requiruntur in magnis dubijs: vt philoſophus dicit 3° ethicoruꝫ. In his autem que ſunt certa ⁊ determinata non requiritur conſilium. Circa ingreſſum au tem religionis tria poſſunt conſiderari. ꝓ mo quidem ipſe ingreſſus religionis ſꝫm ſe Et ſic certum eſt ꝙ eſt melius bonum Et qui de hoc dubitat qꝫtum in ſe eſt dero gat chriſto qui hoc conſilium dedit. Un de Aug⁹ i libro de verbis domini: Uocat te oriens. i. chriſtus: ⁊ tu attendis ad occi dentem. i. hominem mortaleꝫ ⁊ errare po tentem. 2° modo poteſt conſiderari reli gionis ingreſſus ꝑ comparationem ad vi res eius qui ingreſſur⁹ eſt. Et ſic nō eſt lo cus dubitationi: quia illi qui religionem ingrediuntur non confidunt de ſua virtu te: ſed de diuina: ſꝫm illud Eſa. 40. Qui ſperāt in domino mutabunt fortitudinē aſſument pennas ſicut aquile: current ⁊ non laborabunt: ambulabunt ⁊ non defi cient. Si tamen ſit aliquod ſpeciale impe dimentum: puta infirmitas corporalis: vel onera debitoruꝫ: vel aliquid huiuſmo di: in his requiritur deliberatio ⁊ conſili um cum his de quibus ſperatur ꝙ pro‑ ſint ⁊ non impediant. Unde dicitur in ec cleſiaſtico. 27. Cuꝫ viro irreligioſo tracta de ſanctitate: ⁊ cuꝫ iniuſto de iuſticia. Qua ſi dicat non. Unde ſequitur: Non atten‑ das his in omni conſilio: ſed cum viro ſā cto aſſiduus eſto. In quibus tamen non eſt diuturna deliberatio habenda. Un‑ de Hiero⁹ in epiſtola ad Paulinum: Feſtina queſo te ⁊ herenti in ſalo navicu‑ le funem magis precide qꝫ ſolue. 3° auteꝫ poteſt conſiderari modus intrādi religio nem ⁊ quam religionem aliquis ingredi debeat: ⁊ de talibus poteſt haberi conſili um cum his qui non impediant. Utrum autem impubes poſſit ingredi religionē habes ſupra nouitius. §. 1. ⁊ 2.

Utrū aliquis debeat inducere aliquē ad religionis ingreſſum. Reſpondeo ſe‑ cundum Thomaꝫ ſecunda ſecunde. q. vl tima. Inducentes alios ad religioneꝫ nō ſoluꝫ non peccant: ſed ⁊ magnuꝫ premiū merentur. Dicitur eniꝫ Jacobi vlti. Qui conuerti fecerit peccatorem ab errore vie ſue liberabit animam ſuaꝫ a morte ⁊ ope rit multitudineꝫ peccatorum. ⁊ Danielis 12. Qui ad iuſticiaꝫ erudiunt multos erūt quaſi ſtelle in perpetuas eternitates. Poſ ſet tamen contingere circa huiuſmodi in ductionem triplex inordinatio. primo ſi quis alium ad religionem cogeret: quod prohibetur. 20. q. 3. preſens. ſecūdo ſi qs ſimoniace alium ad religionem trahat muneribus datis. i. q. 2. qꝫpro. Nec ta‑ men ad hoc pertinet ſi aliquis alicui pau peri neceſſaria miniſtret i ſeculo nutriēs eum ad religioneꝫ: vel ſi ſine pacto aliqua munuſcula tribuat ad familiaritatem ca‑ ptandam. tertio ſi mendacijs eum alliciat. Imminet enim ſic inducto periculuꝫ: ne cum ſe deceptum inuenerit retrocedat: ⁊ ſic fiunt nouiſſima hominis illius peiora prioribus: Matth. 12.

Utrum adultus ingreſſus religionẽ
poſſit ad ſeculum redire. Rñ. Quandiu
eſt nouitius in probatione poſitus redire
poteſt libere infra annũ preterꝗ̃ in trib⁹
caſibus. pͥmus eſt ſi ſcienter receperit ha
bitum qui dari profitentibus conſueuit:
quod habet locum in illis religionib⁹ in
quib⁹ habit⁹ nouitioꝝ eſt diſtinctus ab
habitu profeſſorum: qꝛ per talẽ ſuſceptio
nem intelligitur tacite profeſſus. A Et
idẽ quando habitus nouitioꝝ eſt indiſtin
ctus ꝛ illum geſtauerit per annũ integrũ
vt in. c. i. de regu. li. 6. B 2° ſi fecerit pro
feſſionẽ. 3° ſi euidẽter apparet ꝙ talis ab
ſolute voluerit vitã mutare: qđ tamen nõ
preſumit: niſi clara ꝓbatione vel compe
tentibus indicijs oſtendatur. A Et hoc
caſu cũ qs voluerit vitam abſolute muta
re aſſumẽdo habitũ etiam nouitij: vꝫ taci
te ꝓfeſſus ꝛ obligat⁹ religioni in genere.
ex̃ de regu. conſuluit. Et iõ ſi poſtea cõtra
hat matrimoniuꝫ non valet ſm Hoſti. e.
ꝛ Innocen. ibidem vbi etiam cũ Inno.
trãſit dominus An. de bu. in dcõ. c. con
ſuluit. Et hec videt̃ cõis ſententia: niſi forte
ingrediẽs ad vnã ꝛ ad nullã aliam religio
nem ſe obligare intenderet. Nam hoc ca
ſu ſi ex aliqua rõnabili cauſa nõ poſſit in
itenta religione ꝑſiſtere nulli obligatur: ꝛ
matrimonium contrahere poteſt: prout
notat dominus Pe. de ancharano. in. c.
conſtitutionẽ. de regu. li. 6. Quando au
tem quis preſumitur vitam voluiſſe abſo
lute mutare: vel ſeculo renunciare dictuꝫ
eſt ſupra nouitius. §. 4. in additiõe. Et in
eodem. §. clari⁹ tangit̃ id qđ in hoc. §. po
nitur B Sed in p̄dictꝭ caſib⁹ diſtingue
qꝛ ſi aliqđ predictoꝝ triuꝫ fecerit i aliqua
religione mendicantiũ: non erit propter
hoc illi ordini obligat⁹: ſed generalit̃ ali
cui ordini: ex̃ de regu. non ſolum li. 6. In
alijs vero ordinib⁹ ꝛc̃. vt. s̃. nouitius. §.
5. circa medium.

Utrũ ſeruus igredi poſſit vel recipi i re
ligionẽ. Rͦ Non põt ingredi nec debet re
cipi ſiue ſciatur ꝙ ſit ſeru⁹: ſiue ſi eſt ꝑſona
incognita ꝛ neſciatur vtrum ſit ſeruus vel
liber. Et ſi ingreſſus fuerit ꝛ infra trienni
um petitur a domino ſuo debet reddi cũ
omnibus que attulit fide tñ accepta d̓ im
punitate ipſius. Poſt trienniũ vero repe
ti non poteſt niſi eſſet taꝫ lõge ꝙ inueniri
nõ poſſet. 17. q. 2. ſiquis icognitus. Et erit
dictum tempus a tp̄e ſcie domini: ar. i di
cto. c. ſiqs incognit⁹ A Hug. autem di
cit a tp̄e ingreſſus: ſed Lauꝛ. Ioh. ꝛ alij
pleriqꝫ doctores dicũt a tempore ſcie: vt i
ſum. con. li. i. ti. 8. q. 64. vbi notant etiam
omnia que in hoc. §. habent ſm Ray. ꝛ
glo. Ubi etiã idem dicunt de obligatis ad
ratiocinia reipu. B Et hec intellige ve
ra eſſe in omni genere ſuorum etiã ſi ſint
coloni originarij ſiue aſcripticij: de quib⁹
habetur. ĩ. ſeruus. i. §. 4.

Quid ſi ſeruus ingreſſus monaſteri
um recipiatur ad ꝓfeſſionẽ ante dictum
terminum. Rñ. ſecundũ Ray. Credo ꝙ
debet remanere in ordine ꝛ monaſteriuꝫ
debet ſatiſfacere domino: qꝛ fuit in culpa
recipiẽdo: ar. di. 54. ſi ſeruus. Al. dicit ꝙ
ſi erat incognitus: ꝛ probabat forte per
falſos teſtes ꝙ eſſet liber: debet reſtitui do
mino ſi petat: ex̃ de ſer. non or. c. d̓ ſeruoꝝ
Concordat Hoſtien. A Et idem ſm
eoſdem eſt ſi talis doloſe intrauit religio
nem ſciens ſe ſeruum: ſecus ſi bona fide
putabat ſe liberum: vt in ſumma co. titu.
q. 65. B

Quid ſi talis poſt factam profeſſionẽ
fuerit domino reſtitutus: ꝛ poſtea manu
miſſus ſit: nũquid tenetur redire ad mo
naſterium. Rñdeo ſecundum Guil. Sic
qꝛ ꝗ̃ntum in eo fuit monachus fuit. A
Idem in ſum. co. ti. q. 66. B

Utrum obligati ad ratiocinia poſſint
ingredi vel recipi in religionem. Rñdeo
ſi ſunt obligati ad ratiocinia reipublice
non ſunt recipiendi. diſtin. 53. lege. Sed ſi
obligati ſunt ad ratiocinia priuatoꝛuꝫ ho
neſtum eſt ꝙ prius de ratiocinijs ſe expe
diant. A Non autem eſt neceſſarium
ſecundum gloſam Raymun. ꝛ in dicta
q. 64. B Utrum autem ſic obligati poſ
ſint obligari: vide ſupra obligatus per to
tum.

Utrũ ille q eſt obligat⁹ ad aliquid ſol
uendũ poſſit ingredi religionem. Rͦ ſm
Ray. Ingredi põt nõ obſtãte obligatio
ne vel iuramẽto: dũmõ nõ ex voluntate vl
intẽtione ſubtrahendi debitũ hoc faciat:

Religio

ſed ex charitatis feruoꝛe. Nec facit iniu
riā creditoꝛi:qꝛ excuſat auctoꝛitate ſpiritu
ſācti cui nemo reſiſtere pōt.19.q.2.due.ex̄
ď reg.ꝛ tranſe.lꝫ.Sed monaſteriū tenet ſa
tiſfa cē de his que ipe ꝯtulit monaſterio.19
q.3.ſiqua mulier.C.de epi.ꝛ cle.deo nobis
§.1.Qď ſi nihil ꝯtulit monaſterio:qꝛ nihil
hēbat:ianis eſt actio quā excludit iopia de
bitoꝝ.14.q.6.ſi res.ff.de dolo.nā ıs.Si tñ
poſt ingreſſū religióis occaſióe eiꝰ mona
ſteriū aliqua acqreret:puta ꝑ ſucceſſionē
hereditariā vel donationē ſeu ex teſtamēto
teneretur monaſteriū q̄tū illud eēt:ar.in
dicto.c.ſiqua mulier.Con.Hoſt.Inno.ꝛ
Tho.ſcda ſcďe.q.vlti.Poterit etiā vt ait
Ray.in monaſterio exn̄s ſcribē vel aliud
honeſtū opꝰ facere ad liberandū ſe dūmó
nó negligat ꝓpter hoc diuinū offm̄.di.19.
clicꝰ.ꝛ.21.q 1.clicꝰ.Et deducētur expēſe ſꝫ
quoſdā ne ſit oneroſꝰ monaſterio.16.q.6.
de lapſis.Sed addit Inno.ꝙ aliq addūt
nó deducēdas expēſas:qꝛ ex quo altari ſer
uit:de altari viuere debꝫ.12.q.1.ex his.Et hꝰ ꝓ
babiliꝰ vr̄ dūmó nó ipediat i aliquo ab ob
ſeruātia regulari. A 1.ab obſequijs regu
le ꝛ religióis:qbꝰ ē ſemp aſtrictꝰ.Jō ad ꝓ
dictā ſolutionē non tenet ſm Ul.ꝛ in ſum.
li.3.ti.16.q.5. B

Quid ſi ſit obligatꝰ ad aliqd faciendū
Rñ.ſm Hoſt.Nihilominꝰ igredi pōt ꝛ ꝑ
ficiat qď ꝓmiſit.Et ſi hoc nó pōt ſaltē ꝑfi
ciat ꝑ aliū niſi manꝰ eiꝰ ſpālit electa eſſet:qꝛ
tūc nó licebit ei ꝑ aliū facē:niſi de lnia eius
cui ꝓmiſit:ar.C.de cadu.tol.l.1.§.ne autē
ex̄ de offi.dele.c.fi.Pōt etiaꝫ ſatiſfacere ei
cui ꝓmiſit ſiue de bonis q̄ ꝯtulit monaſte
rio:ſiue operādo aliqd vt ei ſatiſfaciat.De
hoc vide in ꝓcedēti.§. A Et ibi taciū ē ꝙ
ad hꝰ i opationē nó tenet:niſi ꝓpter vitan
dū ſcandalū qñ occurreret.Et ſic itelligi po
teſt qď hic dr̄. B

Utrū rectoꝛ q iurauit regere ciuitatem
ꝑ annū:ſiue magr̄ q iurauit legē:vel capel
lanꝰ q iurauit ſuire i capellania poſſit igre
di religionē.Rñ.ſm Ray.Sic.Nó.n.iu
ramentū violat q illud i meliꝰ cōmutat:ex̄
de iureiur.ꝑuenit.Idē Inno.Gof.ꝛ Ho.
quoqꝫ idem:ſꝫ addit:Cóſulo ꝙ ꝓus ipleat
qď ꝓmiſit:ex̄ de iureiur.debitores.hoc.n.
tutiꝰ eēt niſi ab illo vel illis quibus iurauit
poſſit licētiā obtinere. A Hoc ꝯſiliū non
vr̄ bonū ꝑ qď ingreſſꝰ religióis retardatur

Et in.c.debitores.nō iducit aliqď impedi
mentū vel retardatio boni:ſed ſolū dr̄ ꝙ q
iurauerūt ſoluere vſuras ſoluāt.Nec etiā
obſtat.c.ꝯmiſſuꝫ.ex̄ de ſpon.vbi ꝯſulit ꝙ
q iurauit ꝯhere matrimoniū ꝑ vba de ꝓſē
ti ꝓus ꝯhat ꝛ exinde ingrediat religionē:
qꝛ ꝑ talē ꝯctū nó retardatur religionis in
greſſꝰ ſꝫ Glo.Ray.ꝛ in ſū eo.11.q.6.vbi
hec oīa notant. B Utrū ꝓpter obſequia
parentū debeat qs retrahi ab ingreſſu reli
gionis:habes.ſ̄.religio.1.§.3.Et vtrū con
iugatꝰ poſſit igredi:vide.j.votū.4.§.1.

Utrū epi archidiacóī vel ꝑſbyteri curati
poſſint igredi religionē.Rñ.ſm Thom.
ſcďa ſcďe.q.vlti.Obligatio voti ꝑpetui ad
vacandū diuinis obſequijs competit ꝓꝑe
epis ꝛ religioſis:ꝑſbyteri aūt curati ñ obli
gātur voto ꝑpetuo ꝛ ſolēni ad curā anima
rū retinēdā ſicut ad hoc obligant epi.Unī
epi ꝑſulatū deſerere nó poſſūt abſqꝫ aucto
ritate Romani pontificis:ex̄ de reg.lꝫ.Ar
chidiaconi aūt ꝛ ꝑſbyteri curati poſſūt li
bere abrenūciare epo curā eis cōmiſſam
abſqꝫ lnia pape q ſolus pōt in votꝭ ꝑpetuis
diſpēſare. A Et ēt epi niſi i caſibꝰ ꝑticularit
exceptꝭ:vt.j.votuꝫ.5.§.1. B Unī maniſe
ſtū ē archidiaconis ꝛ ꝑſbyteri curatis lꝫ ad
religionē trāſire ēt epo ꝯdicēte:vt.19.q.2.
due ſūt.Bñficia aūt alicuiꝰ taliū toto tpe
ꝓbatióis nó debēt alteri ꝯferri niſi de ipiꝰ
ꝯſēſu:vl niſi cōſtet ꝙ voluerit abſolute mu
tare vitā vel ꝓfeſſionē fecerit vel habitum
ꝓfeſſoꝝ ſciēter recepit:ſꝫ iteri ſuiet bñficio
ꝑ aliū cui de poꝛtione ꝯgrua ipiꝰ bñficij ꝓ
uidebit:ex̄ de reg.bñficiū.li.6.Utꝝ excóica
ti poſſint igredi vel recipi i religionē:vide
ſ̄.abſolutio.3.§.fi. A ꝛ ibi de hoc plenꝰ
in additione. B

Utrū illi q nó ſūt exercitati i obſuātia
ꝓceptoꝝ debeant ingredi religionem.Rꝰ
ſm Tho.vbi.ſ̄.Sic.Nā ꝛ dñs Matheū
publicanū q i obſuātia ꝓceptoꝝ exercitatꝰ
nó erat vocauit ad ꝯſilioꝝ obſuātiā:vt pꝫ
Luc.5.Ingredi.n.religionē nó ſolū expe
dit his qui ſūt exercitati i ꝓceptꝭ:vt ad ma
ioꝛē ꝑfectionē ꝑueniāt:ſꝫ etiā his q nó ſūt
exercitati:vt faciliꝰ peccata vitēt:vt pꝫ:qꝛ
ꝑ vigilias ieiuniū ꝛ obedientiā tollūt occa
ſiones peccatoꝛum ꝛ luxurie gule ꝛ hꝰi.

Ingreſſi monaſteria ſe ꝛ ſua dedicant
deo.Oīa.n eoꝛum bona monaſterio itelli
guntur eſſe collata,C,de epi.ꝛ cle, A

ſmo de ſac.ſanc.ec. B in auc. ingreſſi.⁊.
19.q.3 q₂igredientibꝰ.Hoc tñ in mulꝭ lo
cis nõ ſeruaꝭ de ꝯſuetudine i quibꝰ exquo
q̃s ingreſſus eſt ꝓpinqui eiꝰ bona imobi-
lia occupãt:niſi quatenꝰ de illis dedit mo
naſterio ſm ꝯſuetudinẽ regionis. Idẽ fit a
licubi etiã circa mobilia. Et ſm Ray.dcã
ꝯſuetudo valet ſi eſt approbata vel obtẽta
p.40.ãnos. Nã minori tpe nõ currit ꝯ ec
cleſiã pſcriptio. A Talis ꝯſuetudo nulla
tenꝰ vꝫ valere cũ deroget igreſſui religionis
ſpoliando igredientẽ bonis ſuis:⁊ ſic eſt ir
rationabilis ⁊ invalida:ex̃ de ꝯſue.c.fi.niſi
forte qñ ꝓpinq eſſẽt honeſti ⁊ egẽtes ⁊ mo
naſteriũ non idigeret. B

Utrũ p religionis igreſſũ cõſequaꝭ q̃s
remiſſionẽ oium peccatoꝝ. Rñ.ſm Tho.
ſcda ſcðe.q.vlti. Rõnabiliꝭ dici põt q̃ ſic
ſicut p aſſũptionẽ crucis. Si eni aliq̃bꝰ ele
moſynis factis hõ põt ſtatim ſatiſfaceꝭ de
peccatꝭ ſuis:ſm illud Danielis.4. Pecca
ta tua elymis redime.multo magis i ſatiſfa
ctione ꝓ omnibꝰ peccatꝭ ſufficit q̃ aliq̃s to
taliꝭ ſe diuinis officijs mãcipet p religiõis i
greſſũ:q̃ excedit omne genꝰ ſatiſfactiõis ẽt
publice penitẽtie:vt habeꝭ.33.q.2 admonẽ
ſicut etiã holocauſtuꝫ excedit ſacrificiũ:vt
Gregꝰ dic. Unñ in vita patrũ legiꝭ q̃ eãdeꝫ
grãm ꝯſequũtur igrediẽtes religionẽ quã
ꝯſequũtur baptiçati. Si tñ p ingreſſũ n ab
ſoluẽꝭ ab oĩ reatu pene nihilominꝰ igreſſꝰ
religionis vtilior eſſet q̃ʒ pegrinatõ ĩre ſcẽ
adꝭ ꝓmotionẽ i bonũ qð propõderat abſo
lutioni a pena. A Hoc latiꝰ tetigi in qua
driga li.1.ti.49.§.23. B

Quid de eo q̃ dolo inductꝰ itrauit ad
religionẽ. Rñ.ſm Ray. Nõ põt allegare
deceptionẽ cꝰ ꝯditio melior fcã ẽ:ex̃ qð me
tꝰ cã cũ dilectꝰ.⁊ de ꝯuer.ꝯiuga.ex pte ⁊.c.
veniẽs. A Cõ.Ho.⁊ addit q̃ idẽ ẽ ẽt ſiq̃s
ex falſa cã itrauit:vt ſi putauit ſpõſã ſuã le
ꝓſã ⁊ nõ erat:ex̃ de ꝯuer.ꝯiuga.ex parte.
2°.⁊ nõtur in ſũ.li.3.t.28.q.10. B

Quid ſiq̃s igrediaꝭ religionẽ ſub ꝯdi
tione aliq̃. Rñ.ſm Guil. Si ponaꝭ ꝯditio
ꝯ ſubſtãtiã religionis:puta q̃ liceat ei tenẽ
ꝓpriũ. A vl ẽt vſufructũ ſm eundẽ Gu
il.⁊ i ſũ.li.1.t.8.q.18. B nõ valꝫ monacha
tus. Bñ tñ põt aliq̃ tenere ad vſũ de ꝯſẽſu
ꝑlati. Si vo ꝯditio apponaꝭ ꝯ aliquã par
ticularem auſteritatẽ:vtputa vt liceat ei co
medere carneſ:tũc ſi ſcit hꝰ ꝯtineri i regula

vl ꝯſtitutione quã ꝓfiteꝭ teneꝭ. Secꝰ ſi ne
ſcit id in eis ꝯtineri. A Sup his vltimis
a ꝩ.ſi vero.⁊.j.nil vꝫ Guil dixiſſe. Sꝫ vt
pꝫ i dicta q.18. Inno.ait q̃ ſi ad igrediẽtẽ
diceret tu debes ꝓfiteri regulã bti Aug.⁊
bñ potes comedẽ carnes:⁊ in illa eccla eſ
ſẽt ꝯſtitutiões q̃ nõ comederẽt carnes:bñ
poſſꝫ comedẽ carnes:cũ nec hꝰ regula ha
beat neqꝫ vlis cõſtitutio:nec ei poſſꝫ aliq̃d
i putari niſi eſſet ſcandalũ:⁊ tũc poſſet ad a
liũ locũ mutari. Sꝫ Hoſt.dicit q̃ hoc ca
ſu licebit pdicto carnes comedẽ niſi forſi
tã ei ꝯſtaret de ꝯſuetudine vl ꝯſtitutiõe illiꝰ
monaſterij:vl hoc notoriũ eẽt oibꝰ Itẽ ſm
Inno.ſecꝰ ẽ ſi diceret ſibi: Profitere regu
lã bti Benedicti. Nã cũ ſm eã omnes ge
neraliꝭ abſtinẽ debeat a carnibꝰ fatuitati eꝰ
iputandũ ẽ ſi credat ei q̃ ꝓmittebat ſibi q̃
liceẽt comedere carnes. Cõ.Hoſti. Addit
poſtea Inno.alij dicunt q̃ exqꝰ ſubmittit
ſe obediẽtie alicuiꝰ nõ obſtãtibꝰ taliꝰ pro
miſſionibꝰ teneꝭ ſuare regulã ⁊ ꝯſtitutiões
eiꝰ.12.q.1.nõ dicatꝭ.⁊ hꝰ vꝫ verꝰ cũ vnuſq̃ſ
qꝫ dꝫbeat ſe ꝯformare bonis moribꝰ eoꝝ cũ
q̃bꝰ ꝯuerſaꝭ.25.di.§.alíãt.ꝩ.quotieſcũqꝫ B

Quid ſi aliq̃s vidẽs aliqð mõaſteriũ
vbi mõachi ſplẽdide viuũt cogitat:hũc
ordinẽ bñ poſſum ſuſtinẽ:⁊ ſic igrediꭍ.Rꝰ
ſꝫ Ray. Dico idiſtĩcte q̃ ſi fecerit ꝓfeſſionẽ
ñ põt ad ſeclꝫ rediꭍ:q̃ potiꝰ ſi erat pitus ⁊
ſciebat ea q̃ ſuãda erãt itelligiꝭ ſe obligaſſe
nõ qð id quod fiebat:ſed ad fieri debe
bat. Idẽ ſi erat ſimplex ⁊ fuit ei explanata
regula ⁊ ꝯditiões ordĩs ⁊ ꝓfeſſꝰ fuit. Si ve
ro nõ fuit ei expoſita auſteritas regule:tũc
ſi ſolum ad illaꝫ vitã itẽdebat ſe obliga
re nõ ad ſuperiorẽ:⁊ hoc expreſſit nõ cogeꭍ
ibi manere:ſꝫ trãſibit ad aliũ ordinẽ queꝫ
ſuſtinẽ poſſit. Si vo nõ expſſit dꝫ remanẽ
nec põt allegare dolũ:vt.ſ.in.§.antepe.di
ctũ ẽ. A Cõ.pdictꝭ Ho.⁊ addit q̃ talꝭ co
gendꝰ ẽ:vt vl ꝓfeſſionẽ ab initio iſtitutã in
eodẽ loco faciat ⁊ religionẽ ſuet:vel locuꝫ
exeat ⁊ penitꝰ dimittat:in quo nec abuſꝰ ꝯ
riꝰ:nec numerꝰ deſẽdit ãnoꝝ:ex̃ de elec.cũ
cãm q̃ inẽ pſbyterũ. Et ſi oẽs deficiãt alij in
ducanꭍ alteriꝰ religiõis:ex̃ ne cle.vel mo.
relatũ. Et ſi illi ſiliꭍ deficiãt tũc locꝰ mutata i
ſtitutiõe auctoritate ordinarij põt p ſecula
res clicos retineri. Et ſic põt itelligi:ex̃ de
reli.do.inter q̃tuor. Itẽ Ray. addit: Uel
dic idiſtincte q̃ talis debet remanere:q̃a

R

dol⁹ alioꝝ vel ſimplicitas vouenꝭ nō excu-ſant in talib⁹. Et dicit glo. ei⁹ ꝙ hoc bñ ꝓ-batur. 20. q. 3. cōſtituit. vt in ſū. eo. t. q. 17. Sed certe nō vꝫ ꝙ votū ſe extēdat vltra in tentionē pure ⁊ ſimplr vouētis: vt in. c. exi it de vbo. ſig. li. 6. B

R Eligio tertio quoad votū ingrediendi. Utrū pueri poſſunt ſe voto obligare ad ingreſſum religionis. Rñ. ſm Tho. ſcda ſcde. q. vlti. Uotū ſimplex ꝯſiſtit in ſola ꝓmiſſione cū interiore mentꝭ delibatione. Et hoc votū hꝫ efficaciā ex iure diuino q̄ tñ dupl: tolli pōt. Uno mō ꝑ defectū delibationis: vt pꝫ in furioſis quoꝝ vota ñ ſūt obligatoria: vt eꝝ de regu. ſicē tenor. ⁊ ea dē ratio ē de pueris q nōduꝫ hēnt debitū vſū rōnis ꝑ quē ſint doli capaces: quē qñ dē pueri habēt: vt frequēt⁹ circa. 14. ānū puelle vero circa. 12. q dicunt ānī pubertatꝭ In quibuſdā aūt anticipat ⁊ in qbuſdā retardat ſm diuerſā diſpoſitioneꝫ nāe. Alio modo ipedit efficacia ſimplicꝭ voti ſiqs do voueat illud qd non ē ꝓprie poteſtatꝭ: puta ſi ſuus ēt rōnis vſū habēs vouet ſe religionē ingredi aut etiā ordinet ignorante dño diſ. 54. c. ſi ſu⁹. Et qꝛ puer vel puella infra pubtatꝭ ānos naturalit ſūt i ꝑtāte pꝛis ꝙtū ad diſpoſitionē ſue vite poſit pat eoꝝ votū reuocare vl acceptare ſi ſibi placuerit: vt expreſſe dꝛ de muliere Numeri. 30. Sic igit ſi puer añ tēp⁹ pubertatꝭ votuꝫ emittat non obligat. Si tñ habeat vſū rōnis: obligat q dē ꝙtū i ſe ē ex ſuo voto: ſed pōt reuocari ꝑ auctoritatē pꝛis: qꝛ ordinatio legꝭ q̄ vn⁹ hō ſubdit alteri reſpicit illud qd i plurib⁹ accidit. Si vero ānos pubertatꝭ excedat nō pōt reuocari auctoritate pētū. Et ſi nondū hēret plene vſū rōnis ñ obligaret quo ad deū. A Idē in ſū. li. 3. ti. 28. q. xi. Et adde ſm Ray. ⁊ in ſū. li. 1. ti. 8. q. 30. ꝙ ſi ipubes doli tñ capax emittit aliud votū ꝙ cōtinentie: videt ꝙ ſit obligat⁹ niſi pꝛ ſtatī cū audierit reuocet. 32. q. 2. mulier. Et idē ē de iuramēto ſm glo. ei⁹: ⁊ Tho. Et idē dīc glo. de voto ꝯtinētie ⁊ de voto circa igreſſū religionis: qꝛ ñ pōt reuocari niſi ſtatī reuocet ipſa die: ar. Numeri. 30. vbi dꝛ: Et i alteꝝ diē diſtulerit ſniam. Itē dicit glo. ꝙ ſi ipubes doli tñ capax vouerit ſe ſuaꝝ cōtinētiam ⁊ igreſſuꝝ religionē: cū venerit ad etatē vel cū mortu⁹ fuerit pat: pōt pꝛ illud irritare ꝯdicēdo ſtatim ſm cōem opinionē: lꝫ Hu gꝭ. dixerit ꝙ non pōt. Sꝫ dcm Hug. ſatis pōt verificari niſi votū ipuberis ex iuſta cā fuerit diſpenſatū. Uñ vt ibidē pꝫ Inno. dicit: Credim⁹ ꝙ etiā ipubes ſi doli capax ſit ⁊ votū fecerit abſtinētie vl pegrinatiōis vl aliud ꝙ dꝫ illud adiplere poſtꝙ patriā poteſtatē exiuit: qꝛ potuit ſe obligare deo ſic̄ ⁊ diabolo: eꝝ de delic. pu. c. 1. Tñ cū talib⁹ eſt facile diſpenſandū ⁊ cōmutādū: qꝛ licꝫ in aliquo ſint capaces nō tñ mlta cognoſcūt cū ſint iexpti. Cō. Ho. Itē vt ibi pꝫ Ray. dīc ꝙ ſi ipubes itrat religionē pōt extrahi a pꝛe vel tutore ifra annū ⁊ diē tpe ſcie ſm glo. ei⁹. Idē Gof. ⁊ Hoſti. 20. q. 2. c. 1. ⁊. 2. ⁊ ar. 17. q. 2. ſiqs icognit⁹. ⁊ eꝝ de cōceſ. preben. qꝛ diuerſitatē. Si vero ponat i religione ab alio: puta a pꝛe vel tutore: ſiupe nō cōſētit pōt egredi qñ voluerit vſꝗ ad etatē legitimā. 20. q. 1. puelle. ⁊. q. 3. pñs. Si aūt cōſētit: lꝫ ꝯſens⁹ ille q fit añ ānos. ſ. pubertatꝭ nō teneat: exire tñ pōt pꝰſꝗ puenit ad etatē legitimā. 20. q. 1. illud. ad iſtar carnalis mrimonij: eꝝ de deſpō. ipu. de illis. 1. Sed ꝙcito puenēit ad etatē pfectā pt egredi. 20 q. 3. pñs. eꝝ de regu. cū ſim⁹. Itē vt pꝫ ibidē Innocē. dīc ꝙ ſi ipubes de cōſenſu parentū vel tutoꝝ tacito vel expſſo itrauerit religionē: eū vlteri⁹ reuocare nō poterūt: eꝝ de regu. ſignificatuꝫ. ⁊ ꝙ ſi ipubes vnū tñ parentē hēat: ille ſol⁹ eū offerre pōt: ⁊ ſi habeat tutores alios ꝙ parētes: tñ parētes in vitis tutorib⁹ eū poſſūt offerre. Idē etiam credūt aliq ⁊ ſi ſit au⁹ q hēat filiū aut nepotē i poteſtate ꝙ pꝛ inuito auo eū poſit offerre ⁊ nō ecōuerſo: qꝛ i his ſpūalib⁹ iura nāe pfertur poſitiuo vel ciuili: vt i dcā. q. 30. B Ceteꝝ d voto ſolēnis ꝓfeſſiōis dicet i ſe. c.

Utrū liceat aliquos ſe voto obligar ad religiōis igreſſū. Rñ. ſꝫ Tho. vbi. ſ. Uuū ⁊ idē op⁹ voto factū laudabili⁹ eſt ꝙ ſi ſine voto fiat: vt dicit. ſ. votū. 1. §. xi. qui incipit vtrū meli⁹. Et iō obligari voto ad ingreſſū religiōis ſm ſe eſt laudabile. A Ideꝫ in ſum. li. 3. ti. 28. q. 6. Tñ niſi hoc fiat cū maturitate pōt eē cā diſcriminis. vñ ab inductione taliū votoꝝ ⁊ ſimiliū ꝑ que renūciet ſeculo infra ānuꝫ ꝓbatiōis frēs mendicantes oīno debēt abſtinē: vt in. c. non ſolum. ⁊. c. ſe. de regu. li. 6. B

Utrū q vouit igredi religionē teneatur Rñ. ſm Tho. vbi. ſ. votū eſt ꝓmiſſio deo

ſacta de his q̇ ad deum ptinēt. Ut aūt dicit
Greg⁹. in epla ad Bonifaciu3. Si iuſt ho
mines ſolēt done fidei ↄct⁹ nulla rōne diſ
ſolui: q̄to mag̃ pollicitatio quā qs cū deo
pepigit ſolui ſine vīdicta nō poterit. Et iō
ad iplendū illud qḋ homo vouit ex neceſ-
ſitate tenet. Unde glo. ſup illḋ pſ. Uouete ꝛ
reddite dicit: Uouere volētī cōſulit: ſed p⁹
voti pmiſſionē redditio neceſſario exigit
Tenet ergo qs ex neceſſitate iplere votum
dummō ſit aliqd qḋ ad deū ptineat. Ma-
nifeſtū eſt aūt ꝙ ingreſſus religiōis maxie
ad deū ptinet: qꝛ p hoc homo totalit ſe mā
cipat diuis obſequijs. Uñ relīqt ꝙ tenet
ingredi. ſ. ſm ꝙ ſe obligare intēdit ita. ſ. ꝙ
ſi ſe itendit abſolute obligare tenet q̄3 citi⁹
poterit legitimo ipedimēto ceſſāte. Si aūt
ad certū tēp⁹ vel ſub certa ↄditione: tenetur
adueniēte tpe ꝛ conditōe exīte. A Idē3
in ſum. eo. ti. q. 7. B

Quid ſi illi nolūt eum recipe. Rñ. ſm
Tho. ſcḋa ſcḋe. q. 88. Si quidē intētio ſua
fuit ſe obligare ad religiōis igreſſū pncipa
lit ꝛ ex ↄſequēti elegit hāc religionē vl' hūc
locū quaſi ſibi mag̃ ↄgruente3: tenet ſi ibi
recipi nō pōt aliā religionē itrare. Si aūt
pncipalit intēdit ſe obligare ad hāc religio
nē vl' ad hūc locū pꝑter ſpalē cōplacentiā
hui⁹ religiōis vel loci illi⁹: nō tenet aliā re-
ligionē intrare ſi illi nolūt eū recipe. Ean-
dē ſniam ponit idē3 Tho. eo. li. q. vlti. A
Si aūt icidit i ipoſſibilitatē iplēdi votū ex
ꝓpria culpa: tenet facere qḋ pōt: ꝛ inſup pe
nitentiā agere de culpa ꝓterita. Si aūt du-
bitat quam intentionē habuit d3 tutiorem
viā eligē ſm eundē Tho. ꝛ Pe. vt in ſum.
li. 1. ti. 8. q. 5. Et ad pdicta facit qḋ poſitum
eſt. ſ. religio. 2. §. 2. in additione. B

Utrū ille qui vouit vnā determinatam
religionē intrare licite poſſit induci ad aliā
Rñ. ſm Tho. ſcḋa ſcḋe. q. vlti. Quia i ma-
iori intelligit min⁹: iō ille q obligat⁹ ē voto
vel iuramēto ad ingreſſum religionis mi-
noris poteſt licite induci ad hoc ꝙ ad ma-
iorem religionem tranſeat: niſi ſit aliquid
ſpeciale quod impediat: puta infirmitas
vel etia3 ſpes maioris profectus in minori
religione. Ille vero qui obligatur voto vl'
iuramēto ad ingreſſu3 maioris religionis
non poteſt licite induci ad minorem reli-
gionem niſi ex aliqua euidenti cauſa ꝛ cu3
diſpenſatione ſuperioꝝ. Si tamē igredia

tur ꝛ ꝓfiteatur: vide infra religio. 5. §. 3.

Utrū ille qui vouit ingredi religionem
teneatur ibi perpetuo remanere. Rñdeo
ſ3 Tho. vbi ſ. Si vouens intendit ſe obli
gare non ſolum ad ingreſſum religionis
ſ3 ad ꝑpetuo remanendum tenetur perpe
tuo remanere. Si autē intendit ſe obligare
ad ingreſſum cauſa experiendi cum liber
tate remanendi vel non remanendi mani
feſtum eſt ꝙ remanere non tenetur. Si
autem in vouendo de hoc nihil cogitauit
videtur obligari ad ingreſſum ſm forma3
communis que eſt vt ingredientibus de-
tur annus probationis. vnde non tenetur
ibi perpetuo remanere. Si tamen tali intē
tione intraret vt ſtatim exiret non videtur
ſatiſfaciu3 voto: quia in vouendo hoc nō
inten debat: ꝛ ideo tenetur vt ſaltem velit
experiri an ei expediat manere. A Idē3
i ſum. li. 3. ti. 28. q. 9. vbi ꝛ addit ſm Inno
ꝙ cum quis in vouēdo non diſtinguit cui
regule ſe deuoueat: intelligitur ſe vouere re
gule illius in cuius manibus facit pmiſſi
onem: argu. c. ꝙ dei timorem. ex. de ſta.
mona. vbi etiam hoc notat Innocen.

Religio quarto. quo ad pfeſſionē.

Utrū impubēs poſſint pfeſſionē
facē. Rñ. ſ3 Tho. ſcḋa ſcḋe. q. vlti. Pro
feſſio eſt ſolēne votū qḋ facē ē mōachū vel
religioſū. qḋ qdē ſubdit ordiatōi eccle ꝓpt
ſolēnitatē quā h3 ānexā. Et qꝛ eccleſia reſpi
cit illḋ qḋ i plib⁹ ē pfeſſio añ tps pubtatis
facta q̄tūcūq3 aliqs hēat vſū rōis plenū
vel ſit doli capax nō h3 ſuū effectū vt faci
at pfitētē iā eſſe religioſū. A Idē in ſum
li. 3. ti. 28. q. xi. B Adde hic quod dr. ſ.
nouitius. §. 1. ꝛ 2.

Que ē pfeſſio expſſa ꝛ q̄ tacita ſiue pſū
pta. Rñ. Profeſſio expſſa ē que fit in ma
nu abbatis ſiue plati recipiētis eā. vl' in ma-
nu ei⁹ quem platus ad hoc mittit: ex. de re
gu. ꝛ trāſe. ad aplicam. Tacita ꝓo fit p ſuſ
ceptiōe3 habitus pfeſſorū Itē ſi maīfeſte
oſtendit ꝙ velit vitam mutare. Item ſi ge-
ſtat habitum etiam nouitiorum per ānū
vbi nō eſt diſtinctus in colore vel ſciſſura
vide hoc ſupra nouitius. §. 4. A Et de
hoc dictu3 eſt clarius ſupra religo. 2. §. 2.
cum additionibus. B Si autem pro
feſſio fiat infra annum: vide ibidem. §. 5

Utrū ille q fecit ꝓfeſſionē tacitā teneat ad omnes obſuātias regulares. Rñ. ſm Tho.i.4.di.38. Jn omni cāu tenet ad tria vota religiōis ꝑncipalia: ſed ad alias obſuātias quaꝝ trāſgreſſio ex diſſimulatione ꝑlatoꝝ inducit: q dū vidētes nō corrigunt indulgē vident: nō videt obligari ꝑcipue ſi ſit ſiplex q talia diſcernere ſufficiēt neſciat. Cō Al. A hec vident vera quo ad illa q̄ ꝑlat⁹ pōt diſpēſare: al' videt obligari quo ad oēs regulares obſeruantias: vt.s. religio.2.§.fi.cū additionib⁹. B

R Eligio quinto quo ad tranſitū

ad aliā. Utꝝ liceat trāſire de vna religiōe ad aliā. Rñ. ſm Tho. ſcḋa ſcḋe.q. viii. Trāſire de vna religiōe ad aliā niſi ꝓpter magnā vtilitatē vel neceſſitatē non ē laudabile: tū q: ex hoc plerūq; ſcandaliçātur illi q relinquūt: tū, etiā q: facili⁹ aliqs ꝓficit i religiōe quā ꝯſueuit q̄ȝ i illa quā nō ꝯſueuit ceteris parib⁹. Uñ i collatiōibus patrū Abbas Neſtori⁹ dic: vnicuiq; vtile ē ſm ꝓpoſitū qḋ elegit ſūmo ſtudio ac diligētia ad opis icepti ꝑfectionē ꝑuenire feſtinet: ꝛ nequaq̄ȝ a ſua quā ſemel elegit ꝓfeſſione diſcedat. Et poſtea rationem aſſignās dicit: īpoſſibile nāq; eſt vnū eundēq; hoiem ſimul vniuerſis v̄tutib⁹ fulciri: q̄s ſiqs voluerit ſimul attētare in id eū īcidere neceſſe ē: vt dū oēm ſeqtur nullā itegre ꝯſequat. Diuerſe.n. religiões ꝑeminēt ſȝ diuerſa virtutū opa. Pōt tñ aliqs de vna religiōe laudabilit trāſire ad aliaȝ triplici ex cā. ꝑ°quidē ex ҫelo ꝑfectiōis religiōis in q̄ nō attēdit excellētia ſȝ ſolā artitudinē vite: ſed ꝑncipalit ſm illud ad qḋ religio ordinat: ꝛ ꝯſeqn̄t ſȝ diſcretionēȝ obſuantiaꝝ fini ꝓportionataꝝ: vt.s. religio.i.§.4. Et in hoc caſu ꝓpter humilitatē debȝ qs petē licentiā q̄ tñ ei negari nō pōt dummodo cōſtet religionē illā artiorē eſſe. Si ꝑo de hoc ꝓbabilit dubitet: ē i hac ſupioris iudiciū regrendū: ex̄ de regu.ꝛ trāſe.lȝ. Qḋ ſi nō petita licētia trāſiuit nō pōt repeti ſm Guil. A Hoc veꝝ ſi trāſiuit in cāu licito lȝ nō ſuato mō. Sec⁹ ſi i caſu illicito q: tūc poſſet repeti: ar.c.fi.ex̄ de regu. B maxie ſi ꝓfeſſionē i hac ſcḋa regla fecit.2° ꝓpt declinationē religiōis a debita ꝓfeſſione: puta ſi i aliq̄ religiōe artiori incipiāt ꝑi remiſſi⁹ viuere: laudabilit trāſit aliquis ad religionē etiā mitiorē: ſi meli⁹ obſuet. Et in hoc caſu etiā requirit ſupioris iudiciū. 3° v̄o ꝓpt infirmitatē vel debilitatē ex qua interdū ꝓuenit q̄ nō pōt aliqs artioris religionis ſtatuta ſuare q poſſet ſtatuta ſuare latioris. Et in hoc cāu diſpēſatio eſt neceſſaria. A Jdē in ſum.eo.ti.q.15. B

Utꝝ religioſ⁹ ſemꝑ poſſit trāſire ad artiorē religionē. Rñ. ſm Jnno. Etiā ſi conſtet eā eē artiorē tñ nō poterit trāſire ſi ex ſuo trāſitu ꝑor religio icurrat grauē iacturā vl' īfamiā: ar.ex̄ ḋ regu.ꝛ trāſe.lȝ.xi.q.3. ſiqſ ꝑo. Nā ꝛ ipe nō dȝ ēe cā ſcādali: ex̄ ḋ renū.niſi cū ꝑdem. Sed cōem vtilitatem q̄ eſt vt nō fiat iactura illi ꝯgregatiōi dȝ ꝑferre ꝑuate q̄ eſt vt ſit in artiori religiōe. A Jdē i dicta.q.15 B Abbas quoq; q immēdiate ſubeſt pape nō pōt trāſire ſine licētia pape: ex̄ de conſue.cum venerabil. A Con. Al. B

Utꝝ q iā ꝓfeſſus eſt in latiori teneat ad votū qḋ fecerat de artiori. Rñ. Remanere pōt in latiori: q: ꝑ ſcḋm votū ſolēne derogatū ē ꝑ°qḋ fuit ſimplex tñ ꝓ voto ꝑ° non ꝯpleto erit ei pnia iponenda: ex̄ de regu.ꝛ trāſe.c.qui poſt votū.1.6.

Pone q̄ aliqs regularis īpetrauit licētiaȝ trāſeūdi ad artiorē religionē poſtea penitet eum: nūqd ꝑmi teneni eum recipere. Rñ. ſm Guil. Si nō inuenit artiorem religionem vbi recipiat: vel ſi non poterat ſuſtinē auſteritatē illiuſ ꝛ reuerti vult ad antefactā profeſſionem: nō pōt repelli ꝑtextu prioris licentie vel renunciatiōis cum facta fuerit ex cā.ſ. vt tranſiret ad artiorem religionem ꝛ cauſa ſecuta non ſit. Secus ſi profeſſionem fecerit in ſecunda. A Con. Albri. B

Quid ſi abbas ꝛ conuentus licentiauerit aliquem ſimpliciē ꝛ ipe renūciat ſimpliciē nō ex aliqua cā: niſi forte ex odio. R° ſm Guil. Non valet licentia: quia hoc eſt dare licētiā vacandi. Tñ ſm Aug. repelli pōt q nō vult ferre penā de culpa quā forte cōmiſit. A Con. Albri. B

Utꝝ bona q̄ monach⁹ ꝯtulit ſuo monaſterio ſequantur eum ſi trāſeat ad ſecundū monaſterium. Rñ. ſm Hoſtien. Si exeat ante profeſſionem non eſt dubium q̄ cum rebus ſuis poteſt exire: ex̄ de regu.ꝛ tranſe. ſtatuimus. Jntellige niſi ea abſolute ꝛ irreuocabiliter donaſſet. Sed ſi poſt

ꝓfeſſionē ꝛ ſine licētia trāſit ad aliud mona
ſteriū res ſue ꝑmo monaſterio remanēt: ꝛ q
ipſū recipit imputet ſibi. Si ꝟo cū licētia vl'
ēt inuitus ex aliqua cā vadat ad ſcdm mō-
ſteriū: tunc vſufruct⁹ rex quas cōtulit debe
tur ſecūdo monaſterio q̃diu vixerit ne ei ex
iſtat oneroſus. Sic intellige. 16. q. 6. cogno
uimus. A Potius. c. de lapſis. B Et
17. q. 1. ſi qs rapuerit. A Idez in ſū. co. ti.
q. 25. ſm Hoſti. q etiā addit. Si ꝟo ſit ſecu
laris q religt conſortiū ſpūale ſeu religionē
vel eccleſiā: indiſtincte bōa ſua recuꝑat: vt ap
eī innuit ex̄ de cle. ꝯiuga. ꝙ a te i fi. Et ſubdit
Uel dic ad ſaluādū opiones maiorū ꝙ bo
na ipſū tacite ſequūt. Si aūt expꝭſſe ꝯtulit ſe
ꝛ ſua ꝛ eſt pauꝑ q nō hʒ vnde viuat tunc de
benignitate canōica ſine ꝯdictōe cuiuſcūqʒ
bona recuꝑat: ar. 86. diſ. nō ſatis. 17. q. 4.
quicunqʒ. Si alr ſuſtentari poteſt non re-
cuperat: ſicut nec ſi dediſſet ſine ſe. 17. q. 4.
ſunt q opes. Et hoc niſi grā fiat vel niſi aliq̄
cōditio appoſita fuiſſʒ: ex̄ de ꝯdi. appo. ver
Et ſubditur in dicta. q. 26. Poſſūt hec intel
ligi qn̄ aliqs ingredit eccleſiā ſecularē tanqʒ
cōuerſus. Naʒ ſi tāqʒ canonic⁹ nō ſequerē
tur ipſū bona tacite. Et ſic etiam tenet con-
ſuetudo. B

Religioſi mendicātes ſi trāſeūt ad ordi
nes nō mēdicāntiū etiā de licētia pape n̄ hn̄t
vocē vl' locū in capitulo: etiaʒ ſi ab alijs eis
cōcedat: nec poſſūt hr̄e ꝑoratū: nec aliquā
admiſtratiōem vl' q̄cūqʒ officia etiā ānua:
nec: tāqʒ vicarij vl' miniſtri vel loca eox tenē
tes nec pn̄t qd̄cūqʒ aiaruʒ regimē exercere
A nec ꝑ ſe nec ꝑ alijs. Et q cqd cōtrarium
attētatuʒ fuerit eſt irritū ipſo iure quouis
priuilegio nō obſtāte: vt in tex. qui ſequitur
B Ex̄ de regu. ꝛ trāſe. vt ꝓfeſſores. i cle. ſi-
cut. ꝛ tactum eſt ſupra. electio. 1. §. 27. qui in
cipit: Quis non poteſt.

R Eliquie et corpora

ſanctox. Antique reliquie n̄ debent
ex̄ capſam oſtendi nec exponi venales. In-
uētas vero de nouo nemo dēt publice vene
rari niſi auctoritate romani pontificis fue-
rit approbate: ꝛ ꝑlati nō ꝑmittāt ꝙ illi q ac
cedūt ad eox eccleſias cā venēatōis decipi-
antur falſis figmētis: ſicut qn̄qʒ occaſione
q̄ſtus fieri ꝯſueuit. Habētur hec ex̄ eo. cuʒ
ex eo. ꝛ de ꝯſe. diſ. i placuit. Et nota ꝙ reliq
as emē vl' vēdē ſʒ Ray. A Pon⁹ ſʒ glo,
eius: vt in loco de quo ſtati. B ꝛ Hoſt. ſi
moniacū eſt. A Idez quod hic notatur i
ſum. li. 7. ti. 14. q. 22. B

Utrū reliquie ſanctox poſſint furtiue
ſubtrahi vt honorabili⁹ reponant. Rn̄. ſʒ
Guil. Nō. Nā ſacrilegiū eſt quotiēs aufer
tur ſacrū de ſacro. A ſ. etiā no ſacrū vt i. c.
de quo ſtati. B. 17. q. 4. quiſqs. A Cō.
Al. vt in ſum. co. ti. q. 23. B

Cui⁹ auctoritate reliquie ſeu corpora
ſanctox de loco ad locū ſūt trāſferēda. Rn̄.
Nō ſt trāſferēda ſine ꝯſilio pricipis. ſ. pape
vl' ſine lr̄ia epox ꝛ ſancte ſynodi: de conſe.
diſ. 1. corpa. A Al' incipit de loco. B Et
hoc ſicut notat ibi verū ē cū corpus traditū
eſt ſepulture ꝑpetue. C. de reli. l. vl. niſi neceſ
ſitas immineat: tunc ſufficit auctoritas preſi
dis ꝓuincie. C. de reli. l. 1. Si āt nō eſt tradi
tū ꝑpetue ſepulture: bn̄ pn̄t trāſferri ſine ali
cuius auctoritate. C. de reli. ſʒ necdū. Et nō
ꝙ ꝑallegate legs de oibus corporib⁹ loqui
vidētur. A Et ita ē v'itas: qꝛ loquūt dicte
leges de oibus corpibus gnālit. Et idē qd̄ i
hoc. §. notatur in ſum. co. ti. q. 24. De iſtis
etiā relquijs tactū eſt ſupra canonizatio. B

Utrū liceat portare rliqas ad collū. Rn̄.
ſm Tho. ſcda ſcde. q. 96. Eadē rō ē ſicut de
ꝟbis ſcriptis: qꝛ ſi portēt ex fiducia dei ꝛ
ſanctox quox ſunt reliquie nō erit illicitū.
Si aūt circa h° attēderetur ad aliqd̄ vanū
puta ꝙ vas eēt triāgulare ꝛ h⁹mōi quod n̄
pertinet ad reuerētiaʒ dei ꝛ ſanctox: eēt ſup-
ſtitioſuʒ ꝛ illicituʒ. De verb aūt ſcriptis ha-
bes. ſ. ſortilegiū. 2. §. 3.

R Enunciatio primo

cōiter quid ſit. Rn̄. Renunciatio ē
iuris proprij ſpontanea refutatio. Nam iu
ri alieno renunciari nō pōt. Item ſi renun
ciatio non eſſet ſpontanea ſed coacta nō ob
eſſet repetere volenti: extra eo. ſuper hoc.
A Hoc fuit dictum Hoſti. vt patet in ſū.
li. 3. ti. 26. q. 23. B

Ex quibus cauſis petenda vel admittē
da ſit renunciatio epatus. Rn̄. Due ſūt cāe
probabiles ſiue apparentes: ſʒ n̄ ſunt ſuffi-
cientes. Prima ē propter frugē melioris
vite. i. religionis. Scda ē cā ꝓprie hūilitat
He due cāe n̄ fuerūt acceptate: ex̄ de renū.
niſi cum prudem in prin°. Sunt alie cauſe
ſufficientes ſex vt ibi dicitur. Prima eſt
conſcia criminis. ſ. talis per quod ipſius

A

BIBLIOTECA UNIVERSITA[RIA] DE GRANA[DA]

officij executio ēt p⁹ peractaȝ penitentiam ĩpedit. Secūda ē debilitas corporis ex infirmitate vel ſenectute. ſ. p quā ĩpotēs redderet ad exequēdū officiū paſtorale. Tertia ē defect⁹ ſciētie. Quā q̄ aūt deſideranda ſit eminēs ſcia in paſtore: eſt tñ ꝯpetēs toleranda. Quarta ē malicia pleb: ñ ꝙ ꝓ qualibȝ culpa debeat gregē deſerere ne mercēnario cōparetur qui videt lupū venientē ⁊ dimittit oues ⁊ fugit. Sed de ſuperioris licentia tūc demū pōt ñ tā timide fugē q̄ ꝓuide declinare cū oues cōuertūt ĩ lupos: ⁊ q̄ obuerant hūilit obedire iā irreuocabilr ꝯdicūt. Quīta ē graue ſcandalū: cū alr ſedari non pōt licitū ē epō petē ceſſionē ne plus tpaleȝ honorē q̄ eternā videat affectare ſalutem Sed de hoc vide. ĩ. ſcandalū. Sexta ē pſōe irregularitas: vtputa ſi ſit bigam⁹ aliquo mō de qb⁹ ſ. bigamia. Nō tñ ꝓpt quamlibȝ irregularitatē dȝ ei dari licētia: vt ſi non ſit nat⁹ de legiūo mr̄imonio ſi eſt occultum ⁊ ille laudabilit ſuū impleat officiū. A Dū mō ñ ſit nat⁹ de adulterio vel de ſcorto. Nā tales oīo remouētur: vt in dcō. c. niſi. ⁊ ibi glo. B Si vo ꝓpt alias cauſas petat epſ licētiā renūciādi nō dȝ ꝯcedi: vt in dcō. c. niſi cum pridem. A predicta etiam notātur in ſū. co. ti. q. 34. B

Quis effectus renunciatiōis. Rñ. Effectus ē vt q renunciauit ad id cui renunciauit regreſſū nō hēat niſi ex nouo iure cōceſſo vel antiquo reſtituto: ex̄ co. cū inter. ⁊. c. ex trāſmiſſa. ⁊. c. cū ĩ pſētia. ⁊. c. ſane. Et q ſel renūciauit epatū ꝓpter ꝯſciāȝ criminis amodo nō poterit eligi nec poſtulari. Sec⁹ ſi ꝓpt maliciā plebis: ex̄ co. poſt trāſlatōeȝ Renūciāti aūt eſt cōpetens ꝓuiſio facienda ne in vituperiū miſterij ꝺfectum ĩ tpalibus patiat: ex̄. co. ad ſupplicationeȝ. In q̄ ꝓuiſiōe dignitatis ſcie rō habēda ē: ex̄ de pbē. de multa ad ſi. Similiter ⁊ quantitatis reddituū bñficij cui reſignat: ex̄ de vita ⁊ hone. cle. qm̄ ⁊ de pben. niſi eſſet. 12. q. 2. bone rei. ex̄ de dona. aplice. §. plt. ⁊ vlt. A Idē ĩ ſum. co. ti. q. 35. ſm Hoſtien. B

Enūciatio ſecundo.

Qualiter debet fieri renunciatio officij vel bñficij eccleſiaſtici. Rñ. Debet eſſe voluntaria. Nā inuit⁹ nō cōpellit renūciare 7. q. 1. Quis ex̄ qō me. cau. ad audientiam Item debȝ fieri pure ⁊ abſolute: ex̄ de offi. dele. ex pte. Nā ſi qs renūciet alicui beneficio ſeu rei ſpūali aliquo dato vel ꝓmiſſo ſimonia eſſet. A nam ſemper ſimonia committit niſi renūciatio pure fiat ſȝ Hoſti. ⁊ ĩ ſū. li. 3. ti. 26. q. 32. vbi hec notāt ſȝ eūdē. B Quod ſi nō procedat datio vel ꝓmiſſio ſȝ ſolū intentio eſſet ſimonia mentalis q̄ per pñiāȝ abolet: ex̄ de ſimo. mādato. vide. ĩ. ſimōia. 2. §. 4. A Ibi parū ꝺ h⁹ vr̄ dici. B Itē dȝ fieri cōuenientꝰ ĩ ſcriptis 7. q. 1. §. ecce. ⁊. c. qlit. A Allegata iura loquūtur ĩ renunciatiōe epatus que dȝ fieri ĩ ſcriptꝭ. Forte ĩ alijs ſcriptura nō ē neceſſaria Et hoc vr̄ innui ĩ dcā. q. 32. B Et debet fieri ĩ māu illi⁹ a quo habetur inſtitutio vl cōfirmatio: ex̄ co. admonet. Fallit tñ in epō q nō pōt renunciare niſi ĩ manu pape: ex̄ co. niſi cū pdē ĩ fi. Silr nec electus eps poſtq̄ fuerit cōfirmat⁹: ex̄ ꝺ trāſla. int corporalia Nec ĩtruſus: vt. ĩ. §. plt. A Similit ⁊ abbas imediate ptinens ad romanā eccliam nō pōt rñūciare ſine licētia ſedis aplice ſpāli ſm Ray. Qui ēt addit ꝙ ſi al renūciatio fiat tenet ĩ piudiciū renūciātis: ſȝ non ĩ piudiciū eccleſie vel plāti in cuius manu debuit renūciare. Itē dicit ꝙ pōt qs ſimplici bñficio renūciare ſicut vult. Et glo. ei⁹ dic: ꝙ hoc pōt ad minus de ꝯſuetudine. Sȝ pius dictū ē magis regulare. ſ. ꝙ fiat in manu ei⁹ cui⁹ ē iſtitue: vt ĩ ſū. e. ti. q. 33. vbi ēt addit ſȝ Hoſti. ꝙ cū renūciat alicui iuri renūciatio faciēda ē aduerſario vel ſeruo publico ſeu alteri recipiēti noīe aduerſarij. B

Quō renūciat iuri ſcripto. Rñ. Tal renunciatio ex certa ſciā faciēda eſt. Ideoq̄ ſi talis renuncians ius ignorat eſt ei notificanduȝ: ar. in auc. qūo oportet epos. §. igitur ordinādus. coll. 1. Nec. n. pōt qs renūciare ei qō ignorat. ff. ꝺ ioffi. teſtato. l. ſi mr̄ A Idē in dcā. q. 32. ſm Hoſti. B

Quō qs renūciat iuri expreſſe: ⁊ qūo tacite. Rñ. Expreſſe cū dic: Quietum clamo ius tale: vel ſilia: ex̄ de deci. ex multiplici. A Hoc veꝝ qñ quis renunciat qō ſibi debet: vt pȝ ĩ tex. allegato. B Tacite vo cū facit cōpoſitionē. A . ſ. ſup iure qō ſibi cōpetebat. Nā cōponēdo videt iuri ſuo renunciare ſm formā cōpoſitiōis: vt ĩ. c. ꝺ q° ſtati. B ex̄ ꝺ elec. cū iter p° Itē tacite renūciat faciēdo ꝯ: vt exhibēdo honorē illi cui⁹ electioni ꝯdixerat: ex̄ de his q̄ fi. a ma. pte ca. ex ore. Silr rcipiēdo aliqd ex teſtamēto

qđ impugnabat.ff.de inoſ.teſta. ſi ꝓpõas ex̃ de ſē.ꝛ re iudi.qđ ad ꝯſultationē. Uel ſi petēns legatū aduocat⁹ vel ꝓcurator fuit .ff.de ioffi.teſta.l. ¶ Jdē i ſū.q.32. ℬ

Utꝝ cleric⁹ q i ꝯtrauit bñficiū ſi ſubijciat ſe miſericordie ꝯniōicoꝝ itelligat renūciaſſe. Rñ.nō: extr veniēs. Quin etiā ſi reddat eis lr̃as ſu ipſi ſint imiſericordes dȝ talis officio iudicis reſtitui: ex̃ eo.ſane. Nā deceptis ꝛ nō decipiētib⁹ iura ſubuēiūt: extra de reꝝ pmu.cū vniuerſoꝝ. Sȝ ſi renunciet lr̃is ꝓ certa pēſiōe priuat̃ penſione ꝛ lr̃is: ex̃ ď ſcrip.ad audiētiā. ¶ Cō Albri.ꝛ fac qđ nō.i ſū.e.ti.q.30. ℬ

Pone ꝙ ep̄s nō bñ intrauit ſed per ſimoniā ꝛ h⁹i: quō renūciabit inſtante morte. Rñ.ſm Hoſti. Renūciabit mēte ꝛ i mān archiep̄i ſi pōt: al'i mān ſiplic̄ ſacerdot̄ ſb hac ꝯditiōe: ſi pape placuerit: ꝛ ſi cōualuerit vadat q̄ citi⁹ pōt ad eū ꝛ pareat ei: ar.ex̃ de ſen.exco.ñ dubiū.ꝛ.c.ea noſcit.§.fi. Sȝ ꝛ caueat ne morā pſter ꝛ fruct⁹ ſibi approꝑet ſȝ fideliꝛ cuſtodiat vel in vtilitatē eccl'ie expediat: ar.ex̃ ď offi.or.cum vos.ꝛ de of.or.c.pñti.li.6. Al' ad reſtitutionē oiuȝ tenet̃ extra ď pbē.dilecto.§.fi. Tñ tal' ſm Hoſti. de licētia ꝓprij ꝯfeſſoris quē ſibi pōt eligē. ¶ hoc vr̃ veꝝ ſi legitime fuerit ordinatus al' cū ab initio ñ habuerit executionē ſui ordinis nō videt̃ ꝙ poſſit ſibi eligē cōfeſſorē tā q̄ ep̄s: ar.l.non dubium.C.de legi. ℬ Potiꝰ vite neceſſaria ſtricte recipe: ar.86.diſ.non ſatis.ꝛ.c.paſce. Talis ēt ſi titulūȝ nō habeat tñ poſſeſſionem quā de facto hȝ nō dȝ dimittē ſine licentia pape: ſed a fructibus dēt abſtinē: ex̃.c.p⁹ trāſlatōeȝ.§.3. ¶ Cō. Jnno.q ꝛ addit. Et idē i oibus ſuſpenſis ſiue ab homie ſiue a iure: dici pōt: vt in ſū.e.ti.q.33.ad fi. ℬ

Utꝝ qs poſſit renūciare p aliū. Rñ.ſm Hoſti. Pōt p aliū hñtē ſpāle mādatū: ex̃ de offi.dele.cū oli.§.q2 ꝟo Jdē videt̃ ſi hȝ gnālē admiſtrationē.ff.de ꝓcu.l.cui libera. ¶ Jmmo incipit procurator.vbi dr̃: Procurator cui libera gnāliꝰ admiſtratio rerum cōmiſſa ē poteſt exigere: nouare: aliud ꝓ alio pmutare. ℬ Secus ſi tñ gnāl' ꝓcurator eſſet: extra de pbē.dilecto.i.rñſo.ꝛ de reli.do.c.plr̃. ¶ Meli⁹ vr̃ facere.l. mādato.ff.de ꝓcura. Et idem qđ in hoc.§. notatur in ſum eo.ti.q.31.ad fi. ℬ Et an talis procurator reuocari poſſit: vide.ī.in ſe.c.§.fi.

R Enunciatio tertio

Quis poteſt renunciare. Rñ.ſm Hoſtien. Renunciare pōt is ad quē illud quod renunciatur pertinet: extra de regul. ad apoſtolicā.ꝛ.c.ſtatuimus. ¶ Jdeȝ in ſū.li.3.ti.26.q.31. ℬ

Utꝝ papa poſſit renūciare. Rñ. Pōt libere reſignare: ꝛ maxie cū ſe iſufficientem agnoſcit ad regēdum vniuerſalem eccleſiā extra.eo.qm̄ li.6.

Utꝝ clericus poſſit renūciare foro ſuo. Rñ. Renunciatio facienda ē auctoritate illoꝝ quoꝝ itereſt: extra de offi.archi.ad hoc §.fi. Jdeo clericus nō pōt renunciare foro ſuo ſine conſenſu ep̄i: q2 ex hoc piudicaret̃ ipſi ep̄o: ex̃ de foro cōpe.ſignificaſti. aliogn qlibet cleric⁹ ď vno ep̄atu poſſet ſibi ꝯſtituē iudicē i alio ep̄atu.ff.de iudi.l.i. Et de h° vi de.ſ̄.iudex.i.§.2. Eadē rōne nō pōt cleric⁹ renunciare priuilegio illi.17.q.4.ſiqs ſuadente. Nā ꝛ ſi actionē iniuriaꝝ remittere poſſit q̄tū ad propriam pſonaȝ.23.q.4.ſi is.ī iniuriam tñ eccleſie ſiue collegij ſui in pſona ſua illatam remittere non pōt: ex̃ de ſen.exco.cū deſideres.§.fi. ¶ coniuncto.c.contingit.i.eo.titu. ℬ

Que pena ſi clericus ita renunciet foro ſuo ꝙ rñdeat corā iudice ſeculari. Rñ. Si cā ciuilis ſit cadit acā: aliogn ſuū locū amittit: ex̃ de fo.cōpe.ſi diligenti. ¶ Jbi dr̃: Et ſi ꝓ eis lata ſit ſētentia locū ſuū amittant: et hoc in criminali actione. Jn ciuili ꝟo perdant qđ euicerint ſi locū ſuū maluerint obtinē. ℬ Jn criminali ꝟo locū amittit: ꝛ ſi ñ hȝ locū ſiue dignitatē pōt alr̃ extraordinarie puniri. Et ſic patet ꝙ pōt tacite renūciare q̄tū ad dānū ſuū.xi.q.3.placuit. Sed et mlto magis pūiēdus ē ſi expſſe ꝯſētiat ꝛ reſpondeat. Si vero trahatur ad iudicē ſecularē: vide ſupra iudex.i.§.plr̃. ¶ coniunctis additiōib⁹. Et ideȝ qđ in hoc.§.nōt ī ſum.eo.ti.q.25.ſm Hoſti. ℬ

Qñ aliqs expectat pmā pbendaȝ ꝓxime vacaturaȝ in aliqua eccleſia ſi alius obtinens prebendaȝ tenuē fraudulenter renunciet vt expectāti precludatur via ad pinguioreȝ q̄ ſperat̃ vacare nō impedit primuȝ expectanteȝ. Et ſi prebenda pinguis poſtea vacans cōferatur iſti q renūciauit priuatur ipē vtraq̄: extra.eo.ſite li°.6. ¶ Jbi dicit̃

Az

R

ꝙ de dcā fraude debet ſaltē ꝑ aliquas ꝓba
biles ꝯiecturas apparere: vt q2 dicte renūcia
tionis tempore is q̄ prebēdaꝫ vel dignitatē
pinguiorē hēbat infirmitate graui detineba
tur: vel aliquid aliud iminebat ꝓpter quod
illi⁹ prebēda vel dignitas vacare in proxio
ꝓbabiliter credebatur. Et ſubditur: Ceteꝝ
ſi predcō renūcianti huiuſmōi ꝑbenda vel
dignitas forſitā pinguior conferatur eo ipſo
dcā fraus intelligatur eſſe ꝓbata: ⁊ idē renū
ciās oīo careat habita ⁊ ambita. B
Utrū renūciās poſſit pēitere. Rñ. ſꝫ Hoſt.
Si qs mittat nūcium ad ſuperiorē vt cedat
penitere pōt ꝙ̄diu res ē integra: ex̄ eo. l ecte.
Sec⁹ ſi non eſt integra: ex̄ de elec. in cauſis.
§. vlti. A Ideꝫ in ſum. eo. ti. q. 31. Et vide
tur ꝙ res nō ſit integra qñ ſuperiori expoſi
ta renunciatiōe cepit cogitare ſup accepta
tione. ar. dicti. §. vlti. B Sed ſi taleꝫ ꝓcu
ratorē ignorāteꝫ. A .ſ. cōſtitutū ad renun
ciānduꝫ: vt patet in tex. allegato. B reuo
cauerit tenebit nihilominus ceſſio facta añ
ꝙ̄ reuocatio perueniat ad eū: niſi malicioſe
fuerit factū qñ peruenerit ad euꝫ: vt in cle.
cuꝫ illuſio. ex̄ de renun. A Ibi dr̄: Si qs
ad cedenduꝫ pōtificatui vel alij cuilibꝫ digni
tati vel beneficio ꝓcuratorē ſponte ac libe
re conſtituerit ⁊ ipm ignorantē poſtmoduꝫ
duxerit quōlibꝫ reuocandū teneat ceſſio fa
cta ꝑ euꝫ añ ꝙ̄ ad ipius vel illius in cui⁹ ma
nibus ceſſio fuerat facienda noticiā reuoca
tio hui⁹mōi deducta ſit: niſi fōte ꝑ ipos aut
alios malicioſe factuꝫ fuerit quo minus ad
eos vel eo ū alterū añ ceſſioneꝫ potuerit re
uocatio perueniſſe. B Qui vero impetra
uerit licentiaꝫ cedendi cogēdus ē. A .ſ. ce
dere. vt i. c. quod ſequitur. B ex̄ eo qdam.

R Enunciatio quarto

Que poſſunt renūciari. Utruꝫ ha
bens vocē in electione poſſit renūciare. Rñ
ſ. electio ꝑmo. §. 9. A Et ideꝫ qd̄ ibi no
tatur in ſū. li°. 3. ti. 26. q. 26. ſm Hoſti. B
Utrū debitor poſſit renunciare ꝓbatio
ni ſolutiōis ꝑ teſtes ⁊ huiuſmōi. A Iſtud
huiuſmōi nō pōt Hoſti. vt pꝫ in ſum. eo.
ti. q. 27. vbi hec notātur. B Rñ Licet q
dam dicant ꝙ valet renunciatio: tñ ſm Ho
ſti. non videtur verū: q2 ius ꝓbandi ꝑ teſtes
ꝓpter cōeꝫ vtilitatem inductuꝫ eſt. Unde
vſus teſtium frequens ⁊ neceſſarius eſt. ff.
de teſti. l. i. riſſo p°. Ergo tali iuri renuncia
ri non pōt: ar. ff. de poſtu. quos pretor.
Utruꝫ renūciatiatio iuris poſſit fieri in
futuruꝫ. Rñ. ſm Hoſti. Si lex iam eſt. A
.ſ. ex qua ius alicui oritur cui renūciat. B
pōt pro futuro renunciari. Alr̄ nō: q2 quod
non ē renunciari non poteſt. ff. de pac. tres
fratres. ff. de cōtrahe. emp. ⁊ ven. l. in lege.
A Idem in ſum. eo. ti. q. 28. B
Quid ſi qs renunciat oī iuri ſibi cōpe
tenti ⁊ cōpetituro: ſimiliter ⁊ lr̄is impetratiſ
⁊ impetrandis. Reſpondeo ſm Hoſtien.
Quo ad futurū ſi generalis ſit renunciatio
non valet: vt in precedēti. §. dcm̄ ē: ex̄. de cō
ſti. cū acceſſiſſēt. Si vo ſpālis in qbuſdaꝫ
iuribus ⁊ ſequatur gnālis renūciatio valet.
A .i. ſi qbuſdaꝫ ſpecificatis ſubſequat re
nunciationis clauſula generalis: vt in ſū.
eo. ti. q. 29. vbi hec notantur. B C. qñ mu
lier tu. offi. fun. poteſt. l. fi. circa mediū: ⁊ in
auc̄. vt li. ma. ⁊ auie. ibi poſita. In ſum
ma nota. ſm Hoſtien. ꝙ renunciari poſſūt
omnia iura competētia circa ſeruitutes eti
am ſi annalia ſint: extra de ſepul. in ꝑſentia.
⁊ de deci. ex multiplici. A Hoſti. dicit ꝙ
poſſunt renunciari iura etiam non ſcripta:
puta circa ſeruitutes competentia. Et ſi eti
am annalia ſint in futurum renunciari poſ
ſunt: vt in dicto. c. in preſētia. ⁊ . c. ex multi
plici. vt in ſum. eo. ti. q. 30. vbi hec nō. B
Item iura cōpetentia circa beneficia ſicut
⁊ ipſa beneficia renunciari poſſunt: vt dcm̄
eſt ſ̄. renunciatio. 2°. §. ꝑmo. ⁊ renunciatio.
4. §. ꝑmo. Iteꝫ omnia iura cōpetentiā per
aliqua inſtrumenta ſicut etiam ipſa inſtru
menta renunciantur. C. de fide inſtru. l. 3.
extra de pac. cum pridem.

Epreſalie.

Dicuntur repre
ſalie quando ali
quis oriundus de vna terra ſpolia
tur vel damnificatur ab oriundo de alia ter
ra: vel etiam ſi debituꝫ non ſoluitur ei tunc
datur poteſtas iſti ſpoliato ꝙ ſatiſfaciat ſi
bi contra quemlibet de terra illa vnde eſt il
le ſpoliator vel debitor.
Queritur ergo vtrū ſint licite. Rñ. Et
ſi inique ſint ⁊ legibus prohibite tanꝙ̄ na
turali equitati contrarie: q2 alius pro al o
grauatur: nihilominus ſpāliter ꝓhibetur
ne concedātur vel extendātur. A .ſ. per in
terpretationem cū fuerint gnāliter conceſſe
non expreſſis perſonis eccleſiaſticis: vt in
c. et ſi. de quo infra. B contra perſonas

ecclaſticas vel bona ipſaꝝ ꝓtextu cuiuſcūq̃ ↄſuetudinis. Et qui cōtrafecerint niſi reuocauerint īfra ānū. A .ſ. a tpe ↄceſſiōis vel extēſiōis: vt ibi. B ſi pſone ſunt ſingulares: ſunt excomunicate. ſi vniuerſitaſ: ē interdicta: ex̄ de iniurijs ⁊ damno dato ⁊ ſi pignorationis li. 6.

Sed pōc ꝙ aliqs expoliatus portat litteras ciuitatis ſeu ad ciuitatē vbi manet expolians ⁊ petit iuſticiā nec fit ei: nūqd ī hoc caſu pōt ↄcedi repꝛeſalia. Videt ꝙ ſic: q: hoc mō nō grauatur ali⁹ ꝓ alio: ſed poti⁹ punit rector: vl ciuitas ī ſuis ciuib⁹ ꝓpter negligētiā. Vñ. 23. q. 2. c. dñs de⁹. dr ꝙ gēs vl ciuitas pleciēda ē: q̄ vīdicare neglexit qđ a ſuis ciuib⁹ iꝓbe factū ē: vel reddē qđ ꝑ iniuriā ablatū ē. Satis videt ↄcordare Tho. ſcđa ſcđe. q. 40. ⁊. Jo. an. ſuꝑ dcō. c. ⁊ ſi pignorationes. ita tñ ꝙ etiā in hoc caſu ad clericos nō extendat: ⁊ ꝙ ſibi de reb⁹ nō auctoritate ꝓpria: ſed iudicis ſatiſfaciant: vt idē io. an. dicit. A Jo. an in dcō. c. ⁊ ſi pignorationes. ī nouella. dicit ſm. Archid. et ēt Guil. ꝙ itelligit de auctoritate iudicis ſpoliatī ꝓcedēte ꝓ⁹ ſñia ſuper negligentia ⁊ defectu iuſticie: ſꝫ alios autē de auctoritate ſpoliantis ſeu iuſticiā facē negligentis. Et ſubdit ſm Guido. ꝙ ꝑmū dictū pōt itelligi veꝝ qñ ñ pōt hrī recurſus ad iudicē ſpoliantis ſeu iuſticiā facē negligētis: quod dicit raro poſſe ↄtingere. B

REſidentia.

.ſ. clericorū ī ſuiſ eccleſijs. Vbi nota ꝙ qui habet bñficiū cū cura tenetur ad reſidētiā: ex̄ de elec. licet canō. li. 6. Silr ⁊ q hꝫ q̄cūq3 alia beneficia qb⁹ hoc ↄpetat ex ſtatuto vel priuilegio ſeu ↄſuetudine approbata: vt Inno. ponit ex̄ de cle. ñ reſi. clericos. Et addit: Intellige oē bñficium reſidētiam regrere niſi ↄriū ↄſtet. Et eādē quaſi ſñiam ponit Hoſti. diffuſi⁹: dicens ꝙ quilibet cleric⁹ tenet reſidē: ex̄. co. c. fi. ſiue magnū ſit bñficiū: vt ep̄at⁹. 7. q. i. ꝑuēit: ⁊ dꝫ chriſma ↄficē: ordīes celebraſ: ⁊ quolꝫ die dñico diuis officijs iteſſe: de ↄſe. diſ. 3. epſ. niſi iuſta cā īpediat vt ibi dr. Silr ēt ſi modicū ſit bñficiū: vt ex̄ co. ↄq̄rēte. Et dꝫ bñficiat⁹ intereſſe matutinis ⁊ veſperis al ſi icorrigibilis ſit depōit. 92. diſ. c. fi. Et vide. ſ. clericus. i. §. fi. A Idez qđ hic notat in ſū. li. i. ti. 7 q. 27. vbi ⁊ additur ſꝫ Hoſtien. ꝙ is cui tanq3 bene merito aſſignāt penſiones aliq̄ ſeu ſtipendia ad reſidētiaꝫ nō tenetur: talis tñ ad ātidota obligat: et ſi offendit eccleſiā a qua tenet beneficium tāq3 ingratus priuatur. B

Vtꝝ qs ex cōſuetudine poſſit recipere fruct⁹ bñficij in abſentia. Rñ. ſm Hoſti. Pōt vt ex̄ de cōſti. cū omnes. A Et ibi hoc notat glo. q̄ ēt dicit ꝙ ſec⁹ ē de iure cōi Sꝫ ⁊ puto hoc intelligēdū inq̄tū per hāc cōſuetudinē nō derogetur diuo cultui: vel alr nō ſit irrōnabil: alr ſecus: ex̄ de cōſue. c. fi. B Sꝫ talis ↄſuetudo ↄrio ſtatuto tolli pōt: vt ſi eccleſia ſit miniſtris deſtituta: ita tñ ꝙ ꝑbenda abſentis aſſignet ſubrogato: ex̄ eo. cū dilect⁹. Sꝫ ſi tale ſtatutū facerent canonici ꝓpter ꝓpa cōmoda: puta vt inter ſe diuidāt illud qđ abſens conſueuit accipere non valet: ex̄ de ↄſue. cum oēs. A Idē in dicta. q. 26. B

Quō cleric⁹ ī bñficio debeat reſidere. Rñ. ſm Hoſti. Reſidere debet in ꝓpa perſona ſeruiēdo eccle: ex̄ e. q: nōnulli. ⁊. c. ſe. Et debet ſeruire ī ſuo ordine: ex̄ de fi. pſby. ꝓpoſuit. Parū eni eſſet ſui pñtiā exhibē ⁊ curā ꝓprie eccleſie negligere. A Idem in ſū. eo. ti. q. 27 vbi ⁊ addit ſm eundē. Et hoc ē ↄ prauam cōſuetudinē quarundam eccleſiaꝝ q̄ reputāt canōicos reſidentes ex quo pñtes ſūt: lꝫ nō itrēt eccliaꝫ. B

Vtꝝ nō reſidens poſſit excuſari ex aliquib⁹ cauſis. Rñ. Excuſat ꝑmo qdez ſi iuſta ſit cā ſue abſentie: vt ꝓpt inimicitias vl aliqd h⁹i: ex̄ eo. inter q̄tuor. Et tūc tenet ꝑ vicariū deſeruire: vt. ſ. clericus. i. §. fi. Et idē intellige ſi pñs ſit ſed ſine ſua culpa ipotēs ſit fact⁹ aut infirm⁹: extra. e. cū dilect⁹. 7. q. i. pñtium. 2⁹ ſi de licentia ꝑlati cā rōnabili ſit abſens: extra. e. relatū. extra de elec. lꝫ canon. li. 6. alr ēt ſine licentia ꝑlati ꝑegrinari nō pōt: de ↄſe. diſ. 5. nō oportet. ex̄ de voto magne. §. veꝝ. 3⁹ ſi hēat eccleſiā ꝑochialē em pōt ex diſpēſatione epi eē ī ſtudio ꝑ ſeptem annos: vt. ſ. eccla. 2. §. 2. 4⁹ ſi haberet ſuꝑ hoc ſpāle ꝑuilegiū: hr ēt abſens ꝓ reſidente: vt hēs in. §. ſe. A Ad illud qđ hēt h ⁊ i. §. ſe. facit qđ nōt ī ſū. dcā. q. 27. B

Sūt alie cauſe ī quib⁹ ñ reſidēs habet ꝓ reſidente. ꝑma ē ſi ſit ī ſuitio pape: ex̄ eo. cū dilect⁹. Secūda ē ſi vn⁹ vl duo ex canonicis ſunt in ſuitio ꝓprij epi: ex̄ eo. de cetero ⁊. c. ad audiētiā. Sꝫ eps ſuffragane⁹ ſi moretur cū archiepo non videt reſidē: ar. extra

de offi. ordi. paſtoralis. Et nota q̄ q̄ e i ſer uitio pape vel epi ſui recipit qdē fruct⁹ bñ ficij p̄ter victualia ſiue quotidianas diſtri- butiones que non ſolent abſentibus dari: vt dcō. c. decetero. ⁊ extra de p̄bē. licet. ⁊ ex̄ ō cle. nō reſi. c. i. li. 6. Et ō h⁹ vide. ſ. bñficiū 2. §. plt. A Potius videt. §. fi. B Ter- tia eſt ſi ſe nō abſentat in fraudē ſ ecclie ſue iura fideliter pſequuntur: extra eo. ex parte. In quibus caſibus poſſit qs p vcariū di ſeruire: vide. ſ. clericus. i. §. fi. ⁊ ij. vicarius. §. i.

R Es inter alios acta

⁊c. vide. ij. ſnia. §. 9. ⁊. x.

R Eſtitutio rei aliene

pmo cōiter. Utrū quis teneat ſtatī reſtituē Rñ. ſm Tho. ſcda ſcde. q. 62. Sicut acci- pere rē alienā ē ꝯ iuſticiā: ita ⁊ detinē eā: qꝛ p h⁹ q̄ aliqs dtiet rē alienā inuito dño ipedit eum ab vſu rei ſue ⁊ facit ei iniuriā. Mani- feſtū ē aūt q̄ nec p modicū tēpus lꝫ in pctō morari ſꝫ qlibet tenet ſtatī pctīm deſerē: ſm illud Eccl. 21. Quaſi a facie colubri fuge pec catū. Et iō tenet qlibꝫ ſtatī reſtituē vel pe- tere dilationē ab eo q pōt vſū rei cōcedere. Con. Ray. A Iſta petitio dilationis vel remiſſiōis facienda ē p ſe vel per aliū qñ dē bitor eſt ipotēs ad ſoluendū ſm eundem. Tho. ſcda ſe. q. 62. arti. 8. ⁊ hoc niſi ex ipa petitōe ſequeret reuelatio peccati ſeu aliud ſcādalū: ar. c. officij. ex̄ de pe. ⁊ re. Et ad pre dictoꝝ clariorē itelligētiā diſtinguendū eſt qꝛ aut debitor ē potens reſtituē aut ñ. pmo caſu tenet ſtatī reſtituere vt dictum ē. 2° caſu aut eſt impotens omnio: aut non omnio. Si omnino excuſatur: qꝛ impoſſibilium nulla eſt obligatio. ff. de re iur. l. impoſſibi lium. ⁊ iō ſufficit hoc caſu q̄ pponat reſti tuere cum poterit. 14. q. 6. ſi res. Si nō oio tunc tenet ſtatim reſtituere id qd pōt. Et ſꝫ Ray. in ti. de rapto. §. forma. iſta potentia videt cōſiderāda vſqꝫ ad mēdicitatem ſuaꝫ ⁊ ſue familie reſeruata ſibi ſolū extrema ne- ceſſitate. Et idē no. in ſum. li. 2. ti. 5. q. 86. Sed certe nō ſolū extrema: ſed etiā magna neceſſitas videtur excuſare a reſtitutiōe: ex̄ de fur. c. ſi qs ppt. vbi dr q̄ ſi qs p pt nece ſſitatem famis furat⁹ fuerit: aut rſtituat: aut tres hebdomadas pēiteat. Et ſic nō cogit pciſe reſtituere. Et illō. c. itelligit i neceſſita te etiā nō extrema ſm glo. ⁊ Inno. ibi. Uñ ad clarius hoc intelligendū iterū ſubdiſtin guendū ē: q̄ aut dbitor ē i articulo extreme neceſſitatis: aut nō. p° caſu nō tenet ad reſti tutionē: qꝛ in extrema neceſſitate omia ſūt cōia. l. i. §. cū in eadē. ff. ad. l. rhodi. de iac. Uñ ⁊ ſup. 4. ſniaꝝ. diſ. 15. dic Scotus q̄ ſi detinens re alienam ē in extrema neceſſita- te: ⁊ ille cuius eſt res nō: ſed hēt aliqua ci- tra neceſſitatē extremam dicim⁹ q̄ iſta res ē detinētis iure poli quo in extreme neceſſi tatis articulo ad pūidendum neceſſitati na ture via oibus extrema neceſſitate detentis ē ꝯceſſa: ex̄ de ver. ſig. exijt qui ſeminat. li. 6. Si ambo ſunt in extrema neceſſitate: ſi p⁹ dñs deuenit ad eā dꝫ reddi dño duplici iure tū qꝛ prius ſuū: tū qꝛ iam ex iſta ſua neceſſi- tate factum eſt ſuum. Si vō pus deuenit de tinens: factū ē ſuum: ⁊ tūc domino poſtea deuenienti ad iſtam neceſſitateꝫ nō dꝫ red di: qꝛ ceſſauit dominium ei⁹ i re iſta ⁊ factū ē alteri⁹ iure poli. Si ambo ſimul deuenūt dicim⁹ q̄ debꝫ reddi dño: qꝛ nūqꝫ cecidit a dominio. Pro hoc facit: qꝛ duob⁹ ꝯcur rētibus preualet qd ē potius. ff. de ſta. ho. l. querit. Et ſubiūgit. Scot⁹: Si detentor dē ueniat ad pinguiorē fortunā: tenetur reſti- tuere qñ occupauit ceſſāte extrema neceſſi- tate. Sed ſi nunqꝫ ante extremā neceſſita- tem occupaſſet: tunc iuſte ſimpliciter occu paſſet. ſ. rem ſuam: nec ad aliquā tenet reſti tutionem: hec ille. Tuti⁹ videt q̄ ſi deueni- at ad potentiam: reſtituat ſicut ⁊ qui ceſſit bonis. C. de his qui po. ce. bo. l. i. Nō tamē tenetur niſi inquantū facere pōt. l. 3. ff. ō ceſ ſi. bo. Et in hoc vltimo caſu intelligitur facē poſſe deducto ne egeat. ff. ō re. iur. in cōdē natione. 2° caſu qñ debitor non ē in articu- lo necitatis extreme: aut reſtitutio ē icerta aut certa. Si icerta qꝛ vt ñ inuenit creditō vl eius heres reſtitutio faciēda ē pauperibus extra de vſur. cū tu. Et tūc debitor ipotens poterit ſe libere ponere i manu epi ad queꝫ pertinet pūiſio pauperū: ⁊ eps ſi viderit ſꝫ deū expedire poterit ei relaxare debitū: vt pauperi i totū vel in partē: vel p̄bere ei dila tionem vt paulatim eroget pauperibus: vt ⁊ ponit i dicta. q. 86. in ſū. li. 2. ti. 5. ad fi. Sꝫ in eo q̄ loquitur ibi de penitentiario vt poſ ſit hoc facere: pōt itelligi ſi ipſe penitētiari⁹ habeat ſup hoc auctoritatē ab epo: alś per ſe nō pōt: qꝛ iure nō cauetur. Iō dñs An.

de bu. in dicto. c. cū tu. in. i. q. dicit peniten
tiarium hoc non poſſe. Sed ꝛ quando apō
debitorem aliqd relaxaſ ab epō vel ab alio
habēte ab ipſo auctoritatē: dꝫ orare vl' alia
bona facere ꝑ his quoꝝ ille res ſūt vel qb⁹
debentur: ꝛ inqꝫtum veniat ad facultatem
pro illis facere elemoſynas: vt ſi non poteſt
facere qḋ ḋbet ſaltē faciat qḋ poteſt: ſicut di
cit Tho. ſcḋa ſcḋe. q. 62. arti. 2. i eo q ñ pōt
mēbrum abſciſū vl' ſublatam famā reſtituē
qꝛ dꝫ i pecunia vel alio mō quo pōt recōpē
ſare. Si reſtitutio ē certa. i. quia ſciſ ſiue pōt
ſciri ꝑticularī ꝑſona cui dꝫ fieri: tūc ſi ḋbitō
ē in tāta necītate ꝛ creditor i tāta facltate ꝙ
ḋbitōi teneſ ꝑ elemoſynā ſubuenire: ḋbitor
ñ teneſ ad reſtitutionē. Nā hoc caſu ipē cre
ditor teneref retro reddere. Añ. 48. diſ. ſīc
hi. ſuper verbo inuadē. dicit glo. ꝙ pñt pau
peres cogere diuites ad eis ꝓſtandum non
per viam actiōis ſed denūciationis ad ec-
cleſiam q̄ pōt diuites cogere ad hoc agen-
dum. Item gnāliter debitor nō tenetur ad
reſtitutionem eo caſu quo creditor rōnabi
liter deberet nolle ſibi fieri reſtitutionēꝫ: vt
dicit Scot⁹ ſup 4° ſētētiaꝝ di. 15. vbi ſubiū
gens exēpla dic̄: Debet. n. velle. qlibet reſti
tutionē ſibi non fieri qñ ē in ꝑiudiciū cōtra
tis vel recipientis reſtitutionem: qꝛ debet
velle bonū ſuū ꝛ bonū cōe. Debet etiam vel
le nō fieri reſtitutionē qñ eēt i diffamationē
reſtituētis: qꝛ debet magis velle famam ꝓ
ximi q̄ꝫ illud modicum ſuū ſtatim. Cōſilr
debet magis velle ꝙ vitet magnū incōmo
dum ꝓximi reſtituentis q̄ꝫ modicū icom-
modum ſuum vel nullū i illa modica dila-
tione reſtituentis. Ex his ſequiſ ꝙ qñ eēt re
ſtitutio dānoſa reipub. vel ei cui fit vel dif-
famatiua reſtituēt: vel nimis notabiliter dā
noſa ñ teneſ ad ſtatim reſtituendum: ſed ſuf
ficit ꝙ ſtatim ex affectu reſtituat: ꝛ ꝙ actu
reſtituat ceſſantibus icōueniētijs hincinḋ
Et ex ꝑdictis etiā ſubinfert: Qñ ablatio fu
it occulta tūc nō teneſ ablator ſe ꝓdere: nec
ꝑ ꝯñs ꝑ ſeipſum reſtituere ſꝫ per aliam per
ſonam ſecretā ꝛ fidelē: ꝛ expedit ꝙ ꝑ cōfeſ
ſorem: qꝛ ſibi eſt crimen detectū ꝑ confeſſio
nem: ꝛ de eiuſ fidelitate ꝙ reſtituat fidei ſue
ꝯmiſſū ſatis debet credi. Patet igitur hic
differri reſtitutionem quoſqꝫ voluntas ta-
lis perſone ꝛ opportunitas habeatur: hec
Ale. B

Cui reſtituenda ē res furtiua vel rapta
ſeu al' male accepta. Rñ. ſm Ray. Ei cui
res ſubtracta fuit etiam ſi non ſit dñs rei: ſꝫ
ſua intereſit ex cauſa honeſta rem nō eē ſur
reptā: vtputa q̄a habebat in ea ius pigno-
ris vel vſum aut aliquod huiuſmodi. ff. de
furt̄. l. is cuius. Si vero ipſe cui nunc res
ablata ē furatuſ fuerat eā: nō ſibi ſed domi
no erit reſtituēda: vel ille cui prior fur vel
raptor ſurripuerat ſi ſua vt dictum ē intere
rat ex cauſa hōeſta. Et fiat caute q̄ꝫtuꝫ pōt
per religioſuꝫ ꝛ huiuſmodi ita ꝙ nulli per
ſona furis prodatur. Itaqꝫ regulariter re-
ſtitutio ſpoliatis facienda eſt. 3. q. 1. reinte-
granda. ꝛ fere per totam queſtionem: ꝛ ex-
tra de reſti. ſpo. fere per totum. Fallit tamē
quando non tm̄ iſte male accepit. ſed alius
ei turpiter dedit: de quo faciendum ē vt di
ctum eſt ſupra elemoſyna. i. §. fi. A Et ibi
latius i additione. B Et hoc. j. §. antepe.
A Et ibi de hoc dicetur. Et ad maiorē hu
ius. §. declarationem poteſt generaliter di-
ci ꝙ reſtitutio facienda ē principalibus vel
eorum heredibus ſi inueniuntur: al' paupe
ribus: extra de vſuris cum tu. Sed in hoc
clarius diſtinguendo dicendum eſt ꝙ aut
quis obligatur ratione turpis receptionis
in qua participauit etiaꝫ dans: aut al'. ꝑmo
caſu non tenetur reſtituere danti: qꝛ in pa-
ri cauſa turpitudinis potior eſt conditio
poſſidentis. ff. de condi. ob turpem cām. l.
ſi ob turpem. §. porro. et. C. eo. l. 2. Et ideo
hoc caſu cum reſtitutio non fiat perſone
principali ſaltem debet fieri pauperibus tā
q̄ꝫ ſi non inueniretur principalis vel eius
heres: per dictum. c. cum tu. Fallit in acce
pto per ſimoniam: qꝛ debet reſtitui illi ec-
cleſie in cuius iniuriam acceptum eſt: extra
de ſimo. c. de hoc. Item etiaꝫ nō erogatur
pauperibus quando turpiter acceptum
ipſo iure applicaretur fiſco vel priuato: qꝛ
de alieno non poteſt fieri elemoſyna. 1. q. 1.
non eſt putanda. Et hoc etiam notatur in
ſū. li. 2. ti. 8. q. 32. ꝛ excepto hoc caſu cum
res applicaretur ipſo iure fiſco vel priuato
licet turpiter accipiens non cogatur re-
ſtituere turpiter danti: tamen ſi vellet poſ-
ſet reſtituere eidem danti. Nam iure nul-
lo prohibetur hoc. Et pene ſunt reſtrin-
gende: de pe. diſ. 1. c. pene. et in. c. odia. de
re. iuris libro ſexto. Et notatur in ſummis

li.2.ti.8.q.25.ad fineꝫ. Eſt etiam caſus ī quo
lꝫ dās non fuerit in turpitudine particepſ
nō tñ ei ſꝫ pauperib⁹ fit reſtitutio: q2 dans
ex obligatione dedit lꝫ accipiens turpit re
cepit: videlꝫ qñ iudeus vel paganus fuerit
aliquid lucratus a xp̄ianis occaſione offi-
cij publici. Illud enim debet cōuerti in vſ⁹
pauperꝫ chriſtianoꝝ ſm ꝓuidentiam dio-
ceſani ep̄i: ex̄ de iudeis cū ſit. 2° caſu quan-
do obligatio eſt aliūde q̄ ex dicta turpi cā
diſtinguendū ē. Aut nō inueniuntur credi
tores ſeu eoꝝ heredes: ꝛ de hoc dicet̄. ī. re-
ſtitutio. 6°. Aut inueniunt̄: ꝛ tūc aut obliga-
tio eſt perſonalis: ꝛ de hoc dicet̄. ī. reſtitutō
2°. Aut obligatio eſt realis: vt q2 habet qs
rem alienā: ꝛ tūc ſi hēt a nullo vel ſaltem a
dño claꝝ eſt: q2 ſemꝑ dño eſt reſtituēda. ff.
de rei ven. ꝑ totum ꝛ. C. eo. q2 cuiqꝫ dandū
ē qđ ſuum eſt. ff. de iuſti. ꝛ iure l. iuſticia. §.
iuris precepta Sed ſi hūerit ab aliquo alio
titulo trāſlatiuo: puta per donationē vel vē
ditionē vel ſileꝫ: ſilr reſtitutio fit dño rei gra
tis. C. de furt̄. l. in ciuilem. Si vero habuit
titulo nō trāſlatiuo: puta in cōmodatū vel
locatū: vel etiam ſine titulo: forte q2 ſuſtulit
illi videt̄ reſtituenda a quo habuit. C. loca
ti. l. ſiqs ꝯductionis. Ubi dicitur ꝙ cōdu-
ctor debet omnio locatori rem reddere: lꝫ di
cat ſe dñm: ꝛ poſtea agere đ dominio. Sed
hoc dꝫ intelligi qñ nō ꝯſtat de dominio nec
poterat inconti ē ꝓbari: alr̄ bñ audiretur
mouēs qōnē de dominio. ff. depoſiti. l. bo
na fides. vbi dr̄ ꝙ qñ fur depoſuit rē apud
dñm dicte rei dñs nō cogit̄ reddē. Cogitur
ergo in hoc caſu hñs rem illi reſtituē a quo
habuit niſi ſtati poſſit de ſuo dominio ꝓba
re: adeo ꝙ ſi ēt a fure vel ꝑdone qs habuit
tamē dꝫ ei reſtituere quādo habuit cauſā
ab eo: vt pꝫ in dicta l. bōa fides. Sꝫ ſi nō
habuit cauſam: puta q2 ei ꝑ furtū vl' rapi
nā abſtulit: tūc quādo ꝑ furtū puto ꝙ non
debeat furi ꝑdoni reſtitui: q2 nullus male fi-
dei poſſeſſor hoc caſu hꝫ ius r̄petendi. Nā
ei dat̄ actio furti cui⁹ int̄ eſt ex honeſta cā. ff.
de furt̄. l. cui⁹ intereſt. ꝛ. l. is cui⁹ itereſt. Itē
nemo debet ex improbitate ſua cōſequi ac
tionē. ff. de furt̄. l. itaqꝫ. §. i. Eſt tamē caſus
in quo fur actionē furti hēt. ff. de fur. l. qui
vas. §. ſi ego. vbi dr̄: Si ego polienda veſti
menta tibi locauero ꝛ tu ticio cōmodaue-
ris ticioqꝫ furtū factum ſit: tibi datur actio
furti: q2 tua intereſt cū mihi tenearis reddē
ꝛ mihi aduerſus te dat̄ actō: q2 furtum fece
ris ticio ꝯmodādo. Hoc itaqꝫ caſu fur ad
uerſus furē actioneꝫ habet. hec ibi. Et hoc
ideo ē: q2 ꝑncipio habuit rē de volūtate do
mini eā ſibi locādo: ꝓpter qđ itererat ei⁹ ēt
ex honeſta cā: alˀs ſecus vt pꝫ ex ꝑdictis
Quando āt ꝑ rapinaꝫ qs rē abſtulit a fure
vel predone: tūc vr̄ ei reſtituēda: q2 ēt ꝑdo
ē reſtituēdus: ex̄ de reſti. ſpo. c. in litteris. Im
mo nec domino lꝫ rapere rē ſuam niſi in cāu
de quo. ſ. bellū. i. §. i. ꝛ. 2. alˀs perdit ius ſu
um. Et nō dominus tenet̄ ad eſtimationē
rapte rei regulariter. C. vnde vi. l. ſiquis in tā
tam. Qui ergo furatus ē furi vel ꝑdoni nō
tenetur furi ſed domino vel alij habēti ius
in re reſtituere. Secus ē in raptore. Sed in
quocūqꝫ caſu dcm̄ eſt debere furi vel ꝑdōi
fieri reſtitutionē ſi concurrat dominus i re
petitiōe dꝫ domino potius reſtitui: dicta. l.
bōa fides: immo ēt ſi domin⁹ non repetēt
q2 ignoraret qs hēet: dꝫ q hꝫ domino de-
nunciare vt ipſam recipiat: ex̄ de furtis q
cum fure. dūmō fiat ſine ꝑiculo furis. 22. q.
5. hoc videtur. vbi dicitur ꝙ peccata proxi
mi eis reuelanda ſūt q poſſunt ꝓdeſſe ꝛ nō
obeſſe. Et quod dictum ē de domino con-
currentē ad repetitionem cū fure: idē eſt đ
omni alio pretendente aliqđ ius honeſtum
q2 ſꝑ illi facienda eſt reſtitutio qui fouet ma
ius ius: dcā. l. bona fides. ꝛ ē ar. in. l. queri͡t
ff. de ſtatu ho. Et iō q vicerit filio vl' ſeruo
pecuniā tenet̄ reſtituere pr̄i vel domino c⁹
ē. ff de alea. l. fi. immo filij etiam tenēt reſti
tuere patri res q̄ ſpectant ad eos iure ꝓprie
tatis ſꝫ vſufructus ad pentes qđ ē regulare
Fallit i caſtrēſi vl' q̄ſi caſtrēſi peclio. Itē i bñ
ficialib⁹: vt i. c. ſi ānū. 14. ex̄ đ iudi. li. 6. q2
eas ñ poſſūt adminiſtrare vl' obligare: ꝛ mi
nus alienare. C. de bonis que liberis. l. fi. §.
filij autem familias. Et aſſignatur ratio ibi.
Fidelius ē. n. coartare inutiles calores ne cu
piditati dedita triſtem exitū ſentiant qui eos
poſt diſperſū expectat patrimoniū. Pro-
pter qđ in oībus his caſibus vr̄ patri reſti-
tutionē fieri debere. Et ideꝫ vr̄ eadē rōne i
oībus ſimilib⁹: vt ſiqs accepit rē a pupillo
reſtituat tutori. Sed cui reſtituent̄ res eccle
ſie. Dicēdū ꝙ prelato: ſi nō ē i culpa. Si ve
ro ē i culpa: vt quia res eccleſie ipſe diſſipa-
uit: vel ex carnali affectu ꝛ nō iuſta cā dona
uit: quod facere nō pōt: cū ep̄s ꝛ glꝫ ꝑlat⁹
rerū eccleſie ſit ꝓcurator ꝛ nō dñs: ꝛ condi

ſionem eccleſie meliorare pōt: deteriorem
ꝙo facere non dꝫ:ex̄ de dona. c. fraternitaté
túc ꝑpter ꝑtic piuꝫ culpe ñ vr̄ ꝙ debeat ſe
itromittere:ex̄ de cle. ꝯiu. diuerſis. Et ió fiet
reſtitutio ſucceſſori ei⁹:dicto. c. fraternitaté.
Uel ſi adhuc nó é ſucceſſor expēdaꝛ i vtili
tateꝫ eccleſie:ex̄ de ſimo. ꝺ hoc. Hoc ét no
taꝛ in ſū. li°. 2°. ti. 5. q. 18. vbi ⁊ de talib⁹ dr̄.
Sed cui fiet reſtitutio. Et ſbdiꝛ dicit Ray.
Credo ꝙ auctoritate iudici penitētialis de
beat fieri eccleſie cui ſic iniurioſe ablatuꝫ é:
ita ꝙ illi eideꝫ qui dedit niſi cū turpiter de
dit:tunc eīꝫ nó ſibi ſꝫ ſucceſſori ſuo pote
rit fieri vel ſuperiori:vt dicit Hoſti. vel in
vtilitateꝫ eccleſie cōuertetur:vel etiam eiuſ
deꝫ loci paupib⁹ ſi hoc expedire videbitur
erogetur:ar. 17. q. 4. ſiquis in atrio. Hoc
vltimū. ſ. ꝙ detur paupib⁹:dicit glo. Ray.
ꝙ melius eſt cū indigent paupes vel ſatis
abundet eccleſia. Alioqui meliuſ é ꝙ in vti
litateꝫ eccleſie pauperis cōuertatur. Ideꝫ
Ul. Satis con. Tho. ſcda ſcdē. q. 62. arti. 5.
⁊ arti. vltimo. Qd́ auteꝫ hic dicit Ray. de
auctoritate iudicis pñialis:glo. dicit:Si tñ
ſuper talibus diſpenſandis habeat ptāteꝫ.
hec ibi. Et ad predicta attendant accipien
tes a clericis de rebus eccleſie cū non indi
geant vel nó cōuertantur in vtilitateꝫ eccle
ſie vel nó alia iuſta ratione:ſed potius occa
ſione cōſanguinitatis vel amicitie:qꝛ tenen
tur ad reſtitutioneꝫ: vt ⁊ Tho. ponit dicto
ar. 5. Et multo fortius ſi accipiant ex cauſa
turpi:vt ex meretricio ludo vel alia quacū
ꝗ turpi cauſa:vt ⁊ notatur in ſum. li. 2. ti. 5.
dicta. q. 18. Quādoꝗ tñ lꝫ dñs cócurrat in
repetitione nó ꝓfertur ſigs forte habuit ré
ab eo q etiaꝫ cótra dñm haberet actioneꝫ:
puta qꝛ é vſufructuarius. Naꝫ magis eius
intereſt hȝre reꝫ ꝗ̄ dñi:qꝛ dñs habet ꝓprie
tateꝫ q̃ conſiſtit in nudo iure dñ é ꝑ ſe ſepa
rata:⁊ vſufructuarius hꝫ ius vtendi ⁊ fruē
di. ff. de vſufruc. ꝑ totuꝫ. ⁊ C. ⁊ Inſti. eo. ti.
Immo etiā ſi ipſe dñs ſuſtuliſſet teneretur
furti. ff. de furtis. l. cum res. §. ſi bona fide.
Iteꝫ ſi eſſet q poſſet rem retinere ratione in
penſaruꝫ factaruꝫ in ea. ff. de furtiſ. l. ſiis q
cómodaſſet. Ibi dicitur ꝙ ſi dñs furatus
eſt rem cómodatario. i. ei cui cómodauit.
non tenetur furti niſi cómodatarius potu
iſſet reꝫ retiere ratione impéſarū in re fcāꝝ
Ideꝫ eſt ſi reꝫ haberet obligatam propter
eandeꝫ rationeꝫ. Iteꝫ qd́ dictum eſt de re

aliena reſtituēda domino:idé ꝑ oīa intelli
gēduꝫ é de re affectata:puta q̃ ꝑ vim cópul
ſuam alteri data eſt. Nam illi eſt reſtituen
da qui viꝫ paſſus eſt. ff. quod me. cauſa. l.
metum. §. cum autem. B

Utꝝ quis abſoluaꝛ a reſtitutione ſi is
cui debebaꝛ remiſit ſiue dōauit. Rñ. Abſol
uitur ſi eſt ꝑſona q̃ donare poſſet: de quo
vide. s. donatio. i. §. 2. Que donatio poſtꝗ̄
facta eſt poſtea ex penitentia nó reuocatur
vt Ray. ponit. De hac etiam qōne vide. ī.
reſtitutio. 3. § pſt. A Et intellige hoc ſi re
miſſio fiat libera voluntate creditoris:al' ñ
valeret:vt. ī. §. pſt. ⁊ dictum é ſupra bellum
. i. §. x. in additione. B

Quid ſi ꝑſona cui debebat reſtitui dſfū
cta eſt. Rñ. ſcḋm Ray. Reſtitutio facienda
eſt heredibus. Sed hic diſtingue:qꝛ ſi he
res eſt aliquis in toto vel i parte:tunc fiet et
reſtitutio:ſicut cótigit in toto vel in ꝑte. Si
auté heres cōſtitutus eſt in aliqua determi
nata quantitate:puta in centū vel ét i domo
⁊ nó plus:tunc reſtitutio nó dꝫ fieri heredi.
A quia ſcriptus heres i certa quātitate vl̄
rebus particularib⁹ nó é heres ſꝫ poti⁹ le
gatari⁹. C. de here. inſti. l. quotiens. B ſꝫ
illi vel illis qbus teſtator reliquit diſpoſitio
nem reſiduoꝝ bonoꝝ. A i. veris heredi
bus vl' executoribus a teſtatore deputatis
ſcḋm diſpoſitioneꝫ teſtantis cuius voluntas
oio ſeruanda eſt. 13. q. 2. vltima. B

Utꝝ quis teneaꝛ reſtituere rem cū fru
ctibus. Rñ. ſcḋm Ray. Quilibet malefideſ
poſſeſſor tenetur reſtituere ré cū omnibus
fructib⁹ ꝑceptis:⁊ quos ipe dñs ꝑcepiſſet
ſi poſſediſſꝫ:ex̄ ꝺ re. ſpo. grauis. ff. de cōdi.
fur. in re. ff. de rei vē. ſi nauis. § generaliter
Et intellige fructus qui ſuperſunt dedu
ctis expenſis illis que ſiunt gr̄a fructuum
querendoꝝ ꝯgregādoꝝ ⁊ ꝯſeruandoꝝ:que
deducūtur tam a male fidei ꝗ̄ a bone fidi
poſſeſſore. ff. ꝺ. peti. heredi. l. ſi a patre. § vlt.
Poſſeſſor autem bone fidei non tenetur
de fructib⁹ quos percepit ꝗ̄diu fuit bone
fidei poſſeſſor ſi iam cōſumpti ſunt:ſꝫ de ex
tantibus tenetur. C. de rei ven. l. certū. A
Hic latius é diſtinguendū. Aut qs obliga
tur ad reſtitutioné rei aliene aut alteri debi
te. Si eniꝫ rei aliene:tunc é ſi male fidei poſ
ſeſſor q ſtatim dicit male fidei cū ſciuerit ré
ad alium ꝑtinere:ex̄ de ꝓſcrip. c. ſi. tenetur
omnes fructus reſtituere. C. ꝺ rei vé. l. cer

tuʒ. Sed h̄ iteꝝ diſtīguit. Nam ſi talſ poſſeſ
ſoꝛ non habuit titulum:claꝝ ꝙ tenet omēs
reſtituē nō ſolū ꝑceptos ſ₃ et q ꝑcipi potu
erūt ꝑ dominū rei ſi reʒ habuiſſet.ff.ḋ re.iu
ris.l.gnāliter. Si vero habuit titulū puta
donatiōis vel vēditionis vl' aliū ſolū tene
tur de ꝑceptis.l.ſi fūduʒ.C.de rei ven. Fallit
qñ titulus eſt habitus per metū:qꝛ tūc et te
netur de ꝑcipiēdis.l.ſed ꝛ ꝑt⁹.ff.qḋ me.cā
vbi glo. addit etiā tres alios caſus videlicet
qñ titul⁹ hr̄ ꝯ iudicta legū.l.quēadmodū
C.de agri.ꝛ cen.li.xi. Itē qñ hr̄ in fraudeʒ
creditoꝝ. Itē qñ emit res fiſci ſine ſolēnita
te. Qḋ ſi ē bone fidei poſſeſſoꝛ ñ facit ſuos
fruct⁹ nāleſ:videlicet q naſcūt ſine iduſtria
hoīuʒ:vt poma ꝛ ſilia:ꝛ illos tenet reſtituē
nō tñ vltra ꝗ̄ ex illis ſit fact⁹ locupletioꝛ.l.
vtꝝ.ff.de pe.here. Fruct⁹ vō induſtriales
.i.ꝑuenientes ex induſtria hois nō tenet
reſtituere niſi extantes:ſ₃ poſt litē ꝯteſ. oēs
ꝗ̄ſi ꝑ ꝯteſtatōeʒ ſit ꝯſtitut⁹ male fidei:dcā.
l.certū. Putarē tñ ꝙ ſi hūit iuſtam cauſā
litigandi ꝙ nō teneatur niſi iꝗ̄tū fact⁹ ſit
locupletioꝛ:ꝛ vr̄ ꝓbari in l.illud.ff.ḋ peti
here.vbi expſſe dicitur ꝙ cōuētus de here
ditate nō tenetur de reb⁹ ꝑditis pˢ acceptū
iudiciū ſi habuit iuſtā cām litigādi. Et de
iſtis fructibus eſt plena ꝛ mgr̄a glo.i.l.ex
diuerſo.i.prin°.ff.de rei ven. Si alteri debi
te dicēdū eſt ꝙ ſi debetur mihi res que ñ
fuit mea:puta qꝛ fuit vēdita vel ꝓmiſſa p⁹
ceptū iudiciū.i. conteſtatōeʒ litis debētur
cū re oēs acceſſioneſ.i.fructus ac ſi illo tp̄e
fuiſſet res mihi tradita.ff.ſi cer.pe.l.cū fū
dus. S₃ ſi mihi debeat res q̄ fuit mea ꝛ ad
aliū ſine cā ꝑuenit:puta ſolui rē quam eſti
mabā me debē cū nō deberē tūc ſimꝉ cū re
debētur oēs acceſſiones.i.fruct⁹:ꝛ alia q̄
ipi rei a ꝓ̄ncipio quo fuit data euenerunt
ff.ḋ condi.inde.l.indebiti in ꝓ̄n°. In omi
bus aūt ſciēdū ē ꝙ bone fidei poſſeſſoꝛ nū
quā tenetur vltra ꝗ̄ ſit fact⁹ locupletioꝛ:di
cta.l.vtꝝ de peti.here. B Et nota ꝙ q ſo
lū vſū rei furat⁹ fuit:nō ſufficit ſi reſtituat
rē:ſed tenet etiā ad eſtimationē vſus. Con
Hoſti.ꝛ Gl. Et eodē mō tenet qs reſtituē
dāna ſiqua dñs rei ꝑpter eius abſētiā pal
ſus fuit.12.q.2.ſiqs de eccleſijs. De quo
vide.ſ.vſura.1.§.16.q̄ incipit:Utruʒ vſe.
poſſint.et.§.26.qui icipit:Sed nūqd eſt
vſura.ꝛ.ſ.vſura.6.§.pl. A Ad predicto
rū intelligētiā ſciēdū ꝙ interſſe qḋ alicui
debetur ꝯſiderat aliqñ reſpectu lucri ceſſā
tis:aliqñ reſpectu dāni emergētis. ꝓ̄mo
caſu eſtimatio nō dʒ deduci in ifinitū:ſed
vbi rei ꝓ̄ncipalis ē eſtimatio itereſſe ñ dʒ
excedere duplū rei ꝓ̄ncipalis:ſ₃ vbi ē icer
ta ſit eſtimatio ad arbitriū boni iudicis:
adeo ꝙ in imēſū nō ꝓcedat.l.vna.C.de
ſen.q̄ pro eo qḋ itereſt ꝓfe.ſcḋo caſu:vide
licet reſpectu dāni emergētis ſi venit inter
eſſe rōne omiſſionis ꝯſiderat ſolū itereſſe
itrinſecū.ff.de ac.emp.l.ſi ſterilis.§.cū per
venditorē.vbi dr̄ ꝙ ſi frumentū vel ſile nō
ſit datū ēptori ſuo tp̄e nō veniet eſtiatioꝛ
qꝛ aīalia ſūt mortua ex eo, ꝙ non habuit
bladū ſuo tp̄e. Nā illud itereſſe extrinſecū
eſt a re:ſ₃ bñ veniet vt det maius ꝓ̄ciū quo
res valuit a tp̄e quo debuit dari:qꝛ hoc ē
intereſſe intrinſecū qḋ ꝯcernit rē ꝛ venit ex
ipſa re. Extrinſecū vero qḋ nō ex re venit
ſed ꝓpter rē:vt in exēplo ꝓ̄poſito. Predi
cta aūt puto vera ſi dānū occurrit credito
ri ex ſimplici omiſſiōe debitoris: vt ſi cre
ditoꝛ erat icurſurus dānuʒ etiā ſi debitoꝛ
nihil ſibi ꝓmiſiſſet:qꝛ nō hēbat quō aliun
de ſibi ꝓuidēt. Secus ſi cū omiſſiōe adue
nit etiā cōmiſſio:vt qꝛ creditoꝛ aliter ſibi
prouidiſſet ut non morerent animalia ei⁹
ſi nō fuiſſet deceptus ꝓmiſſione debito
ris. Hoc enim caſu intereſſe venit ratione
cōmiſſionis.i.falſe ꝓmiſſionis:ꝛ ideo de
betur intereſſe etiā extrinſecū:vt ſtatim pa
tebit:preſertim in foro conſcientie:vbi qs
tenetur ꝓximo ſatiſfacere omne dānuʒ qḋ
eius dolo vel culpa ꝓximus incurrit: vt
c.ſi culpa.extra de iniurijs. Proptereā
hoc caſu ſaluo meliori iudicio tenetur etiā
de morte aīaliū. Si vero rōne cōmiſſiōis
debetur intereſſe cōputatur intereſſe etiā
intrinſecum.ff.de ac.emp.l.iulian⁹ in ꝓ̄n.
vbi dr̄ ꝙ dās tignū vitiatum:tenebit etiaʒ
de ruina domus. Et ſic illa eſtimatio con
ſideratur hoc caſu etiam multo vltra du
plum rei principalis:non tamen in infini
tum:licet enim veniat ruina domus:non
veniet ſi forte oportuerit ipſū propter hoc
per multos annos vel vſq₃ in tempus vi
te conducere domum. Facit.ff.de ſer.cor
rup.l.in hoc iudiciuʒ.ꝛ.l.nerati⁹.vbi cor
ruptoꝛ ſerui tenetur non ſolum de ſeruoꝛ
ſed etiam de omnibus rebus quas ſeruus
tunc fugiens tulit:non de alijs quas po
ſtea ſucceſſiue furatus fuerit. B.

Quid ſi in ipſa re furtiua fecit qs expē
ſas. Rñ. ſm Guil. In foro pñie ſi expenſaſ
fecit ad ꝯſeruationē rei: vt paſcēdo equū: ſi
ue ad opportunā melioratione: vtputa cu
rando animal morboſū vl nutriēdo porcū
⁊ huiuſmodi deducē eas pōt ex quo ſatiſfa
cit: alſ integraliſ dānū paſſo. Idē Al. A
In foro āt iudiciali dicte īpenſe nō cōpu
tanſ: vt in ſū. lib. 2. ti. 5. q. 75. vbi hec notāſ.
Ad plenioꝛē āt māe intelligētiā vīꝫ q poſ
ſit petere ſūpt⁹ factos in re aliena. Dicēdū
eſt ꝙ aut fecit noīe dñi rei: aut nomine pro
prio. i. tāꝙ i re ſua. ꝑmo caſu clarum eſt ꝙ
pōt cōputare. Nā vtilī geſſit negocium
dñi. l. i. ⁊. 2. ff. de neg. ge. ⁊ ꝑ totum. Interi
tū ꝙ dñs ſi tollat rē p̄ꝯi ꝙ ſoluat ſumpt⁹
ꝯmittit furtū. ff. de furt. l. ſi is q comodaſſꝫ
2°. caſu qñ fecit tāꝙ in re ꝓpria claꝝ eſt ꝙ
ꝑ viam petitionis nullo mō pōt ꝯmutare
l. ſi in area. ff. de condi. inde. ſꝫ ꝑ viam retē
tionis qñꝙ ſic: vt ibi. Vñ diſtinguendum ē
q: ſi ſicut male fidei poſſeſſoꝛ a ꝑn⁹ nullo
modo pōt cōputare. l. ex argento. ff. ꝺ ꝯdi.
fur. ⁊ i Inſti. de re. diui. §. ex diuerſo. niſi re
ſpectu fructuū. Nā vt diē glo. in. c. gūis. eꝫ
de reſti. ſpo. fruct⁹ dicuntur q ſupſūt dedu
ctis expēſis q̄ fiūt grā fructuū q̄rēdoꝝ col
ligendoꝝ ꝯſeruādoꝝ tā i bone fidei poſſeſ
ſeſſoꝛe ꝙ in male fidei: etiam p̄dōib⁹. ff.
de peti. here. ſi a dño. §. fructus. ⁊. l. plane.
in fi. ⁊ C. de fruc. ⁊ liꝰ expen. l. i. Nam
nullus caſus interuenire pōt q hoc genus
deductionis īpediat. ff. famil. herci. fund⁹
q. ꝑmo rñſo. in fi. ⁊. ff. ſo. ma. fructus. Fru
ct⁹ eni intelligunſ deductis neceſſarijs ex
penſis. ff. de op. ſuo. fruct⁹. Si vō a ꝑnci
pio fuit bone fidei pōt ſolū tollere qđ fecit
ſine leſione rei. ff. de rei ven. l. Iulian⁹ ſcri
bit. ⁊. l. ſi in area. ita tñ ꝙ ſi dominus vellet
dare ꝑciū illaꝝ reꝝ vel ſi vellet tollere illud
in quo tñ noceret: ⁊ ſibi nō ꝓdeſſet nō ē ꝑ
mittēdus: q: nō ē cedēdū malicijs. ff. de rei
ven. l. in fundo. Glo. tñ i Inſti. de reꝝ diui.
§. littere. dicit ꝙ q ſcripſit i paginis alienis
bona fide etiā reddito libro hꝫ actionem i
factum ꝯ dominū paginaꝝ. ff. de rei ven. i
rē. Sꝫ glo. Io. eo. ti. §. ex diuerſo. diē ꝙ nō
datur ei actio ꝑ. l. ſi in area. ff. de cōdi. inde
bi. Iſtud ſecundum pōt itelligi ꝺ ſubtilita
te iuris: ꝑmū aūt de eqtate ⁊ in foro pñie:
q: nō ē equū aliquem locupletari cū alteri⁹
dāno vt i. c. locupletari ꝺ re. iur. li. 6. Et ſñ
culpa ⁊ cā rōnabili nō dꝫ qs ꝑuari labore
ſuo: vt in. c. ſine clpa co. ti. Et dominus rei
nō ſit potens vel ſi hoc p̄eligat ſatiſfiat ſi
bi de re ſua: ar. in Inſti. de reꝝ diui. §. ſiqs
i aliena. Itē male fidei poſſeſſoꝛ nō tenetur
de fructib⁹ q ꝑcipi potuerūt ex melioramē
to qđ ipſe fecit i re ff. ꝺ rei vē. l. cetez. Sꝫ ſi
ſꝑ fuit bone fidei. i. quādo habuit reꝫ: ⁊ qñ
edificauit ſi dñs rei ē potēſ pōt rē retinē do
nec ſibi ſatiſfiat de ſūptib⁹. Si dñs ē impo
tens pōt ſolū tollere qđ fecit ſm modū p̄
dictum: dicta. l. in fundo. B

Quid ſi res rapta reddiſ ꝺtioꝛata. Rñ.
ſꝫ Ray. Nō ſi habiſ raptoꝛ: vt ꝺ: depoſito
dictum eſt: ſupra depoſitum. §. 7. A hoc
clari⁹ dī i. l. i re. ff. ꝺ ꝯdi. fur. B

Quid res rapta perijt. Rñ. ſm Ray.
Quocūꝙ caſu perierit raptoꝛ teneſ ad reſti
tutionē: q: fuit i moꝛa reſtituendi: ⁊ tenetur
ꝑſtare eſtimatiōeꝫ ei⁹ ſm illud tꝑs in quo
plus valuit. Qđ ſi nō fuit in moꝛa: vt q: ob
tulit rē dño loco ⁊ tꝑe debito: ⁊ dñs negle
xerit accipere non tenebitur de caſu. ff. de
condi. fur. l. in. re. A Ibi hoc clare di
citur: ⁊ notatur etiaꝫ in dicta. q. 75. in ſum.
li. 2. titu. 5. B Et que de raptoꝛe dicta ſunt
intellige etiam de fure quocunꝙ. A ſcili
cet quo ad reſtitutionem: vt in dicta. q. 75.
B Et vterꝙ etiam poſt reſtitutionem dā
ni tenetur petere remiſſionem de iniuria ſal
tem per aliquam interpoſitam perſonam
ſuppꝛeſſo vel expꝛeſſo nomine furis ſm ꝙ
qualitas negocij patitur. A. ſ. cauendo
ſemper reuelationem pctī ⁊ ſcandalum:
eꝫ de pe. ⁊ re. officij. B

Quid ſi plres fuerūt raptoꝛes. Rñ. ſꝫ
Ray. Si vadant ſimul quaſi ſit vnus exer
citus: qlibꝫ teneſ inſolidum. Naꝫ ⁊ qlibet
iuuat alios: ⁊ fac eos foꝛtioꝛes: ad hoc eꝫ ꝺ
homici. ſicut dignū. Hoc dico ſm Guil.
qñ vn⁹ ſine alio nō feciſſet: alſ quilibꝫ teneſ
ꝓ dāno qđ intulit. Si vō nō fuerūt ſiml ſed
qlibꝫ ꝑ ſe fecit dānum quilibet tenetur pro
eo quod intulit. Simile caſum vide. ſ.
reſtitutio. 3. §. i. A Et in eodem. c. hoc di
cetur. B

Quid ſiquis furatus fuit rem qñ plus
valuit: ⁊ modo reſtituit qñ minus valet.
Rñdeo. ſm Al. in. 4. Non ſatiſfecit niſi in
cruꝫ tꝑis in quo plus valuit apponat. A

Restitucio

De hoc dictū eſt.s̄.§.6. B
Qualiter reſtituet qui impediuit ali
quē a cōſecutōne alicui⁹ beneficij. R̄ñ.ſm
Tho.ſcd̄a ſcd̄e.q.62. Aut ipediuit eum iu
ſte vt ſi intendēs honorē dei vel vtilitatem
eccle ꝓcuret ꝙ def alicui digniori eccle: ꝛ tē
ī nullo tenet. Aut impediuit iniuſte: vtputa
ſi itendebat ei⁹ nocumētū ꝓpter dānū odi
um vel vindictā ꝛ h⁹ī: ꝛ tūc ſi impediuit ne
def digno: dico añq̄ ſirmatū ſit ꝙ def ei: te
nef quidem aliquā recōpēſationē penſatis
cōditionib⁹ pſonaꝝ ꝛ negocij. A ſm ar
bitriū ſapientis: vt in ſū.e.ti.q.77. vbi hec
notantur B Nō tñ tenetur ad eq̄le: qꝛ ille
nōdū fuerat adeptus: ꝛ poterat multiplicif
īpediri. Si ꝟo ipedit ne detur poſtq̄ iam
determinatū ē ꝙ detur: ꝓcurans idebite re
uocari tenef ad reſtitutionē eq̄lis ſm ſuam
facultatē. Et idē iudiciū de eo q impedit ali
quē a cōſecutiōe cuiuſcūq̄ muneri qd̄ ho
neſte reciperet. Con. Pe. A Con. etiam
Ul. ut in p̄dicta.q.77. B

Qualif ſatiſfiet ꝓ his q̄ reſtitui nō pñt
vt mutilatio membri: ſtupꝛ ꝛ ſilia R̄ñ.ſm
Ul. In his i qbus dānū neq̄ in ſe neq̄ in
equalenti reſtitui pōt ſatiſfiet p recōpēſatio
nem faciendā arbitrio boni viri. Idē Tho.
ſcd̄a ſcd̄e.q.62. ꝛ in 4° di.15. A Con. etiā
Pe. vt in ſū.eo.ti.q.80. B

Qualif reſtituet q ſemia alicui⁹ agri ef
fodit: vel q dānificauit aliū eo ꝙ ſuo tpe nō
ſoluit. R̄ñ.ſm Ul. Predicti nō tenent ad
reſtituendū totalif dānum: qꝛ dubium ē q̄li
ter fructus agri ꝓfeciſſēt: vl' an mercator dā
num vel lucrū in mercatione habuiſſet: ſed
reſtituet tātū q̄tū fructuſ agri in illo dubio
vendi potuiſſent: vel q̄tū mercator in illo
dubio lucꝝ ſuū vendidiſſꝫ. Cō. Tho. ſcd̄a
ſcd̄e q.62. A Idē i ſū.eo.ti.q.81. B

Utꝝ qs teneaf reſtituē qcqd illicite acq
ſiuit. R̄ñ.ſm Tho. ſcd̄a ſcd̄e.q.62. Circa il
licitā acqſitionē ꝛ dationē diſtiguenduꝫ eſt
Aliqñ enim ipſa datio ē illicita ꝛ ꝯ legē: ſicē
pꝫ i eo: q ſimoniace aliqd dedit: ꝛ talis me
retur amittē qd̄ dedit: vnde non debet ei re
ſtitutio fieri. Et qꝛ ēt ille ꝯ legē accepit non
debꝫ ſibi retinē ſꝫ dꝫ i pios vſus ꝯuertē. A
Innno dꝫ dari illi eccle in cui⁹ iiuriā acce
pta ē: ex̄ de ſimo. de hoc. B Alio mō ali
quis illicite dat qꝛ ꝓpter rē illicitā dat: lꝫ ip
ſa datio nō ſit illicita: ſicut cū qs dat mere
trici ꝓpt fornicationē: vñ ꝛ mulier pōt ſibi
retinē qd̄ ei datū ē: ꝛ ſi ſupflue aliqd p frau
dem vel dolū extorſiſſet tenet eidē reſtituē.
De hac mā hr̄.s̄. elemoſyna.i.§.fi. A Et
ibi meli⁹ in additione Sed de hac materia
latius dicendū eſt: videlꝫ ꝙ aut illicita acq
ſitio ſit cū iniuria ꝓximi ꝛ ꝯ eius volūtateꝫ
aut cū eius voluntate. Pmo caſu qs idiſtin
cte tenef reſtituē dānificato: vt ex̄ de iniuri
c.fi. Ad hoc.n.pertinet qcqd fuerit acqui
ſitū q furtuꝫ vel rapinā vel p violētiā ſeu p
fraudeꝫ ꝛ huiuſmodi. Et ſm Inno i.c.qꝛ
pleriqꝫ. ex̄ de imu.ecc. hoc caſu tenef qs
ad reſtitutionē ſiue ſit debitum iure nāli et
ciuili: ſiue iure nāli tm̄: q̄le ē qd̄ d̄bet ſeruo
ꝛ iō idē nō faciat elemoſynā ſed reſtituat.
Si autē ſit debitū iure ciuili tm̄: vt ſi legatū
d̄ quo potui detrahē falcidiā.i.potui dimi
nuere ſm legē illā: integrū ſolui credēs he
reditatē ſufficē ad oīa non tenef legatarius
mihi reſtituere. Et ſubdit: Quidam tñ di
cunt ꝯriū. Iſta ſecunda eſt vera ſaltē i foro
iudiciali ꝛ etiā pniali cū lata fuerit ſnīa: qꝛ
hoc caſu error facti cauſat repetitionē lꝫ ñ
error iuris. C.ad.l.falci.error. Sꝫ notanduꝫ
ē dictū Inno. ꝓ foro pniali ſi ſnīa ñ fuerit in
ꝯrium lata iudicialif. Itē dicit ꝙ ꝯdēnatuſ
ad aliqd iiuſte ñ tenef ſponte dare lꝫ ſnīe pa
rere d̄eat. 2° caſu diſtinguēdū ē ꝙ aut illici
ta acqſitio ē reſpectu cauſe aut reſpectu per
ſone Si reſpectu cauſe: puta qꝛ ex cā turpi:
dicēdū ꝙ aut turpitudo ē ex pte accipiētis
tm̄: aut ex pte vtriuſq̄. Si ex pte accipien
tiſ tm̄: puta ſi rcepit aliqd vt delictū ñ faciat
vl' vt id faciat ad qd̄ tenet: puta vt rē iniūctā re
ſtituat. Et claꝝ ē ꝙ h° caſu tenet rcipiēs rſti
tuē dāti.l.i.ꝛ.2.ff.d̄ ꝯdi.ob tur cāꝫ. Sꝫ tur
pitudo ē ex pte vtri⁹q̄: puta ſi daf ad corrū
pendū iudicē nō tenet reſtituē dāti: qꝛ in pa
ri cā turpitudinis potior eſt conditio poſſi
dentis.ff.d̄ condi.ob.tur.cām.l.ſi ob tur
peꝫ.§.porro.ꝛ.C.eo.l.2. Sꝫ h° caſu an ꝛ qñ
ꝛ cui reſtituere teneatur ē magis dubium.
Et pmo vr̄ ꝙ ſp teneaf reſtituere.ff.de offi.
pſi.l.illicitas i pn° vbi dr̄: Itē ne qſ iniquū
damnū aut lucrū ſentiat pſes ꝓuincie ꝓui
deat. ad idē.ff.de calū.l.i heredem. vbi dr̄
ꝙ conuenit illicita lucra ab oibus extorq̄
ri. Et in foro iudiciali ꝛ ciuili debet dari
fiſco.C.de modo.mulc.mulctaruꝫ. Sed in
foro canonico vel pniali debet erogari pau
peribus.14.q.5.non ſane ad finem.ꝛ extra
de vſuris. cum tu, etiam ſi ex meretricio

art. v. et q. 32. art. 7.

Contradt

accipiat. Nec obſtat qͦ dr̄ Deut° 16. vt nō
offeratur merces ꝓſtibuli i domo dei: qꝛ
illud intelligit quo ad oblationē altaris vl'
ſacrificij publicā: nō quo ad ꝑuatā elemo-
ſynam: vt dic̄. Tho. ſcḋa ſcḋe. q. 32. arti. 7.
Acquiſitū tñ ꝑ ſimonia dꝫ reſtitui illi eccle
ſie in cuius iniuriā acceptū ē: ex̄ ḋ ſimo. c. ḋ
hoc. Contra ꝑdicta facit qͦ dr̄ in. l. 4. §. i.
ff. ḋ ꝯdi. ob tur. cāꝫ vbi dr̄ ꝙ meretrix: licet
turpit faciat ꝙ ſit meretrix: nō tñ turpiter
accipit qͦ ei dat ēt ex mētricio. Tho. i dcō
arti. 7. diſtiguit ꝙ qñ lex ꝓhibet datōēꝫ ⁊
acceptionē: tē dꝫ oio acceptū ex turpi cā re
ſtitui: vt patet in ſimonia: ⁊ in eo qͦ dat iu
dici ad corrūpēdū: ⁊ i ludo ꝓhibito: ⁊ i mľ
tis ſilib⁹. Si vͦo lex nō ꝓhibet dationeꝫ lꝫ
ꝓhibeat cāꝫ dādi tunc nō cogit qs ad reſti
tutiōēꝫ: vt pꝫ i lucro meretricis: de quo di-
ctum ē. Dicit. n. ꝙ pōt retineri ⁊ de eo ele-
moſyna fieri. Sꝫ certe quoties aliqd ꝓhi-
betur ⁊ oē intelligit ꝓhibitū qͦ ſequit ex
eo vel ob id. C. de legi. l. nō dubiū. Et ideo
cū lex ꝓhibet aliqd: ergo ⁊ ſolutionem vel
receptionē ex illa vel ob illā: ⁊ tāto magis
quāto iſta ſolutio vľ receptio ñ ſolū ē qd cō
ſequens: imo ⁊ cā ꝑncipalis rē ꝓhibitā in-
ducens: qꝛ ſine ea turpitudo vͥſilr nō fieret
Jō principal cā ꝓhibitionis ſtat i illa datio
ne vel receptiōe ex qbus cauſat res turpis.
Et iō cū lex aliqd ſipli r ꝓhibet videt ꝓhi
bere ⁊ datiōēꝫ ⁊ receptionē ex illa vel ob il-
lam. Secus ſi non ſimpliciter ꝓhibet lꝫ il-
lud notet infamia ſicut meretricium ⁊ ſilia.
Et hoc ſētit glo. Ray. in ti. ḋ rapto. §. ſꝫ qd
de focarijs ſuꝑ vͥbo tenet reſtituē: vbi dic̄
Quid de oib⁹ illis q turpit acquirūt aliqd
nūqd poſſūt ſibi illud in aliquo caſu retinē
Et ſubdit ℞°. Ubi trāſlatum ē dominiuꝫ
i accipiēteꝫ ⁊ nō competit ṙpetitio illi cuius
fuit res illa. diſtingui poteſt: qꝛ in illis q̄ ſūt
ꝓhibita qꝛ mala q̄dā ſūt que nō puniunt a
iure ciuili i forma iudicij niſi pēa iſamie: vt
hiſtriōat⁹ ⁊ exercitiū eoꝝ q pugnāt i barēa
vľ duello vľ oꝑe meretricū ſolutaꝝ. Et in ta
lib⁹ turpiter acqſita res retineri pōt ad vſū
acqrentis. Quedā ſūt que puniūtur a iure
ꝑ cōporalē penā vľ ꝑ extōſionē ſpūi lucroꝝ
⁊ taliter acquiſita retineri nō debent ad vſū
acquirentiſ niſi ei ꝯcedatur a pniario ſuo tā
ꝗ̄ alij paupi: ſꝫ debēt in pios vſus eroga-
ri: niſi forte reſtituta ſint iā illis a qb⁹ ſūt ha
bita: vľ niſi q hꝫ ṙſtituē velit eis a qb⁹ habu

it: ad qͦ tñ nō tenet. Et reſtitutio huiuſmodi
i foro pniali iudicāda ē ꝓ pte ſatiſfactiōis.
Et iō ibi late pꝫ officiū penitēciarij: ⁊ ibi for
te pōt diſpēſare ſic̄ ⁊ i limitādo tpe penitētie
⁊ mēſura ieiunioꝝ. Jn illis aūt q̄ ſunt mala
qꝛ ꝓhibita: ſicut ſūt torneamēta: negociatō
clericū: lucꝝ aduocatiōis vel medicine i caſi
bus ñ ꝯceſſis: emē bladū vľ vinū vt poſtea
cari⁹ vendat: facē ſerta de flo꞉ib⁹ ad vēden
dum quorum vſus ē frequēti⁹ ad laſciuiaꝫ
⁊ ſilia: ⁊ his cauſis acqſita retineri ñ pñt. Et
ſubdit: Lꝫ autem hec diſtictio videat ꝓba
bil: qꝛ tñ pene reſtringēde ſt: ⁊ q nimis emū
git elicit ſanguinem. verius credo ꝙ lꝫ i ꝑ-
dictis caſib⁹ bonū ſit ⁊ ſalubre ꝙ penitens
iducat i foro pniali ad erogandū i pios vſ⁹
taliter acquiſita: nō ē tñ ꝯpellendus niſi ve
lit: nec iudicandus nō eē i ſtatu ſaluandoꝝ
ſi non velit huiuſmōi pniam accipe: niſi in
caſibus a iure expreſſis: vt in ſimonia de
qua expreſſū ē ꝙ pecunia ſimoniaca eſt re-
ſtituenda ecclie in cuius ignominiā ē acce-
pta: lꝫ ⁊ hoc poſſet intelligi qñ recepta eſt de
bonis eiuſdē eccle: vel qñ de hoc agit in fo
ro cāꝝ. Silr qñ qſ aliqd recipit vt faciat dā
nū vľ iniuriā vľ calūniā alij: qꝛ tē ñ ille q ḋdit
repetit ſꝫ ille ꝯ quē datū ē. ff. de calū. l. gnālī
ter. §. illud. Quod tñ itelligit qñ agit in for
ma iudicij: quā ſeueritatē nō oꝫ obſeruari
in foro pniali. Glo. tñ eadem i ti. de rapto.
§. 12. circa pedagia ſuper verbo tenet. n. i fi.
ait ꝙ tuti⁹ ē dicere ꝙ pecūia ex pacto ſimo
niaco accepta retieri nō poſſit ēt i foro pnia
li: lꝫ ſec⁹ ſit ſi abſqꝫ pacto fuerit accepta: ar.
a cōtrario ſenſu: ex̄ de ſimo. mandato. hec
ille. Ex hac glo. ⁊ ex ſupradictis pōt colligi
ꝙ acqſitū ex turpi cā qſ iudicialiter tenetur
reſtituere: niſi illa cauſa non fuerit ſimplici
ter prohibita: ſed ſolum a lege infamia no
tata. Jn foro autem pniali qñ reſtitutio nō
ē facienda certe ꝑſone: de conſilio eſt ꝙ oia
illicite acquiſita erogentur in pios vſus.
de neceſſitate autem non eſt: niſi iudicialis
condemnatio facta fuerit: vel niſi inqꝫtum
confeſſori videatur. Nam in foro peniten-
tiali quis reſtituere proximo non tenetur:
niſi inqꝫtum ipſum damnificauerit ſeu con
demnatus fuerit vt ſepe preoſtenſum eſt.
Et notat glo. 12 q. 2. fraternitas. Deo auteꝫ
ſatiſfacere debet pro turpi cauſa ſm arbi-
trium confeſſoris. 26. q. 7. turpia. Et quia
Sap. vndecimo dicit: Per que peccat

Reſtitucio

quis p hec torquet: ſinnuēs ꝙ q̄ſ dꝫ puniri
in illo i quo deliq̄t: ideo cū in receptiōe ob tur
pē cām fuerit deus offenſus cui⁹ occaſiōe
deuentū ē ad pctm̄: ꝯueniēs eſt ꝙ ſacerdoſ
inq̄ntū ſm deū pōt facere iniūgat penitēti
ꝙ oē acceptū ex turpi cauſa eroget in pios
vſ⁹: vt ſic ſatiſfaciat deo in quo offēdit: ni
ſi penitēs ꝯſtitut⁹ fuerit in magna necitate
Et penitēs dꝫ ſe ꝑparare ad reſtituendū et
faciendū qcqd ꝯfeſſori ſm deū viſū fuerit
q̄ȝ ad hoc obligat: ex̄ de pen. ⁊ re. oīs. Jtē
etiā in foro pniali qs tenet reſtituere qñ ius
hoc ſpāliter exprimit: vt in vſura vel ſimo-
nia ⁊ ſilib⁹: vt in ludis aleaꝝ taxilloꝝ: ⁊ ſili
uꝫ ꝓhibitoꝝ: vt. ſ̄. ludus alee. § 5. vſqꝫ ad
fi. Jtē ſꝫ Jnno. i. c. q̄ȝ plerīqꝫ. ex̄ ō immu.
eccle. in glo. ſua vſu. hypocrita aūt. Hypo
crita qui ſub forma boni xp̄iani cū non ſit
accepit elemoſynas tenet ad reſtitutionem
Et ſubiūgit ꝙ forte nō tenet reſtituere illi
qui dedit: q̄ȝ ꝯſecut⁹ eſt mercedē ſuā. Pu-
to ꝙ hoc ſit notabile dictū: ⁊ ꝙ lꝫ ñ fiat re-
ſtitutio illi qui dedit tamen ſi datū ē vel ac
ceptū aliq̄ ſpāli cauſa ⁊ expreſſa: puta in ca
licē vel altare vel in ſubuētionē alicui⁹ ho
ſpitalis vel qd̄cūqꝫ aliud: i illā cām debet
fieri reſtitutio: q̄ȝ nil tam equū ē q̄ꝫ ꝙ res
transferantur ſm volūtatē dñi ipſaꝝ: i Jn-
ſti. de acq. re. do. §. p traditionē. Et ſic ca-
ueant ſibi oēs clerici: laici: religioſi: heremi
te: ⁊ qcūqꝫ alij q oñdūt bonā vitā vt recipi
ant elemoſynas. Sꝫ qd ſi ꝓ cā hōeſta ⁊ in
honeſta dat res indiuiſibilis: puta ſeruitus
vie vel alia: vel bos: equus: ⁊ ſilia: an i to-
to res debeat adiudicari cauſe honeſte an
inhoneſte cū i indiuiſibilib⁹ nā potentior
ſolꝫ ad ſe attrahere min⁹ potens. ff. de ſta.
ho. l. queritur. Hanc qōnē tangit glo. i. l.
3. ff. de condi. ob turpē cauſam. nec deter-
minat. Et licet multa poſſent allegari hinc
inde: tñ ꝓpter breuitatem ſaluo meliori iu
dicio: dico ꝙ res data ꝓ pte adiudicabit
cauſe honeſte ⁊ ꝓ pte cāe inhoneſte: q̄ȝ lꝫ
in ſe ſit indiuiſibilis tñ ē diuiſibilis p redu-
ctionē ad eſtimationeꝫ pecunie: ar. ff. fini.
re. l. i. §. i. et. l. ſe. vbi ponitur caſus i ponē
dis finib⁹: vt ſi nō poſſint bene poni tollat
de terra vnius et detur alteri data eſtimati-
one illi a quo terra tollitur. Et ſic in caſu ꝓ
poſito poterit res data retineri ſi adimple
ta ē cauſa honeſta ꝓpt quā data ē: ⁊ pars
precij ꝯcernentis inhoneſtā cām erogabit

ſm ea q̄ ſupius tacta ſūt. Quando autem
illicita acq̄ſitio ē reſpectu pſone: hoc ꝯtin-
git vel q̄ȝ aliquid accipit ab eo q nō poteſt
dare: vel q̄ȝ aliqd datur ei q non pōt reci-
pere. primū ꝯtigit nō ſolū cū aliqd accipit
a nō vero dño: ſed etiā a rei dño cui dene-
gata ē adminiſtratio ſeu alienatō bonoꝝ ſuo
rū: de qbus dictū ē ſ̄. donatio. i. §. i. ⁊ ibidē
§. 9°. ponit an clerici poſſint donare. Jtem
regulariter null⁹ pōt donare vel p donati
onē recipe vltra qngentos ſolidos: niſi p̄-
cedat certa inſinuatio. Fallit in aliquib⁹ ca-
ſibus de quib⁹ dictū eſt ſ̄. eccleſia. i. §. 4. cū
additione. Et ſolidus in legib⁹ capit p au
reo. vt Jnſtit. de pena teme. liti. §. fi. et ibi
glo. Jtem regulariter non valet donatio i
ter ꝯiuges: ⁊ inter prēm ⁊ filiū q ē in ei⁹ po
teſtate: vt. ſ̄. donatio. i. §. 5. cū ſequētibus.
Jtem regulariter filiuſfamil: non pōt do-
nare vel adminiſtrare niſi ſint res caſtrenſis
peculij vel quaſi: de quo ſ̄. elemoſyna. 2. §
3°. ⁊ ſ̄. peculiū. Jtem null⁹ pōt aliqd dare
in fraudē creditoꝝ ſuoꝝ: al' recipiēs ab eo
tenet ad reſtitutionē cū diſtinctiōe: q̄ȝ aut
recipit titulo lucratiuo aut oneroſo. Si lu
cratiuo et creditores fraudant: oīo tenetur
ad reſtitutionē. ff. q̄ in frau. cre. l. q autē. §.
ſiliqꝫ mō. Et videt intelligendū hoc quan
do fraus interueniebat tpe donatiōis. Se
cus ſi poſtea: q̄ȝ factū legitie retractari non
debet: lꝫ caſus poſtea eueniat a quo nō po
tuit inchoari: ex̄ de re. iu. factū legie li°. 6°.
Niſi forte qs accepiſſet acq̄ſitū ex delicto:
puta ex vſura. Tūc n. qñcūqꝫ vſurari⁹ effi
citur nō ſoluēdo tal' obligat ad reſtitutōeꝫ
lꝫ a p̄ncipio nō recepit in fraudē creditoꝝ
q̄ȝ nō ē equū vt ex dolo alicui⁹ alt ꝯmodū
ſentiat cū dāno tertij. l. fi. in prin°. ff. de co
p quē factū erit. ⁊ q̄ȝ locupletari qs ñ debꝫ
cū iactura aliena: ex̄ ō re. iu. locupletari. li.
6°. Et ita vr̄ eē de mēte dñi An. de bu. i. c.
cū tu. ad fi. ex̄ de vſur. Et p̄dicta faciūt ꝙ
cū iudei cōiter viuāt ex vſuris nec ſint po-
tentes reſtituere accipiētes p donationē vl'
in alio titulo lucratiuo aliqd ab eis teneāt
ad accepti reſtitutionē faciendā illis a qb⁹
iudeus accepit vſuras etiā ſi aliqd ab eis
acceptum ſit ꝓ pena vt ſ̄. iudeus. i. §. 6°. et
7°. Si vero titulo oneroſo quiſpiaꝫ aliqd
accepit ab eo qui nō eſt ſoluendo: puta q̄ȝ
emit vl' habuit ꝓpt opas ſuas vl' p pmutati
onē vl' aliā oneroſā cāꝫ: nō tenet ad reſtōnē

niſi ſciuerit illō fieri ī fraudē creditoꝝ. ff. q̄ i
frau. cr. l. ait p̄tor. §. qꝫ ait p̄tō. et dz ſcīt ſi cre
ditoreſ ſſ ſibi p̄ſtari qd̄ fit ī fraudē coꝝ: dc̄a
.l. ait p̄tor. §. ſiqs particeps. Itē qn̄ alienauit
ſimul oīa bona ſua. Ex illa. n. vniuerſali alie-
natione fraus p̄ſumit. ff. e. l. oēs. §. lucius.
Itē etiā qn̄ euidenter hoc appareret: vt q̄a
ſcit aliquē ipotentē reſtituere: ⁊ aliqd vende
re vel emere ad ludū luxuriā: guloſitatē: vl
aliter inutiliter cōſumendū: ⁊ ſic in fraudem
creditoꝝ cū efficiaꝭ minus potēs ad ſoluen-
dū. Item illi creditores tn̄ p̄n̄ p̄dicta reuo
care in quoꝝ fraudē facta ſunt. Nō aūt alij
creditores q poſtea facti ſunt: niſi ex pecu-
nia ipſoꝝ eſſet p̄oribus ſatiſfactū: dicta. l.
aūt p̄tor. §. ita demū. Ex his colligiꝭ qꝫ cū iu
dei cōuer p̄pter vſuras nō ſint ſoluēdo ac-
cipiens aliqd ab eis ēt titulo oneroſo: puta
locatione vēditōe vel ſimili: ex quo manife
ſte fiunt ipotentiores ad ſatiſfaciendū: teneꝭ
reſtituere illis a q̄bus accepte ſunt vſure. ſic
ꝯtingit in vendente eis gallinas vel alia ad
guloſitatē p̄tinentia: vel pulchra veſtimēta
⁊ alia ſilia ad pōpoſitatē: vl' q ad talia locāt
ſibi op̄as vel ad radendū vel ad poliendū.
Et gnālit quocūqꝫ mō ab eis aliqd accipiaꝭ
ex quo manifeſte fiāt ipotētiores ad reſtituē
dū: lꝫ etiā titulo oneroſo: hoc fit in fraudem
creditoꝝ ⁊ p ꝯn̄s accipiēs teneꝭ ad reſtituen
dū: vt pōt ex p̄dictis colligi. Itē aduertēdū
qꝫ ex p̄dictis accipientib⁹ ⁊ nō valētibus a-
lienaꝭ aliq tenent ad reſtitutionē ſtati: aliq
p reſtitutionē in integrū. Statī tenent q rē
acceperūt cuius alienatio ipſo iure nō va-
luit: vt ſi maritus alienet fundū dotalē: vel
in q̄buſcūqꝫ caſib⁹ ius p̄hibet alienationē
de q̄bus aliqd p̄xime tactū eſt: maxime ſi
qs accipit a minore. 25. ānis dono rē imobi
lē vel ēt p venditōez ſine iuris ſolēnitate: pu
ta ſine tutoris vel curatoris auctoritate vel
ſine iudicis decreto. i. auctoritate: naꝫ teneꝭ
ſtati ad reſtitutionē ſm̄. Inno. in. c. q: pleri
qꝫ de imu. ec. ver. ſi aūt ex donatiōe. Idem
pōt dici in ēptore rei eccliaſtice qū nō interue
nit debita ſolēnitas. tūc. n. ꝯtractus nō va-
let: de quo. ſ. alienatio. Et oēs iſti teneꝭ ad
reſtitutionem rei cū fructib⁹ oībus: de quo
ſ. §. 4. cū additiōe. q: q ꝯtra iura mercaꝭ bo
nā fidē nō p̄ſumiꝭ h̄re: eꝯ de re. iuris. q ꝯtra
li. 6. Niſi ſit forte p̄ſona q̄ excuſeꝭ iuris igno
rantia: vt minor: mulier: ruſtic⁹ ⁊ miles. ff. ō
p̄ba. l. cū de indebito. §. ſi aūt is q. Per reſti
tutionē in itegrū tenenꝭ aliq qn̄ ꝯtract⁹ eſt ſo
lēniter celebrat⁹: ſꝫ ex p̄uilegio ecclie vel mi
noris res pōt ab eis tolli p in itegrū reſtitu-
tionē: q: allegāt ſe in aliquo leſos. Et hoc ca
ſu q rē taliter habuerūt ⁊ nō tenenꝭ reſtuē
niſi obtenta reſtitutiōe in itegrū ab ecclia vl
minore ſm̄ Inno. in dicto. c. q: plerıqꝫ. ver.
ſꝫ qd dices in eo. vbi dicit nō teneri eos ad
reſtitutionē niſi in ꝯtrahendo vſi fuerit ma-
licia: vel facta reſtitutione vt dictū eſt. Adde
vel niſi interuenerit nō parua deceptio ēt ſine
malicia: vt. ſ. emptio. §. 2. 2° rōne p̄ſone ſuc
cedit obligatio ad reſtitutionez qn̄ ei aliqd
daꝭ cui dari p̄hibet. Et de hoc aliq caſus ſu
p̄ranotati ſūt: ſicut de donatiōe inter ꝯiuges
⁊ inter p̄rē ⁊ filiū ſub eius p̄tāte ꝯſtitutum.
Nunc alij ponēdi ſūt: videlꝫ rōne etatꝭ ⁊ offi
cij. Rōne etatis: puta ſi ſoluaꝭ debitū pupil
lo ſine tutoris auctoritate ⁊ iudicis decreto.
Tūc. n. res nō efficiꝭ pupilli nec liberaꝭ debi
tor: ⁊ teneꝭ rem illā iterū ſoluē ſi pupillus rē
ſolutā male ꝯſūpſerit vel furto amiſerit. Ta
mē ſi pupillus rē illā hꝫ vel ex illa ſit factus
locupletior ⁊ petit adhuc debitū p exceptio
nē doli mali ſubmoueri poterit: i Inſti. per
quas p̄ſo. nobis acq. §. penul. Idē p̄pꝭ eā
dē rōnē putarē in furioſo. Rōne officij iu-
ra p̄hibēt aliq̄bus dari: vt rectoribus ⁊ iu-
dicibus: de quo. ſ. iudex primo. §. 3. cū ad-
ditionibus. Inſup q aliquid dat iudici vel
aduerſario: puta p̄curatori vl' aduocato ad
uerſe partis amittit cām. C. de pena iudi. q
ma. iu. l. i. Sꝫ hoc ē intelligēdū niſi euiden
ter ꝯſtiterit quēpiā aliqd dediſſe ne iniuſticiā
patiaꝭ vel vt iniuſticiā ꝯſequaꝭ: tunc. n. etiaꝫ
datū pōt repetere ⁊ nullā penā icurrit. 14. q
5. c. nō ſane. ⁊ ibi glo. Minorib⁹ n̄ officiali
bus q ſunt i auxiliū rectoꝝ ⁊ iudicū p̄nt do
na dari: ⁊ ipſi etiā poſſūt p iuſto beneficio
p̄ſtito aliqd extorquere: dicto. c. nō ſane ad
fi. Qd̄ glo. dicit verū niſi ſit eis certū ſalariū
ꝯſtitutū: q: tunc ſi aliquid vltra petierit cri-
mine ꝯcuſſionis teneꝭ: ⁊ ad penā q̄drupli.
Item ep̄o vel alteri p̄lato viſitanti ſeu eoꝝ
familiaribus nil pōt dari p̄ter p̄curatio-
nē: vt. ſ. viſitatio. §. primo. ⁊ ſecūdo. Similr
nec ſaracenis ſeu infidelibus vel hereticis
in diſpendium xp̄ianoꝝ: vt. ſ. ſaracenus. §.
primo. ⁊ in p̄ceſſu annali curie. B.
Quid de illis q ponūt ſe in man⁹ credi
torum: ſed nō intendūt reſtituere: imo ſpe-
rant qꝫ p nihilo vel de modico q̄etabūtur:

aſnō ponerēt ſe Rn̄. ſm frēm Egidium i
quolibꝫ. Tales qdē a pctō rapine nō ſunt
abſoluti: qꝛ pctm̄ p pniam ⁊ ꝯfeſſionem di
mittit. Sed vtruꝫ ſint abſoluti a debito re
ſtituēdi: diſtigue: qꝛ ſi creditoꝛ ꝓpria volū
tate dimiſit: n̄ tenet ápli⁹ reſtituē. Secus ſi
decept⁹ vel coactus vel qꝛ putauit ſe nunꝙ̄
aliquid poſſe hr̄e. De hac ēt qōne habes
ſ̄.§.3. A Ad pdicta faciūt q̄ hn̄tur i ſū.li.
2.ti.5.q.25.⁊.q.87. Et quod nōt dn̄s Pe.
de ancharano.in.c.ꝙ̄ꝙ̄.ꝺ vſuris li.6. B
An qui male recipiūt a pſonis eccleſiaſticiſ
teneant ad reſtitutionē ⁊ cui: vide.ſ̄.cleric⁹
4.§.fi. A Et ibi i additōe. B Utrꝫ reſti
tutio ſit ps ſatiſfactionis: vide.ſ. ſatiſfactio
§.9. Ad mām etiam reſtitutiōis facit.ſ.vſu
ra.6.per totum.

Reſtitutio ſecundo .ſ. qn̄

debitoꝛ non eſt ſoluendo. Ubi ſciē
dum ſm Ray. ꝙ ſi ſimpliciter nō pōt ſol
uere doleat ⁊ ꝓponat reſtituē ꝙ̄cito pōit.
14.q.6.ſi res. C.de ceſſi.bo.l.1.

Quid ſi is qui tenet reſtituē pluribus
non pōt abſqꝫ magno detrimēto ſue fami
lie. Rn̄. ſm Ray. Conſulēdū ē ꝙ petat di
lationē ⁊ aſſignet eis certā ptē de reddit⁹b
ſuis. Qꝺ ſi denegēt dilationē ⁊ velīt ꝙ ce
dat bonis tenet abſqꝫ dilatiōe ēt ſi opoꝛtēt
ipſum mēdicare. Unde nō dico habito re
ſpectu ne egeat. Nā ꝯ hoc notat: ex̄ de vſu
ris.cū tu. Tn̄ vt Ul. addit ſine culpa pōt ac
cipere vite neceſſaria .i. extrema. In hac.
q con. Tho. ſcđa ſcđe.q.62. dicens ſic: Si
nō pōt ſtati ſoluē ab inſtanti reſtōne libera
tus ē ꝓpter impotentiam ſicut ⁊ totaliter
a reſtitutiōe abſoluit ſi oīo eſt ipotens. De
bet tn̄ remiſſionē vel dilatōeꝫ petere ab eo
cui debꝫ p ſe vel interpoſitā pſonā. Idē eſſet
ſi qs obligaret ēt vni. Et de hoc ſatis dictuꝫ
ē.ſ̄.reſtitutio pmo i pncipio. B

Quid cum debitoꝛi petenti dilationem
alius creditoꝛ vult dare: alius non: ſꝫ vult
ꝙ cedat bonis. Reſpondeo ſm Raymū.
Standū ē maioꝛi pti. Et intellige maioreꝫ
partē vbi ē maius ⁊ foꝛti⁹ debitū. vn̄ ſi vni
creditoꝛi plus ꝙ̄ reliquis oībus debeatur
ſtādū ē volūtati illi⁹ de dāda dilatiōe vl' pe
tenda ceſſiōe. Si vo par ſit debitū: ſtādum
ē maioꝛi nūero creditoꝝ. Si oia ſint paria
eligenda ē clementioꝛ ſnīa.ſ. ꝙ dilatio deꝫ
C.de ceſſi.bo.l.fi. A Et ibi additur: Nul,

la dn̄a it hypothecarios ⁊ alios creditoreſ
ꝙ̄tū ad hāc electionē obſeruāda. Et ibi dr̄
de dilatiōe quinquēnali: ⁊ hec obtinet i fo
ro iudiciali. Quo vo ad pniale dictū ē.ſ̄.
reſtō pmo.in pn̄° i additione. B

Quid ſi qs tenet plurib⁹ ⁊ non pōt ſatiſ
facē omnibus ſm quē oꝛdinē reſtituet. Rn̄.
Pꝛio qdē ſi tenet ex furto vl rapina ⁊ res
furtiua extat: iſtam ꝛſtituet qꝛ nūꝙ̄ fuit ſua
A Idē eſt qualitercūqꝫ hēat rē alienā: qꝛ
ſp dn̄o ipſius reſtituēda ē.ff.⁊.C.de rei vē.
p totū. Idē etiā ſi habuit rē q̄ fuit alteri⁹ et
ab eo ſine iuſta cā abdicata ē: puta p metū
vel aliter: qꝛ ſilr illi reſtituēda eſt.ff.qꝺ me.
cā.l.metū.§.cū aūt. B 2° reſtituet oīb⁹ cre
ditoꝛib⁹ hn̄tibus pignoꝛa vl' hypothecas p
uſqꝫ hn̄tibus actiōes pſonales. C.q po.in
pig.ha.l.eos. 3° reſtituet alijs qbus dꝫ quo
cūqꝫ mō. A Et hoc ſm oꝛdinē ꝺ quo in
duobus.§.ſe. B

Sed quo oꝛdine reſtituet hn̄tibus pi
gnoꝛa vl' hypothecas. R°. ſiue hēant pign⁹
ſpāle ſiue oīa bona obligata: vt in iſtrumē
tis ſolet dici dꝫ eis ꝛſtitui hoc oꝛdie: ꝙ qui
pꝛioꝛ ē tpe potioꝛ ē i iur. C.q po.in pig.l.ſi
decreto.⁊.l.ſi fundū ⁊.l.diuerſis. Excipiūt
quedā pſone priuilegiate. Nā mulier i do
te pꝛioꝛ ē oībus hn̄tib⁹ tacitā hypothecaꝫ
ēt ſi hēant pus pterqꝫ filijs pꝛioꝛis mrimo
nij agentibus de dote contra nouercas. C.
q po.i pig.l.aſſiduis. Itē pꝛefertur credito
ribus de quoꝝ pecunia ipſe res ēpte vel re
fecte ſunt. Nō aūt pꝛefertur mutuantibus
ad militiam: ⁊ fiſ. C. qui po.in pig.in auc.
quo iure. A Et ibi pꝫ ꝙ mutuare ad mi
litiam ē qn ex pecūia mutuata militia ēpta
eſt: ⁊ hoc in ſcriptis pꝛobato quo ad hanc
mām. Item ibi de fiſco nil dr̄: ſed de eo dr̄ i
.l.ꝙ̄uis.C.de priuile.fiſ. B Nam taleſ
creditores omnibus alijs pferuntur. A
non aūt pferuntur hn̄tib⁹ pꝛiorem hypo
thecaꝫ etiam tacitā: dicta.l.ꝙ̄uis. B Item
qui expendit in funerando teſtatoꝛem pfer
tur cuiꝫ hn̄ti tacitaꝫ hypothecā.ff. de reli.
l.pſt.⁊.l.at ſi quis.§.1. Foꝛte autē nō eſt idē
in habētibus expreſſā: vt ago dic. A hoc
dicit cū vbo foꝛte: vt pꝫ in glo.l.pſt.ff.ꝺ re
li. Et bn̄ dic foꝛte: qꝛ videtur aperte ꝯtrari
dicta.l.pſt.que indiſtincte loquendo dicit
Impēſa fueris ſp ex hereditate deducetur
que etiam omne creditum ſolet pꝛecedere
cū bona ſoluendo non ſint. B Et de mā

pignoris vide. ſ. pignus.

Quo ordine reſtituet qḋ debet ex aliis cauſis. A .i. ex actionibus pſonalib⁹: qꝛ de realib⁹ dictū ē. ſ. pximo. §. B Rñ. ſꝫ Guil. Si debet ex cā ꝑuilegiata: vt ī depoſito illud ꝑmo reſtituendū ē. ff. depoſi. l. ſi hoīeꝫ. Si vō ex aliis cauſis: tūc ſiue ex contractu ſiue ex maleficio vl q̄ī eq̄liter debet: ita tñ ꝙ ſi aliqs ꝑpli⁹ vigilauit ī petendo illi ꝑmo reſtituendū ē: alr vō ſoluet ꝓ rata. ff. q̄ ī frau. cre. l. pupillus. A Et ibi pꝫ ꝙ ſi debitoꝛ ꝑ ſe nō exactus ī iudicio vl ex̄ gratificauerit alicui creditoꝝ: illḋ qḋ datuꝫ eſt reuocat: ⁊ diuidatur int creditores pro rata: ⁊ notatur ī ſū. cō. co. ti. q. 90. B Et in hoc vltimo caſu iure qdē poli ⁊ſi nō iure fori excuſaret: vt credit ḋbitoꝛ ſi pietate motus gratificaret plurimū indigēti. A Idē ī dcā. q. 90. B Et ad hui⁹ mãe ḋclaratōeꝫ diſtinguēdū ē: vtꝝ debitoꝛ ſit obligat⁹ principaliter actōe reali: ⁊ de hoc dictū ē. ſ. reſtitutio. 1. §. 1. in additiōe. An vero ſit obligatus ꝑncipalr actōe pſonali: ⁊ tunc aut eſt ſoluēdo: aut nō. ꝑmo caſu dꝫ ꝓut tenetur oīb⁹ creditorib⁹ ſoluere: ⁊ pōt ſoluē nō ſolum creditori ſuo: ſed etiam creditori creditoris ſui: qꝛ intelligit ꝯfacē meliorē conditionem eius: ⁊ vtiliter geſſiſſe negociū niſi forte ſuus creditoꝛ ꝓhibuiſſet ſibi. ff. mādati. l. ſi ꝓ te. vbi dr ꝙ ſiquis gerit negociū alterius dño ꝓhibente nullā hꝫ actionē cōtra dñꝫ. Fallit ī caſu ī quo ēt ſi ꝓhibet pōt ſolui creditori crēditoris: videlicet qñ ſecūd⁹ debitoꝛ ē ḋbitoꝛ ex eadē cā ex q̄ ⁊ creditoꝛ: puta vn⁹ ꝯduxit domū quā ⁊ ipſe locauit. Nā ſecūdus cōductoꝛ pōt ſoluē ꝑmo locatori: vt. l. ſolutuꝫ. §. ſolutaꝫ. ff. de pig. ac. 2° caſu qñ nō ē ſoluēdo ⁊ hꝫ plures creditores q̄b⁹ oīb⁹ nō pōt ſatiſfacere tūc dꝫ ſatiſfacere ſm ordinē dictū hic. ⁊ ī. §. ꝑcedēti. Sciendum tñ ꝙ hec mā. ſ. qbus creditoribus debeat ꝑus ſatiſfieri lꝫ aliq̄ten⁹ pateat ꝑ ꝑdicta: tñ in legibus longa ē ⁊ magis ptinet ad forū iudiciale quo creditores iter ſe diſceptent: an dēant ꝑferri: q̄ꝫ ad pniale vbi de cōſciētia agit debitoris cui dēat reſtituē. Naꝫ ipſe ad ꝯſciam tuēdā nō dꝫ alicui creditoꝝ ꝓpter affectionē vl amicitiam tpalē ſeu carnalē ī ꝑiudiciuꝫ alioꝝ ſoluē. ff. q̄ ī frau. cre. l pupillus. Sꝫ inq̄tum ipſe cognoſcit ꝑmo dꝫ dare qb⁹ magꝭ tenetur: et ſic excuſat niſi craſſe ⁊ ſupine ignorauerit: ex̄ de cle. exco. mi. aplice. qḋ cōꝑhēditur ſm q̄litateꝫ pſone ⁊ loci. ff. ḋ iurꝭ. ⁊ fac. igno. l. regula. §. ſed iurꝭ. videlicꝫ vtrū potuerit eē ꝑit⁹ ꝑ ſe vl habere copiā ꝑitorum. B

Heres debitoris tenet eo ordine quo ipſe debitoꝛ. ſed quo ordie teneat ad legata hēs ſ. hēditas. §. 6. A. Et ibi pꝫ ꝙ iſte ōdo eſt vt ꝑ⁹ ſatiſfiat creditorib⁹ defūcti. B

Reſtitutio tertio q̄ꝫ tū ad fautores raptoꝝ.

Quid ergo de his q ſequūt raptores ad ꝑdaꝫ. Rñ. ſꝫ Ray. Si illi qui ſequūt vel aſſociāt raptores ſciūt vel exiſtimāt eos rapinā facere ꝓpter eoruꝫ ſequelā ſiue ꝯſiliū ſiue exhortatiōeꝫ: ita ꝙ alr nō eēnt facturi quilibet eoꝝ tenet in ſoliduꝫ. Si vō ꝓpter ſuā ſequelaꝫ vel ꝯſiliū ñ pl⁹ fecerūt q̄ꝫ alr eēnt facturi: tūc tenēt tñ de his q̄ inde habuerūt vel expēderūt ⁊ de dāno qḋ ipi vl aliq de familia ipſoꝝ fecerūt directe vl occaſiōalr: ar. ad hāc diſtictiōeꝫ ex̄ ḋ ſen. ⁊ re iu. cuꝫ J. ⁊ a. ⁊ ex̄ ḋ eta. ⁊ q̄li. tuam ⁊ de ſentē. exco. iter alia. xi. q. 3. qñ multos Ideꝫ Tho. ſcḋa ſcḋe. q. 62. A Con. etiaꝫ Al. ⁊ Hoſt. qui ⁊ addit ꝙ ſi credit ꝙ etiam ſine ſuo adiutorio vl inſtigatione dānuꝫ feciſſēt: ſꝫ non tātū tenet ad id qḋ ꝓbabiliter credit eos plus feciſſe ꝓpter ſuā iſtigatiōeꝫ vel adiutoriū: vt in ſum. li. 2. ti. 5. q. 64 B Et ſilr. ſ. reſtitutō. 1. §. 9. Iteꝫ multo fortius tenētur in ſolidū defēſores ⁊ receptatores ipſorū. Similiter ⁊ mādatores: vl ſi eoꝝ noie facta eſt rapia ⁊ ipi ratā habuerūt. xi. q. 3. q ꝯſentit. ⁊ c. ſe. ex̄ de reſti. ſpo. cū ad ſedē. ī fi. A Con. cū Ray. in ꝑdictꝭ Tho. ⁊ Al. vt in ꝑdicta. q. 64. Et de hac materia latius habes in. §. ſe. B

Quot modis aliq ſūt fautores raptoruꝫ ita ꝙ teneātur ad reſtitutionē. R°. ſm Tho. ſcḋa ſcḋe. q. 62. Illi ſūt q his v̄ſibus continentur: Iuſſio: conſilium: conſenſus: palpo: recurſus. Participans: mutus: nō obſtans: non manifeſtans. Eoſdem etiam verſus ponit Guil. quorum expoſitio ſm eundem Tho. Al. ⁊ Guil. ⁊ alios talis eſt. Iuſſio. i. ille qui iuſſit: qui principaliter tenetur ad reſtitutionem totius. Et intellige quando ex ſua iuſſiōe ſecuta eſt ablatio rei vel nomine ſuo factam ratam habuit: alr ñ A Tenetur etiam quando veriſimiliter vl probabiliter credit ex ſua iuſſione ſecutam eſſe ablationem: vt in dicta. q. 64. B Cō

ſſiuum. Hoc ite℞ intelligendum quādo ex hoc eſt vel ceeditur probabiliter damnum ſecutum. Tunc. n. tenetur iſolidum: al' non. Conſenſus. ſ. cooperatiōis. Si. n. tantū cooperetur ꝙ ſ. ne eo nō poterat dānū fieri: tenetur in ſolidum. Si autem ſine eo fuiſſ; factum reſtituat q̄tum nocuit ꝑ ſe vel ꝑ ſuos: aut q̄tū de rebus illis habuit vel expēdit. A Idē in dcā. q. 64. Et addit. Colligē ēt ex hoc ꝙ ſi plꝛes dānum faciunt ſil': et tñ vnus ſine alio vel plures ſine iſto feciſſēt ꝙ tenet ſoluere ꝓ rata. i. pro portione ſua. ſ. q̄tū ꝯtingit eū; de dāno vniuerſo. ſi nō pōt diſtingui damnū; qđ ipe intulit ab eo qđ alij intulerūt ſm Ray. ⁊ glo. ei⁹. ⁊ Ul. ⁊ Inn. ⁊ Hoſti. Et addūt ꝙ in hoc tū eſtimatio habenda ē: vt q ſtrēnuioꝛ ē ⁊ q timoꝛe; maioꝛe; incuſſit hoſtib⁹ in pl⁹ teneat. Ite; dicūt ꝙ ſiquis vadit cū raptoꝛib⁹ ⁊ furib⁹ ⁊ nō coopat eis ad aliqđ damnū faciēdū: nō videt teneri in aliquo ſi nihil recepit de rebus ablatis. Caueat tñ ꝯſcie ſue in hoc ſi paratus erat defendere ſi forſitā illi ſpoliandi res ſuas a pđonib us defēdere voluiſſēt ⁊ ꝓpter ſuā pñtia; ⁊ ſocio℞ ei⁹ nō audebāt reſiſtere ſpoliantib⁹ vel domos ſuas incendēt b⁹: q2 ſic nō pōt liber eſſe a reſtitutiōe. Itē dicūt Inno. ⁊ Hoſti. ꝙ ſi aliq etia; nō aīo ledēdi vel defēdēdi ledētes vadant cū; alijs: immo etiā ſi aīo pacificādi vadūt nō excuſāt niſi ſignificēt aduerſarijs: q2 aliter aduerſarij timoꝛe co℞ nō auderēt res ſuas defēdere. Uñ idē ē ac ſi iuuarēt. B Palpo. i. adulatoꝛ laudās raptoꝛē q̄ſi ſtrenuū. Et qde; ſi ex hoc ſecutū ē damnū;: in ſolidū; tenetur. A Al' nō tenet niſi iq̄tū dānificauit. Et idē ꝑ oppoſitū intelligas i detractoꝛe vel vituperatoꝛe: vt i dicta. q. 64. B Recurſus. i. receptatoꝛ. Na; q recipit latrones ⁊ tuet eos vel rem rapta; doloſe celat ita ꝙ impedit reſtitutiō i ſolidū tenet. Participās. ſ. in crimine furti vel rapie ſociādo eos: ſicut i p° §. dcm̄ ē. S; participāſ in re accepta illđ ſolū tenet reſtituere quod ſcienter emit vel recepit. Si aūt ignoꝛāter dic. vt. ĵ. reſtitutio. 4. ꝑ totū. Mutus. i. qui videt furtū fieri ⁊ doloſe tacet cū poſſet impedire. Hic aūt non tenet reſtituere niſi ex officio ad hoc teneat. Nō obſtās. i. q poſſ; obſiſtere ⁊ nō facit. Et de hoc eodē modo dicēdū ſicut de mutuo. A . ſ. ꝙ ad reſtitutionē tenet qñ h; ex officio: ſicut ſūt pꝛicipes ⁊ rectoꝛes q ex officio tenētur iuſticia; conſeruare: q2 redditus quos hñt ſūt ſtipēdia ad hoc inſtituta vt iuſticiā cōſeruēt i terra vñ tenēt reſtituere ſ; Tho. Ul. ⁊ glo. Ray. vt in dicta. q. 64. B Nō maīfeſtās. i. q ſcit vt res rapta vel furata ē ⁊ ñ indicat etiā cū de hoc interrogatur. A . ſ. ſeruato oꝛdine etiā euāgelico ſeu al' ſm formā iuris. Aliter non tenet īndere: vt ś. coꝛrectio. 2. §. 4. B Hic ſimilit nō tenet reſtituere niſi ex officio ad hoc teneat. S; tñ vꝛ teneri: ex de fur. q cū fure. A Hoc. c. loquitur quo ad peccatū: vt p; i dicta. q. 64. vbi hec oīa notant. Poſſet etiā qs hoc caſu teneri ad reſtitutionē qñ legitime ꝓductus in teſtem occultat ꝟitatē: q2 tūc tenet ex officio maīfeſtare. ⁊ iō nō manifeſtādo reſtituere tenet: vt. ĵ. teſtis. 3. §. vtru; homo. ⁊. §. fi. B

S; quid ſi vnus dicto℞ ſatiſfecerit nū quid alij liberabūtur. R° ſ; Ray. Si vnuſ ſatiſfecerit integraliter de oī damno ⁊ expēſis ⁊ incōmodo ſiue intereſſe: oēs alij liberantur: q2 ñ tenent damnificato. Nā bōa fides nō patitur vt ide; debitū bis exigat. ff. de re. iuris. bona fides. Idem Hoſti. et Tho. Addit vlterius Ray. dicēs ſic: Ille cui ſic ſatiſfit credo ꝙ pōt ⁊ d; q̄tū ad iudiciū aīe cedere actionē illi q totū ſoluit: ñ qde; vt ab vno totū exigat niſi foꝛte a pncipali: ſ; pro partibus petat a ſingulis. Sed q̄tū ad foꝛū contentioſū non tenetur cedere. Nam q̄ fronte pōt petere ceſſionē q ex culpa ſua damnatur. ff. de admi. tu. ſi plures. 2. ⁊. ff. de tu. ⁊ ra. diſtra. . l. i. § nunc tractemus. Tñ ⁊ ſicut Hoſti. dicit. ſiue ſit fcā ceſſio ſiue non alij q nihil ſoluerūt tenēt ex ꝯſcia ad releuandū illū qui iſolidū ſatiſfec. glibet pro ſuis ꝑtibus. Nā ſoluēs vtiliter geſſit co℞ negociū. Unde tenent hꝛe ratū ⁊ ei ſatiſfacere: ar. ff. de neg. geſ. l. cū pecūiam. ⁊. l. pomponius. in fi. ⁊. l. ſoluendo. Tho. quoq; ſcđa ſcđe. q. 62. q̄ſi declarās dicit ꝙ ſi ille q fuit pncipalis: vt puta pcipiens ſoluit: oēs illi liberati ſunt q fuerūt ab eo ad dāmnū faciēdū inducti. A niſi illi qui aliqd habuiſſēt de rapina: vt dicet. i. §. ſe. B Si ꝟo alius reſtituit: tūc illi qui ſūt pncipales ⁊ illi ad quos res deuenit tenēt reſtituere illi qui reſtituit. A Ide; etiā in ſum. li. 2. ti. 5. q. 65. B Et vꝛ intelligēdū ꝙ ſi iſti tales nō reſtituant ei: ceteri tenētur ꝓ ꝑtibus ſuis. vt pꝰs dictū eſt reſtituere.

Quid ſi ſpoliat⁹ liberaliſ remittit reſti
tutiões. Rñ° ſʒ Inn. ſi dimittit pñcipali vt ra
ptori vl̄ pcipiẽti liberatus ẽ cõſiliator: ꝛ h⁹
modi q: liberat⁹ ẽ is q pñcipaliter tenebaſ
ꝛ q res habuerat: ſʒ ſi dimittat cõſiliatori
nõ credo liberatos alios eſſe ad quos res
peruenerunt: niſi expſſe intellexerit eos libe
rare. Neqʒ etiã illum q rapinã fecit etiaʒ ſi
de rapina nihil habuerit: q: de iure natura
li ꝛ diuino conueniẽs ẽ ꝙ ſublato pñcipa
li tollatur acceſſoriũ et nõ eȭ ꝯo: ex̄ de con
ſti. trãſlato. Immo plus ꝙ ꝛ ſi liberaliter
abſolueret pñcipalis: nõ ꝓpter hoc abſo
lutus eſſet cõſiliarius ſi aliqd ad eũ peruenit
de rapina: niſi alius ꝓ eo ſatiſfeciſſet: ꝛ tũc
iſte cõſiliarius in caſu aie. A .i. in foro cõ
ſciẽtie ꝛ nõ in foro iudiciali: vt in dicta. q.
65. vbi hec notãtur. B tenet ei qui ſatiſ
fecit ꝓ eo. A Etiam ſi ſatiſfaciens fuiſſet
pñcipalis in rapina nõ aũt offẽſo: q: etiaʒ
ſatiſfactũ ẽ ſʒ eũdẽ Inno. ꝛ i dcã. q. 65. B
Nũqd i rſtitutiõe põt a pdc̃iſ oib⁹ exi
gi pena: vt de rapia ꝛ de oi furto maifeſto
pẽa q̄drupli: ꝛ ð alio furto pẽa dupli. Rñ°.
ſm Tho. ſcða ſcðe. q. 62. Huiuſmõi pene
nõ ðbẽt p⁹ ꝙ̄ fuerit adiudicate: i quo caſu
pena vn⁹ v̄ Ray. põt nõ libat aliũ. 12. q.
2. cũ ðuotiſſim ã. De hoc caſu hẽs s̄. pena
1. §. plt. A q icipit: vtrq conuttit. De hoc
etiã s̄. pedagiũ. §. 2. ꝛ ibi lati⁹ i additiõe. B

REſtitutio quarto .ſ. ꝙ̄tum

ad ementes. Quid de hiſ q ſciẽt
emerunt de rapina vl̄ de furto. Rñ° ſʒ Ray.
Si hoc ſciebat quis aut probabiliter cre
debat ꝛ emit cupiditate acquirendi ſibi:
ſcilicet vt haberet vel venderet alteri ſicut
vellet indiſtincte tenetur ad reſtitutionem:
neqʒ liberatur alienando alteri: vel ſi res
pereat morte vel quocunqʒ caſu: vel ſi ei au
feratur. Et ratio eſt: q: ipſe furtum commi
ſit rem alienã inuito dño ꝯtractando. ff. ð fur
tis. l. i. Fur aũt ſp ẽ i mora: vt. ff. ð cõdi. fur.
l. ſi ꝓ fure. §. cõditio. ꝛ l. plt. Alĩ neqʒ pcẽ
um qð dederit põt repetẽ ab illo cuius res
eſt. A Facit. l. in ciuilem. C. de fur. B
ꝛ tenetur reſtituere omneʒ vtilitatem: vt. s̄.
reſtõ. i. §. 5. Et ſi reſtituit rẽ deteriorẽ ꝙ̄ ad
ipſum peruenit non liberatur. Et ſi in ali
quo tempore medio res fuit melior etiam
forte poſt ꝙ̄ vendidit alteri tenetur ad eſti
mationẽ plurimi. ff. de ꝯdi. fur. l. in re fur
tiua. ff. de fur. l. q inuenta. ff. cõmodati. l. Et
vt certo. §. ſed interdum. C. de rei ven. l. cer
tum. Et idẽ intelligo de ſecũdo ꝛ tertio ꝛ vl
timo emptore male fidei. ff. de mino. ſʒ vbi
A Predictis cõ. Hoſti. ꝛ Al. ꝛ addit Al.
ꝙ ſi res reſtituit ſufficit ꝙ ſit adeo bona ſi
cut erat quãdo ablata fuit. Si aũt rem non
habet facienda eſt eſtimatio ſm tp̄s in quo
plus valuit: vt in ſũ. co. ti. q. 69. Quod põt
intelligi verum niſi medio tp̄e res plus va
luerit: ꝛ illo tempore interfuerit dñi reʒ ſibi
redditam fuiſſe: q: forte vendidiſſet vel v⁹
ſuiſſʒ ex cui⁹ carẽtia opportuit eũ aliaʒ emẽ
Nam tunc tenet ad oẽ itereſſe dñi ſʒ eũdẽ
Al. ꝛ in dcã. q. 69. ꝛ iõ ñ liberaret dãdo reʒ
eiuſdeʒ bonitatis qualis erat tempore quo
abſtulit. B

Quid quando quis emit bona fide. ſ.
cum voluntate reſtituẽdi. Rñdeo ſʒ Ray.
Si emit quaſi vtiliter gerens negociuʒ illi⁹
cui fuerat ablata res quã ipſe videbat peri
re: poteſt a ſpoliato petere id quod dedit ꝓ
ipſa re: ꝛ quicqd expendit ad conſeruatio
nem eius niſi cum re illa aliquid lucrat⁹ fu
iſſet q: tũc diſcomputaretur vſqʒ ad ꝙ̄tita
tem expenſaruʒ. Et breuiter dicendo quic
qd ſibi adeſt ex illa re tenetur reſtituere: vt
penſioneʒ ꝛ mercedeʒ ꝛ fructus ꝛ ſilia: ꝛ qc
quid abeſt poteſt repetere. Et rõ eſt q: vti
liter geſſit negocium exſpoliati. A Hoc
verũ qñ negocium vtiliter geſtũ ẽ: puta qa
veriſimiliter expoliatus rẽ erat nõ habitu
r⁹ ꝛ redẽpta ẽ paruo precio: aliĩ ceſſat cau
ſa huius repetitionis ꝛ conſequẽter effect⁹
ex̄ de appel. cum ceſſante. B Et hoc põt
eſſe ſi res ſine culpa ſua pereat vel amitta
tur. Sed licet in iudicio anime credatur ta
li emptori: in iudicio tamen contentioſo nõ
crederetur ei niſi publice hoc proteſtare
tur: ar. ff. de nego. geſ. l. neniſẽnius. C. ð fur.
l. 2. ex̄ vt ec. bñfi. c. vnico. Et ſi tal̄ ẽptor p⁹
ꝙ̄ fecit diligẽter iqri ñ potuit inueniri cuius
eſſet res illa quicquid res illa valet vltra id
quod iſti emptori debetur dandum ẽ pro
anima illius cuius res fuit: ꝛ ſic liberatus
erit. A Et dicit Ray. Conſulo ꝙ hoc pu
blice fiat vt euitetur oĩs ſuſpitio: vt in ſum.
co. ti. q. 72. vbi hec notantur. B q: in hoc
etiã vtiliter geſſit negociuʒ illi⁹: arg. 12. q. 2.
q̄mor. circa fi. Satis cõ. Hoſt. Al. ꝛ Guil.
A Tñ ſi talis ẽptor pauper eẽt hoc caſu qñ
non inuenitur dominus rei ſibi res reliqui

poſſet a ꝑlato ſicut alij paupi ſm Al. ⁊ Ho ſti. vt in dcā. q. 72. B

Quid qñ qs hēbat ꝯſciā ꝙ res quā emit venderet iuſte: ⁊ nūc cōperit rē fuiſſe vitioſā. ſ. ex furto vl' rapina. Rñ. ſm Ray. Si temere credebat vel ignorabat ignorantia craſſa ⁊ ſupina vel ex negligentia nihil ſup hoc cogitabat: tenet ad reſtōē. A . ſ. ſicut male fidei poſſeſſor: q2 lata culpa equipara dolo: ex̄ de cōſti. vt aiarꝝ li. 6. B Si vero emit bona fide: tūc ēt pꝰ ꝗ̄ cōpit rem vitioſā fuiſſe poterit expēſas retinē qs exiſtēs in bona fide fecit circa rē cōſeruādam vel meliorandā: ⁊ nō tenet de fructibꝰ tpe bōe fidei ꝑceptis: ex̄ ð i ite. reſtitutiōe regſiuit. ex̄ de re. ec. nō alie. ad nr̄am. ff. de acq. rē. re. do. bone fidi. Tenet tn̄ de fructibꝰ ill' q nō eſſent adhuc cōſumpti ſed extarēt: ex quo icipit hr̄e malā fidē. Cō. Hoſti. Al. et Guil. A De his ſūptibus ⁊ fructibꝰ dictum ē. ſ. reſtō. i. §. 4. ⁊. 5. B Itē ſʒ Ray. ⁊ Hoſti. ſi durāte bona fide res pijt: non tenetur: q2 ñ erat i mora. Silr' ſi alienauit: q2 nō dolo deſijt poſſidē: ⁊ ꝑciū ex re furtiua ſdactum nō ē furtiuū. ff. de fur. q vas. §. fi. ex̄ de alie. iudi. mu. cā. c. i. A Idē i ſū. eo. ti. q. 74. ad fi. Tamē reſtituet ꝑciū quo poſſeſſor factꝰ ē locupletior ſi dñs rē cōſeq nō pōt: q2 ꝑcium ſuccedit loco rei. ff. de peti. here. ſi ⁊ rē. B

Sed nūquid ille q emit bōa fide. ſ. credens rē nō eē furtiuā: ſi poſtea iueniat rē eē alienā pōt petē a dño ꝑcium. Rñ. Certe nō. C. de fur. l. in ciuilē. Sed agat ꝯ̄ vēditorem de euictiōe. A Et ſi ꝑ plures emptores ſucceſſiue res trāſieriū vnꝰ aget contra alium. ff. de mino. l. ſʒ vbi. B

R Eſtitutio quinto quo ad edentes ⁊ recipientes de rapia.

Ubi ſciēdū ſm Ray. ꝙ recipiūt dono ꝑciū tenētur ad reſtitutōē. Itellige ſʒ Hoſti. niſi cōſumpſiſſent anteq̄ intelligerent fuiſſe de rapina. C. de rei vēdi. l. certum. A Hoc eni caſu non tenent niſi inq̄tum facti fuiſſent locupletiores. ff. de peti. here. l. vtrum. B

Quid ð vxore ⁊ familia que ſcient comedit ⁊ bibit ⁊ induit de talibus. Rñ. ſm Ray. Tenentur de omnibꝰ que ſic conſumunt: niſi in caſu: ſcʒ cum agunt cām ſpoliatorꝝ monendo ⁊ inducēdo ipſum raptorem ad reſtitutionem faciendam: tunc eni non tenent. Nam q alterius negociū gerit vtilit' ēt ignorātis ⁊ abſētꝭ: licite recipit expēſas ſiue ſecuta fuerit vtilitas ſiue ñ. ff. ð neg. geſt. l. 2. ⁊. l. pōponius ⁊. l. ſed an vltro. Et hoc intelligo ꝓ eo tpe quo circa taliū correctionem laborauerūt: nō ꝙ vxor ⁊ familia poſſit viuē toto āno ð raptꝭ rebus ꝓ vna admōitōe vl' duabꝰ: ſʒ q̄diu ꝯtiue iſtat oportūis horis. Sat ꝯcor. Ho. Al. ⁊ Guil. A Sat pōt cōprehendi ꝑ iura ⁊ doctores ꝙ talibꝰ rebꝰ nec familie nec cuiq̄ alteri licʒ vti: niſi i cāu extreme neceſſitat: vt i ſū. li. 2. ti. 5. q. 68. vel niſi inq̄tum ꝯſimilr' qs gereret vtilit' negociū eorꝝ quorꝝ ſunt res ⁊ nō alit'. ff. de. negl. geſ. l. ſʒ an vltro. Jō ſi pradicta ꝑdicatio nō excuſaret qñ ꝯſimilr' nō ꝓdeſſet ipſis dñis rerꝝ. B

Unde viuet vxor ⁊ familia raptoris. Rñ. ſm Ray. ſi ibi ſunt aliq̄ de iuſto precio pōt de illis ꝯſumere ⁊ expēdē: ſi nō ſūt alia aliunde ſibi victum q̄rat: vl' ab amicis aut conſanguineis: vel operando vl' etiam elemoſynā querēdo. Et idem dico ſi etiā aliq̄ ſunt ibi ð iuſto: ſʒ vl' ita ſunt mixta ꝙ nō pñt diſcerni: vel ſi pñt maritꝰ nō ꝑmittit. A De iſtis rebꝰ ꝑmixtis Al. dicit ꝙ non ſolum vxor his licite poteſt vti: ſʒ ēt qcūq3 aliꝰ cui vir aliquid de ſuo daret: niſi ꝑ hoc fieret nō ſoluēdo. Et idē dicit glo. Ray. dū tn̄ in mēte habeat viuē de licite acqſitꝭ: vt i dicta. q. 68. Sʒ niſi neceſſitas cogat dictū Ray. tutius videt: q2 i dubio tutior ꝑs ē eligēda: ex̄ de homici. petitio. B ꝙ ſi nullo de ꝑdictꝭ modis victū iuēire pōt reſtat triplex auxilium. Primū ſi pōt habere de dote vel ſpōſalitio. ſ. donatiōe ei fcā ꝓpter nuptias i de viuat. Secūdū vt denūciet talibꝰ q pñt ꝓdeſſe: vel etiam ſi ꝓbari pōt denūciet epiſcopo: vt cōpellat eū paſcē vxorem de iuſto 2. q. i. ſi peccauerit. 22. q. 5. hoc videt. ex̄ ð iureiuran. quēadmodū. ⁊ ex̄ de pigno. ex litteris. ⁊ ex̄ ð dona. ꝓpter nup. ꝑ vr̄as. Tertium auxiliū ē vt ſi eēt i arto poſita tē i neceſſitate poſſet ēt de rapina viuē: q2 neceſſitas nō hʒ legē: de conſe. diſ. i. ſicut. ⁊ diſ. 5. diſcipulos. A Et ibi pʒ ꝙ intelligit ð neceſſitate extrema. ſ. qñ aliunde non pōt honeſte hr̄e vnde viuat. Et pʒ ex notatis in dcā. q. 68. vbi etiam hec oīa ponuntur. Quicqd aūt ſic expendit doleat aīo: ⁊ ꝓpōat q̄citꝰ poterit reſtituē: ⁊ vtat parcꝰ. ſ. ad ſolā neceſſitatem. Poſſet ēt viuere ipſa ⁊ quilibꝫ

aliud cui raptor daret de ꝑcio reꝝ raptaruꝫ
quas vendidiſſet:q2 precium rei furtiue nō
ē furtiuū:vt s̄.reſtō.4.§ pſt.Pͦ dico ſi ma
ritus al' ē ſoluēdo. Secus ſi nō eſt ſoluēdo
aut ꝑ hoc fieret nō ſoluendo. A vel poſt
modū efficiat nō ſoluēdo:vt pōt colligi ex
dictis.s̄.reſtō.1.§.13.in additione.v̇.item
nullus. B

Ar̄ fratres ꝑdicatores q vadūt ad ra
ptores vt eos inducāt ad pniaꝫ et reſtitu'
tionē poſſūt ꝯmedē de rapia. Rn̄.ſ3 Ray.
Siue inducant eos i ꝑdicatiōe generali ſi'
ue in ꝑ/ſuaſione ſpāli excuſantur maxime ſi
apud alios non poſſint ꝯmode iuenire: ex̄
de ſen.exco cū volūtate. Et hoc intellige cū
moderamine:⁊ ſi ſit ſpes de illoꝝ correctio
ne. Item ſi ꝓpi coꝝ expenſas raptoribus
nō ſubtrahat facultas reſtituēdi nec in to'
to nec in ꝑte:ar.2.q.6.āterioꝝ.§.illō Cō.
Hoſti. A Idē vr̄ ēt ſi raptores efficiātur
aliq̄ñ tu/lū ipotētes qn̄ v̇ſurꝑ ipſas admōi
tiones vtiliſ gerit negociū dn̄oꝝ reꝝ:dcō.c.
cū volūtate.⁊ facit.s̄.§.1. B

R Eſtitutio ſexto .ſ. incertoꝛuꝫ et

huiuſmodi. Si expoliati ignorant
vel nō inueniūtur:tūc ſm Ray.diſtribuū
tur i pias cauſas in loco vel ſaltē in dioceſi
vbi rapina facta ē de conſilio illius epi vel
ſaltem capellani:ar. diſ.87. diuine.⁊ diſ.
88.eꝑs.⁊.12.q.2.ꝯceſſo.⁊.c.quatuor.6.q.
3.c.fi.ex̄ de rap.c.1. Et ſcias hic ſm Guil.
ꝙ nō oportet ꝙ reſtitutio fiat in dicto loco
niſi cōmode fieri poſſit:al' ſufficit alibi fie'
ri. Cō.Hoſt. Tho.v̇o ſcd̄a ſcd̄e.q.62.dic̄
ſic: Si ille cui dꝫ fieri reſtitutio ſit oio igno
tus:dꝫ hō reſtituē ſm ꝙ pōt.ſ. dando ele'
moſyans pro ſalute ipſius:ſiue ſit mortuus
ſiue viuus:ꝑmiſſa tn̄ diligenti iqſitōe de ꝑ'
ſona eius. Et ſi mortu⁹ ſit dꝫ reſtitui hēdi q
cōputat q̄ſi vna pſona cū ipo. Si v̇o ſit nl'
tum diſtās dꝫ ſibi trāſmitti qd̄ ei debet:⁊ ꝑ
cipue ſi ſit res magni valoris ⁊ poſſit ꝯmo
de trāſmitti. Aliogn dꝫ in aliquo loco tute
depōi vt ꝓ eo cōſeruet:⁊ ſic dn̄o ſignificare
hec Tho. Addit Guil.ꝙ h̄ penſāde ſūt cir
cunſtantie:⁊ ꝙ tā modica poſſꝫ eē q̄ntitas
⁊ tā larg⁹ ⁊ tā diues ille cui deberet reſtitui
ꝙ nō oporteret ei mitti. A Pro ꝑdicto
rum meliori intelligētia duo videnda ſunt:
primum cui faciēda ē reſtitutio qn̄ non iue
nit ꝑncipalr cui debet:ſecūduꝫ vbi dꝫ fieri

ſiue inueniat ſiue n̄. Ad primū dicendū ꝙ
dꝫ ꝑmitti diligēs inquiſitio: vt dicit Tho.
Et ſi nō iuēiri pōt det ei⁹ heredib⁹ ſi pn̄t in
ueniri. Quod ſi nec heredes diligenter inq
ſiti iueniunt eroget in paupes:ex̄ de vſuris
cū tu. Et iter paupes ꝑeligēdi ſt pauꝑiores
Inter eq̄liter paupes iuſtiores. Nā ⁊ ſi oi'
bus debet miſericordia:iuſto āplius:vt dic̄
Amb⁹ i li.de offi.⁊.86.diſ.n̄ ſatis.et.16.q.
1.c.fi.dic̄ Hiero⁹ ꝙ i paupib⁹ n̄ tā paupertas
q̄ religio attēdēda ē. Qui āt dicāt magis
paupes hr̄.C.de epi.⁊ cle.ſige ad declinan
dam.§.fi.vbi loquēdo qb⁹ det hereditas
qn̄ paupes indiſtincte ſūt ſcripti hēdes.di'
citur: Quis paupior ē illis hōib⁹ q inopia
tēti ⁊ i xenonē repoſiti.i.hoſpitale:a xenos
qd̄ ē ꝑegrinū:q2 ibi r̄cipiūt paupeſ ⁊ ꝑegri
ni.ſequit: Et ſuis corporib⁹ laborātes ne'
ceſſariū victū ſibi n̄ pn̄t afferre. Et.j. Si aūt
āpliores i ciuitate xenones vl' ꝓtochia ſūt.
Protochium idem eſt qd̄ xenon:a ꝓtos
qd̄ ē ꝑmum quaſi ꝑm⁹.i.venerabil locus.
Sequit: Ne incerta videat pecuniaꝝ datio
tunc ei ꝓtochio vl xenoni q paupior eē di
gnoſcitur eādē res vel pecunias aſſignāt:
h⁹ videlicet diſcutiēdo reuerendiſſimo lo
coꝝ āntiſtite vl' ſub eo ꝯſtitutis clericis. Si aūt
nullus ſit xenō:tūc ſ3 d̄ captiuis ſanctionē
ꝓ ipeiconom⁹ ſacroſancte eccleſie vel ꝑs
hereditatē accipiat:⁊ ſine falcidie rōne pau
ꝑibus q i ciuitate ſūt vl' penit⁹ mendicātes
vel alia ſuſtentatiōe egētes eedē pecunie di
ſtribuant. Et.j. In oib⁹ aūt h⁹ i caſib⁹ cele
ſtes iracūdias ſacroſanctaꝝ reꝝ admiſtra'
tores expectēt ſi qualecūq3 lucꝝ ex h⁹ i gu'
bernationib⁹ ſibi acqſierint:vl' ſi hoc ꝯmit
ti ab alio ꝯſenſerit:⁊ nō grauiſſima pena ⁊
itminatōe qd̄ ꝑperā factū ſtudeāt corrigē.
Quo ad 2ᵐ ſciendū ꝙ glo.i.c.cū tu.ex̄ de
vſu.ſuꝑ.v̇.ſuꝑſtitib⁹ dic̄ ꝙ vſurari⁹ debꝫ
remittē rē ei a quo accepit ſūꝑtib⁹ illius cui
mittit:⁊ ſi ſūpt⁹ excedit valoreꝫ rei dꝫ dari
paupib⁹:⁊ ſi ignorat vbi ſit ille cui dꝫ reſti
tuere nō tenet ingrendo vagari.ff.d̄ ope li
ber.l.qd̄ niſi in fi. Hoſti. vt ibi refert dn̄s
An.d̄ bu.dicit ꝙ imo dꝫ rem mittere ſuis
ſūptib⁹ cum ſit malefidei poſſeſſor. Aliqui
tn̄ theologi dicūt debere cōſiderari circun
ſtatias rei ⁊ q̄litatꝫ pſone cui dꝫ fieri reſtitu'
tio:⁊ itineri ꝓpter ſūpt⁹. Nā dicunt ꝙ res
poſſet eē tā modica ⁊ pſona cui dꝫ fieri re'
ſtitutio ita diues ꝙ n̄ eēt neceſſe ipaꝫ mittē

ad euz:ſz poſſet tribui paupib⁹. Sz ſi res
eſt magni valoꝛis ⁊ nó poſſit cómode mit-
ti deponatur in loco tuto ⁊ denúcietur dño
ſi pót:vt et ptactú é. Sz ad hoꝝ intelligétiá
puto latius ⁊ clarius dicédú: aut ſcit pſóa
creditoꝛis aut nó. Si ſcitur claruz é q de-
bet reſtitui in loco in quo inter ptes fuerat
cóuentú:qꝛ nil é taz cógruú húane fidei q̄
cóuéta ſeruare. ff. ð pac. l. i. Si vo ſup hoc
nihil é conuétuz túc ſi res remota é a loco
ex defectu debitoꝛis:puta ipaz tranferédo
clarú é q tenet eá ſuis ſúptibus mittere ad
creditoꝛem. ff. ad exhibé. l. ſz ſi hēditas. §.
quo aút loco. q. §. é clauis huius materie.
Ibi enim dí q ſiqs petit ré quá habet aliuſ
exhibē. i pñtare i iudicio vt videat an ſit ſua
vel ꝓpter aliá cauſaz:q debet ipaz exhibē
in loco in quo petitur ſúptibus petétis niſi
data opa reus tráſtulerit a loco:túc. n. dz eá
reus ſuis ſúptib⁹ in loco exhibere vbi pe
titur. Ex quo bñ colligit qð dictuz é videlz
q debet debitoꝛ remittere ſuis ſúptib⁹ qñ
res fuerit ſuo facto remota a loco. Et ita in-
telligatur dictú Hoſti. ſ. recitatuz. Verútñ
ſi hoc nó poſſet tute facere ꝓpter piculum
itineris ⁊ tépoꝝ: bñ interiz excuſat inq̄tuz
durat piculú ⁊ nó vltra: ex de dolo ⁊ cótu.
cú dilecti. vbi dr q iuſſus venire ad papaz
excuſatur dú ipedit:⁊ nó al. Et ita pót in-
telligi qð dicút ſ. theologi. Qð aút dicunt
de depoſito é cóſiliú nó neceſſitas: qa nul
lo iure hoc cauet. Si vo nó é piculú i mit
tendo ſz debitoꝛi é difficile ꝓpter pauptaté
vel ꝓpter magnos ſúptus: p hoc nó vr ex
cuſari:qꝛ difficultas diſſolutióis obligatio
nis nó liberat debitoꝛé. l. cótinu⁹. §. illud.
ff. de vbo. ob. Et dánú qð qs ſua culpa ſen
tit dz ſibi nó aliis iputari:ex de re. iuris. c.
dánuz. li. 6. ⁊ ff. de re. iuris. l. qð qs. Et in
ſtius patit culpoſ⁹ q̄ innocés: niſi foꝛte de
bitoꝛ eſſet ita pauper ⁊ creditoꝛ ita diues q
merito cauſa elemoſyne deberet ei remitte
re:vt pót colligi ex dictis. ſ. reſtitutio pmo
in pncipio in additione. Et ſm hoc etiá po
teſt intelligi qð ſupꝛa dicút theologi:videlz
q debet hñi reſpect⁹ ad q̄litatez pſonaꝝ: al'
nó videret curádú q res mittéda eét modi
ci valoꝛis. Ná dánú paſſo etiá minimú dá
nú reſtaurandum é. ff. de dam. infec. l. ſi p
pꝛietarius. Nec obſtat qð dí in. l. ſcio. ff. ð
mino:videlz q lex nó curat ð minimis:qꝛ
ibi loqt qñ venit p ius ſpále reſtónis i itegꝝ

cótra ius cóe:vel quando p illa minima pia
dicaretur maioꝛibus eiuſdé pſone. Nó tñ
putarez q res ita ſcrupuloſe ſit accipienda
vt debeat expédi valde excedés pciuz ꝓ re
mittéda re valde parua. ff. de excu. tu. l. ſed
hic. vbi dr:Sz hec nimiuz ſcrupuloſa ſunt
nec admittéda. Núq̄ enim ſcrupuloſitates
magne ſunt admittende:vt ibi dr: adeo q
nec larga nec ſcrupuloſa interptatio héat
qꝛ nó debet creditoꝛ velle magnú ðbitoꝛis
diſpédiú ꝓ parua ſua vtilitate:vt dictuz eſt
ſ. reſtitutio. i. in pncipio in additióe. Et ſz
hoc pót intelligi qð ſ. dicút theologi debē
conſiderari q̄titaté rei ⁊ diſtátiaz itineris.
Sép tñ puto q lz qs diſtribuerit alienum
paupibus:ſi appareat dñs cógruo loco et
tépoꝛe debeat ipi reſtitui:⁊ hoc qñ debitoꝛ
nó adhibuit debitá diligétiá ad inueniédú
dñm rei ſeu creditoꝛez:al'. nó: qꝛ bóa fides
nó patit vt ſemel exactú iterú exigat: ex de
re. iu. bona fides. li. 6. Et ſine culpa regula
riter nó é qs puniédus: vt in c. ſine culpa.
de re. iu. li. 6. Ideo ꝯ quoſdaz q rapta eroga
uerút ex culpa pauperibus dr ex de homi.
ſicut dignú. §. eos. Nó enim aliena cum ſe
potuiſſét eis quoꝝ fuerút reſtituere debue
rút paupibus erogare. Sz ſi in tráſlatione
rei reſtituéde nó interueniat culpa debitoꝛis
túc aut nó interuénit factú creditoꝛis: aut ſic.
pmo caſu ſi res ꝯcernit cómoditatez credi
toꝛis:puta depoſuit qs apud aliqué res ſu
as:hoc caſu nó tenet debitoꝛ illas remitte-
re niſi ſúptib⁹ creditoꝛis. ff. depo. l. ſi i aſia.
Sz ſi res cócernit cómoditaté debitoꝛis:
puta qꝛ res é ſibi cómodata dz ſuis ſúpti-
bus remittere:vt q ſentit cómodú ſentiat ⁊
onus:vt nõ. glo. in dicta. l. ſi in aſia. Sed ſi
res cócernit cómoditaté vtriuſq̄:vt in lo-
catione:puto q ſúptibus vtriuſq̄ debet re
mitti: qꝛ qð obtinet de toto quo ad totum
idé de pte quo ad parté. ff. de rei ven. l. qui
de tota. Et ſi interuenit factú creditoꝛis: qa
foꝛte ſe tráſtulit ad aliú locú:videt q res de
beat mitti ſúptib⁹ ipi⁹ creditoꝛi. ar. l. q niſi
§. ſi. ff. de op. liber. vbi dí q libertus q é in
ꝓuincia tenetur ire Romá ad pſtádas ope
ras patrono ſi ibi moꝛatur vt bonus pater
familias. Nó aút ſi cepit: vagari p múduz
Et interiz duz vadit Romaz dies operarú
pereunt patrono. Et ſic videt q ſúptu ſuo
poꝛrétur ſibi opere. Et in iſtis ſúptib⁹ non
cóputantur ſumptus ciboꝝ appoꝛtantis

ſʒ aliſ niſi forte apportãs ſi ñ ipediret i por/
tando lucraret ſibi ſũptus: vt pbat in dicto
§.quo aũt. ꝛ i.l.ſʒ ſi hereditas.ff. ad exibẽ.
Et hec locũ habẽt qñ debitor fuit bõe fidei
poſſeſſor: q qñ tenet remittere reʒ vʒ ꝙ de/
beat facere ſũptus ſalteʒ vſqʒ ad locuʒ vbi
pͥus habitabat creditor: : qꝛ i eo nõ grauat
ſʒ exinde nõ ppter cãʒ pxime dictã. Si ve
ro ſit male fidei poſſeſſor: tunc ꝛ ipſe tene/
tur rem vſqʒ ad locum vnde habuit repor/
tare. Exinde vero ſi intereſt creditoris poti
us apportaſſe illas ſimul cũ aliis rebꝰ ſuis
vſqʒ ad locũ ad quẽ trãſtulit domiciliuʒ: te
netur debitor ad illud itereſſe ex quo eũ dã
nificauit i illo Et iõ forte tãtũ erit itereſſe ꝙ
oportebit ipʒ rẽ remittere ſũptibꝰ ſuis vel
portare. Sʒ ſi creditoris nõ intereſt: nõ te
netur vlterius portare ꝗʒ ad locuʒ vbi reʒ
accepit: niſi ſũptibus creditoris vt ptactuʒ
eſt. Si vo creditor nõ ſolũ receſſit a loco ſʒ
etiã diuerſimode cepit vagari: tũc nõ tenet
ſibi reʒ mittere: dicta.l.ꝙ niſi.§.fi. Et ſm p
dicta põt intelligi glo. Ber. dicentis ꝙ vſu
rarius dʒ mittere reʒ ſumptibꝰ creditoris:
ꝛ ꝙ non tenet creditorem vagãdo igrere.
Sʒ ſi neſcitur pſõa cui debet fieri reſtitutio
aliqui theologi dicũt rem debere diſtribui
paupibus in loco vbi dãnũ datuʒ ẽ vel ſal/
teʒ in dioceſi de auctoritate epi illiꝰ: vel ſal
teʒ capellani vt ꝛ ptactuʒ ẽ. Sʒ certe aucto
ritas capellãi nõ ſufficit: vt notat dñs An.
de bu. in.c.cuʒ tu.ex̄ de vſuris. Et auctori/
tas epi nõ ẽ neceſſaria: vt.j.§.ſe. Qð vero
reſtitutio fieri debeat in tali loco vbi dãnuʒ
datuʒ ẽ nullo iure vʒ pbari. ſʒ ſiplicit dicũt
iura ꝙ fiat erogatio in pauperes: dicto.c.
cuʒ tu.ꝛ ex̄ de homi. ſicut dignuʒ. cũ ſimili
bus. Nõ obſtat.c.i.ex̄ de rap. qꝛ ibi pſona
cui debebat fieri reſtitutio ſciebat ꝛ iſtabat
apud epm. Al' eps nõ fuiſſet motus ad ex
cõicãduʒ ex officio ſuo niſi ad petitioneʒ p
tis: ex̄ de elec. innotuit. ad fi. ꝛ.ff.ð dã. iſec.
l.4.§.hoc autẽ. Ãn̄ non miruʒ ſi reſtitutio
fit in loco vbi ẽ dãnuʒ datuʒ: cuʒ ibi ſit pͥn
cipalis cui reſtitutio fieri dʒ: vt ſ̄.dictũ eſt.
Bñ aũt eſſet de cõſilio ꝙ i loco eodẽ fieret:
tuʒ quia videtur equuʒ ꝙ res publica hẽat
cõmoditateʒ ex bonis pſonaruʒ ſuaꝝ: tuʒ
quia nõnunꝗ in talibꝰ locis forſitã fieret
diſtributio illis pſonis a qbus res accepte
ſunt. Et ita tenet dominus An. de bu. in di
cto.c.cum tu. B
Sʒ nunqd ẽ de neceſſitate ſalutis ꝙ ta
lis reſtitutiõ fiat auctẽ ſupioris. Rº Hec q̄
ſtio diſputata fuit p dñʒ Guidonẽ de aba
ſio arch. bonoñ. doctorẽ decretoꝝ: ꝛ notat
p eũdẽ.14.q.i.c.i. ꝛ dicit ſic: Ray. dic̄ ꝙ ſi
nõ inueniũt ſic ſpoliati vel etiã ignorat: tũc
de ꝯſilio ꝛ auctẽ ecclie ſiue ſupioris penitẽ
tiarij diſtribuãt in pias cauſas ꝛc̄. vt i pce
dẽti.§.hẽs. Sʒ Hoſti. dic̄. ꝙ reſtitutio ma
le ablatoꝝ ẽ vnꝰ de caſibꝰ ptinẽtibꝰ ad epʒ:
vt pʒ ſm eũdẽ: ex̄ de iudeis cũ ſit. C. de epi.
ꝛ cle. nulli. C. cõia de ſuc. in auc̄. oẽs. Ad
idẽ ex̄ de teſta. tua.§.i. i auctẽ. de eccle. ti. ſi
autẽ coll'.9. ꝛ ſatis large pſeqt ex̄. de vſuri.
cũ tu. ꝛ in pdicta decre. de iudeis cũ ſit. ꝛ in
ſũ. ſua de penitẽtia.§. vltimo circa fi. ꝛ facit
ad hoc.12.q.2. precipimꝰ. Tu dic hanc ſẽtẽ
tiam eſſe verã in hoc caſu ꝛ in aliis quãdo
nullus deputatꝰ eſt qui hoc exequatur.12.
q.2. de laicis in fi. ꝛ notatur extra de verbo:
ſignifica. cum tibi. in glo. que incipit: ñ itel
ligas. Nam vbi certa perſona a teſtatore
deputata eſt illa debet exequi: vt in predi
cto.c. de laicis. ꝛ C. de epiſcopis ꝛ clericis
nulli. ꝛ extra de teſtamen. tua. ꝛ.c. ioã. ꝛ i
auc̄. de eccle. ti.§. ſiquiſ. immo credo ꝙ ipe
raptor bona incerta que debẽt paupibꝰ da
ri põt dare ſine licentia epi vel alterius iudi
cis eccleſiaſtici: vt ſatis colligitur: ex̄ de vſu
ris. cũ tu.§.i. v. vel de his. Et hoc ẽt innuit
clare: ex̄ ð hõi. ſicut dignũ.§. eos i glo. qꝛ ñ
Nec obſtat ex̄ ð iudeis cũ ſit. Nã illa decre
talis loqt nõ de xpiano ſʒ de iudeo: cuiꝰ au
ctoritas ꝛ diſpẽſatio merito ſuſpecta habe
tur ab ecclia quo ad paupes xpianos: ꝛ iõ
iuſte dicit ſm puidentiã dioceſani, ꝛc̄. que
ſuſpitio ceſſat in fideli xpiano: ꝛ ſic nõ du/
bito ꝙ eps ñ habʒ ſe itromittere de talibꝰ
niſi in defectũ. Idẽ rñdet dñs Simõ de fa/
uilla capellanꝰ dñi pape: ꝛ auditor dñi por
tuẽſis. Tho. ẽt nihil dicit de auctoritate epi
vt pʒ i pcedenti.§. A Quod h dicit ſatis
veꝝ videt: cũ iura que dicunt hanc diſtribu
tionẽ debere fieri pauperibꝰ ſicut ẽ dictũ.c.
cũ tu. ꝛ ex̄ de homici. ſicut dignũ. ꝛ ſimilia
nullã faciãt mẽtionẽ de iſta auctoritate epi.
Et ad.c. cũ ſit. ſatis bene rñſũ videtur. Nõ
obſtant etiam alia i cõtrariũ allegata: quia
in ipſis nõ dr ꝙ reqrat auctoritas epi: ſed
ꝙ epi debẽt pcurare ꝙ fiãt huiuſmodi di

ſtributiones ī pías cauſas: nō tñ ꝙ nō poſ
ſint ſine eoꝝ auctoritate fieri. Jmmo ī aliq
bus iuribus exꝑſſe dr̄ ꝙ eṗs tūc ſe interpo
net cū nullus ē executor. vel ſi eſt qd̓ dʒ nō
adimplet: vt in preall. l. nulli. ⁊ in. §. ſin aūt
ꝓ redemptione captiuoꝝ. ⁊ in. c. tua. ex̄ de
teſta. Poſſet tñ circa ꝑdicta dici ꝙ ſi deſtri
butio ē bñ facta paupib⁹: tūc nō videt̄ ꝗa
defuerit auctoritas epi. Sʒ ſi ſit facta aliter
⁊ interuenit dolus vel culpa: puta dedit ſu
is ꝯſāguineis vel amicis ꝗ nihil vel paruʒ
indigebāt: vel etiā ſciēter ⁊ doloſe elegit nō
egēdos: ꝙ tūc eṗs pōt ſe intromittere ꝙ
iterū fiat legitime. Nā ad eius officiuʒ ſpe
ctat, put dcm̄ ē. Nec dr̄ factū quod aliter fa
ctū eſt ꝙ̄ debuit: ex̄ de re. iuris. ꝗ ex timore
Et dictū ē de lata culpa vel dolo: qꝛ ſm Jn
no. in. c. ſicut dignū. ex̄ de homi. alia culpa
in foro pñiali nō artat ad reſtitutionē. Sed
de hoc latius dicetur ī ſe. c. Jteʒ puto ꝙ ſi
ꝗs male diſtribueret nō excuſaretur qꝛ iter
uenerit auctoritas epi. Nā eṗs nō habet
ſe itromittere negocio huic niſi ꝙ bene fiat
diſtributio vt dictū ē. Jdeo ambo celeſtes
incurrerēt iracundias. C. de epi. ⁊ cleri. ſi
quis ad declinandam. ad fi. A

R Eſtitutio ſeptimo.

vt materia hec meli⁹ intelligētie
memorieq̄ȝ imprimatur: aliqua ordinarie ſū
marie q̄ȝ vidēda ſūt: videlicet: Qui teneāt
ad reſtitutionē: 2° quātū teneāt reſtituere:
3° cui: 4° quādo: 5° vbi: 6° quibus mōis
tollitur reſtituendi obligatio.

Ad ṗmū dicēdū ꝙ ad reſtitutioneʒ alí
qui obligātur rōne illicite acq̄ſitionis. Et
iſta illicita acq̄ſitio aliqñ ē reſpectu cauſe:
aliqñ reſpectu ꝑſone q̄ nō pōt dare ſeu nō
pōt recipere: ꝑcerti cū hoc ꝯtingit ī fraudē
creditoꝝ. Et de his dictū ē s̄. reſtitutio. 1. §.
ſʒ. in additione. Aliqui obligāt̄ ad reſtituti
onē rōne damnificatiōis. Jſta aūt dāmifi
catio aliqñ cōtigit ꝑ cōmiſſiōeʒ: aliqñ per
omiſſionē. Per cōmiſſionē vero tollēdo
deuaſtādo ſeu īpediēdo. Tollēdo aūt ple
rūq̄ȝ ꝯtra oēm volūtatē dñi reruʒ: plerūq̄ȝ
cōtra liberā volūtatē. Si cōtra oēm volū
tatē: interdū clā: ⁊ hoc ē furtū: ō quo dcm̄
eſt s̄. furtū. Jnterdū palā ⁊ hoc ē rapina: ō
quo s̄. raptor. 1. Et iſta rapina aliqñ ē mā
feſta: ſicut pʒ ī aggreſſorib⁹ itinerū. Aliqū
coopta ſub velamine belli iuſti cū ſit iniu

ſtuʒ: de quo s̄. bellū. 1. 2. ⁊. 3. vel ꝑtextu iuſte
ſiue cū ſit iniuſta: de quo s̄. iudex. 1. §. 4. pre
ſertiʒ ſub colore repſaliarū: de ꝗbus s̄. re
preſalie. vel collectaꝝ ſeu talliarū: de ꝗbus
s̄ dñs. ⁊. ſ. tallia. Aut ſub colore pedagioꝝ
ſiue victagaliū ō quo s̄. pedagiū. Jnterdū
vō aliquis accipit reʒ alteri⁹ nō cōtra oēʒ
volūtatē ei⁹: ſʒ cōtra liberā volūtatē: ⁊ hoc
ꝑ viʒ cōpulſiuā: vel q̄ſi. Uis cōpulſiua ē cū
ꝗs ꝑ metū cogitur aliqd dare: tūc eniʒ acci
piens cogitur reſtituere: vt. ff. quod metus
cauſa ꝑ totū. Sʒ nunqd oīs metus cauſet
hanc reſtitutionem. videtur ꝙ non: qꝛ va
ni timoris nulla eſt excuſatio. ff. de re. iuriſ.
vani. Facit etiā. ff. qd̓ me. cā. l. metū. vbi dr̄
nō debere attēdi metū vani hois: ſʒ ꝗ meri
to in hoie cōſtātiſſimo cadat. Jn cōtrariū
facit: qꝛ etiā ſi nullus interueniat met⁹: ſed
ſolū ob timoreʒ reuerētie aliqd det contra
volūtateʒ dātis datur repetitio. l. 1. §. q̄ one
rāde ad fi. ff. quaꝝ rerū actio ñ dat̄. Ergo
multo magis qñ interuēit metus q̄liſcūq̄ȝ:
qꝛ met⁹ magis cōtrariatur volūtati dant̄
⁊ demōſtrat maiorē turpitudineʒ ⁊ ōlictū
in accipiente. Uñ qñcūq̄ȝ nō adeſt oīo liba
volūtas dñi rerū ſeu creditoris: rē accipiēſ
ſeu debitū nō ſoluēs ſemꝑ remanet obliga
tus ad reſtitutionē: vt ⁊ pʒ ſupra reſtitutio
. 1. §. plt. cū additione. Ad ꝯtrariū pōt dici
ꝙ aut cōditio metuētis nō fit deterior: ⁊ ſi
non adeſt iuſtus metus ei non ſubuenit̄: ex̄
de his que vi. c. plt. vbi dr̄ de rligioſis ꝗb⁹
daʒ qui iurauerūt trāſire ad artioreʒ religi
oneʒ nō ꝑ iuſtū metū: ſʒ aliquantulū circū
uēti fuerit: ꝗbus nō ſubuēit̄: qꝛ eoꝝ ꝯditio
nō fit deterior. Et hāc rōneʒ ſentit ibi glo.
Si auteʒ metuētis cōditio fieret deterior:
tūc ſi habetur reſpectus ad ꝑſūptionē: etiā
verū ē ꝙ ei nō ſubuēitur. Nā cū nemo ꝑſu
matur facile iactare ſuū. ff. de ꝓba. l. cū de
indebito. ꝑſumit̄ ꝙ qñ nō interuēit iuſtus
metus: potius ſpōte ꝙ̄ coacte dederit. Et
iſto caſu loquūt̄ iura q̄ reqrūt metū qui ca
deret in cōſtātē. Si vero loquamur de vo
lūtatis veritate: puta qꝛ cōſtat de volūtate
ꝯtra dātis: tūc oīo quocūq̄ȝ metu duct⁹ fu
erit recipiēs ad reſtitutionē tenet̄. vt ſatꝭ col
ligit̄ ex ꝑdictis. Et ſi affuerit metus ꝗ cade
ret in cōſtātē: nō ſolū tenet̄ recipiēs reſtitu
ere: ſʒ etiā ꝗcūq̄ȝ alius ad queʒ dicta res ꝑ
uenerit quocūq̄ȝ titulo etiā oneroſo: qꝛ hec
actio in reʒ ſcripta ē. ⁊ tranſit res affecta. ff.

quod me.cā.l.metū.§.cū aūt. Jtē3 in hoc
caſu metus dʒ iudicari ſm conditionem
pſone. Unde aliter iudicatur in muliere ꝗ̄
in viro: vt notat glo i.c.cū locū. ex̄ de ſpō.
ꝛ p cōſequēs alit̄ in hoīe duro ꝛ forti: ꝛ ali
ter i fragili ꝛ molli: vt i ſū.li.4.ti.xi.q.3.

Quaſi cōpulſiua vis ē qū̄ nullus inter
uenit metus: ſed contra voluntatem datis
aliquid extorquetur: puta ob reuerentiaʒ:
vt ſi patronus petit aliquid a liberto: quod
libertus concedit non voluntate mera ſed
ob reuerentiam exquo non audet negare.
Naʒ patronus tūc tenetur ad reſtitutiōeʒ:
dicta.l.i.§.que onerāde ad fi.ff.quarū reꝝ
actio non datur. vbi etiaʒ dicit glo. ideʒ eē
in vxore ꝛ marito. et ꝙ vxor pōt reuocare
venditionē factaʒ ob reuerentiam mariti:
vel etiaʒ renūciationē iuris hypothece. Et
idē dicit in clerico qui renūciauit prebēde
ob reuerentiam epi vt ipſaʒ renūciationeʒ
poſſit reuocare. Jdeʒ putarem in dño ſeu
rectore vel officialibus ꝛ ſubditis: ꝛ idē in
ſimilibus. Et ſic quocunqʒ mō poſſumus
conprehendere non eſſe de mera volūtate
cōcedentis ad nos deuenire qđ al̄ nob̄ nō
debetur: iniuſte tenemus ꝛ ad reſtitutiōeʒ
obligamur: vt ſatis ex p̄dictis colligi pōt.

Sed quid ſi quiſ concedit de ſuo alicui
ob ſolam importunitatem petentis ꝛ non
ob reuerentiam vel aliaʒ cauſam. Rn̄deo
Uidetur ꝙ iſto caſu teneatur recipiens ad
reſtitutionem cuʒ non habeat ex mera vo-
luntate concedentis. Jn contrarium facit:
quia aliud eſt i concedēdo non habere me
ram voluntatem: ꝛ aliud ꝙ ex poſtfacto ef
ficiatur volens qui in principio fuit nolēs:
ſicut Luc.xi. legitur de amico qui ab alio
amico habuit panes propter importu-
nitatem petendi qui non potuit habere
in prima petitione. Poteſt tamen diſtigui
ꝙ ſi donās ex poſtfacto efficiatur mere vo
luntaris: donatio fit iuſta: quia vult cū do
nat: quod ſatis eſt. Sed ſi nec tempore do
nationis eſt mere voluntatis: ſʒ ideo dat vt
tollat a ſe inquietudinem importune petē-
tis: recipiens tenetur ad reſtitutionē: ꝛ hoc
preſumitur in dubio: pro quo facit. C. de
petit.bo.ſubla.l.i li.x°. vbi prohibetur ne
petant a p̄ncipio bona dānatoꝝ q̄ ſūt fiſco
acquiſita: ꝛ ſi aliquis obtinueri ſibi ꝯcedi
non valet conceſſio: quia preſumitur per
importunitatem obtenta. Ad idem extra
de reſcrip.c.fi.li.6. Fallit in paupere impor
tune petente ab eo qui pōt ei ſubuenire: qꝛ
tunc non datur repetitio: immo debet dan-
puniri de tardatione: ꝛ ita loquitur qđ po-
nitur Luc.xi. ꝛ Matth.25. Sed qd ſi con
cedit aliquis alteri de ſuo q a ſperat ſibi ſer-
uiri i aliquo ab eo cui cōcedit. Rn̄. hāc cō
ceſſionē eē licitam. Sed ſi accipiens intelli
git ſibi conceſſum ex illa cā: ꝛ poſſit ſibi ho-
neſte ſeruire ꝛ nolit: puto ꝙ teneatur ad re-
ſtitutionem: quia deficit cauſa cōceſſionis
ꝛ incipit habere ꝯ voluntatē concedentis.
Non obſtat l.ſi.repetenti.C.de condi.da-
ta.ob cām.vbi cōditio in corde retenta nō
inducit repetitionē: qꝛ aliud eſt de iure poli
vbi iudicatur ſecretum cōſcientie: ꝛ aliud ꝺ
iure fori vbi regulariter nō iudicatur de in
trinſecis: ex̄ de ſimo.c.fi. Al̄ quilibet poſſet
dicere: Cogitaui talem cauſam: ꝛ lites fie-
rent infinite. Propterea aliđ iudicatur de
iure poli.17.q.4.c.fi. Uel ēt quo ad ius fori
pōt dici ꝙ loquitur quādo conditio nō ap
parebat. Secus ſi appareret verbis vl̄ alio
mō.ff.ſi.cer.pe.l.certum. vbi dicit̄ nō inter
eſſe an ꝓprijs nominibus res demōſtraret̄
an ex circūſtantijs. Et ideo ſi recipiens nō
deſeruiret vel non poſſet deſeruire in eo qđ
dans ſperabat ſit a principio ſciebat ꝯditio
nem ineſſe tenet̄ ad integrā reſtitutioneʒ: ſi
cut ſi cauſa eſſʒ expreſſa: vt patet ex p̄dictis.
Sʒ ſi nō intellexit conditionem ineſſe niſi
poſt cōſumptam rē datam: non tenet̄ niſi i
ꝗ̄tum ex ipſa factus ſit locupletior.ff.ꝺ pe.
here.l.vtrum. Jtem aduertēdum ꝙ in oī
caſu i quo ſ̄.dictū ē dari repetitionē quādo
quis dedit rem ſuam: preterꝗ̄ in caſu iuſti
metus: impeditur repetitio ſi ſolutio ſit fa-
cta in cauſam piam: vtputa dotis.ff.de cō
di.indebi.l.cum is.§.ſi mulier. vbi dicitur
ꝙ ſi mulier ſoluit quod credebat ſe debere
ꝛ non debebat: ſi ſoluit i cā dotꝭ impeditur
repetitio propter pietatem. Hoc puto
intelligendū quando dolus nō fuit ex pte
recipientis: qꝛ non pōt quis licite retinere
quod doloſe lucratur.ff.de re.iuris.l.non
fraudantur.§.nemo. ꝛ.ff.de dolo p totuʒ.
Jtem niſi eſſet eadem vel maior cauſa pie-
tatis apud dantem: tunc enim ex parte dā
tis eſſēt due rationes.ſ.cauſa pietatis: ꝛ qꝛ
ſuo errore ſpoliatus ē: ꝛ ex parte accipien
tis vna tm̄. Et due cauſe preualent vni: in
Inſti. de opt.§.ſed hodie. vbi dꝛ ꝙ datꝰ in

adoptionē nō tranſit i eiꝰ poteſtatē ſʒ ſi deſ
auo materno: ſic quia in eo concurrūt iura
conſanguinitatis ⁊ adoptionis. Jteʒ notā
dum ꝙ aliquādo non datur repetitio ſub-
tracti vel ablati: vt in .l .i. in principio. ff. de
alea. videlicet qn̄ ď domo vbi retinet̄ illici-
tus ludus tpe quo luditur qs aliquid ſub-
traxerit vel rapuerit. Nam dn̄m domus
pōt ēt tūc impune verberare: vt ibi. Hoc tn̄
nemini ꝯſulerē ꝙ faceret: qꝛ etſi apud leges
ſit impunis: nō tn̄ apud illum qui Math.
5° dixit: Si quis dixerit fratri ſuo fatue ⁊c̄.
Jtem hoc caſu lʒ nō teneat̄ r̄ſtituere illi cui
ſubtraxerit: n̄ tn̄ pōt ipſe retinere: cū ex tur-
pi cauſa habuerit ⁊ ꝯ̄ oēm volūtatē domi-
ni rei. Unde ſi nō reſtituat ei: tenet̄ ſaltē ero
gare pauperibꝰ: ex̄ de vſur̄. cum tu. niſi for
te dicatur ꝙ pōt ſibi retinē auctoritate legiſ
in penam luſoris.

Error ēt dantis cū excludat eius liberā
volūtatē r̄gulariter obligat accipiētē ad re
ſtitutionē: cum ⁊ ipſe dās poſſit repetē. Cir
ca quod diſtinguendū ē: aut datū erat oīo
indebitū: ⁊ tūc oīs error inducit repetitōeʒ
Et ita idiſtincte intelligatur. l. cuiꝰ p errorē
. ff. ď re. iur̄. Aut ē oīo debitū: ⁊ tūc nullus
error cauſat repetitionē. ff. de condi. inde.
l. repetitio nulla. Aut quod dat̄ ē debitū nō
omni iure ſed iure ciuili tn̄: puta qꝛ debe
batur per ſtipulationē eliſā per pactū de n̄
petendo: qn̄ pactū qď ē nudū ſolū tollit v i-
culū naturale qď erat in ſtipulatione ⁊ non
ciuile. ff. de pac. l. ſi vnus. §. pactus. Et hoc
caſu eodē mō omnis error inducit repetitō
nem: dicta. l. cuius. ⁊ ſic accipiens tenet̄ ad
reſtitutionē. Aut quod datur ē ďbitū iure
nāli ſʒ non ciuili: puta quando in teſtamen
to relinquitur legatum qď diminuitur p. l.
falcidiā. ſ. qn̄ ſcā ſūt tot legata vl̄ fidicōmiſ
ſa ꝙ q̄rta ps hereditatis apud heredē n̄ re
manet: ⁊ hoc caſu ſi ſoluēs errat i facto: pu
ta qꝛ credit bona hereditatis eſſe āpliora re
petit. Jnno. tn̄ hoc caſu dicit recipientē nō
teneri ad reſtitutionē i foro ꝯſcie: ſʒ de hoc
dictū ē ſupra reſtō. i. §. 13. in additiōe i pn°.
Aut dans errat in iure: vt qꝛ credit ſe obli-
gatum ad ſoluendum oīa legata lʒ quarta
ps hereditatis apud eum non remaneat: ⁊
tūc ſolutū non pōt repetere nec recipiēs te
netur ad teſtitutioneʒ. C. ad. l. falci. l. error.
Predicta tn̄ fallūt quādo aliquid ſolutuʒ
fuerit in cauſā pietatis: vt pʒ. ſ̄. ꝓxio. §. cir-
ca fi. Contingit etiā damnificatio non ſolū
tollēdo: de quo dictum eſt: ſed etiam deua-
ſtando. Et qualitercunqʒ quis ſic damniſi
cauerit ꝓximum vel occaſioneʒ dāni dede
rit: ad reſtitutionē tenet̄: vt ex̄ de iniur̄. c. ſi
cl̄pa. vbi dꝛ ſi cl̄pa tua datū ē dānū vl̄ iiuria
irrogata: vel alijs irrogātibꝰ opē forte tuli-
ſti: aut hec imperitia tua negligētia euene-
rūt: iure ſuper his ſatiſfacere te oportet: nec
ignorantia te excuſat ſi ſcire debuiſti ex ſcō
tuo iniuriam veriſimiliter poſſe cōtingere
vel iacturam. Quod ſi animalia tua nocuiſ
ſe ꝓponas: nihilominus ad ſatiſfactionem
teneris: niſi ea dando paſſis damnuʒ velis
liberare teipſum: quod tn̄ ad liberationeʒ
non proficit ſi fera animalia vel q̄ conſue-
uerunt nocere fuiſſent: ⁊ quam debueras n̄
curaſti diligentiam adhibere. Sane lʒ qui
occaſionem damni dat damnum videatur
dediſſe: ſecus tamen eſt de illo dicendum q
vt non accideret de contingentibus nihil
omiſit. Et aduertendū ꝙ lʒ in foro iudicia
li qs teneatur ad reſtitutionem propter dā
num illatum ēt ex leuiſſima culpa: vt. ff. ad
l. aquil. l. in. l. aquilia. etiam leuiſſime: tam̄
in foro pniali ſm̄ Jnno. in. c. ſicut dignum
§. cos. ex̄ de homi. ad finē magne glo. quis
non tenetur ad reſtitutioneʒ niſi ex dolo vl̄
lata culpa: ponens exemplum: vt ſiquis ꝓi
iceret ignē i domum plenam ſtupa. Et idē
videt̄ ibi tenere dn̄s An. de bu. niſi forte p-
ceſſerit ꝯdēnatō: vt. ſ̄. reſtō. 3. §. fi.

Predicta aūt dānificatio pōt cōtinge
re aut circa res: aut circa corpꝰ: aut famam
aut mores. Si circa res: tunc damnificans
tenet̄ ſatiſfacē pro rebꝰ ⁊ i rebꝰ oē dānū illa
tū: dicto. c. ſi cl̄pa. ex̄ ď iiur̄. Si circa corpꝰ
aut p ďbera ſeu p vulnera: vl̄ p mortē. prio
caſu damnificans tenetur ad omnes expen
ſas factas in medicinis ⁊ medicis ⁊ ad eſti
mationem operaruʒ quibus damnificatꝰ
caruit vel eſt cariturus. Non autem fit eſti
matio cicatricum ⁊ deformitatis corporis
qꝛ liberum corpus non recipit eſtimatōeʒ
. ff. ſi qua. pau. fe. di. l. ex hoc. ⁊ de his qui
deiec. vel effu. l. i. ⁊. l. fi. ⁊ in. c. i. ex̄ de iniur̄.
quod ad lr̄am extractum eſt ab Exo. 21. ibi
Si rixati fuerint viri. ⁊c̄. 2° caſu quādo hō
eſt mortuus ſi eſt ſeruus ideʒ dicet̄ quod ď
rebus alijs ꝙ fiat eſtimaᵒ ſm̄ valorem ſui
. ff. ad. l. aquil. l. 2. in pncipio. Si eſt liber
homo: qꝛ liberū corpꝰ n̄ recipit eſtimationē

vt dictum. eſt: taxatur pena quinquaginta
aureoꝝ. ff. de his qui deiec. vel effu. l. i. ⁊ h°
nó cócernit intereſſe ſed ſolū penā: vt notat
glo. i dcó. c. i. de iniur. Et loquitur eo caſu
qn̄ ſine dolo homicidiū factū ē. Nam alit
corporalr homicida punit lege cornelia de
ſica. vt pꝫ. ff. ad. l. cor. de ſica. p totum. Et
qn̄ illa taxatio quinquaginta aureoꝝ ē pe
na: non debet in foro ꝯſcie niſi pceſſerit con
demnatio: vt ſupra reſtó. 3. §. fi. Veruntn̄ ſi
aliquorum itereſt tenebit eis homicida ad
ad itereſſe multo magis q̄ vulnerās ne als
peius perpetrās videat melioꝝ ꝯditióis ꝯ
. l. nó fraudat. §. nemo. ff. de re. iur. ⁊ vt ēt
ſatiſfiat damnificatis ſicut decet: ex̄ de iniu
rijs. c. fi. Et quoniam damnum illatum eſt
ex cómiſſione fiet eſtimatio ēt intereē extri
ſeci. ff. de ac. emp. l. iulianus in pricipio. Et
ſic homicida tenebitur alere filios occiſi: ⁊
alijs ſbuenire quibus occiſus veriſimiliter
poterat ⁊ tenebatur ſubuenire ⁊ ſubuenie-
bat ⁊ hoc ſm arbitrium boni viri: vt. ſ. re
ſtitutio. i. §. xi. ⁊. 12. Si damnificató eſt circa
famam multo magis eius dꝫ fieri reſtitutio
q̄ rerum ſublatarum: qꝛ fama pponderat
rebus. ff. de re. iu. l. ſi in duabus de quo. ſ.
detractió. §. 4. cum additione. Si circa mo
res: dicendum ꝙ corrumpens alioꝝ vi-
tam facto dicto vel exemplo ad reſtitutio-
nem magis tenetur q̄ diffamator: cum ſi-
ne fama poſſimus ſaluari: ſed non ſine bo-
na vita vel conſcientia. 12. q. i. nolo. ⁊ plus
q̄ alius quicunq; damnificator a inq̄tuꝫ
anima incóporabilit pponderat omnib9
tpalib9 ēt corporalibus. 24. q. 4. ſi habes
Unde ⁊. 6. q. 6. ex merito dr: Deteriores ſi
qui vitam moreſq; bonorum corrumpunt
his qui ſubſtantia alioꝝ pdiaq; diripi-
unt. Ideo talis corrumpens iuxta poſſe ad
bonos mores reducere tenetur quos corrū
pit: ⁊ ſi aliud non poteſt ſaltem oret: ⁊ orari
faciat: ⁊ alia bona que poteſt agat tam p pe
nitentia q̄ vt ſuper hoc impetret diuinam
gratiam. Quandoq; etiam tenetur ad pe-
cuniarum intereſſe: puta ſi ſeductorie vel
violenter aliquam ſtuprauit: extra de adul.
c. i. vt ſi ex hoc incurrit aliquod pecuniari-
um damnum: vel pro recompenſatione in
iurie: vt in ſimili de fama dicit Tho. ſecun
da ſecunde. q. 62. arti. 2. Sed hec recompé
ſatio cum ſit pena non debetur in foro con
ſcientie niſi preceſſerit códemnatio: vt ſepe
oſtenſum eſt. 3° damnificatio irrogatur im
pediendo: vt cum quis iniuſte impedit ali-
quem a conſecutione alicuius iuſti emolu-
menti: nam tenet ad omne intereſſe damni
ficati: vt pꝫ. ſ. reſtitutio. i. §. x. Et ad predi-
cta debent attendere qui quotidie pcurant
ne officia vel beneficia alijs dent vel ppter
odium vel vt ipſi impedientes ſeu eorum
amici ea obtineant: licet quandoq; ſint mi
nus idonei q̄ ipſi impediti. Item impediē
tes iuſta munera vel elemoſynas fieri for
te vituperando perſonas vel alio mó vl im
pedientes conuiuamina artificibus vl alijs
vnde poſſint viuere: ⁊ ſimilia facientes de
quibus nullam faciunt ꝯſciam. Et ſi impe
diens nequis conſequatur ꝯmodū tenet ad
reſtitutionem: potius tenetur impediēs ne
quis conſequatur ſuuꝫ. Unde. 14. q. 6. ſi res
Aug9. ait: Illud euidentiſſime dixerim euꝫ
qui pro hoie ad hoc interuenit ne mala ab
lata reſtituat: ⁊ qui ad ſe confugientem q̄-
tum honeſte poteſt ad reddendum n̄ com
pellit: ſocium eſſe fraudis ⁊ criminis. Naꝫ
miſericordius opam nr̄am talibus ſubtra
himus q̄ impendimus. Et ad hoc attēdāt
omnes aduocati: ⁊ pcuratores: ⁊ officiales
curiales: ⁊ ciues impedientes aliquos a có
ſecutione iuſticie: qꝛ tenentur ad reſtitutio-
nem damnum paſſo. Non obſtat predictꝫ
ꝙ non videtur damnum pati q impeditur
a lucro. ff. de dā. infec. l. pculus. qꝛ ibi loqt
quo ad eum ad quem pertinebat tale lucrū
qꝛ de ſuo poteſt facere quicquid vult. Se-
cus quo ad tertium ad quem non pertinet:
vt ſatꝫ ex pdictꝫ pót patē. Et ſi pdicta obtinēt
in tpalibus fortius in ſpiritualib9 inquan
tum ſunt pcioſiora. Unde non ſolum im-
pediens cómodum ſpūale obligat: ſed etiā
qui non adiuuat ad illud conſequenduꝫ ēt
inimicum. Unde in homel. ferie. 3. dn̄ice. 3.
in quadrageſima loquendo de conuician-
te. Aug9. ait: Tu vides fratreꝫ tuum perire
⁊ negligis peior es tacendo q̄ ille conuici-
ando. Quando ergo in nos aliquis peccat
magnam curam habeamus non p nobis
Glorioſum eſt. n. iniurias obliuiſci ſed ob
liuiſcere iniuriam tuam non vulnus fratris
tui. Et ex his pꝫ ꝙ impediens aliquem a
ſeruitio dei vel ingreſſu religionis tenetur
deo cui ſubtraxit animam illam: eccleſie
cui ſubtraxit militem prelianten. Po
tuiſſet enim forte multum profuiſſe eccleſie

verbo ⁊ exemplo. Tenet etiã impedito eũ
ab ſtulit regnuꝫ celoꝝ. Nã iux̃ Ber. i me
ditationib⁹: Ad religionẽ vocari eſt ab in
ferni porta reuocari ⁊ ad portam paradiſi
adduci. Tenet ⁊ religiõi cui ſubtraxit ꝯmi
ſſionẽ ad itereẽ ſpũale ⁊ tpale. Et iõ obligat
reducẽ ſubtractũ ad eũ ſtatũ: vnde eũ retra
xit: ⁊ ſi nõ põt tenet cũ cõtritione ſatiſfacere
deo ⁊ eccłie ⁊ ipedito ⁊ religiõi ẽt ad itereẽ
pecuniarium: quãtũ ſm eſtiationẽ boni viri. Et ſi eſt
dubiũ euẽtus põt diſcrete eſtiari ꝙ ꝓfuiſſꝫ
religiõi ſm cõditionẽ perſone: vt in ſũi pꝫ
s. reſtõ. 1. §. 12.

Eſt ẽt ſciendum ꝙ ad reſtitutionẽ tenet
nõ ſolũ dãnificãs ꝓximuꝫ pdictꝭ modis. ſ.
tollẽdo deuaſtando vel ipediendo p ſeipſũ
ſꝫ ẽt qui dãnificauerit p aliũ: vt ſi qs mãda
ret dãnificari: quo caſu tenet ⁊ mandans ⁊
mãdatari⁹. ff. d iniur. l. nõ ſolũ. §. ſi mãdato
imo etiã ſi adiplẽs excedat fines mãdati te
net ad oĩa rõne ꝯſequẽtie: vt i. c. ſi. ex̃ d ho
mi. li. 6. vbi dicit ꝙ mãdans aliquẽ verbe
rari lꝫ ꝓhibuerit mutilari vel occidi: tñ te
net ſi mutilet vel occidat ⁊ efficit irregular
q̈ poterat cogitare illud ſeq. Et facit ad mł
ta. Et nõ ſolũ mãdãs ſꝫ ⁊ ratificãs malefici
um factũ noĩe ſuo: tenet ñ tñ ad pctm̃ ſꝫ ẽt
ad oĩa alia: ex̃ de ſen. exco. cũ qs li. 6. vbi ra
tificãs vberationẽ clerici factã noĩe ſuo ex
cõicationẽ icurrit ac ſi mãdaſſet. Sec⁹ ſi nõ
fuiſſet facta noĩe ratificantis: q̈ tũc licet pec
cet ratificãdo: non tñ eſt excõicatus: vt ibi
Item tenet qs de oĩ dãno dato ab alio ſeu
alijs qd̃ ſine ipſo factũ nõ fuiſſet: vt. s̃. reſtõ
3. in pn°. ⁊. §. 1.

Et nõ ſolũ ad reſtõnẽ qs obligat com
mittẽdo vt dictũ ẽ ſꝫ ẽt omittẽdo cum diſti
ctiõe: ꝙ aut quis obligat ſolo intuitu pieta
tis ad aliqd faciẽdũ: aut aliqua ſpẽ obliga
tionis. Pmo caſu lꝫ qs omittẽdo peccet nõ
tñ tenet ad aliquã reſtõeꝫ: vt ſi quis ñ tribu
at elemoſynã indigẽti: Matth. 25. Nã h°
caſu nõ obligatur qs aliq̃ obligatiõe quo
ad hoĩes: q̈ ille cui dꝫ fieri poſſet aliqd di
recte petere. Vñ lꝫ qs ex pietate teneat icꝫ
tũ põt defẽdẽ ꝓximũ. 23. q. 3. ñ in fer ẽda. tñ
pro iſta defẽſiõe põt pciũ accipe. ff. qd̃ me.
cau. l. metũ. §. ſꝫ iſ. Quod nõ eẽt ſi ad hoc
apud hoĩes efficacit obligaret. Nam acci
piens pciũ vt faciat id ad quod obligatur:
vt reſtituat rem ſibi cõmodatã vel aliquid
aliud ad reſtitutionẽ dicti pciũ tenet: q̈ tur
pit accepit. ff. de condi. ob turpẽ cãm. l. ſi.
Quo ad ſcd̃ꝫ caſũ ſciendũ ꝙ triplex ẽ ſpẽs
obligatiõis: videlicet naturał tñ: ciuił tñ:
⁊ nãlis ⁊ ciuilis ſił. Nãlis ẽ q̃ ex ipſa nã cõ
munis ẽ oĩb⁹ hoĩb⁹: puta ꝙ qs obligetur
ex ꝓmiſſione. Nam nil tã congruũ huma
ne fidei q̃ꝫ ꝯuẽta ſeruare. ff. de pac. l. 1. i pn°
Ciuilis eſt que nõ a nã ſꝫ ab hoĩb⁹ ad mo
ralem vitã inuenta ẽ: puta vt qs obliget p⁹
biẽnium ex chirographo a ſe facto lꝫ nihil
accepit. Naturalis ⁊ ciuilis qñ in vno actu
vtreqꝫ cõcurrũt: vt in ſtipulatiõe. Nam ibi
ẽ nãlis q̃ cõſiſtit in conſenſu ptiũ ⁊ cõuẽtiõe
Ineſt ⁊ ciuilis reſpectu ſolẽnitatis a ciuili
iure introducte. Et de his obligationibus
⁊ virib⁹ eaꝝ hr̃ in Inſti. de obli. ⁊ ibi i pn°.
p glo. Aut ergo quis ẽ obligatus nãli tñ:
aut ciuili tñ aut vtraqꝫ.

Si nãli tñ quis obligatiõe tenetur: ex
ꝓmiſſione tenet: ⁊ debet illud dare ſeu facẽ
ad qd̃ obligat: ſicut ẽ qd̃ debet ſuo ſꝫ In
no. i. c. q̈ pleriqꝫ. ex̃ d imu. eccle. vbi mlta
de hac materia ponit. Hoc. n. caſu nõ põt
hrẽ ſeru⁹ quo ad ſe niſi naturalẽ: q̈ quod
attinet ad ius ciuile ſeru⁹ ꝓ nihilo reputat
. ff. de re. iur. l. quod attinet. Item dꝫ hoc
dñs ſeruo: puta q̈ ꝓmiſit ſibi. Nam ſi dñs
nõ ꝓmiſiſſet vel al' debuiſſet nõ deberetur
ſeruo ſꝫ ipſi dño: cum oĩa acquiſita p ſeruũ
acquirant ipſi dño: in Inſti. p q̃s pſo. nob
acqui. §. 1. Et ex hoc dicto Inno. põt colli
gi ꝙ quo ad forũ penitentiale poti⁹ atten
dim⁹ nãlẽ equitatẽ q̃ꝫ iuris hũani ſeu ciuił
ſubtilitatem. Et iõ qñ qs nudis vbis ꝓmit
tit aliqd dare vł facẽ lꝫ de iure ciuili ñ obli
get. ff. de pac. l. iuris gentiũ. §. ſed nulla. ⁊. C.
eo. l. legẽ. tñ quo ad foruꝫ penitentiale tene
tur implere ꝓmiſſum: q̈ quo ad obſeruã
tiam int ſimplicẽ loquelã ⁊ iuramentũ non
facit de⁹ differentiam. 22. q. 5. iuramẽti. Et
facit ex̃ de pac. c. 1. Sꝫ vt meli⁹ intelligatur
qñ nãlis equitas in foro penitentie preua
leat ciuili iuri: diſtinguendum eſt ꝙ aut ius
ciuile non obſtat naturali: vt in caſu propo
ſito. Lꝫ. n. non adhibeat ius ciuile vinculũ
ſuum inter obligationeꝫ ſerui ⁊ domini: vt
ſeruus poſſit a domino petere: tamẽ obſtat
naturali. Unde ſi dominus ſoluat ſeruo iã
libero facto non poteſt repetere. ff. de cõdi.
inde. l. ſi qd̃ dñs. Et tũc preualꝫ equitas na
turalis vt pretactuꝫ ẽ. Aut ius ciuile obſtat
naturali. Et ſi quidem ex cã: preualet ius

ſtudie. Et principes poſſũt ex cauſa contra ius
naturale ſtatuere: vt notat Inno. in dcõ. c.
q2 plerūq3. circa mediũ magne glo. ꝟ. Se-
cus aũt in alijs. ꝛ ponit exẽplum i pſcriptõ
nibus. Et hoc verum niſi ius ciuile contra
rieť etiã iuri diuino: quia tunc lʒ cauſa iu-
ris ciuilis eſſet ſufficiens quo ad guberna
tionẽ tpaliũ: tñ ex eo ꝙ obſtaret eĩne ſaluti
preualet ius nãle quod cõcordat cum diui
no: q2 generaliter oĩ conſtitutiõi ꝛ conſue-
tudini derogandũ ẽ q̃ abſq3 pctõ mortali ñ
poteſt obſeruari: ex̃ d pſcrip. §. fi. Propte
rea lʒ ius ciuile nõ regrat bonã fidẽ i pſcri
ptõibus niſi in pn°: tñ ius canonicũ ꝛ diui
nũ regrit p totũ tẽpus: dcõ. c. fi. Sine cã
aũt non põt ius ciuile ꝯ nãle: i Inſti. de iu
re na. gẽ. ꝛ ci. §. ſed naturalia. Et iõ nec hõ
nec humana cõſtitutio poſſet ſtatuẽ ꝙ qs
poſſʒ tollẽ alienũ: aut ñ reddẽ: aut nõ ſer-
uare licitas ꝯuentiones: niſi ex iuſta cã ꝛ vr
genti: q̃ non veniret ꝯ ius diuinũ ꝛ detrimẽ
tum ſalutis: puta ſi fieret ad puniendum d
lictum alicui⁹: vel propter vtilitatẽ publi-
cam vel ne ipedirenť meliora. Quia cõmu
nis vtilitas debet priuate pferri: ꝛ maior vti
litas minori: ex̃ d poſtu. bõe. pmo.

Si vero qs ciuili tñ iure obligeť: puta
p chirographũ vl aliã auctẽticã ſcripturaʒ
i qua cõfiteť ſe recepiſſe qd nõ recepit: ꝛ ſic
nulla equitate nãli teneť: tũc i foro ꝯſcie nõ
obligať ſʒ Inno. i. c. plerūq3. ex̃ de imu. ec
cle. Idem diciť ibi Inno. qñ qs obligare
tur ex ſnia iniuſta: q2 tunc ẽt nulla rõe nãli
tenetur. Nec his caſibus ius ciuile obſtat
nãli ſʒ tñ ꝑpter ignorãtiã facti hoc ſtatuit.
Si. n. apparẽt pecũiã ñ eẽ nũeratã vl ſniaʒ
iniuſtã: puta p ꝯfeſſionẽ aduerſarij ẽt in fo
ro ciuili nõ cogereť: vt ibi nõt Inno. Uerũ
tñ dubietate facti iſtante ſi cogereť per iudi
cem ſoluere dʒ parere: vt ꝛ ibidem dicit.

Si aũt aliqs obligeť iure nãli ꝛ ciuili:
teneť facẽ oĩo illd ad qd obligať: ꝛ ſi omit-
tit facẽ: teneť ad intereſſe ptĩ: ſiue obligeť ex
cõuentione ſolẽni. ff. de re iudi. l. ſiquis ab
alio. §. fi. vbi colligiť regula ꝙ ꝑmittẽs ali
qd facẽ ſi ñ faciat ſuccedit obligatio ad iter
eſſe: ſiue ex ꝯtu reali: vt ẽptõe vẽditõe lo-
catõe conductõe mãdato ſocietate ꝯmoda
to. ff. de ac. ẽp. l. i. i pn°. vbi pʒ ꝙ venditor
nõ tradẽs rẽ vẽditã teneť ad itereẽ. Utrũ pci
ſe cogať tradẽ rẽ vẽditam: lʒ ſit magna q̃
ſtio inter doctores: vt notať i dicta. l. i. vbi
diſputať per glo. puto tñ ꝙ ſic ſi velit ẽptor
ꝛ maxime i foro pniali i quo qs obligať: ẽt
ex ſola nãli obligatione: vt. s̃. §. 9. Que nãľ
obligatõ oriť ẽt ex nuda ꝓmiſſione. ff. de
pac. l. i. ꝛ nihilominu⁹ obligať ẽt ad intereẽ
qd eſſet vltra rẽ. C. de ſen. q̃ pro eo qd inter
eſt ꝓfe. l. vna. Itẽ ſi qs detinet rẽ alienã obli
gať ex omiſſione vt oĩo cogať reddẽ. ff. de
rei ven. l. qui reſtituẽ. Itẽ ex omiſſione obli
gať qs rõne aſſumpte ſeu cõmiſſe ſibi cure
adminiſtrationis alicui⁹. C. de. nego. ge. l.
tutori. vbi dr̃ ꝙ tutor ꝛ curator tenẽtur oĩa
negocia ſibi cõmiſſoꝝ gerere. ꝛ. C. mãdati.
l. in re mãdata. vbi dicitur ꝙ omne cõmiſ-
ſum ꝛ neglectũ in re quã quis accepit in cu
ram ſuã nõ ẽ culpa vacuũ. Et iõ oẽs dñi te
nenť de oĩbus dãnis ꝯmiſſis p eoꝝ ſubdi-
tos nõ tñ eoꝝ cõſenſu ſʒ ẽt negligẽtia. Idẽ
de officialib⁹ ꝛ rectoribus ꝓuinciaꝝ ciuita-
tũ ꝛ locoꝝ. Idẽ i oĩ gubernatore familieꝝ
vt maritus ꝓ vxore: ꝛ pr̃ ꝓ filijs: ꝛ dñs pro
ſuis: ſi eoꝝ interueniat negligentia: q2 tenẽ
tur ex officio curã hr̃e. Nam ẽt cõſcẽtire vr̃
errãti q ad reſecãda q̃ corrigi dbẽt ñ occur
rit. 83. diſ. cõſcẽtire. Et facit. 23. q. 4. duo iſta
facẽ ẽt. C. de. iudi. l. ſancim⁹: vbi dr̃ ꝙ iudex
tenetur ad reficiendas expenſas pti ſi omi
ſit quod erat ſui officij: videlicet cõdemna-
re alterã ptem in expenſis. Bñ ergo atten-
dant dñi ꝛ alij rectores locoꝝ ꝙ nõ ſolum
teneť de homicidijs ꝛ furtis ꝛ rapis ꝛ alijs
malis q̃ ſub eoꝝ iuriſdictiõe fiũt ſi fiãt ex eo
rum malicia: de qb⁹ Eſa. i. dr̃: Principes
tui ifideles ſocij furũ. ſʒ ẽt ſi fiãt ex eoꝝ ne-
gligẽtia lʒ ignoranť. Pro pdictis ẽt facit qd
hr̃ in Inſti. de obli. q̃ ex q̃ſi deli. §. i. vbi dr̃
ꝙ dñs dom⁹ ſeu habitator teneť de his q̃
habitantes in illa domo cũ ipſo deiecerunt
ex̃ domũ ſi ex hoc aliquẽ dampnificauerũt.
Idẽ dr̃. ff. de his q deiec. vl effu. l. i. §. i. Itẽ
ad hoc: q2 dr̃ iuſticiarũ pnceps q ſecũ ſo-
cios iniuſtos detinet ſeu officiales: in auc. vt
iudi. ſine quoq° ſuf. §. cos. ꝟ. ꝛ nõ ſolũ ipſi
coll. 2. Ex his oĩbus pʒ ꝙ pſidẽtes alioꝝ
regimini ſeu gubernationi nõ ſolũ teneť ſi
d ꝯmiſſis p ſubditos qb⁹ cõſenſerit: ſʒ ẽt ſi
fuerit negligentes: immo qd pl⁹ ẽ teneť ẽt
de dãno dato per eoꝝ aĩalia bruta ſi pceſſit
eoꝝ clpa: al ſufficit illa dare. ff. ſi quis. pau.
fe. dicať. l. i. §. i. ꝛ ex̃ de iniur. ꝛ dã. da. c. fi. Itẽ
pro ſeruis dñi ſi nõ fuerint i culpa tenentur
aut dare ſeruos ꝓ noxa: aut reficere dãnũ

Pro filijs aūt pr̄ i nihilo tenet̄: ſʒ filius caſtigat: in Inſti. de noxa. ac. §. fi. Sʒ hec eſt differētia inter filiū ⁊ ſeruū ⁊ bruta aīalia: q2 i brutis pſumit̄ dn̄s culpoſ9 ſic ſi aīalia ꝯſueuerūt facere: ⁊ nō ꝓbat̄ ꝙ dn̄s adhibuerit debitam diligentiā: ꝺcō. c. fi. de iniur. Sed i filio ⁊ ſeruo non pſumit̄ culpa pr̄is ⁊ dn̄i: niſi probet̄: puta q2 fuerūt ſciētes ⁊ nō ꝓhibuerunt cū potuerūt. ff. ad. l. aqui. l. in lege aquilia. etiam leuiſſima ⁊. l. ſe. Et ē rō: aīalia cōſueuerūt magis ſub freno teneri: ſerui aūt nō tantum: ⁊ min9 filij. Uerūm pſumit̄ culpa pr̄is ⁊ dn̄i ſi fili9 vl̄ ſeru9 dānū i eodē loco i quo hitat ſimul cū eis vt ptactū ē: videlicʒ qn̄ ꝓijcit ex̄ domū i qua ſimul habitāt. Similiter ⁊ dn̄s adminiſtrator ſeu rector locorum vr̄ in dubio culpoſus ex delictis commiſſis a ſecū habitantib9 officalibus ⁊ ſeruitoribus: dicto. §. cos. i auē. Et predicta faciūt ꝙ fauētes vſurarijs vl̄ etiā nō ꝓhibentes vſuras exerceri vel nō cōpellētes ipas reſtitui cū poſſint ⁊ habeāt ex officio: teneātur ad reſtitutionem: qꝺ ēt dr̄. j. vſura. 6. §. qd ꝺ regibus. Itē faciūt ꝙ abſcōdentes vl̄ non exhibentes iſtrumēta vl̄ publicas ſcripturas alioꝝ: vel cōes libros rōnū: teneāt ad itereſſe ptis maxime ſi ex officio ad hoc tenebant̄: vt notarij ⁊ iudices. C. de eden. l. is apud quē. Itē argentarij. i. cāpſores ⁊ facientes cōes rōnes. Et hec omnia probantur. ff. de edē. l. argentarij in prin°. ⁊. §. cuʒ autem.

Hucuſqʒ dictū ē q obligāt ad reſtitutōnem. Nūc dicēdum ē quātū teneant reſtituere. Et dico ꝙ qlibet tenet̄ reſtituē qcqd hʒ de aliēo ſiue qꝺ ad aliuʒ ſpectat ⁊ qcqd alii dʒ: ſiue ex ꝯtu vel q̄ſi: ſiue ex delicto vl̄ q̄ſi: ſiue ex teſtamēto vel ex q̄cūqʒ aliā cā honeſta. 14. q. 6. ſi res. ff. ꝺ iuſti. ⁊ iure. l. iuſticia. §. iuri pcepta. ſiue obliget̄ iur̄ nāli ⁊ ciuili ſiue nāli tm̄: ⁊ qn̄qʒ ēt obligat̄ ciui i tm̄: puta propter ſn̄iaʒ: vt. s̄. §. 9. ⁊ ſe. Item nō ſolum obligat̄ ad pncipale debitū: ſed ēt ad totū ꝯn̄s: videlʒ ad reſtitutionē rei cum fructib9: de quo. s̄. reſtitutio. i. §. 4 i additione. Et vtꝝ poſſit cōputare expēias factaſ i re: hr̄. s̄. reſtitutio. i. §. 5. cū additione. Itē tenet̄ ad oē itereſſe creditoris: de quo s̄. reſtitutio. i. §. 4 i additione. ꝟ. ad pdicoruʒ. Itē tenet̄ ad oē dānum nō ſolū quod ipſe dedit p ſe vel p aliū: ſʒ qꝺ ēt datū ē ab alijs occaſiōe ſui: ita ꝙ ſine ipſo ꝺiſilr̄ n̄ fuiſſʒ datum: de quo ſupra reſtō 3. i pn°. ⁊. §. i. cum additiōe. Tenet̄ ēt ad oē dānum datū a ſubditis ob ei9 negligētiam: de quo. s̄. §. xi. ꝟ. item ex omiſſione.

Cui autem facienda ſit reſtitutio. Diſtinguendum eſt: ꝙ aut inueniunt̄ creditores vel eorum heredes: aut nō: primo caſu aut obligatio eſt realis: ⁊ de hoc dictū eſt ſupra reſtitutio. i. §. i. i additione. vbi ſilr̄ dr̄ qn̄ aliqd receptū eſt ex turpi cā: aut obligatio eſt pſonalis. Et de hoc habes s̄. reſtitutio. 2. §. pſt. in additione 2 caſu qn̄ nō inueniunt̄ creditores vl̄ eoꝝ hēdes qd ſit agēdū: dictū ē s̄. reſtō. 6. i pn°. ⁊. §. i. cū additio e.

Qn̄ vero ſit reſtō faciēda: ꝺ hoc dcm̄ ē s̄. reſtō. i. in prin° in additione. Itē vbi debeat fieri: vide. s̄. reſtitutio. 6. in pn°. in additione. ꝟ. quo ad tcōm. A

R Eſtitutio octauo. ſ. q[bus] modis reſtituendi obligatio tollat̄ dicendum ꝙ quattuor modis pncipalr̄: videlicet abſolutione: ſolutione vl̄ q̄ſi: rei iteritu: ⁊ ceſſione.

Quo ad abſolutionē ſciēdū ē ꝙ ſufficit debitori ꝙ ſit abſolutus a creditore cui bonoꝝ ſuoꝝ nō eſt interdicta adminiſtratio: ſicut minoribus furioſis ⁊ ꝓdigis. Nā in re ꝓpria qlʒ ē moderator ⁊ arbit̄. C. mā. l. i re mādata. Et ſufficit ꝺbitori ſatiſfacere ſʒ volūtatē creditoris. l. inter cās. § abeſſe ff. mā. Nō tn̄ itelligitur ſatiſfeciſſe ſi vn9 ꝓmittit creditori ſoluē ꝓ debitore ēt de volūtate creditoris: ſʒ vterqʒ ē obligat9 niſi expſſe agat̄ vt nouet̄ obligatio ꝺ priore ꝺbitore i ꝓmiſſorē. C. ꝺ noua. l. fi. Et iſta abſolutio dʒ ꝓcedē de mera voluntate creditoris: alr̄ nō valet: vt. s̄. reſtitutio. i. §. pſt. cū additione. Et iꝺo i. c. q̄ʒq̄ʒ. ꝺ vſuris li. 6. dn̄s Pe. de ancha. dicit ſm Dy. ꝙ ad hoc ꝙ ꝓſit abſolutio ſeu remiſſio requiritur ꝙ pecunia ſit parata reſtitutiōi. i. ꝙ debitor ſit paratus ſatiſfacere ſʒ ꝙ obligat̄ ⁊ creditor ex mera volūtate remittat. Et ſi veraciter creditor ex liba volūtate remittit valʒ abſolutio: lʒ ēt debitor nō habuerit debitā diſpoſitionē ad reſtituendū: q2 i tranſlatiōe dn̄ij rerū ſeu circa ipſas res attendit pl9 voluntas dn̄i eaꝝ q̄ʒ alteri9: in Inſti. de fur. §. placuit: vbi dr̄ ꝙ accipiens rē alienā: lʒ puta-

uerit dñm non ꝑmiſſuꝝ ſi tñ ꝑmittat furtũ
nõ ꝯmittit nec ad reſtitutionẽ tenet: nec dñſ
põt petẽ obſtante ſibi ſua voluntate. ff. de
fur. l. int oẽs. §. plt. ſʒ tñ dbitoꝛ tenet d pctõ
ꝓpt malã intẽtionem: vt etiã põt colligi ſ.
reſtitutio. i. §. plt.

Sʒ nunqd ꝯſiliũ etiã vl'e põt remittere
qd debet ſingulari ꝑſone ꝯ ei9 volũtatẽ. R9
ſm Jnno. i. c. nr̃a. ex̃ de iniuri. ꝙ ſic ſi de-
betur iure ciuili tñ: vt ex ſtatuto vl' alio h9i
Secus ſi dbet iure nãli: qd põt intelligi ni
ſi ex cã. Ex cã enim ius ciuile pot ꝯ ius nãle:
vt notat id Jnno. i. c. q i eccliaꝝ. ex̃ de ꝯſti.
⁊ glo. i. l. fi. C. ſi ꝯ ius vl' vti. pub. vbi ẽt tenet
ꝙ publica vtilitas ſit iuſta cã vt tollat qd
alteri debetur ẽt iure nãli: de quo ẽt ſ. reſti-
tutio. 7. §. 9. v°. Sʒ vt melius. Et facit ad
multa ⁊ maxime in reſtitutione dãnoꝝ da-
toꝝ in bellis ciuilib9 vl' inter terrã ⁊ terrã iui
cẽ. Vtꝝ cõitates ſuꝑ h̃ is valeãt diſponẽ et
remittẽ. Et vr ꝙ ſic ſi publica ſuadet vtili-
tas: puta ne carerẽt cõmodo pacis. Verũ-
tñ quo caſu talis remiſſio fieret ex malicia
vl' ꝑtinacia aduerſarioꝝ: q2 nolunt damna
reſarcire nec iuri ſtare ſʒ poti9 bellare non
ꝓdeſſet i ꝯſciã illã extorquentibus vt ⁊ ꝓxi
me tactũ ẽ. Vñ tuti9 vr ⁊ ordiati9 ⁊ magne
vtilitatis ꝙ vniuerſitas vtriuſqꝫ ſexus ꝑ ꝓ
cedẽtes ſolẽnit ꝯuocetur ad ꝓdicationẽ vl'
alio ꝯgruo loco ⁊ tp̃e ⁊ ꝯpetẽti inuito ⁊ vn9
ꝓpõat ſi ꝑſone dicte vniuerſitatis iuicẽ ſeu
perſonis alteri9 vniuerſitatis cũ qb9 bellũ
habuerũt ſeu diſcordiã: ſpõte ⁊ libẽ remit-
tũt oẽm iniuriã dãnũ ⁊ itereſſe: ⁊ oẽ illud in
quo in ꝓteritũ vſqꝫ ad pñs ſibi obligarent
ꝓterqꝫ occaſione ꝯct9 vel q̃ſi ſeu relictoꝛuʒ
in vltima volũtate: cũ q̃dam tamen rõna
bili ⁊ pia modificatione: videlicet ꝙ icerta
plene remittãt: ita tñ ꝙ debitores qbus fit
remiſſio iux̃ cõmodam eoꝝ facultatez ſm
ꝯſcias eoꝝ de dictꝫ icertis erogent i pias cãſ.
Certa v° vſqꝫ ad aliquã ꝑuã q̃titatem ſil'r
remittãt: illa v° q ſũt maioris q̃titatꝫ ipotẽti-
b9 remittat. quouſqꝫ ꝯmode potuerũt reſtitu
ere: ita tñ ꝙ creditores non ſint i equali vel
maiori idigẽtia q̃ ipſi debitores. Certi v°
q pñt cõmode reſtituere reſtituãt. Et ſi qdẽ
ad ꝓdicta oẽs expꝛeſſe conſentiãt bene eſt.
Si vero aliqui diſſentiãt: quo ad illos non
valebit remiſſio. ff. de rei vẽ. l. q de tota. nec
ẽt quo ad eos q bonoꝝ ſuoꝝ adminiſtratõez
nõ hñt: vt ſũt minores ⁊ fatui ⁊ ſileſi niſi ſoꝛ
te manifeſta ⁊ reputabil' cã publice vtilitatis
aliud exigat. Pꝛopt hoc. n. ipſi rectores
vniuerſitatis remiſſionem facere poſſe vidẽ
tur vt ⁊ ꝓpoſitum eſt. Si aũt de aliqbus du-
bitat vtꝝ ꝯſẽſerint ꝓfigel ꝑ rectores cert9 ter
minus infra quẽ q nolũt ꝯſentire exꝓmant
clare intentionẽ ſuã cuidã ad hoc deputato
vt redigãt i ſcriptꝫ ⁊ mãifeſtẽt vniuerſitati vt
ſciat reſpectu quoꝝ nõ valet remiſſio: ⁊ qui
ifra terminũ nõ ꝯdixerit niſi rõnabili cã ex
cuſet: hri dʒ ꝓ ꝯſentiẽte: ar. c. 2. ex̃ de cõfeſ.
li. 6. vbi dr ꝙ nõ ridens poſitionibus poſt
admonitionẽ ſibi factã hr cõfeſſo. Et ſi pre
dicta diligẽt attendãt ⁊ negociũ bñ ducat:
exonerãt ꝯſcias a multiplicib9 ⁊ g̃uib9 one
ribus petẽdaꝝ idulgẽtiaꝝ ⁊ reſtitutionum
faciendarum. Vtꝝ aũt dñi q habuerũt iui-
cem guerrã poſſint ꝯpoſitionẽ vel remiſſio
nem facẽ de dãnis datis ſubditis eoꝝ: hẽs
ſ. bellũ. i. §. x. cũ additione.

Tollit ẽt obligatio ſolutõe vl' q̃ſi ſolutiõe
Et quo ſolutõez ad ſciẽdũ eſt ꝙ ſolutio dʒ
fieri cõgruo loco ⁊ tp̃e. C. de ſolu. l. obliga
tione. Jtẽ dʒ fieri rei que debetur. Alia. n. i
uito creditore ſolui ñ põt: i Jnſti. qb9 mo.
tol. obli. in pꝛin°. niſi res illa nõ poſſet ꝓſta
ri: tũc eni dʒ ſolui eſtimatio. ff. de cõdi. fur.
l. in re furtiua. Jtem reddi dʒ res nõ dete-
rioꝛata. l. 3. §. ſi reddita. ff. commo. Jbi
enim dr ꝙ nõ vr res reddita q deterioꝛata
redditur: immo ſi eſſet res furto vel ſimili
mõ ſublata dʒ reddi cũ oi melioꝛamento
quo melioꝛata ẽẽt ꝑ ipſũ male fidei poſſeſ-
ſoꝛem ac ſi eam melioꝛaſſet dominus. ff. de
condi. fur. l. ex argento vbi dicitur ſic ꝙ ſi
ex argento furtim ſublato fiant per furem
pocula ſeu vaſcula: fiet eſtimatio contra fu
rem: non ſimpliciter argenti ſed poculoꝛũ
lʒ ſint facta per furem. Jtem ſiquis furatuſ
eſt ſeruum puerum fit eſtimatio adoleſcen-
tis: lʒ creuerit apud furem ipſius ſumptu-
bus. Et hoc facit contra furantem anima-
lia: vt debeat illa reddere ſm maioꝛem eſti
mationem q̃ vnq̃ fuerint: dicta. l. ex ar-
gento. Et hoc in foꝛo iudiciali. Jn foꝛo ve-
ro penitentiali ſufficere videtur ꝙ reſtitua-
tur pꝛoximo omne intereſſe: vt ſupꝛa reſti-
tutio. i. §. 5. niſi ſecuta fuerit ſententia con-
tra debitoꝛem: vt ſupꝛa reſtitutio. 3. § fi. vel
niſi res ſic melioꝛata deuenerit legitime ad
manus dñi: tunc enim videt ꝙ nõ obliget
ẽt in foꝛo pniali ad reſtitutõez ſũptuũ in re

factoꝝ cũ ipſe debitoꝛ nõ poſſit ab eo pete
re. Nã dolo facit q̲ petit qḋ neceſſe hꝫ re
ſtituere: vt i. c. dolo. ex̃ de re. iur. li°. 6°. In
iudiciali ét foꝛo fallit qḋ dcm̃ ē quo ad bo
ne fidei poſſeſſoꝛé q̲ nó dꝫ remãere i dam
no ſꝫ ſolũ tenet iq̃tũ ē factus locupletioꝛ.
ff. de peti. hẽ. l. virũ. niſi reſpectu ꝓcij ꝓnci
palis qḋ nó pót repetere a dño rei quam
emit ab alio: vt s̃. reſtitutio. 4. §. fi. Qñ vo
cunia debet tũc non ſufficit ꝑté ſoluere: q̶ꝛ
ipſaꝫ creditoꝛ iuſte pót refutare. Nã ꝑticu
larĩ ſolutó ſolꝫ nó ꝑuo icómodo afficẽ cre
ditoꝛé. ff. famil. hercíſ. l. plane. niſi qñ ḋbi
toꝛ nó putaret ſꝫ pluſ debere q̃ꝫ qḋ offert.
Cogit. n. tũc creditoꝛ oblatũ accipere. ff. ſi
cer pe. l. q̲daꝫ eſtimauerũt. Ité aiaduerté
duꝫ ꝙ ſi ét alter ſoluit ꝓ debitoꝛe lꝫ inuito
libat eũ. Nã ignoráꝫ ꝛ iuiti ꝯditioné meli
oꝛé facere licet. ff. de nego. geſ. l. ſoluendo.
Qualiter aũt debet ſatiſfieri ꝓ vulnere vel
homicidio ſiue damno fame ſiue moꝛuꝫ:
dictũ ē s̃. reſtitutio. 7. §. 5. Ité ſi ꝓncipal vl
aliq̲s coꝝ q̲ tenet ſoluerit i totũ: vtꝝ ceteri
liberent ꝛ q̃lr: vide s̃. reſtitutó. 3. §. 2. cuꝫ ſe.

Quali ſolutióe vo fit ſatiſfactó qñ cre
ditoꝛ nó vult acceptare qḋ offert legitime
ꝯgruo loco ꝛ tpe ꝛ ſm modũ dcm̃ s̃. §. ꝓxi
mo. Tũc. n. ſi qḋ offert cóſignet ꝛ depóat
in ede ſacra vel apḋ aliũ quē iudex aditus
decreuerit: liberat debitoꝛ ac ſi ſoluiſſet:
dũmó tale depoſitũ nó reaccipiat. C. de ſo
lu. l. obſignatióe. ꝛ de vſurĩ. l. acceptam.
Sed q̲d ſi debitoꝛ nó pót ſoluere ſeu reſti
tuere: nũq̲d tenet petere a creditoꝛe veniaꝫ
ſeu dilationé. Rñ. videt ꝙ ſic: vt. s̃. reſtitu
tio. 2. §. ꝑ°. Sꝫ dic lati° ſꝫ glo. Ray. ꝛ i ſũ.
li. 2. ti. 5. q. 24. ꝙ dãnificans ꝓximũ tenet
petere veniá ꝑ ſeipſꝫ ſi pót ꝛ audet: vel ſi ñ
audet ꝑ iterpoſitá ꝑſóaꝫ: q̃ debet ſubticere
nom̃ ꝛ circũſtãtias ꝑſone ꝓ qua intcedit ſi
timeat ꝑiculũ ſeu ſcádalũ. Offédens. n. dꝫ
recóciliari offéſo: Math. 5. Sꝫ ſi ille q̲ dá
nificat° ē neſcit hoc nec ſciuit: lꝫ ſit tuti° pe
tere véiaꝫ mó ꝓdcó qñ ſatiſfacere nó pót:
non tñ tenet: q̶ꝛ nó ē i moꝛa i hoc caſu quo
ad diuinũ iudiciũ. Hoc ét obſuáduꝫ cre
do eé, vbi aliq̲s debitoꝛ ē alterius ex ꝯtcu
vel q̃ſi ꝯtcu. Et ſilr diſtiguédũ ē hoc ét ob
ſuáduꝫ in regularib° q̲ recolũt ſe eé debi
toreſ alicui ex eo qḋ fecerũt i ſeclo. hec ibi.
Puto ꝙ quádo aliq̲s dánificauit ꝓximũ
ꝛ ſcitur a dánificato ꝑſona dánificãs: ſemꝑ
q̃tũ pót fieri dꝫ recõciliari ꝓxim°: Mat
th. 5. Et hoc petédo véiaꝫ vel q̲buſcũq̲ꝫ a
lijs licitis modis ꝑ ſe vel ꝑ mediá ꝑſonaꝫ
ſm ꝙ pót ſine ꝑiculo fieri: vt ꝛ dicit glo.
Ray. ét p° ſatiſfactióeꝫ dãni. Petere vo
dilatióeꝫ vel remiſſióeꝫ debiti: ſilr puto ꝙ
ſit neceſſe in q̃tũ ꝑtineat ad recóciliatióeꝫ
ꝓximi cũ ꝓdictis circũſtãtijs iq̃tuꝫ poſſit
cómode ꝛ ſine ſcádalo fieri: Alis credo ꝙ
ſit de cõſilio: nó aũt de neceſſitate quo ad i
potétes ſatiſfacẽ: q̶ꝛ ſatis ipſa ipotétia excu
ſát. ff. ḋ re. iur. l. ipoſſibliũ. ꝛ. 14. q. 6. ſi reſ.

Rei interitu tollit ét obligatio: de quo
aliq̲d dcm̃ ē. s̃. reſtitutio. 1. §. 7. Sꝫ latius
diſtinguédũ ē ꝙ aut q̲s obligat in gnẽ aut
in ſpé. Si in gnẽ: puta q̶ꝛ dꝫ aliquá q̃ꝫtita
teꝫ vel boué vel aſinuꝫ ſeu aliud aial: non
h° vel illḋ: ſꝫ in gnẽ: té lꝫ oés res debitoꝛis
ꝑeant igne vl alio mó tam̃ remãet obliga
tus. l. incédiũ. C. ſi cer. pe. vbi dr̃ ꝙ incédi
um rerꝫ debitoꝛis nó liberat ipſꝫ ab ere ali
eno. Et ē ratio q̶ꝛ hoc caſu nó aliq̃ res ſed
ꝑſóa ipſa ē obligata. Et q̃ſi vulgariter apḋ
ipſos iuriſtas dr̃: Genus ꝑire nó pót ꝓpt
qḋ in gnẽ obligatus rei interitu nó libatur
dicta. l. incédiũ. Quod vm eſt niſi ꝓcedẽt
obſignatio debite fcã q̃ hꝫ locũ ſolutóiſ: de
quo. s̃. §. 4. Qñ aũt debitoꝛ obligat in ſpé
puta ad hác ré vel ad illá: ſemꝑ liberat rei
interitu: niſi fuerit in moꝛa vel niſi cauſa
uerit interitũ. ff. de verboꝝ obli. l. ſi ex lega
ti cauſa. vbi dr̃ ꝙ debẽs hominem ex lega
to vel ꝓmiſſione ꝛ moꝛiat añq̃ꝫ petatur ab
ipſo: liberatur niſi ipſm occiderit. In moꝛa
aũt ſemꝑ intelligitur obligat° ex delicto. ff.
de ꝯd. fur. l. in re furtiua. §. 1. Si vero quis
obligatur ex ꝯtcu: aut eſt adiectũ tꝑs: aut
nó. ꝑ° caſu tꝑe tráſacto ſtatim debitoꝛ eſt i
moꝛa: q̶ꝛ tꝑs interpellat ét ſi admonit° nó
fuerit. vt. l. magná. C. de ꝯhen. et cómit. ſti
pu. ꝛ in. c. fi. ex̃ de loca. Et aduerte licꝫ iuſta
cá ſubſiſtéte excuſet ſi nó ipleat tꝑe ꝓmiſ
ſo: tamé ſi nó implet q̃ꝫcitt° pót poſt defi
ciéteꝫ cám impediméti intelligitur i moꝛa
ff. de arb. l. celſus. §. 1. vbi dr̃ ꝙ iuſſus ab
arbitro vt det certo die excuſat ſi illo die
fuerit ipeditus dũmodo ceſſante iuſto im
pediméto det q̃ꝫcitius pót. Ad idem ex̃ de
dolo ꝛ ꝯtu. cũ dilecti. vbi iuſſus venire ad
papá nó excuſatur lꝫ fuerit impedit° tꝑe
ꝯſtituto ſi poſtea ceſſante impediméto nó
venit. 2° caſu qñ tempus non eſt adiectum

nō dꝛ debitoꝛ in moꝛa niſi cū fuerit iterpel
lat⁹ vel ab eo debitū petitū: dcā. l. ſi ex lega
ti. Et iſta iterpellatio dʒ fieri ꝯgruo loco ꝛ
tpe. ff. ď vbo. ob. l. ꝯtinu⁹. §. cū ita. vbi dꝛ
ꝙ a ꝓmittēte dare ephesi nō pōt peti anteq̃
illuc potuerit accedē qñ ꝓmiſſoꝛ eſt rome
Sʒ qd qñ qs obligaꝛ qꝛ hʒ rē alienaʒ
nideo vꝛ ideʒ ꝙ qñ qs obligatur ex ꝯctu
ad ſpēʒ: ꝑ dcāʒ. l. ſi ex legati. ff. ď vbo. ob.
videlicet ꝙ nō ſit in moꝛa ante iterpellatio
nē: ꝛ hoc qñ habuit a ꝑncipio rem bōa fi
de: alꝛ obligareꝛ ex delicto ꝛ eēt ſꝑ in moꝛa
vt in ꝓximo. §. ꝑdcm̄ eſt. Sʒ ſi a pꝛincipio
habuit bonā fidē non vꝛ in moꝛa ante iter
pellationē: qꝛ dcā. l. ſi ex legati. loqtur etiā
in legato in quo debeꝛ res aliēa. Sʒ pōt di
ci ꝙ ſaltē de iure dino ꝛ canonico ꝛ in foꝛo
penitētiali qñcūq; hūerit ſciam rei aliene
ꝛ nō reddat q̃cūq⁹ pōt dicaꝛ in moꝛa: qa
ꝯſtituiꝛ in mala fide: eꝫ de pꝛeſcrip. c. fi. Et
in mala fide ñ licʒ vel ꝑ momētū moꝛari:
qꝛ oē qď nō eſt ex fide pctm̄ ē: dcō. c. fi. Et
qcqd fit ꝯ ꝯſciam edificat ad gahēnā: eꝫ
de ſimo. c. ꝑ tuas. 2. Nā ꝛ ſi teneꝛ qs idica
re dño rē ſuā etiā qñ ali⁹ hʒ ne ipſaʒ ꝑdat:
eꝫ de fur. q cū fure. q̃to magis teneꝛ idica
re ꝛ dare qñ ipſe hʒ ꝛ ſcit dñm ei⁹: ꝑſertiʒ
q̃ndo dñs rei ipedireꝛ ab iterpellatōe vel
petitōe ꝑꝑ pauptatē vel aliā cāʒ. niſi foꝛte
poſſeſſoꝛ hūerit iuſtā cāʒ retinēdi ꝑꝑ. l. ſū
ptus quos in re bona fide fecit. ff. de fur. l.
ſi is q rē ꝯmodaſſet. vꝉ ſi iuſto erroꝛe puta
uerit rē ſuā: quo caſu ēt ꝑ petitionē nō ꝯſti
tuiꝛ in moꝛa. ff. de peti. heredi. l. illď. Iteʒ
aduertēdū ꝙ ante iteritū rei moꝛa ſꝑ pur
gari pōt. Purgatio āt dʒ fieri ꝑ oblatōeʒ
rei itegre ꝛ q̃litatis nō viciate: ꝛ ꝯgruo lo
co ꝛ tpe: vt. ſ. §. 4. Itē nō ꝙ ſꝑ vltia moꝛa
nocet. ff. de peri. ꝛ cōmo. rei ven. l. illď vbi
dꝛ ꝙ ſi vēditoꝛ fuit in moꝛa dādi vinū ven
ditū: ꝛ ex inde obtulerit ꝛ ēptoꝛ fuit in mo
ra recipiēdi: moꝛa nocet ēptoꝛi ꝛ nō vēdi
toꝛi. ꝛ idē ecōtra eſſet: qꝛ vt ibi ꝯcludiꝛ ſem
per vltima moꝛa nocet.
Sed an moꝛoſus teneatur de re per
dita ſi eodē mō fuiſſet ꝑitura apud eū cui
debebaꝛ. R. Vꝛ ꝙ nō ſi ex ꝯtractu debebaꝛ
ff. ad. l. rhodi. ď iac. l. fi. §. fi. vbi dꝛ ꝙ ſi nau
ta cū ſciret dominū nolle poſuit res i naui
deterioꝛi q̃ ꝯuenerat ꝛ periérit: teneꝛ: niſi
foꝛte ꝛ illa nauis melioꝛ in qua erāt ponen
de ſimul perierit. Lʒ eni nauta derelique
rit qꝛ fecit ꝯtra ꝯuēta: ex quo tamē dñs ꝑꝑ
hoc nō eſt dānificat⁹ cū res oīo ꝑitur erāt
nō teneꝛ. Sʒ ſi reſ debaꝛ ex delicto vꝫ ꝯclu
di cōiter ꝑ iuriſtas ꝙ teneꝛ. ꝑ. l. iuito. ff. de
vi ꝛ vi ar. vbi dꝛ ꝙ ſi res pereat caſu foꝛtu
ito: teneꝛ q eā abſtulit etiaʒ ſi res ꝑeat ſine
ſua culpa: qꝛ a ꝑncipio fuit in moꝛa. Ideʒ
ꝓbaꝛ e. ti. l. j. §. rectiſſime. Sʒ aduertēdū
ꝙ aliď eſt dicere etiā ſi reſ eēnt apď credito
rē eodē mō ꝑiture: ꝛ aliď etiā ſi perēūt ſine
culpa debitoꝛis. Pōt. n. eē ꝙ lʒ culpa de
bitoꝛis nō iteruenerit: nō tamē fuiſſet apď
creditoꝛē eodē mō ꝑiture: imo etiā ꝯſide
raꝛ qꝛ foꝛte anteq̃ ꝑijſſent creditoꝛ vēdere
potuiſſet. Iō ďbitoꝛ teneꝛ etiā ſi fuiſſet apď
creditoꝛē ꝑiture. l. cū res. §. fi. ff. de lega. ꝓ
mo. vbi dꝛ ꝙ ſi fūd⁹ legat⁹ ꝑeat caſuale: ta
men debitoꝛ teneꝛ qꝛ legatari⁹ potuit vēde
re. Idē dꝛ in. l. itē ſi ďberatū. §. fi. ff. de rei
ven. ꝛ hoc in dubio ſuareꝛ ꝑ hec iura. Sʒ
ſi oīo appereret ꝙ creditoꝛ nō potuiſſet eas
vēdere vel ex eis vtilitatē aliq̃ hꝛe ante ꝑ
ditionē: vt in reb⁹ in naui poſitis de qbus
dcm̄ eſt: nullo mō teneꝛ reſpectu itereſſe cū
nullū ſit: ꝛ delictū alꝛ puniꝛ penis legali
b⁹. Et ſic ꝑnt ꝯcoꝛdari opiniones vt debi
toꝛ moꝛoſus teneaꝛ etiā ſi res eodē mō fuiſ
ſent apď creditoꝛē ꝑiture nō tm̄ in delicto:
ſed etiā in alijs obligatōib⁹: dcā. l. cuʒ res
niſi oīo appeat ꝙ creditoꝛ eā nō potuit ven
dere vel aliā vtilitatē ex ea capere ante illi⁹
ꝑditioneʒ. Nec fiat quo ad hoc dria inter
delicta ꝛ ꝯctus: ꝛ maxīe in foꝛo ꝑniali: vbi
regulariter ꝯſideraꝛ ſolum intereſſe ꝛ non
pena: vt notat glo. 12. q. 2. fraternitas.
Ceſſione quoq; obligatio tolliꝛ: qꝛ
q̃do aliquis eſt impotens ſoluere: non ď
bʒ carcerari vel alijs penis ſubijci: ſed bo
noꝝ ceſſione pōt a debito pecuniario libe
ri. C. qui bo. ce. poſ. l. j. ꝛ notat glo. eꝫ de
ſolu. c. odoardus. vbi dicitur etiā ꝙ impo
tens ſoluere nō debet excōicari pꝛopter ď
bitum: imo ſi fuerit excōmunicatus debʒ
ſine difficultate abſolui recepta idōea cau
tione ſatiſfaciendi ſi ad pinguioꝛem foꝛtu
nam venerit. Sed ſciendum eſt ꝙ nemo
poteſt liberari per ceſſionem niſi pꝛimo in
iudicio vel extra agnouerit debitum vel
fuerit condemnatus. Non enim poteſt di
cere: nihil debeo: ſed ſi deberem cedo bo
nis ꝛ non poteſ a me petere. ff. de ceſ. bo. l.
penul. Poteſt aūt qs cedere nō tm̄ ꝑntia

C

liter:ſed etiam per nunciũ ꝛ per epiſtolã
ff.e.l.fi. Et eſt effect⁹ ceſſionis vt nõ poſſit
cedẽs poſtea ꝯueniri niſi inq̃tũ facẽ põt.
ff.e.l.is q. Et intelligit facẽ poſſe deducto
ne egeat. Regulare eſt.n.vt quotiẽs qs nõ
põt ꝯueniri niſi inquãtũ facẽ põt ex benefi
cio legis itelligr̃ deducto ne egeat.ff.de re.
iuris.l.in condemnatione.

Sʒ nũqd cedẽs d̃eat cauere de ſoluẽ
do ſi ad piguiorẽ fõtunã puenerit. Rñ. Uĩ
ꝙ ſic:extra de ſolu.odoard⁹.ꝓut ibi vĩ in
telligẽ glo.ꝙ ille tex.loq̃l i cedẽte. Sʒ cẽte
tex.ille vĩ ſimplr̃ loq̃ in eo q̃ pp̃ ipotẽtiam
nõ põt ſoluere vt nõ excõicet:ꝛ ſi fuerit ex
cõicat⁹abſoluat cũ cautõe ꝙ ſoluat cũ po
tuerit:nec aliđ dicit de ceſſiõe. Unĩ nõ vide
tur ꝙ cedẽs teneat cauẽ:qꝛ iure cautũ non
reperit vt memi. Et põt dici ꝙ ibi glo.non
aſſerit ꝙ tex.ille loq̃tur in cedẽte:ſʒ ꝙ ibi i
teruenĩũt aliq̃ ſilia cedẽti: videlicʒ đbiti re
cognitio ꝛ nõ plena ſolutio.ſ.quouſqʒ ſol
uere poſſit:que oĩa occurrũt in cedente vt
preoſtenſum eſt.

Itẽ an cedẽs d̃eat pati aliquã penaʒ
Rñ.nõ:nec carcerẽ nec aliquẽ cruciatũ cor
poralẽ ſeu vituperiũ. C.q̃ bo.ce.poſſ.l.fi.i
pñ. Et iõ valde repꝛehẽdẽde ſũt ꝯſuetudi
nes aliquaꝝ ciuitatũ ꝛ terraꝝ q̃b⁹ paupes
bonis cedẽtes aliq̃ẽ cruciatũ ſeu vitupa
tionẽ patiũtur. Nã iſta ẽ q̃dã fruſtratoria
ꝛ irratõabilis ꝛ inhumana ſeuitia:vt dicit
Aug⁹.14.q.6.ſi res. Et iõ nulla cõſuetudĩ
ne vl' lege põt firmari. Nã lex dʒ eſſe iuſta
ꝛ ſancta:diſ.4.c.erit autem.

Sʒ nũqd cedẽti tollẽtur oĩa bõa. Rñ
Nec p̱ ceſſionẽ nec per q̃ʒcũqʒ aliã exactõ
nẽ debitori auferẽda ſũt veſtimẽta a dorſo
ſeu a lecto ꝛ q̃b⁹neceſſario vtĩt ipſe ꝛ fami
lia ei⁹. Unĩ Exo.22. dĩ:Si pign⁹a ꝓximo
tuo acceperis:veſtimẽtũ ei⁹ante ſoliſ occa
ſũ redde ei. Ipſũ eſt eni ſolũ quo opitur in
dumẽtũ carnis ei⁹:nec hʒ aliđ in quo dor
miat. Si clamauerit ad me exaudiã eũ:qꝛ
miſericors ſũ. Et ex his ꝯſtat ꝙ officialeſ ꝛ
exactores in talib⁹ nõ debẽt facere exactio
nes:qꝛ ꝯ̃ legẽ dei eſt. Iõ grauiẽ peccãt ꝛ te
nenĩ ꝓxio ſatiſfacẽ ſi ꝯ̃faciũt. Et iſtđ ceſſio
niſ remediũ vĩ de melioꝛib⁹ qđ dari poſſit
hiſ q̃.ſ̃.modũ ſũt obligati:ſicut ſũt tyrãni
capitanei:ꝛ ſtipẽdarij:qꝛ poſtea licite pñt
retinẽ ſufficiẽtia ſibi ꝛ familie ſue:licʒ eẽnt
in imẽſũ obligati. Sed ex ide.ſ̃.tenenĩ ad

reſtitutõeʒ ẜm eoꝝ ꝯmodã facultatẽ:vt.ſ̃.
§.6. Et ſi q̃dẽ ſũt creditores certi ceſſio dʒ
fieri in manib⁹ eoꝝ:vt pʒ.ſ̃.§.6. alĩs cuʒ ſit
reſtitutõ faciẽda paupib⁹ quoꝝ ꝓuiſio p̱
tinet ad epm̃:vt.ſ̃.reſtitutio.9.§.pͥmo ceſ
ſio fiet in manibus epiſcopi.

Quid ſi debitor velit poti⁹ q̃nquẽna
les iducias q̃ʒ cedẽ bonis:ꝛ creditores iuſ
cem diſcordãt. Rñ. Attẽdẽda eſt ſnĩa maio
ris p̱tis creditoꝝ:nõ nũero p̱ſonarũ:ſʒ q̃n
titate debiti:ꝛ ſi i oĩb⁹ ſunt eq̃les attenditur
ſnĩa hũanior:videlicet ꝯcedẽtiũ iducias. C.
qui bo.cede.poſſ.l.fi. De quo etiã.ſ̃.reſti
tutio.2.§.2. Sed in.l.maiorẽ.ff.de pac.vĩ
ꝙ pͥmo ꝯſidereĩ dignitas creditoꝝ q̃ʒ hũa
nior ſnĩa. Põt dici ꝙ quo ad hoc iſti ſunt
digniores qui in hũaniorẽ p̱tem declinãt.
Iõ i d̃cã.l.fi.ñ fit mẽtio de dignitate. Nã
neqʒ facultates neqʒ dignitas ita ſufficiẽs
eſt ad fidẽ ſicut bõa electio ꝛ benigni mo
res.ff.de tuto.ꝛ curato.l.ſcire opʒ.§.cum
religs. Et ita itelligitur d̃cã.l.maiorẽ.vt ſẽ
tentia dignioꝝ pͥferaĩ niſi inueniaĩ valde in
humana. Sed ſatis vĩ ihumana q̃ñ vult đ
bitorẽ poti⁹ oĩb⁹ bonis expoliare q̃ʒ quin
q̃ẽnales pͥbere iduciaſ:dicta.l.fi.C.q̃ bo.
cede.poſſũt. Sec⁹ in in remiſſione p̱tis de
biti:de qua loq̃tur d̃cã.l.maiorẽ.qꝛ eſt ma
ius pͥiudiciũ q̃ʒ ſolã ꝯcedere dilatõem. Iõ
quo ad illđ ñ vĩ ſnĩa eoꝝ tã ihũana. Poſ
ſet tamẽ eſſe tãta pauptas debitoriſ ꝛ facul
tas creditoris ꝙ in hoc quoqʒ depꝛehẽde
retur magna ihũanitas eoꝝ:ꝛ ſic d̃ẽret pꝛe
ferrirẽt tũc ſnĩa benignioꝝ poti⁹ q̃ʒ dignio
rum vel ditiorũ:qꝛ neqʒ facultates ꝛc̃.d̃cã
l.ſcire.maxĩe cũ in caſu neceſſitatiſ poſſint
paupes cogẽ diuites ad ſibi ſubueniẽduʒ
vt nõt glo.47.di ſicut hi. Et ẜm pͥdcã põt
telligi mñ d̃cẽ.l.fi.ꝛ.l.maiorẽ.qꝛ benigni⁹
leges iterpꝛetãde ſũt quo volũtas eaꝝ ẜue
tur.ff.de.legi.l.benigni⁹. Itẽ in d̃cã.l.ma
iorẽ.cũ aliq̃b⁹ſeq̃ntib⁹:necnõ cũ.l.iuri gẽ
ciũ.§.fi.pʒ ꝙ maior p̱s creditoꝝ hita ꝯpu
tatiõe maioritatis ẜʒ modũ pͥdcm̃ põt re
mittere p̱tẽ debiti ex cã:vʒ q̃ñ debitor nõ ẽ
ſoluẽdo. Nã hoc venit in vtilitatẽ oĩuʒ:vt
dicit ibi glo.qꝛ forte nihil hẽrent ſi nõ fie
ret remiſſio. Põt addi p̱ pͥdcã:vel etiã qꝛ
q̃ñqʒ poſſent in ꝯſpectu dei vel hoium repͥ
hendi de crudelitate qđ pet⁹ eſt:qꝛ quã cõ
mutatõeʒ dabit hõ ꝓ aĩa ſua: Matth.16.
Et pͥdcã faciũt an ciuitas vel maior p̱s cõi

tatis poſſit remittere dãna ciuitatis ſue: de quo. ſ. §. 2.

Sʒ an obligat⁹ ex maleficio vt ex fur/to vel rapina poſſit liberari ceſſióe. Rñ. vʒ ꝙ nó de iure ciuili: ſʒ loco pecunie quá nó pót ſoluere ſuſtineat pẽná corpalé. l. fi. ff. de in ius vocá. vbi dʒ ꝙ libert⁹ q ſine venia. i. licẽtia iudicis vocauit patronũ in ius inci dit i penã qnquagita aureoꝝ quã ſi ñ pót ſoluer̃ luit. i. ſoluit in corpe: ⁊ hoc vʒ poni ꝓ gñali regula in oi caſu quo aliqd debet̃ ex delicto. l. j. §. ⁊ gñalr. ff. ꝺ penis. Et hoc idẽ vʒ ſentire ſentire glo. etiá de iure canói co. i. c. nó ſatis. 86. di. Et idẽ in. c. ſi reſ. 14. q. 6. Pro quo vʒ facẽ qꝺ ibi dicit tex. vıꝺ licet peccati quo res male ablata eſt penaſ luit. Sʒ hoc vʒ exp̃ſſe ibi reprobari vbi dʒ ꝙ nó dʒ fruſtra hó ſeuire in hoiẽʒ ꝑ penã corpalé qñ nó pót ſoluẽ. Et loqtur etiá qñ qs obligat̃ ex delicto vt ibi pʒ. Poſſet tñ dici ꝙ ſi agit̃ róe ꝯmodi ꝑuati: vt cũ qs pe tit ré ſibi furto: vel in alio mó ſublatá vl' ẽt penã ex maleficio: ⁊ ꝯuent⁹ debitor non ſit ſoluẽdo: ſatis liberet̃ ceſſióe: ne fruſtra hó in hoiem ſeuiat: vt ibi dʒ. Si ſi ageret̃ ꝺ pu blico cõmodo: puta qa fierʒ accuſatio de maleficio: vel iudex ex offó ad illũ punien dũ ꝓcedẽt tũc bñ ſi nó pót ſoluẽ in ere luit in corpe. Et ita itelligit̃ glo. in ꝑdcis locis. Ná publice vtilitatis itereſt vt delicta ñ re maneát ipunita: ex̃ ꝺ ſen. excó. vt fame. ne facilitas venie icentiuũ tribuat delinq̃ndi 23. q. 4. eſt iniuſta. B

R Eſuſcitatus. Poſito ꝙ a liqs reſuſci/tarct̃ q̃ ſacra eẽnt ab eo iteráda vi/de ifra ſacr̃m. §. 5. De ſamuele reſuſcitato vide infra ſortilegiũ. j. §. 7. in fi.

Euelatio. Qñ excóicató ſit ꝯ eũ vel eos q ſci unt furtũ niſi reuelẽt cui tenẽtur re uelare. Rñ. ſm Hoſt. Nó tenẽtur reuelar̃ dánũ paſſo ſʒ ꝑlato eccleſie. 35. q. 6. eps in ſynodo. Sʒ neqʒ illi reuelare publice dʒ ſi ſol⁹ reuelator ſcit: vt. ſ. crimẽ. §. 3. vtrũ ali/qs teneat̃ reuelare credita vel debita ſibi i ſecreto ꝯmiſſa: vide. ſ. ꝯfeſſióis celatio. §. pe. ⁊ in eo. c. multa de reuelatióe ꝯfeſſióis Utrum familia ſiue ſubditi teneant̃ reuela re domino eum qui ſibi damnum fecit: vi de. ſ. familia. §. fi.

Igor. Uide. ſ. ius. §. primo.

R Ixa. Utrũ ſit mõtale pctm. Rñ. ſm Tho. ſcꝺa ſcꝺe. q. 41. Sicut ꝯtẽtio iportat q̃ſdá ꝯdictio nẽ in ꝟbis: ita rixa dič quádá inuaſioné ſcis Uñ ſr illꝺ Gal. 5. vbi rixa pói̇t iter opa car nis dič glo. ꝙ rixe ſt qñ ex ira aliq inicẽ ſe ꝑ cutiũt. Et ió rixa vʒ quoddá ꝑuatũ belluʒ qꝺ iter ꝑuatas ꝑſonas agit̃ nó ex aliq̃ pu/blica auctoritate: ſʒ magis ex iordiata vo/lũtate. Et ió rixa ſp iportat pctm̃. Et i eo q dẽ q alterũ inadit iniuſte eſt mortale pctm̃ In eo át q ſe defẽdit pót eẽ ſine pctó: ⁊ qñ qʒ cũ vẽiali: qñqʒ ẽt cũ mortali ſm diuerſũ moduʒ defẽdẽdi. Ná ſi ſolo aio repellẽdi iniuriá: ⁊ cũ debita moderatióe ſe defẽdit nó eſt pctm̃ nec pót ꝓp̃e dici rixa ex pte ei⁹ Si ꝟo cũ aio vidicte vel odij: vel cũ exceſ/ſu debite moderatóis ſe defẽdat ſp é pctm̃ ſʒ veniale qdẽ qñ aliqs mot⁹ odij: vel vidi cte ſe imiſcet: vel cũ ró. A .i. hó ex delibe ratióe róis: vt pót colligi ex dictis eiuſdeʒ Tho. B nó multũ excedit moderatá de fẽſioné. Mortale aũt qñ obſtiato aio ꝯ ag gredienté iſurgit ad eũ occidẽdũ vel g̃uit̃ ledẽdũ. A Jo i ſũ. li°3. ti. 34. q. 227. B

S Acerdos. Qualr ſacerdo/tes dicátur ligar̃ ⁊ ſoluẽ. Rñ. ſm Ray. Trib⁹ mõis ꝑ°ligát ⁊ ſoluũt. i. oñdũt aliqué ligatũ vel ſolutũ eẽ a deo. Uñ Luce. 17. dñs leproſos ꝑus ipe ꝑ ſe mũdauit: deide ad ſacerdotes miſit quoꝝ iudicio oñderent mũdari. Iteʒ Laçarũ ꝑus ſuſcitauit: deide mádauit di/ſcipulis ſuſcitatũ ſoluẽ: Joh. xi. Ná ⁊ ſiqs apꝺ deũ ſolut⁹ ſit: tñ i facie eccl'ie nó abſo/lut⁹ hʒ niſi ꝑ iudiciũ ſacẽdotis: de pe. di. i. q̃tulʒ. 2° ligát cũ ſatiſfactioné pẽitẽtib⁹ ipo nũt: vl' ſoluũt cũ de ea aliqd dimittũt: vl ꝑ eá purgatos ad ſacroꝝ cóioné admittũt: ꝺ pe. di. i. multiplex. 3° ꝑ excóicatóeʒ vl' abſo/lutioné: de q̃ ſatis dcm̃: ⁊. ſ. excóicató: ⁊. ſ. abſolutio. Similia habes. ſ. clauis. §. vi. A ⁊ ibi de hoc dictum eſt. B

Utrũ quẽcũqʒ ſacẽdos ligat vel ſoluit liget vl' ſoluat de⁹. Rñ° ſm Ray. Illa aucto ritas: qꝺcũqʒ ligaueris ſr trá ⁊ ſolueris ⁊c. ñ ſimplr itelligẽda é: ſʒ tñ demũ cũ ſacẽdos iu ſte ligat l' ſoluit. Ná iudiciũ triplex é. ꝑᵐ é ꝺi q°. ſ. de⁹ mũdat aiaʒ i ꝯtritóeʒ. Scꝺm é ſacerdotis qui auc̃te clauiũ ligat vl' ſoluit. Tertium eſt iudicium curie celeſtis. ſ. ap/probantis. Itaqʒ quodcũqʒ ligaueris ⁊c. exponitur ſic: Juſte vel claue non errante

erit ligatū ꝛ ī celis.ſ.p approbationē.xj.
q.3.nūc vera.ꝛ.24.q.i.manet. A Idē in
ſum.li.3.ti.34.q.178. B De mā̄ia hac
ſ.penitentia.2.ꝛ.ſ.confeſſio.3.

Que ſūt ptinētia ad offm̄ ſacerdotis.
R̄n. Principale eoꝝ offm̄ ē miſſā celebra
re ſeu euchariſtiā ꝯſecrare:vt.ſ. euchari
ſtia.3.§.2. Et pter hec ēt vt pōit Ray. pn̄t
baptiçare pdicare:pn̄ias dare:ppl'oqꝫ da
re ſimplicē bn̄dictionē:diſ.95.ecce.Sꝫ tn̄
cū celebrāt pn̄te ep̄o debēt ei inuere vt bn̄
dicat ſi velit:ꝛ ſi nolit bn̄dicat p ſe.i. Dico
cū benedictione ſine alia ſolēnitate:ꝛ ſic lo
gtur dictū.c.ecce. Et ō hoc.ſ.bn̄dictō. A
Et ibi de hoc plenꝰ ī additione. B Iteꝫ
ſacerdos hꝫ ꝯferre īfirmis extremā vnctio
nē.95.di §.ſꝫ ꝛ illō. Vn̄ Iac.vlt. Infirma
tur qs ī vob.ꝛc̄. Itē pōt ī neceſſitate.ſ.ab
ſēte ep̄o:recōciliare ſolēnit' penitētē.26.q.
6.c.vlti. Alis nō.26.q.6.c.i. A Lꝫ pdcā
ptineāt ad offm̄ ſacerdotale nō tn̄ oēs ſa
cerdotes pn̄t pdicare:ſꝫ ſolū q ad hoc offi
ciū fuerit īſtituti:ex̄ de hē.cū ex iniuncto.
Itē nec ſacr̄a miſtrare:niſi qbꝰ data ē cu
ra aiaꝝ:vel qbꝰ cōmiſſū ē ab hn̄tibꝰ curaꝫ
vt in cle.religioſi.de pˀuile. B Sacerdo
tal's ordo libat a fortuna ſuili vl' aſcripti
cia:vt.ſ.ordo.i.§.an̄ pl't. Ad mām quoqꝫ
ſacerdotis ſac.ſ.euchariſtia.3.ꝛ.ſ.cōica
re.ꝛ.ſ.ꝯfeſſio.3. Itē ꝯfeſſionis celatō. Itē
ꝯfeſſor.i.ꝛ.2. Itē miſſa. Itē ordo.cū oibꝰ
ibi tractatis. Item penitētia.2.

S Acramētū qd ē. R̄n. q̄tu
or diffinitiōes
īueniunt. Vna ē mgr̄i ſniaꝝ ſic: Sacr̄m ē
ſacre rei ſignū. Altera ē Aug'. de doctrina
xp̄iana. Sacr̄m ē inuiſibil' gr̄e viſibilis for
ma. Et huic addit mgr̄ ſniaꝝ ſic: vt eiꝰ ſili
tudinē gerat ꝛ cā exiſtat. Tertia ē eiuſdem
Aug'. Sacr̄m ē illud ī quo ſub tegumēto
reꝝ viſibiliū diuina vtꝰ ſecretiꝰ ſalutē opa
tur. Quarta eſt Hug'. de ſcō victore in li
bro de ſacramētis ſic: Sacr̄m ē mā̄le elemē
tū extrinſecꝰ oculis ſuppoſitū:ex īſtitutiōe
ſignās ex ſilitudine repſentās ex ſcificatio
ne aliquā inuiſibilē gratia cōferens. Et ſꝫ
Tho. ꝛ Pe.in.4.di.i.in ſacramētis aliō
eſt ſacramentū tn̄:vt ē in baptiſmo ablu
tio ſub forma vboꝝ:aliud ē ſacramētuꝫ ꝛ
res ſacramēti:vt ī baptiſmo caract. terti
um qō ē res ꝛ nō ſacramētū:vt gratia ſiū
vltimꝰ effectus ſacramēti. A Idē ī ſum.
li.3.ti.24.q.i. Et idē eſt ſacramentū ꝛ res
qō ſignū ꝛ ſignatū:cū ſacramētū ſit ſacre
rei ſignū:vt p ꝯtractū ē. B Et qdē de ſub
ſtantia cuiuſlibet ſacramēti noue legis ne
ceſſario ſūt tria.ſ.materia:vt elemētū.for
ma.ſ.vbi.ꝛ intētio miniſtri copulās for
mā materie. Nā ſm Aug. accedit vbū ad
elemētū ꝛ fit ſacr̄m.i.q.i.detrahe. A Re
qritur ēt intētio ſacr̄m inſtituētis.ſ.xp̄i.vt
ſ.euchariſtia.i.§.7.in additione. B

Que ſūt ſacramēta neceſſitat'. R̄n. ſꝫ
Ray.qnqꝫ:vꝫ baptiſmꝰ:confirmatō:eu
chariſtia:penitētia:ꝛ extrema vnctio. Et
dicūtur eē neceſſitatis:qꝛ ſūt in precepto:
ꝛ tenet quilibet ad ea ſuſcipienda p loco ꝛ
tpe. Reliqua duo ſacramēta ſunt volunta
tis.ſ.ordo ꝛ matrimoniū. Et ō his oibus
habet plenius in ſuis pprijs vocabul'. A
Idem in ſum.e.ti.q.4. B

Quis ē effectus ſacramētoꝝ. R̄n. ſm
Ray. Vt talia ſint cuilibet qualis ipſe ac
cedit.i.q.i.dn̄s declarauit. Nā ꝛ ſācta ma
lis obeſſe poſſunt:de ꝯſecra.di.2.ꝛ ſancta.
i.Cor'.xj. Qui mādūcat ꝛ bibit indigne.
ꝛc̄. A Apertiꝰ dic q̄ bonis ſūt ad ſalutē
ꝛ male credētibus ad perditionē:vt in ſū.
eo.ti.q.5. B

Vtꝝ ſacramēta debeāt ꝯferri peccato
ribus. R̄n. nō.95.di.illud. Hoc ſꝫ' Ray.
intelligēdū eſt de peccatis manifeſtis. Nā
ppter occulta peccata non poſſunt alicui
ſacramēta negari niſi p admonitionē ſecre
tam vel publicā factam in generali:de con
ſe.di.2.non phibeat. A Idem in ſū.di
cta.q.5. B Exiſtens autē in pctō mor
tali ſiue occulto ſiue manifeſto mortalr̄ pec
cat recipiendo ſacramēta:diſ.40. multi.
di.25.illud. A Iſtud.c.non videtur ibi
haberi ſed habetur.95.diſ. B xj.q.3.au
di. A Con.Tho.ꝛ Pe.vt in ſum.libro
3.ti.22.q.2.ad fi. B Similiter ꝛ miſter
ſacramēti exn̄s in peccato mortali tractās
ſacramēta in ſuo ordine mortalr̄ peccat:
vt.ſ.ordinatꝰ.i.§.2.ꝛ vide.i.§.pl't.in fi.

Vtrū ſacramenta poſſūt iterari. R̄n.
Tria ſacramēta nō poſſūt iterari.ſ.baptiſ
mus:ordo:ꝛ confirmatio.i.q.i.q̄ quidaꝫ
de cōſecra.di.5.dictū.ꝛ.c.ō homie. Nulli
eniꝫ ſacramēto faciēda ē iniuria:que dicit
fieri quādo nō iterandū iterat:quaſi pma
collatio nō valuerit.i.q.i.ſacramenta. de
conſe.di.3.c.oſtenditur. In collatiōe.n.

unuſquiſq; pdictoꝝ triũ imprimit̃ charact̃
ſic q ẽt poſt mortẽ nõ põt ab ea ſeparari.
Vñ ẽt ſiqs reſuſcitaret̃ nõ eẽt rebaptiʒãd⁹
aut recõfirmãdus aut reordinãdus. Se-
cus i alijs quatuor ſacramẽtis.32.q.2.lici
te.7.1.q.1.ꝙ qdam. A Idẽ in ſum.li.3.
ti.24.q.6. B Vñ 7 Hug.nõuit ꝙ La-
zar⁹ poſt ſuã reſuſcitationẽ nõ potuiſſ; re-
petere vxorẽ ſuã:nec illa illũ. Sʒ ſi vellent
iũgi oporteret ꝙ ꝯherent de nouo. Et ſic
iterari põt mrĩmoniũ:euchariſtia:pnĩa:7
extrema vnctio:vt hic 7 i ſingulis coꝝ loc̃
dĩ. A Idẽ in ſũ.co.ti.q.51. Et additur ꝙ
talis ꝯhens p⁹ reſurrectionẽ ñ eẽt bigam⁹
q2 nõ diuideret carnẽ ſuã,ppter hoc in du
as ſm eũdẽ Hug. Cõ. Pe.vt pʒ ibi. B
Quid cũ dubitat̃ an aliq̃ſ recepit bap
tiſmũ vl' aliđ ſacr̃ʒ. Rñ. Dʒ iterari ſub cõ
ditione vl' p ſimilẽ modũ q dcũs ẽ de ba-
ptiſmo.ſ̃.baptiſm⁹.4.§.ante pñ. Nã non
itelligit̃ iteratũ qđ neſcit̃ eẽ factũ: de cõſe.
di.1.ſolẽnitates.7 de cõſe.di.4.ſi nulla.ex̃
pſby.nõ bap.veniẽs. A Idẽ in ſum.e.
ti.q.38.qñ dubitat̃ ẽt circa aliqđ ſubſtãtia
liũ ſacri:vʒ de forma:vel materia:vel intẽ
tione miniſtri:ſm Tho.7 Ray. B
A qbus miſtris ſacr̃a ſint ꝯferẽda vel
recipiẽda. Rñ. Sacr̃m ꝯfirmationis a ſo
lo epo 7 ſupra ꝯferri põt:de cõſe.di.5.ma
nus.7.c.nouiſſime.7.c.vt ieiunii. Silr et
ſacr̃m ordinis ſaltẽ ſacri. A Nã non ſa-
cros ꝯfert qñq; etiã abbas:vt.ſ̃.abbas in
pn. B vt.ſ̃.ordinator.§.5. Silr 7 pnĩa
ſolẽnis:niſi aliud neceſſitas inducat: diſt.
50.in capite.26.q.6.c.fi. Alia vͦ ſacramẽ
ta a ſacerdotib⁹ ꝯferri poſſũt 7 nõ refert a
quo ſacramẽta ꝯficiant̃ vel ꝯferant̃.ſ. bono
vel malo etiã excõicato vel degradato vel
heretico:dũmõ in forma eccl'ie. Et.ſ.quo
ad eẽntiã ſacri:ſed bñ refert quo ad effectũ
vt in iurib⁹ allegatis:7 hoc ſequitur. B
Peccãt tñ qui idigne ꝯficiũt:7 qui recipi-
unt ab hereticis degradatis:ſimõiacis vel
ſciſmaticis:excõicatiſ:ſeu notorijs fornica
torib⁹:pter baptiſmũ i articl'o mortis:di.
32.§.verũ.1.q.1.ſacr̃a.7.c.ſicut ficti. A i-
mo in articulo mortis dũ deſũt alij ẽt a no
torijs fornicatorib⁹ cõĩo recipi põt: 7 per
ꝯñs ẽt pnĩa:ſʒ a pciſis ab eccl'ia ſol⁹ baptiſ
m⁹.32.di.§.porro. Et de hoc aliqd clariuſ
ſ̃.cleric⁹.3.§.1.in additione. B
Qđ ſacr̃ʒ ſit excellẽti⁹. Rñ. baptiſm⁹
excedit alia ratione efficacie:de conſe.diſ.
4.per baptiſmum. Nam virtute eius di-
mittuntur omnia peccata quo ad culpam
7 quo ad penam: neq; ẽ necẽia alia pnĩa.
A Facit de pe.di.7.null⁹. B Itẽ q2 eiuſ
eſt fundamentum aliorum ſacramentoꝝ
extra de preſby.non bap.veniens. Eucha
riſtia aũt excedit ratione dignitatiſ 7 ſancti
tat:de conſe.di.2.nihil. Confirmatio au-
teʒ excedit rõne cõferentis:quia confertur
a ſolo epiſcopo ſicut etiam ſacer ordo:vt i
precedenti.§.dicitur. Matrimonium ve-
ro excedit ratione ſignificationis:quia ſi-
gnificat coniunctionem chriſti ad eccleſiã
per vnionem diuine 7 humane nature: ex
tra de biga debitum. Unde verſus: Ma-
ior in effectu baptiſmus:corpus i eſſe. Cõ
iugiuʒ ſigno maiori chriſma miniſtro. A
Idem in ſum.eodem.ti.q.138.ſm Ray.7
glo.7 Tho. B

S Acrilegium quid ſit. Rñ

Sacrilegiũ ẽ ſacre rei violatio:vel vſurpatio.
Et dicit̃ ſacrilegiũ quaſi ſacriledũ.i.ſacrũ
ledẽs. A Idem in ſum.li.1.ti.13.q.1.ſm
Ray.7 Tho. B vel ſacrum legens.i. fu
rans vel diripiens.
Quibus modis cõmittitur ſacrilegiũ
Rñ.ſm Ray. Cõmitti qñq; ratione pſo
ne:vt cũ qs vͥberat clericũ vl' rapit monia
lem. Qñq; rõne loci:vt cũ violat immunita
tẽ eccl'ie vel cimiterij. Qñq; rõne rei:vt cũ
res ſacra vel ſacro vſui deputata vſurpat̃.
Et hoc ſubdiuidit̃ ſic: Sacrilegiũ cõmitti
tur auferẽdo ſacrũ de ſacro:vel nõ ſacrũ đ
ſacro:vel ſacrũ de nõ ſacro.17.q.4.q̃ſqs.
Large tñ qs dicit̃ cõmittere ſacrilegiuʒ ẽt
multipliciter:vt tranſgreſſor iuris publici
qđ ꝯſiſtit in ſacris ſacerdotib⁹ 7 magiſtra
tibus:diſ.1.ius publicũ. Itẽ q articulos fi
dei 7 precepta vel ꝓhibitiones dei negli-
gendo vel neſciẽdo violat 7 offẽdit. Qđ i
telligendũ eſt ſm Tho.quãdo legẽ dei im
pugnat:vt hereticus 7 blaſphem⁹ q qdeʒ
ex hoc ꝙ de eo nõ credit incurrit infideli-
tatis peccatũ:7 ex hoc nota ꝙ q diuine le
gis vͦba peruertit ſacrilegiũ incurrit. A
Hoc verum ſm acceptionem ſpecialeʒ ge
neraliter tamen loquendo poteſt intelligi
de omni peccato:ſm Al.7 in ſum.eodem
ti.q.2. B Item qui diſputat de iudicio
principis vel iudicat: et hoc niſi euidẽter

cōſtaret illud eſſe ꝯtra deū. Et dž eo diſpu
tat reuocādo in dubiū. Sec⁹ ſi ꝓpter ma
iorem diſcuſſionē. A .i.itelligentiam. Et
hoc fuit dcm̄ glo. Ray. vt in dcā.q.2. B
Item qui publica officia committit iudeis
De predictis caſibus.17.q.4.§.qui autē.
ꝛ.c.nemini.ꝛ.c.cōſtituit. Itē qui quamcū
qꝫ rem eccleſie retinuerit vel acceperit con
tra ei⁹ volūtatē.21.q.2.nulli liceat ignorare
A Cōcor.pdciſ Tho.ꝛ Al.i dcā.q.2. B

Scdm quā ſpēm ſacrilegiū eſt maius
peccatū.ꝶ. ſm Tho.2ª2ᵉ.q.99. Tāto ſacri
legiū eſt grau⁹ q̄to res ſacra in quā pecca
tur maiorē obtinet ſcitatē. Vn̄ ſi ſacrilegiū
ꝯmittaṫ ꝯtra pſonā vel ſacrū locū: grau⁹ eſt
ꝯtra pſonā q̄ꝫ ꝯtra ſacrū locū: qꝛ ſcitas loci
ordinaṫ ad ſcitatē hoīs. Itē hec tāto ſunt
grauiora q̄to pſona vel loc⁹ ſūt ſanctiora
Si v̊o ſacrilegiū cōmittaṫ circa alias res
ſacras tē diuerſoſ hꝫ grad⁹ ſm diuerſitatē
ſacrarū rerū: it q̄s ſūmū gradū obtinēt ip
ſa ſacramēta qbus hō ſcificaṫ: quorū pre
cipuū eſt eucharistie ſacr̄m qd̄ ꝯtinet ipſū
xp̄m: ꝛ ideo ſacrilegiū qd̄ ꝯtra hoc ſacra
mentū cōmittitur grauiſſimū eſt inter oīa
Poſt ſacra aūt ſm locū tenēt vaſa ꝯſecra
ta ad ſacroꝝ ſuſceptiōem: ꝛ ipſe imagines
ſacre ꝛ ſcōꝝ reliquie: in qbus quodāmō
ipſe pſone ſcōrum venerātur vel dehono
rāṫ: deīde ea q̄ ptinēt ad ornamētū eccl̄ie vl̄
miſtroꝝ: deīde ea q̄ ſūt d̄putata ad miſtro
rū ſuſtētatōēꝫ ſiue ſit mobilia ſiue imobilia

Que pena ſacrilegij. ꝶ. Si iniuria eſt
atrox fiat pſone eccleſiaſtice ſm leges pēa
decapitatio. C. de epi. ꝛ cle. ſiqs in hoc. Al̄
v̊o iudicis arbitrio reſeruaṫ pro q̄litate p
ſone: rei tpiſ: ꝛ loci. ff. ad. l. iul. pecu. l. lege
§.j.ꝛ.l.ſacrilegij. A Puniṫ etiā ſacrileg⁹
vltimo ſupplicio ſm leges: qn̄.ſ.facit ꝯtra
legem ꝯfugientiū ad eccleſiā: vt. s̄. emuni
tas ꝯfugientiū.§.2. B Scdꝫ canones du
plex eſt pena. Vna ſpūalis.ſ. excōicatio.
Nā pro ſacrilegio in perſonā eccleſiaſticā
ꝯmiſſo eſt maior excōicatio ipſo iure. A
17.q.4.ſiqs ſuadente. ex̄ de ſen. exco. non
dubiū. B Pro ſacrilegio v̊o in reb⁹ eſt
minor excōicatio. A Facit. 17.q.4. ſiqs do
minum ibi: Donec in ꝯuētu admonit⁹ legiti
me ſatiſfacit ſciat ſe cōione eſſe puatū. Si
vero poſt ſcdam ꝛ tertiā ꝯuentionē coraꝫ
epiſcopo ſatiſfacē detractauerit: ſacrilegij
periculo ab oībus obnoxius teneaṫ: ita vt
ſm apoſtolū nemini fidelium miſceatur

B Et in aliquibus caſibus etiam maior
vt cum quis incendit vel frāgit: vt. s̄. abſo
lutio.j.§.2.v̊.2⁹ eſt de eo.ꝛ. s̄. excōmunica
tio.4. Alia eſt pena pecuniaria.17.q.4.ſi
quis in atrio.ꝛ.c.ſiquis contumax.ꝛ.ca.
quiſquis inuentus.ꝛ.c.ſiquis deinceps.
A Idem notatur in ſum.co.tit.q.4.ſm
Ray. Tho.ꝛ.Al. B In quibus.c.diuē
ſe ponuntur pene pecuniarie que ſm quā
titatem criminis ꝛ locorūꝫ conſuetudines
infligende ſunt. A Hoc fuit dictum glo.
Ray. vt in dicta.qōe.4. vbi etiam dicitur
ſm Al. q̄ hec ꝗpena pecuniaria hic eſt ar
bitraria. B

Sagittarius.

Vtruꝫ liceat vti arte ſagittariorum vel baliſtariorum. ꝶ.
Poſſunt xp̄iani hoc officium exercere cō
tra paganos ꝛ fidei pſecutores: cōtra xp̄i
anos aūt ꝛ catholicos non: ex̄ eo.c. vnico.
Dicunt tamen qdam q̄ in bello iuſto poſ
ſit licite hoc officium exerceri etiā ꝯ xp̄ia
nos: qꝛ in tali bello vt dicit Aug⁹. vtrū ap
te quis pugnet an ex inſidijs nihil ad iuſti
ciam intereſt.23.q.2.dn̄s.2.q.8.ꝛ pdcm.
A Idē in ſū.li.2.ti.4.q.1.ſm Ray. Goſ.
Hoſti.ꝛ Ber. qui videnṫ hoc tenere q̄ in
bello iuſto liceat vti baliſt̄ etiā ꝯ xp̄iāos. B

Que eſt pena exercentiū artem ipſam
modo ꝓhibito. ꝶ. Pena eorū eſt q̄ ſub
anathemate ꝓhibentur: ex̄ eo.c. vnico. in
fi. Et dicunt quidā q̄ vbicūqꝫ exprimitur
talis forma v̊borum.ſ. ſub anathemate vl̄
ſub pena excōicationis: eſt canon late ſen
tentie: ꝛ excōicatus eſt qui ꝯtra fecerit: diſ.
63. ſalonitane. Alij dicūt q̄ huiuſmōi ver
ba non hn̄t vim niſi cōminationis: vt. C.
ꝯminationes epiſtolas. l. 1. Et hec opinio
verior eſt. Unde nō ſūt excōicati ſed excōi
candi. A. De hoc dictū eſt. s̄. excōmunica
tio.1.§.4. in additione. B De facientib⁹
ꝛ vēdētib⁹ baliſtaſ: vide. s̄. negociatō.§.5.

Sanctorum

corpora vide. s̄. reliquie et corpora ſanctorum.

Saracenus.

Saraceni dicūtur qui nec nouū nec vetus recipiunt teſtamē
tum: qui non ab agar ancilla Abrahe de
qua orti ſunt voluerunt ſe nominare ſꝫ po
tius a Sara vxore libera ſaracenos ſe ap
pellauerunt. Et inter eos ſunt quidā ſama
ritani a ſamaria ciuitate ꝛ prouīcia: qui re

receperunt ſolum quinqꝫ libꝛos Moyſi: ali
os reſpuerunt. A hoc fuit dictum Ray.
vt in ſū. li. 1. ti. 4. q. 2. B
Xp̄iani qui deferunt ſaracenis ꝓhibi
ta vel eis fauēt ↄtra xp̄ianos excōicati ſūt:
vt hēſ. s̄. abſolutio. 1. §. 3. circa fi. Et adde ꝙ
taleſ xp̄iani ſi capiant̄ fiāt ſerui capientiū: ex̄
de iudeiſ. ita quoꝛūdā. ⁊. c. ad liberādā. Et
nota h̄ ꝙ nico. 4ᵘˢ. in quadā ex̄ua. que ici
pit: Olim cām in gnāli. ſtatuit ⁊ inouauit:
ꝙ nulli arma: equos: ferrū: lignamina: vi
ctualia: ⁊ alia quecunqꝫ mercimonia in
Alexādriā vel alia loca ſaracenoꝛum terre
egypti deferre vel mittere: ſeu de ſuiſ poꝛti
bus vt eis deferātur ex̄here vel extrahi p
mittere: aut eis alś auxiliū vel fauoꝛē p̄ſta
re p̄ſumāt: alś ſint excōicati ipſo facto: nec
poſſūt abſolui niſi tm̄ de bonis ꝓpꝛijs in
terre ſancte ſubſidiū ↄuertendū exoluerint
quāti ad ptes predcās detulerit vel miſe
rint aut deferri vel de ſuis poꝛtibᵘˢ deferen
dū eis extrahi pmiſerint. Et nihilominus
ſi capiūtur fiāt ſerui capiētiū. Et ſimile ſta
tuit de oībus terris Soldano ſubiect̄. Et
addit ꝙ p̄ter penas pꝛedcās ſint ppetuo i
fames ⁊ iteſtabiles ita ꝙ nec teſtari valeāt:
nec aliqd ex alieno teſtō pcipere: nec ex te
ſtamēto vel ab iteſtato ſuccedē: nec admit
ti ad publica officia: ⁊ oēs actus legitimi
ſint eis pēitus iterdicti: ⁊ ꝙ poſtqꝫ de hoc
ↄſtiterit debēt publice denunciari: ⁊ omia
eoꝝ bona ad fiſcum deuolui: hec in p̄dcā
decre. Que tamē itelligebat̄ reuocata per
ꝓhemium ſexti: ſed tamē poſt ſcōm ſextum
infra ānum papa Bonifacius inouauit eā
in q̄dā ex̄ua. que incipit: Cōtra illos. Pᵒ
hoc Clemens qntus etiā innouauit: ⁊ pa
pe abſolutionē preterqꝫ in moꝛtis articulo
reſeruauit in ex̄ua. que incipit: Multa mē
tis. De treugis obſeruādis etiā ſaracenis
vide infra treuga.
Utrū ritus gentiliū ſiue paganoꝛum
ſint tolerādi. Rn̄. ſm Tho. ſcōa ſcōe. q. 10.
Licꝫ eccleſia ritus ⁊ feſta iudeoꝛuꝫ agi to
leret: ritus tamen gentilium non tolera
ret: niſi foꝛte pꝛopter ſcādalum vitāduꝫ vl̄
ſciſma: ſiue diſſidium vel huiuſmodi ma
lum ſint aliquādo ad tempus tolerandi ri
tus paganoꝛum vel etiam hereticoꝝ. A
⁊ ſic aliquando eccleſia tolerauit: vt in ſū.
eodem ti. qōne. 15. B
Utrum liceat furari chꝛiſtianos qui
detinētur a ſaracenis vel liceat eis xp̄ianis
detentis furari aliqd ſaracenis: hēs. s̄. fur
tū. §. pe. ⁊ vl. Quo etiā debeāt ad fidē idu
ci: regre. s̄. iudeᵘˢ. 3. §. 1. Itē de ſeruiſ ſarace
noꝝ dic ſicut de ſeruis iudeoꝝ. s̄. iudeᵘˢ 2.
per totū. A qꝛ alij ifideles ⁊ heretici ꝓhi
bent̄ hēre ſeruos xp̄iāos ſicut ⁊ iudei. C. ne
xp̄ia. mā. in rubꝛo ⁊ nigro. B
Saraceni in terris xp̄iāoꝝ nō ſūt per
mittēdi facē publicā inuocationē de noīe
Machometi: neqꝫ pegriatōes ad aliquē
ipſoꝝ tāqꝫ ad ſcm̄: vt in cle. cedit. ex̄. co. U
trum autem liceat vti habitu infideliū: vi
de. s̄. apoſtaſia. 2. §. fi.

SAtiſfactio

pōt intelligi du
plicit. Uno mō
que fit hoi. ſ. cuꝫ ſatiſfit ei de eo qd̄
qs illi tenet̄: ⁊ de hac ſufficiāt que dcā ſunt
s̄. reſtitutio p totū: ⁊ h̄. ſ. §. 9. Alia eſt ſatiſ
factio q̄ ſatiſfit deo d̄ pctis: ⁊ de hac nunc
dicendum eſt.
Quid eſt ſatiſfactio. Rn̄. ſm Auguſt.
Satiſfactio ē cās pctōꝝ excidere ⁊ eaꝝ ſug
geſtiōibᵘˢ aditū nō idulgere. A Hoc hēt
de pe. di. 3. ſatiſfactio. B Scōm v̄o An
ſel. li. 3. cur deᵘˢ hō. Satiſfacē ē deo hono
rē debitū reddē. Iſtas diffinitōeſ exponēſ
Pe. in. 4. di. 15. dicit ſic: Satiſfactio curat
pctā p̄terita recōpēſādo: ⁊ p̄ſeruat a futuri
cauēdo. Et iō p actū p̄mū diffinit̄ ab An
ſelmo: cū dic̄ deo honoꝛē debitū. ſ. q p pec
catū ablatᵘˢ fuerat reddē. Sꝫ p actū 2ᵐ diſ
finit̄ ab Aug. ſ. cāſ excidē ⁊c̄. p q̄ fit p̄ſuatō
a futuri. Et vocat cās. ſ. itriſecas radiceſ ex
pctō flictas. Suggeſtiōeſ v̄o vocat oppoꝛ
tunitates extriſecas: vt tp̄s: locū ⁊ hᵘⁱ. A
Iō in ſū. li. 3. ti. 34. q. 101. Ricar. v̄o. 15. di.
4. ſen. ſic dic̄: Satiſfactio ē ꝓ illata iniuria
volūtaria recōpēſatio ſm iuſticie eq̄litatē ex
cum ꝓpoſito nō cōmittendi nouā iniuriā
Uoluntaria dicit̄: qꝛ alś nō eſt ex charitate
nec meritoꝛia: de pe. diſ. 7. nullus. Secun
dum iuſticie eq̄litatem dicit̄: qꝛ niſi fiat ſm
debitum iuſticie non eſt ad vitā valida: de
pe. diſt. 5. falſas. ⁊. c. fratres. Cum pꝛopoſi
to ⁊c̄. dicitur qꝛ alś non eſt penitentia: ſꝫ de
riſio: de pe. di. 3. irriſoꝛ. B
Utruꝫ homo poſſit ſatiſfacere de vno
peccato ſine alio. Rn̄. ſm Tho. in. 4. diſt.
15. Non. Naꝫ opoꝛtet ꝙ talis ſit moduſ ſa
tiſfactionis qui competat ad tollendam of
fenſaꝫ. Offenſe aūt oblatio eſt amicitie re

ſtitutõ. Et iõ ſi aliqd ſit qđ amicitie rſtõez
ĩpediat etiã apd hoĩes ſatiſfactõ eē nõ põt
Cũ ergo qđlʒ pctĩn ĩpediat amicitiã chari
tatis q̃ eſt hoĩs ad deum: ĩpoſſibile ẽ q̄ hõ
de vno pctõ ſatiſfaciat alio retẽto: ſicut nec
homĩ ſatiſfacerʒ q pro alapa ſibi data ſe ei
pſterneret: ⁊ aliã ſil' daret. A Con. Pe.
vt in ſũ. e. ti. q. 102. B

Utrũ ſatiſfactio fieri dẽat p opa pena
lia. Re. ſʒ Pe. in. 4. ſen. di. 15. Sic: qꝛ p ta
lia opa fit ſolutio emẽde debite p offẽſa p̃
ſita ⁊ fit pſeruatio a futura offenſa. Pene
eni medicine q̃dã ſunt: vt dicit phs 2° ethi
coꝝ. Et qdẽ qñ pena ſatiſfactõia ĩdicit pp
emẽdã culpe pterite: ſic maiori culpe ma
ior debet pena. Qñ vo ĩdicit pp cautelam
culpe futuꝛ: ſic aliqñ etiã minori culpe ma
ior ĩponit pena: vtputa in iuuene fornicãte
q̃ in ſene. Quãuis eni ſenex magis peccet
tñ iuuenis ĩdiget fortiori retrahẽte. Idem
Tho. ea. di. A Iõ i ſũ. e. ti. q. 103. ⁊ ſe. B

In qb⁹ opib⁹ cõſiſtit ſatiſfactõ. Re. ſʒ
Ray. in trib⁹. ſ. in oĩone: ieiunio: ⁊ elemo
ſyna. In pmo ꝯ ſupbiã. In 2° ꝯ carnis cõ
cupiſcentiã. In 3° ꝯ auariciã. Uñ Tob. 12.
Bõa eſt oĩo cũ ieiunio ⁊ elemoſyna. Et vt
ait Pe. ad has reducũt oẽs alie ſatiſfactõ
nes. Nã vigilie: pegrinatões: diſciplie: ab
ſtinẽtia: ⁊ oĩa opa carnẽ affligẽtia reducũt
ad ieiuniũ. Opa aũt mĩe corpalis ad elẽo
ſynã. Opa vo mĩe ſpũalis ad oĩonẽ. A
Meli⁹ diceret opa ſpũalia. Hec eni redu
cunt ad oĩonẽ ſm Pe. ⁊ in ſũ. e. ti. q. 105.
vbi hec oĩa notãt. B Et p ieiuniũ ordia
tur hõ in ſeipſo: per elemoſynã ad pximũ
per oĩonẽ ad deũ. Itẽ fit ſatiſfactõ de bõis
exterioꝛib⁹: per elyñã de bõis corpis p ieiu
niũ: de bõis aĩe p oĩonẽ. A Addit Ray.
Põt etiã dici q̄ ſatiſfactõ ꝯſiſtit in duob⁹
ſ. i largitõe elemoſyne: ⁊ carnis maceratõe
Et tũc ſm glo. ei⁹ ſub carnis maceratione
ꝯprehendit etiã oĩo: vt in dcã. q. 105. B

Qualr elemoſynaꝝ largitio ſit ſatiſfa
ctoria. Re. ſm Tho. in. 4. di. 15. Illaꝝ ele
ſynaꝝ largitio ad quã q̃s als tenet nõ ẽ ps
ſatiſfactiõis: ſed pambulũ ad ipſam. Ille
vo elyne ad q̃s q̃s als non tenetur pñt eſſe
ſatiſfactorie cũ ſint opa bõa ⁊ penalia: qđ
exigit ad opus ſatiſfactoriũ. A Idẽ i ſũ.
e. ti. q. 106. Bõauentura vo ſup eadẽ di. 15
dicit q̄ hoc eſt veꝝ de rigore iuſticie: qꝛ nõ
vi ſatiſfactoriũ id ad qđ q̃s als tenet: ſʒ cre

dit q̄ diuine mĩe benignitas tãta eſt q̄ totũ
acceptat ⁊ q̃ſi pro nihilo ſaluat nos. B

Utrũ flagella qb⁹ a dño in hac vita fla
gellamur ſint ſatiſfactoria. Re. ſʒ Tho. i. 4
di. 19. Si flagella fiant aliquo mõ ipſi⁹ pa
tientis inquãtũ. ſ. ea acceptat ad purgatio
nẽ pctõꝝ eis vtens patiẽter: ſic rõem ſatiſ
factõis accipiũt. Si aũt patiẽs eis per ipa
tientiã oĩo diſſentiat: tũc nõ efficiuntur ali
quo mõ ipſi⁹: ⁊ iõ nõ hñt rõez ſatiſfactõis
ſʒ vĩdicatõis tñ. A Iõ i ſũ. e. ti. q. 109. B

Quid ſit magis ſatiſfactoriũ an elẽo
ſyna vel oĩo vel ieiuniũ. Re. ſm Tho. vbi
ſ. elemoſyna ĩcludit in ſe oĩoem ⁊ ieiuniũ
duplici rõe. pmo qꝛ elemoſyna cuʒ cui dat
ꝯſtituit dbitorẽ ad orãdũ ⁊ ieiunãdũ: ⁊ ad
alia bõa q̃ põt faciẽdũ p eo q dđit. 2° qꝛ e
lemoſyna pp deũ data eſt q̃ſi q̃dã oblatio
deo fcã. Uñ phs dicit. 4. ethicoꝝ q̄ dona
hñt aliqd ſile deo ſacratũ. Oblatio aũ ipa
deo fcã vi oĩonis hʒ. Itẽ in quãtũ bona ex
teriora ad corpis ꝯſeruatõem ordinãt: ſub
tractio exterioꝝ bonoꝝ p elemoſynã q̃ſi v
tute ꝯtinet ieiuniũ quo macerat corp⁹. Si
militer etiã oĩo vtute ꝯtinet ieiuniũ: qꝛ ex
tenſio ĩtellect⁹ ad deũ debilitatẽ corpis pa
rit. Uñ elemoſyna ꝯpleti⁹ hʒ vi ſatiſfactõis
q̃ oĩo: ⁊ oĩo q̃ ieiunium. Et ideo dr. i. Ti
mot. 4. Corpalis exercitatio ad modicuʒ
utilis eſt: pietas aũt ad oĩa valet. Et pp h⁹
elemoſyna magis ĩdicit vt velis medicina
pcti q̃ alia: Luc. 11. Date elẽoſynaʒ ⁊ oĩa
mũda ſũt vob. Daniel. 4. Pctã tua elẽo
ſynis redime. Et Tob. 4. Elemoſyna ab
oĩ pctõ liberat. A Iõ in ſũ. e. ti. q. 124. B

Utrũ reſtitutio ſit ps ſatiſfactõis. Re.
ſʒ Pe. in. 4. di. 15. Aliqd põt dici ps ſatiſ
factõis dupl'r. vno mõ oẽ illđ qđ ad debi
tã ſatiſfactõem exigit: ⁊ ſic reſtõ eſt ps ſatiſ
factionis. Alio mõ illđ ſolũ in quo ꝯſiſtit
ſatiſfactio: ⁊ ſic reſtõ nõ eſt ps ſatiſfactõis:
qꝛ reſtitutõ dicit tñ ſatiſfactõez ab iniuria:
ſed eſt fũdamẽtũ ⁊ q̃ſi pãbulũ ad ſatiſfac
tionẽ. A Idẽ in ſũ. e. ti. q. 124. B

Utrũ vn⁹ p alio poſſit ſatiſfacere. Re.
ſʒ Pe. vbi. ſ. Duplex eſt effect⁹ ſatiſfactõ
nis. Un⁹ ſolutio debiti pctõꝝ pcedẽtiũ: alr
excellio cãꝝ pctõꝝ ſeqñtiũ: ⁊ qdeʒ quo ad
hũc ſm effcm cõſtat q̄ vn⁹ p alio nõ põt
ſatiſfacẽ. Quãtũ vo ad pmũ diſtiguẽdũ ẽ
qꝛ ſi q̃s ĩpotẽs ẽ p ſe ſatiſfacẽ. tũc ali⁹ q eſt ĩ
charitate põt p eo ſatiſfacẽ. ſicut etiã ꝯſite

ri:vt.s.ↄfeſſio.i.§.6.Si vo eſt potēs tunc oȝ ꝙ ipſemet ſatiſfaciat ꝑ ſeipo:pōt tñ iu/uari ꝑ aliū. Et addit h̄ Tho. ꝙ etiā ſi ſit potēs alius poſſet ꝑ eo ſatiſfacē: ſed nō eſt ꝑmittēdū vt aliqs ꝑ alio ſatiſfaciat niſi ðſect⁹ aliqs appeat in penitēte:vel corpalis ꝑ quē ipotēs ſit ad ſuſtinēdū: vel ſpūalis per quē nō ſit ꝓmpt⁹ ad portādū pniam. A Et hoc caſu ei pnia nō vr̄ ꝓdeſſe niſi aium paratū hūerit ad faciēdū qḋ ſibi a ſacēdote in pnia iniūcta fuerit iniūctū:qꝛ ad hoc obligat: ex̄ de pe.ꝛ re.ois. Naȝ pfcā pnia cogit petōrē oia libēter ſufferre:de pe.di.ſ.ꝑfecta. Jō clariō vr̄ ſnia Pe.q̄ etiā ponit ſimul cū dcō Tho.in ſū.e.ti.q.129. Naz neceſſe eſt ꝙ hō recognoſcat peccatū ſuū:ſaltē ꝑ aliquē actū ſatiſfactōis exterioris:alś nō vr̄ in ṽitate dolē. Vñ ꝛ Johel.2.dic̄ dñs Cōuertimi ad me in toto corde vr̄o in ieiunio ꝛ fletu ꝛ plāctu ꝛc̄. Ad hoc etiā facit ð pe.di.1.nō ſufficit. Vñ ꝛ Ricar.ſup.4.ſē. di.15.dic̄ ꝙ in lege cōi ſm oēs nūq̄ dimittitur actuale pctm̄ mortale ſine aliq̄ ſatiſfactōe:qꝛ ſp ad hoc regrit act⁹ pēitēdi i quo ꝓncipalior ps ſatiſfactōis ↄſiſtit:ꝛ ꝙ de lege cōi ꝓ mortali actuali cū ſatiſfactiōe meriti xp̄i regrit aliq̄ ſatiſfactio penitētis:nō ꝑꝑ ipfectōem meriti xp̄i:ſed qꝛ deus vult ꝛ ꝑꝑ ſui honorē ꝛ nr̄m bonū vt ꝓ his que volūtate ꝓpria ↄmittim⁹ vel omittim⁹ volūtate ꝓpria ſatiſfactōem aliquā faciam⁹. Jtē Scot⁹ ſup.15.di.4.ſen. idē ſentit ſub dens:Si arguis:Contritio pōt delere qḋ cūq̄ pctm̄:igit ꝓ nullo correſpōdet alia ſatiſfactio ꝓpa. Nō ſeqtur:qꝛ ↄtritio icludit aliquā ſatiſfactōeȝ ſaltē in voto:ꝛ lȝ qñq̄ ſit tñ̄ta ita ꝙ ſufficiat ꝛ ſatiſfaciat ꝓ tota pena:ꝓceptū tñ de pēa iſligēda nō eſt irrationabile:qꝛ cōtritio nō eſt niſi ſatiſfactio particularis:ꝓcepta vo gnālia dātur ꝑꝑ remedia generalia:ꝛ ſm illas ↄditōes que inueniūtur in hoībus vt in pluribus.

Utꝝ ſatiſfactō poſſit fieri ꝑ opa ex̄ charitatē fcā. Rñ. ſm Tho.ꝛ Pe.vbi ſupra: Nō:nā ſatiſfactio eſt amotio offēſe ꝛ reſtō amicitie. Hoc āt nō pōt fieri ſine gr̄a ꝛ charitate. Vñ.i.Cor.13.Si diſtribuero i cibos pauperū oēs facultates ꝛc̄.charitatē autē ñ habuero nihil mihi ꝓdeſt. Talia.n.opa nō ſunt accepta deo:ꝛ lȝ homo non habeat certitudinem ꝙ ſit in charitate:ꝛ per cōſequens certus eſſe non poſſit de ſatiſfactōne:propter quod dicitur Eccl.5.de ꝓpiciatu peccatorum: Noli eſſe ſine metu tamē ſufficit certitudo probabilis cōiecture. A Nam gloria noſtra hec eſt teſtimoniuȝ cōſcientie noſtre.2.Cor.1. Et idem quod hic notatur in ſū.eo.ti.q.130. Et addit Pe. ꝙ ſatiſfactio etiam non poteſt fieri per opera in charitate inchoata ſed non perfecta quia non poteſt eſſe aliquod opus meritorium ſine intentione bona. Hic autem bona intentio non continuatur nec ſm actuȝ nec ſm habitum. Jtem quia illud quod in peccato opus mortuum eſt:vt in ſum. eo.ti.q.131. B

Utrum ſatiſfactionem iniunctā ſed in peccato mortali expletam neceſſe ſit iterare. Rñ. ſm Tho.vbi.s. Alique ſatiſfactiones ſūt ex qb⁹ māet aliqs effect⁹ i ſatiſfaciēti b⁹ēt p⁹ q̄ act⁹ ſatiſfactōis trāſijt:ſic̄ ex ieiunio manȝ corporis debilitatio:ꝛ ex elymis lāgui ſubſtātie diminutō:ꝛ ſic ð ſimilib⁹. Et tales ſatiſfactiones in peccatis facte nō oȝ ꝙ iterentur:quia ad illud qḋ de eis manet per penitentiam ſequentem accepte ſunt. Satiſfactiones autem que non relinquūt aliquem effectum in ſatiſfaciente poſtq̄ actus tranſijt oportet ꝙ iterētur:ſicut de oratione ꝛ ſimilibus. Actus autem interior. A .i.dolor de peccatis. B qui totaliter tranſijt nullo modo viuificatur:ſed oportet ꝙ iteretur. Jdē Alb. Addit autē Guil. ꝙ taliſ tenetur ad ſuſcipiendam poſtea penitentiaȝ ſiue ſatiſfactionē:nō tamen eſt ei īponenda poſtea penitentia tanta quanta ſi nulla fuiſſet impoſita:quia preſumendū eſt ꝙ propter illa iniūcta que fecit:lȝ extra cauſalitatem dñs maiorē contritionē ei dederit. A Jſte Guil. videtur ſentire ꝙ penitentia in peccato mortali facta ſit indifferenter iteranda:ſed ꝙ ꝓpter rationem ab eo dictā poſſit diminui. Pe. etiā videt ſentire ꝙ ſimiliter ſit iterāda: vt in ſū.eo.ti.q. 132.vbi ſm eū dicit:ꝙ ſatiſfactio in mortali peccato fcā per ſequentē pniam nō incipit valere:qꝛ talia opa a charitate nō ſūt elicita:nec iperata:ꝛ ideo ab ea nō viuificantur Jdē Ricar.15.di.4.ſen.qui etiā nō videt approbare quo ad hoc dr̄iam q̄litatis reꝝ de qb⁹ ſit ſatiſfactio dicēs:ꝙ cū de⁹ bonoꝝ operū nroꝝ nō egeat:opa hoīs nō acceptat tñ̄ remunerati ōe digna vel ſatiſfactoria niſi accepiet operanteȝ. Vñ ꝛ Gen. 4.

ꝑus dr̄: Reſpexit dn̄s ad Abel. ⁊ poſtea ſб
ſūgitur: ⁊ ad munera eius. demonſtrádo
acceptioné munerꝝ ex acceptione pſone: ⁊
reprobationé ex ei⁹ reprobatione: vt ét di
cit Aug⁹. in li. de pnia. ⁊ de pe. di. 5. ꝯſide-
ret ibi: Semp offerat deo mété. ⁊c̄. Ad h⁹
ét. i. Cori. 13. ibi: Et ſi diſtribuero in cibos
pauperꝝ oés facultates meas. ⁊c̄. Scotus
ꝺo ſup eadé di. dicit ꝙ iſta ſnīa videtur ni
mis dura ꝯtra petóres: ⁊ occaſio maioris
obſtinationis. Si. n. iſte hodie vere peni-
tés ⁊ humiliter recipiet ſatiſfactioné: puta
ieiuniú triū dierꝝ cras recidiuet í mortale:
⁊ de illo nó penités ſcḋo die ieiunat: qꝛ ſi-
bi impoſitū é: ſi dicat qs ꝙ ieiuniú iſtḋ 2ᵉ
dici nó eſt aliqua ſatiſfactio exterior: mag̃
occaſio é inducédi iſtū iam lapſū: vt ſcḋa
die nó ieiunet: ⁊ p ꝯn̄s ad nouū peccatum
mortale: qꝛ tráſgrediédo pniam illaȝ a ſa
cerdote receptá videt peccare mortalr̄ cuȝ
ſit tráſgreſſio precepti eccl̄ie ⁊ vicarij dei i
iſto actu. Ex hoc poſſet formari tal' ratio
Si poſt lapſū ⁊ ante pniam nouá nó exe-
gitur ſatiſfactioné pſtiná ſibi ipoſitam pec
cat mortaliter nouo peccato. Igit̃ ſi exeq
tur bn̄ facit: qꝛ facit actū obediétie. Sȝ h⁹
nó facit niſi inꝗtū illud é ſibi ipoſitum vt
ps ſatiſfactionis: ergo. Dico igit̃ ſine preiu
dicio ꝙ q ſemel vere penitet ⁊ recipit pni-
am vel ſatiſfactioné códigná ſibi ipoſitaȝ
ab eccl̄ia claue nó errante: ꝗtúcunꝙ po-
ſtea recidiuet nunꝙ tenebit̃ niſi ad illá vni
cam ſatiſfactioné implédá: ⁊ ſi eá ipleat in
charitate meli⁹ é: qꝛ nó tm̄ ſoluit pená ſed
ét meret̃ gr̄am. Sȝ ſi ipleat eá voluntarie
ex̄ charitaté: ſoluit pená: ſȝ nó meret̃ grati
am. Si aūt ipſa ab eo ex̄ charitaté exigat̃:
ſoluit̃ qdé pena: ſȝ ipſe nó ſoluat: ⁊ i pmo
qdeȝ eſt ſatiſfactio ſimplr̄: qꝛ recóciliás ⁊
placás. In ſcḋo aūt é ſatiſfactio: qꝛ volūta
ria redditio: ſȝ nō ſimplicit̃: qꝛ nec recóci-
lians nec placás. In ṫtio aūt é ſatiſfactio:
vltra quá nó exigit̃ vlterior pena. Ex ſcḋo
ſequitur ꝙ ſi [illegible] ná pté ſatiſfactionis impo
ſite qs fecit ex̄ charitaté: nó é iterato ipo-
néda pnia ſeu ſatiſfactio p pmo peccato ḋ
quo pniam expleuit in petó mortali ⁊ p⁹
iterꝝ penitet: qꝛ de petó ſatiſfecit ſȝ ex̄ cha-
ritaté: ſȝ tm̄ de nouis peccatis q̇ fuerūt cá
qꝛ illa ſatiſfactio fuit mortua. Et ſi arguas
fuit mortua ergo nó ſatiſfactio. Nó ſeqt̃
tm̄ ꝙ nó é recóciliās ⁊ placás i amicitiá

Et ſi arguas: Igit̃ nó ſatiſfactó: nó ſequit̃
qꝛ ſufficit deo ꝙ aliqs volūtarie ſoluat pe
ná debitá ad punitioné peccati cómiſſi: ſȝ
nó recóciliet̃ i amicitia: qḋ pȝ i actib⁹ hu-
manis. Si. n. aliquí offéſe i regé correſpóde-
at pciſe ſm̄ legé abſciſio man⁹: ſi iſti etiaȝ
inuito abſcindat̃ man⁹ ſatis patit̃ ⁊ regi ſat
fit ſufficient̃: qꝛ ſm̄ iuſticiá nó ab eo exige-
re vult vlterioré pená ⁊ tn̄ nó recipit eū in
gr̄am ⁊ in amicitiá. Multo igit̃ mag' poſ-
ſet ſufficere p punitioné culpe ſi aliqs ſibi
debitá infligeret pená: ſȝ nó ad gr̄am vel
amicitiá iudicis offéſi. Ex tertio membro
poſſet dici ꝙ talis ſi pp nouū petm̄ i qḋ re
cidiuauit dánet̃ anꝙ totá pniaȝ ꝯpleuiſſȝ
puniet̃ i inferno tpal' pena correſpódente illi
q̄ nó fuit hic ſoluta: ⁊ p⁹ aliqḋ tépus ñ pu-
niet̃ aliq̄ pena p illis peccatis p qbus fuit
pnia illa impoſita ſicut ⁊ de veniali: qꝛ mo
riés in petó veniali ſimul ⁊ mortali nó pu
niet̃ eternalr̄ p veniali: vt dicet̃. j. Et eodeȝ
modo i pppoſito. Ex quo. n. ſm̄ plená iuſti
ciá punitiuá ſemel é impoſita pena tpalis
iſti p peccato de quo vere penituit: nunꝙ
iſti p iſto petó debet̃ niſi pena tpalis: ⁊ illa
ſoluta nulla alia. Hec Scot⁹. Ad ꝯcordi
am oiuȝ pót dici ꝙ aut ſatiſfaciédū é pxi-
mo aut deo. pmo caſu in quocūꝙ ſtatu fu
erit facta ſufficit. Nó. n. intéeſt pximi cui⁹
meriti fuerit ſatiſfaciés. Propterea ⁊ bo
na fides nó patit̃: vt bis ab eodé idé ḋbitū
exigat̃. ff. de re. iuri. bona fides. 2⁰ caſu di-
cendū ꝙ ſatiſfactio pnialis reſpectu q̄nti-
tatis poſita é in arbitrio ſacerdotis: vt. ſ.
pnia. 2. §. 1. Uñ p⁹ aliqualé pniam ſine qua
regularit̃ oino fieri nó pót: vt. ſ. §. 9. cum
additione. a volūtate ꝯfeſſoris ḋpédet vtꝝ
ſatiſfactio ex̄ charitaté fcá debeat ītari vel
nó: ⁊ ſi de ei⁹ volūtate ꝯſtat ſtam⁹ illi: ꝙ ſi
ñ ꝯſtat recurrim⁹ ad ꝯiecturas. Uñ ſi iniū
cta pnia nó relinqt poſt ſe aliqué effectuȝ:
ſicut é oró: nó preſumit̃ ipoſita ad ſatiſfa-
ctioné pene: ſȝ ad impetratoré recóciliató
nis ſeu gratie remiſſiue q̇ haberi nó pót
niſi p opera facta i charitate. Idó h⁹ i pnia
dȝ tanꝙ inualida quo ad hoc iterari. Si-
milr̄ vr̄ iterāda qñ petm̄ ánullat effectú in
iūcte pnie: ſicut ⁊ viſitare loca indulgétie
ad que inutiliter accedit q é extra charitaté
Idó illuc accedere videt̃ taliter iniūctuȝ vt
non ſit inutile ſȝ ex eo ſequat̃ effectus: niſi
cóſtaret ſacerdoté illud iniunxiſſe potius

ad penã peregrinatõnis q̃ꝫ indulgẽtie acq
ſitionẽ. Si ṽo iniũcta pnia relinqt p⁹ ſe ali
quẽ effectũ rerũ ſeu corporis diminutiũ.
pſumit iniũcta ad ſatiſfactionẽ pene q̃ pót
ẽẽ ex̃ charitatẽ fieri: vt dicit Scot⁹. Jdõ nõ
ẽ neceſſe iterari ſm eundẽ. ⁊ Tho. niſi pe-
nitẽtia h⁹ eſſet valde parua reſpectu pſo-
ne penitẽtis ⁊ pctõꝝ ab ea cõmiſſoꝝ. Nã
tã parua penitẽtia nõ videt̃ iniũcta ad ſa-
tiſfactionẽ pene: ſꝫ ad impetrationẽ gratie
remiſſiue q̃ ex̃ charitatẽ haberi nõ poteſt:
propterea illã neceſſe ẽ iterari: ſm Ricar.
Et ſic doctores ꝯcordãt. Et ex his pót itel
ligi ꝙ ad vitãdũ dictas ãbiguitates dꝫ pru
dẽs ſacẽdos pẽitẽti aliquã iniũgere ſatiſfacti
onẽ quã ſtatiꝫ exeq̃tur ṽiſilr in ſtatu grẽ: ⁊
exinde quo ad reliquã ſatiſfactionẽ quam
ſucceſſiue agere dꝫ: ⁊ ei declarare vtꝝ dbe
at illã iterare ſi ex̃ charitatẽ egerit. Et lꝫ in
aliquo caſu ſatiſfactio iterari debeat ſi ex̃
charitatẽ fiat vt p̄tactũ ẽ tamẽ hoc ⁊ qd
cunqꝫ aliud bonũ etiã extra charitatẽ fa-
ctũ valet ⁊ vtile ẽ ad multa: de pe. di. 5. fal
ſas. ⁊ notat Ricar. 4. ſen. diſ. 15. B Et
nota ꝙ nõ eſt in peccato mortali q eſt con
tritus: vt. s̃. contritio. §. pſt. Multa que p
tinent ad ſatiſfactionẽ: vide. s̃. elemoſyna
Jtẽ ieiuniũ. Jtẽ orõ. Jtẽ penitẽtia ſcdo.

Scandalum

Quid ſit. ſm Tho. ſe-
cũda ſcde. q. 43. Sicut Hierony
mus dicit ſup illud Matth. 15. Scis quia
pharisei audito ṽbo hoc ſcãdaliçati ſũt qd
greci ſcãdalũ dicunt: nos offẽſionẽ vel in-
iuriã vel ĩpactionẽ pedis poſſum⁹ dicere.
Cõtingit. n. q̃nqꝫ ꝙ aliqs obex ponit̃ ali-
cui ĩ via corporali cui ĩpĩgens deponit̃ ad
ruinã: ⁊ talis obex dĩ ſcandalũ. Et ſilr ĩ p-
ceſſu vie ſpũalis ꝯtigit aliquẽ diſponi ad
ruinã ſpũalẽ p dictũ vel factũ alterius inq̃ꝫ
tũ. ſ. aliquis ſua admonitione vel inductõ
ne aut exemplo trahit alteꝝ ad peccandũ
⁊ hoc ꝓprie dicit̃ ſcandalũ. Nihil aũt ſm
ꝓpriam rõnẽ diſponit ad ſpiritualem rui
nam: niſi quod habeat aliquẽ defectũ recti
tudinis: q: id quod ẽ pfecte rectũ magis
munit hominẽ cõtra caſũ q̃ꝫ ad ruinaꝫ in
ducat. Et ideo cõuenıẽter dicit̃ ꝙ ſcanda
lum ẽ dictum vel factũ min⁹ rectum pbẽs
alteri occaſionẽ ruine. Et hec diffinitio ſu
mitur ex glo. Matth. 18. A Eãdẽ diffi-
nitionẽ ponit Nico. de lyra. ſuper ps. 49

B Scandalum tamẽ aliquãdo ſumitur
large p quolibet impedimẽto: Matth.
16. Scandalum mihi es.

Utꝝ ſcandalũ ſit peccatũ. Rñdeo ſm
Tho. vbi. s̃. Duplex eſt ſcandalũ. ſ. paſſi-
uum in eo qui ſcandaliçat̃: ⁊ iſtud ẽ ſemp
peccatũ. Non. n. ſcandaliçat̃ niſi inq̃ꝫtum
aliqualiter ruit ſpirituali ruina q̃ ẽ pctũ.
Aliud ẽ ſcandalũ actiuũ. ſ. qd eſt in eo qui
ſcãdaliçat: ⁊ hoc ẽ etiã ſp peccatũ: quia vl
op⁹ qd facit pctm̃ ẽ vel ẽt ſi nõ ẽ peccatuꝫ
ſaltẽ hꝫ peccati ſiue mali ſpẽm: ideo dimit
tendũ ẽ ꝓpter ꝓximi charitatẽ ex q̃ vnuſ-
qſqꝫ conat̃ ſaluti ꝓximi ꝓuidere. Et ſic q
nõ dimittit ꝯ charitatẽ agit. A. Vñ ⁊. i. ad
Theſſal vlt. dĩ: Ab omni ſpecie mali abſtĩ
nete vos. Et facit ex̃ de vi. ⁊ ho. cle. cuꝫ ab
omni. B Sꝫ m̃ ſcandalũ patiẽtis pt eẽ
ſine peccato agẽtis: vtputa cũ aliqs ſcãda
liçat̃ de his que aliqs bene facit: ⁊ que ſpe
ciẽ mali nõ habẽt. A q: hoc caſu nõ eſt
ſcandalũ actiuũ ſꝫ paſſiuũ. ſ. q: nõ ꝓcedit
ex facto agẽtis ſꝫ ex paſſione ⁊ culpa pati
entis: d quo Matth. 15. circa ſcãdaliçatos
phariſeos dĩ: Sinite illos q: ceci ſunt. ⁊c̃.
Et nõ ſolũ a pctõ vel a ſpecie pctĩ abſtinẽ-
dũ ẽ ad remouẽdũ ſcandalũ: ſꝫ q̃nqꝫ etiaꝫ
a licitis: vt pꝫ in ſequẽtib⁹. B Jtẽ ſcãda
lũ agẽtis pót eſſe ſine peccato patiẽtis: vt
cũ qs inducit aliũ ṽbo vel facto ad pctm̃.
Jſte qdẽ q̃ꝫtũ ẽ de ſe ſcãdaliçat: ſꝫ ſi ali⁹ nõ
conſentit imunis eſt a peccato.

Utꝝ ſcandalũ ſit ſpãle pctm̃. Rñ. ſm
Tho. ſcda ſcde. q. 43. Scãdalũ paſſiuũ. ſ.
ĩ eo q ſcãdaliçat̃ nõ pót eẽ ſpãle pctm̃: qꝛ
ex dcõ vl fcõ alteri⁹ aliquẽ ruere ꝯtigit ſm
qdcũqꝫ gen⁹ pctĩ: nec ipſa ſũptio occaſiõis
dat ſpalẽ rõnẽ pctĩ. Scãdalũ ṽo actiuũ. ſ.
ĩ eo q ſcãdaliçat pót ſumi duplr. ſ. p ſe ⁊ p
accidẽs. Per accidẽs qdẽ q̃ñ ẽ pter itẽtiõ
nẽ agẽtis: vtputa q̃ñ aliqs facto ſuo vel ver
bo iordinato nõ itẽdit alteri dare occaſi
onẽ ruine: ſꝫ ſolũ ſatiſfacere ſue volũtati: ⁊
ſic ſcãdalũ nõ ẽ ſpeciale pctm̃: q: qd ẽ per
accidens nõ ꝯſtituit ſpẽm ſꝫ eſt circũſtãtia
aggrauãs. ſ. quod ĩ publico ſit. Per ſe ve
ro eſt ſcãdalũ actiuũ q̃ñ aliqs inordinato
ſuo dicto vl fcõ itẽdit aliũ trahere ad pec
catũ: ⁊ ſic ex intẽtione ſpãlis finis ſortit̃ ra
tionem ſpãlis peccati. Finis enim dat ſpe
ciem in moralibus. A Jdẽ in ſum. lib. 3.
ti. 30. q. 3. Et. §. ꝓcedẽs hetur. c. ti. q. 2. B

ſcandalum

Utrū ſcādalū ſit peccatū mortale. Rñ. ſm Tho. vbi. ſ. Scādaluz paſſiuū poteſt eſſe veniale quaſi habens impactionē tm̄ puta cum aliquis ex inordiato dcō vel fcō alterius ꝯmouet motu pcti venialis. Quādoqꝫ vō eſt pctm̄ mortale q̄ſi hn̄s cū ipactione ruinā: puta cū aliqs ex iordinato dicto vel fcō alteri⁹ ꝓcedit ad pctm̄ mortale Scandalū aūt actiuū ſi ſit per accidēs pōt ēe qn̄qꝫ veniale: puta cū aliqſ vel actū peccati venialis cōmittit vl' actū qui nō eſt ſm ſe peccatū: ſed hꝫ aliquā ſpēm mali cū aliq̄ leui idiſcretiōe. Quādoqꝫ vō eſt peccatū mortale ſiue quia ꝯmittit actū pcti mortalis: ſiue qꝛ ꝯtēnit ſalutē ꝓximi: vt ꝓ ea ꝯſeruāda nō ꝑtermittat facē qd ſibi libuerit. Si vō ſit p ſe: puta cū itēdit iducē aliū ad peccādū: ſiqdē itendit iducē ad peccāduz mortaliter: eſt peccatū mortale: ⁊ ſilr ſi itendat iducē ad peccandū venialr̄ p actū peccati mortalis. Si vō itēdat inducē ad peccatum veniale per actū peccati venialis eſt peccatū vēiale. ¶ Jō in ſū. e. ti. q. 2. ℬ

Utrū bōa ſpūalia ſint ꝓpter ſcādaluz dimittēda. Rñ. ſm. Tho. vbi. ſ. Quedaz bona ſpūalia ſūt de neceſſitate ſalutis q̄ ꝑtermitti nō poſſunt ſine peccato mortali. Manifeſtū eſt aūt q̄ null⁹ dꝫ peccare mortaliter vt alteri⁹ peccatū ipediat: qꝛ qlꝫ pl⁹ tenet ſibi q̄ȝ alteri: ⁊ iō ea q̄ ſūt de neceſſitate ſalutis ꝑtermitti nō debēt ꝓpt ſcādaluz vitādū. Jn alijs aūt ſpūalib⁹ bōis que nō ſūt de neceſſitate ſalutis: vr̄ diſtiguendum: qꝛ ſcādalū qd ex eis aliqn̄ orit quādoqꝫ ex malicia ꝓcedit: cū. ſ. aliq volūt h⁹i bōa ſpiritualia ipedire ſcādalū ꝯcitādo. Et hoc ē ſcādalū phariſeoꝝ q de doctria xp̄i ſcādalizabant: qd eſſe ꝯtēnēdū xp̄s docet: Mathei. 15. Quādo vō ſcādalū ꝓcedit ex infirmitate vel ignorātia: ⁊ h⁹i ſcandalū eſt puſilloꝝ: ꝓpter qd ſpūalia opa ſūt occultanda vel iterdū etiā differēda vbi pículū nō iminet quouſqꝫ reddita rōne h⁹i ſcādaluz ceſſet. Si aūt poſt redditā rōem duret iaz vr̄ q̄ q inde ſcādalū ſumit nō ex ignorātia ſed poti⁹ ex malicia ꝓcedat: ⁊ ſic ꝓpt ipſuz nō ſūt ſpūalia bona dimittēda. ¶ Con. Pe. vt in ſum. eo. ti. q. 5. ℬ

Utrū punitio pctōꝝ ſit ꝓpt ſcādalū dimittēda. Rñ. ſꝫ Tho. 2ᵃ 2ᵉ. q. 43. Penaꝝ iflictio inqm̄ hꝫ rōem iuſticie inquātū per eas pctā cohibent. Si aūt per iflictōes penarū manifeſtū ſit plura ⁊ maiora peccata ſeq: tūc penarū iflictio nō cōtinebit ſub iuſticia. Et in hoc caſu a pctōꝝ punitōe ceſſandū eſt: vt dicit Aug⁹. ¶ Hoc dictum habetur. di. 50. vt conſtitueretur. ℬ

Utrū a ſacra doctria ꝓpter ſcandalū ceſſandū ſit. Rñ. ſꝫ Tho. vbi. ſ. Circa doctrinā duo ꝯſiderāda ſt. ſ. vitas q̄ docet: ⁊ ipe act⁹ docēdi quoꝝ pmū ē d nec̄itate ſalutis vt. ſ. ꝯriū vitati nō doceat: ſed vitatē ſm ꝯgruentiā tp̄is ⁊ pſonaꝝ ꝓponat ille cui icūbit docēdi offm̄. Et iō ꝓpt nullū ſcādalū qd ſeq videat dꝫ hō ꝑtermiſſa vitate falſitatē dicē. ¶ Facit. 22. q. 2. neqs. cū duobus. c. ſe. ⁊. ex̄ de vſuris ſup eo. ℬ Sꝫ ipſe act⁹ docēdi iter elemoſynas ſpūales cōputat: de qb⁹ in ſe. §. di. ¶ . ſ. vtrū ꝓpter ſcādalū ſint dimittēde. ¶ doctria aūt qſ etiā ſi hēat ex offō excuſat qn̄ ꝓpt idiſpoſitionē audientiū iutilis eēt. Dr̄ eni Eccl. 32. Ubi nō eſt audit⁹ nō effūdas ſmonē. Ad hoc etiā. 11. q. 3. qn̄. ⁊ notat in dcā. q. 5. ℬ

Utrū ipletio ꝯſilioꝝ: largitio elemoſynaꝝ ⁊ h⁹i opa mīe ſint ꝑtermittēda pp ſcādalū. Rñ. ſꝫ Tho. vbi. ſ. Quādo talia nō ſūt d nec̄itate ſalutis lꝫ ꝓpt ſcādalū n̄ ſint ſimplicit dimittēda ſūt tm̄ iterdū occultāda ⁊ differēda pp ſcādalū puſilloꝝ quouſqꝫ reddita rōe ſcādalū ceſſet. ¶ Nō tam̄ dꝫ qs facilis eēe ad credēdū q̄ alij ſcandalizent de bono ope: nec facile ꝓpt metū ſcandali dꝫ a bono ceſſare: cū debeat pſumē d alijs poti⁹ q̄ ſint boni q̄ȝ mali. Durāte tamē cōſcia q̄ alij ſcandalizent ex illo bono nō dꝫ facē ꝯ cōſciam ſm glo. Ray. ⁊ in dcā. q. 5. ℬ Quādo aūt ꝯſilioꝝ obſuatio ⁊ ipletō operū mīe ſūt de neceſſitate ſalutis: vt pꝫ i his q iā vouerūt ꝯſilia: ⁊ in his qb⁹ ex debito iminet defectib⁹ alioꝝ ſubuenire: vel i tpalib⁹: puta paſcēdo eſuriētē: vel in ſpūalibus: puta docēdo ignorātē: ⁊ hoc ſiue fiant h⁹i debita pp iniūctū offm̄: vt pꝫ in p̄latꝫ: ſiue pp nec̄itatē idigētis: tūc eadē rō ē de h⁹mōi ſic̄ de alijſ q̄ ſūt de nec̄itate ſalutꝫ d qb⁹. ſ. dcm̄ ē. §. 5. ¶ Jdē i dcā. q. 5. ℬ

Utrū correctio fraterna ſit ꝓpter ſcādalum dimittēda. Rñ. ſm Tho. ſcda ſcōe q. 43. Correctio fraterna ordinatur ad emendationem fratris: ⁊ ideo tm̄ computāda eſt inter ſpiritualia bona iquātū hec cō

ſeq pōt qꝺ nō ꝯtingit ſi ex correctione frat
ſcādaliçet: ⁊ iō ſi ꝓpter ſcādalū correctio
ꝺimittat nō ꝺimittit ſpūale bonū. A De
hoc latius .ſ. correctio .2. per totū. B

Utꝝ peccatū veniale ſit cōmittēdū pp
vitandū ſcandalū. Rn̄. ſꝫ Tho. vbi ſupra:
Peccatū veniale ꝓpter vitandū ſcādaluꝫ
nunq̄ʒ ē faciēdū. Si .n. faciēdū ē' iā nō eēt
peccatū. Nā ⁊ ꝯtingit aliqd ꝓpt aliquam
circūſtantiā nō eē pctm̄: qꝺ illa circūſtan-
tia ſublata eēt pctm̄ veniale: ſicˀ vbū ocioſū
ē peccatū veniale: qn̄ abſq̄ʒ vtilitate ꝺicit.
Si aūt ex cā rōnabili ꝓferat: nō ē ocioſū:
neq̄ʒ peccatū ſimplr. A Dic clariꝰ ꝙ nl-
lū pctm̄ ēt veniale faciēdū ē ꝓpt vitādum
ſcādalū. Sꝫ bene ꝯtigit inēdū ꝙ aliqd qꝺ
eēt ꝺe ſe peccatū ſi fiat ꝓpter vitādū ſcāda
lū: nullū ē peccatū: vt ē in exēplo ꝓpoſito
⁊ patet per eundem Tho. cui con. Pe. ⁊
Ray. vt in ꝺicta .q. 5. B

Utꝝ tpalia ſint ꝓpter ſcādalū ꝺimittē
da. Rn̄ ſm Tho. vbi .ſ. Diſtinguēdū eſt:
q: ſi tpalia ſint nob̄ ad ꝯſeruādū cōmiſſa
ſicut bona eccłie cōmittūtur ꝑlatis: ⁊ bo-
na cōia reipublice cōmittunt rectoribꝰ: ta
liū ꝯſeruatio ſicˀ ⁊ ꝺepoſitoꝝ iminet his q
bus cōmiſſa ſūt ex neceſſitate: ⁊ iō n̄ ſūt ꝓ
pter ſcādalū ꝺimittēda: ſicut nec alia ꝺ ne
ceſſitate ſalutis. Un̄ ⁊ btūs Tho. cātuariē
ſis repetijt res eccłie cū ſcādalo regł. Si ve
ro tpalia ſūt talia quoꝝ nos ſumus ꝺn̄i ꝺi
mittere ea tribuēdo ſi penes nos habeamꝰ
vel nō repetēdo ſi apud alios ſint ꝓpt ſcan
ꝺalū qn̄q̄ʒ ꝺebemꝰ: qn̄q̄ʒ nō. Si .n. oriat
ꝓpter ignorātiā vel ꝓpter infirmitatē ali-
orū: qꝺ ꝺiximꝰ eē ſcandalū puſilloꝝ: tunc
vel totalr ꝺimittēda ſūt tpalia: vel alit ſcan
ꝺalū ſedandū .ſ. per aliquā admonitionē.
A Un̄ Augꝰ. li. ꝺe ſmone ꝺn̄i i mōte ꝺic:
Dandū ē qꝺ nec altari nec tibi noceat q̄ʒtū
ab hoīe credi pōt: ⁊ cū negauerł qꝺ petit i
ꝺicāda ē ei iuſticia: ⁊ meliꝰ ei aliqd ꝺabis
cū iniuſte petētē correxeris: vt i ſum. co. ti.
q. 6. vbi hec oīa notant. B Si v̇o ſcan-
ꝺalū oriat ex malicia qꝺ ē ſcādalū phariſe
oꝝ: tūc ꝓpter eos q ſic ſcandalū ꝯcitāt non
ſūt tpalia ꝺimittēda: q: hoc etiā nocēt bo
no cōi eo ꝙ ꝺaret malis occaſio rapiēꝺi:
⁊ noceret ipſis rapiētibꝰ: q: retinēdo alie-
na in peccato remanerēt. A hoc veꝝ niſi
in aliquo caſu ſpāli charitas aliud ſuadēt
ſ. ꝓpter bonū pacis: vt pōt colligi ex ꝺcis

ſ. bellū primo .§. x. niſi extrema neceſſitas
imineret. Unde vt ⁊ notat i ꝺicta .q. 6. glo.
Ray. ꝺicit: Si ſtatus meꝰ vel familie mee
non ē in tuto ſi carcā re mea: puta q: pau-
per ſū ⁊ indigeo: ⁊ ero in periculo incidē-
di in impatientiā aut murmurationē con
tra ꝺeū: nō teneor reꝫ meā ꝺare: aut a repe
titione ceſſare: cū ꝺebeat plus me ꝺiligere
⁊ meos q̄ʒ extraneū. ꝓpter hoc .n. excuſat
q indigēs ab alio accipit ad vſurā. Si aūt
in tuto ſit ſtatꝰ meus ⁊ familie mee: credo
ꝙ ꝺebeā ꝺare reꝫ petitā ꝓpter hꝰ i ſcanda
luꝫ vitādū: ſi credo eū re illa bn̄ vſuꝝ: al' n̄
q: eēt ꝺare gladiū in manu furioſi. B

Utꝝ cibꝰ ſit ꝺimittēdus ꝓpter ſcanda
lū. Rn̄. ſm Tho. vbi .ſ. Cibus nō ē totali
ter ꝺimittēdus ꝓpter ſcādalū: q: ſumere
cibū ē ꝺe neceſſitate ſalutis: ſꝫ talis cibꝰ be
ne eſt ꝓpter ſcandalū ꝺimittēdus ſm illꝺ
1. Corł. 8. Nō manducabo carnē in eēnuꝫ
ne frēm meū ſcandaliçem. A Facit ad ꝑ
ꝺicta qꝺ ꝺcm̄ ē i .§. ꝑcedēn. i additiōe. B

Utꝝ ꝺebeamꝰ ꝓpter ſcādalū vitare iu
ꝺiciuꝫ. Rn̄. ſm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 43. ſicut ꝺr:
Matth. 5. Uolēti tecū in iudicio ꝯtēdē ⁊
tunicā tuā tollere: ꝺimitte ei ⁊ palliū. Qꝺ
vt ꝺic Aug. intelligēdū ē ſm ꝑparatōneꝫ
animi: vt .ſ. hō ſit patus ꝑus pati iniuriaꝫ
vł fraudē: q̄ʒ iudiciū ſubire: ſi hoc expedi-
at: qn̄q̄ʒ tn̄ nō expedit: vt i .§. xj. ꝺictum eſt
Et ſilr intelligēdū illud apłi. 1. Corł. 6. Iā
qdē oīno ꝺelictū ē in vob̄ ꝙ iudicia hētis
in vos. Quare nō magis iniuriā accipitł.
Quare non magis fraudem patimini.

Utꝝ ꝓpter ſcādalū ꝺimittēda ſint iſta
tpalia bona q ſūt ꝺebita ꝓ ſpūalibꝰ. Rn̄.
ſꝫ Tho. vbi .ſ. Diſtiguēdū eſt: q: aut tale
ſcādalū ꝓcedit ex ignorātia ſiue īfirmitate
alioꝝ: aut ex malicia. Et ſi qdē ex ignoran
tia: tūc pn̄t nō accipi vł ꝺifferri: vt .ſ. §. x.
ꝺcm̄ ē q icipit: Utꝝ tpalia. Un̄ apłs ſemi-
nās ſpūalia tpalia ſtipēdia nō accepit: ne
offēdiculū ꝺaret euāgelio xpi: vt pꝫ. 1. Co
rł. 9. Uitabat .n. ſcādalum qꝺ ꝓcedebat ex
ignorātia gētiliū q hoc nō ꝯſueuerāt. Et iō
ad tps abſtinēdū erat vt ꝑus īſtrueret hoc
eē ꝺebitū. Et ex ſili cā eccłia abſtinet a ꝺe-
cimis exigēdis i terrł i qbꝰ nō ē ꝯſuetū ꝺe
cimas ſolui. Si v̇o ſcādalū ꝓcedat ex ma
licia: agēdū ē vt i ꝺicto .§. x. ſ. ꝺr.

Pone ꝙ aliqs hꝫ bonā ꝯſciam apꝺ
ꝺeū: multi tn̄ ꝺe eo ſcādaliçant hoīes vtrū

ſufficiat. Rñ. ſm Ray. Poſſet videri ꝙ
ſic. 2. Cor. i. Gloria nr̃a hec ē teſtimoniū cō
ſcie nr̃e. Itē. xj. q. 3. ſcti. Dicas tñ ꝙ ꝗtuꝫ
i ſe ē glꝫ dꝫ niti ſatiſfacē alijs intētionē ſuā
oñdēdo: ⁊ cām ⁊ ſpēm mali remonēdo.
Nob. n. neceſſaria ē vita nr̃a: alijs fama.
xj. q. 3. nō ſūt. Si aūt ipſi nolūt recipe ſatiſ
factionē parati ſēp reprehēdē ⁊ nō imita
ri: dolere debēt ꝙ illi peccāt: ⁊ ſufficit. xj. q
3. int̄ v̓ba. A Et ibi pꝫ ꝙ ꝓ nob̄ d̓ talibꝰ
debemꝰ gaudē. Dicitur. n. ibi ꝙ ſi i ꝯſcia
nr̃a nō iueniaſ malū qđ de nob̄ hoīes lo-
quūtur: i magnā debemꝰ leticiā ꝓſiliſ. Et
idē quod h̃ notaſ in ſum. e. ti. q. 7. B Et
hoc idē hēs. ſ. fama. §. primo.

Scientia ē ſtudiū clericorūꝫ. Qđ clicus dꝫ habē
ſciaꝫ ſacre ſcripture ⁊ aliaꝝ lr̃aꝝ ⁊ negocio
rū: vt. ſ. ordinādus. §. 4. Et ſacrā qdē ſcri
pturā debēt ſcire clerici ad ſubditoꝝ aīas
iformādas. 36. di. c 2. §. ecce. ⁊ c. ſiqs vult
Seclares v̓o ſcias debēt ſcire ad eruditio
nē vt poſſint diſcernere veꝝ a falſo ⁊ p eas
hr̄e aditū ad ſciam pietatis: nō aūt ad vo
luptatē ⁊ delectationē. 37. di. §. cum ergo.
Propter hoc ſtatutū ē vt in certis eccliis
habeaſ doctor ⁊ theologie ⁊ artiū liberaliū
vt. ſ. magiſter. i. §. i. Et intelligaſ de artibꝰ
libalibꝰ. ſ. grāmatica ꝑncipalr̄: ⁊ ēt dialeti
ca: ⁊ rhetorica: qꝛ ille ſpālr̄ erudiūt homi-
nes ad ſciam pietatis. Secꝰ de arithmeti
ca: muſica ⁊ aſtrologia: qꝛ ille lꝫ in ſe cōti-
neāt veritatē nō tñ ducūt ad pietatē: di. 37
ſiqs. A Ibi nihil dr̄ de rhetorica. B Et
tñ ſcias nūc dictas qn ēt poeticas pn̄t ali-
qui qñqꝫ nō ſolū licite ſꝫ ēt meritorie ſtu-
dere: vt. ſ. errores gētiliū legēdo deteſtenſ
⁊ vtilia q̄ in eis inueniūtur ad adiutoriū ſa
cre eruditionis ꝯuertāt. 37. di. turbat. ⁊ c.
ſiqd veri. Nā ⁊ ſiqs adūſus mathemati-
cos velit ſcribere imperitꝰ matheſeos: ri-
ſui patebit. 37. di. q d̓ mēſa. Paulus quo
qꝫ apl̄s aliqua philoſophoꝝ ⁊ poetaꝝ ſu-
is ſcriptis īdidit: vt i dicto. c. turbat. Unđ
i. Cor. 15. Menādri phi ſuiam pōit dicēs
Corrūpunt bonos mores colloqa mala.
Et ad Titū ꝑmo Epiminedis poete v̓ſicu
lū inducit: Cretēſes ſemp mēdaces: male
beſtie: vētris pigri. Et ꝯ athenīēſes diſpu-
tās Aratri poete teſtimonio vtiſ dicēs de
deo: Ipſiꝰ. n. ⁊ genꝰ ſumus. Act. 17. Hie-
ronymꝰ ēt vſus ē v̓ſibus virgilij: de cōſe.
di. 5. nūqꝫ. ⁊ auctoritate Galiēi ⁊ Hippo
cratis: de conſe. di. 5. ne tales. Itez Augꝰ.
v̓ſibꝰ Lucani. 26. q. 5. nec miꝝ. circa ꝑnci
piū. A Hec vera niſi ex ſtudio haꝝ ſcia
ruꝫ ꝑtermutātur vtiliora: qꝛ nō mediocri
ter errat q minꝰ bonū ꝑfert maiori bono.
Et idē qđ h̃ notaſ in ſum. li. 3. ti. 5. q. i. ſm
Ray. ⁊ Gl. B Debet etiā clicus ſine pla
tus hr̄e ſciam negocioꝝ tpaliū: vt h̃. j. §. 4.
Utꝝ clici poſſint audire leges aut phy
ſicā. Rñ. Poſſūt verūtñ nō cauſa cupidi
tatis vel voluptatis: ar. 37. di. c. ꝑmo. ⁊ c.
legimꝰ. ꝑmo ⁊. 2. ⁊ c. 10. niſi ſint de illis:
de qbus dictū eſt. ſ. excōicatio ꝑmo. §. 2.
v̓. 6. ⁊. §. 3. v̓. 14. A Idē i dcā. q. i. B

Quantā ſciam debet hr̄e perſona ec-
cleſiaſtica. Rñ. Quilibet prelatꝰ debet ha
bere ſciam litterature: ⁊ ſi nō eminētē ſal-
tem competenteꝫ: aliter pōt remoueri: ex
tra de eta. ⁊ qua. ꝗuis. ⁊ extra d̓ renūc. ni
ſi. cr̄ de elec. cū nobis olim. Scia aūt com
petēs vocatur q̄ neceſſaria ē ad executio-
nē cuiuſcūqꝫ ordinis: ſicut ſacerdos iꝗtū
deputatꝰ eſt ad celebrandū diuinū officiū
teneſ ſcire tantū de grāmatica ꝙ ſciat ver
ba cōgrue ꝓferre ⁊ accētuare: ⁊ qđ intelli
gat ſaltē ad litterā ea q̄ legit: inꝗtū v̓o eſt
miſter ſacr̄oꝝ teneſ ſcire q̄ ſit debita mat̃ia
cuiuſlibet ſacr̄i: ⁊ modū rite diſpēſādi ea.
Inꝗtū v̓o ē doctor teneſ ſcire ſaltē rudi-
mēta ⁊ articulos fidei p dilectionē opanſ
A i. fidē ⁊ opa fidei: qꝛ fides ſi nō hꝫ opa
mōtua ē in ſemetipſa: Iac. 2. ⁊ ſic tenetur
ſcire ptinētia ad ſalutē. ſ. q̄ dꝫ agē: a qbus
debemꝰ cauē: ⁊ qūo a pctīs debemꝰ reſur-
gere. B Inꝗtū v̓o ē iudex ꝯſcie tenetur
ſcire diſtinguere inter leprā ⁊ nō leprā pec
catoꝝ. Con. Tho. in. 4. diſ. 24. addens ꝙ
ad ep̄os ptinet ſcire ēt ea q̄ difficultatē i le
ge dei faciūt vel facere poſſūt. A Idē nō
tur i ſū. e. ti. q. 2. ſꝫ Gl. Ray. Pe. Albꝛi. ⁊
Tho. vbi ēt p̄t colligi ꝙ id qđ dr̄ de ſacer-
dote hꝫ locū ēt i alijs clicī vt debeāt ſcire pti
nētia ad offiñ ſuū: ⁊ ſic ſaltē ſcire grāmati
cā ⁊c̄. vt dcm̄ ē inꝗtū ad eos ptiet ſꝫ ḡdꝰ
eoꝝ. De ſcia aūt ꝯfeſſoꝛ dcm̄ ē. ſ. cōfeſſor
2. §. 3. i additiōe. Sꝫ ⁊ ſeclares teneuſ ſcire
ad eoꝝ ſalutē ptinētia ⁊ hr̄e ꝯpetētē notici
aꝫ myſterioꝝ ſaluti ⁊ articloꝝ fidei: ⁊ ſacr̄oꝝ
eccl̄ie: vt. ſ. fides. ⁊ eoꝝ q̄ eis ānectuſ. ſ. ope
rū fidei: vt dcm̄ ē. ſ. vꝫ q̄ agē debēt ad q̄ p
tinet noticia ꝑceptoꝝ cōiuꝫ. A qbꝰ debēt

cauẽ ad q̃ ptĩet noticia pctõꝝ ſaltẽ gnãliꝰ
τ quõ debeãt a pctis reſurgẽ: ad q̃ ptĩet no
ticia debite pnĩe τ ꝯfeſſionis. Si vͦo negle
xerit qs hec ſcire ẜ; cõmoditatẽ τ ꝯditõeʒ
ſuã: hʒ ꝯ̃ ſe illð. i. Cor. 14. Siqs ignorat
ignorabiẜ. Et ad hoc faciat qð nõt Alexã
der de ales ſup. 2. ſen. di. 39. q. 20. q̃ incipit
Octano querit. B

Utꝝ plat9 debeat hẽ ſciaʒ tpaliũ reꝝ.
Rñ. Sic. nã debẽt plati ſbditis nõ ſolũ ſpi
ritualia: ſʒ ẽt cãnalia ſbſidia miſtrare exẽ
plo xpi q turbas ſequẽtes nõ ſolũ vͦbo: ſʒ
ẽt vͦtute ſanabat: τ corpalib9 alimẽtis refi
ciebat. Et vt hec plene pficẽ poſſint oʒ eos
hẽ ſolertiã ſeclariũ negocioꝝ: vt eoꝝ cau
tela τ ecclie ẜuent idẽnes: τ cuiqʒ neceſſa
ria p ſuo mõ ſbmiſtrent: di. 39. p totũ. Et
nõ q; lʒ qs pp hoꝝ ſimplicitatẽ repellaẜ ab
obtinẽdo bñficio: nõ tñ deijciẜ ab obtẽto
ſʒ daẜ ei coadiutor. 7. q. 1. q: ẜr. eꝝ de elect.
cũ i cũctis. Sec9 aũt i lr̃atura: q: ſi nõ hẽat
ſaltẽ cõptẽtẽ põt remoueri: vt i pce. §. dẜ.
A Jdẽ i dcã. q. 2. ẜʒ Ul. Hoſt. τ Ray. B

Utꝝ magis expediat iſiſtẽ ſcie theologie
vl' intẽdere ſaluti aiaꝝ. Rñ. ẜm Tho. i quo
libet. Hec duo adiuicẽ cõpari pñt dupl'r
ſ. abſolute τ i aliquo caſu. Eſt ergo ꝯſide
rãdũ q; i aliquo artificio melior ẽ q diſpo
nit de artificio: τ dẜ architector q̃ʒ aliquis
manualis q ope exeqtur ẜʒ q; ei ab illo di
ſponiẜ. Uñ i edificijs ꝯſtruẽdis maiori mẽ
cede ꝯduciẜ qð ð edificio diſpõit q̃ʒuis ni
hil manib9 opeẜ q̃ʒ manuales artifices q
dolãt ligna τ icidũt lapides. Jn edificio ãt
ſpũali ſũt q̃ſi manuales opariij q ptic'arit
iſiſtũt cure aiaꝝ: puta ſacr̃a miſtrando vel
aliud h9 i pticulariẜ agẽdo: ſʒ q̃ſi pncipa
les artifices ſũt epi q iperãt τ diſponũt q̃li
ter p dci offin ſuũ exeq debeãt pp qð epi. i.
ſupintẽdẽtes dicunẜ. Sil'r τ theologie do
ctores ſt q̃i pncipales artifices q: inqrũt τ
docẽt q̃lr alij debeãt pcurare curaʒ. Sipl'r
igẜ meli9 ẽ docẽ ſacrã ſcripturã: τ magis me
ritoriũ: ſi bõa itẽtiõe agaẜ q̃ʒ ipẽdẽ ptic'la
rẽ curã ſaluti h9 τ illi9. Uñ τ apl's de ſe dic
i. Cori. 3. Nõ miſit me xps baptiçare ſed
euãgeliçare: q̃ʒuis baptiçare ſit op9 maxie
ꝯferens ſaluti aiaꝝ. Et. 2. Timo. 2. dic hec
A .ſ. vͦba: vt ibi pʒ doctrie aplice. B. ꝯmẽ
da fidelib9 q idonei erũt τ alios docẽ. Jp
ſa. n. rõ demõſtrat q; meli9 ẽ erudire ð pti
nẽtib9 ad ſalutẽ eos q i ſe τ i alijs pficẽ pñt

q̃ʒ ſimplices q i ſe tñ poſſũt pficẽ. Jn ali
quo tñ caſu neceſſitate iminẽte dbẽt ẽt epi
τ doctores itermiſſo pprio offõ ptic'arit itẽ
dẽ cure aiaꝝ. A. Jdẽ i ſũ. c. ti. q. 4. B. De
miã ſcie. ſ. diſcẽ. τ. ſ. mgr. 1. τ. 2. τ. j. ſtudiũ

Scisma

ẜʒ Ho. Sof. τ Ray. ẽ ab vnitate ſeu ab vni
uſitate fidei illicit9 diſceſſus. Et dẜ
a ſciſſura q̃ p ipſum fit. 24. q. 1. ſciſma. A
Quo aũt ad gnãlẽ acceptõnẽ: ſciſma ẽ diſ
ſenſio eoꝝ inter quos vnitas eẽ dʒ ẜm eoſ
dẽ: vt in ſum. con. li. 1. ti. 6. q. 1. B

Que ẽ dr̃ia inẜ ſciſma τ hẽſiʒ. Rñ. ẜm
Ray. Hẽſis i pncipio ſui hʒ puẽſũ di dog
ma: qð nõ hʒ ſciſma: ſʒ i fine ꝯfigit aliquã
hẽſiʒ vt recte videaẜ ab ecclia receſſiſſe. 24
q. 3. inẜ hẽſiʒ. Poſſʒ igẜ dici q; tal' ẽ dr̃ia:
q̃lis ẽ inẜ diſpõnẽ τ hitũ. A. i. inẜ cãʒ τ cã
tũ: dcõ. c. inẜ hẽſiʒ. Ul' tal' ẽ dr̃ia q̃lis ẽ iter
gen9 τ ſpẽʒ: q: ois heretic9 ẽ ſciſmatic9 τ ñ
ecõuerſo: vt h i ſi. τ i ſũ. cõ. c. ti. q. 2. vbi hec
nõnẜ. B Primo. n. dẜ ſciſma: ſʒ cũ ptia
ciẜ ihereſit ſue ſecte aſſerẽs nõ eẽ obediẽdum
Romane ecclie: ẽ hẽſis: q: peccat i illo arti
culo: ſcãʒ eccliaʒ catholicã. Ois. n. hereti
cus ẽ ſciſmatic9: ſʒ nõ ecõuerſo. Jð Sof.

Utꝝ ſciſmatic9 vl' hẽtic9 hẽat aliquam
ptãtẽ ſpũalẽ. Rñ. ẜʒ Tho. 2a 2e. q. 39. Du
plex ẽ ptãs ſpũal'. Una qdẽ ſacr̃al': alia iu
riſdicõnal'. Sacr̃al' qdẽ ptãs ẽ q̃ p aliquaʒ
ꝯſecratõnẽ ꝯfert: τ tal' ẜʒ ſuã eẽntiã rema
net i hoie q̃ʒdiu viuit ſiue i ſciſma ſiue i hẽ
ſim labaẜ: qð pʒ ex hoc q; rediẽſ ad eccliaʒ
nõ iteꝝ ꝯſecraẜ: ſʒ tñ tales vſũ ptãtis amit
tũt: ita q; nõ lʒ eis ſua ptãte vti. Si tñ vſi
fuerit: effectũ hñt i ſacr̃alib9: q: i his hõ ñ
opaẜ niſi ſicut iſtrumẽtũ dei. Uñ effect9 ſa
cr̃aleſ nõ excludunẜ pp culpã quãcuiqʒ cõ
ferẽtis ſacr̃m. Ptãs aũt iuriſditional' eſt q̃
ex ſimplici iniũctiõe hoiſ ꝯferẜ: τ iõ ñ imo
biliẜ adhẽt: τ i ſciſmaticis τ hẽticis ñ manet.
Uñ nec pñt abſoluẽ nec excõicaẜ: aut idl'gẽ
tias facẽ: aut aliõ h9i: τ ſi fecerit nihil ẽ fa
ctũ. 7. q. 1. nouacian9. A. Jð i ſũ. c. ti. q. 3.
B Qualiter ſciſmatici puniunẜ. Rñ.
ẜʒ Ray. A deo qdẽ leguntẜ mlt'pl'r puniri
vt dathã τ Abirõ q hiatu t̃re abſorpti ſũt
Numeri. 16. Jtẽ. x. trib9 q̃ hieroboaʒ ad
heſſit date ſt i diſpõnẽ. 3. regi. 12. τ. 13. A. cõ
iũctis ſeq̃ntib9. B. τ alijs mltis exẽplis. Ab
hoie quoqʒ ſiũ a iudice puniunẜ p excõica
tõnẽ l' dpoſitõnẽ. 23. di. i noie dñi. eꝝ. e. c. 2

Item puniuntur pecunialiter:ar.23.q.7.
q aũt. Itẽ ſi neceſſe eſt máu etiá militari ſi
ne armata.17.di.nec licuit.xj.q.j.petim⁹.
Et de his penis etiá tágit. Tho.2ª2ᵉ.q.39.
A Idẽ in ſũ.có.eo.ti.q.4. B

Qd ſit grauı⁹ pctm̃:ſciſma vel heresis
ꝛn.ſꝫ.Tho.ſcda ſcde.q.39. Heresis ſim
pliciter eſt grauius pctm̃:qꝛ ẽ pctm̃ ↄ̄ ipſum
deũ ſm q in ſe ẽ prima v̇itas cui fides in
nititur. Sciſma aũt eſt ↄ̄ eccleſiaſticá vni
tatẽ q̃ eſt min⁹ q̃ʒ ipſe de⁹. Ex aliq̃ tñ circũ
ſtantia ↄtingẽ poſſet q aliqs ſciſmaticus
grau⁹ peccaret q̃ʒ iſidlis aliqs:ꝛ hoc ꝑꝑ ma
iorẽ ↄtemptũ:vel ꝑꝑ mai⁹ periculũ qd idu
cit:vel propter aliquod huiuſmodi. A
Idem in ſum.co.ti.q.5. B

Qualr redeũtes a ſciſmate ſũt recipiẽ
di.ꝛn. Sciſmatic⁹ volés redirẽ dꝫ abiuare
ſciſma ꝛ ſatiſfacẽ ad mádatũ eccleſie:ꝛ dꝫ
recipi cũ man⁹ ipoſitóe. A .i.eccleſiaſti
ca ptáte ꝑ quá dꝫ a pctó ſciſmatis ꝛ penis
ex eo ſeqntib⁹ abſolui:vt pót colligi ex iu
rib⁹ allſatis. B vt accipiát ſpũm ſcm̃ qui
extra eccleſiá nó eſt nec dari pót.24.q.j.
dicim⁹.ꝛ.c.pudéda.ꝛ.c.ſciſma. Et ſiqs re
cóciliat⁹ dicat ſecũ circa ordies diſpéſatũ:
ꝓbare dꝫ ab eo q pót diſpéſare:vt ex̃.e.c.
ſi. A Idé i ſũ.e.ti.q.6.ſꝫ Ray.ꝛ gof. B

Quis pót diſpenſare cũ ordinatis ab
hẽtico ſciſmatico l' excóicato.ꝛn.ſꝫ Ho.
Si ſciéter a tali ordiné receperũt tũc ſolus
papa diſpéſat. Si v̇o ex ignorátia nó tam̃
ſupina.tũc ꝑ diſcretũ ꝓlatũ cũ talib⁹ po
terit diſpéſari:ex̃ de ord.ab epo q re.c.j.ꝛ
2. Sꝫ in epatu ſol⁹ papa diſpéſat:ex̃ d elec.
qꝛ diligétia. Et de ſic ordiatis hés.ſ̃.ordia
tis.j.§.pe.ꝛ ſi. A Idé qd in h.§.nõtur i
ſũ.e.ti.q.7. B Aliéatóes ſcẽ a ſciſmaticis
nó valẽt:vt.ſ̃.aliéatio.§.pe.ꝛ q initi eis ẽ
excóicat⁹:vt.ſ̃.excóicató.j.§.2.in ſi.

Excretorum ſuelatio vide ſupra reuela
tio.ꝛ.ĩ.teſtis.3.§.ij.

Editio vtrũ ſit mortale pctm̃ ꝛn.ſꝫ Tho.2ª2ᵉq.42

Seditio ꝓprie opponit vnitati mľ
titudis.ſ.ꝑpli ciuitatis:vel regni:ꝛ ſic oppo
nit iuſticie ꝛ cõi bono. A qꝛ ſm Aug⁹.i
li.de ciuitate dei:ꝑplm deimnát ſapiẽtes
nó ẽẽ cetũ mltitudis ſꝫ cetũ iuris ↄſenſu.ꝛ
vtilitatis cõis ſociatũ:vt in ſũ.li.3.ti.34.q
ꝛ8.vbi hec nõnt. B Et io ex ſuo genẽ ẽ
pctm̃ mõtale ꝛ tãto grau⁹ q̃ʒto bonũ cõe qd
ipugnat ꝑ ſeditóem eſt mai⁹ q̃ʒ bonũ ꝓua
tũ qd ipugnat ꝑ rixá. Pctm̃ át ſeditióis ꝓ
mo ꝛ ꝓncipalr ꝑtiet ad eos q ſeditóeꝫ ꝓcu
rant:2° aũt ad eos q illos ſequũtur ꝑturbã
tes bonũ cõe. Illi v̇o q bonũ cõe defẽdũt
eis reſiſtẽtes:nó ſũt dicẽdi ſeditioſi:ſicut nec
illi q ſe defẽdũt dicũtur rixoſi.

S Ententia Qñqꝫ dr ſnia lata a iure:qñqꝫ a iudi
ce. A iure q̃ʒdo eſt d hoc ſcm̃ ſta
tutũ ab eo q ↄdere pót:de qb⁹ hés.ſ̃.lex.§
2. Snia v̇o a iudice eſt:qñ aliqs iudex iu
dicat iter ꝑtes:vel qñ excóicat:vt ꝑꝑ cótu
maciá ꝛ h⁹i. Silr etiá dr a iudice fieri:qñ
nó ꝑ modũ ↄſtóis ſꝫ in odiũ alicui⁹ mali
iá ↄmiſſi fert excóicatio ſiue gnãlis ſiue ſpã
lis. Et ſilr dico etiá ſi fiat in odiũ ↄmittẽtiũ
in futuro:dũ tñ nó itendat facẽ ꝑpetuá có
ſtitutóeꝫ. A vel ꝑticularẽ. Ná ſi itẽdat fa
cere ſniam reſpectu ꝑticulariũ ꝑſóarũ:aut
etiá gnãlẽ ſed nó ꝑpetuá:dr ẽẽ iudicis ſm
glo. Ray.ꝛ in ſũ.li.3.ti.33.q.86.vbi h no
tãtur. Et ꝓdictis có. Albric⁹. Sed vr q ſẽ
tentia tũc dicat iudicis qñ ſuat ꝓceſſus ꝛ or
do iudiciari⁹:ꝛ nó alr:al's ſnia ẽẽt iniuſta
ꝛ iudex puniẽdus:ex̃ de ſen.exco.ſacro.ꝛ
eo.ti.cũ medicinalis.li.6. B

Que ẽ ſnia iterlocutoria.ꝛn.ſꝫ Ray.
Eſt illa q̃ nó ſuꝑ ꝓncipali ſed ſuꝑ aliis qó
nib⁹ ꝓfert.ſ.iter ꝓncipiũ cauſe ꝛ finẽ.ꝛ eſt
de aliquo teſte repellẽdo vel recipiẽdo:de
dilatóe dáda vel nó. Vel pót dici iterlocu
toria:qꝛ iter ꝑtes loqndo ꝓfert ſine ſcriptu
re ſolénitate:ex̃ eo.ꝛ ſi li.6. Bñ tñ dꝫ redi
gi in ſcriptis:ſꝫ nó eſt:ꝑꝑ hoc neceſſe q de
ſcriptio recitet. A .i.in ſcriptis ꝓferatur
vt in ſũ.e.ti.q.27.vbi hec notant ſm Ray
ꝛ glo.ei⁹. B ex̃ eo.qm̃. A hoc.c.hr in
ti.de ꝓba. B

Que ẽ ſnia diffinitia.ꝛn.ſꝫ Ray. Dif
finitiua ſententia eſt quádo principalis qó
diffinitur.ff.de re iudi.l.j. Et debet profer
ri ab ipſo iudice ꝛ non ab alio: aliter nó va
let:niſi iudex ſit epiſcopus qui poteſt per a
lium recitare ad inſtar illuſtriuꝫ.C.de ſen.
ex peri.reci.l.2.ꝛ in auẽ.vt ab illuſtri.ꝛ qui
ſuper eam digni ſunt.§.ſancimus igit col.
5.extra eo.ꝛ.ſi li.6. A Iſtud.c.ꝛ ſi bene
facit:alia vero iura allegata.ſ̃.parum fa
ciunt. B

Utrum ſententia diffinitiua ſine ſcri

Sema

ꝑto valeat ī aliquo caſu. Rñ. Sūt caſus ī
qbuſ valet ſm Jo. an. vꝫ qñ breues ſit cau
ſe: ⁊ maxime viliū pſonaꝝ. ⁊ pōt dici bre/
uis duoꝝ aureoꝝ. ff. de dolo. l. adeſt. ⁊. l. ꝓ
ce. in fi. A Iſte leges nō videnṫ ibi hēri.
Et ō iſtis cauſis breuibꝰ viliū pſonarū dī
in auc. niſi de qua. ī. Et ſꝫ Ray. ⁊ in ſum.
eo. ti. q. 28. cauſe modice ſiue breues dicū
tur treceto ꝝ aureoꝝ vel qngentoꝝ ſolido/
rū. Sꝫ melius videṫ qd̄ ſeqtur. ſ. vt attedi
tur ꝯſuetudo: q̄ ſi nō appareṫ relinquaṫ iu
dicis arbitrio: p iura. ī. allegata. B In/
ſpiciaṫ aūt qualitas pſonaꝝ: ⁊ relinquatur
arbitrio iudicis. ff. de iure deliberā. l. i. ex̄
de offi. dele. de cauſis. vl' inſpiciaṫ ꝯſuetu/
do loci vel fori. xj. diſ. ꝯſuetudinis. Itē va
let cū eps in cā ciuili inter clericos iudicat
xj. q. i. ſiqs cū clerico. ⁊. C. de ſen. ex peri.
reci. in auc. niſi. Itē cū preſes depoſito of/
ficio ꝯueniṫ vt reddat adminiſtrationē: in
auc. vt iudi. ſine quoquo ſuffra. §. neceſſi/
tatē. coll. 2 A Ibi nō vī hoc clare dici:
tñ idē ponit Albricꝰ. B Itē cūꝫ papa ꝓ
ſe ꝓnunciat: valet. n. lꝫ nō tulerit eā ī ſcrip
tis. Ipſe. n. ſolutus ē legibꝰ. C. de legi. di/
gna vox. Itē ſm quoſdā valet: ſi lata ſit in
cauſa mrīmoniali: ex̄ de teſti. Albricꝰ. A
Et ibi bene vī hoc ꝓbari. Et adē ē in oībus
cauſis in qbus ꝓcediṫ de plano ſine ſtrepi
tu ⁊ figura iudicij: vt ī cle. ſepe. ō v̄. ſig. B

Sentētia dꝫ ferri ſedēdo. Itē in loco
publico ⁊ honeſto. 3. q. 3. §. ſpaciū. in fi. ff.
de arbi. l. cū dies. §. ſi arbiter. Itē dꝫ ferri
de die ⁊ nō in tenebris: vt. s̄. iuriſdictio. in
fi. Itē nec diebꝰ feriatis: maxime ſolenni/
bus ⁊ feſtiuis: vt. s̄. ferie. §. 2. Itē nō debet
ferri ꝑ venalitatē. 2. q. 6. §. diffinitiua. Hec
⁊ multa alia reqrūtur in ſentētia: quorū ſi
aliqd̄ amiſſū fuerit nō valebit. A Et de
his mlta ponūtur ī ꝑdcō. §. diffinitiua. cū
ſequēti. B

Utꝝ ſentētia a nō ſuo iudice lata tene/
at. Rñ. eſt nulla: ex̄ de iudi. at ſi clerici. ni
ſi in cauſa recōuentionis. 3. q. 8. cuiꝰ ī agē
do. ex̄ de mutu. peti. c. ꝑmo ⁊. 2. Iteꝫ tenet
ſnīa cū quis laicus ex certa ſcīa ꝯſētit ī iu/
dicē nō ſuū. ff. de iuriſdi. om. iudi. l. ſi per
errorē. A cōiuncta. l. ē receptū. eo. ti. B
ex̄ de foro cōpetēti ſignificaſti. Sꝫ hoc nō
hꝫ locū in clericis: q nō poſſūt in aliūꝫ iu
dicē ꝯſentire: niſi ſit pſōa eccliaſtica: ⁊ que
iuriſdictionē ordinariā habeat: ⁊ de volun

tate ſui epī: vt ī dcō. c. ſignificaſti. De hac
mā habes. s̄. iudex ꝑmo. §. 2. ⁊. §. plt. vel
ēt niſi in cā recōuentionis. Nā ⁊ ſi clericꝰ
ꝯueniat laicū corā iudice laico: ⁊ ille laicꝰ
recōueniat clericū ciuiliter: ſi feraṫ ſētētia
ꝯ clericū bene tenet: qꝛ ſuus iudex ē per re
conuētionē: ex̄ de mu. peti. c. i. ⁊. 2. ⁊. 3. q.
8. c. cuius in agēdo. C. de ſen. ⁊ inter. om.
iu. cū papinianꝰ. ⁊ ī auc. ⁊ ꝯſequēter. Cri/
minaliṫ v̄o laicus clericū ꝯuenire non poſ
ſet corā iudice ſeclari. xj. q. i. c. i. ⁊. 2. nec re
cōuenire pōt: qꝛ in crimine nō admittitur
recōuentio. 3. q. xj. negāda. ⁊ nō relatione
criminū: ſꝫ innocentia reus purgaṫ. ff. ō pu
bli. iudi. l. is qui. A Quaſi idē notatur ī
ſum. li. 3. ti. 33. q. 28. ad finem. B

Quid ſi ſūt duo iudices ⁊ ꝓferūt diu/
ſas ſnīas. Rñ. Si ꝓceſſerūt ex iuriſditiōe
ordinaria: tenet ꝓ reo: ⁊ nō ꝓ actore: niſi ī
cauſa fauorabili: puta matrimonio: dote:
vel libertate ſiue teſtamēto: ſi ꝓ his fuēit la
ta. Si v̄o ꝓceſſerūt ex ptāte delegata: pen
det ex arbitrio delegātis. Qd̄ ſi ex cōpro/
miſſo: neutra dꝫ hēre vigorē: ex̄ de ſen. ⁊ re
iu. duobus.

Quis effectꝰ ē ſnīe. Rñ. ſꝫ Ray. Effe/
ctus eiꝰ ē multiplex. Primꝰ eſt qꝛ ꝓ v̄ita/
te accipiṫ q̄ꝫtum ad illos inter quos lata ē.
Et intellige poſtq̄ꝫ trāſiuit ī rē iudicatā. ſ.
qꝛ ab ea appellari nō poſſit: qd̄ ē poſt de/
cē dies. ff. de re iud̄. res iudicata. Iteꝫ effe
ctus ſnīe eſt qd̄ in actionibꝰ pſonalibꝰ ī nā
deṫ executioni infra quatuor mēſes: ex̄ de
offi. dele. querēti. ⁊ ex̄ eo. qd̄ ad ꝯſultatio/
nē. tñ tēpus ipſū nō pōt artari vl' ꝓrogari
cauſa cognita: vt ī prealleg ato. c. qd̄ ad cō
ſultationē. ⁊. ff. de re iudi. l. 2. In actiōibꝰ
v̄o realibꝰ cū res certa petita ē: puta liber:
equus: ager: domus: dꝫ mandari executiō
ni ſtatim poſt decē dies q ꝯceſſi ſūt ad ap/
pellandū: ⁊ hoc ſi res ſit in pñtia: in inſti. ō
offi. iudi. in ꝑn. Et idē dꝫ fieri in actiōe cri
minali. Nec. n. in talibus ē executio diffe/
renda. 2. q. i. ſicut. Fallit tñ in quatuor caſi
bus. Primo. ſ. cū princeps ex vindicta ſe
ueriꝰ fert ſnīam: qꝛ tūc differṫ executiō ad
minus ꝑ. 30. dies: vt locus poſſit eē miſeri
cordie: vl ſi res exigit ēt penitentie. xj. q. 3.
cū apud in fi. C. de pe. ſi vindicari. Itē cūꝫ
ſnīa lata eſt ī mulierēꝫ ꝑgnātēꝫ. Nā differ
tur vſqꝫ ad tempꝰ partus: de regu. iur. l. ꝑ
gnātis. A Hec lex nō ē ibi: ſꝫ. ff. ō pe. B
D

Jtem ſi capitalis ſententia eſt lata in ſeruū
differtur executō quouſqȝ reddiderit ratō
cinia admīſtratōis quā geſſit. C. de bo. ꝓ
ſcrip. l. j. Jtē cū qs eſt ꝯfeſſus de crimīe. C
de cuſto. reo. l. 2. vbi dī ꝙ reꝰ ꝯfeſſus de cri
mīe in iure retrudat̄ in carcerē: ⁊ poſtmo
dū reductꝰ apd̄ acta audiat̄: vt. ſ. ꝯfeſſionē
iteret. Sūt ⁊ alij plures effectꝰ ſnīe quos n̄
ꝓſequor: q2 potiꝰ ad forū ꝯtentioſū ptinēt
A Jdem in ſum. eo. ti. q. 30. B

Utrū ſnīa lata īter aliquos p2eiudicet
alijs. Rn̄. Regularit̄ nec ſnīa nec res īter
alios acta vel iudicata ꝓiudicat alijſ: extra
de fide īſtru. inter dilectoſ. ⁊ ex̄ eo. c. quis
C. res īter alios acta per totū. Fallit tn̄ ī mlt̄
tis caſibꝰ. ſ. cū. cāe ſūt ꝯnexe. 81. di. tātis. 3.
q. 6. hoc qppe. ex̄ de accuſa. ad petitōeȝ. ex̄
de purga. cano. c. pe. A Exēplum poteſt
poni in caſu de quo in fi. §. dī. Alr aūt lȝ ſē
tentia ſup vna cā lata: puta ſup amotione
alicuꝰ a beneficio faciat ꝓſumptōem in a
lia: vȝ ſup collatōe dicti beneficij alti fcā: n̄
tn̄ ꝓiudicat alteri ſi ille cui fcā eſt collatō
vel ſimilis neſciuerit cām agitari: cū regu
la ſit in ꝯriū: vt pȝ in ꝓncipio. §. nec rō alīd
ſuadeat: nec in iuribꝰ allegatis ꝯriū videa
tur ꝓbari. B Jtē in cā libertatiſ. ff. d ſta.
ho. l. igenuū. Jtē in cā filiatōis. ff. de libꝭ
agno. l. j. in fi. ⁊ l. 2. ⁊. 3. in p2in. Jtē fallit ſi
actio vel defenſio ꝓmo loco ptineat ad ali
quē: ⁊ ipſe ſcient̄ patiat̄ ſeq̄ntem experiri d
re iſta: q2 itelligit̄ iuri ſuo renūciare: vt ſi de
bito2 paſſus ſit experiri credito2ē de ꝓp2ie
tate pigno2is: qui ſuccubuit. ſi debito2 po
ſtea vellet agere obſtabit ei res iudicata: vl
etiā ecōuerſo credito2 paſſus ſit debito2ē a
gere. ff. de re iudi. ſepe. ex̄. eo. c. pe. vbi hec
oīa nōnt̄. A . ſ. in glo. in qbꝰ etiā locīſ no
tatur ⁊ id qd̄ in ſeq̄nti. §. hētur. B

Utrū ſnīa lata īter alios alteri ꝓdeſſe
poſſit. Rn̄. Regulr̄ nec ſnīa nec alia res in
ter alios acta alteri ꝓdeſt. Sȝ fallit q2 p2o
deſt in certis caſibꝰ. ꝓmo qdē in q̄rela iof
ficioſi teſti. ff. de ioffi. teſtamē. l. papinianꝰ
§. meminiſſe. A Jbi ſnīa lata ꝯ agēteȝ de
iofficioſio teſtō ꝓdeſt fiſco cui acgritur qd̄
dcō agenti relictū fuerat ex eodē teſtō. B
Jtem ī re iduiſibili. ff. ſi ſer. vēdi. l. loci. §.
ſi fundus. A Jbi dī ꝙ ſnīa lata pro vno
dn̄orū alicuꝰ fūdi ſup ſeruitute fūdo debi
ta ꝓdeſt etiā alijs. B Jtē in re cōi cū pu
pillo, ff. quēadmo, ſer. amit. l. ſi cōmuneȝ.

A Jbi dicit̄ ꝙ hēnti cū pupillo cōmuneȝ
fundū cui debet̄ ſeruituſ vie nō obeſt ꝓſcri
ptio: q2 nō vſi fuerint pupillꝰ ⁊ ipſe: ⁊ hoc
pp ꝓuilegiū pupilli. B 2. q. 6. §. diffiniti
ua. v̇. qn̄qȝ plures. A Potiꝰ icipit quā
do vnā. B ex̄ de appel. c. pe. A Jbi dī
vna ſnīa pluribꝰ cōdēnatis: ſi vnꝰ ſolus ad
appellatōis beneficiū cōuolauerit: illiꝰ vi
cto2ia iure cōi ceteris ſuffragat̄: ſi cōi iure i
uenit̄. Jdē negociū ⁊ eadē cā dfenſiōiſ exi
ſtit. B Jtē ꝓdeſt vbi res eſt cōis cū fiſco
C. de cōi re alie. l. 2. A Jbi de hoc paruȝ
dī: ſed poſſet dici per argumentū idē qd̄ d
pupillo hī in dcā. l. ſi cōmunē. ſed ibi non
dī de ſnīa: ſed de ꝓſcriptiōe: vt patuit. B
Notāt̄ hec ex̄ eo. c. pe. A ſ. in glo. ⁊ dēnt
itelligi cū ꝓdcis modificatōibus. B

Quibꝰ auxilijs ſubleuatur ſnīa. Rn̄.
Quatuo2. Subleuat̄ eni qn̄qȝ per appella
tionē que dȝ fieri īfra decē dies tpe late ſen
tentie. 2. q. 6. c. i. ⁊. c. anterio2uȝ. 2° per ſup
plicationē: vt cū lata eſt a p2īcipe: vel ab a
lio a quo nō licȝ appellare. 35. q. 9. vtinam
⁊. c. ſnīam. 3° per q̄relā falſi: vt ſi dicat̄ lata
per falſos teſtes: vel alias falſas ꝓbatiōes
extra de teſti. ſicut nob. ex̄ de ꝓcurato. ī no
ſtra. ⁊ de ꝓba. lȝ. C. de fal. l. q̄rela. A vbi
dī q̄rela falſi tpalibꝰ ꝓſcriptiōibꝰ nō exclu
datur: niſi. 20. ānorū exceptiōe: ſicut cetēa
quoqȝ fere crimina: ſed vt pȝ in ſū. eo. ti. q.
31. glo. Ray. dicit ꝙ ī hoc ſm quoſdā tria
exiguntur. ſ. co2ruptio in teſtibꝰ: falſitas in
atteſtationibꝰ: ⁊ ꝙ iudex ſecutꝰ fuerit in ſē
tētia falſitatē atteſtatōuȝ. Jo. tn̄ notauit ex̄
de ꝓba. lȝ cām. ꝙ ſicut ſufficit ꝓbare iſtr̄ȝ
eſſe falſū: vt. C. ſi ex fal. īſtru. l. pe. in fi. ita ⁊
teſtes: cū par ſit fides teſtiū ⁊ iſtro2: h ibi.
Uerꝰ vī ꝙ ſufficiūt duo: vȝ falſitas teſtiuȝ
⁊ ꝙ ex falſis eo2 teſtionijs iudex fuerit mo
tus ad ſnīandū. l. pe. C. ſi ex fal. inſtru. vbi
dī: Falſā qdē teſtatōem qua diuerſa pſi iu
dicio aduerſus te vſa eſt vt ꝓponis: ſolito
mo2e arguere ſi ꝓhiberis: ſed cā iudicati i
irritū nō reuocat̄: niſi ꝓbare poteris euȝ q
iudicauerat ſecutū eiꝰ iſtrumēti fidem: qd̄
falſū eſſe ꝯſtiterit aduerſuſ te ꝓnūciaſſe. Et
idem etiā eſt de iſtr̄is: vt patet ex eadē. l. et
eo. ti. l. fi. vbi dicitur: Judicati executio ſo
let ſuſpendi: ⁊ ſoluti dari repetitio: ſi falſis
inſtrumētis circūuentā eſſe religionē iudi
cantis crimine poſtea falſi illato manifeſtī
p2obationibus fuerit oſtenſum. B Jteȝ

quarto per in integrũ reſtõem: ex̃ de in ite
reſti. per totum. A Idem quod in hoc.
§. notatur in dicta. q. 31. ſm Ray. B

S Epultura primo. cõmu

niter. Sepultura ſm Hoſt. quan
doqʒ accipitur pro ipſo offõ qđ ĩpẽdit cõ
porib⁹ ſepeliẽdis. Et de hac ĩtelligit q̇ vẽ
di nõ põt: extra de ſimo. nõ ſatis. 13. q. 2. p̃
cipiendũ. 1. q. 1. deñ. 2° q̃nqʒ ſepultura dici
tur ipſa terra que ſi eſt de cimiterio: vel fu
it ibi aliqs ſepultus iterũ vẽdi nõ põt. ff. đ
rei vẽdi. que religioſis. 3° q̃nqʒ dicit ipſa tũ
ba. A .i. archa marmorea vel lapidea:
vt in ſum. li. i. ti. 16. q. i. B ⁊ illa vẽdi põt
ſi nullus in ea ſepult⁹ ſit: alioqn loc⁹ ſcũs
eſt religioſus ⁊ vẽdi nõ põt. ff. de reli. ⁊ ſũp
ſu. l. 2. 13. q. 2. queſta. ⁊. c. poſtq̃. 4° dicitur
q̃nqʒ terra pura que deputãda eſt ad vſuʒ
ſepulture: ⁊ hec vẽdi põt. 12. q. 2. aurũ. A
Cõ. Inno. ⁊ Hoſt. ⁊ addit Inno. q̇ ſi vas
aliqđ lapideũ vel ligneũ pro aliquo ſepeli
endo eſt ſcm̃ põt vendi: niſi ſit ſcm̃ ſacrũ p
pontificẽ: vel ad hoc ſpãlr deputatũ: ex de
reli. domi. ad hec. Lʒ eni in aliquo loco
ſit ſepultus aliqs ſine põtificis auctate: ñ
credim⁹ locũ ſacrũ ſm canones: lʒ ſit ſm
leges. ff. de reli. l. 2. Si autẽ loca p̃dcã ſint
ſacra vel ad hoc deputata p eṗm: vendẽ ñ
licʒ ex̃. eo. abolẽde. ⁊ nõtur in dcã. q. i. B

Quid eſt iuſ ſepulture. Rñ. ſʒ Ray.
Ius ſepulture eſt qđ cõpetit eccleſie ad ſe
peliendum aliquos in cimiterio ſuo: ⁊ p
uenit ex pontificis aſſignatione: ar. 13. q. i.
eccleſias. Cõpetit autem generaliter eccle
ſijs prochialibus ⁊ etiam illis quibus a iu
re vel priuilegio conceſſum eſt: non auteʒ
alijs. A Con. Inno. qui etiã dicit q̇ non
omnis eccleſia habet cimiterium: ſed ille
tm̃ que habent populum vel que habent
ex priuilegio: vt in ſum. eo. ti. q. 2. B

Utrum alibi q̃ apud eccleſiam poſſit
eſſe ſepultura. Rñ. ſm Inno. Cimiteriuʒ
vel queciunqʒ ſepulture debent eſſe circa ec
cleſiã. 17. q. 4. ſicut. ſed tamen bene poteſt
cimiterium aliquãtulum eſſe remotuʒ ab
eccleſia: non tamen credimus q̇ alicui lo
co etiam religioſo hoſpitali vel huiuſmõi
poſſit accedere ſepultura niſi habeat eccle
ſiam. Iteʒ in vno cimiterio multe eccleſie
poſſunt hr̃e ius ſepeliendi pochianos. ſu
os. A Idem in dcã. q. 2. B

Utrum pactum preiudicet ſepulture
Rñ. Pactuʒ qđ ſit cuʒ rectore parochia
lis eccleſie de nõ recipiendo aliquos vl
certos parochianos eius ad ſepulturã ſer
uari debet etiã ab his quibus a ſede apo
ſtolica ſepultura libera eſt conceſſa: lʒ illi
apud eos elegerint ſepeliri: extra de pact.
pactum libro. 6.

Ubi debet ſepeliri qui decedit nulla
ſepultura electa. Rñ. ſm. Io. an. ſup. c. a
nimarum de ſepul. li. 6. Sepeliri debet in
ſepulchro parentuʒ exemplo patriarcha
rum. 13. q. 2. Ebron. extra eo. nos inſtituta
⁊. c. fraternitatem. vel in parochiali eccle
ſia ſi conſuetudo ſit. A Inno. de iure cõ
muni quiſ delet regulariter ſepeliri ĩ eccle
ſia pochiali: niſi conſuetudo repugnet q̃
ſeruanda foret ſm Ray. ⁊ Inno. ⁊ in ſũ. e.
ti. q. 10. vel niſi ſepultura maiorum ſuoruʒ
ſit alibi: extra eo. ſiquis. li 6. B Quod ſi
talis ſit alienigena vel viator: debet ſepeli
ri apud eccleſiã in cuius parochia mortu
us eſt. 13. q. i. eccleſias. vel in eccleſia cathe
drali ſi ſit cõſuetudo. 15. q. i. c. i. A Inno.
autem dicit ſimpliciter q̇ talis viator dẽt
ſepeliri in eccleſia cathedrali Hoſti. vero
ait: q̇ ſi de facili ⁊ ſine fetore portari poſſʒ
cum ſuis parentibus eſſet tumulãdus: ar.
extra eo. c. primo. ⁊. c. fraternitatẽ. niſi con
traria conſuetudo apparet. ſʒ vt dicit In
no. extra eo. c. i. hec omnia diſcreto iudici
committãtur. B clerici quoqʒ ſi non eli
gãt ſepulturam: ſepeliri debent in eccleſia
vbi ſunt clerici. A Idem in dicta. q. 10.
ſm Inno. religioſi vero debent ſepeliri a
pud locum ſue religionis vbi moriuntur
16. q. i. c. i. B Item qui habet domiciliũ
in ciuitate vel caſtro: ſed quandoqʒ ad vil
lam ruralem ſe tranſfert cauſa recreatiõis
vel vt ruralia exerceat: ⁊ non electa ſepul
tura decedit non debet ſepeliri in eccleſia
dicte ville ſed in ſua parochiali: vel potius
in ea in qua maiorum ſuorum antiquorũ
ab antiquo extitit ſepultura: dũmodo abſ
qʒ periculo ad ipſã valeat deportari. Mu
lier que plures viros habuit ſi ſepulturaʒ
non eligat eſt cum viro vltimo cuius do
micilium ⁊ honorem retinet tumulanda
extra eodem is qui. A Alis incipit ſiquiſ
B libro. 6.

Quid de his qui recipiunt alienũ ad

ſepulturā i caſu nō ↄceſſo. Rñ. Tenentur
ad reſtitutionē corpori ſi petat. Itē tenent
reſtituere qcqd occaſione illi⁹ pceperūt: vł
q̄ pcipi potuerūt. A .ſ. de iure: ꝛ hoc ratō
ne male fidei ſm glo. i. c. cū liberꝫ. ex̄ e. ꝛ no
tat i ſū. c. ti. q. 12. B ex̄ eo. ſrnuatē. i ſi. ꝛ. c
ex pte. i. ꝛ. c. cū liberꝫ. ꝛ. c. cū in pſentia. ꝛ
extra eo. c. animarum. li. 6.

Quis tenet facere expēſas ſepulture.
Rñ. Heres tenet ꝛ ab ipſo peti pñt: qꝛ vł
q̄ſi ↄctū cū defūcto. A Hoc habet. ff. de
reli. l. i. B Et de hac mā vide. ſ̄. reſtitu-
tio. 2. §. 5. circa fi. Itē ſi mulier hꝫ dotez de
ipſa dote debēt fieri expēſe funeris: ſi non
hēat: tūc ad ipſū maritū ptinēt. ff. de reli.
ꝛ ſūpt. fune. l. i. ꝛ. l. ſi qs. A Meli⁹ i. l. ꝙ
ſi nulla. eo. ti. vbi pꝫ ꝙ ad hoc pmo tenet
hēs vxoris emācipate ſi hēat pꝛēꝫ: ꝙ ſi ñ
hēat⁹ hēdē tenet pꝛ: ꝙ ſi pdicti nō ſupſint
vł nō ſint potētes tenet marit⁹ inq̄ſtū facē
pōt: tenet ēt pncipalr marit⁹ ad hoc vſꝫ ad
q̄ntitatē lucrate dotis: ita tñ ꝙ ſi mulier hē
at alia bona i hēditate: puta ducētū: mari
t⁹ tenet tñ p rata dotis puenictis ad eū q̄
ſōte fuit i cētū: ꝛ ſic p ītia pte ſūptuū: ꝛ hēſ
p duab⁹ ptib⁹. ff. eo. l. Meratius cū mul-
tis ſequētib⁹. Et idē qd̄ i hoc. §. notatur in
ſum. eo. ti. q. 30. ſm Hoſti. B

Quid de his q morictē moleſtāt ſepl
turā ipediūt: aut funeri iniuriant. Rñdeo
Qui ad domū moribūdi accedit ꝛ ipꝫ vel
alios moleſtat: vł reb⁹ ei⁹ ſigna pōit: cadit
ab actione: ꝛ in tātūdē ↄdēnat hēdib⁹ d̄ſū
cti: ꝛ publicat ītia pars bonoꝝ ei⁹: ꝛ ē iſa-
mis. Et idē i eo q circa funus peccat. C. d̄
ſepul. vio. i auc̄. itē q domū. A Ibi dicit
Itē q domū moribūdi acceſſerit: ipꝫ alioſ
ue q eiuſdē familie ſūt moleſtās: aut reb⁹
ei⁹ ñ ſnato legali offō ſignacula ipōit ab
actione p⁹ mortē illius cadat: ꝛ alteꝝ tātū
dē exigat ab hēdib⁹ iniuriati: publicanda
ītia pte bonoꝝ: ipſo quoqꝫ iſamia notato
Et eiſdē penis ſubiaceat q eo moriēte cir-
ca funus peccat ꝛ exeqas phibet. B. Nec
dꝫ ipediri ſepultura ptextu debiti vł cuiuſ
cūqꝫ obligationis. C. de ſepul. vio. l. cū ſit
A Et ibi pꝫ ꝙ q̄cūqꝫ pmiſſio ſiue obliga
tio fuerit extorta p tale impedimētū nulla
ē: nec facta ↄfeſſio: ꝛ data pignora debent
reddi: ꝛ iped ēs punit pena quīq̄gita libra
rū auri: q ſi nō pōt ſoluē puniat i corpore
B Nec dꝫ inferri moleſtia iſra nouē dies
ab obitu: ał ptāc ē inutile: vt ibi i auc̄. ſed
nec añ. A Ibi dꝛ: Sꝫ nec añ nouez dies
ab obitu numerādos vlla pꝛſus fiat mole
ſtia aduſus quēlibet ex pſonis defūcti. Si
q̄. n. cautio: ſiqd ſile fiat: inutile erit. Et idē
qd̄ i hoc. §. notat. in ſū. e. ti. q. 30. ſꝫ Jo. ꝛ
Hoſti. B Vñ ñ ipediret ſepultura i mł
tis caſibus aīe: de qb⁹ hēs. ȷ. ſepultura. 4.
Utrꝫ liceat ſpoliare mortuos. ſ̄. mortuus.

§. 2.

Sepultura iiᵒ ſ. q̄ſtū ad electionē.

Pꝛecipit vniūſis clericis ſecularib⁹ ꝛ religioſ
A cuiuſcūqꝫ ſtatus vł ↄditionis exiſtant
vt i. c. aīaꝝ. d equo. ȷ. B ſub īterminatio
ne maledictionis eterne: ne iducāt aliquos
ad vouēdū iurādū fide iterpoſita: ſeu ał p
mittēdū vt apd̄ eoꝝ eccłias eligāt ſepultu-
rā: vł iā electā vlteri⁹ nō inmutēt. Alr talis
electio irrita ē: ꝛ q ſic elegerit: nec pñt ſepe
liri apud eccłias ſic electas: nec eligē ali bi
ſꝫ oīno ſūt ſepeliēdi apd̄ eccłias apud q̄s
fuiſſēt ſepeliēdi ſi nō elegiſſēt ſepulturam:
ex̄ de ſepul. aīaꝝ. li. 6. Cui ↄſtitutioni ſup-
addit ꝙ q ↄtrū fecēit ſit excōicat⁹: ꝛ ñ poſ
ſit abſolui niſi a papa: vł i mortis articulo
vt. ſ̄. abſolutio. i. §. 3. v̄. 4. A Meli⁹ de
hoc dꝛ i cle. cupiētes. ad fi. de pe. B Itē
religioſi vel clerici q pdictos i ſuis eccłijs
vel cimiterijs pſūpſerit ſepelire tenētur ad
reſtitutionē corpoꝝ ſi petant: ꝛ ēt oīum q
occaſione ſepulture illoꝝ puenerit qūs
libet ad eoſdē faciēdā integralr iſra decez
dies: quā niſi fecerint: eccłie ipſe apud q̄s
ſepulti fuerint ꝛ cimiteria earūdē extunc
ſint: ꝛ tādiu maneāt inēdicte donec facta
fuerit reſtitutio pdictoꝝ: vt in dicto. c. aīa
rū. Sec⁹ aūt vꝛ dicendū qñ qs pꝓo motu
voueret vel iuraret in tali loco eligere ſepl
turā: qꝛ ſm Hoſti. tūc tenet ſeruare: niſi ex
cā noua p⁹ orta: vt qꝛ fact⁹ ē eps vł religio
ſus: vł loc⁹ ille quaſi diſſipatus ē: ar. ex̄ de
reli. do. int̄ q̄tuor. A Con. Ray. vt i ſū.
libro pꝛimo. ti. 16. q. 24. B

Eligere quis pōt ſepulturam dimiſſa
antiqua etiā in loco minus religioſo: extra
eo. cum quis. li. 6.

Utrꝫ religioſi poſſint eligere ſepultu-
rā. Rñ. Non: ſꝫ ſūt apud ſua monaſteria
tumulandi. Pñt tñ eligere ſiqñ morirent
eēnt adeo remoti ꝙ cōmode portari non
poſſent ad illa: ex̄ eo. religioſi. li. 6.

Utrum patreſ poſſint filijs eligere ſe
pulturā. Rn̄. Pn̄t eos ſepelire vbi volue
rint ſi ſint .ſ. ānos pubertatis .ſ.14. ꝯpletoſ
⁊ ꝯſuetudo ẗre id hēat: alʼs nō. A Sʒ ſūt
cū ſuis maiorib⁹ vel in pochiali eccl'ia tu
mulādi: vt in .c. lʒ de quo .ſ. B Ipſi tn̄ fi
lij eligē nō pn̄t niſi poſt dem̄ tps. Tūc enī
pn̄t etiā abſq; p̄ris aſſenſu: ita tn̄ ꝙ ſi ſūt fi
lijfamꝉ. nō pn̄t ſine aſſenſu ei⁹ relinq̄re ali
qd ꝓ aīa ſua: niſi hēant peculium caſtren
ſe vel q̄ſi: ex̄ eo. lʒ li.6.

Quid ſi ꝓpri⁹ ſacerdos corp⁹ ei⁹ q ali
bi elegerat ſepeliri violēter rapuit. Rn̄. ſʒ
Hoſti. Amittit ius qd in ei⁹ mortuario hʒ
⁊ oſſa reſtituet: ex̄. eo. c. cū liberi. Idē ſi ali
qs ꝯuent⁹ tot⁹ vel maior ps ei⁹ hoc fecerit
Sec⁹ crederē ſi minor ps vl' ſol⁹ ꝓlat⁹ hoc
feciſſet. A Idē in ſū. eo. ti. q.14. B

Utrū poſſit fieri pactio pecuniaria ſup
electōe ſepulture. Rn̄. ſm Hoſti. Quicqd
tpale ꝑmittiꝉ vel daꝉ vt talꝭ electio fiat oīo
reprobaꝉ: qꝛ ſimoniacū eēt .1. q.2. ꝙpio. ex̄
de pac. c. ſi. A Idem in ſum. eo. ti. q.24.
ad finem. B

Quid ſi aliqs mādat corp⁹ ſuū n̄ ſepe
liri. Rn̄. Nō ē adiplēdū. ff. de ꝯdi. iſti. l. q
dā. ⁊ notatur .21. di. nūc aūt. A in glo. Et
idem notatur in ſū. eo. ti. q. ſi. B

Sepultura 3.

ſ. quo ad canonicā portionē. Qn̄ qs eligit alibi ſepultu
raʒ: de oīb⁹ que illi loco dimitſt dʒ ſua pa
rochialis eccl'ia hr̄e canonicā portionē: q̄
varia eſt ſm ꝯſuetudīes. Alicubi .n. eſt me
dietaſ: alicubi tertia: alicubi q̄rta: ⁊ iō con
ſuetudini eſt ſtādū: ex̄ eo. certificari. A
ibi dr̄ attēdēdū laudabilē ꝯſuetudinē rgio
niſ in ſoluēdo: vel medietatē: vel tertiā: vel
q̄rtā. B Et ſi conſuetudo ibi nō appare
at dicꝉ Hoſti. ſpectādā eſſe ꝯſuetudinē me
tropolitane eccl'ie. Et ſi nec illa appeat ſpe
ctāda eſt ꝯſuetudo vicinar. Et ſi varia ſit:
tūc ſm Goff. q̄rta debeꝉ. In hac eni magl
iura ꝯcordare videnꝉ: ex̄ eo. in nr̄a. A I
dē notaꝉ in ſū. li.1. tit.16. q.16. ⁊ ſe. B Si
aūt eſſet ꝯſuetudo ꝙ nil deꝉ: hēs .ſ. §.4. tn̄
de hiſ q eligūt ſepulturā apd frēs pdicato
reſ vel miores determiatū eſt ꝙ teneꝉ eccle
ſie pochiali dare q̄rtā nō ſolū de oīb⁹ fune
rib⁹: ſʒ etiā de qbuſcūq; ⁊ qūocunq; relic
tiſ: ⁊ ad quoſcūq; certos vſus: ⁊ de qb⁹ q̄r
ta dari nō ꝯſueuerit: vel alr̄ de iure nō dbe

retur. Itē de oīb⁹ datis. A .ſ. etiā ſine te
ſtamēto: vt pʒ in cle. dudū. de q̄ .ſ.1. de q̄liꝉ
cūq; donatis hoc caſu. B In morte vel
mortis articulo: in īfirmitate dātis de qua
deceſſerit fratribus ipſis vel alijs pro ipſis
ex̄ eo. dudum. in cle.

Qn̄ aliqs cui⁹ maiores ſolent ab anti
quo in aliq̄ eccl'ia ſepeliri ea dimiſſa eligit
alibi ſepulturā: vtrū canōica portio debea
tur eccl'ie dimiſſe. Rn̄. Nō: ſed poti⁹ illi ec
cleſie in q̄ ꝯſueuit audire diua ⁊ rcipe ſacra
menta: ex̄ eo. cum quis li.6.

Quid ſi in vna ſolet audire diua ⁊ in a
lia recipe ſacra. Rn̄. Uiꝫ ꝙ portio cāonica
debebiꝉ ei vbi cōſueuit recipe ſacra: extra
eo. c.1. A Hoc veri⁹ vr̄: ar. c. cū qs. ex̄ eo.
li.6. ⁊ cle. dudū. de ſepul. vbi dr̄ iſtā portō
neʒ dādā pochialib⁹ eccleſijs ⁊ nō alijs: lʒ
de hoc varie opinioneſ olim fuerit que re
citantur in ſum. eo. ti. q.18. B

Quid ſi ꝯſuetudo eſt ꝙ nihil deꝉ ꝓ ca
nonica portōe. Rn̄. ſm Ray. Credo ꝙ n̄
valet: qꝛ eſt ꝯtra rōem ⁊ nālē eq̄tatē: ex̄. eo.
nos iſtituta. ⁊ c. relatū. ⁊ c. certificari. Tn̄
ſm Hoſti. hec ꝯſuetudo bn̄ poſſet pſcribi
ſi titul⁹ ꝓbareꝉ. A Iſte titul⁹ pōt eſſe fcā
remiſſio ob beneficiū eccl'ie īpenſū vel aliā
rōabilē cām: dū tn̄ eccl'ia ex alijs bōis poſ
ſit ſuſtentari: alꝭ ꝯſuetudo nō eēt rōnabilis
ar. c. ſtatuto. §. religioſos de deci. lib.6. Et
hoc caſu obtinet dictum Ray. cui etiā ꝯcō
dat Goff. vt in ſū. eo. ti. q.17. B

De qb⁹ reb⁹ dʒ dari canonica portio.
Rn̄. ſʒ Ray. Nō tn̄ d oblatōib⁹ cereis ⁊
alijs hmōi: q̄ eccleſia i q̄ qs ſepeliꝉ recipit in
die funerꝭ: ſʒ etiā d alijs q̄ defūct⁹ ꝓ aīa ſua
illi eccl'ie relinq̄t: ex̄. eo. in nr̄a. Cō. Hoſt. ⁊
addit hoc ītelligēdū de his q̄ relinquūtur
occaſiōe eccl'ie ſiue loci. Sec⁹ ſi ītuitu pſōe
q̄uis eccl'iaſtice dūmō nō in fraudē fiat.
A Et pſumiꝉ fieri ītuitu pſone ſi relinq̄tur
ſiue daꝉ a ꝓpīqs: ſecus ſi ab ex̄ncis: ex̄ d te
ſta. req̄ſiſti. B Itē dicit ītelligēdū eē tā d
mobilib⁹ q̄ʒ de īmobilib⁹. Excipiūtur or
namēta eccl'ie ⁊ pecūia ꝓ eis data: vel pro
fabrica: ānīuerſario: ſeptio: trigeſimo: ⁊ a
lia ad ꝑpetuū cultū diuinū legata: de qbuſ
canōica portio deduci nō dʒ: niſi fcm̄ fuerit
ī fraudē: vt eps ſi eſt ꝯſuetudo: ſeu pochia
lis eccl'ia defraudareꝉ: ex̄ de teſta. c. ſi. A
Idē in ſū. eo. ti. q.19. ſm Ray. ⁊ glo. ⁊ Ho
ſti. B Inſup de his que teſtator ſiue mo

riens relinquit quibuſcunqȝ alijs eccleſijs
vel pſonis in cōi: aut paupib⁹: nullā por-
tionē hēbit pochialiſ eccl'ia: vt Inno. dicit
ex̄ eo. relatū. q2 cāonica portio nō eſt pſtā-
da niſi ab eccleſijs in qb⁹ ſepelit: vl' ad quā
tranſit ſe ɔuertēdo: vel alio mō. Cō. Guil.
ꝛ Hoſti. A Con. etiā Ray. lȝ. Ala. vide
atur ſenſiſſe ꝙ de oīb⁹ relictis qbuſcūqȝ ec
cleſijs alijs dēat dari canonica portio: ſed
nō de relictis paupib⁹: vel cōſanguineis:
vel amicis etiā pro ſalute aīe ſue: vt in ſū. c.
ti. q. 15. Et de iſto trāſitu dic vt. ſ. §. 9. B
Et nota ꝙ vt dicit Inno. ꝙ ab iſta canoni
ca portōe dāda pochialib⁹ nō ſūt de iure
exēpta monaſteria vel alia loca que al' ſūt
exēpta: ex̄. e. in nr̄a. ꝛ ð teſta reg ſiſti. ꝛ. c. of
ficij. Itē nō ꝙ ſm Hoſti. lȝ petitio canoni
ce portōniſ ɔpetat ſacerdoti pochiali: tñ ſi
ipſe eſt negligēs in petēdo ep̄s poterit pe-
tē ꝓ illo: ex̄ de ſucceſ. ab inte. c. ſi. A Hoc
vltimū dciñ fuit potius Inno. vt pȝ p eiȝ
ex̄ eo. relatū. vbi etiā dicit gnāliter: ꝙ ep̄uſ
ꝓ eccl'ijſ ſibi ſubiectis pōt agere: vt hī i ſū.
eo. ti. q. 15. vbi hec notātur. Et addit ſȝ eū
dem Inno. ꝙ eccl'ia vbi qs habuit eccl'ia
ſticā ꝛ paternaȝ ſepulturā: nō dȝ hīe aliqȝ
portōem: imo ipſā dȝ pochialib⁹ eccl'ijs:
ex̄ eo. c. i. Itē Inno. in dcō. c. relatū. dicit:
Nota ꝙ ſicut canonicā portionē pcipit ec
cleſia pochialis de relictis ꝓ ſepultura: ita
credim⁹ ꝙ recipiat ꝛ de oblatis ꝓ alijs ſa-
cramētis: ſicut ꝓ bñdictōib⁹ nubentiū ꝛ ꝓ
penitētijs ꝛ ꝓ extrema vnctōe: ꝛ alijs h⁹i
cū ſit eadē rō. ſ. q2 dign⁹ eſt operarius mēce
de ſua: ex̄ eo. c. i. Sed certe nō vī eadē rō:
quia hec portio dat ꝓ admīſtratōe ſacro-
rū: vt in dcō. c. i. ꝛ ideo ipſis admīſtrātib⁹
debet: ꝛ nō ab ipſis de ipſa adminiſtratione
Et ppterea dciñ Inno. nō approbat ɔſue-
tudo que eſt optīa legum interpres. ff. de
legi. l. ſi de interpretatione. B
Quid ſi morit rex vel dux vel alia pſo
na que p āni circulū in diuerſis eccl'ijs au-
diebat dīna ꝛ pcipiebat ſacr̄a q̄ſi hñs duo
vel plura domicilia in qbus ſe piter collo-
cabat: ꝛ elegit ſepulturā in alio loco: cui ec
cleſie dabit canōica portio. Rn̄. Eccl'ie do-
miciliorū diuident eā iter ſe: ar. ex̄ de deci.
qñ. ꝛ expſſe hī ex̄ eo cū qs li. 6. A Ibi
pȝ ꝙ hoc verū eſt qñ ɔſtat ꝙ eq̄liter habe
bat domiciliū in plurib⁹ locis. In dubio
aūt dū appet ꝙ aliqs taliū multū fuerit va

gatus: vt pȝ in dcā. q. 15. Inno. dicit ꝙ ep̄s
data ꝓ ſepultura ſua dȝ accipe ꝛ ſuā ptem
dare eccleſie vbi ſepelit: ꝛ de reſiduo dȝ p-
tes facere iter eccleſias vbi p circulū āni p
cipiebat eccleſiaſtica ſacr̄a: q2 tales magna
teſ ñ morāt i vno loco: ar. ex̄. ð dci. qñ. B
Quid de qbuſdā regionib⁹ vbi de oī-
bus mobilib⁹ q̄ defūct⁹ pōt in teſtamēto
relinq̄re ſiue legare eccleſia exigit tītiā ptē
ꝛ morienti iniūgit ſacerdos ꝙ reuelet oīa
mobilia ſua: ſicut fieri dr̄ in Britania mio
ri. Rn̄. ſm Guil. Nō credo ꝙ hec cōſuetu
do pindicare debeat iuri cōi: niſi legitime
fuerit pſcripta: ꝛ ɔtradictorio iudicio obtē
ta. A. vt in ſū. e. ti. q. 20. vbi hec notāt. B.
vel ēt auctē ſedis ap. ɔfirmata. Nec archi
ep̄orū vel ep̄oꝝ illi⁹ loci ɔſtitutōeȝ ad hoc
ſufficere: niſi aſſit volūtas vel ɔſēſus ſubdi
toꝝ quos tāgit. Et idē credo ð pdcō pce-
pto. ſ. ꝙ nō tenent morientes in hoc caſu
eis obedire: niſi in dictis caſibus.
Pone ꝙ defūctus eccleſie ſue reliqt
decē ꝛ alti eccl'ie in q̄ elegit ſepulturā reli-
qt mille vel caſtrū: nūqd pma eccl'ia dȝ eē
ɔtēta illis decē. Rn̄. ſm Ray. Si defūctus
legauit hoc mō ꝙ illis eēt ɔtēta: ꝛ ſacērdos
ſciuit ɔditiōeȝ ꝛ recepit legatū: vr̄ renūciaſ
ſe iuri ſuo: ꝛ iā nō poſt vlteri⁹ petē aliquā
portionē. Si vō defūctus abſolute reliqt
ꝛ ipſe abſolute recepit: poſt nihilominus
de ceteris portōeȝ vēdicare: ex̄. de teſt. offi
cij. vel saltē aget ad ſupplementū cōputa-
tis illis decē. A. ſ. qñ expſſit teſtator ꝙ ec
cleſia eſſet illis ɔtēta: ꝛ fecit in fraudē: mo-
dicā q̄ntitatē legādo: al's qñ eſt adiecta ta-
lis ɔditio: recipiendo ſibi pindicaret. Qñ
vō legatū abſolute factū ē: petit ꝛ itegrū le
gatū ꝛ canonica portio: niſi de mēte teſta-
toris aliud appereret: vt ſatis colligit i dicto
c. officij. ꝛ ēt ex dictis Hoſti. vt i ſū. eo. ti. q
21. vbi hec nōnt. B. ſicut fili⁹ iſtitut⁹ i pte
miori q̄ȝ legitia pōt agē tñ ad ſupplemētū
C. de inoffi. teſt. ſiqñ. §. illud. ꝛ. l. omnino.
ꝛ extra de empt. ꝛ vendi. cum dilecti.
Quid ſi qs elegit ſepulturā i ꝓpria ec-
cleſia ꝛ ei nihil legauit: ꝛ alijs eccl'ijs multa
legauerit: nūqd poſt hec eccl'ia petē aliquā
portionē. Rn̄. ſm Ray. Si ē ɔſuetudo ꝙ
eligētes ſepulturā i ꝓpa eccl'ia ſēp aliquid
relinquūt: pōt eccl'ia illud petē ab hēdib⁹
nō iure actōis: nec differēdo ꝓpt hoc ſepl'
turā: ſȝ iplorādo ſupiorꝭ offiñ: ex̄. ð ſimo.

ad aplicá. Si ꝟo nõ ẽ ꝯſuetudo nihil põt petẽ: ſʒ ſolis funeralibꝰ dʒ eẽ ꝯtẽta. Ná teneť ex offõ ipʒ ſepelire: eẍ. de ſimo. ñ ſatis. ꝛ. c. cũ in eccliа. Poſſet quoqꝫ i hoc caſu i plorari offĩñ iudicis aduerſus hẽdes ſi deꝑhẽdať dolus teſtatoris vel hẽdũ. Silr aduerſus rectores aliaꝝ eccliaꝝ: ſi ꝛ illoꝝ dolus deꝑhendať. A Ná ꝛ circa talia dolus ẽ puniẽdus: eẍ. de teſta. officij. ꝛ eẍ. co. i nřa. ſm eũ. Ray. Et ſm glo. eius vř ꝙ ꝑma facie dolꝰ ſit ꝑſumẽdus cũ alijs ecclijs mlťa legauerit ꝛ nihil ꝓprie parochie reliquerit: vt in ſũ. co. ti. q. 12. B

Pone ꝙ aliqs eligit ſepulturá apud aliquá religioné. poſtea itrat i ipaʒ ꝛ decedit: nũqd locꝰ religióis tenebiť ecclie illiꝰ ad canqnicá portioné. Rñ. ſm Ray. Dico ꝙ ſi tráſit in iſirmitate de q̃ moriť teneť: eẍ co. de his. Secꝰ ſi tráſit i ſanitate: aut ẽt in iſirmitate de q̃ nó moriť. Cõ. Hoſt. A. Idem in ſum. co. q. 25. B

Quid de leproſis itrátibꝰ domos leproſoꝝ: nũqd ſacerdos pochial põt de eis morietibꝰ petẽ canonicá portioné. Rñ. ſʒ Guil. Credo ꝙ nó: qꝛ par iudiciũ eſt ac ſi tráſiuerit ſani ad religioné niſi forte ex ipa lepra moriantť. A Multi. n. moriunť cũ lepra: ſʒ nó ex lepra: ſm eũ. Guil. ꝛ i ſũ. c. ti. q. 26. vbi hec notantť. B In hac tamẽ parte tenenda eſt ꝯſuetudo regionis.

Quid ſi aliqs recipiať in ꝯfratré alicuius loci religioſi: nó tñ oblatis ſuis bonis ſʒ ſibi retẽtis. A quo ad ius ꝓprietatis: ſʒ ſi oblata ꝓprietate retinẽt ſibi vſufructũ in vita: qꝛ tũc bñ gaudet ꝑuilegio religióis vt in. c. vt ꝑuilegia. de quo. ĩ. B ꝛ ibi eligat ſepulturá. Rñ. ſm Gof. Nó libať a canonica portione: ſicut nec eximiť ab epali iuriſdićõe ẽt ſi ipſi religioſi ſint exẽpti: eẍ ð ꝑuile. cũ ꝛ plãtare. §. ð ꝯfratribꝰ. ꝛ. c. vt ꝑuilegia. idẽ Hoſt. A. Idẽ i ſũ. c. ti. q. 27. B

Quid ſiqs igreſſus religioné decedat in tpe nouitiatꝰ. Rñ. ſm Goff. Puto canonicá portioné ecclie prioꝛi non deberi. Quáuis. n. exire potuerit: nó tamẽ exiuit ſʒ in religióe deceſſit: ꝛ hoc ſufficit quo ad q̃rte retẽtóeʒ: eẍ. e. de his. A Con. Hoſti. vt in ſũ. e. ti. q. 28. B

Quid ſi iſirmus in vna pochia faciat ſe deferri ad aliam ꝛ ibi moriatur. Rñ. ſʒ Ray. Prima eccleſia nó pp hoc priuatur cãonica portióe: ar. eẍ co. de his. A Idẽ in ſum. co. ti. q. 29. B

S Epultura q̃rto. ſ. quádo ꝓhibeatur. Prohibẽť i cimitẽrio ſepeliri oẽſ hẽtici eẍ ð hẽti. ſicut. Et ð hoc. ŝ. hẽticꝰ. 2. §. 2. ẽt ſi poſt morté appeat de hẽſi. 24. q. 2. ſane ꝓferť. Silr ẽt ꝓhibenť pagani: ꝛ iudei: de cóſe. di. i. eccliam. ꝛ. c. ſe. A Et ibi pʒ ꝙ idẽ eſt de oibꝰ iſidelibꝰ. B Itẽ gnãli oẽſ excõicati. 24. q. 2. ſane ꝙ ſr. eẍ ð ꝑuil. epi. li. 6. Etiã excõicatꝰ mioꝛi: ar. i dico. c. ſane. Et itelligẽdũ ſʒ Guil. de excõicať mioꝛi ſi notorie ſic excõicati ſũt. Itẽ idẽ de excõicato ẽt iniuſte: vt nõtur eẍ de reſti. ſpol. lřas i glo. circa ſiné. Itẽ ꝓhibẽť q i torneamẽtis moriũtur. Et expõit Hoſti. ẽt ſiqs ibi letale vulnꝰ accepit lʒ poſtea ſupuixerit qui c̃ʒ tius peniteat eucharistia nó negeť: carebit tamẽ eccliaſtica ſeplťura: eẍ de tornea. c. i. Hoc tam̃ itellige de illo qui vẽit cá exercẽdi ſe in torneamento: nó de alijs: eẍ de tornea. c. 2. Ná ꝛ ſm Guil. itelligiť tá de militibus c̃ʒ de armigeris eoꝝ qui ibidẽ in armis ſe exercẽt. Secꝰ de illiſ q illuc vadunt cá curioſitatis: vt ad vidẽdũ: vel q̃cunqꝫ alia cá. Itẽ ꝓhibẽtur illi: qui ſe occidũt. 13. q. 2. qbꝰ. 23. q. 5. placuit. Et hoc itelligẽdũ ſm Guil. ſi pemerũt ſe ex deſpatóe vel iracũdia: ſecus ſi ex furore vel a caſu. Unde ſicut dič Ber. eẍ. e. ex pte. Siqs pp fugaʒ ſe ꝑcipitaret i aquá: qꝛ ſic credit ſe euadẽ poſſe nó iputať ei ſi ꝯrñ eueniat: ꝛ hoc cũ pro bono ꝛ licito hoc faciat: ar. 13. di. nerui. 23. q. 5. de occidẽdis. Cõ. Hoſti. Itẽ q̃ʒdoqꝫ iterdiciť ſepulťa gnãlr: vt oibꝰ de tali loco ſ. tpe iterdci: vt. ŝ. iterdcʒ. 4. §. 3. Itẽ manifeſti vſurarij: eẍ de vſuris. qꝛ. ꝛ. c. ti. q̃ʒq̃ʒ li. 6. Itẽ qcũqꝫ ꝑſbřum tutoré i teſtõ reliq̃rit 21. q. 3. cypꝑanꝰ. ꝛ. 88. di. neqꝫ apð. Sed vt dič ibi glo. iſtð hodie nó hʒ locũ. Itẽ blaſphemuſ dei: eẍ de male. c. ſi. A Et ibi pʒ ꝙ hoc veꝝ ẽ q̃ʒdo maledicꝰ recuſat agẽ ſtatutá ſibi pniam: ꝛ nó al. Itẽ mõachꝰ ꝓpriũ hẽns: eẍ de ſtatu mo. ſr quodá. Et gnãliť nullꝰ notoriꝰ de mortali petó ſepeliẽduſ ẽ. 13. q. 2. qbꝰ. ꝛ. c. nõ eſtiemꝰ. ꝛ. c. obeuntibꝰ. Et hec locũ hñt ſi tales nó ſũt ecclie recõciliati. Ná ſi recõciliati eẽnt: vl certa penitẽtie ſigna appẽnt ſepeliẽdi ſũt: ſʒ hẽdes tenentur ſatiſfacere pro eis: extra co. parochiano. niſi fuerit raptor: de quo ſupra raptoꝛ. i. §. i. A ꝛ ibi latius in additione

B vel occiſus i torneamēto vt dictū ē. A
vl' ēt excōicat⁹: q2 i excōicatione mortuus
nō dʒ eccliaſtica ſepultura ſepeliri anq̃ꝫ ſu
erit abſolut⁹: lʒ ſigna pnīe i eo apparuerīt
ex̄ de ſen. excō. a nobis. 2°. B Itē nō eſt
ſepeliēdus q ſaltē ſemel i anno nō ꝯfitetur
ex̄ de pe. oīs. Et hoc itellige niſi i articulo
mortis ex̄ñs ſigna ꝯtritionis oñderit. Ad
qđ ꝓbandū ſm oēs in hoc caſu ſuffic̄ vn⁹
teſtis. 26. q. 6. q recedūt. ꝛ. c. ſe. A Et ibi
hoc nōt glo. q2 ex eo nulli ꝑiudiciū gnāt
p. c. placuit. ꝛ. c. cū itaqꝫ. de con. di. 4. Nā
iura ħ allegata nō faciūt. Predicta etiaʒ
oīa notātur in ſum. li. 1. ti. 16. q. 3. B

Quid ſi tales q dicti ſūt ſepulti fuerūt
Rn. Si corpora eoꝝ diſcerni pñt exhumā
di ſūt: alr nō: ex̄ eo. ſacris. ꝛ eccliā ſiū cimi
teriū ē recōciliandū: ex̄ de ꝯſec̄. ec. vl' alta
ris. ꝯſuluiſti. A Et ibi pʒ ꝙ hoc fieri dʒ
aſꝑſione aque ſolēnit̄ benedicte: ſic̄ i edica
tione ecclie fieri ꝯſueuit. Et bñdictio aque
ꝛ recōciliatio dʒ fieri p epm: eo. ti. c. aqua.
Et ſi fuerit ifidel' ſepult⁹ obēt ēt tigna ꝛ pa
rietes radi: de ꝯſe. di. 1. eccliam. B Occul
ti tñ pctōres ſepeliēdi ſūt niſi forte ēt aliqs
excōicat⁹: vl' heretic⁹: q2 cui nō cōicam⁹ vi
uo: nec mortuo cōicare debem⁹: vt. ſ̄. ex
cōicatio. 6. §. ſi. A Idē qđ i hoc. §. nōt i
dicta. q. 3. ſm Hoſti. Ray. ꝛ Goff. B

Quid fiet ſi dubitet̄ de cadauere vtrū
fuerit xpiani: vel pagani: vel excōicati. Rn̄
Utr̄ i meliorē ptē interꝑtādū: niſi aliq̃ ꝓba
bilitas eēt de oppoſito: vt ex̄ eo. ſacris. 13.
q. 2. non eſtimem⁹. de cōſe. di. 1. eccliaʒ. A
Idem in ſum. eo. ti. q. 4. B

Utꝝ ſuſpēſi ꝛ h⁹i ſint ſepeliēdi. Rn. ſe
peliēdi ſūt dū tñ penituerint. 13. q. 2. c. ſi. ve
rūtñ ad deponēdū eos de patibulis regri
tur licētia iudicis ſecularis ne iuſticia ꝯtē
ni videatur. ff. de cada. punito. l. 1. ꝛ. 2. Sʒ
ꝛ ipſā licētiā iudex denegare nō dʒ i hoc ca
ſu. A hoc ꝓbat̄. ff. de cada. punito. l. ſi.
vbi dī ꝙ corpora taliū dāda ſūt cuilʒ ptē
ti ad ſepulturā. Pñt tñ qñqꝫ ex cauſa de
negari: vt ob magnū aliqđ delictū: puta le
ſe maieſtatis. ff. eo. l. 1. B Nā ꝛ corpus
xpi talib⁹ dat̄: vt. ſ̄. cōicare. §. ſi. De rapto
rib⁹ qbus ēt penitētib⁹ qñqꝫ negat̄ eccliā
ſtica ſepultura: hēs. ſ̄. raptor. 1. §. 1. A et
ibi latius in additione. B

Utꝝ mulier ꝑgnās defūcta debeat ſepe
liri. Rn. ſm Hoſti. Si ē certū ꝙ part⁹ mor
tuus ſit: tunc mulier cū partu ſepeliet̄. Si
vo certū ē ꝙ viuit vel dubitat̄ de hoc: tūc
mulier dʒ ꝑus ſcindi: ꝛ ſi partus viuus ſit
dʒ baptiçari: ſi mortuus ex̄ cimiteriuʒ ſe
peliri. A Idē i ſum. eo. ti. q. 7. B

S Eruus prio cōit. Mul tis modis

efficiūtur ſerui. Nam qdā ſtatim
cū naſcūtur ſerui ſūt: vt q de matre ancilla
naſcūtur: hoc tñ vide plen⁹. ȷ̄. §. 3. Quidā
vo ſūt iure gentiū: vt q i bello iuſto capiū
tur. Quidā ſūt iure ciuili vt q maior. 20.
annis paſſus ē ſe venūdari ad ꝑciū partici
pādū. Et de hoc hētur. ȷ̄. §. 4. De his tri
bus modis hī inſti. de iure pſo. §. ſui aūt.
Itē ſūt aliq ſerui q2 ius ciuile eos in penaʒ
ſubijcit ſeruituti: vt libert⁹ ꝓpter ingratitu
dinē: vt. ſ̄. libt⁹. §. 2. Itē iure canonico ra
ptor mulieris efficit̄ ſuus rapte: vt. ſ̄. rap
tor. 2. §. 2. Itē deferētes auxiliū ſaracenis
efficiūtur ſerui capiētiū eos: vt dictum ē. ſ̄
ſaracenus. §. 2.

Sūt alij ſerui magis largo mō dci: vt
aſcripticij ſiue originarij qđ idē ē. ſ. qdam
hoies q ita aſcripti ſūt terris colēdis ꝙ ñ
pñt a cultura recedere ſine dñoꝝ volūtate
nec poſſūt vēdi ſine gleba: nec gleba ſiñ il
lis. Et dicūtur aſcripticij: q2 aſcripti ſiū de
putati ſūt ad culturā: ꝛ originarij q2 a ſuo
origine tales ſunt. Hi ēt ſerui qñqꝫ coloni
dicūtur. Iſti tales nō ſūt ꝓprie ſerui. A
Idē in ſum. li. 1. ti. 8. q. 64. ſm glo. Ray.
B nec repelli debēt a legitimis actib⁹ niſi
ꝙ ad ordines nō debēt admitti: nōtur ex̄
de iudeis multoꝝ. A In glo. B Et di.
54. qs aūt leges. A ibi hoc hī i tex. ꝛ gl.
Et hi originarij bñ poſſūt ordinari de vo
lūtate dñoꝝ: vt nōt glo. in dicto. c. multoꝝ
p. c. ſiqs obligat⁹. 54. di. Itē qñqꝫ ēt ꝯtra
volūtatē. ſ. in ipſis poſſeſſionib⁹: ea. di. ſi ſ
uus 2°. vbi dī: Aſcripticios vo in ipſiſ poſ
ſeſſionib⁹ clericos ꝛ ꝑter volūtatē dñoruʒ
fieri ꝑmittim⁹: ita tñ vt clerici facti impo
ſitā ſibi agriculturam adimpleant. B

Cui⁹ parētū ꝯditionē fili⁹ debeat ſequi
Rn. ſm Tho. in. 4. diſ. 36. ſʒ leges ciuiles
partus ſeqtur ventrē: ꝛ hoc rōnabilr: q2 ꝓ
les hʒ a pr̄e cōplementū formale: ſʒ a mr̄e
ſubam corporis. Seruit⁹ aūt ē ꝯditio cor
poralis: cū ſeruus ſit q̄ſi inſtrm dñi in ope
rādo: ꝛ ió ꝓles in libtate ꝛ ſeruitute ſequit̄
matrē: ſʒ i alijs q̃ ptinēt ad dignitatē q̃ ē

foꝛma rei ſeqtur patrē: ſicut in honoꝛibus
muneribꝰ: ⁊ municipijs: ⁊ nobilitate ⁊ ali
is hꝰi. Et huic ꝯcoꝛ. canones ⁊ lex Moy
ſi: vt pꝫ Exo. 21. In qbuſdā tamē t̄ris q̄ iu
re ciuili nō regūtur partus ſeqtur deterio
rē ꝯditionē: vt ſi pater ſit ſuus ꝯ̄iuis, vxoꝛ
ſit libera: erūt filij ſerui: nō tm̄ ſi poſt pactū
mr̄imoniū pꝫ ſe in ſeruū dedit nolēte vxo
re: ⁊ ſilr ſi fiat ecōuerſo. Si aūt vterqꝫ ſit ſ
milis ꝯditiōis ⁊ ꝑtineāt ad diuſos domios
tūc diuidūt filios ſi plures ſūt: vel ſi vnus
tm̄: vnus alteri recōpenſabit de pcio ⁊ ac
cipiet natū in ſui ſeruitiū. Tamē nō ē cre
dibile q̄ talis ꝯſuetudo poſſit eē ita rōna
bilis: ſicut illud qḋ multoꝝ ſapiētū diutur
no ſtudio determinatū ē. A Con. Pe.
vt in ſum. li. 3. ti. 17. q. 8. B Et nō q̄ ſm
leges ſiue mr̄ fuerit libera ſolū qn̄ ꝯcepit:
vl ſolū quādo pepit vel ēt medio tpe: ſuffi
cit ad libertatē ꝓlis: vt. ff. de ſta. ho. l. ⁊ ſ
uoꝛum. B

Qualr liber hō q patit ſe venūdari fit
ſeruꝰ. Rn̄. ſex regrūtur. Pm̄ q̄ ſit maioꝛ
20. annis. C. de libe. ca. ſi miniſteriū. 2m̄ q̄ i
tēdat pciū participare. C. de libe. cā nō iō.
3m̄ q̄ i ſuitate ꝑticipet. ff. qui. ad liber. pꝛo
nō licꝫ. l. 1. 4m̄ q̄ emptoꝛ credat ipſū ſuuꝫ
eē. ff. de liber. cā. l. liberi. §. ſi qs ſciens. 5m̄
vt ille q vēditur ſciat ꝯditionē ſuā. ff. qbꝰ
ad lib. ꝓ. nō licꝫ. l. q ſe. A Hec lex non
vꝫ ibi hēri. B 6m̄ q̄ vēditoꝛ ſciat ipſum
eē liberꝫ. ff. qbus ad li. pꝛo. nō licꝫ. l. 4. A
In hac. l. paꝝ vꝫ hoc ꝓbari. Pꝛedicta tn̄
ſex regſita nōnt ēt in ſum. lib. 4. ti. 4. q. 16.
ſm Hoſti. Goff. ⁊ Aço. B Si aliquod
iſtoꝝ deficiat iure cōi in igenuitatē reuoca
Qḋ ſi nihil deficiat: ⁊ ſi poſtea māumit
tat nō fit ingenuꝰ ſꝫ libertꝰ. ff. de ſta. ho. ho
mo liber. niſi reddat domino pciū. ff. ſi in
ge. manu. l. 2. reſpōſo. i. Qḋ tamē pciū do
minꝰ inuitus nō cogit recipere ſꝫ quoſdā
B ⁊ in dicta. l. ſcda. vꝫ hoc tenere glo. B

Qualr ſerui efficiātur liberi. Rn̄. ſm
Hoſti. multis modis. Uno mō p manu
miſſionē: vide. s̄. manumiſſio. §. fi. Itē fit
aliqs liber ſi eū lāguidū dominꝰ expoſuit
vel ei alimēta negauit: vt. s̄. expoſitꝰ. Iteꝫ
quādo aliqs vēdit ancillā ne ꝓſtituatur: ⁊
emptoꝛ facit ꝯ: fit libera. Itē ſi ſeruus pi
leatus incedit ante cadauer domini dū de
fert ad ſepulturā. Itē ſi poſtqꝫ lata ē ſentē
tia ꝯ illū q dicebat ſeruus dominꝰ poſtea
ꝓ ipſo pciū recipiat. Itē ſi dominꝰ ancillā
in mr̄imonio collocauit ſcribēs ꝓ ea dotē.
Itē ſi ſeruū appellauit filiū actis interuenie
tibꝰ q̄ſi in figura iudicij. Itē ſi dedit ſeruo
inſtrm̄ p qḋ eius ſeruitꝰ ꝓbat: ⁊ alijs caſi
buſ q habētur. C. ex q. cau. ſer. pꝛe. lib. ac.
p totū. A Ibi de pdictis cauſis paꝝ vꝫ
dici: ſꝫ ponūtur alie cauſe ex qbus ſerui p
ueniūt ad libertatē ⁊ alie ēt ponunt. ff. q ſi
ne ma. ad liber. pue. per totū. Sꝫ hec pa
rū faciūt ad foꝝ pniale. B Itē ſi iudeus
xpianū mancipiū emerit: vt. s̄. iudeꝰ. 2. §.
pmo. ⁊ ex̄ de iudeis. c. fi. De ſeruis iudeo
rū ⁊ ſaracenoꝝ: vide. s̄. iudeꝰ. 2. §. pꝛimo.
A ꝯiūctis additionibꝰ. B Et qꝛ ſeruus
manumiſſus dicit libertꝰ: facit ad hoc. s̄.
libertus per totum.

S Eruus ſecūdo ꝙtū ad oꝛdinatio

nē. Nullus ſeruus ſiue puati ſiue
ecclie oꝛdinari dꝫ niſi pus manumittatur
di. 54. c. 1. 2. ⁊ 3. Et ratio ē ſeruilis vtilitas
atqꝫ clericalis dignitas: di. 54. admittunt
ex̄ de ſer. nō oꝛdi. de ſuoꝝ. A Alia ratio
ē: qꝛ dꝫ eē imunis ab alijs q diuine militie
ē aggregādus: vt a caſtris dominici nulla
neceſſitate abſtrahat. 54. di. c. i. B Et
hoc intellige veꝝ in omni genere ſeruoꝝ:
de qbus etiā habes. s̄. ſeruꝰ. i. §. 2. A Et
ibi de hoc dictum eſt. B

Utrꝫ ſeruus ecclie liberatus poſſit oꝛ
dinari retēto iure patronatꝰ. Rn̄. ſꝫ Ray.
Sic dico retēto iure quo ad hoc q̄ non in
iuriet ecclie: nec accuſet illā: nec teſtificetur
ꝯ eā: di. 54. q ex famulis. A Hoc. c. paꝝ
facit quo ad hoc: ſꝫ bene faciūt inꝛa. i. alle
gata. B Immo ēt ſi ſimplr fuerit māu
miſſus tenet ad pdicta: alr reuocat in ſerui
tutē. 12. q. 2. diaconi. ⁊ c. eps q mācipiū. ⁊
c. q liberti. ⁊ c. octaua. ex̄ eo. ti. de famulis
Dicūt ēt qdā q̄ tenet quo ad alias hone
ſtas opas lꝫ nō ſint noiatim impoſite: vt i
dcō. c. diaconi. ⁊ ſilibꝰ. A Hec iura ſati
vidētur ad hoc facere. B nō tamē tenet
ſeruire ecclie perpetuo i offō clericali: niſi
expſſe dciū ſit i ipſa manumiſſione ⁊ oꝛdi
natione: ex̄ eo. libēti. Et poſito q̄ fuerit ex
pꝛeſſū nō tamē reuocabit i ſuitutē ſi non
vult i illa ecclia ſeruire i diuinis officijs: niſi
ſi admonitus pduraret i ꝯtumacia: ex̄ eo.
nullus clicus. A Idē i ſum. li. 3. ti. 17. q.
1. De bonis aūt libertoꝝ ecclie: vide ſupꝛa

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE GRANADA

libertus.§.fi. B

Utrꝫ ſeruus ꝓuati liberatus poſſit or/dinari retento iure patronatus. Rñ°.ſm Ray. Nō dʒ ordinari niſi ꝑus ɔſecut⁹ fue rit a domino plenā libertatē:ita ꝙ nō tene atur ꝓſtare patrono opas:nec fabrales q̄ ɔſi ſtūt i faciēdo nec obſeqales q̄ ɔſiſtūt i non faciēdo:di.54.c.i.⁊.2.⁊.c.qcūqꝫ.⁊.c.vlt. A Con.Ul.vt i dicta.q.i. B Sʒ vtrꝫ do min⁹ poſſit i tali liberto retinere opas ſpi/rituales. Dicēdū ſm Hoſti.vt videt oē cō trariū:ꝙ hoc onus erit imponēdū in ipſa manumiſſione añ ordinationē:⁊ ſic in ipa ordinatione poterit onus iā impoſitū de clarari:ex̄ de elec.ſignificaſti.ad fi.⁊ ex̄ de ꝓben.ſignificatū. Et ſi taliter ordinat⁹ nō ſeruierit:poterit d̄gradari.54.di.frequēs. ⁊.c.qcūqꝫ.ex̄ co.nullus. Si tñ fact⁹ fuerit ſacerdos nō fiet ſeruus dñi oliʒ ſui. Idēʒ Goff.⁊ Inno. A Si v̇o nō ſit factus ſa cerdos vr̄ ꝙ poſſit i ſeruitutē ēt ꝓuati re/uocari ſi nō ſeruierit in diuinis ꝓut tenet: ar.h̄ a ɔ̄rio ſēſu. Facit i ar. ēt dictum.c. fre quēs.adhibita tñ moderatione de q̄ in.§. ſe. Et idē ēt qḋ h̄ nōtur i ſū.eo.ti.q.2. B

Quid ſi ſeru⁹ fuerit ordinat⁹ nō acce/pta libertate. Rñ.ſm Ray. Si fuit ordia tus dño ſciēte ⁊ nō ɔ̄dicēte:eo ipſo ingenu us ſit:di.54.ſi ſeruus ſciēte. Et hoc verꝫ eſt ad quoſcūqꝫ ordines fuerit ordinat⁹. Idē Goff.⁊ Inno. Si v̇o dño ignorāte vl' ſciē te ⁊ ɔ̄dicēte. A Hic vt pʒ in ſū.e.ti.q.3. diſtīguēdū ē:q2 aut ordinatore vel pn̄tato re ſciēte ɔditionē ordinādi ordinat⁹ ē: aut neſciēte. In ꝑmo caſu ordinat⁹ remāebit i ordine:ſʒ ordinator vl' preſētator dʒ ɔdē/nari domino i duplū:diſ.54.ſi ſeru⁹ abſē/te domino.⁊ hoc ſi alter tñ ſciuit. Si vero ambo ſciuerūt dabit vnū ꝑſētator:⁊ aliuʒ ordinator. Sʒ ſi neut̄ hʒ vnde ſoluat:pote rit domin⁹ ſibi poſtulare illum reſtitui:ar. di.54.ex antiqs. In ſcḋo caſu cū ordinat⁹ ē ordinatore vl preſētatore ignorāte ɔditō nē ei⁹:fit qḋ ſeqtur. B tūc ſi ordinat⁹ eſt in ſacerdotē remanebit i eodē ordine:pecu lio ſiqḋ hʒ dño reſtituto. Qḋ ſi nō hʒ pe/culiū:nec ē q redimat ipſū:dʒ ſuo domino reddi ad ſeruiēdū ei i ſeruitijs q̄ ordinē ſu uʒ deceāt:vt horis canonicis miſſa ⁊ h⁹i 54.di.frequēs. Qḋ ſi ɔtumax hoc renuat deponi dʒ:ex̄ eo.nūllus i fi. Si v̇o ordina/tus ē in diaconū:dabit ꝓ ſe vicariū: ⁊ ipſe remanebit i ordine:al's reuocabit i ſerui/tutē niſi aliqs vellet eū redimere:⁊ idēʒ in tellige de ſubdiacono:ex̄ e. miramur. In alijs ordinib⁹ abſolute i ſeruitutē reuoca/bit.54.di.nulli.⁊.c.ex antiqs. Satis con. Goff.⁊ In. A. Cō. ēt Pe.vt i dcā.q.3. B

Infra quod tp̄s poſſit dñs ſeruū ordi natū reuocare. Rñ.ſʒ Ray. Reuocari po terit infra annū a tpe ſciētie dñi:ar.17.q.2. ſiqs incognit⁹. A Cō.iūcto.c.ſi ſeruus. ſciēte.54.di. B Itē Goſ.Hoſti.⁊ Pe. A Hug.aūt dicit ꝙ cōputat a tpe ordia/tionis in fauorē ordinis:vt i ſū.eo.ti.q.6. Sʒ ꝑus dictū veri⁹ vr̄:ar.dicti.c.ſiqs ico/gnit⁹. B Et ratio q̄re cleric⁹ nō pōt re/peti vltra annū cū ſeruus igreſſus religio/nē poſſit repeti ifra triēniū ē iſta:q2 cleric⁹ cōiter publice manet:monach⁹ v̇o ſecrete A Hec rō fuit Inno.vt pʒ i dcā.q.6. B Et predictū punctum de religione habes ſ.religio.2.§.4.⁊.5.

Pone ꝙ ſeru⁹ q ordinatus fuit reſti/tutus ē domino ſuo:nūqd licebit domino manus inijcere i eū. Rn.ſm Inno. Non. al' icideret i canonē.17.q.4.ſiqs ſuadente. Sʒ nec tali ſeruo licebit ɔ̄here mr̄imoniū ꝑꝑ votū qḋ itelligit feciſſe in ſuſceptiōe or dinis ſacri:ex̄ de ɔuer.ɔiu.qdā.84.di.cū i ꝑterito.⁊ ꝓhibēdus erit ꝑ epꝫ:ar.96.di. ſi impator. Alijs aūt ꝓuilegijs clericalib⁹ nō gaudebit:ex̄ de cle.ɔiu.Iohes.⁊.c.ſe. Idē i oi gn̄e ſeruorꝫ.54.di.freqns. A. In/no.clari⁹ loqtur ſic: Idē dicim⁹ i orgiari/is ⁊ aſcripticijs:⁊ i oibus q ɔditiōe ſeruili vl' rōcinio:vl' chirocinio ſt̄ obligati.54.di ſti.frequēs. Idē ēt i libtis ſi aliqḋ obſeq/uʒ patron⁹ ſibi retinuit.54.di.qcūqꝫ. Idēʒ ēt i obligatis fūctionib⁹.i.publicis offici/is.51.di.ꝑterea.⁊ i dicta.q.6. B

Sʒ quaſr ſeruus ordiatus ſine ɔſecra tus reddit dño:cū alia res ɔſecr̄ta ñ reddat vt.14.q.vl.cōpimus. R°. Duplex ē ratio. Una q2 i reb⁹ alijs ⁊ maxie iaiati q̄ ſole ɔſe crant nullus ē dolus:ſʒ i hoie ſic. Alia:q2 i re b⁹ iaiati ɔſecratio ē i ſupficie: ⁊ iō ñ debēt a manu ꝓphana tractari:i hoie v̇o ē aia q̄ tāgi nō pōt.32.q.7.licite. Cō. Goſ.⁊ Ho ſti. A ⁊ Ul.⁊ Pe. Et fuit ꝑncipale dictū Ray.vt in ſum.eo.ti.q.7. B

Eruus tertio q° ad mr̄i/monium.

Utrꝫ ſeru⁹ ſine ɔſēſu dñi poſſit ma

UNIVERSITATIS

rimoniū ꝯhere. R̄n. ſm Tho. i. 4. di. 16.
ſic ſeruus nó ſubdit dn̄o qn libere come-
dere ⁊ dormire poſſit: ⁊ alia hꝰi facē q̄ ad
neceſſitaté corpis ptinét ſm nāz: ita ēt nó
ſubdit ei q̄ƺtū ad hoc q̄ nó poſſit libe mr̄i
moniū ꝯhere ēt eo neſciéte aut ꝯdicente.
Un̄ ⁊ ſi dn̄s oppoſitū pcipet nó tenet ei o-
bedire: nec de ꝯtrahēdo: nec ēt de ꝯtinēdo
q: i vtroqƺ ſui iuris ē ⁊ tenet mr̄imoniūƺ.
Debēt tamē nihilominꝰ ꝺbita ſeruitia do
minis exhiberi: ex̄ de ꝯiu. ſer. c. i. A Có.
Pe. ⁊ Al. ⁊ Ray. ⁊ glo. vt in ſum. li. 4. ti.
4. q. 8. ⁊ ſequen. B

Pone q̄ dominꝰ aliqd pcipit ſuo có
iugato ⁊ eodē tpe vxor petit debitū vl' ecó
uerſo. R̄n. ſm Ray. Credo q̄ ſi ꝯtraxēit
ſeruus domino ſciēte dƺ reddē debitū qm̄
cū dominꝰ ꝯceſſit pncipale. ſ. mr̄imonium
itelligit ꝯceſſiſſe acceſſoria: ex̄ de oſ. ꝺlega.
pterea. i ſi. Si vo ꝯtraxerit ignorāte vl' có
tradicēte domino: domini mādatū dƺ iple
re: niſi pbabilr timeat piculū adulteriȷ̄ ex
dilatione: vl' niſi magnū fiat piudiciū vxo
ri. Có. Tho. Pe. Inno. ⁊ Hoſtié. Addit
quoqƺ Tho. q̄ oƺ diuſas circūſtātias attē-
dē: vt ex his ꝯſideret cui magis vl' potius
i tali vl' tali caſu ſit obediēdū. Idē Hoſti.
Et vide. ſ. §. vlt. A Idē i ſū. e. ti. q. x. B

Quid ſi ꝯiuges. ſ. ſerui habēt diuſos
domios diuſaꝝ regionū: ita q̄ nó poſſunt
ꝯuenire ad offm̄ ꝯiugale. R̄n. ſm Goſ. vt
uitet fornicationis mā coget p ecclīaƺ alt
dominoꝝ vēdē alti volēti emē: vl' ſi neut vlt
emere cogant vēdē cuilƺ ex̄neo i, puicia có
ſerui: vel venalē exponē: ⁊ ſi nullus appeat
emptor emat ecclīa: ar. 54. di. frnitatē. A
Idem in ſum. eo. ti. q. 12. B

Quid ſi dn̄s ſeruū ꝯiugatū vlt vēdē i
remotā regionē. R̄n. ſm Guil. Prohibē
da ē tal' vēditio: ſƺ cogi dƺ dn̄s aliȷ̄ vēdere
cū bonas ꝯditiones afferēti. Intēeſt. n. rei
publice neqs re ſua male v at: i Inſti. de
his q. ſui vl' alie. iur ſūt. §. plt. Con. Tho.
Pe. ⁊ Inno. A licƺ Ala. aliud dixēit: vt
i ſū. e. ti. q. xȷ̄. vbi ēt pƺ q̄ pdcis có. ēt Ho
ſti dicēs: q̄ pdicta obtinēt qn̄ ambo ſt ſui
Et id qꝺ ſeqt nó ſuit Hoſti. ſƺ Pe. vt ibi.
B Sƺ ⁊ Hoſti. addit q̄ ſi mr̄imoniū fue
rit fcm̄ ſine lnia dn̄i ⁊ nó hƺ i alio loco iu-
ſtū emptorem: poſſet eum vendere i remo
tis: aliter non debet hoc facere.

Utrū ſeruitꝰ poſſit venire pꝰ mr̄imoniū
R̄n. ſm Tho. ⁊ Pe. ſic. Ur. n lƺ ſit i ptāte
vxoris i his q̄ ptinēt ad redditōnē debiti:
i aliȷ̄s oibus ē ſui iuris. Un̄ i redditōne de
biti p hoc nó dƺ piudiciū vxori fieri: ſi for
te dn̄s pcipet aliqd eadē hora: q: mag' eēt
obediēdū vxori q̄ƺ dn̄o. Uxor tn̄ ſine ꝯſen
ſu viri ſe i ancillā vēdē nó poſſƺ: q: vir ca-
put ē mlieris. Có. Al. A Idē i ſū. e. ti. q.
13. B Et vide. s̄. §. 2. Utrū ſeruꝰ q fuerat
ordinatꝰ ⁊ nūc ē reſtitutꝰ poſſit ꝯhē matri
moniū: vide. s̄. ſeruꝰ. 2. § i. Q̄uo ꝯditó ſer
uitut' ipediat mr̄imonium: habes. s̄. impe
dimentum. 4.

SImonia

pmo coīt. Simo-
nia ē ſtudioſa volū
tas emēdi vl' vēdēdi aliqd ſpūali
annexū. Sic diffinit a Tho. i. 4. ſen. di. 25
⁊ in ſcꝺa ſcꝺe. di. 100. Similiter ⁊ ab aliȷ̄s
A . ſ. theologis ⁊ iuriſtis cōmuniter: vt i
ſum. lib. pmo. ti. pmo. q. i. Et facit. i. q. i.
qui ſtudet. B Et quod dicitur ſpiritua-
le: intellige vt ordines ⁊ alia ſacramenta.
Quod aūt dicitur ſpirituali annexum: in
tellige vt quedā que non ſūt ita, pprie ſpiri
tualia: ſƺ ſūt ſpiritualibus adiuncta ⁊ qua
ſi alligata: vt eſt ius patronatus ⁊ huiuſ-
modi. Quod ſi nó addas ſpirituali anne
xū: ſufficit ſm Ray. A Nā ⁊ annexa ſpi
ritualibus largo modo dicūtur ſpiritua-
lia: vt in dicta. q. i. ⁊ hic ſeqtur. B q: oia
talia poſſūt intelligi per id qꝺ dicitur ali-
qd ſpūale. Et nota q̄ nomine emptionis
vel vēditionis intelligitur omnis contra-
ctus n̄ gratuitꝰ: pter permutationem. A
Idē in dicta. q. i. ⁊ facit. i. q. i. ſunt nónulli
B de qua. s̄. permutatio. A Ibi pƺ qn̄ i
talibus poſſit fieri permutatio: ⁊ qualiter
B Unde nec tranſactio poteſt fieri ſuper
ſpiritualibus: extra de tranſac. ſuper eo.
De tranſactione vide. ſ. tranſactio. §. ſcꝺo
A Et ibi patet qualiter poſſit fieri in ſpiri
tualibus. Et adꝺ ſm Tho ſecunda ſecun
de. q. 100. arti. pmo. q̄ voluntas dicitur:
quia iuſticia ⁊ omnes partes eius ⁊ p con
ſequens omnia oppoſita ſunt in volunta-
te ſicut in ſubiecto: ⁊ ideo ꝯueniēter ſimo-
nia per volūtatē diffinitur. Facit. ff. de iu-
ſti. ⁊ iure. l. iuſticia. Utrū aūt per ſolā volū-
tatem cōmutatur ſimonia: tangetur infra
§. 3. Item dicitur ſtudioſa ſm Thomam

In dicto arti.ſ. ad deſignādū electionē que pͥncipaliter ptinet ad ꝟtutem ꝛ vitium: ꝛ talis electio ſufficit etiā ſi ſit ex volūtate nō libenti vel etiā coacta: ex̄ co. Mattheus. ꝛ ibi glo. niſi forte ſit coactio pciſa: ex̄ qd̄ nic cā. c. ſacris. Et ſubdit Tho. ibidē: Nō aūt oīs qui peccat electōe peccat in ſpūm ſcm̄ ſed ſolū qui pctm̄ eligit per ↄtēptū eoꝝ p q̄ hoīes ſolēt retrahi a peccādo. Dr̄ ergo ſtudioſa qn̄ ex ipſa volūtatis electōe ꝓgreditur ad exteriorē actū: vt i ſū. co. ti. q. 5. Hoſti. aūt clariꝰ diffinit ſic: Simōia eſt ſpūalium vel ānexoꝝ ſpūalibꝰ pcedēte pacto ꝓmiſſionis: ↄditōis: modi: ſeruitij: pcū: vel cuiuſuis tpalis receptio vel donatio: vt in ſum. co. ti. q. 1. B

Utrū ſimōia ſit hereſiſ. Rn̄. ſm Tho. in. 4. di. 25. Simōiaci nō ſūt ꝓprie ꝛ per ſe loq̄ndo hētici: cū nō hēant aliq̄ falſā opinionē: ſed dn̄r heretici ꝓpt ſilitudinē actus q: ita operātur ac ſi eſtimarēt donuȝ ſpūs ſci pecūia poſſideri: q̄ eſtiatio eſſet heretica A ꝛ q: etiā in pmo auctore Simōe ex mala radice īfidelitatis pullulauit: cui dictuȝ eſt: Eſtimaſti donū dei pecunia poſſideri: Act. 8. ſm Ar. ꝛ in ſū. c. ti. q. 2. B Unde Greg. in regiſtro dicit: Cū oīs auaritia ſit idoloꝝ ſeruitꝰ qſqs hāc in eccleſiaſticis dignitatibꝰ dādis nō pcauet: īfidelitatis pditioni ſubijcit: etiā ſi fidē quā negligit tenere videat. 1. q. 1. cū oīs. Et iterū dicit ꝙ ipſa hereſis macedōij tolerabilior eſt q̄ ſimonia. 1. q. 1. eos. A Et ibi pȝ ꝙ hoc nō fuit dictū greg. ſed tharaſij ↄſtātinopolitāi epi B Et cetera crimina in ↄparatōe ſimōiace hereſis q̄ſi pro nihilo reputātur. 1. q. vl. c. fi. Pnt quoq ꝓprie ꝛ p aliū modū quidā ſimoniaci dici heretici. ſ. tenētes quēdā errorē eiuſdē ſimonis: qui dixit ꝙ mūdus iſte nō erat creatꝰ a deo: ſed a q̄dā ſuperna ꝟtute: vt dicit Iſidorus. 9. etymologiarū A idem in dicta. q. 2. B

Quare ſimoniaci potiꝰ dn̄r a Simōe qui voluit emere donum dei q̄ Giezite a Giezi. qui vēdidit donū dei. Rn̄. q: magi ↄpleta fuit rō huiꝰ pcti in Simōe q̄ i Giezi. Nā Giezi ſolū vēdidit donū dei: at Simon ꝛ emere voluit: ꝛ vēdere intēdit. 1. q. 1 ſaluator. Con. Tho. ſcda ſcde. q. 100. Cō. etiā Pe. ꝛ Ar. vt in ſum. co. ti. q. 4.

Utrū ſola voluntas faciat hoīem ſimoniacū. Rn̄. ſȝ Ray. ꝛ alios tā iuriſtas q̄ theologos. Quedā ſūt ꝓhibita q: ſimoniaca: vt emere vel vēdere ſacra ꝛ hꝰi. Et in iſtis ſufficit ſola voluntas. Et itellige ſm Pe. quo ad forū diuinū: ſed quo ad forū hūanū ſi in nullū actū exiuit: neq faciēdi neq paciſcēdi nō diceret ſimōiacꝰ: ꝛ ſufficit ꝙ peniteat. Quedā ſimoniaca q: ꝓhibita. ſ. p ↄſtōem ecclie: vt cū qs renūciat eccleſie vt det alteri: puta nepoti ſuo. Silr̄ ſm Goff. vēdēdo vicariā caſtaldionatū: aduocatiā: iconomatuȝ: ꝛ hꝰi: ex̄ co. ad nr̄am. 1. q. 1. ſi qs epˢ. 2. q. 3. ſaluator. ꝛ in his nō ſufficit ſola volūtas ſiue appetitus qdaȝ: niſi ꝓcedāt in actū: ex̄ de off. delega. ex pte pmo. A idē in ſū. co. ti. q. 5. B Sed ꝛ hoc intellige ꝙ ſi volūtas deliberata hic fuit: ita ꝙ p eā nō ſtetit: iterū eſt ſimonia in foro diuino: ſed nō in hūano: ꝛ ſic tale pctm̄ p penitentiā abolet: ex̄ co. mādato. A in hoc etiaȝ vi cō. glo. Ray. vt in dcā. q. 5. Et hoc verū vi: q: etiā circa talia puta erga beneficia ſola itētio ↄſtituit culpabilē apd̄ deum lȝ nō quo ad iudicialē punitōem eccleſie: ex̄ co. tua Simonia tm̄ mētalis: tm̄ ſola penitētia abolet nec obligat ad reſtōeȝ acceptoꝝ: dicto. c. mādato. Secꝰ i vſuris in qbꝰ ēt ſola itētio vſuraria obligat ad reſtōeȝ in foro pniali: vt ꝛ notat glo. in dcō. c. mādato. ꝛ facit ex̄ de vſuris ↄſuluit. Rō aūt pōt eſſe: q: in vſura ledit deꝰ ꝛ hō: dō ſatiſfit p pniaȝ: hoī vō per reſtōeȝ. In ſimonia vero ſimplicis itētōis nō ledit ps que ſponte ꝛ ſine coactiōe pſtat imo potiꝰ ipſa ledit deū turpiter agēdo: nec ledit eccleſia militans: que tm̄ iudicat de māifeſtis: dicto. c. tua: ſed ſolū deus cui per ſolam ſatiſfit penitentiam: ex̄ eo. c. fi. B

Utrum ad hoc ꝙ committatur ſimonia requiratur ꝙ ſit expreſſuȝ pactuȝ. Rn̄ Non. nam ꝛ Giezi ſimoniacū fuit: lȝ pactum aliquod non fecerit: notatur extra. c. ſuper ſpecula. A Hoc. c. habetur in ti. d̄ magiſtris. Et dic hoc verum quo ad forū diuinum: ſecus quo ad iudiciale: extra eo. c. fi. ꝛ patet ex dictis in. §. precedenti niſi interuenerit exactio: extra eo. ſicut pro certo. B Sed de ſimonia mentali vide. ſ. renūciatio. 2. §. pmo.

Quot modis cōmittitur ſimōia. Rn̄. ſȝ Ray. Una diuiſio ē p mūera q̄ dāt. Nā aut datur munus a māu: aut ab obſequio aut a lingua: de quibꝰ habes. ſ. munꝰ. §. 1.

Alia diuiſio ex ꝑte cōmittētiū ſic: Simo-
niaca ordinatio vl' alia hꝰ i ſpūaliū datio:
aut ē ex ꝑte ꝯferētis tm̄: vt qñ ꝯferēs mihi
aliqđ ſpūale recipit tp̄ale me ignorante.
Aut ex ꝑte recipiētis tm̄: vt ſi ego recipiaꝫ
ſacr̄m nō q̄dē dādo aliq̄d ꝯferēti: ſꝫ alicui
ſuo ꝯſiliario. Aut ex ꝑte vtriuſqꝫ. ſ. qñ or-
dinādus dat aliq̄d ordināti. Aliqñ ex ꝑte
neutriꝰ: vt ſi amicꝰ meꝰ me ignorāte det ali
q̄d amico ſiue ꝯſiliario epi: vt me ordinet
ep̄o ēt ignorāte. i. q. i. ſtatuimꝰ. ⁊ c. ſiq̄s a
ſimoniacis. A Idē i ſū. e. ti. q. 7. B
Utꝝ ſit ſimonia ſi aliq̄d gr̄is det' ꝓ ſpi
ritualibꝰ vl' recipiat'. Rñ. Si penitꝰ ſpōte
offerat' nō ē ſimonia. i. q. i. q̄cq̄d inuiſibilis
Ubi nō ſꝫ Guil. ꝙ ſi hec ꝑpoſitio ꝓ: nō ret
appciationē ſeu cōmutatōnē: ſic nūq̄ꝫ tp̄a
le ē dādū ꝓ ſpūali: nec ecōtrario. Si autē
notet cāꝫ finalē: vt ſit ſēſus: Iſte dedit de-
nariū ꝓ ſacr̄o. i. ꝑꝑ reuerētiā ſacri licite po
teſt fieri. Et eodē quoqꝫ mō ſi notet cauſā
efficiētē: vt ſit ſēſus: dedit ꝓ ſacr̄o. i. ꝓ de-
uotione quā habuit ad ſacr̄m: fieri pōt.
A Cō. Al. vt i ſū. eo. ti. q. io. B Si autē
dubitet' vtꝝ gratis vl' corrupta itētione da
tū ſit: tria ſūt ꝑcipue attēdēda. ſ. dātis ⁊ re
cipiētis q̄litas: vꝫ an a paupe diuiti vl' ecō
uerſo. Itē muneris q̄ntitas: vt ſi res magni
vl' modici ſit ꝑcij. Itē donatiōis tp̄s: an. ſ.
iſtāte neceſſitate vl' al' ꝯferat'. Et ſm hec hñ
da ē ꝑſūptio ꝓ vl' ꝯ: ex̄ eo. ⁊ ſi q̄ōnes. Sed
hec itelligēda ſūt i foro cāꝝ. In foro aūt cō
ſcie intētio attēdit' nō ꝑſūptio. A Idē in
dicta. q. io. ſm Ray. Al. ⁊ Hoſti. B
Utꝝ liceat aliq̄d recipe ꝓ opibꝰ ſpūa-
libꝰ. Rñ. ſm Ray. ꝓ illis opibꝰ ad q̄ q̄s
nō tenet' ex offō recipe licet: vtpūta ſacer-
dos pōt locare opas ſuas q al' nō hꝫ vñ ſi
bi ꝓuideat: ar. i2. q. 2. charitatē. Idē Ho-
ſti. A certe. c. charitatē. nō fac: q2 loquit'
tm̄ quo ad ꝓcurationē recipiēdā a viſitāti
bꝰ: nō ex locatiōe: vl' alia ꝯuētiōe: ſꝫ ex me
ra iuris diſpōne. Et iō i ſpūalibꝰ i q̄bꝰ dꝫ
ceſſare ōis pactio ⁊ ꝯuētio: ex̄ de pac. c. fi. ñ
hꝫ locū locatio vl' ꝯductio. Un̄ i ti. de ſimo
nia. §. itē nūq̄d. ſup v̄bo locare. gl. Ray.
ait: Quidā dicūt ꝙ ſi ſacerdos itēdat loca-
re vl' vēdere laborē ſuū nō ipꝫ offm̄ vel ſa-
cramētū: licitū ē: al's nō. Ego credo iq̄uit
ꝙ nō hꝫ locū i talibꝰ locatio vl' ꝯductō cū
lex ſeclaris nō dixerit eē locationē vl' ꝯdu-
ctionē qñ mēſor agroꝝ aliq̄d recipit a do-
minis eoꝝ ꝓ eis mēſurādis: ſꝫ qđ dat' ap-
pellauit honorariū. ff. ſi mē. fal. mo. di. l. 2.
§. i. vbi dr̄: Nō crediderūt veteres iter tales
ꝑſonas locationē ⁊ ꝯductionē eē: ſꝫ potiꝰ
opaꝫ bñficij loco ꝑberi. Et id qđ dat' ei ad
remunerādū dari: ⁊ idē honorariū appel-
lari. Dic ergo ꝙ ſi ſacerdos ſiue idigeat ſi
ue nō: pōt ei dari pecunia i ſūptꝰ ipſius ſa
cerdotis nō i munera ſacerdotij. i. officij
ſacerdotal' qđ ipēdit: ſic dic̄ Hieroꝰ. ꝙ de
cē panes: cruſtula ⁊ vas mellis ſi data fue
rit ꝓꝑhe: magis i ſūptus q̄ꝫ i munera pro
phetie reputāde ſūt. i. q. i. iudices. Cū er-
go dr̄: ſacerdos recipit ꝓ officiādo eccliaꝫ
ad tp̄s: li ꝓ denotat cāꝫ adminiculatiuaꝫ
nō appciatiuā ſacri vl' officij qđ ipēdit: vel
laboris quo laborat i ipſo offō: qđ nec vē
di dꝫ nec locari: ſic nec ipſū offm̄: q2 q̄ſq̄s
hoꝝ alteꝝ vēdit ſine quo neqꝫ alteꝝ ꝓuenit
neutꝝ iuēditū d̄relinq̄t. i. q. i. ſiq̄s obiecerit
De hoc ēt dr̄. ſ. §. vtꝝ ſacerdos. B
Utꝝ cū ep̄s ꝯſecrat vl' viſitat poſſit re-
cipe ꝓcurationē. Rñ. ſꝫ Ray. pōt: ex̄ c. cū
ſit. io. q. 3. relatū. ex̄ de preſcrip. cū ex offi-
cij. nō dico ꝑꝑ laborē: ſꝫ vt Ber. dicit: q2
talis ꝓcuratio a iure ꝑmiſſa ē: imo ēt ſi ec-
clia ꝑꝑ pauptatē ꝓcurare nō poſſet ep̄us
ipſe ſuis ſūptibꝰ ꝯſecrabit eccliaꝫ. io. q. 3.
cauēdū. hec Ber. ⁊ Hoſti. circa viſitatio-
nē: vide. ſ. viſitatio. §. i. ⁊. 2. A Hoc qđ
ibi dicitur notat glo. in dicto. c. cū ſit. Nō.
etiam in ſum. eo. ti. q. io. B
Utꝝ tp̄alia poſſint dari ꝓ vita et̄na vl
ꝓ remiſſione pctōꝝ. Rñ. Poñt ꝑ moduꝫ
elyme: Daniel. 4°. Pctā tua elymis redi-
me. Et intellige ſꝫ Tho. ⁊ Pe. in. 4. di. 25
ꝙ cū dr̄ vita eterna vl' remiſſio pctōꝝ emi:
ē locutio metaphorica: q2 ipſū meritū ac
cipit' ꝓ emptiōe. Deo. n. ex ꝑcio nr̄o nihil
pōt accreſcere. A Idē in dcā. q. io. B
Utꝝ tp̄alia poſſint dari ꝓ rediñda ve
xatione i ſpūalibꝰ. Rñ. ſic. ex̄ eo. dilectꝰ fi
lius. ⁊. i. q. i. q̄ſiui. ex̄ de mḡris. ꝓhibeas.
Sꝫ hoc ſup iure ſpūali tūc ſolū hēbit locū
cū ꝓ certo ꝯſtat redimēti de iure ſuo: al' nō
hec Tho. ſcđa ſcđe. q. ioo. arti. plt. ⁊ vltio.
A ⁊ ēt glo. Ray. vt in dcā. q. io. B Uñ
⁊ ſi ꝑbēda mea me ꝑ iniuriam remoto alij
data ſit ⁊ ego recupero aliquo dato: nō pu
to eſſe ſimoniam.
Utꝝ encenia iducāt ſimoniā. Rñ. Si
nō extēdātur ad quātitatē muneꝝ ⁊ fiant

Simonya

ſine pacto ⁊ ſine aliqua corrupta intẽtione
nō inducūt ſimoniā: alſ ēt i modico ꝯmit
titur.i.q.i.duces. A alſ incipit iudices.
Et hoc fuit dictū Hoſti.vt i ſū.e.ti.q.xj. B

Utꝝ munus ab obſeqo inducat ſimo
niā. Rñ. ſm Ul. Si obſequꝫ de ſe ſit illici-
tuꝫ: nullo modo licꝫ abſqꝫ vicio ſimonie.
Silr ſi obſequiū ſit licitū nō licet ipſū ipen
dere ꝑ aliquo ſpūali: ſi illud ꝑ: dicat cauſā
ꝑncipalr mouẽtē. Sꝫ ſi nō dicat cauſā ꝑn
cipaliter mouentē ſꝫ ſcdariā: puta excitati
uā effectus ei⁹ q dare dꝫ aliqd ſpūale ⁊ po
ſtea ꝯfert illud reſpiciēs ꝑncipalr ad deuꝫ
⁊ ad merita ꝑſone q̄ ꝑ talia obſeqa ⁊ ꝑ alia
bona ꝯcurrūt: hoc modo pōt dari ſpūale
puta alicui q in ſeruitiū eccłie vel ꝑlati iuit
Romā vel h⁹i. Porro ſi obſequꝫ eēt pu
re ſpūale qđ eēt impoſitū bñficio. A .ſ. ꝑ
ꝯſtitutionē añ ipſi⁹ bñficij collationē: non
aūt per pactū ſm eundē Ul. ⁊ in ſum.e.ti.
q.12. vbi etiā pꝫ ꝙ ꝑdictis cō. Goſ. Ray.
⁊ glo. B tūc indubitāter ⁊ ex pacto pōt
ꝯferri bñficiū: ita ꝙ ille ꝑmittat tale obſeq
uium: vtputa de celebrādo talē ⁊ talem miſ-
ſā ⁊ ſilia: ex̄ de prebē. ſignificatū. A Tho.
ēt ⁊ Pe. dicūt ꝙ in h⁹i obſequijs honeſti
ſeruiētib⁹ ad dignitatē ꝑſone reſpect⁹ đbet
hēri. Nā ex ipſa deuotiōe obſequij dign⁹
reddit eccłiaſtico bñficio. Et addit Tho.
Si aūt inhoneſtū ſit ſeruitiū vel ad carna
lia ordinatū: puta ſeruiuit ꝑlato ad vtilita
tē ꝯſanguineoꝝ ſuoꝝ vel ꝑ2imonij ſui: vel
aliquid h⁹i: eēt munus a b obſeqo ⁊ ſimo
niacū: vt in dicta.q.12.ad fi. B

Quid ſi vnus ſacerdos dicat alteri tu ce
lebrabis hodie pro me: ⁊ ego cras pro te.
Rñ. ſꝫ Gui. Nō ē ſimonia: ſꝫ licitū ē ma
xie ex cā: qm̄ nullū ꝑciū ſiue tpalis merces
inuenit. A Idē in ſum.co.ti.q.13. B

Quid ſit mun⁹ a lingua in quo cōmit
tit ſimonia. Rñ. ſm Tho. ſcda ſcđe.q.100
⁊ in.4.di.25. Mun⁹ a lingua dr̄ vl ipſa lauſ
pertinens ad fauorē humanū q.ſ. ſub pre
cio cadit: vel ēt ꝑces ex qb⁹ acqritur fauor
human⁹: aut ꝯ2iū euitat: vt qm̄ ꝑces arma
te ſūt. Sꝫ de ꝑcibus habes ſtatim in ſe. §.
A Idē in ſum.co.ti.q.14. B

Utꝝ ꝑces inducāt ſimoniā. Rñdeo ſꝫ
Tho. ſcda ſcđe q.100. Si aliqs ꝑncipalr
ad preces intēdat: ſimoniā cōmittit. Et vi
ꝑncipalr ad hoc intēdere q ꝑces ꝑ idigno
exaudit. Uñ ipꝫ factū ē ſimoniacū: vt.i.q.
.de ordinationib⁹. ⁊ in.c. ſūt nōnulli. ſi ve
ro porrigant ꝑces ꝑ digno factū nō eſt ſi-
moniacū: ſꝫ ſimonia pōt eſſe in intētione
ſ. qm̄ habet reſpect⁹ nō ad dignitatē ꝑſone
ſꝫ ad fauorē humanū: ex̄ de eta. ⁊ qua. tuā
i.q.i. latorē. Uñ dꝫ penitere de intētiōe cor
rupta: vt i.c. ſūt nōnulli. ⁊ ex̄ de eta. ⁊ q̄li.
tuā. ⁊ extra eo. mandato. A Con. Ul. vt
in dicta.q.14. B

Utꝝ aliqs porrigēdo ꝑces ꝑ ſeipo cō
mittat ſimoniā. Rñ. ſm Ray. Nō poteſt
petere eccłiam vel dignitatē vel aliud bñfi
ciū habēs curā aiaꝝ q̄tūcūqꝫ ſit dign⁹. i.
q.i. ordinationes. 8.q.i. in ſcriptis. ex̄ đ iu
re patro. ꝑ nr̄as. Bñficiū ꝟo ſimplex ſi in
diget ⁊ ſētit ſe dignū pōt petere abſqꝫ me-
tu ſimonie: ex̄ eo. tua nos. ⁊ ar. ex̄ de reſcri
ptis. ad aures. ex̄ de ꝑben. cū ſꝫ. Concor.
Tho. ſcda ſcđe.q.100. ⁊ etiā in.4. diſt.25.
Silr ⁊ Hoſti. ⁊ Goff. Quidā tñ dicunt ꝙ
licet rogare etiā ſi bñficiū habeat curā aia
rū. A Hoc fuit dictū glo. Ray. dicentis
ꝙ pōt aliqs ꝑ ſe petere bñficiū ēt hñs cu-
rā aiaꝝ ſi dign⁹ ſit: exēplo Eſaie. q dicit.c.
6. ecce ego: mitte me. Cō. cū hoc Ul. vt in
ſum.eo.ti.q.14. Sꝫ certe tuti⁹ videt ꝑmū
dictū ꝑ iura allegata. Nā ꝑpħa non petijt
aliquā curā aiaꝝ vel dignitatē: ſꝫ requiſit⁹
a dño exhibuit ſe officio ꝑdicādi: vt pꝫ in
dicto.c.6. B Si idiget aut ſi nō idiget:
ēt ſi petat ſimplex bñficiū peccat ſꝫ Ray.
⁊ Tho. vt i ꝑdicta đcre. ad aures.i.q.2. cle
ricos.12.q.i. illi aūt. A vt pꝫ in dicta.q.
14. glo. Ray. in hoc iteꝝ ꝯdicit. Uñ ait h⁹
iteꝝ durū ē: ⁊ credo ꝙ ex quo aliqs ꝑmo-
tus ē ad ſacros ordines: cū h⁹i ordinatio
titulū eccłiaſticū reqrat pōt petere bñficiū
eccłiaſticū: lꝫ abūdet in tꝑalib⁹: ⁊ iura que
mgr̄ adducit ad ꝑbandū ꝯ2iū loquunt ſꝫ
ſtatū ꝑmitiue eccłie qm̄ exiles erāt reddit⁹:
⁊ diſtribuebat de facultatib⁹ eccłie, put cui
qꝫ op⁹ erat. Et cō. cum eo. Ul. qꝛ nemo co
gitur ſuis ſtipēdijs militare. Si tñ digni-
tatē vel curā aiaꝝ ꝑ ſe petat tāta preſūptio
ne que cū tali bñficio reddat idignū ſimo-
nia ē: quia preces ſunt ꝑ indigno: hec ibi.
Uerius videt dictū Ray. ⁊ Tho. Nā Hie
ro⁹. q loquitur in allegato.c. clericos.i.q.
i. nō fuit in ꝑmitiua eccłia. ⁊ multo minuſ
Proſper q idē dicit ea.q.c. paſtor. Et ſti-
pendiū celeſtis militie nō dꝫ eſſe tempora
le niſi inq̄tū ratio dictet neceſſarie ſuſtēta

ptiõis. Clericis.n.ↄuenit dicere pars mea dominꝰ:ex̃ de prebẽ.cũ ſm.q̃ſi dicatur ꝓ mũ laboris mei nõ ſit ẗrenũ ſʒ celeſte. B

Que ſimonia ſit grauior. Rñ.ſʒ Guil. Quãuis i munere a manu ⁊ a ligua et ab obſeqo cõmittaꝛ ſimonia:tñ qꝛ munus a manu magis ꝓpe ẽ ꝓcũ q̃ȝ a lingua vl'ab obſequio:ideo illa ſimonia ẽ maius peccatũ A Idem in ſum.co.ti.q.15. B

Utꝝ liceat vẽdeꝛ vaſa ſacra:aut veſtes aquã benedictã ⁊ hꝰi. Rñ.ſm Ul.oĩa ſacramẽtalia ad aliquẽ effectũ ſpũalẽ ordinata vẽdi nõ pñt:vt aqua bñdicta ⁊ hꝰi. per quã venialia dimittunꝛ:ſicut ẽt nec ratiõe materie põt vẽdi ſacramẽtũ.1.q.1.placuit 2.⁊.3.Sʒ ⁊ illa q̃ participãt e ſũt ſpiritualia:vt calix ⁊ hꝰi ante ↄſecrationẽ ſimpliciter vẽdi poſſũt:pꝰ ↄſecrationẽ ṽo hꝰi vaſa vendi poſſũt alteri eccl'ie in eadem forma. A dũmodo intẽtio ſolũ referaꝛ ad tpale ⁊ nõ ſpũale:al's eẽt ſimonia ſm eũ. Ul.vt in ſũ.co.ti.q.16.vbi hec notãtur. B ſʒ laico calix vẽdi nõ põt:niſi ↄflatus.10.q.2.§.hꝰius. qꝛ ſacra nõ debẽt tractari manibꝰ laicoꝝ. De cimiterio vero vide.s̃.ſepultura.ꝑmo.§.ꝑmo. B

Utꝝ ſpũalia poſſint redimi. Rñ. ſm Ray. Sicut nõ debẽt vẽdi vl'emi:ita non debẽt redimi:ex̃ de ſimo.querelã. nec aliquo dato vl'ꝓmiſſo vl'retẽto poſſideri. Intellige ſm Guil.ꝙ nõ poſſunt redimi aliquo dato vel ꝓmiſſo ei q iuſte poſſidet:ex̃ eo.q̃relã. Nã aliquo dato ei q iniuſte poſſidet ab eo cui debenꝛ redimi poſſũt ſicut redimunꝛ decime de manu militũ iniuſte eas detinẽtiũ:vide.s̃.decime.5.§.plt. Ceteꝝ vtꝝ ſuper ſpũalibꝰ poſſit trãſigi:vide.ĩ.trãſactio.§.2.Et vtꝝ permutari.s̃.ꝑmutatio.§.ꝑmo ⁊.2. A Predicta etiam notantur in ſum.co.ti.q.17. B

Quid de ſacerdote q nõ vult dare licẽtiã alteri ſacerdoti vt benedicat nuptias:niſi ꝓ pecunia. Rñ.ſm Guil. Si nõ intẽdit vẽdere licentiã benedictionis ſʒ ꝓuidere ſibi de portione oblationũ eũ ↄtingẽte:nõ ẽ ſimonia. Si tamẽ ex certa ſcia maiorẽ exigat ſũmã q̃ȝ ꝓſumaꝛ debere valere portio ip ſũ ↄtingẽs:merito ꝓſumi põt ꝙ ipſã licentiã vẽdere voluit. A hoc ẽt preſumiꝛ qñ ṽba iſtõ ſonãt:puta ſi dicat ſe velle tãtũ ꝓ licẽtia bñdicẽdi ⁊ hꝰi:qꝛ i dubio nõ recedimꝰ a ſignificatione ṽboꝝ.ff.de lega.3.l.nõ aliter. Si vult ergo hoc euitare clare exꝑmat de vẽditione ſeu locatione ꝓuẽtus tñ. B Et nõ h̄ ꝙ ꝓ ſua benedictione nihil ab aliquo exigi põt:ex̃ eo.cũ in eccl'ia De ſacerdote q nõ vult dare licentiã ↄfuẽdi alteri niſi ꝓ pecunia.s̃.ↄfeſſio.1.§.fi. A Et ibi pʒ ꝙ ſimoniã cõmittit:qđ ⁊ nõ ſimil' cũ ſupradictis:in ſum.co.ti.q.36. B

Utꝝ ꝓ abſolutiõe ab excõicatiõe poſſit exigi pecunia. Rñ.ſm Tho.ſcđa ſcđe. q.100. In abſolutione tali nõ dʒ exigi pecunia tanq̃ȝ preciũ abſolutionis:qꝛ hoc eſſet ſimoniacũ:ſʒ q̃ſi pena culpe precedẽtis ꝓ q̃ fuit excõicatus. Idẽ Pe.⁊ Hoſti. A Dicit.n. Hoſti.ex̃ c.ad aures.ꝙ in Frãcia ⁊ in qbuſdã alijs regionibꝰ ↄſuetudo ẽ vel ſtatutũ ꝙ excõicatus q monitꝰ parẽ noluit ſʒ excõicari expectauit:pp hãc ↄtumaciã anteqũȝ abſoluaꝛ ꝓ quolʒ mẽſe ꝓ quo excõicatus extiterit certã debeat dare pecunie quãtitatẽ. Et hãc ↄſuetudinẽ dicit rõnabilẽ ⁊ ſeruãdã:vt in ſũ.co.ti.q.37. Qđ intelligendũ vꝫ qñ talis exactio nõ vẽit ad manus ſeu vtilitatẽ exigẽtis:al's hẽret ſpeciẽ mali:⁊ ideo ab ea abſtinẽdũ:ex̃ de vi.⁊ ho.cle.cũ ab oĩ. Et ꝓpterea hoc caſu abſolutio deberet ꝓcedere exactionẽ. Uñ ⁊ idẽ Hoſti.in ſua ſũma dicit:ꝙ excõicatꝰ debʒ abſolui libere:⁊ eo abſoluto põt cogi ad ſatiſfaciendũ de pena:ſʒ ãte nõ põt exigi: cũ nec ꝓ illo fuerit excõicatꝰ. Et ſic intelligẽ igt ex̃ de ſimo.ad aplicã.⁊.c.ad aures. vt i dcã.q.37. Et vꝫ caſꝰ formal'i dcõ.c.ad aures. Et ſic poſſũt ↄcordari opiões q̃ ſu per hoc ibidẽ referunꝛ. B. Et idẽ itelligendũ de ſuſpẽſione ⁊ intdcõ. Nã ſi dareꝛ aliqd ꝓ ꝓcio abſolutõnis ſiue reſtõnis ſimonia eẽt ex pte vtriuſqȝ:ar.1.q.1.nl'lus.ex̃.c. nemo. Qđ ſi hꝰi ſnie fuerãt iniuſte ꝓlate: ⁊ deꝛ pecunia ꝓ abſolutione ſiue relaxatõne:nõuit Hug'.16.q.7.decimas.ꝙ nõ ẽ ſimonia ex pte dãtis:eo ꝙ dãs nullũ ius acqrit:ſʒ dat vt acqſitũ ſine vexatõne retineat:ar.1.q.1.q̃ſitũ. Satis cõ. Hoſti. A. Idẽ i ſũ.c.ti.q.46.vbi ⁊ addiꝛ ſʒ glo. Ray.ꝙ ſi eccl'ia mea vl'ꝓbẽda me remoto alij fuerit aſſignata:ſi ꝓ ꝓcio eã recupo vl redimo ſimonia ẽ:ſiue iuſte ſiue iniuſte amotꝰ fuerĩ ⁊ aliꝰ iſtitutꝰ:qđ itelligẽdũ ẽ qñ amotio facta eſt ſeruato iuris ordine: licet iniuſte per ſententiam que tranſiuit in rem iudicatam: al's bene licet redimere vexatio/

ſimonja;

ne.ex.eo.dilectus filius.R.ꝛ pz.ſ.§.x.B

Utrū aūt ꝓ baptiſmo liceat aliqd dare: vi de.ſ.baptiſmus.§.3.

Nullus clericus dꝫ ꝓce vel ꝓcio vl' ſa uore celare epo peccatū publicū parochi ani ſui: vel ēt minus digne penitēté recon ciliare: ꝛ ei de hoc teſtimoniū ferre vel di gne penitēté repellere: aliter ſimoniā com mittit: ex. eo.nemo. A ſm Inno. ꝛ in ſū. c.ti.q.38.nō ꝓpe ſꝫ ſilitudiarie dicit ſimo niac⁹: q celat ꝓꝑ grāz crimē alt⁹: pūiēd⁹ ē n.ſimōiacus. Qd itelligi pōt niſi ipſa cela tio eēt annexa ſpūali officio forte qd quis hꝫ ab epo ad denūciandū delicta vel ſimi le: q2 tunc cenſeret vēdere ipſū officiū ꝛ cō ſeqnter eēt vera ſimonia.1.q.3.ſiqs obiece rit. B Et generali ſm Tho.ſcda ſcde.q 100.illa ſpūalia ad que qs tenet ex offō nō pōt vēdere. Unde nec ꝓ diſpēſatiōe nec ꝓ correctione ſbditoꝝ: vl' q qs deſiſtat a cor rigēdo pōt aliqd recipi. A Con. Pe. vt in dicta queſtione.38. B

Quid ſi dat aliqd ſuperiori vt fuet iu ſticiā in ſpūalibus. Rñ.ſm Ray.Simo nia ē. Et addit Guil. Idē credo ſi agat ſu per tpalibus: ex quo pſona ē eccliaſtica: q rōne eccliaſtice iuriſdictionis tenet ad ius reddendū. Sꝫ ſi ſit iudex laic⁹ ꝛ ſup re tē porali: nō erit ſimonia: lꝫ alſ grauiter pec cet.ſ.iudex.i.§.7. A Con.Ul.vt in dcā q.18. B

Utꝝ ſacerdos poſſit celebrare: vel exe quias vel alia officia facē ꝓ pecunia. Rñ. ſm Ray. Si tenet ad hoc: tūc exigere ali quid ſimoniacū ē.1.q.1.vēdentes. Si non tenet ꝛ deficit ei ſūptus pōt accipere.1.q.1. duces. Nā ꝛ opas ſuas locare pōt: ſiue ad diē ſiue ad annū: ex ne plati vices ſuas. c. vlt. A Ibi hoc nō ꝓbat. Nā ibi dr̄ d lo catione reddituū ꝛ nō operaꝝ ſpūaliū: vt ibi nōt glo. ꝛ addit q nullū ſpūale locat. Et de hoc latius.ſ.§.7.in additione. B Qd ſi ſumptus hꝫ ꝛ ad hoc nō tenet: aut dꝫ facere gratis: aut ceſſare: alſ vr̄ facet ex auaricia. Et licet forte qñ nō tenet ad illa nō eēt ſimonia: eo q nō dꝫ ſuis ſtipēdijs militare.12.q.2.charitaté.ex. e.cū ſit.tam̄ turpe ē lucꝝ qñ fit ex ea auaricia: vl' ſi in ſū ptus recipit ēt ſi diues ſit ꝛ nō fit ex auari cia: ſaltē hꝫ ſpēm mali. Et in quolibet ꝓdi ctoꝝ intelligas q ipſe gratis dꝫ cātare vel officiare: lꝫ aliqd recipiat ꝓ ſūptib⁹ ſic diē Aug. q apli gratuitū panē accipiebāt ab illis qbus gratuitā ꝓdicationē ipēdebāt. Satis Con. Tho.ſcda ſcde.q.100. A

Predicta melius pnt intelligi p ea q nōt glo. Ray.in ti.de ſimonia.§.qrit.ſup vbo ſtatuti. vbi ſic dicit: Licꝫ ne dare pecuniā vl' recipe ꝓ h⁹i obſequijs: aut ꝓ intereſſen do extreme vnctioni. Itē qd de illis q dāt redditus vel recipiūt ꝓpt faciēdā āniuſla ria. Itē qd de illis q dāt ſacerdotibus di uitibus vl' paupibus ꝓ faciēdo ānuali vl' tricenario: vl' ānuerſario: vel celebrando miſſā de ſpū ſcō vel aliā: vel q dat dnarios clericis ꝓ dicēdis pſalterijs in exeqis mō tuoꝝ: vel alijs: vl' q dāt elȳnas paupibus vt orēt ꝓ eis: cū talis oro ſit ſpūalis: ꝛ h⁹i elȳna ſit corporalis. Rñ. in oibus talibus caſibus dare vl' accipere tpale ꝓ ſpūali ſi monia ē: ſiue detur ꝓ ſacro ſiue ꝓ officio ſi ue ꝓ labore h⁹i officij vel orōnis ſꝫ q hec ꝓpoſitio ꝓ denotat appciationē. Sꝫ ſi de notaret cām motiuā nō primā vel ꝓncipa lē ſꝫ remotā ꝛ occaſionalē: licitū ē dar ꝛ ac cipere tpale ꝓ ſpūali. Un̄ ſiqs dat pecuniā collegio alicui ꝓ generāda deuotione ꝛ di lectione i ipo collegio vt ex illa deuotōne exaudiat i petitione quā petit q frēs inter ſint exequijs mortui vl' extreme vnctioni morietis: ꝛ illi hoc faciūt ex dilectione ꝛ de uotione i eis talr generata: aut ꝓ deuotiōe ipſi⁹ dātis: ſic licꝫ dare ꝛ accipere tpale ꝓ ſpūali ſm q li ꝓ denotat cāz motiuā ſmo tā ꝛ nō ꝓpinquā. Propinq cā ē dilectō vl' deuotio generata ex dato: al' forſitā nō ge nerāda. Nec ē ſile q nō poſſū dare pecu niā epo vt me diligat ꝛ ex dilectiōe me bn̄ ficiet: vl' ordinet: ꝛ hoc iō q2 dilectio q xp̄s aliquē diligit: lꝫ ſit ſpūalis nō tn̄ ē cā ꝓpt quā debeāt talia ꝯferri: ſꝫ poti⁹ dꝫ attendi meritū ꝛ dignitas pſone. Sꝫ bn̄ ē cā ſuffi ciēs h⁹i dilectio q ēt diligit pctōr ſpūalit vt debeat orari ꝓ eo: cū ēt hoc ꝯcedat dn̄s vbi dicit: Facite vob amicos de mámona iniqtatis vt recipiāt vos ꝛc. Luc. 16.1. vt orēt ꝓ vob recipiēdis. Ex quo pꝫ q licꝫ dare pecuniā ꝓ acqrēda deuotione homi nū ſpūaliū ꝛ paupeꝝ vt ꝑ hoc moueant ꝛ teneant orare. Pecūia tn̄ data ꝓ h⁹i ami citia acqrenda q ſpūalis ē nō ē pēſāda a dāte vl' accipiēte: vt dictū ē: vt datū ſed vt fruct⁹: ſm q dicit apls ad Phil.4. Nō quero datū ſꝫ fructum: q2 nō attēdo ꝓnci

palíter pecuniá datá:ſꝫ charitatē ⁊ deuotō
nem vel pietaté ex qua dat: ꝓpter quá ſola
elemoſyna eſt fructuoſa. Et ideo rñſio é ad
oés qóncs. ſ̄. poſitas de illꝰ q officiát ꝓ de
narijs ⁊ ceteris: ꝙ ſi li ꝓ deuotat appcatio
nem vel cám ṗmá motiuam vel finalé illici
tum eſt. Si auté cám adminiculanté: licitū
eſt vt talia recipiát in ſúptus officiantiū: nó
in officioꝝ ṗcio: hec ibi. Et có. ṗdcis Tho.
Pe. ⁊ Al. ⁊ alij theologi: vt in ſū. co. ti. q.
42. Et ex predictis pót colligi ꝙ non eſt
tutū cui incūbit facere officiari altare vl ca
pellā: códucē ad hoc clericos pactis ⁊ con
uentionibꝰ: ſꝫ ꝯſtituere aliqué reddituū qui
def officiantibꝰ: vt in. c. ſignificatum. ⁊ ibi
glo. ex̄ de ṗbē. B

Utrū cómittat ſimoniam qui debitori
ſuo dat aliquid ſpūale vt recuperet qd ſuū
eſt. Rñ. fm Tho. in. 4. diſ. 25. abſqꝫ dubio
ſimoniá ꝯmittit. Idem Al. A Idem i ſū.
co. ti. q. 65. B

Utrū cū aliq ṗtendétes religioné ſiue ſci
tatem petunt a ſacerdotibꝰ ꝙ ꝓcurát eiſ pe
cuniá i parochia ſua ita ꝙ ſacēdos hēat ét
inde certá ptem ſit ſimonia. Rñ. fm Tho.
in quolibet. Cum pſuaſio ſacerdotis ſit reſ
ſpūal: ⁊ credatur ei qa ſacerdos é: ideo ſi in
tali caſu pactū interueniat: ſimóia eſt reſpe
ctu ſacerdotis: ⁊ ſacrilegiū reſpectu taliū re
ligioſoꝝ: qꝛ eſt defraudatio elemoſynaꝝ re
ſpectu illoꝝ qui dant. Unde ⁊ ſi é vnū pec
catū q̄ꝫtū ad actū: eſt tñ multiplex q̄ꝫtū ad
reatū: ⁊ tá etiá ipe ſacerdos q̄ꝫ ipi recipien
tes. ſ. q ſacerdotibꝰ tribuunt vel relaxát te
neni de ſimonia. A ⁊ etiá ad reſtitutioneꝫ
vt pꝫ fm eūdé Tho. ⁊ i ſū. c. ti. q. 66. Et cui
d̄beat fieri r̄ſtitutio iſto caſu pót paté ex di
ctis. ſ̄. reſtitutio. i. §. 13. in additióe. ꝟ. item
fm Inno. B

Utrū laicus q recipit pecuniá vt eccleſie
reſtituat decimá quá tenebat committat ſi
moniá. Rñ. fm Hoſti. Si laicus nó vult
decimá dimittē niſi ꝓ pecunia: ſimonia có
mittit ex pte ſui: ſꝫ eccleſia bñ pót redimere
vt. ſ̄. decime. 5. §. 5. A Idé in ſū. co. ti. q.
68. Sed in dcó. §. 5. ꝯtrium dicit Guil. ſed
ſolutio. ibi pꝫ i additione. B

Mediatores ſimonie ſimoniaci ſūt. i.
q. i. ſiquis eṗs. A ibi dr̄: Siqs mediator
in tam turpibꝰ ⁊ nephandis datꝫ vel acceptꝫ
extiterit: ſi qdem clericus fuerit a ꝓpo gra
du cadat: ſi ꝟo laicꝰ anathematizet. B

Utrū papa poſſit ꝯmittere ſimoniá. Rꝰ
fm Tho. ſcda ſcde. q. 100. Papa pót ſicut
⁊ qlibet aliꝰ: ⁊ tanto grauius q̄ꝫto in altio
ri gradu conſiſtit. Res. n. eccleſie non ſunt
eius vt dñi: ſed vt diſpenſatoris. Ūñ ſi ꝓ ali
qua re ſpūali reciperet pecuniam aliquam
de redditibus alicuius eccleſie ſimoniacus
eſſet. Silr ſi ꝓ re ſpūali reciperet pecuniá ab
aliquo laico non de rebꝰ eccleſie. A Có.
Ul. vt in ſū. c. ti. q. 67. Qd intelligendū vr̄
quo ad illa circa q̄ ꝯmittitur ſimonia lege
diuina. Secus in lege tñ eccleſiaſtica cui
papa nó ſubijcit niſi de equo. C. de legi. l. di
gna vox. B

Prelatꝰ q ꝯmittit vices ſuas ꝓ pecu
nia: ſimóiacꝰ é: vide. j. vicariꝰ. §. 3.

S Imoniacus ſecūdo

. ſ. ſpáliter quo ad ordines. Simo
nia qñqꝫ ꝯmittit ex pte ordiatoris: aliqñ ex
pte ordinati: vt ſ̄. ſimóia. i. §. 6.

Utrū ſi aliqs ꝓ mea ordinatióe vl ꝓ mo
tione pecuniam offerat: nūquid ego dicar
ſimóiacꝰ. Rꝰ. Si a ṗncipio ꝯdixi: nó obeſt
mihi: ex̄ co. ſicut tuis. §. pſt. ⁊ ex̄ de homicí.
Petrus. A hoc verū fm Inno. vt in ſū.
li. i. ti. i. q. 8. ſi pecunia data é poſt electóeꝫ
ꝓ ꝯfirmatióe: de quo loquitur. c. ſicut tuis
Secus ſi daretur ꝓ electóe ét ꝓhibéte me
niſi fieret ab inimico. Con. Ant. Hoſti. ⁊
glo Ray. vt ibi. Idem ⁊ ſiqs recepiſſet or
diné p ſimoniá cómiſſam cum ipſo ordia
tore: tñc. n. ſic ordinatꝰ lꝫ ignorané vel ét cū
ꝯdictóe: nó recipēt executóeꝫ: qꝛ hꝰ idé ꝯti
geret etiá ſi in eius ordinatóe nulla ꝯmiſſa
fuiſſet ſimonia: dū alś eius ordinator fuiſ
ſet ſimoniacus in collatóe ordinū. Naꝫ q
ſemel ſimoniace ꝯtulit ordiné decetero exe
cutioné dare nó poterit q̄ꝫtūcūqꝫ occultuꝫ
ſit: ⁊ q̄ꝫtūcūqꝫ r̄cipiēſ ignoret. i. q. i. ſiqs a ſi
moniacꝭ fꝫ Hoſt. ⁊ i dcá. q. 8. Hodie ét vr̄
idé i collatóe bñficij: cū ſimóiace ꝯferés ét
bñficiū vel officiū eccliaſticū ipſo facto ex
cóicatóeꝫ icurrat: ⁊ qd agit nullū ſit: vt i ex̄
uagꝭ. Martini qnti: q̄ icipit: Mlte. ⁊ i alia
Eugenij q̄rti: q̄ icipit: Cū deteſtabile. Itaqꝫ
diſtinctóes q̄ i hoc. §. ſūt ñ hñt locū niſi qñ
ſimonia fuiſſet ꝯmiſſa cū alio q̄ꝫ cū collato
re ordinis ſeu bñficij. B Secꝰ ſi ſciui ⁊ có
ſenſi: qꝛ tūc q̄ꝫtūcūqꝫ occultū ſit renunciare
teneor. Si ꝟo hoc ſit me penitus ignoráte
puta qꝛ amicꝰ meꝰ pecuniá dedit tūc lꝫ ego

Simonia

nõ ſim ſimoniacus teneoꝛ tamẽ renũciare ex̃ eo. ſimoniace. ⁊. c. de regularib⁹. ⁊. c. nobis. Qđ ſi inimicus meus dedit pecuniã volens q̄ ex hoc ꝓmotio mea iudicaretur ſimoniaca: ⁊ ſic impediretur: nõ cõmittit ſimõia quo ad me: nec mihi nocet ne ille ex dolo ſuo repoꝛtz qđ intendit: vt in. c. ſicut tuis. ⁊ i. c. nobis p̃mo r̃ſo. A Tñ ⁊ hoc caſu qñ inimicus aliqđ daret in p̃iudiciũ meũ ⁊ h⁹ ſcirẽ añq̃ epi vocãet me: ⁊ ꝯſtaret mihi q̄ non me vocaret niſi propter mun⁹ illud: recipere non deberem ẜz glo. Ray. ⁊ in dcã. q. 8. Et ad hoc etiã facit qđ notat̃ in ſũ. co. ti. q. 27. vbi ẜz Ray. dr̃ ⁊ glo. q̄ ſi aliq̄s ſcit vl̃ credit ſibi collatũ oꝛdinẽ vl̃ bñficium p̃ncipaliter ꝑpt̃ obſequia ſeu p̃ces carnales a ſe vel ab alio inꝑpoſitas: ſi al̃ erat dignus reſignare non tenet̃: ſꝫ dꝫ penitẽ de intẽtione coꝛrupta: ex̃ eo. mandato. Si vero erat indignus reſignare tenet̃: q2 tũc h⁹ı p̃ces ſeu obſeq̄a ſuccedunt loco p̃cij. i. q. i. ſ. nõnulli. ⁊ Cõ. Ul. vt ibi. B

Quid ſiq̄s ẽt ſine pecunia obtẽturus erat oꝛdinẽ vel bñficiũ ⁊ tñ pecunia data fuit. Rñ. ẜz Inno. Si alius dedit pecuniã dũ tñ nõ oꝛdinatoꝛi: nõ eſt ſimonia: ar. i. q. 6. §. vlt. Si aũt ipſe oꝛdinatus dedit: ſimõiacus eſt. A ẽt ſi ſine pecũia habiturus erat oꝛdinẽ vl̃ bñficium ẜz eũ. Inno. ⁊ in ſũ. co. ti. q. 8. Qđ intellige niſi gratis aliq̄d daret̃ vt. s. ſimonia. i. §. 6. B ar. i. q. 2. q̃ꝓpio. i. q. 3. ſiq̄s obiecerit. ⁊. c. vlt. ⁊. q. 6. c. i.

Quid ſi pecuniã ꝓ me neſciẽte ꝓmiſſam poſtea ſolui. Rñ. Sicut ſimoniac⁹ debeo iudicari: q2 in maleficijs ratihabitõ retro trahit̃ ⁊ mãdato cõpat̃: ſicut notat ex̃. c. ſicut tuis. A In glo. B In hac tñ ſimonia ẜm Tancre. ⁊ Guil. põt ep̃s diſpẽſare. A Idẽ in ſũ. co. ti. q. 9. tñ hodie ſi aliquid datum fuiſſet collatoꝛi nullus poſſet diſpẽſare niſi papa: vel ſi eſſet datũ etiã alteri qñ ſine illa datõe nõ fuiſſet al̃s habitur⁹ oꝛdinem vel beneficium: vt pꝫ ex p̃allega. extra uagantibus. B

Quid de his qui ꝑ hypocriſim dũ p̃tenderent ſpẽꝫ ſctitatis ꝓmoti ſt ad oꝛdines ⁊ bñficia nulla interpoſita cõditõe vel pacto. Rñ. ẜm Ray. nõ tenet̃ reſignare: ſꝫ ſolũ ad agendũ pñiaꝫ: ex̃ eo. mandato. A Hoc verũ niſi al̃ nõ ſit idoneus: tũc. n. renũciare tenet̃. i. q. i. ſiq̄s neq3. B Tho. ſcða ſcðe. q. 100. dicit hypocritã nõ eſſe ſimõiacũ. A Hoc verũ quo ad eccleſiam: ſecus quo ad deũ: cũ hypocrita ex ſpũalib⁹ q̄rat hũanum fauoꝛẽ: ⁊ ſic ſimoniã mẽtalem cõmittat. i. q. i. ſũt nõnulli. Et idẽ quod hic nõt̃ in ſũ. co. ti. q. 61. B

Utrꝫ ab oꝛdinando vel eligẽdo aliqua cautio vl̃ ꝓmiſſio peti poſſit. Rñ. ẜz Ray. Ante oꝛdinatõeꝫ ſeu ẽt electõeꝫ ab eo q eligẽd⁹ ẽ: nulla cautio vl̃ ꝓmiſſio peti põt: ⁊ ſi p̃ſtet̃ ſimonia ẽ: q2 vr̃ fact̃ ad hoc vt eligat̃. 8. q. 3. talia. Sꝫ poſt electõeꝫ bñ põt q2 tũc nihil ſperat ab eis: dũ tñ nõ fiat ex p̃cedenti pactõe. 8. q. 3. Artaldus. A Idẽ in ſũ. co. ti. q. 18. ẜm Ray. ⁊ glo. ⁊ Hoſti. Sed vt ibi pꝫ aliq̄ dixerũt q̄ ſuperioꝛ põt exigere cautõeꝫ ẽt añ electõeꝫ: q2 auctoꝛitas ſupioris tollit viciũ. Sꝫ p̃mũ dictũ verius videt̃: q2 per hãc cautõeꝫ videret̃ cõſentire electõi de ſe faciẽde: ⁊ iõ talis electõ tãq̃ ãbitioſa ẽẽt irritãda: ex̃ de elec. cũ poſt petitam. B

Quid ſi aliq̄s nõ hñs titulũ rogat aliquẽ p̃ſbyterũ vt p̃ſẽtet eũ ad titulũ eccleſie ſue: ⁊ ꝓmittit ei q̄ nũq̃ i ipſa eccleſia petet aliq̄d: ⁊ ſic oꝛdinat̃. Rñ. ẜz Ray. Simoniam cõmittit: ⁊ niſi cũ eo fuerit diſpenſatũ nec ad ſuperioꝛes oꝛdines debet aſcendere nec in ſuſcepto ẜm rigoꝛẽ canonũ miniſtrare: ex̃ de ſimonia per tuas. 3° nec excuſatur ꝑ ignoꝛãtiã iuris: vt ibidẽ colligit̃. Et ſolus papa diſpenſabit cum eo: q2 ſimõiac⁹ ẽ in oꝛdine: tñ i oꝛdinib⁹ añ r̃tue ſuſceptis poterit ẜm Guil. ꝑ ep̃m diſpẽſari. A Idẽ i ſũ. co. ti. q. 70. B Ceterꝫ oꝛdiatoꝛ p̃dcõ mõ ẽ ſuſpẽſus a collatõe oꝛdinũ: ſilr̃ ⁊ p̃ſẽtatoꝛ ab executõe: ex̃ eo. ſiq̄s oꝛdinauerit. A ibi dicit: Siq̄s oꝛdinauerit ſeu ad oꝛdinẽ p̃ſentauerit aliquẽ: ꝓmiſſionẽ vel iuramentum ab illo recipiẽs q̄ ſuꝑ ſua ꝓuiſiõe nõ inquietet eũdẽ oꝛdinatoꝛ a collatione: p̃ſẽtatoꝛ v̂o ab executiõe oꝛdinũ ꝑ triẽniũ: ⁊ oꝛdinatus ab oꝛdine ſub ſuſcepto dõec diſpẽſationem ſuꝑ hoc ꝑ ſedẽ ap̃licã obtinere meruerint nouerint ſe ſuſpẽſos. B Quid đ illo qui ſcit ep̃m ſuũ ſimõiacũ. q tñ p̃cipit ei q̄ recipiat oꝛdines ab eo: vide. s. oꝛdinatoꝛ. §. penulti.

Simonia tertio q̃tũ ad beneficia

ſeu ẽt dignitates: de quo plura poteſt colligere in p̃cedẽti. c.

Nunc querit. Quid ſiq̄s hñs litteras ſuꝑ ꝓuiſiõe alicui⁹ bñficij recipiat aliquas

pēſionē vel aliqđ beneficiū vt renūciet litteris. Rñ. ſm Hoſti. Si ex pactōne ꝑtui pro aliquo tꝑali fiat hꝰi renūciatō ſimoniacuꝫ ē. Si vero ex officio iudicis vel bonis viriſ mediantibꝰ pure renūciet: ⁊ ex altera parte aliqd tēporale detᷓ ei: nō ē ſimōiacū: vt colligitᷓ ex̄ đ renūc. ſane. ⁊. c. veniēs ⁊. c. ex̄ đ pac. cū ꝑdē. A Idē Hoſti. addit. Ubi vero aſſignatᷓ bñficiū ſpūale: ita ꝙ ēt ex pacto renūciet dictis lr̄is: nō ē ſimoniacū: ex̄ đ reſcriptis ad audientiam. 2° qꝛ ad hoc tenetᷓ ⁊ tacite ineſt. Cō. Inno. vt i ſū. li. i. ti. i. q. 20. B

Utrꝫ reſignare aliqd ſpūale ꝑ pecunia vel ex pacto ſit ſimoniacū. Rñ. ſm Goff. Sic: ex̄ eo. querelā. ⁊ ex̄ de teſti. veniēs. Dare. n. intelligitᷓ q qđ ſibi ꝯpetit remittit. 8. q. 3. talia. Idē Hoſti. ⁊ facit ad hoc s̄. ſimonia. i. §. 4. A Idē in ſū. eo. ti. q. 19. Et hoc intellige ſm dicta in. §. precedenti. cum additione. B

Utrꝫ qñ recipitᷓ monachꝰ vł canonicus vł cōſecratᷓ ep̄s: ⁊ hꝰi poſſit exigi q̄dā ex cōſuetudie. Rñ. ſm U. Si obtinetᷓ aliqd tale ꝑ exactōeꝫ iudicij vł ꝑ violētiā vł ꝑ pactū ſiue añ ſiue poſtea ſimōia ē nulla ꝯſuetudie obſtāte: ex̄ eo. c. i. ⁊. c. ſicut ꝑ certo. Si vero ſpōte offeratᷓ ratione conſuetudinis vł charitatis etiā ſi fuerūt excitati ꝑ ſpūale bñficiū non ē ſimōia. i. q. 2. q̄ꝫ pio. ⁊. 2. Cor. 9°. Nō ex triſticia aut ex neceſſitate. Et lꝫ illi q ſolēt hoc recipe nō poſſint hoc exigē ex conſuetudie: tñ p̄nt monē illos vt bonas cōſuetudies ſuēt: nō aūt debēt eos artare ꝑ ſubtractōeꝫ ſacrоꝝ ⁊ hꝰi lꝫ tñ ꝑ ſuꝑiorē cogendi ſūt: ex̄ eo. ad aplicā. Satis. Cō. Tho. ſecūda ſcđe. q. 100. Pe. Hoſti. ⁊ Inno. Et ſi inſēqōnē determinās idē Tho. in quolibꝫ dič ſic: Cū in diſpēſatōe ſacrоꝝ ſeu aliorꝫ ſpūaliū aliq̄ recipiūtᷓ vt ſimōia euitetᷓ tria ſt̄ neceſſaria. Prio vt hoc fiat ꝯceſſiōe iuris diuini vel hūani aut ſaltē pie cōſuetudinis 2° vt ſit pia intentio ⁊ nō corrupta. 3° vt ſit forma honeſta. ſ. vt nō regrantᷓ añ pij officij exhibitōeꝫ: ne pactū interuenire videatᷓ: ſꝫ expleto officio poteſt exigi. Si ergo iſta tria ꝯueniāt: ſecure recipiat archidiaconꝰ paraferniū ꝑ inſtallatōe abbaťᷓ ⁊ hꝰi: ⁊ ſilr̄ ſi gratis offeratur. A Idem in ſum. eo. ti. q. 31. B

Utrꝫ poſſint recipi nūmi chriſmaleſ. A .i. q ꝑ chriſmate datᷓ. B Rñ. Nō excuſātᷓ a crimie ſimōie: ⁊ illi q rei nomē ⁊ tꝑs ſolutiōis mutātes nūmos quos ꝑmo chriſmales eo ꝙ ꝑ chriſmate ſiue chriſmatōe dareñtᷓ 2° paſchales. A Idē ſūt ꝙ chriſmales: ſic dicti: qꝛ ꝯſueuerūt recipi i paſcha tꝑe chriſmatiōis: vt i. c. ĩ. alł. B ⁊ 3° ꝯſuetudinē medie q̄dragesime nūcupāt. A qꝛ hoc tꝑe q̄dragesime hos denarios exigebāt añ chriſmatōis tꝑſ ad palliādū ſimōiā: vt in. c. qđ ſequitur. B ex̄ eo. intantum.

Quid ſi aliquis dignus ꝓmoueri dat aliqd ianitori vt eū ꝑmittat intrare ad ep̄ꝫ ad petēdū ꝯfirmatōeꝫ electiōis vł aliquid hꝰi. Rñ. ſm Guil. Nō ē ſimonia ſi nō det corrupta intētōe: vt. ſ ꝑ interceſſionē illoꝝ qbus dat cōſequatᷓ qđ intēdit. Et idē credo ſi det aliqd familie ep̄i ne videatᷓ auarus: ⁊ vt facilꝰ hēat acceſſū: aut ēt đ largitate laudetᷓ: lꝫ talia poſſint fieri cū pctō: vt ſi fiāt cā iactantie vel inanis glorie. A Idē in ſū. eo. ti. q. 35. B

Quid ſi aliqs det alicui laico aliqd vt nō moleſtet vel impediat electionē. Rñ. ſꝫ Ray. Si nōdū erat ei ius q̄ſitū: qꝛ. ſ. ñ erat electus credo ſimoniā ꝯmiſſā: ſecus ſi poſt q̄ꝫ electus fuiſſet: ex̄ eo. dilectus. Idē Tho. ſcđa ſcđe. q. 100. Et vide. s̄. ſimonia. i. §. xi. q incipit vtrꝫ tꝑalia poſſint dari ꝓ redimēda ⁊c. A Idē in ſū. eo. ti. q. 44. vbi ⁊ additur ſꝫ glo. Ray. ꝙ ſi aliqs nullū ius hñs in electōe iꝑediret ſimpliciťᷓ ne fieret electio aliq̄ poſſet capitulū redimere vexatōeꝫ ſuā ſecus ſi impediret ne đ iſto fieret. B

Quid ſi clericus qui vult recipi in canonicuꝫ alicuius eccleſie det illi bona ſua. Rñ. ſm Inno. Si largiatᷓ cū cōditōe vł pacto vt recipiatᷓ i canōicū ⁊ illa retineat ꝓ prebēda ſimonia eſt. Si vero pura intētōe deuotiōis offerens rogat ꝙ admittatᷓ: ⁊ ꝙ bona oblata liceat ſibi habere ꝓ ꝓbēda: ⁊ clerici pura intentione conſentiunt: non eſt ſimonia. Quod ſi dans tali intentione ducatur principaliter vt per temporalia habeat ſpiritualia ⁊ illi aliter non reciperent eum: ex vtraqꝫ parte eſt ſimonia: ſed tamen mentalis. Concor. Hoſtien. A De predictis eſt caſus formalis in. c. tua nos. extra eo. quod notatur in ſum. eo. ti. q. 48. B De prebendis autem quas de nouo conſtituit quis in eccleſijs poteſt retinere ius patronatus in perpetuū vel ad tꝑs vt ipſe hēdes eiꝰ ꝑſentēt quē voluīt ad ipas ſꝫ Guil. A hoc vꝫ ex tꝑe conſtitutionis de conſenſu ep̄i

Simonja

⁊ fratrũ ſi ibi ſunt aliq̃ũ: al's non poſſet ta/
le ius remittere ſm eundem Guil. ⁊ in ſũ.
co.ti.q.53. B

Quid ſi in fundatione ipſius eccl'ie fiat
talis cõſtitutio. Quicũq; dederit tantuʒ in
redditib⁹ vel tantã quãtitatẽ ꝙ poſſint emi
poſſeſſiones taliũ redditnũ recipiat in cano
nicũ ⁊ quod dederit hẽat ꝓ ꝓbẽda: nunqd
eſt conſtitutio licita. Rñ. ſm Guil. Si fiat
ita ꝙ duret in ꝑpetuũ: ſʒ ad tẽpus: nec fiat
in fraudẽ ſimõie: ⁊ ea ſit intẽtio cõſtituẽtis
ꝙ nõ pro reb⁹ dãdis: ſʒ ꝑncipaliter ꝓpter
cultuʒ diuinũ augmẽtãdum ⁊ ꝓpter deuo
tioneʒ dãtis recipiatur ad ſpũalia tolerari
põt: dum tñ ille qui recipitur ſit dignus. A
Idem in ſum.co.ti.q.53. B

Quid cũ dicũt ſibi aliqui canonici ma
iores: Canonizemus nepotes nr̃os: Pla
ceat tibi de meo: ⁊ mihi placebit de tuo: vel
de eo qui dicit: Nũq̃ȝ me viuẽte fiat aliqs
canonicus in iſta eccleſia: niſi fiat talis pro
quo rogaui. Rñ. ſm Ray. Simõia cõmit
titur i vtroq; caſu. Naʒ canon dicit: Abſit
oĩs pactio: Ceſſet oĩs cõuẽtio. i.q.2. q̃ȝpio.
Ideʒ Al. A Idẽ in ſum.co.ti.q.62. B

Quid ſi dicat vnus canonic⁹ alteri: tu
fuiſti exaudit⁹ in vna petitiõe ⁊ ego debeo
exaudiri i alia. Rñ. ſm Ray. Si ꝑces ſint
ſpũales nõ ẽ ſimonia: ar.63.diſ. q2 ſancta.
Si aũt ꝑces ſũt carnales vel ex pacto quõ/
daʒ facto vel nũc faciendo ſimonia ẽ. Cõ.
Al. vt in ſũ.co.ti.q.63. Que autẽ dicantur
ꝑces carnales hẽ. ſ. ſimonia.i.§.15.

Quid de his qui cõſanguineis ſuis cõ
ferũt beneficia ꝑncipaliter ꝓpter cõſãgui/
nitateʒ Rñ. ſm Tho. ſcd̃a ſcd̃e.q.100. Tal'
collatio illicita ẽ nõ tñ ſimoniaca: q2 nihil
recipit. Si tñ aliquis det beneficiuʒ alicui
hoc pacto vel intẽtione: vt exinde ſuis con
ſanguineis ꝓuideat eſt mãifeſta ſimõia: ar.
ex̃ eo.nemo. ⁊ addit Guil. ꝙ ſiquis conſã/
guineo ſuo bñficiuʒ confert vt ipſe cõferẽs
magnificetur vel fiat potẽtior: vel vt paren
tela eius exaltetur ⁊ huiuſmodi: ſimõia ẽ:
q2 reſpicit temporaleʒ vtilitatem. A Idẽ
in ſum.co.ti.q.63. B

Quid ſi pro pecunia recipiat aliqs ad
ſeruiẽdũ in hoſpitali ⁊ huiuſmodi. Rñ. ſʒ
Guil. ſi in ꝓdictis caſibus conſequat aliqſ
aliqd̓ ius ſpũale ſimonia ẽ. Si autẽ nõ cõ/
ſequatur ſʒ recipitur ad hoc ſolũ vt ſeruiat
nõ ẽ ſimonia: lʒ al' turpe ſit dare vel accipe
ꝓ talibus. A Idẽ in ſum.eo.ti.q.75. B

Quid de illis q emũt victum vni⁹ mo
nachi ad totam vitã ſuã. Rñ. ſʒ Guil. Nõ
ẽ ſimoniacũ: ex quo emptor nõ cõſequitur
aliquod ſpũale. A Ideʒ in ſum.eo.ti.q.
76. vbi etiã addit ſm eũdẽ: nõ tamẽ eſt ſecu
rum emere niſi probabiliter dubitet cuius
cõditio melior ſit. ſ. vẽdẽtis aut emẽtis. B

Utrũ ſacerdos poſſit vẽdere officium
portãdi aquã bñdictã ꝑ parochiã. Rñ. ſʒ
Guil. Si talis ſacerdos hẽat de cõſuetudi
ne ꝙ tale officiũ poſſit retinere ⁊ etiã ꝑ aliũ
exercere ⁊ ꝓuẽtus accipere: nõ eſt ſimonia:
ſi illud cõmittat ad firmã al' ſimonia ẽ: vel
ſaltẽ turpe lucruʒ. A .ſ. qñ non conſueuit
ex eo hẽre ꝓuẽtum quo caſu eſt vera ſimo/
nia: cũ vendatur officiũ ſpũale. Et ideʒ qñ
cõſueuit hẽre ꝓuẽtũ ⁊ vendit nõ ꝓuentũ ſʒ
officiũ: vt poteſt colligi ex dictis ſ. ſimõia
ꝑmo.§.2. cum additione B

Utrũ q dat pecuniaʒ vt eligatur in im
ꝑatoreʒ vel in rectorẽ alicuius ciuitatis cõ
mittat ſimoniã. Rñ. ſm Hoſti. Simoniã
cõmittit: q2 ptãs ſpũalis ẽ. A Idẽ in ſũ.
eo.ti.q.79. Et hoc verũ ẽ inq̃ȝtũ oĩs ptãs
deſcendit a deo: Ro.13. Sʒ tñ poteſtas de
putata ꝑncipaliter ad ꝛgimẽ terrẽoꝝ magis
terrena q̃ȝ ſpũalis vocatur: ⁊ differt a ſpũa
li.96.diſ. cũ ad verũ. Ideo verius vĩ qd̓ ſe
quitur. B Sed verius ẽ qd̓ ẽ turpe lucrũ
non ſimonia: q2 ptãs terrena non eſt quid
ſpirituale: vt. ĩ. ſortilegiũ.i.§.xi. qui incipit
Utrum diuinatio ſortium. ℟. quarto.

S Imonia quarto quo ad fructus

bñficioꝝ. Quid de ep̃is qui eccleſias
cõferũt retẽtis ſibi fructib⁹ vel aliqua eoꝝ
parte. Rñ. ſm Ray. Diſtingue cuʒ Inno.
Nã ſi ille q dat beneficiũ anq̃ȝ daret nõ ꝑci
piebat ꝓuẽtus ſʒ ex datione bñficij cõſeqt
eos: nõ ẽ dubiuʒ interuenire ſimoniã. Si
ṽo añ dationẽ beneficij ꝑcipiebat ꝓuẽtus
põt quidẽ retinere ex iuſta cauſa ⁊ neceſſa
ria. A dũmodo ex rõnabili cã ꝑmo hoc
ſtatuerit: vt in.c. vt nr̃m. de quo. ĩ. Debent
tñ ꝑlati ſtatutũ tale facere de conſẽſu capli
ſm Ray. Hoſti. Goff. ⁊ Ber. vt in ſũ.li.i.
ti.i.q.69. B ſʒ nõ põt tenẽ ſi cõuẽiat cũ eo
qui recipit bñficiuʒ: ſeu cũ alio mediatore et
vt cõceſſo beneficio ipſe retineat ſibi ꝓuen/
tus: ex̃ vt eccle. bñfi. ſine dimi. ꝯſe. vt nr̃m.i
ſi. ⁊ ex̃ de cenſi. ꝓhibemus. i.q.3. ſiquis

bal. jn. c. cong̃rente de reſti. ſpoli. ꝙ
ep̃i qui poſtq̃ȝ conferũt beneficia
Retinent ſibi fructus tenentur ad
Reſtitutiones.

ꝓbẽdas. Sꝫ h̄ nõ ꝙ ꝑlati nõ pñt retinē bo
na eccleſiaꝝ vacantiũ: niſi vt dr̄. ſ̄. bñficiuꝫ
2. §. 1. A Ibi dr̄ ꝙ iſta retẽtio nõ põt fieri
ſine iuſta cã: vt dcm̃ ẽ. Dic̃ tñ Hoſ. ꝙ ꝑlat⁹
ñ põt ſic retinē fructus oĩum bñficioꝝ ſuoꝝ:
niſi hoc per indulgentiam obtineret: ex̄ de
ꝑ. ſigniſi. tua nob. Sꝫ Hoſt. dicit ꝙ eadẽ
rõne q̄ de vno bñficio hoc fieri põt poſſet
ſilr fieri ex cã de duob⁹ aut plurib⁹: vt in di
cta. q. 69. B

Utꝝ clericus poſſit vendē ad tẽpus fru
ctus beneficij ſui. Rñ. Licitũ ẽ ad tp̄s mo
dicũ: ex̄ ne ꝑla. vi. ſu. c. fi. Sꝫ ad totũ tẽpus
quo venditor tenet beneficiũ nõ ẽ ꝓhibitũ
nec tñ eſt honeſtũ. Et intelligẽdũ ſẽp ita ꝙ
nihil ſpũale interueniat: ex̄ õ reꝝ ꝑmu. ad qõ
nes. Põt tñ g̃tis ei curã aiaꝝ cõmittē: vt. j.
§. pſt. A Id i ſũ. li. 1. ti. 2. q. 2. ẜꝫ Ray. ⁊ glo.
B vide. ſ̄. locatio. §. fi. A Ibi tangit ali
qd ſpãle erga ↄceſſionẽ reddituum locorũ
religioſorum. B

Utꝝ liceat clerico eccleſiã ſuã locare in
totũ. Rñ. Si loco tibi eccleſiã ⁊ tu cũ ſis ꝑ
byter locas opas tuas vt ibi officies non
habitur⁹ ibi aliquã iuriſditõeꝫ: nõ ↄmittiſ
ſimoniã: ar. 12. q. 2. charitatẽ. Et nõ ꝙ ẜm
Guil. nõ hꝫ h̄ locũ locatio ⁊ ↄductio: ſꝫ dꝫ
facē ꝑſbyr g̃tis officiũ ⁊ ille g̃tis expẽſaſ ꝓuidē
A De h⁹ dictũ ẽ. ſ̄. ſimõia. 1. §. 7. ⁊. §. 24. in
additõib⁹. B Porro ſic ait Hoſt. ſi loca
tio fiat vltra tp̄ſ vite locãtis nõ valet vltra: qa
cleric⁹ i beneficio ↄꝑat vſufructuario: q. ſ. ñ
eſt niſi vſqꝫ ad vitã. 16. q. 6. illud. ita tñ ꝙ ẜꝫ
Inno. ſi locatio fcã fuit noie eccleſie ⁊ vtilit
ſucceſſor tenet ad illã: ex̄ õ ſo. c. 1. 10. q. 2. h⁹
ius. ⁊. 12. q. 2. qcũqꝫ ſuffragio. Si ãt locatõ
fcã ẽ noie ipſi⁹ cui⁹ ẽ eccl̃a ⁊ ñ itẽdebat eccliã
obligare nõ tenet ſucceſſor nec ẽt hẽs loca
toris: ẜm eun. Inno. ⁊ dcã. q. 2. B Qd ſi
cõductor ſiue emptor iã aliqd ſoluerat tūc
ẜm Hoſti. tenet ſucceſſor hr̄e ratũ inqꝫtũ
pecunia v̓ſa eſt in vtilitatẽ eccleſie: vt i dcõ
c. 1. Nota ẽt h̄ ꝙ licꝫ rector eccleſie poſſit qñ
qꝫ locare eã vltra tp̄s vite nũqꝫ põt hoc ca
nonicus: dico vltra vitã ſuã locare ꝓbendã
A hoc fuit dictũ Inno. dicẽtis ꝙ ꝑdictas
locatões põt facē miſter ſeu ꝑlat⁹ ecclie: ita
ꝙ ſucceſſor teneat hr̄e ratũ ẜm ꝑdcãm for
mã. Sꝫ i canonico ꝓbẽdario ſec⁹ dicimus
qꝛ ille nũqꝫ põt locare ꝓbẽdã ſuã vltra tp̄s
vite ſue: ſꝫ de illa poſſit agere ⁊ ↄueniri ſic le
gitim⁹ adminiſtrator: vt in dcã. q. 2. B Ad
iſtã mãꝫ facit. ſ̄. locatõ. §. pſt.

Pone ꝙ ꝑlatus vẽdidit omnes obuē
tões ecclie: qd erit de eo qđ ꝓuenit ex iuriſ
ditõe. Rñ. ẜm Hoſti. Cõmodũ iuriſditio
nis trãſit cũ alijs: niſi fuerit excepta iuriſdi
tio: ꝑ ſe tñ iuriſditio vẽdi nõ põt nec dꝫ. A
Idem i ſũ. li. 1. ti. 2. q. 3. B

Utꝝ rector ecclie ꝑſbyteris quos ipſe cõ
ducit vel illis quibus locat fructus eccleſie
poſſit ↄmittē curã aiaꝝ. Rñ. ẜm Hoſti. pu
to ꝙ ſic: dũ tñ g̃tis ⁊ ſine pactõe aliq̄ ⁊ inter
ueniente auctoritate epi: ex̄ de offi. vica. ad
ad hoc. Videt ẽt ꝙ ſine auctoritate. ſ. imi
nẽte ꝓfectione neceſſaria poſſit ↄmitti ad
modicũ tp̄s. ſ. ꝑ vnũ vel paucos dies: ſꝫ nõ
diu. 10. q. 1. ꝑ totũ: qꝛ neqꝫ peregrinari põt
ſine licẽtia epi: de ↄſe. di. 5. ñ opꝫ. ex̄ õ voto
magne. A Idẽ in ſũ. eo. ti. q. 4. B

Utꝝ ꝑlati poſſint vices ſuas ſb̄ annuo
cenſu cõcedere: aut ẽt poſſint quotã recipe
vide. j. vicarius. §. añpſt.

Simonia quinto circa fune-

ra. Utꝝ ſi aliqd det ꝓ exequijs mor
tuoꝝ ↄmittat ſimonia. Rñ. ẜꝫ Hoſt. ⁊ Ho
ſti. ꝓ h⁹i nihil dꝫ exigi: ſꝫ pie debẽt ↄſuetu
dies obſeruari: ex̄ eo. ad nr̄aꝫ. ⁊. c. cũ in ec
cleſie. A fcã ꝑus gratis collatiõe: al' ſimo
nia eẽt: dicto. c. cũ in eccleſie. B

Quid ſi apud eccleſiã ſint diuerſa cimi
teria: ⁊ taxet ꝓ q̄ꝫta pecunia qs ponat i tali
cimiterio. Rñ. ẜm Hoſti. Simonia eſt: ex̄
eo. audiuim⁹. ⁊. c. ſicut. Et eodẽ mõ ſi pro
pecunia crux ſpãlis portet ad funus: vt in
dicto. c. audiuimus. A Idẽ i ſum. li. 1. ti.
1. q. 33. B

Quid ſi clerici ↄſueuerũt hr̄e lectũ vel
pannos: equũ: vel h⁹i de moriente ⁊ añ por
tatõeꝫ faciũt de redimẽdo. Rñ. ẜm Hoſti.
Quia hec tp̄alia ſũt: licitũ eſt. Sꝫ ſi nollẽt
ſepelire corpus niſi fiat eis cautio de redi
mendo talia: ſimonia eſt. A ẜm Burcar
dũ: vt in ſũ. eo. ti. q. 34. B Sed in talibuſ
prius ſepeliat corp⁹ ⁊ poſtea agat ↄ hẽdes
vel detentores: ex̄ eo. ad aplicã. A Idem
in dcã. q. 34. B

Quid cũ dat pecunia clericis vt vigilent
ſup defũcto vel dicãt pſalteria. Rñ. ẜꝫ Ho
ſti. Si recipiãt pecuniã vt viguẽt ſꝫ ad vigi
lias ſequat orõ nõ ẽ ſimõia. Si aũt de legẽ
do pſalteriũ pactũ faciant: ſimonia eſt. A
Idẽ in ſũ. eo. ti. q. 40. B

Quid de ꝓceſſioĩb⁹ quas faciant aliq̃
collegiate eccleſie in exequijs mortuoꝝ da
ta vel ꝓmiſſa aliq̃ pecunia ſiue quacũqꝫ re
tp̱ali al' nó facturi. Rñ. ſm Ray. Si tenen
tur ad h⁹ı ꝓceſſiones ex officio: ſic exigere
aliqd: ſimonia eſt. i. q. 3. vendẽtes. Si vo
non tenẽt: dic vt. s̃. ſimonia. i. §. 25. q incipit
Utꝝ ſacerdos poſſit celebrare. A τ ibi de
hoc latius in additione. B

Utrum licitũ ſit ſtatuere ꝙ ꝓceſſio fiat
ꝓ pecunia. Rñ. ſm Ray. Si ſtatutũ ſcm̃
ſit p̱ vba affirmatiua: puta quicũqꝫ reliq̃
rit collegio decẽ: hẽat ꝓceſſionẽ: τ al' ad eã
non tenebant: non eſt ſimonia. Si aũt ſta
tutũ factũ ſit p̱ verba negatiua: vt ꝙ nulli fi
at ꝓceſſio niſi reliquerit tãtũ: ſimonia ẽ: qꝛ
tollit officiũ pietatis. ſ. ꝙ ꝓceſſio non fiat
gratis vel ꝓ minori ſũma: ar. ex̃ de iureiu
rã. ſicut. i. τ. 2. Cõ Tho. 2ª 2ᵉ. 100. Et qḋ ẽt
in precedenti. §. dr̃. A Predictus con. ẽt
Al. vt in ſũ. co. ti. q. 41. B Similiter intel
ligendũ ẽ vtꝝ liceat clericis recipere pecu
niam vt interſint exequijs ſeu etiã extreme
vnctõi. A Facit qḋ nõt i ſũ. co. ti. q. 42. B

Quid ſi dentur vel relinquantur an
nui redditus pro faciendo anniuerſario
vel pro ſeptimo ſiue ꝓ tricenario: vel cele
brando aut orando. Rñ. ſm Hoſti. In oĩ
bus diſtinguendũ ẽ: quia ſi detur tẽporale
ꝓ ſpũali tanqꝫ appreciatio eius: ſimõia eſt
Si vero nõ detur tãqꝫ principale precium
ſed inductiuum deuotionis ꝓ elemoſyna:
licitũ eſt: τ idem in omnib⁹ ſimilib⁹ cõni
bus. A De his dic clarius. Nam Inno.
in. c. quoniã enormis. ex̃ ne p̃la. vi. ſu. dicit
ꝙ meritoriũ ẽ cõſtituere i aliq̃ eccleſia red
ditus aliquos vt ibi fiat anniuerſariũ alicu
ius. τ illa conſtitutio poteſt fieri per illos q
debent facere anniuerſariũ: ex̃ de p̃ben. ſi
gnificatũ. Sed donatori redditũ non licꝫ
conſtituere: nec ſub cõditõe redditus dare:
quia donatori ñ licet conditõẽs ſpũales ap
ponere ſꝫ tẽporales: vt redemptiõẽꝫ capti
uoꝝ. 10. q. 2. hoc ius. 12. q. 2. aurũ. Sꝫ Ho
ſti. ſup̱ eo. c. qm̃. non placet hec ſententia: di
centi ꝙ ſic infiniti eſſẽt ſimõiaci. Dicit etiã
ꝙ hoc onus põt ipſi rei ſeu fundo ſine red
ditibus imponi. Et ſubdit: Tuti⁹ tñ eſſet ꝙ
ita diceret: Relinquo tali eccleſie. x. libras
ſuper tali domo: vl' ducẽtas libras ad emẽ
das. x. libras annuas: inter illos tñ q anni
uerſario meo interfuerũt τ officiauerint ſꝫ cõ
ſuetudinẽ eccl'e diuidendas: τ rogo p̃latuꝫ
ſiue capitulum vel conuentum p̃dicte eccle
ſie vt ãniuerſariũ meũ faciat: vt i dcã. q. 42.

S Imonia ſexto quo ad religionem

Quid fiet qñ in aliqua religiõe plu
res ſunt recepti vel recepte ſimõiace. Rñ. ſꝫ
Ray. Si ſimõia fuit cõmiſſa ipſis ſcienti
bus: debent de ſuo monaſterio expelli ſine
ſpe reſtitutõis: τ debent ad agendã pñiam
perpetuã i locum artioris regule retrudi:
ex̃ eo. qm̃ ſimõiaca. Et ſi nõ inuenit artior
regula debẽt mutari in aliud monaſterium
eiuſdẽ regule. Qḋ ſi nõ poteſt cõmode fie
ri fiat ſaltẽ ad tp̃s: ar. 81. diſ. valet. τ poſtea
recipiat de nouo. Si aũt ſimonia fuit ꝯmiſ
ſa ipſis ignorãtib⁹: ſufficit ꝙ renũciet locoꝫ
τ poſtea poterũt recipi de nouo mutatis tñ
p̃orib⁹ locis: ex̃ eo. ex inſinuatiõe. Idem
Tho. ſcḋa ſcḋe. q. 100. Et intelligũt Ray. τ
Guil. ꝙ p̃dictus rigor ſeruand⁹ ẽ ẽt in oc
cultis ſimoniacis τ in foro pñiali: lꝫ nõ cõ
ſtet de crimĩe p̱ inq̃ſitõẽꝫ vel in formis iudi
cij: ar. in dicto. c. quoniã ſimõiaca. qḋ nihil
loquit de accuſatõe vl' inq̃ſitõe. Sꝫ cũ tali
bus ſm Ray. põt dici ꝙ in fauorẽ religio
nis epiſcopus poteſt diſpenſare τ in ordine
et in loco. A . ſ. religionis vt ibi remane
ant vbi recepti ſunt: et in ordine. ſ. ipſius lo
ci: videlicet p̃mo vel ſecũdo: τ huiuſmodiꝫ
vel ẽt in ordine. ſ. clericali vt hẽant ei⁹ exe
cutiõẽꝫ vt põt colligi ex poſiti ſũ. li. i. ti. i. q.
28. B Similit põt diſpenſare caplm vel
p̃lat⁹ eoꝝ: dũ m̃ ipſi nõ fuerit p̱ticipes ſimo
nie: qꝛ cũ ex hoc ſint puniẽdi: ñ debẽt ex eo
dẽ fcõ p̃uilegiũ obtinere: imo videt amiſiſ
ſe ptãteꝫ recipiẽdi talẽ τ alij q nõ peccaue
rũt acq̃ſiuiſſe: ar. ex̃ de elec. bone. A Al.
aũt dic̃ ꝙ cũ oib⁹ p̃dcis a p̃ncipio capituli
põt ep̃s diſpenſare: vt in ſũ. eo. ti. q. 28. vbi
hec notant. Sꝫ p̃mũ dcm̃ verius vr̃ p̱. c.
qm̃ ſimoniaca. ex̃ eo. B Et nõ h̃ ſm Al.
ꝙ ſi monaſteriũ ẽ ita tenue ꝙ ñ ſufficit ſuis
expenſis: pñt in recipiẽdo hr̃e intẽtiõẽꝫ reci
piendi tp̱alia: τ ẽt oblatis ſpũalib⁹ gratis
pñt exp̃mere τ paciſci de determiata ſũma
tp̱aliũ. ſatꝫ cõ. Tho. ſcḋa ſcḋe. q. 100. Ray.
τ Guil. dicẽtes ꝙ ſi recipiendus ꝓmittat
annuatim i vita ſua tãtũ ꝓ expẽſis ſuis: nõ
ẽ illicitũ. Idẽ Hoſt. τ Goff. Et qḋ vr̃ ꝯrũ
ex̃ eo. qm̃ ſimoniaca. ibi ſub paup̱tatis pre
textu: intelligit ſm Ray. cũ hoc dicebant i

fraudem. vel ſm Hoſti. qñ nõ gratis offerunt ſpũalia: ita. ſ. q poſtea dicat ei q ferat ſecũ neceſſaria: ſ; potius qñ recipientes faciũt certũ pactũ de ſpũalibus ad tpalia. A Utrũq; verũ ẽ vl qñ ficte petũt tpalia a nõ indigẽtib9: q2 hoc caſu ceſſat cã licite petitionis. ſ. neceſſitas: vl qñ nõ gratis offerũt ſpũalia. Unde ⁊ Inno. dicit q nõ l; aliquẽ recipe ſub iſta forma: Recipimus te i frẽm ſi detuleris vñ viuas: q2 bona eccleſie non ſufficiũt niſi nobis. Et qđ ſeqt non ẽ dciñ Inno. ſ; Ray. vt patet in ſũ. e. ti. q. 49. B Uñ ſm Inno. ↄſulẽdũ ẽ igredienti b9 q q̃ dant ſine pacto dent: ⁊ pncipaliter ꝑpter deũ: ar. 16. q. 6. de lapſis.

Quid ſi is q p ſimoniã alienã ignorãs ingreſſus ẽ religionẽ vel ẽt obtinuit bñficiũ ⁊ poſtq̃ ſciuit nõ ſtati; renũciauit. A S; miniſtrauit in ordine ſuſcepto: ⁊ aliũ ſuſcepit vt in ſũ. eo. ti. q. 29. B Rñ. ſ; Guil. Credo q ep̃s põt diſpenſare: q2 l; grauit peccauerit tñ ſm veritatem nõ ẽ ſimõiac9. A Hodie nõ vr q ep̃s poſſit diſpenſare quo ad ordinatos ſimoniace: l; ignorant: vt. s. ſimonia. 2. §. 1. in additione. B nõ tñ credo q abbas vl capl̃m poſſit cũ talib9 diſpẽſare: nec recolo hoc eis eſſe conceſſum. A Idẽ in dcã. q. 29. B

Quid de monaſterijs vbi nõ fit pactũ ſ; taxatũ ẽ q̃ntũ ingrediens d; dare. Rñ. ſ; Hoſti. Talis taxatio reprobat: ex̃ eo. ſicut ꝑ certo ⁊. c. intuñ. in fi. Et id ẽ ſi fiat pactũ de obſeruãdo ↄſuetudinẽ: q2 ſimoniacu; ẽ ex̃ eo. veniẽs. Idẽ ẽt ſi receptio fiat gratis: ⁊ poſtea ↄpellatur ad ſeruãdã conſuetudinẽ: ex̃ eo. audiuim9. ⁊. c. iacobus. A hoc verũ qñ nõ ↄpellit ab ipſis recipientib9 q̃bus nihil dandũ ẽ qñ regrunt vt debitũ ẽt rõne ↄſuetudis ſ; tñ p ſupiores bñ poſſet cõpelli ad laudabil conſuedis obſeruãtiã: vt p;. s. ſimonia. 3. §. 3. ⁊ in ſũ. eo. ti. q. 31. Ubi ẽt addit ſm Ray. ⁊ alios: q in h9 i ſẽp a ſpẽ mali abſtinendũ ẽ. B Si aũt abſq; ↄditiõe ⁊ cõpulſiõe datur gratis qđ cõſuetum ẽ: nõ eſt ſimonia: ſ; de intẽtõe deus iudicat A Idẽ quod in hoc. §. nõt in ſũ. eo. ti. q. 51 B Põt aũt p̃dicta taxatio locũ hr̃e: vt. s. ſimonia. 3. §. 8.

Sed nũqd poſtq̃ puella gratis eſt in monaſterio recepta: ⁊ ſũt pauperes an pr̃ teneat ad aliquid. Rñ. ſ; Hoſti. Agẽ pñt ↄ patrem ꝑ alimẽtis filie: vel ſi pater deceſſit agant ad ptẽ ſue hẽditatis: vt in auc̃. de ſãc. epiſ. §. nullã coll. 9. A Idẽ i ſũ. e. ti. q. 52. B

Pone q aliqs timens nõ recipi dixit abbati: ſi velletis me recipe darem vobis bona mea: abbas habito conſilio recepit eũ ⁊ ille dat ſua. Rñ. ſm Guil. Credo q ſiue intuitu illius ꝓmiſſionis fuerit receptus ſiue nõ: ſimonia ẽ ſaltẽ ex pte offerentis: ſic nõt Tancre. ex̃ eo. nobis. Et Con. Ber. et Hoſti. nec põt remanere in illo mõaſterio nec data repetẽ cũ ſit in turpi cã. A Tñ qñ dans ingredit aliã religionẽ debẽt ei data reddi: ex̃ eo. veniens. B Tenet tñ ad aliđ tranſire ſi ad religionẽ ſe obligauit: ar. ex̃ đ regu. porrectũ. A Idem quod in hoc. §. nõt in ſũ. eo. ti. q. 55. B

Quid ſi recipientes exp̃ſſerũt ↄditõe; de dandis: ⁊ ille timẽs repelli ſi ↄ̃diceret: tacuit ꝑpo nẽs nihil dare ⁊ ſic ingreſſus eſt: nunqd p̃t ibi remanẽ. Rñ. ſ; Guil. Credo q nõ: q2 cũ ñ ↄ̃dixit illicite petitõi taciturnitas ei9 p ↄſenſu hẽnda ẽ ẽt in foro pniali A Idẽ in ſũ. eo. ti. q. 56. B

Quid ſi interponat ↄditio ex vtraq; p te: ⁊ añq̃ recipiat vel acceptet recipi vtraq; ps reuocat ↄditõe;: ⁊ ſic gratis recipitur. Rñ ſm Guil. Credo q licet: dũ tñ itentõ ñ ſit corrupta. Si aũt añ reuocatõe; iã fuiſſ; receptus: aut ꝓmiſſa receptio: eoipſo fact9 ẽ indign9 tali monaſterio. A Idem in ſũ. eo. ti. q. 57. B

Quid ſi cõuent9 aliqs ꝓmittat alicui q poſt biẽniũ recipiẽt eũ ſi iterim didicerit artẽ illã: vl ſi ſtuduerit i ſcholis: ⁊ extũc recipiũt eũ: ſ; nolũt eu; iduere vſq; ad p̃dcã. Rñ. ſm Guil. Nõ credo ſimoniã cõmitti: q2 ꝓinde eſt ac ſi dicerent: recipim9 te induendum tali tẽpore: dũ tñ interim reddas te idoneũ addiſcendo tale artificiũ vel talem ſcientiã. Cõ. Ul. A Idẽ i ſũ. e. ti. q. 58. B

Quid de ſeruiẽte regulariũ q non vult eis ſeruire niſi ꝓmittat ei q poſt certũ tp̃s recipiant ip̃m ⁊ ſic ꝓmittãt. Rñ. ſ; Guil. Simonia eſt: q2 oĩs pactio ⁊ ↄuentio tpaliũ ceſſare d;. 1. q. 2. q̃pio. A Cõ. Ul. vt in dicta. q. 59. B

Quid ſi qs amic9 medi9 ꝓcurat q fili9 alicui9 magni recipiat gratis i aliquo monaſterio: ⁊ poſtea iſte amic9 ſollicitat illum magnũ q det aliqd mõaſterio: nũqd licet. Rñdeo. ſm Guil. Si dictus amic9 non aſ ꝓcuraſſet illũ recipi: niſi quia ſperabat eu;

datur aliquid monaſterio: vel etiā ſi nō ſperauit ſed tñ nūc petit aliqd dari ꝓ receptōe illius ſimonia ē. Si vero aliter ſollicitat eū ꝙ ſit deuot⁹ ſiē ⁊ eſſe dꝫ illi monaſterio ⁊ dilectōe orta ex receptōe filij cōferat aliquid mōaſterio: non ē ſimonia. A ſed tolerari pōt: dū tñ intētio non ſit corrupta: ſm eun. Guil. ⁊ in ſū. eo. ti. q 60. B

Quid de monachis q dant aliqd abbatibus ꝓ hēndis ꝓoratib⁹ ⁊ h⁹i. Rñ. ſm Guil. ſimonia ē qñcūqꝫ ibi aliqd ſpūale: ſi pro notat appciatōez vel cām ꝓximam: ⁊ ꝓncipalē. A ſiue detur de reb⁹ monaſterij ſeu ꝓoratus vel aliūde: ſm eun. Guil. ⁊ in ſū. eo. ti. q. 72. B Et idē ſi darēt epo pecuniā ne remoueant a ꝓoratib⁹. A Idez in ſum. eo. ti. q. 73. B

Quid de cōfraternitatib⁹ in quibus ſtatutū eſt ꝙ nullus recipiatur niſi ꝓmittat vl iuret ſe daturum annuatiꝫ tātū. Rñ. Quia h⁹i cōfraternitates nō pōt vere dici ꝙ ſint religiones: ſed quedā cōgregatiōes ad bñ faciēdū: ñ habet hic locū ſimōia: qn potꝰ ſi datio tpalū ab eiſ pōit ꝓ faciēda elemoſyna: vt pro alendis pauperib⁹: redimendis captiuis ⁊ h⁹i laudabile eſt: ⁊ tales confraternitates bone ſūt. 42. diſ. ſiqs deſpicit ⁊ ar. 24. q. 2. ſane. Et ſimilit̄ ſi oꝫ ꝙ ſemel in anno vel menſe cōueniāt ad tractandū de ſalute aīe ⁊ de agendis: ⁊ ꝓpter hoc fiant expenſe: iuſtū ē ꝙ ponāt inter ſe aliquā quantitatē. Iōqꝫ ꝓpter ꝓdcās cās ꝓdictū ſtatutū vr̄ licitū ⁊ bonū. Tñ ad oēꝫ ambiguitatē tollēdā ſm Al. tutius eſſet ꝙ ſtatutū h⁹i fieret ſub forma affirmatiua: ſicut dcm̄ eſt. ſ. ſimonia. 5. §. plt. A Tñ ſm glo. Ray. nullaten⁹ eſt licitū ꝙ tale ſtatutū fiat ſub verbis negatiuis: vt in ſū. eo. ti. q. 43. B Sed iuramētū nō apponat ſm Ray. propter periculum periurij.

Simonia ſeptimo de pena ⁊ diſpenſatōe.

Que pena eius q ſimoniace ordinatus fuerit. Rñ. ſm Ray. Non recipit executōez: ſed ē ipo iure ſuſpenſus quo ad ſe ⁊ quo ad alios ēt ſi occultū ſit: ex̄ de ſimo. tāta. 32. diſ. §. verū. Et ſic intelligit̄ .1. q. 1. reperiūt̄. Et hoc qa characterē habꝫ furtiuū. Et nō ē ſolū ſuſpēſus ab ordie quē ſimoniace ſuſcepit ſm Al. ſed ēt ab actibus oīum alioꝝ. Idē Inno. ⁊ addit ꝙ ēt i tpalibus: ⁊ per ꝯñs ꝑdit admīſtratōeꝫ. 51. diſ. eos. Itē dꝫ puniri depoſitōe ⁊ infamia ſi de crimie cōſtiterit. 15. q. 3. ſane. ex̄ de accuſa. ⁊ qſitiōis. Itē nō pōt repetē pecuniā quam dedit: eo ꝙ turpiter dedit. 14. q. 5. nō ſane. A Idē i ſū li. 1. ti. 1. q. 21. B

Que pena eius q ordinē vel bñficium ꝯtulit ſimoniace: aut ēt ei⁹ q fuit mediator. Rñ. ſm Ray. Si eſt manifeſtū: ipſo iure ſuſpenſus ē ēt quo ad alios: ex̄ eo. accuſatū 32. diſ. §. veꝝ. Si vero eſt occultū ſuſpenſus ē quo ad ſe tñ: ſicut ⁊ quilibet criminoſus: ñ tñ quo ad alios: ar. ex̄ eo. ⁊ ſi qōnes. ⁊. c. veniens. ⁊. c. ex tue. Et qd importet̄ ꝑ ſuſpenſionē: vide. j. ſuſpenſus ꝑ totū. A Con. Inno. vti dcā. q. 21. B

Que pena ei⁹ qui recipit ſimplex bñficiū ſimoniace. Rñ. ſꝫ Ray. In ꝓmis ꝙ ē ſuſpenſus eo modo quo i ꝓcedēti ꝓx°. §. dictū eſt. Itē tenet̄ renūciare bñficio ⁊ reſtituere oēſ fruct⁹ perceptos ⁊ q ꝑcipi potuiſſet 14. q. 6. ſi res. ex̄ de reſti. ſpo grauis. ⁊ vt dictū eſt. ſ. reſtitutō. 1. §. 5. niſi illos quoſ expēdiſſet in vtilitatē eccleſie. Nā ⁊ qui depredādi aīo acceſſit ad negocia mea hꝫ contra me actōeꝫ: ⁊ licet non hēat in id quod ſibi abeſt: hꝫ tñ in id i quo ego locupletior factus ſū. ff. de neg. geſt. ſi pupilli. §. ſꝫ ⁊ ſiql. Et eodē mō tenet̄ ad reſtitutōeꝫ ille q non cōmiſit ſimoniā: tñ alius ꝓ eo ſciente ⁊ conſentiente ꝯmiſit. vl ſi ꝓus ignorauit ⁊ poſtea qñ ſciuit non ſtatim renūciauit: tal' tñ nō tenetur de illis fructib⁹ quos ꝑcepit q̄diu fuit bone fidei poſſeſſor q ⁊ iam cōſumpti ſunt ſꝫ de extantibus tñ. C. de rei vē. l. certū. ſic dcm̄ ē. ſ. reſtitutio. 1. §. 5. A Et ibi: ⁊ in. §. ſe. de his fructib⁹ ⁊ ſumptibus dicet̄ lati⁹ in additōe. B Con. ſatiſ Goff. Hoſtien. ⁊ Tho. A Con. ⁊ Al. in dcā. q. 21. B Itē q̄uis ſimoniacus in bñficio ſi occultū eſt nō ſit ſuſpenſus ipſo iure ſed ſuſpendend⁹. 1. q. 3. c. 1. 2. ⁊ 3. tñ rōe illi⁹ bñficij ſimōiace queſiti non miſtrabit ſine pctō: neqꝫ ſpiritualiter neqꝫ tpaliter. A Sed ab alijs beneficijs non ſimoniace q̄ſitis nō erit ſuſpenſus ſm Inno. in dcā. q. 21. B Sꝫ ſi notoriū ē ipſo fcō eſt ſuſpenſus ab actibus oīum ordinū ⁊ ab adminiſtratiōe ſpūaliū vt Inno. dicit: ſicut de ſimoniaco in ordie: vt i. 1. §. dictū ē. A Idē in dcā. q. 21. vbi et addit̄. Ray. dicit de ſimoniaco etiā in bñficio: ꝙ punit̄ pena depoſitōis. ſ. ab ordine ⁊ bñficio ⁊ infamia: ſicut ſimoniacus in or

ſimoniacus in ordine eſt ſuſpenſus ab ordine ipſo iure et ſimoniacus in bñficio eſt ſuſpenſus a beneficio ipſo iure ita q ſine periculo anime nō pot retinere ut [illegible] abb. in c. 2. de confes.
glo. in c. mathe[us] de ſimo. qd ergo papa dt in c. accuſatū eo. t. ꝓhibere ab ordine
et in c. inſinuatū eo. amoueas a bñficio de qb[us] vz q nō ipſo iure ſꝫ ꝑ ſen[tentiam]
glo. ib. qz rndet abb. in d. c. accuſatū in fi. q nō dt q ſuſpendat qz ipſo iure ſunt
ſuſpenſi ſꝫ q ꝓhibeat qz lꝫ ſint de iure ſint ſuſpenſi de facto poſſunt celebrare
velꝫ cū periculo aīe vel retinere bñficia ideo ſunt ꝓhibendi et. diſpenſatur [illegible]
qd eſt verum qn fuit ſimoniacus ante collatiōe vel in collatiōe ipſa ſecus ſi poſt abb.
in c. clerici de part.

Simonia

dine:ex̃ de accuſa.inqſitiõis. Jo.tñ itelligit
illud ð depoſitione nó ab ordine ſʒ a bene
ficio crimine ꝓbato i modũ denũciatiõis
vel iquiſitóis:quia ſi in modũ accuſatióis
deponeret ab ordine ⁊ bñficio:ſicut ꝓ alijs
criminibꝰ regularit. Cũ Jo.videt ꝯcorda-
re Goſ. Et ẽ ró depoſitóis a bñficio ꝭʒ eũ.
q2 nó poſſet agẽ pniam bñficio vel dignita
te retẽta:vt.13.di.nerui. B

Que pena eius q recipit beneficiũ cũʒ
cura vel dignitate ſimóiace. Rñ. ſm Goff.
ꝑter nũc dictas penas in ꝓxio.§.idẽ iudici
um eſt de eo ſicut de illo q recipit ſimonia
ce ordinẽ.ſ.ꝙ ſuſpẽſus ẽ ⁊ quo ad ſe ⁊ quo
ad alios. Cũ ergo executionẽ nó hẽat:qc-
qd agit ſaltẽ de illo officio ſuſpẽſus agit:⁊
aĩas decipit:ex̃ de elec.dudũ Rothomagẽ
ſis Et de iſta mã hẽs ſ. cóſeſſio.3.§.fi. A
Predictis con Ul.vt in ſũ.co.ti.q.22. B

Utrũ ſimóiacꝰ i ordĩe ſuſpẽſus ſit ꝗ̃tũ
ad ea que ſũt iuriſditionis. Rñ. ſm Guil.
Cũ pene nó ſint extẽdende:ille q ſimóiace
recipit aliqueʒ ordinẽ ſuſpẽſus ẽ ꝗ̃tũ ad ea
que ſunt ordinis:ſʒ nó ꝗ̃tũ ad ea que ſunt
iuriſditionis.Unde ſi aĩs hẽbat iuriſditi-
onẽ ⁊ nũc hẽt:⁊ poteſt ſuſpẽdere excóicare
⁊ ab excõicatione abſoluere:⁊ huiuſmodi
A Jdẽ i ſum.co.ti.q.21 Sʒ tñ hodie circa
hec multa ſunt inouata:cũ oĩs ſimoniacus
ſit excóicatus:vt.j.in hoc.c.patebit. B

Quid agẽdũ ſit de pecunia ſimoniace
accepta. Rñ. ſm Guil. A vt pʒ in ſũ.co.
ti.q.23.vꝫ potius ſm Ray. B Debet re-
ſtitui illi eccleſie in cuiꝰ cótumeliã data eſt:
ex̃ eo.de hoc aũt.ar.17.q.4 ſiqs in atrio.et
27.q.1.ſiqs rapuerit. Et hoc cũ pecũia dat
alicui:puta ꝑlato ſoli: vel alij cuicũqꝫ:ita
ꝙ eccia nó ẽ in culpa. Si tñ ille q dedit ſit
factꝰ hoc mó irregularis:aſſignãda eſt pe
cunia alteri monaſterio ad qð oʒ eũ tranſi
re:vt eo viuẽte hẽat vſũ illiꝰ:ar.16.q.6. de
lapſis.⁊ in dcó.c.ſiqs rapuerit. Poſtea re
ſtituet ꝑori eccie ſiue monaſterio. A Jm
mo vꝫ ꝙ reſtitutio ſit faciẽda illi q dedit:ex̃
eo.veniẽs. Rñdet Ray. Quidã dicũt di-
ſpẽſatiue illud fuiſſe factũ. Alij diſtiguũt:
qbus aſſentio ꝙ ſi remanet in ſeculo ille q
dedit pecuniã:non ẽ ei reſtitutio faciẽda:ſʒ
eccie:vt ſ.dictũ ẽ. Si vero tráſeat ad reli-
gionẽ vel iã eſt ꝑſona religioſa ⁊ tráſeat de
illo monaſterio ad aliud:debet reſtitui pe-
cunia ſimpliciter ⁊ poſſeſſiones ſaltẽʒ quo
ad vſũfructũ illi mõaſterio qð igreditur:
vt ſicut hʒ onus ita hẽat etiã emolumẽtũʒ:
dicto.c.de lapſis. Jnno.aũt dicit ꝙ ſi dans
pecuniã intraret religionẽ: de miſericordia
bonũ eẽt reddere ei:dcó.c.veniẽs. Et ſic ſẽ
tit Jnno.ꝙ hoc.c.nó loquat de iuri neceſ-
ſitate: ſʒ de benignitate:⁊ idẽ vꝫ etiã ſentire
Hoſti.vt in dcã.q.23 Sed glo.i dcó.c. de
hoc ex̃ eo.ſẽtit:ꝙ.c. veniẽs.loq̃tur etiaʒ de
neceſſitate iuris i ſuo caſu.ſ. quãdo totum
collegiũ fuit i culpa:ſecus ſi ſolus ꝑlatꝰ vel
alij ꝑticulares:q2 tũc nó fit reſtitutio ei q de
dit etiã ſi igrediatur religionẽ:ſʒ dat religi-
oni ad quã tráſit ſolũ quo ad vſufructũ: ne
ſit illi onerosꝰ. Jtẽ addit Hoſti.ꝙ ſi donãs
errauit i iure ſubueniet ei:⁊ reſtitutio fiet illi
ex̃ eo.vẽiens. Et ideʒ ſi adeo paup ẽ ꝙ non
hʒ vñ viuat:vt in dicta.q.23. B

Quid ſi ipʒ mõaſteriũ vel eccleſia fuit
i culpa:vt ſi aliqs dedit mõaſterio pecuniã
vt reciperet.ſ.ẽº ſm Ber. Ei debet reſtitui q
dedit vt cũ ea aliud mõaſteriũ intret: ne ſit
onerosus ſecũdo mõaſterio:ar.10.q.6.de
lapſis.⁊ 27.q.1.ſiqs rapuerit.ex̃ eo.veniẽs.
Nec eccia vel mõaſteriũ dʒ cũ tali fraude
eſſe in lucro:nec ex eodẽ facto dʒ cóſeq pe-
nã ⁊ ꝑmiũ.ff.de nego.geſti.ſiue hereditã-
ria.hec Ber. ex̃ eo.de hoc autẽ. A Hoc
meliꝰ pót patere ex dcis i ꝑcedẽti.§. B

Quid ſi aliqs dedit pecuniã ꝓ hẽndo
ordine. Rñ.ſm Guil. Si ipſe hẽbat bene
ficiũ eccliaſticũ debet illa pecũia cedere illi
cathedrali eccie i cuiꝰ ignominiã data eſt.
Jdẽ Ul.dicit. Si vero hẽbat titulũ alicuiꝰ
bñficij ad quẽ debebat gratis ordinari illi
beneficio reſtituẽda ẽ:ſm eũdem Ul. A
Jdem in dicta.q.23.ad fi. B

Utrũ cũ ſimoniacis poſſit diſpẽſari.ẽº.
Qñ ſimóia iteruenit ex parte ordinatoris:
⁊ ordinati:nó diſpẽſatur:vt ſ.diſpenſatio
§.7.⁊ de alijs vide in.§.ſequentibus.

Quis poſſit diſpenſare cum ordinatis
ſimoniace. Rñ.ſm Ray.Si crimẽ ꝑpetra
tum eſt neſcientibꝰ ordiari:tunc poſtq̃ ſim
pliciter renũciauerit executiói ordis:pót epſ
diſpenſare:ex̃ eo.de ſimo. niſi pecunia ipſi
epo fuiſſet data:tũc eni nó poſſet diſpenſa-
re ꝓpter turpitudinẽ ſuam: ſed papa.1.q.
1.erga.⁊.c. ſiquis neqꝫ.⁊ q.5. preſentium.
Poſſet aũt ſucceſſor illius vel alius ordia-
rius eiꝰ:vtpote ſi hẽret domicilium vel bñ
ficiũ i alio epiſcopatu A vel etiam archi-

epiſcopus:q̄ꝛ hoc caſu poſſet diſpēſare ſm
Ray. vt in ſū. eo. ti. q. 25. Sꝫ hoc verū ſm
glo. eius. ꝛ Ul. qn̄ hoc habet ex cōſuetudīe
vt in ſū. eo. ti. q. 26. B Cō. Inno. Hoſt.
Goff. A Idez in dicta. q. 25. B Simi
liter cū illo qui ſciēter ſuſcepit ordinē ſimo
niace nō tn̄ miniſtrat: poſſet eps̄ diſpēſare
in ordinib⁹ rite ante ſuſceptis: nō autem in
illo quē ſimoniace ſuſcepit: nec etiaz ꝙ reci
piat alios ordines ante diſpēſationē: q̄ꝛ ꝓ
motus eſſet ꝑ ſaltū. A Con. Albricuſ. Et
pro hoc videtur facere ex̄ eo ſiquis ordina
uerit ibi: ab ordine ſic ſuſcepto. B

Quis pōt diſpenſare cū illis qui reci
piunt ſimplex beneficiū ꝑ ſimoniā. Rn̄. ſꝫ
Ray. Si ignorātib⁹ ipſis fcm̄ ſit pōt eps̄ di
pēſare: vt etiā de nouo cōferatur eis idem
beneficiū poſtq̄ꝫ ei pure ac ſimplr̄ renūcia
uerit: ex̄ eo. ꝺ ſimōiace. ex̄ ꝺ elec. ſi alicui⁹.
Itē ꝙ poſſit miniſtrare i ordinibus ante et
poſt beneficiū ſuſceptis. A hoc nō videt̄
dcm̄ Ray. q̄ꝛ nec in his neceſſaria ē diſpen
ſatio: cū tales nō ſint ſimoniaci: vt pꝫ ꝑ eū.
Ray. ꝛ Inno. vt in dcā. q. 26. B hoc aūt
intellige ſi etiā eps̄ ignorauerit: nā ſi ſciēter
cōtuliſſet nō ipe: ſꝫ ſuꝑior poſſet diſpēſare
ar. i. q. 5. c. i. ex̄ ꝺ cle. cōiu. diuerſis fallacijſ.
Si verō beneficiatis ſciētibus ſolus papa
pōt: ex̄ eo. de regularib⁹. Idez Tho. ꝛ Ul.
Et ſm Guil. intelligitur hoc ꝙ cū talibus
no poſſit diſpēſari niſi ꝑ papā: nec i illo be
neficio nec in alio ſi remanēt in ſeculo. Cō.
Tan. extra eo. nobis. Similiter et Hoſti.
A Idem in dicta. q. 26. B

In multis caſibus ſimonie ſm Ray.
pōt eps̄ diſpēſare poſt legitimā pn̄iam. p°
videlicet cū illo q bn̄ficiū ſeu ordinē contu
lit ſimōiace: vel q fuit meditator ſimōie dū
tn̄ ſit occultū. Itē cū eo q interpoſuit p̄ces
carnales ꝛ ꝓ nō digno nulla tn̄ interuēien
te cōditione vel pacto: ꝛ hoc pōt ſi ipe eps̄
ab hoc peccato ſit imunis. Aliogn metro
politanus. Intellige ſm Guil. qn̄ talia de
cōſuetudine cōpetūt ei. Itē pōt eps̄ diſpē
ſare in ſimonia que cōmittitur circa exeq
as defūctoꝝ. Itē in cōſecratione cimiterij
ꝛ ſacroꝝ vaſoꝝ. In benedictiōe veſtiū. In
venditione chriſmatis: aque benedicte vl
ſalis: aut panis benedicti. In benedictiōi
bus nubētiū. In oīb⁹ his eps̄ nō ē ꝓhibi
tus: iō poteſt: ar. ex̄ de ſen. exco. nuper. A
Predicta etiā notant in ſū. eo. ti. q. 26. ſm

Ray. ꝛ glo. Ul. Hoſti. ꝛ Goff. Et additur
ſm Ray. ꝙ eps̄ pōt etiā diſpēſare cū illo q
ordinē ſimoniace recepit ꝛ nō miniſtrauit
in rite an̄ ſuſceptis. Itē cū eo q recepit ſimo
niace beneficiū poſtq̄ꝫ reſignauit i executi
one ordinū: ꝛ ſm glo. eius tā ſuſceptoꝝ an̄
beneficiū q̄ꝫ poſt: nō aūt vt recipiat nouos
ordines niſi forte intraret religiōēꝫ ꝛ ſimo
nia eēt occulta: ſecus ſi manifeſta. Eſt autēꝫ
occulta ſimōia de q̄ nō cōſtat ꝑ ſn̄iaz vl̄ cō
feſſionē in iure fcāꝫ: aut ꝑ rei euidētiā q̄ nul
la poſſit tergiuerſatiōe celari ſm dcāꝫ glo.
B Inno. etiā dicit ꝙ ſimōiaci i benedicti
onib⁹ ꝛ huiuſmodi ſi occulti ſūt lꝫ ſint ſuſ
pēſi quo ad ſe ſicut alij criminoſi: tn̄ p⁹ pēi
tētiā licite celebrāt: ſꝫ beneficiū qꝺ ſimōia
ce habitū ē nullo mō retinere pōt. A In
no. gn̄aliter loqt̄ de oīb⁹ ſimōiacis i bn̄fi
cio: vt dcā. q. 26. Tn̄ hodie aliud ē: vt pate
bit i fine hui⁹. c. Itē dicit Inno. ꝙ ignorā
ter ſimōiace promot⁹ ex diſpēſatiōe epi re
manet i illis ordinib⁹. In alijs aūt ordini
b⁹ vel beneficijs nō ſimōiace habitis etiaꝫ
ſine diſpēſatiōe manebit ꝛ noua beneficia
acqret. Nouos aūt ordines nō pōt hēre ni
ſi p̄mo diſpēſet̄ cū eo in ordīe ſimōiace q̄ſi
to: cū als eſſet ꝓmotus ꝑ ſaltum. B

Quid ſi aliqſ ꝓbabiliter credit ſibi eſſe
collatū beneficiuꝫ vl̄ ordinē ꝓpter obſeq̄a
vel ꝓpter p̄ces carnales a ſe vel ab alio in
poſitas. Rn̄. ſm Ray. Si aliter erat indi
gn⁹ dꝫ reſignare: q̄ꝛ p̄ces ſuccedūt loco p̄cij
Si vero dign⁹ nō tenet̄ ſꝫ ſufficit penitere
de mala itētiōe. i. q. i. ſūt nōnulli. ex̄ de eta.
ꝛ quali. tuā. ꝛ ex̄ eo. mādato. A Idem in
ſum. eo. ti. q. 27 B

Utrū eps̄ poſſit diſpēſare cū eo q ē ſimoni
cus i dignitate. Rn̄. ſm Inno. nō: ex̄ eo.
nobis. Immo etiā cū nullo ſimoniaco ſci
enter pōt eps̄ diſpēſare ꝙ ꝓmoueri poſſit
ad dignitatē etiā ꝓ qua nō fecerit ſimoniā
. i. q. i. erga. Idē Hoſti. A Idez in ſū. eo.
ti. q. 26. ad fi. Et addit Inno. ꝙ eps̄ pōt di
ſpēſare in ſimplici beneficio cū eo qui illud
recipit ignorāter. i. neſciens ſimōiaꝫ interue
niſſe: vt in alia eccleſia obtineat beneficium
et etiam in eadem. B

Utrū eps̄ poſſit diſpēſare cuꝫ electo ſi
moniace ꝙ poſtea eligatur. Rn̄. Si electio
reprobata eſt ꝓpter ſimoniaꝫ etiā quā elec
tus ignorauit nec poſtea ratuꝫ habuit: ni
hilominus non poteſt epiſcopus illa vice

diſpēſare: ſec⁹ de ſimplici beneficio. ſ. ꝙ nō
eſt dignitas: ſi ignoranter recipiat: q̄a poſt
reſignationē ep̄s diſpēſare pōt vt ei ꝯferat:
ex̄ de elec. ſi alicuius. vt etiā h̄r ē. §. x° q̄ inci
pit: quis pōt diſpenſare. ¶ Circa materi
am iſtā hodie multa innouata ſūt: vt p₃ i
ex̄ua. q̄ dr̄ Martini q̄nti: facta i cōſilio Cō
ſtātieñ q̄ incipit: Multe. vbi dicit: Sacro
approbante cōcilio declaramus ꝙ ordia
ti ſimoniace ab executiōe ſuoꝝ ordinū ſint
ipo iure ſuſpenſi. Electiones aūt poſtulati-
ones cōfirmationes ⁊ q̄uis ꝓuiſiōes ſimo
niace eccleſiaꝝ mōaſterioꝝ ⁊ dignitatū pſo
natuū officioꝝ ⁊ beneficioꝝ quorūcūq₃ de
inceps facte nulle ſint ipſo iure: nulliūq₃ per
illas ius cuiq̄₃ acq̄ratur: nec ꝓmoti ꝯfirma
ti aut ꝓuiſi faciant fructus ſuos: ſ₃ ad illoꝝ
reſtitutionē₃ tāq̄₃ iniuſte ablatoꝝ teneātur.
Statuentes inſup ꝙ dātes ⁊ recipiētes ipo
facto ſn̄iam excōicationis incurrūt: etiā₃ ſi
pontificali aut cardinalat⁹ p̄fulgeāt digni-
tate. Itē in alia q̄ dicit eiuſdē facta Mātue
anno 2° ſui pōticat⁹: ⁊ incipit: Dānabile. ſic
h̄r: Innouamus ⁊ de nouo cōfirmamus
excōicatiōis ſuſpēſionis ac p̄uationis ⁊ in
terdicti ſn̄ias ⁊ alias cenſuras dudū a ſum
mis pōtificibus ꝯ ſimōiacos latas ac pro-
mulgatas q̄s ipo facto icurrere volumus
oēm occultū vel māifeſtū₃ ſimoniacū vbi
cūq₃ ſimoniā cōmiſerit: cuiuſcūq₃ ſtat⁹ vel
ꝯditōis g̃d⁹ vel p̄eminētie vel dignitatꝭ exi-
ſtat etiā₃ ſi cardinalatus ep̄ali ſeu alia q̄uiſ
eccliaſtica vel tēporali etiā₃ maxima p̄ful-
geat dignitate: dictaꝝq₃ ſn̄iaꝝ excōicatiōis
ſuſpēſiōis p̄uationis ⁊ interdicti aliarūq₃
cēſuraꝝ ⁊ penaꝝ abſolutionē₃ ſeu relaxatio
nē₃ nobis ⁊ ſucceſſoribus nr̄is preterq̄₃ in
mortis articulo ſpāliter reſeruam⁹: nō ob-
ſtāib⁹ q̄buſcūq₃ cōmiſſionib⁹ indultis et
facultatib⁹ abſoluēdi de caſib⁹ nob ⁊ ſuc-
ceſſoribus nr̄is ſpāliter reſeruatis cuicūq₃
⁊ cuiuſcūq₃ ſtat⁹ g̃dus ꝯditionis ⁊ dignita
tis exiſtat ſub q̄cūq₃ forma v̄boꝝ gnāliter
vel ſpecialiter factis aut faciēdis ꝯceſſis vel
i poſteꝝ cōcedēdis. Quas cōmiſſiōes ⁊ fa
cultates huiuſmodi q̄tū ad deteſtabile cri
men ſimōie ⁊ pēas inde ſeq̄ntes reuocam⁹
⁊ caſſam⁹ caſſaſq₃ habere volum⁹: niſi ſpe
cialiter de abſolutiōe ⁊ a peccato ſimonie
in cōmiſſionib⁹ ⁊ facultatib⁹ p̄dc̄is exp̄ſſā
facim⁹ mētionē₃. Statuim⁹ quoq₃ ⁊ p̄ceci
pimus vt oīs cuiuſcūq₃ ſtatus ꝯditōis p̄e-

minentie vel dignitatis exiſtat q̄ ſciuit ali-
quem poſt hanc ꝯſtitutionē cōmiſiſſe ſimo
niā: īfra duos dieſ nāles poſtq̄₃ ad ſui notici
a₃ deuentū extiterit teneat ſi p̄ñs fuerit i ro
mana curia nobis vel apoſtolice ſedis ca-
merario aut ſuo vicegerēti: ⁊ tūc in vnius
vel duoꝝ teſtiū p̄ñtia reuelare ſub eiuſdem
excōicatiōis ſuſpēſionis aliiſq₃ cenſuris et
penis q̄bus vt p̄fert ipm auctorē ſimonie
eſſe volumus innodatū: q̄s dici⁹ nō reue-
lans vt p̄dicit ſeu tegēs ſimoniā: tāq̄₃ eiuſ-
de₃ fautor ſceleris icurrat: cui⁹ abſolutiōe₃
nob ⁊ ⁊ ſucceſſorib⁹ nr̄is ſpālr reſeruam⁹:
decernētes exnūc irritū ⁊ inane ſi ſec⁹ ſup
his a quocūq₃ q̄uis auctoritate ſciēter vel
ignorāter ꝯtigerit attēptari: hec ibi. Itē i alia
Eugenii q̄rti q̄ incipit: Cu₃ deteſtabile. vbi
dr̄: Nos p̄deceſſoꝝ nr̄oꝝ Romanoꝝ pōtifi
cu₃ veſtigiis inherēdo ac etiā oēs ⁊ ſingu-
las excōicatiōis ſuſpēſiōis p̄uationis ⁊ in
terdicti ſn̄ias cēſuras atq₃ penas dudu₃ a
pōtificibus p̄dictis ⁊ ꝓ talibus reputatis
ꝯ ſimoniacos q̄uolib₃ latas ꝯ illos cuiuſcū
q₃ grad⁹ ſtat⁹ ordinis cōditiōis vel p̄emi-
nētie fuerit: ēt ſi cardinalat⁹ p̄triarchali ep̄a
li regali reginali vel alia q̄uis eccleſiaſtica
vel mūdana dignitate p̄fulgeāt: eoꝝ quēli-
bet tā manifeſtū q̄₃ occultū ipſo fcō incur-
rere volumus: confirmari ⁊ innouari au-
ctoritate ap̄lica declaramus ꝙ oēs illi q̄ ſi-
moniace ordinati fuerint: a ſuiſ ſit ordinib⁹
ſuſpenſi. Per electiōes v̄o poſtulatiōes cō
firmationes ſeu q̄ſuis alias ꝓuiſiōes quaſ
ſimonie labe fieri contigerit ⁊ q̄ virib⁹ oīno
careant i eccleſiis monaſteriis dignitatib⁹
pſonatibus officiis eccleſiaſticis q̄buſuis
bn̄ficiis aut aliquo coꝝ ius nullaten⁹ acq̄-
ratur: nec ide faciat aliq̄s fruct⁹ ſuos: ſ₃ ad
illoꝝ oium q̄ pceperit reſtitutionē ſub anime
ſue piculo ſit aſtrict⁹. Statuens preterea ꝙ
vniuerſi ⁊ ſinguli etiā p̄miſſa dignitate pre
diti q̄ quōlibet dādo vel recipiendo ſimo-
niam cōmiſerint: aut ꝙ illa fiat mediatoreſ
extiterint ſeu ꝓcurauerint: ſn̄iam excōmu-
nicationis incurrant: a qua niſi a romano
pontifice ꝓ tēpore exiſtente non poſſint ab
ſolui preterq̄₃ in mortis articulo cōſtituti.
Et vt h⁹ i labis cōtagiū frequētius rep̄ma
tur: oibus ⁊ ſingulis eccleſiaſticis ſeculari-
buſq₃ pſonis cuiuſcūq₃ dignitatis graduſ
ordi[illegible] ſeu conditionis fuerint: in virtute
ſancte obediētie diſtricte iniungim⁹ vt eos

omnes quos ſimoniã huiuſmõi cõmiſiſſe
vel ꝓcuraſſe: aut in ea mediatores eẽ ſciue-
rint pontifici predicto vl' eius camerario:
aut cui idẽ põtifex duxerit cõmittẽdũ ꝑ ſe
vel ꝑ alios reuelare q̃ꝫcitiꝰ nõ omittãt. Qđ
ſi nõ fecerit abſolui nõ valeãt donec ꝑdcã
reuelẽt. Datũ Rome apud ſãctũ Criſogo
num ꝛc̃. pontificatus noſtri anno quarto.

S Imulatio. Utrum ſimula-tio ſit peccatum.

Rñ. ſm Tho. ſcđa ſcđe. q. cxi. Si
mulatio ꝓprie mẽdaciũ ẽ in exteriorꝫ facto
rũ ſignis ↄſiſtẽs. Nõ refert aũt vtrꝫ qs mẽ-
tiat verbo vel quocũqꝫ alio facto. Vñ cum
omne mẽdaciũ ſit pcũ̃ ↄñs ẽ ꝙ oĩs ſimu-
latio pcũ̃ ſit. Tñ ſic dicit Augꝰ in li. de que
ſtionibꝰ euãgeliꝫ: nõ ſẽꝑ qcqd ſimulamus
aut fingimꝰ mẽdaciũ ẽ: ſꝫ qñ id qđ dicimꝰ
nihil ſignificat. A .ſ. vtile lꝫ ſignificet inuti
le. 22. q. 5. c. q̃cũqꝫ. B tũc ẽ mẽdacium.
Qñ vero fictio nr̃a referẽ ad aliquã ſignifi
tionẽ nõ ẽ mẽdaciũ: ſꝫ aliqua figura ꝟita
tis. Et ita dñs finxit ſe longius ire ad aliqd
figurate ſignificãdũ. Addit Al. ꝙ ſic licꝫ fal
lere aliquẽ i duplicitate ṽborꝫ ꝓpter aliquã
ſui vel ꝓximi vtilitatẽ: ita licet ꝛ ꝑ opꝰ intẽ-
tiõe vtilitatis cõſeqñtis ad talẽ ſimulatio-
nẽ: ſicut ꝛ Dauid mutauit faciẽ ſuam co-
raꝫ Achis rege Geth: ꝑmo regũ. 21. A
Sanis facit. c. vtilẽ. 22. q. 2. B

Utrũ aliqs peccet ſimulando ſãctitatẽ.
Rñ. ſm Tho. in quolibet. Duplex ẽ ſimu-
latio. Quedã fit ab aliquo vt iniquitas ſua
pallietur ꝛ ipſe bonus putetur: ꝛ hoc ẽ pec
catũ. A ꝛ tãto grauiꝰ quãto magis iſta
ſimulatio cederet i dãnũ ꝓximi tꝑale vel
ſpirituale ſꝫ Tho. ꝛ i ſũ. li. 3. ti. 34. q. 254.
B Alia q̃ fit ad dei honorẽ ꝛ ꝓximorꝫ edifi
cationẽ corã extraneis vt ipſi magis edifi-
cẽtur: ꝛ iſte nõ peccat ſꝫ meretur. A Idẽ
in ſũ. eo. ti. q. 254. B De hypocriſi que ẽ
quedam ſimulatio. ĩ. hypocriſis.

Utrũ ſit ſimulatio quãdo aliqs occul-
tat peccatũ ſuũ. Rñ. ſm Tho. vbi ſ. Sicut
aliqs verbo mẽtit qñ ſignificat qđ nõ ẽ: nõ
aũt qñ tacet qđ ẽ: quod ꝛ aliqñ licet. Ita eti
am ſimulatio ẽ quãdo aliquis ꝑ exteriora ſi
gna factorꝫ vel rerũ ſignificat aliqd qđ non
eſt: non aũt ſi aliqs ꝑtermittat ſignificare
quod eſt. Unde ꝛ aliquis poteſt peccatum
ſuum occultare abſqꝫ ſimulatione ꝛ lauda
biliter: ſcilicet ne alij inde ſcandalizentur.

S Obrietas Quare ſobrietas cibi requiritur i ordinãdo ſiue i clerico.

Rñ. ſꝫ Ray.
Quia ſicut ebrietas ſic ꝛ voracitas ꝓhibet
ab aplo: Ro. 13. Non in cõmeſſationibus
ꝛ ebrietatibꝰ. Itẽ qꝛ vẽtris ingluuies luxu
riã ꝓuocat. Vñ. 44. diſ. §. 1. Uẽter ꝛ genita
lia ſibimet vicina ſũt: vt ex vicinitate mẽbro
rũ intelligat ↄfederatio vitiorꝫ. Itẽ qꝛ iglu-
uies oẽ bonũ opꝰ diſſoluit. A vt pꝫ i dcõ
§. ꝑmo. B 4° Reg. 65. Nabuçardan pri
ceps coquorꝫ đſtruxit muros hieruſalẽ. A
hoc etiã hẽt i dcõ. §. i. B Itẽ varios mor
bos generat: ſed tẽꝑãtia ꝓcurat ſoſpitatẽ ꝛ
hilaritatẽ: đ cõſe. diſ. 5. nihil. Itẽ qꝛ pĩguis
vẽter vt ait Hieronimꝰ craſſũ ſẽſũ gnãt: cũ
ecõtra ſacerdotalis ſẽſꝰ debeat eẽ vigil ꝛ te-
nuis: de ↄſe. diſ. 5. ne tales. Et ad iſtã mate
riam poteſt facere ſupra gula.

Quare ſobrietas potꝰ reqrit i ordinã
do ſiue in clico. Rñ. ſꝫ Ray. qꝛ ex vino fre
quẽter ſeqt ebrietas: ex̃ de vita ꝛ hone. c. a crapula, ꝛ ſi xp̃s.
Ebrietas aũt ẽ fomes ꝛ nutrix oĩuꝫ viciorꝫ
diſ. 35. añ oĩa. Itẽ qꝛ vinolẽtia tollit mũdi
tiã: nã icitatiua ẽ libidinis: Hieronymus
Uẽter mero eſtuans cito diſpumat in libi-
dinem. diſ. 35. §. ꝑmo Item qꝛ ipedit oẽm
ſapientiam. Et de hoc ꝛ etiam de priꝰ nũc
dicto habetur prouerb. 20. Luxurioſa res
eſt vinum ꝛ tumultuoſa ebrietas. Quicũ-
qꝫ his delectatur non erit ſapiens. Hec au
tem duo: ſcilicet munditia et ſapientia ma
xime neceſſaria ſunt dei miniſtro: quia am
bulans in via immaculata hic mihi mini-
ſtrabit: ꝛ qꝛ acceptus eſt regi miniſter intel
ligens. Et de materia ebrietatis habes ſu-
pra ebrietas.

S Ocietas primo Utrũ liceat committere pecuniam mercatori vel artifici per modum ſocietatis ꝛ inde lucrum accipere.

Rñdeo ſm Tho. ſecunda
ſecunde. q. 78. Ille qui ſic committit pecu
niam ſuam non transfert dominium in il-
lum ſicut in mutuo: ſed remanet eiꝰ: ita ꝙ
cum periculo ipſius mercator de ea nego
ciatur vel artifex operatur: ideo licite po-
teſt petere partem lucri inde prouenien-
tis tanqꝫ de re ſua. hec Thomas. vnde
ſicut dicit Goffre. Si vis dare pecuni-
am tuam in ſocietate ſine peccato: po-
ne tu pecuniam: ꝛ alius operam perſo-

palem.q2 plerūq3 quod pecunie deeſt per
operam ſuppletur:vt.ff. ꝓ ſocio. l.5.§.i.et
ꝛ cóicetis picula lucra ꝛ dāna. Cō. Hoſti.
ꝛ notat.14.q.3.c.plerinq3. A .ſ.in glo. Et
de hoc ē tex.in.l.i.C.ꝓ ſocio. ꝛ iſti. eo.§.2.
Qd intelligi debet qñ negociatio eſt licita
ꝛ nó al:eẍ de dona.iter virū ꝛ vxo.p vias.
B vt ſi dicat ſic:Do tibi centū3 ꝛ tu pones
induſtriā3 ꝛ laborē tuū in fine anni ſcā róe
ego accipiā illa cētū ꝛ tu pciu3 pſone tue ſi
ue induſtrie qd póim⁹ eſſe ſiue valere alia
centū:poſt hec qcqd ſuperit de lucro acci'
piā ego medietatē occaſione pecunie mee:
ꝛ tu aliā medietatē occaſione pſone tue. A
Hoc nullatenus videt vez:q2 ſic niſi lucrū
eſſet vltra cētum ꝓ centenario qd nūq3 vl
rariſſime cotigit qui ponit pecuniam nihil
vnq3 lucraretur:ſed ſēp de ſorte pderet: l3
reuera adeſſet lucrū. Vñ qdā doctoꝛ dict⁹
dñs Angelus de puſio dicit q ſalua meli'
orī determinatione hoc ſibi verū nó videt:
neq3 de iure ciuili:canóico vel diuino. Nā
opa hois nihil aliō ēq3 diurnū officiū.l.i.
ff.ō op.libto. Immo opa hois dicitur eſſe
fructus hois.l.3.cū duabus ſe.ff.de op.ſer
uorū. Ille ergo qui in ſocietate opa3 tm̄ po
nit nó dr̄ aliqd cōſiſtēs in ſorte vel in capi'
tali ponere:ſ3 ſolum fructū pſone ſue q fru
ctus aut vſufructus pſone correſpōd3 fru'
ctui aut cómoditati illorū cētū q in ſocieta
te poſui. Pro qbus bñ facit qd dicit tex.
in.l.cū duobus.§.ſi in coeūda.ff. ꝓ ſocio.
dū dicit q pciū ope ē velamētū artis. Et
hanc ſniā3 ſecutus ē Bal.l3 pdcās leges ñ
alleget i.l.i.i.2.q.C.ꝓ ſocio. Et ſic intelligi
d3 qd dcm̄ eſt:videl3 ꝛ ſepe opa alicuius ꝓ
pecunia valet:in Inſti.eo.§.2 .ideſt pro cō
moditate ꝛ vſufructu dicte pecunie. Et idō
cōcludo q de dictis.300.ego q.100. poſui
ante partē.100.detraham ꝛ.200.que rema
nēt tanq3 lucrū inter nos diuidi debēt:ꝛ ita
vt ex pdictis apparet videt eē de intētione
ſancti Tho.de agno:nec me i ɔ̄riu3 mone
ret ſiquis diceret:Fingam⁹ illū q póit ope
ras induſtriales ſi locare vellet opas ſuas ꝓ
mercede certa quolib3 ānno reciperet.100.
vel.50.nec ſubiaceret piculo alicui⁹ caſus
foꝛtuiti q euenire poſſ3 i mercātijs aut i re
bus i li⁹ artis:q̄re ñ ē ɔueniēs q ſaltē h⁹ cāu
tāq3 dictā mēcedē i ſocietate poſuerit ſi illā
anteferat de ill'.30. ſic alter añfert illa.100.
q poſuit róne equitatis ſeruande. Quia nī

deo pmo q illā mercedem quā hr̄e poſſet
nó dr̄ ponere a pncipio ſicut ille q ponit il'
la.100.cū merces illa ſibi nó debeat a pnci
pio locationis ſ3 glo.in.l.edē.C locati. Ex
quo ſequitur ſcda rñſio:videl3 q illa mer'
ces ē fructus ſue induſtrie ꝛ operaz:immo
recte intuenti quo ad eū nó ē illa merces niſi
opa ſua ꝛ iduſtria:cū i ei⁹ recópēſatióe dēt
ꝛ ióliceet ex opa mercedē cōſequat:ni ex mē
cede ope nullū fructū dr̄ cóſequi neq3 cóſe
qui pót:q2 ſingulis dieb⁹ opa pſtatur cu3
ſit diurnū officiū. Et ſicut vſure vſuraz nó
debentur aliquo iure:vt.l.fi.C.de vſur.ita
fructus mercedis ope deberi non poteſt.
Nec etiam obſtat q mercedem h3 ſine pe'
riculo qñ operas locaret:l3 qñ opas i ſo'
cietate ponit de periculo timeat:q2 pl⁹ pót
lucrari q3 eēt merces quā hr̄e poſſ3 locan'
do opas ſuas. B Poſſet ēt fieri aliō pa'
ctum q ego acciperem quartam partem
lucri ꝛ tu tres alias:vel econuerſo tu quar'
tam ꝛ ego tres ſm q conuenerimus q
tua induſtria eſtimari debēt:vt pat3 i inſti.
de ſocie.§.i.ꝛ ſilr ꝓ rata diuidatur damnū.
A hoc verū ſi modo ille qui plus ferre de
bet aliqd plus ſocietati cōtulerit vel pecūie
vel ope vel induſtrie quod rñdeat illi pluri
qd de ſocietate ferre d3.l.ſi nó fuerit in pn⁹
ꝛ.l qd enī3.ff.ꝓ ſocio Arbitrio ergo boni
viri eſtimabitur an illō plus qd in ſocieta'
te ponit corrñdeat illi pluri qd de ſocietate
pcepit. Nec alia certioꝛ doctrina tradi pót
ſed arbitrio boni viri ꝛ ꝓpriam conſciam
remittendū ē: cū in hac actione ꝓ ſocio: q
bone fidei ē: arbitriū boni viri ſequēdū ſit
l.in ꝓpoſita.ff.ꝓ ſocio. Si aūt vnus plus
altero non conferret tale pactū etiā de iure
ciuili non valeret ſm Azo.quē Accur. ſeqt
in dcā.l.ſi ñ fuerit. L3 aliqui alij dixerit tm̄
hec opinio Azo.tanq3 equioꝛ ꝛ iuſtioꝛ ſe'
quenda eſt p dcām.l.ſi non fuerit in pnci'
pio.ꝛ.l.qd enim ſm pfatum dñm Ange'
lum. A Poſſet ēt fieri nó expſſa pdicta
eſtimatione perſone:ſed committendo di'
ſcretioni ipſius qui recipit pecuniam vt aſ'
ſignet partem lucri:vel damni q̄tum ſibi
videtur iuſtū:ꝛ poſtea ſi eſſet aliqs exceſſus
vel defectus cōcoꝛditer ſibi remitterēt. A
In hoc tm̄ caſu ſibi caueat ille cui⁹ arbitrio
remiſſu3 ē:vt iuſte ꝛ eque patiatur ei pl⁹ de
lucro aſſignādo q plus in ſocietate poſuit
al' nedum in foro ɔſcie tenēt:ſ3 ēt de iure ci

nili. Et ſi inique partes faceret ad arbitriū boni viri reduci poſſēt. ff. ꝓ ſoci. l. ſi ſocietatē. ſm eundē dn̄m Angelum. B

Sed ecce negociatoꝛ q pecuniā recipit ad tractandū dicit ei q dat eā: Ego volo in fine ꝓ induſtria ⁊ laboꝛe meo. 20. ſirma hēre: ⁊ nolo in eis ſētire aliqͦd damnū: nūqd licet. Rn̄. licet: ſꝫ iſte nō ē ꝯtract ſocietatis: ſꝫ locationis: quia negociatoꝛ ille locat operas ꝓ illo ꝑcio: ⁊ iſto mō nihil ſētiet etiā de lucro. Poſſet aūt ⁊ pactū facere ꝙ nō ſolū deberet hēre ꝑdicta. 20. ſine vllo dāno: ſꝫ etiā talē vel talē partē de lucro et nullā de damno: qͦd qdē reciperet non vt ſocius: ſꝫ rōne operis ſiue ſui ſalarij: vt dictū eſt de tali locatione ſ. locatio. §. 5. et ſequentibus. A hoc intellige niſi dānū contingat culpa ipſius operas ponētis vel eoꝝ quoꝝ opera vtitur. l. item q̄ritur. ⁊ l. ſi merces. §. qui colūnam. ff. locati. ⁊ tāgitur in dicto. §. 5. B

Quid ſi do pecuniā mercatori in ſocietate ⁊ conuenio ſecū ꝙ dabit mihi certā ꝑtē de lucro ⁊ nihil dico ꝺ dāno. Rn̄. Debet intelligi eadē pars de damno: vt inſti. de ſoci. §. illud A ⁊ ibi patet ꝙ idē ē econtra videlꝫ quādo tm̄ exꝑſſa ē pars dāni: qa eadē intelligitur tacite etiā de lucro. B

SOcietas ſecundo q̄tum ad aliqua alia ad māм ꝑcedentis c. ꝑtinentia.

Primo igiꝛ quero Quid ſi capitale pecunie poſite in ſocietate ſit caſu perditū an in dubio ſit damnū cōe vel tm̄ illius qui pecuniā poſuit. Rn̄det glo. in. l. ſi nō fuerit. §. i. ff. ꝓ ſocio. ꝙ in dubio nō eſt cōe: ⁊ ſic erit illius tm̄ q pecuniā poſuit: glo. tn̄ in. l. i. C. pro ſocio. dicit ꝯtrariū. ſ. ꝙ ſit dānū cōe. Pro ꝑma opiniōe ꝙ n̄ ſit cōe facit ſm dn̄m Angelū ꝙ ille q capitale ponit nō dicitur cōicare capitale ſed fructū eius: ſicut ⁊ ille q operā pōit dꝛ ſolū fructū ꝑſone ſue cōicare: vt ſupra ſocietas ꝑmo in ꝑncipio in additione magna. Itē qa ſatis habet ille de dāno q opas poſuit ſi operas ꝑdidit: abſqꝫ eo ꝙ teneaꝛ ad ꝑtē capitalis ꝑditi. Dicit tn̄ Pe. quē refert Cy. in. l. i. C. ꝓ ſoci. ꝙ aut capitale ſtati ē ꝑditū caſu foꝛtuito an̄qꝫ alter ſocius opas poneret: ⁊ dānū erit cōe: aut poſt operas ꝑſtitas ⁊ ꝑditas: ⁊ tunc dānū erit illius tm̄ q pecuniam poſuit. ſatis eni hēt ille de damno qui opas ꝑdidit. Et hāc opiniōē Cy. ibi dicit: eē egoꝛē De iuris tn̄ ciuilis rigoꝛe lꝫ ſtati ꝑeat: ſi tn̄ perit ex cā ſocietatis: dānū vꝛ eē cōe. l. ſi id qͦd. §. i. ff. ꝓ ſocio. ſm dn̄m Angelū. Et addit: Opinio tn̄ Pe. quā ſequtur Cy. mihi magis placet ꝑ ſertiū i foro ꝯſcie: cū cōuenire videat arbitrio boni viri qͦd i hoc iudicio ꝟſaꝛ. l. in ꝓpoſita. ff. ꝓ ſocio. ita tn̄ ꝙ ſi quaſi in ꝑncipio ſocietatis totū capitale eſſet ꝑditū ⁊ modice ope ꝑſtitē tūc adhuc putarē ꝙ ꝓ aliqua ꝑte ille q operas ponit ꝑticipare debeat de ꝑiculo capitalis poſtqꝫ rōne dicti capitalis ēt ꝑticipaturus erat ꝺ lucro: ar. dcē. l. ſi non fuerit. in ꝑn. ⁊ l. qd enim. ff. ꝓ ſocio. Ja. ꝟo de arc. dicit idiſtincte dānū debere eē cōe. Bal. vero ait: tu dic ꝙ q̄tenus eſt cōe lucꝝ eatenus debet eſſe commune damnum ⁊ non aliter ⁊ hoc vꝛ veri: quia equali parte damnum cū lucro dꝫ cōcurrere: vt inſti. eo. §. illud. Nec aliud dānū vꝛ poſſe ꝯtīgere i hac ſocietate cōicādū iter ꝑtes: niſi erga capitale. Nā ſi ille q pōit opas ꝑdit eaꝝ fructū: ſilr ⁊ alꝛ ꝑdit fructū pecunie q̄ ad iuicē ꝯferūꝛ vt ſ. ſocietas. i. in ꝑncipio i additiōe ſcda. Qͦd ⁊ nōt reuerēd ꝑꝛ ſcūs Beruardinus de Sēis i ſuis ꝯtractib vt mihi vꝛ ſermōe 39. Itē ſꝫ ꝑfatū dn̄ꝫ Angelū: ſi cōſuetudo aliq̄ appꝛeret circa ꝑdictā ſocietatē q̄ nō repugnaret rōni ⁊ eqtati eēt ſuāda. Vn̄ ſi cōſuetudo foꝛet ꝙ ꝑiculū capitalis i dubio ſit cōe: qꝛ illō qͦd ē i ꝯſuetudie vꝛ actū iter ꝑteſ. l. ſi ꝑus. §. placuit. al. icipit recte. ff. de aq̄ plu. arcen. tūc dicerē ꝙ ꝑiculū ſit cōe poſtqꝫ hoc pōt fieri ꝑ pactū exꝑſſum: vt tenet glo. 14. q. 3. pleriqꝫ. Itē ſꝫ eūdē. ſi tale dānū capitalis ꝓcederet dolo vel culpa alicuius ſocioꝝ illius ſoli erit ꝑiculū cuꝫ ſoci de dolo ⁊ culpa teneatur: vt. l. ſociū. ff. pro ſocio. In qua culpa cōꝑhēditur nō ſolū lata ſꝫ etiā leuis nō aūt leuiſſima. Sufficit enī ꝙ ſocius talē diligētiā adhibeat quā ſē in ꝓꝑijs adhibere ꝯſueuit: ar. dicte. l. ſocium. Nam ⁊ ſi expꝛeſſe quis in ſe ꝑiculū ſuſcepiſſet: nō tn̄ intelligiꝛ de illo qͦd venit ex culpa conſocij: vt. l. pſt. C. de nautico feno. Collige ergo ꝙ ſi apparet pactum vel conſuetudo irrationabilis hec ſeruāda ſūt Quod ſi non apparet in dubio damnum capitalis erit ꝓ ea ꝑte ꝓ qua erat ⁊ lucrū: niſi interueniret dolus vel culpa conſocij.

q᷑ tunc illi⁹ tm̄ erit.

Sʒ nūquid dānū ꝑſōe opas ponentis
dʒ inuicē cōicari. Rn̄. Vr̄ ꝙ nō: vt. ff. eo. l.
ſociū. §. ſocı⁹. vbi dr̄ ſoci⁹ cū reſiſteret cōi-
bus ſeruis venalib⁹ ad fugā erūpētibus
vulneratus ē: ipēſā quā in curādo ſe fecerit
nō cōſecutur: q᷑ id nō i ſocietate cōīs ꝑꝑ
ſocietatē ipēſū ſit: qꝺ indiſtincte pōt ītelligi
verū qn̄ hoc dānū ↄtigit culpa ꝑſōe: al̄ vide
tur ſatꝫ equū ꝙ ſicut ipe ꝑticipat ꝺ dāno ca
pitalis ita ꝛ alī ꝑticipet aliqd ꝺ dāno ꝑſōe
qꝺ euenit ꝓpter ſocietatē: cū ꝛ ſocietas etiā
ꝑticularium rerꝫ ius qꝺdā fraternitatꝫ hēat: vt. l.
verꝫ in ꝑnci. ff. eo.

Qꝺ ſi finito tpē ſocietatꝫ nō reꝑit̄ niſi ca
pitale: an dictū capitale pecūie ſit cōe vl̄ tm̄
illi⁹ q poſuit. Rn̄. Circa hoc diuerſi diuerſi
mode ſētire vidēt. nā glo. in. l. i. C. eo. videt̄
ſentire ꝙ eq̄liter diuidi debeat: niſi aliud ſit
ꝑ pactū declaratū aut ꝑ ↄſuetudinē intro-
ductū. Prefat⁹ vero dn̄s Angel⁹ ſentit ꝙ
q̄tenus operas ꝑſtans ꝑticipat de dāno ca
pitalis eaten⁹ ꝛ ipſi⁹ capital ꝑtē ſortiat̄: ſed
certe hoc iure ꝓbari nō vr̄. Vn̄ tu dic ſm̄
Jaco. de are. ꝙ nō ſolū de cōſuetudine: ſed
ēt de iure ē ꝙ capitale hoc caſu ſit ſaluum.
Quare enim ſocius me⁹ ipſi⁹ capitalis ꝑtē
dʒ hr̄e. Et ſi dicas ꝙ ponit operā. Rn̄. ꝙ ꝑ
cū ope intelligit̄ eē correſpondēs inuſurio
pecunie: non aūt ipſi ſorti. Et ſatis facit qꝺ
dcm̄ ē i additōe ſcꝺa. ſ. ſocietas. i. i ꝑn. Pro
inde ſi vnus ponit cōmoditatē oꝑe eqdeꝫ
ꝛ aliter ponit ↄmoditatē pecunie nō ꝓpeta
tē. Finge. n. ꝙ vn⁹ pōit i ſocietate mille mil
lia: alī operā tm̄: tūc h̄ nulla pōt eſſe ꝓpor-
tio: niſi ꝺ ↄmoditate oꝑe reſpectu ↄmodita
tis pecūie: nō aūt de ipſa totali ſorte. ꝛ ita ēt
ſentit Bal. qꝺ ꝛ nōt ꝑfatus reuerēd⁹ pr̄ vbi
ſ. nuꝑ coronat⁹ i cel̄ ac miraculis per orbē
coruſcans.

Vtrꝫ vn⁹ ſociorꝫ poſſit paciſci vt duas
ꝑtes lucri ꝛ vnā dāni ferat ꝛ alı⁹ ecōtra du
as dāni ꝛ vnā lucri. Rn̄. ſm̄ dcm̄ dn̄m An
gelū ꝙ nō: q᷑ vn⁹ ſociorꝫ nō pōt plus ꝺ lu
cro ꝑticipare q̄ꝫ de dāno: necdū de iure diui
no ꝛ canonico: ſʒ ēt ciuili: vt. l. mutuus. ff. e.
ſimilit̄ nō valꝫ pactū: ꝙ deducto dāno vn⁹
hēat duas ꝑtes lucri alter vero vnā: niſi ille
q plus hʒ de lucro tātūdē plus pecūie oꝑe
aut induſtrie in ſocietate poſuerit: vt. l. ſi nō
fuerit in ꝑn. ꝛ in glo. ff. eo. Et multo minus
valet pactū: vt vn⁹ tm̄ lucret̄ alī tm̄ damnū

ſentiat. eſſet. n. nequiſſimū gen⁹ ſocietatis q̄
leōina appellat̄: dcā. l. ſi n̄ fuerit. ad fi. Qꝺ
verꝫ ē niſi ille q tm̄ oꝑas pōit aliqd certū ꝓ
ſua oꝑa vellet ſine dāno: q᷑ hoc poſſet n̄ tā-
q̄ꝫ ſoci⁹ ſʒ tāq̄ꝫ locator: vt. ſ. ſocietas. i. §. i.

Sʒ an poſſit paciſci ꝙ capitale ſit ſaluū
Rn̄. de iure canonico ꝛ in foro ↄſcientie nō
pōt ſm̄ dn̄ʒ Angelū: ꝛ ita ſentit glo. i. c. ple
riqꝫ. 14. q. 3. ꝺ iure aūt ciuili ſūt opiniones.
Nā Bal. i. l. i. C. eo. q. 9. tenet ꝙ tale pactū
nō valꝫ: neqꝫ ex forma cōtract⁹ neqꝫ ex ei⁹
nā: nō dicit ꝙ ſapit vſurariā prauitatē. Po-
ſiti. aūt in ſua ſūma i ti. de vſuri. §. an aliquo
quo caſu. tenet ꝙ de iure ciuili talis ſocietas
valet magis ex vi pacti q̄ꝫ ex nā ↄctus. Sʒ
dcm̄ Bal. vr̄ veri⁹: vt ex ꝑcedētib⁹ colligi
pōt ēt i ꝓxio. §. Scꝺʒ oēs aūt hoc pactū n̄
ē equū nec i iudicio aīe ſuandū: vt nōt dn̄s
Anto. de bu. i. c. ſi. ex̄ de vſuris.

Sed qd ſi vterqꝫ ſociorꝫ pōit pecuniā ꝛ
oꝑā: ſʒ vn⁹ ponit maiorē q̄ntitatē q̄ꝫ alter.
Rn̄. ſm̄ dn̄ʒ Angelū. Siue ſit factū pactū
ꝓ quota ꝑte qs lucrꝫ ꝛ dānū ſētiat ſiue n̄: n̄
ſolū in foro ↄſcie: ſʒ ēt de iure ciuili ↄſiderā
dū ē qs eorꝫ i effectu plus i ſocietate poſue-
rit vt ille maiorē ꝑtē accipiat. ſʒ. n. ex vna
ꝑte maior fuerit ſūma poſſit tn̄ tāta eē idu-
ſtria alteri⁹ ꝙ excedēt illū q maiorē ↄtulit
ſūmā: vt ſi ſol⁹ nauiget: ꝑegrinet: ꝑicula ſu
ſtieat: dcā. l. ſi nō fuerit. i ꝑn. ꝛ. l. qd. n. ff. eo

Sʒ vtrꝫ ille q tm̄ operas ponit qn̄ ꝓfici
ſcitur cā ſocietatis debeat hr̄e expenſas de
corpore ſocietatis. Rn̄. ſm̄ dn̄m Angeluꝫ
Ja. de are. ꝛ Cy. dicūt in. l. i. C. eo. ꝙ ſic: q᷑
lucrꝫ n̄ dr̄ niſi ꝺducti expēſis. ff. eo. l. mutu⁹
qꝺ intelligit Bal. in dicta. l. i. exceptis ex-
penſis quas facturus eſſet domi: quia ille
non debent fieri de corpore ſocietatis: ar.
. l. ſed ꝛ ſi lege. §. qꝺ aūt. ff. ꝺ peti. here. Pu
tarē tn̄ in hoc ſeruandā eē ↄſuetudinē et in
foro ↄſcie: cū ſit optia legū inteꝑ. eſ. ff. ꝺ legi.
ſi de inꝑtatōe. cū ꝛ tacite videat actū qꝺ fie
ri ↄſueuit: vt. l. iʒ. C. locati.

Sed ꝓ qb⁹ ꝑtib⁹ tenent̄ ad ſolutiōem
pēſiōis funtici vel apothece cōducte ſocij
ex diſparib⁹ ꝑtib⁹. Rn̄. ſm̄ dn̄m Angelū
Locanti tenent ꝓ eq̄lib⁹ ꝑtib⁹: int̄ ſe aūt te
nēt ꝓ rata ſocietatis: ꝛ ita diuidē debēt di-
ctum debitū mercedis ſicͭ diuidūt ꝑncipa-
le: ꝛ ſm̄ dcās diſpares ꝑtes: quod ꝛ tenet
Bal. in. l. i. C. eo. vbi ēt dic̄ ꝙ ſm̄ dcās ꝑtes
diſpares diuidi quoqꝫ debēt ſupellectilia ꝛ

maſſaricie ſocietatis quod ſequendum om
ni iure vł cum conueniat arbitrio boni vi
ri: quod in hoc ꝯctu maxime adeſſe dꝫ .l. i
propoſita. ff. co.

Quid vero ſi ꝑditum eſt capitale ante fi
nitum tp̄s ſocietatis: nunqd ille qui poſuit
tenet ſiez ponē. Rn̄. ſm dn̄m Ang. ꝙ non:
ꝛ tenet glo. i dcā. l. ſi n̄ fuerit. §. i. ff. c. ꝛ i dcā
l. i. C. e. A De ſocietate vero ſeu locatione
aialium dicet. ſ. vſura. 2°. B

S Odomia. Siquis contra natām peccauerit: ſi clericus eſt deponi dꝫ: vel ſi appa
ret corrigibilis dꝫ tradi religiōi ad ꝑpetuā
pniāꝫ ꝑagendā. Si laicus excōicari: ꝛ a ce
tu fidelium vſqꝫ ad ꝯdignā ſatiſfactionem
fieri alien⁹: ex̄ de excēſ. ꝓla. clerici. A ſꝫ le
ges aūt tales vltimo ſupplicio ꝯdemnant
q꞉ ꝓpter hoc pctm̄ deus iratus mittit peſti
lentias: fames: ꝛ terremotus: in auc. vt n̄
lux. ꝯ natm̄. coll. 6. B ꝛ hoc viciū maius
eſt qꝫ ſiqſ cognoſceret carnalit̄ matrē. 32. q.
7. adulterij. ꝛ de hoc ꝛ alijs ſpēb⁹ luxurie.
ſ. luxuria. §. i.

S Ollicitudo. Utrum ſit lici tum ſollicitu
dinem de tpalib⁹ gerere. Rn̄. ſm
Tho. ſcda ſcde. q. 55. Sollicitudo tpalium
tripliciter pōt eſſe illicita ꝑmo mō ex pte e⁹
de quo ſollicitamur: vt ſi tpalia taqꝫ finem
q̄ram⁹. Un̄ aug⁹. dicit in libro de operib⁹
monachoꝝ: cū dn̄s dicit nolite ſolliti eē ꝛc.
h° dicit: vt nō iſta inueant: ꝛ ꝓpt̄ iſta faciāt
qcqd in euangelij ꝑdicatōe facē iubent. 2°
mō pōt eē tpaliū ſollicitu° illicita ꝓpter ſu
perfluū ſtudium qd̄ apponit ad tpalia pro
curanda: ꝓpter qd̄ hō a ſpūalibus qb⁹ ꝑn
cipalit̄ inſiſtere dꝫ: retrahit: ꝛ iō dr̄: Matth.
13° ꝙ ſollicitudo ſeculi ſuffocat verbum dei.
3° mō ex pte timoris ſupflui: qn̄. ſ. aliquis
timet ne faciendo qd̄ dꝫ neceſſaria ſibi defi
ciant. A plus in ſeqꝫ in dn̄o ꝯfidēdo. B
qd̄ dn̄s tripliciē excludit: primo ꝓpter ma
iora bn̄ficia hōi ꝑſtita diuinitus ꝑter ſuam
ſollicitudinē. ſ. corpus ꝛ aiam. 2° ꝓpter ſub
uentionē q̄ deus aialibus ꝛ plantis ſubue
nit abſqꝫ hūano opere. 3° ex diuina ꝓuidē
tia ꝓpter cuius ignorantiā gentes circa bo
na tpalia querenda ꝑncipalit̄ ſollicitantur
Et iō concludit ꝙ principalit̄ ſollicitudo
noſtra dꝫ eſſe de ſpūalibus bonis ſperātes
ꝙ ēt tpalia nobis ꝓuenēt ad neceſſitatē ſi

fecerimus quod debemus. Un̄ dr̄ Matth.
6°. Primū querite regnū dei ꝛ iuſticiaꝫ ei⁹
ꝛ hec omnia adijcient vob. De hac mā ali
qd hēs. ſ. cp̄s. § plt.

S Ortilegium primo: .ſ. ars diuinādi. Differt aūt a ꝓphe
tia: q꞉ ꝓphetia accipit i bono ꝛ fit grat̄: ſor
tilegiū āt i malo: ꝛ fit cōiter pro pecunia. i.
q. i. duces. als iudices. ꝛ. c. ſequenti.

Quod ſunt gnā diuinatōis. Rn̄. ſm
Tho. ſcda ſcde. q. 95. Omnis diuinatio vti
tur aliquo demonū auxilio: quod quidem
vł exꝑſſe iplorat: vł preter petitionē hominis
ſc occulte demon ingerit ad prenunciandū
quedam futura que hominib⁹ ſunt ignota
eis aūt cognita. Unde triplex eſt diuinatio
nis genus. ꝑmum ē ꝑ manifeſtā demonuꝫ
innocationem: quod pertinet ad nigromā
ticos. ſecundum ꝑ ſolam conſiderationem
diſpoſitionis vel motus alterius rei: qd̄ ꝑti
net ad augures. tertium eſt dū facimus ali
qd vt manifeſtet aliquod occultum: quod
ꝑtinet ad ſortes. Sub quolibet aūt iſtoꝝ
multa cōtinent de quibus in ſequentibus.
§. dr̄. ꝛ etiam habentur. 26. q. 4. igit̄ genus
ꝛ. q. 5. nec mirum.

Quot modis fit diuinatio ꝑ demonuꝫ
innocationē. Rn̄. ſm Tho. vbi. ſ. Demo
nes exꝑſſe innocati ſolēt futura ꝓnunciare
multipliciter. Quandoqꝫ quidem ꝑſtigio
ſis qbuſdam apparitōibus ſe aſpectui vel
auditui hominum ingerētes ad ꝓnunciādū
futura: ꝛ hec ſpēs vocatur ꝑſtigium. Quā
doqꝫ aūt ꝑ ſomnia: ꝛ hec vocat diuinatio
ſomnioꝝ. Qn̄qꝫ aūt ꝑ mortuoꝝ aliquoꝝ
apparitionē vel locutionem: ꝛ hec vocatur
nigromantia: q꞉ vt dicit Iſidorus in li. ety.
nigron grece mortuus: manchia vero diui
natio nuncupat: q꞉ quibuſdam precanta
tationibus adhibito ſanguine videntur re
ſuſcitari mortui: diuinare ꝛ ad interrogata
reſpondere. Quandoqꝫ vero futura ꝓnun
ciant per homines viuos: ſicut in arrepti
cijs patet: ꝛ hec eſt diuinatio ꝑ phitōes: vt
Iſidorus dicit: quia a phitone appollini ſi
dicti: qui dicebat auctor diuinandi. Quan
doqꝫ vero futura ꝓnunciant ꝑ aliquas figu
ras vel ſigna que in rebus inaiatis appent
que quidem ſi appareant in aliquo corpo
re terreſtri: puta vngue vel ferro vel lapide
polito: vocatur geomantia. Si autem in aqꝫ

Sors qn̄ ſit licita tho. quolibet ·12· arc. 36. ad inquirendum iudicium aſtrorum ſicut geomancia vel committendo fortune ... eſt prohibitum ad inquirendum iudicium demonis etiam eſt prohibitum ad inquirendum iudicium dei non ſemper eſt prohibitum niſi fiat ſine neceſſitate ... temptare deum. Sortilegium

ſdromãtia. Si in aere aerimãtia. Si i igne pyromãcia. Si aũt in viſcerib⁹ aialiu3 im molatoꝝ i ari dmonũ: vocat aruſpiciũ.

Quot mõis fit iſta diuinatio de qua di ctũ eſt in 2. §. que fit ꝑ cõſiderationẽ diſpo ſitionis vl' mot⁹ alteri⁹ rei. Rñ' ẜm Tho. vbi ſ. Fit multiplicit. Nã ſi conetur aliqs ꝑno ſcere futura ex ꝯſideratiõe ſit⁹ vl' mot⁹ ſide rũ: hoc ꝑtinet ad aſtrologos: q etiã genita liaci dicunt ꝓpter ꝯſiderationes natalũ di erũ. Si vͦo per motus vel voces auiũ ſiue quorũdam animaliũ: ſiue ꝑ ſternutationes hominũ vel membroꝝ ſalt⁹: hec ꝑtinẽt ge neralit ad auguriũ: ⁊ dr̄ a garritu auiu3 ſicͭ aruſpiciũ ab inſpectiõe auiũ: quorũ ꝑmũ ꝑtinet ad aures: ſecũdũ ad oculos. In aui bus eni h⁹i ꝑcipue cõſiderari ſolẽt. Si vͦo h⁹i cõſideratio fiat circa vͦba hominũ alia intẽtione dcã: que qs retorquet ad futurũ qđ vult ꝑnoſcere. vocat omẽ. Si aũt ꝯſide rant alique diſpoſitiões figuraꝝ in aliqui bus corporib⁹ viſui occurrẽtes erit alia di uinatois ſpecies. Nã ex liniamẽtis manuũ cõſideratis diuinatio chiromãtia vocat. chi ros. n. grece dr̄ man⁹ latine. Diuinatio vͦo ex quibuſdã figuris i ſpatula alicui⁹ aialis vocatur ſpatulamantia.

Quot mõis fit iſta diuinatio de q̃ dcm̃ eſt. ſ. in. 2. §. ſ. que ꝑtinet ad ſortes. Rñ. ẜm Tho. ſecũda ſcđe. q. 95. Hec diuinatio fit ex cõſideratõe eoꝝ q̃ eueniũt ex quibuſdã que ab hominib⁹ ſerioſe fiunt ad aliqd oc cultũ inquirẽdũ ⁊ hoc multiplicit. Fit eni3 quãdoq3 ꝑ ꝓtractionẽ punctoꝝ: qđ ꝑtinet ad artẽ geomãtie. Qñq3 ꝑ ꝯſiderationẽ fi guraꝝ q̃ ꝓueniũt ex plũbo liquefacto i aq̃ ꝓiecto. Quãdoq3 ꝑ quaſda3 cedulas ſcri ptas vel nõ ſcriptas i occulto poſitas dũ cõſiderat qs quã accipiat. Similit in feſtu cis ineq̃libus ꝓpoſitis qs maiorẽ vl' mino rẽ accipiat: vl' etiã ex taxilloꝝ ꝓiectiõe qs plura pũcta ꝓijciat: vel etiã dum ꝯſiderat qđ apienti librũ occurrat: que oĩa ſortium nomen habent.

Utꝝ omnis diuinatio ſiue ſupſtitio ſit illicita. R⁹ ẜm Ray. Oĩs diuinatio ꝓhibi ta eſt a deo ⁊ ſãncta eccliã: cũ. n. futura que ſoli⁹ dei ſũt aliq per hoc iuenire laborãt di uinitatis iura creaturis attribuunt. Iſa. 41. Annũciate nobis q̃ futura ſũt i futurũ: ⁊ ſci emus q dij eſtis vos. Itẽ leuit. 19. Nõ au gurabimini nec obſeruabitis ſõnia. Et ibid 20. Anima que dclinauerit ad magos ⁊ a riolos. ⁊ ſeqt: Interficiã illã de medio popli mei ⁊c. ⁊ multa ſimilia. ⁊ ſicͭ dicͭ Aug⁹. Ua nitas artiũ magicaꝝ ex traditiõe maloꝝ an geloꝝ i toto terraꝝ orbe plurimis ſecul' iua luit: ⁊ ꝑ inuẽtiones eoꝝ inuẽta ſũt aruſpi tia auguratiões: ⁊ ea q̃ dicunt oracula ⁊ ni gromãtia. 26. q. 2. q ſine ſaluatore. ⁊ ſilr̄ de ꝓhibitiõe taliũ. 26. q. 5. ꝑ totũ. ⁊. q. 7. nõ li3 ⁊ in quatuor. c. ſe. ex eo. ꝑ totũ. Et ſimilr̄ ad gen⁹ ſupſtitiõis ꝑtinẽt oẽs ligature ⁊ reme dia que medicoꝝ quoq3 diſciplina ꝯdem nat: ſiue in verb: ſiue in characterib⁹: ſiue i quibuſcũq3 reb⁹ ſuſpẽdendis: vel ligãdis vel ſoluẽdis: ſicut i aures: vl' ãnuli i digitis. Itẽ ſi iunctis ambulãtib⁹ amicis lapſis aut puer iteruenerit medi⁹. Itẽ redire ad lectũ ſi dũ ſe calceat ſternutauerit. Redire ad do mũ ſi ꝓcedens offẽderit: hec ⁊ multa h⁹i. 26. q. 2. illud. Itẽ nõ ſunt obſeruãdi dies e gyptiaci: aut calẽde Ianuarij: aut menſes vl' dies: aut lune ſoliſq3 curſ⁹ ⁊ h⁹i. 26. q. 7. nõ obſuetis. Non tñ ꝯdemnãtur ruſtici q ſuant tpa ad ſeminãdũ vl' ad incidẽdũ ar bores ⁊ h⁹i: que nãle3 habẽt rationẽ. ſimi lit ⁊ phyſici circã medicinas ⁊ munitiones faciẽdas: ⁊ h⁹i. Nã illud dicit ſupſtitioſu3 ⁊ ꝓhibitũ qđ ñ h3 auctoritatẽ a nã ſeu ſcri ptura diuia vl' eccliaſtica ſeu ſanctoꝝ pa trum. 2. q. 5. ꝯſuluiſti.

Querit hic ſpãlit vtꝝ diuinatio ꝑ iuo cationẽ demonu3 ſit illicita. Rñ. ẜm Tho. vbi. ſ. ſic: Deut⁰. 18. Nõ iueniat in te q ario los ſciſcitet: nec phitones ꝯſulat: ⁊ h⁹i. du plex ẽ cauſa. Pria q2 ꝑ iuocationẽ demo nũ fit pactum expreſſũ cũ demone: ⁊ hoc ẽ oĩno illicitũ. Un̄ ꝯ quoſda3 dr̄ Eſa. 28. Di xiſtis ꝑcuſſim⁹ fed⁹ cũ morte ⁊ cũ iferno fe cim⁹ pactũ. ⁊ adhuc graui⁹ eẽt ſi ſacrificiũ ⁊ reuerẽtia demoni iuocato exhiberet. Se cũda ꝓpt ꝑiculũ ꝯſequẽs. demõ. n. q itẽdit ꝑditionẽ hoium de h⁹i ſuiſ rñſis ẽt ſi aliqñ vera dicat itendit hõies aſueſcẽ ad hoc vt ei credat: ⁊ ſic intẽdit ꝑducẽ i aliqd qđ ſit ſa luti hũane nociuũ. Un̄ Athanaſi⁹ exponẽs illđ Luc 4⁰ icrepauit illũ dñs: obmuteſce dicͭ Quãuis vͦa fateret demõ: ꝯpeſcebat tñ xp̄s ei⁹ ẜmonẽ ne ſimi' cũ veritate iniqtatẽ ꝓmulgaret. vt nos ẽt aſſuefaciat ne curem⁹ de talib⁹ loq ẽt ſi vera videat. Nephas eni ẽ vt cũ aſſit nob ſcriptura diuina a diabolo iſtruamur. De eo aũt q Saul phitoniſſã

f

Sortilegiū

ſonſuluit que diuinauit. i. Re. 28. dic̄ Auguſ⁹ ad ſimplicianū: Nó eſt abſurdū credere aliq̄ diſpēſatione ꝑmiſſū fuiſſe: vt nó dominātē arte magica vl ꝑ potētia ſ; diſpēſatóe occulta q̄ phitoniſſā ⁊ Saulē latebat ſe oſtenderet ſpūs iuſti aſpectib⁹ regꝭ diuina eū ſententia ꝑcuſſur⁹: vel nó vere ſpūs Samuelis a rege ſua excitat⁹ ē: ſed aliqḋ fātaſma ⁊ illuſio imaginaria diaboli machinatóib⁹ facta quā ſcriptura Samuelē appellat: ſicut ſolēt imagines reꝝ ſuaꝝ noibus appellari. 26. q. 5. nec mirū. A ⁊ ibi pꝫ ꝙ Aug. videtur firmare hāc ſniaꝫ: videlicet ꝙ Samuelis apparitio poti⁹ fuerit ꝓſtigioſa ſeu fātaſtica ⁊ diabolica illuſio. B

Utꝝ diuinatio ꝑ aſtra ſit licita. Rñ. ſm Tho. vbi. ſ. duplices effect⁹ ſubtrahūt cauſalitati celeſtiū corpoꝝ. ꝓ⁰ qdē oēs effect⁹ ꝑ accidēs ꝯtingētes: ſiue in reb⁹ humāis: ſiue in reb⁹ nālib⁹: q2 vt ꝓbaꝫ 6⁰ metaph. enſ ꝑ accidēs nó hꝫ cām: ⁊ ꝓcipue nāleꝫ: vt ꝙ lapide cadēte fiat tremor⁹ vl ꝙ hoie fodiēte īueniaꝫ theſaur⁹. 2⁰ aūt ſubtrahiꝫ cauſalitati celeſtiū corpoꝝ act⁹ liberi arbitrij: pñt tñ celeſtia diſpoſitiue iclinare inq̄ꝫtū imꝓmūt ī corp⁹ humanū: ſ; tñ ex hoc nulla neceſſitas libo arbitrio iponiꝫ. Siqs ergo ꝯſideratióe aſtroꝝ vtaꝫ ad ꝓdicta duo. ſ. ad cognoſcēdū futura caſualia ſiue fortuita: aut ēt ad cognoſcēdū ꝑ certitudinē futura opa hoium: ꝓcedit hoc ex falſa ⁊ vana opinione hoium: ⁊ tūc opatio demóis ſe imiſcet: vñ erit diuinatio illicita. A Uñ ⁊ Aug. in li. de doc. xp̄ia. ⁊. 26. q. 2. illud dic̄: Neq; ab hoc genē ſupſtitóis ꝑnitioſe ſegregādi ſūt q̄ oli genitaliaci ꝓpꝫ natalū ꝯſiderationes dieꝝ: nūc aūt mathematici vocāꝫ. Nā ⁊ ipſi q̄ꝫuis verā ſtellaꝝ poſitionē cū qs naſciꝫ ꝯſequūꝫ ⁊ aliqñ ꝑueſtigāt: tñ ꝙ inde conāꝫ vl actióes nr̄as vl actionū euēt⁹ ꝓducere nimis errāt: io xp̄ianis penit⁹ ꝓhibeꝫ ī ſuis opib⁹ obſuare lune vl ſtellaꝝ curſ⁹. 26. q. 5. nó lꝫ. imo hocagē idolatria reputaꝫ: ⁊ ca dē cā q. 2. c. illos. ⁊. c. ſe. B Si ꝟo aliqs vtiꝫ ꝯſideratióe aſtroꝝ ad ꝓcognoſcēdum futura q̄ ex celeſtib⁹ corꝑib⁹ cauſanꝫ: puta ſiccitates vel pluuias ⁊ huiuſmodi nó eſſet illicituꝫ.

Utruꝫ diuinatio q̄ fit ꝑ ſōnia ſit illicita Rñ. ſꝫ Tho. vbi. ſ. ſiqs vtaꝫ ſōnijs ad ꝓcognoſcendū futura ſm ꝙ ſōnia ꝓcedūt ex reuelatióe diuina: vt ſōnia Pharaóis: vel ſm ꝙ ꝓcedūt ex nāli cā intrīſeca: vt cū abūdās humore frigido ſōniat ꝙ ſit ī aq̄ vel niue: ſiue extrinſeca: vt ex aere: vel īpreſſione celeſti q̄ꝫtuꝫ ſe pōt virt⁹ talis extēdere: non erit illicita tal diuinatio. A q2 eſt demonſtratio q̄daꝫ cauſaꝝ nāliū ſm phyſicos. B Si aūt diuinatio h⁹ⁱ cauſeꝫ ex reuelatione demonū cū quib⁹ pacta habēꝫ exꝓſſa quia ad hoc inuocanꝫ: vl tacita q2 h⁹ⁱ diuinatio extēdiꝫ ad id ad qḋ nó pōt ſe extēdere. A ſ. ſm nām vl ex īdubitata reuelatione diuina: vt ꝓtactū ē. B erit diuinatio illicita ⁊ ſuperſtitioſa.

Utrū diuinatio ꝑ auguria ſit licita. R⁰ ſm Tho. vbi. ſ. Ex motu vl garritu auiuꝫ futura agnoſci nó poſſūt ſic ex cāis: ſ; inq̄ꝫtū ſūt effect⁹ aliquaꝝ cauſaꝝ q̄ ēt ſūt cauſantes futuros euēt⁹. Cā aūt opationis oium brutoꝝ aialiū ē inſtinct⁹ qdam quo mouētur ī modū nāe: ⁊ hic inſtinct⁹ ex duplici cā pōt ꝓcedē. vno quidē mó ex cā celeſti corporali: ⁊ ſm hoc nihil ꝓhibet eoꝝ opationes eē futuroꝝ ſigna: inq̄ꝫtuꝫ ꝯformanꝫ diſpoſitióibus corpoꝝ celeſtiū ⁊ aeris ꝯtinentis ex quo ꝓueniūt aliq futuri euēt⁹. In h⁹ tñ duo ꝯſiderari oꝫ. ꝓ⁰ quidē vt h⁹ⁱ opationes nó extendanꝫ: niſi ad ꝓcognoſcenduꝫ illa futura: q̄ cauſanꝫ ꝑ motū celeſtiū corporū: put. ſ. i. §. qui ē imediate añ ꝓximū ꝓcedētē dcm̄ eſt. 2⁰ vt nó extendanꝫ niſi ad ea que aliq̄liꝫ pñt ad h⁹ⁱ animalia ꝑtinē. Cōſequūtur. n. ꝑ celeſtia corꝑa cognitionē q̄ndā nāleꝫ ad ea que eoꝝ vite ſūt neceſſaria: ſicē mutatóes q̄ fiūt ꝑ pluuias ⁊ vētos ⁊ h⁹ⁱ Alio mó inſtict⁹ h⁹ⁱ cauſanꝫ ex cā ſpūali. ſ. vel ex deo: vt pꝫ ī colūba ſup xp̄m deſcēdēte: ⁊ ī coruo q̄ pauit heliā: ⁊ in piſce q̄ obſorbuit ⁊ eiecit Jonā: vl ēt ex demonib⁹ q̄ vtūtur h⁹ⁱ opatióib⁹ brutoꝝ ad iplicādas animas vāis opib⁹ ⁊ opinionib⁹: ⁊ iſto mó ñ ē licita. A q2 nó ſūt ex cauſis nālib⁹: vel indubitata reuelatione diuina: vt pōt colligi ex dict. ſ. §. 8. B ⁊ eadē ró eſt de omnib⁹ alijs h⁹ⁱ. Qḋ aūt Joſeph ait: Geñ. 44. ꝙ nó eēt ei ſimilis ī augurīedi ſcia. Intelligēdū eſt ſm Aug⁹ ꝙ hoc loco dixit referens ad id qḋ vulg⁹ ḋ eo opinabaꝫ: ⁊ ſic ēt diſpēſator ei⁹ locut⁹ eſt. A Idem in ſum. lib ꝓ⁰ ti. xi. q. 7. B

Utrū diuinatio ꝑ oīa ſit illicita. R⁰ ſm Tho. vbi. ſ. Omen dꝫ qñ verba aliq̄ alia ītentione dicta retorquenꝫ ad futurū: vt. ſ.

ſu.§.3.dictū eſt.Pͦi aūt verba ⁊ ſi nō ſub/
dani diſpoſitiōi ſtellarꝫ:diſponūt tn̄ quādo
ꝙ ſm diuinā ꝓuidentiā:vt recitatio ſōnij
quā audiuit Gedeon:iudic.7.⁊ verba pu
elle q̄ attēdit Elyeſer ſeruꝰ Abrahe:Gen̄.
24.⁊ ſic licet. A hoc verū qn̄ de diuina re
uelatione nō dubitat̄:vt.ſ.§.8.tactū ē. B
Fit etiam hoc quādoꝙ ſm operationē de
monum:⁊ ſic eſt illicitum.

Utrū diuinatio ſortiū ſit licita.Rn̄ ſm
Tho.vbi.ſ.Sortes ꝓprie dicūt cū aliquid
fit vt p eiꝰ euentū aliqđ occultū inoteſcat:⁊
quidē ſi querat̄ p ſortes qđ cui ſit exhiben
dū:vocat̄ diuiſoria ſors.Si aūt querat̄ qđ
agere oporteat vocat̄ ꝯſultoria.Si vero q̄
rat̄ qđ ſit futurū:vocat̄ diuinatoria. Itaꝙ
ſi euentꝰ ſortiū expectet̄ ex fortuna qđ locū
hꝫ ſolū in diuiſoria:nō vr̄ hēre peccatū:ni
ſi forte vicū neceſſitat̄:ſic aliq nō valentes
ꝯcordit̄ aliqđ diuidē:velint vti ſortibꝰ ex/
ponētes fortune qs quā partē accipiat. Si
vero euētus ſortiū expectet̄ ex ſpūali cā:qn̄
ꝙ quidē expectat̄ ex d̄monibꝰ ſic legit̄ Eze
ch.21.ꝙ rex babylonie ſtetit i biuio i capite
duarꝫ viarꝫ diuinationē q̄rēs ⁊ ꝯmiſcēs ſa/
gittas iterrogauit idola:⁊ extra cōſuluit:⁊
hoc ē illicitū.Quādoꝙ vero expectat̄ a deo
ſic illđ ꝓuer.16.Sortes mittunt̄ in ſinū:ſꝫ
a dn̄o temꝑant̄.⁊ tal' ſors ſm ſe nō eſt mala
vt Augꝰ dic̄.Pōt tn̄ in hoc q̄druplex pec
catū icidere.p̄mo ſi abſꝙ neceſſitate ad ſor
tes recurrit̄.hoc.n.ad dei tētationē vr̄ ꝑti/
nere.2ͦ ſiqs ēt i neceſſitate abſꝙ reuerētia
ſortibꝰ vtat̄:imo cū magna delibatione ⁊
p̄miſſa orōne dꝫ fieri exēplo aplorꝫ i electō
ne Mathie:act.p̄ͦ.3ͦ ſi diuina oracula ad
terrena negocia ꝯuertant̄:vt dicit Augꝰ ad
Januariū.4ͦ ſi in electionibꝰ eccliaſticis q̄
ex ſpūs ſācti iſpiratiōe fieri debēt:aliq ſor/
tibꝰ vtant̄:ſecus aūt ē in tēporalibꝰ dignita
tibꝰ q̄ ad terrena diſponēda ordināt̄:i quo
rū electiōe plerūꝙ hōies vtunt̄ ſortibꝰ ſic
⁊ in tēporaliū rerꝫ diuiſione.Si ergo neceſ
ſitas immineat:licitū ē cū d̄bita reuerētia ſor
tibus diuinū iudiciū iplorare:ſic tpe pſecu
tionis qs fugiat ne forte oīnꝫ deſerat̄ ecclia
forte queri pōt:vt dicit Augꝰ in epl'a ad ho
noratū.⁊ cui dāda ſit elyna:cū duo eque in
digētes occurrūt ceteris paribꝰ ⁊ vtriꝙ da
ri nō pōt:ſorte iuſte querit̄:vt dic̄ Augꝰ p̄ͦ
de doc.xp̄ia.imo ēt dicit ꝙ ꝓ litibꝰ dirimē

dis lꝫ vti ſortibꝰ.26.q.2.ſors.Idē Hoſti/
⁊ intellige in his que tp̄alia ſūt : ⁊ de ſorte
ſimplici ſine alia ſupſtitiōe. A In p̄dicꝫ
Con.ēt Gof.vt in ſum.li.1.ti.xi.q.8. B

Quid de diuinātibꝰ vel etiā inueſtigāti/
bus occulta:vt furta ⁊ hͦi p inſpectionē a
ſtrolabij:aut inſcriptiones vel īſpectionē i
libris.Rn̄.ſm Guil.Nullo mō licꝫ:ſꝫ ſup
ſtitioſū ē:ex̄ eo.ex tuarꝫ. A Hic tex.bn̄ fa
cit.Et con.Gof.⁊ Hoſti.lꝫ Ray.aliud vi
deat̄ ſenſiſſe:vt i ſum.e.ti.q.17. B ⁊ redu
cit̄ ad diuinationē p aſtra:de qua dcm̄ ē in
§.8.aut etiā ad ſortes:de quibꝰ i p̄cedēti
§.hētur. A Hͦi.n.inqſitiōes furtorꝫ ⁊ ſi/
miliū nullatenꝰ licite reduci poſſūt ad inq/
ſitionē p aſtra ſeu p ſortes:vt ſat̄ ex p̄ceden
tibꝰ poteſt patere. B

Quō frequent̄ eueniāt ea que diuini p̄
dicūt.Rn̄.ſm Ray.qui ſic dic̄ Augꝰ hanc
q̄ſtionē ſoluit dicēs hoc fieri ꝑmiſſu dei:vt
illi q hoc audiūt ⁊ vident ꝓbent̄ i quali fi/
de ſint.Un̄ Deutͦ13.Si ſurrexerit i medio
tui ꝓpheta aut q ſomniūꝫ dicat ſe vidiſſe ⁊
p̄dixerit ſignū atꝙ portentū ⁊ venerit qđ lo
cutꝰ ē:⁊ dixerit tibi:eamꝰ ⁊ ſeq̄mur deos ali
nos quos ignoras ⁊ ſuiamꝰ eis:nō audias
v̄ba ꝓphete aut ſomniatoris:q2 temptat vos
deus veſter:vt fiat palā vtrū diligat̄ eū an
nō.26.q.5.nec mirū.Tho.etiam vbi ſupra
dicit ꝙ hoc ꝙ a principio homines i iſtis
obſeruationibus aliquid experti ſunt caſu
accidit:ſed poſtmodum cum homines in
cipiūt hͦi obſeruationibus aīm implicare
multa ſm huiuſmodi obſeruationes eue/
niunt per deceptiones demonum:vt his
obſeruantijs homines implicati curiſiores
fiant ⁊ magis ſe inſerant multiplicibus laq̄
is pernitioſi erroris:vt Augꝰ dicit in 2ͦ de
doc.xp̄ia. A Iō in ſum.e.ti.q.22. B

Utrum liceat requirere a moriente vt re/
uelet ſtatum ſuū poſt mortē.Rn̄.ſm Tho.
i quolibet.Nulla inordinatio vr̄ ſiqs req/
rat a moriente cognoſcere ſtatum eius poſt
mortem ſubijciēdo tn̄ hoc diuino iudicio
Unde nulla ratio videtur quare hoc debe
at dici peccatū : niſi forte ex dubitatione fi
dei de futuro ſtatu quaſi tētando inquirat
A Idem in ſum.eo.ti.q.23. B De pe/
na diuinatorum.ſ.ſortilegium.2.§.penul.
De inuentione maleficij per iudicium fer
ri cādētis:aut aq̄ bulliētis.ſ.duelliū§.pl'.i fi.

enchir. i. precept.
Superſtitio quid qđ eſt ſuperſtitio vide poliantheã et s. tho. 2. 2. q. 92. et 93.

S Ortilegiũ ſecundo

q̃ntum ad ſupſtitioſas obſeruãtias
Et p̃mo querit: vtrũ liceat vti arte notoria
Rñ. ſ3 Tho. ſcđa ſcđe. q. 96. Ars notoria
oĩno eſt illicita: ⁊ a xp̄iano fugiẽda. Nec ẽ
ars p quã qdam nituntᷣ ſciam acqrere: ſed
oĩno ineffícax eſt: ⁊ ſunt ibi quedã pacta im-
plicita cum demone. A Idem in ſum. li.
p̄° ti. xi. q. 10. B

Utrũ obſeruatiões que ſiũt ad ſanitatẽ
⁊ hm̃i ſint licite. Rñ. ſ3 Tho. vbi. ſ. In his
q̃ ſiũt ad aliquos effect⁹ corpales iducẽdoſ
cõſiderandũ eſt vtrũ nãlitᷣ videant poſſe tales
effectus cauſare: ⁊ ſic non erit illicitum. Si
aũt naturalitᷣ nõ videant tales effect⁹ poſſe
cauſare: cõſequẽs eſt q̄ ptineant ad p̄dicta
pacta cũ demonib⁹: vt p3 per Aug⁹. 21. de
ciui. dei. Hoc aũt apparet ſpãlitᷣ cũ adhibẽ
tur aliq charactereſ: vl̄ noĩa ignota: vl̄ alie
quecũq3 varie obſuatiões q̃s manifeſtũ ẽ
naturalẽ efficaciã nõ hẽre: ⁊ talia ſemp ſũt
ſupſtitioſa ⁊ illicita. Si tñ vt dič Ray. ali-
qs colligat herbã medicinalẽ cũ ſymbolo
vl̄ orõne dñica: vl̄ ſcribit hec i charta vt po
nat ſup infirmũ: vt ſic in hiſ tñ de⁹ honoretᷣ
nõ reprobatur dũmõ nulla alia ſupſtitio-
ſa obſeruãtia immiſceat. 26. q. 5. nõ l3. ⁊. q. 7.
nõ obſerueſ. Idẽ i ſũ. co. ti. q. xi. B

Utrũ ſuſpẽdere diuina v̄ba circa collũ
ſit pctm̃. Rñ. ſ3 Tho. ſcđa ſcđe. q. 96. In
omnib⁹ adiuratiõib⁹ vel ſcripturiſ hm̃i duo
cauenda ſũt. p̄mo quidẽ qd ſit qđ pfertur
vel ſcribitᷣ: q2 ſi ſit aliqd ad inuocationē3 de-
monũ pertinẽs ſe manifeſte ſupſtitioſũ ⁊ il
licitũ. Similitᷣ ſi ptineat ignota nomina. ſ.
ne ſub illis aliqđ illicitũ lateat: ſič Chryſo⁹
dicit q̄ multi cõfingũt aliq̃ noĩa hebraica
angelorũ: ⁊ ſcribũt ⁊ alligãt que nõ intelligẽ
tibus metuẽda videtᷣ. Similitᷣ ne aliqd fal
ſitatiſ ptineat: q2 ſic ei⁹ effect⁹ nõ poſſ3 expec
tari a deo: q nõ eſt teſtis falſitatiſ. 2° aũt cauẽ
dũ ẽ ne cum verbis ſacriſ ptineatᷣ ibi aliqua
vana: puta aliq characteres inſcripti p̄ter
ſignũ crucis. Silr nec ſpes hẽatur i modo
ſcribẽdi: aut ligãdi: aut in quacũq3 vanita
te q̃ ad diuinã reuerẽtiã nõ ptineat: q2 hoc
iudicaretᷣ ſuperſtitioſũ. Uñ. 26. q. 5. nõ lice
at. dr̄: Nõ liceat nec in colligendo herbas
medicinales facere aliq̃s obſeruãtias: aut
incantationes. Et ſm Guil. nõ reprobantᷣ
breuia in quib⁹ ſcribuntᷣ verba euangelica
tm̃. ſed ſi credatᷣ q̄ min⁹ habeãt efficacie ſi
ſcribantᷣ alio tpe q̃3 dũ in eccl̄ia euangeliu3
legitᷣ ſupſtitioſũ ẽ. Similitᷣ ſi ſcribant cha-
racteres ⁊ nomia inuſitata q̃ŭ noĩa dei ineſ
fabilia: ⁊ in qbus dr̄: qcũq3 portauerit ſup
ſe iſtud breue ⁊c̃. A ſ nõ piclitabitᷣ ſic vel
ſic: aut illud vel illđ bonũ ſibi cõtinget ſ3 eũ
dẽ Guil. ⁊ in ſum. co. ti. q. 13 vbi hec notãt
B reprobãda ſunt: ⁊ peccãt q ſcribũt: aut
portãt: aut donãt: aut vẽdunt: aut portãda
docẽt niſi adeo fuerint ſimplices q̄ ignorã
tia debeat eos excuſare: que ẽt nõ excuſat:
ſi ſup hoc fuerint moniti vel inſtructi. A
Tales enim q̃ui pereunt pditione. Unde
Aug⁹. 26. q. 7. nõ obſerueſ. loquẽdo de hm̃i
ſupſtitionib⁹ ⁊ diuinatiõib⁹ ait: Qui autẽ
talib⁹ credunt: aut ad eorũ domum eunt
aut ſuis domib⁹ introducãt ⁊ interrogãt: ſci
ant ſe fidẽ xp̄ianã ⁊ baptiſmum p̄uaricaſſe
⁊ paganũ ⁊ apoſtatã. i. retro abeuntẽ ⁊ dei
inimicũ irã dei grauitᷣ in eternũ icurriſſe: ni
ſi eccl̄iaſtica pñia emẽdat⁹ deo recõciliet ur
Dicit. n. apl̄s. 1. Coriñ. x. ⁊ Col. 3. Siue mã-
ducatiſ: ſiue bibitiſ: ſiue aliqd aliud facitis: in
nomine dñi nr̄i ieſu xp̄i facite: in quo viui-
mus mouemur ⁊ ſumus. B

Quid de imaginib⁹ q̃s faciũt aſtrono
mi. Rñ. ſm Tho. vbi. ſ. Illicitũ ẽ ⁊ ex ope
re demonũ habẽt effectũ cui⁹ ſignũ ẽ: q2 ne
ceſſe ẽ eis iſcribi quoſdã characteres q nã
liter ad nihil opantᷣ. Uñ ſuit ibi tacita pa-
cta cũ demonib⁹: ⁊ ſunt ibi exp̄ſſe inuocatõ
nes demonum. A Idem i ſum. co. titu.
q. 12. B

Quid de icantatiõib⁹ ſerpẽtũ ⁊ anima
liũ. Rñ. ſm Tho. vbi. ſ. Si reſpect⁹ hẽatur
ſolũ ad verba ſacra: ⁊ ad v̄tutẽ diuinã: nõ
erit illicitũ. Sed plerũq3 tales icantatiões
hẽnt illicitas obſuãtias: ⁊ p demões ſorti
untᷣ effectũ: ⁊ p̄cipue i ſpentib⁹: q2 ſpẽs fuit
p̄mũ inſtrumẽtũ demõis ad hõie3 decipiẽ
dũ. Uñ ſup illud p̄ſ. Sič aſpidis ſurde ⁊c̃.
dič glo. Notãdũ q̄ nõ laudatᷣ a ſcriptura
q̃cũq3 datᷣ in ſcriptura ſilitudo: vt p3 đ ini
quo iudice q rogantẽ viduã exaudiuit. A
Idem in ſum. e. ti. q. 15. B

Quid de icantantib⁹ iſirmos vl̄ pue-
ros. Rñ. ſ3 Guil. Si nihil ſupſtitioſũ di-
cãt vl̄ faciãt: nec mãdãt dici vl̄ fieri: ſed tm̃
vtãtᷣ licitiſ p̄cib⁹ ⁊ etiã adiuratiõib⁹: ſič p paſ
ſionẽ ⁊ crucẽ ⁊ ſilia: nõ peccãt: niſi talia fece
rit p⁹ p̄hibitiõe3 ab eccl̄ia ſibi factã. A tẽ

nominas.

eni mortalit peccarēt: vt colligit ex dictꝭ eiuſ dē Guil. ⁊ in ſum. co. ti. q. 14. B Sūt. n. ꝓhibēda ꝓpt multa ſupſtitioſa: q̄ ibi ſolēt imiſceri: niſi fierēt p aliquē diſcretū virū ⁊ deuotū q funderet orōnē nō ſup pomuꝫ vel cingulū: ſꝫ ſup infirmū manus iponēs A Dūmō iſte deuot⁹: ſiue vir: ſiue mulier ſit excellēns vite ⁊ ꝓbate diſcretōis. H⁹i. n. nō eſt ꝓhibend⁹ a talibus: niſi forte timeat ꝙ ad exēplū illoꝝ inducerēt ⁊ ſuperſtitioſi carminatōis ſibi vſurpāt abuſū ſm eūn. Guil. ⁊ in dicta. q. 14. vbi hec notant. B Satꝭ vꝫ concordare Tho. ſcda ſcde. q. 96. De his aūt q reliquas ſcōꝝ portāt ad collū ⁊ h⁹i dic vt. ſ. reliquie. §. fi.

Quid de ſacerdotib⁹ q cū doloꝛ altar exuūt veſtibus ſacrꝭ: aut imagines lugubri veſte operiūt: aut cōſueta luminaria ſbtra hūt. Rñ. talia fieri penit⁹ ꝓhibent. 26 q. 5. quicūqꝫ. Et niſi faciēs purgauerit ſe penitētia debꝫ deponi. A Hoc verū ſm Ray. ⁊ in ſum. co. ti. q. 18. qñ aliqd ꝑdictoꝝ fieret ꝓpter odiū ꝑuatū. Si autē ꝓpter cām cōem: bñ licet qd̄ ⁊ tenet cōſuetudo eccle que imminentib⁹ tribulatiōib⁹ ſolet cantare: Deus venerūt gētes ⁊c̄. ⁊ in ſignū triſticie die veneris ſācta altaris ſpoliant: ⁊ hoc eſt qd̄ ſeqt. B niſi forte faceret q: metuit ꝯtaminationē ſacroꝝ vel ſubuerſionē fidei vl̄ obſidionē ⁊ h⁹i. Nam i tali facto plus humilitas q̄ꝫ doloſitas declarat: vt in dicto. c. quicūqꝫ. Ceterū q: aliq in aggrauationeꝫ ceſſatiōis a diuinis imagines ꝓſternūt vrticas ⁊ ſpinis ſupponūt: penit⁹ reprobant: ex̄ de offi. ordi. ſi canonici. li. 6. Et hoc hꝫ ī. ceſſatio a diuinis. §. 3.

Quid de ſacerdotib⁹ q ꝓ viuis quos odiunt ſcienṫ cātant miſſaꝫ defunctoꝝ: vel ī medio eccle ponūt feretrū ⁊ faciūt officiū mortuoꝝ: vt illi cit⁹ moriant. Rñ ſi fuerint tales detecti deponi debent: ⁊ ad agendā penitētiā tā ſacerdos q̄ꝫ q incitauit debent ergaſtulo ꝑpetui exilij relegari. 26. q. 5. q̄cūqꝫ. A Idē in ſum. co. t. q. 20. ſꝫ Ray. q ⁊ addit ꝙ idē ⁊ſi alia ſimilia fiāt: lꝫ hoc ī c. allegato nō dicat. Et ſic etiā in delictꝭ ꝓcedit ad ſilia: qñ eſt eadē rō. Nam itellect⁹ legis capit ex ipſi⁹ rōne: vt in. c. intelligētia ex̄ de v̄bo. ſig. ⁊ l. qd̄ decū. ff. de pactꝭ. B

Quid de qbuſdā mulierib⁹ q̄ dicūt: vl̄ credūt ſe nocte cū Diana dea paganoꝝ vl̄ euꝫ Herodiade ⁊ innumera multitudie mulieꝝ eqtare ſup quaſdā beſtias ⁊ innumera ſpacia trāſire: ⁊ h⁹i. Et ꝙ ab eis aliq̄ creature poſſint in melius mutari aut trāſformari. Rñ. ſm Ray. A maligno ſpū mētibus fideliū talia fātaſmata irrogant. Naꝫ diabolus tranſformās ſe in diuerſaꝝ ſpēs ꝑſonaꝝ: mētē quā captiuā tenet mltiplicit deludit. Nec debet aliqs in tātā venire ſtulticiā vt credat ꝙ hec que in ſomis ⁊ ſpū tm̄ fiunt i corpe fiāt: al' infidelis ē ⁊ pagano deterior. Hec ⁊ multa de hac materia. 26. q. 5. epi. A ⁊ ibi hec oia clari⁹ habent. B

Que pena ſortilegoꝝ. Rñ. Diuinatores ⁊ malefici ſm leges capite plecti debēt ⁊ ſi accedāt domū alteri⁹ debent cremari. Itē bona eoꝝ debēt omnia publicari. C. de male. l. null⁹. ⁊ l. nemo. ⁊ l. culpa. A In dicta. l. null⁹. dꝛ: Nullus aruſpex: nullus ſacerdos: nullus illoꝝ qui huic ritui aſſolet miniſtrare limē alteri⁹ accedat: nec ob alterā cām ſed h⁹i hominis amicitia q̄ꝫuis vetus repellat: cōcremādo illo aruſpice quī ad domū alienaꝫ acceſſerit: ⁊ illo i inſulam deportādo poſt adēptionē bonoꝝ qui euꝫ vocauerit ſuaſionib⁹ vl̄ ꝑmijs: accuſatoreꝫ huius criminis nō delatorē eſſe: ſed ⁊ dignū magis ꝑmio arbitramur. Et in. l. nemo. dꝛ Nemo aruſpicem ꝯſulat aut mathematicū. Nemo ariolū: augurū: ⁊ vatū praua cōfeſſio ꝯticeſcat. Caldei ⁊ magi ac ceti quos maleficos ob facinoꝝ magnitudinē vulg⁹ appellat: nec ad hāc partē aliqd moliant: ſileat omnis ꝑpetuo diuinandi curioſitas. Etenīꝫ ſupplicū capit fert gladio vltore ꝓſtrat⁹ qcūqꝫ noſtris iuſſis obſequiuꝫ denegauerit. In. l. aūt culpa. dꝛ: Culpa ſimilis eſt tā ꝓhibita diſcē q̄ꝫ docere. B Sꝫ ſm canones ſiqdeꝫ pctm̄ occultū ſit iponit penitētia. 40. dieꝝ: ex̄ eo. c. i. Si vero notoriū eucharistia denegatur: de ꝯſe. diſ. 2. ꝓ dilectione. Itē ſi ſit cleric⁹ deponēdus ē: ⁊ ī monaſterio detrudend⁹. Si laicus excōicandus. A hoc veꝝ ſi pniam agē renuit: ſm Hoſti. ⁊ in ſum. co. ti. q. 23. B 26. q. 5. nō oportet. ⁊ c. ſiqs eps. ⁊ c. aliquanti. ⁊. q. 7. admoneāt. A Ibi dꝛ: Admoneāt fideles ſacerdotes ꝑplos ſuos: vt nouerint magicas artes icantatiōeſqꝫ qbuſlibꝫ ifirmitatib⁹ hoīuꝫ nihil poſſe remediū ꝯferre: nō animalib⁹ languentib⁹ claudicātibuſue: vl̄ etiā moribūdis qcq̄ꝫ mederi: ſꝫ hec eē laqueos ⁊ iſidias antiq hoſtꝭ qb⁹ ille ꝑfidus genus

humanū decipere nitit̄. Et ſiqs hec exercu
erit ſi cłic⁹ eſt degradet̄: ſi laic⁹ anathemati
zet̄. B Sed ⁊ creſcē ↄtumacia creſcē dʒ
⁊ pena: vt carceret̄: ⁊ h⁹i. Itē ſi ſu⁹ſit dʒ vͦ
berib⁹ caſtigari. 26. q. 5. ↄ̄ idoloꝝ. Ep̄s ēt
oēs tales turpiter dehoneſtatos de ꝑochia
ſua dʒ eijcere: vt. 26. q. 5. ep̄i. Tales ēt infa
mes ſūt. Similr̄ ⁊ q ad eos ↄcurrūt. Unde
nec ad accuſationē debēt admitti. 2. q. 8. q ſ
qs. A Idē in dicta. q. 23. ſm Hoſti. Itēʒ
crimē ſortilegij ē caſus ep̄alis: a quo mi
nores ſacerdotes ſine eoꝝ licētia abſoluere
nō poſſūt. 26. q. 6. c. 1. Et eadē rōne idē vr̄
de alijs ſupſtitionib⁹: dū malicioſe vel p⁹
admonitionē aliqs in illis delīqrit. Et facit
qđ tactū ē. ſ̄. ↄfeſſor. 1. in ꝓn. vͦ. 5. ſortilegi.
B nec ad teſtimoniū: ex̄ de teſti. teſtimoni
um. De infamib⁹ hēs. ſ̄. infamis.

Sed nunqd efficit̄ irregular̄ q talia fa
cit: ⁊ maxime enormia: vt q ſacrificat deo
nūmoꝝ. i. diabolo vt diuesſiat: vl̄ q ď eccl̄ie
ſacramentꝭ: vt de chriſmate: ⁊ oleo ſancto:
aut aqua baptiſmi: aut de corpe xp̄i ſortile
gium fac̄. Rū. ſm Guil. Si talia notoria
ſint: generāt irregularitatē: ⁊ indigēt diſpen
ſatiōe. Si vͦo occulta nō: ꝗuis ſm quoſdā
idē ſit ſi ſint occulta. A Uñ ⁊ in tali dubio
ↄſulēdū ē talib⁹ ꝙ petāt diſpēſationē: non
tñ ē ꝓciſe dicendū eis: ꝙ al̄ nō ſit eis ſalus
⁊ abſoluēdi ſūt a pctō ſi penitēāt ſm eundē
Guil. vt in ſum. e. ti. q. 25. B

S Pectacula.
De ſpectacul̄ cātu ⁊ cithar̄ ⁊ h⁹i. ſ̄. lud⁹ ⁊ iocus. §. 3. ⁊ ſequen
tibus. ⁊ ſupra chorea.

S Ponſalia
quid ſint. Rū. Sūt futurarū
nuptiaꝝ ꝓmiſſio. ff. e. l. 1. ⁊ 30. q. 5.
nfātes. Et dicunt ſpōſalia a ſpōdēdo. i. ꝓ
mittēdo. A Idē in ſum. li. 4. ti. 1. q. 1. ſm
Ray. Goſ. Tho. Pe. ⁊ Al. B

Quō ↄtrahunt̄ ſpōſalia. Rū. quatuor
modis. Aliquādo qdeʒ nuda ꝓmiſſione:
vt cū dicit vir: accipiā te in meā vxorē: ⁊ il
la reſpōdet: accipiā te in meū virū: vel alia
eqpollētia: vt ducā te i vxorē: ⁊ h⁹i. Et iſta
ſūt ꝓprie ſponſalia: que p verba de futuro
fiūt. Si vͦo fiāt p verba de p̄ñti: vt ſi dicat̄:
accipio te: vel aliqd h⁹i: erit verū mr̄imoni
um: vt. ſ̄. mr̄imonium. 3. §. 1. ⁊ quatuor ſe.
Itē 2° ↄ̄hunt̄ ſpōſalia dat̄ arris ſpōſalicijs
ſicut hr̄. ſ̄. arra. A . ſ. qñ cū arris con
currit ēt ꝓmiſſio ſine qua nō fiunt ſpōſalia
ff. eo. l. 1. B Itē 3° per ānuli ſubarratōnē
eodē mō ſicut de qbuſcūqʒ arris ſpōſali
cijs dr̄: ſed ſine ſubarratōe ānuli ſi alit̄ ad
iungat̄ ↄſenſ⁹ expreſſ⁹ de p̄ñti factū eſt mr̄i
moniū. A Et hec eſt differētia int̄ hūc ca
ſū ⁊ precedētē. ſ. ꝙ ibi de futuro: h̄ de p̄ñti
ſpōſalia ↄ̄hūt ſʒ locoꝝ ↄſuetudinē. Poſ
ſēt tñ ⁊ p ānulū ↄ̄hi ď fut̄o ſi vͦba ↄſēſ⁹ exp̄ſ
ſiua hoc ſonarēt. Jō h̄ dicit̄ idē ēē de ānuli
ſubarratōe qđ de alijs arris. B Itēʒ 4°
ↄ̄hunt̄ ſpōſalia nō ſolū ꝓmiſſiōe: vt i ꝓmo
mō diciū ē: ſed ēt ſi apponit̄ iuramentū: ex̄
eo. de illis. ⁊. c. ꝓterea. A Idē in ſum. e.
titu. q. 2. B

Quid ſiqs accepta manu mulier̄ di
cat: Do tibi fidē de te in vxorē accipiendo
⁊ illa nihil rūdet: nūqd ſic ↄ̄cta ſūt ſpōſalia
Rū. ſm Guil. Reuera non poſſūt ↄ̄hi ex
alt̄a pte tm̄: nec claudicare poſſunt. Ille tñ
qui talr̄ dedit fidē tenet̄ eam ducere: ſi illa
voluerit. Si aūt noluerit nō eſt ↄpellenda:
niſi aliquo mō oſtēderit mulier acceptare
qđ agebat̄: puta ſi āte fidē datā tractabat̄ i
ter eos de ſpōſalib⁹ vl̄ mr̄imonio: ⁊ ip̄a re
qſita ſpōte manū dedit ad fidē recipiendā
⁊ h⁹i: tūc n. eſſēt ↄ̄cta ſpōſalia A Idē in
ſum. eo. ti. q. 3. B

In qua etate poſſūt ↄtrahi. Rū. Poſt
ſeptēniū: q2 tūc placē incipiūt: ⁊ extunc va
lēt: ex̄ eo. lr̄as. ⁊ ex̄ de ſpon. ipube. ſi infātes
li. 6. Si vero ābo vl̄ alt̄ ſint minores ſeptē
nio ⁊ ↄ̄hant ſpōſalia ip̄i vl̄ pentes ꝓ eis ni
hil agit̄: niſi ꝓmo ratificēt: vt. ſ̄. ipedimētū
13. §. antepl̄t. A Idē i ſum. eo. ti. q. 4. ſm
Ray. B Qđ ſi nō plene ↄpleuerit ſeptēʒ
ānos: dicendū ſm Tho. in. 4. di. 27. Si mr̄
tñ appropinqnt ad t̄ps ſeptēnij tenēt ſpon
ſalia. Hec aūt appropinqtio determinād̄a
ē ſm ↄditionē ↄ̄hentiū: cū in quibuſdā ci
ti⁹ i qbuſdā vero tardi⁹ ꝓueniat intētio ſi
ue ↄplacētia nuptiaꝝ. Con. Ho. A ⁊ etiā
Inno. vt in ſū. eo. ti. q. 5. B tñ expreſſe ñ
habetur ꝙ tempus ſeptēnij preueniri poſ
ſit A Pe. vero innuit ꝙ tēpus ſeptēnij
in ſpōſalibus preueniri nō poſſit: lʒ in ma
trimonio temp⁹. 12. vel. 14. ānoꝝ quādoqʒ
preueniatur: vt in dicta. q. 5. Et huic iura
magis ↄcordare videntur. B Et nota h̄
ꝙ ſi alter fuit maior ſeptēnio: alter minor
lʒ ſponſalia nō tenuerint etiā ex parte ma
ioris: quia claudicare nō debent: tñ q2 iſte

maior ex parte ſua fidem dedit: tenet expec tare minorē: ſi forte velit i eodē ꝓpoſito per durare: ⁊ ſi nō expectat tenet agere pnīam de fide mētita. A Hoc hēt in ar. ex̄ ð deſpō. ipu. c. ð illis ꝑ°. vbi dr̄ ð ill' q īfra ānos aptos m̄rīmonijs ſpōſalia ɔ̄hūt: ſiue vtꝙ ſiue alter reclamet anteꝙ̄ ad annos aptos m̄rīmonijs ꝑuenerit ⁊ poſtulēt ſepari non ſūt vllaten⁹ audiendi. Si vero a t̄ iſtoꝝ ad ānos pubertatꝭ ꝑuenerit īfra eoſdem ānos alio exiſtēte cū ſpōſalia ɔ̄hūtur: ſi is q minoris ē etatꝭ cuꝫ ad ānos illos ꝑuenerit reclamauerit: nec in alīū voluerit ɔſentire: iudicio ecclie poterūt ab inicē ſepari. Mlier aūt q̄ poſtꝙ̄ ānos nubiles attigerit: ei qui nōdū ad ānos aptos m̄rīmonijs venerat nupſerit: cū i euꝫ ſemel ɔſenſerit: āpli⁹ nō poterit diſſētire: niſi ipe cui nupſit poſtꝙ̄ ad etatē legitimā peruenerit in eam ſuū negauerit p̄ſtare ɔſenſum. B

Utrū ſpōſalia poſſūt ɔ̄hi inī abſētes: vt ꝑ nunciū vel lr̄as. Rn̄. ſm Hoſti. Poſſūt ſi abſēs hoc ſciat: vt q2 nunciū miſit vel de ſua ɔſcia fit: vel poſtea ratū hꝫ. ff. de ſpōſa. l. vlti. 32. q. 2. honorant. ex̄ de m̄r̄i. ɔtrac. ɔ̄ intēdic. ec. c. 2. A Idē in ſum. co. ti. q. 13. B De ſpōſalib⁹ factꝭ a parēt ib⁹ ꝓ filijs vide. ſ. impedimentū. 13. §. fi.

Quid ſi abſēs miſit nunciū vel ꝓcuratorē ad ɔ̄hendū ſponſalia: ⁊ poſtea reuocat. Rn̄. ſm Hoſti. Si reuocatio ꝑuēit ad ꝓcuratorē anteꝙ̄ puella ɔſentiat: nihil poſtea agit: ar. ex̄ de ꝓcu. in nr̄a. ⁊ c. mādato Immo ēt ſi reuocatio peruenit ad ꝓcuratorē poſtꝙ̄ puella ɔſēſit: ſꝫ tn̄ ꝓcurator āte reuocat⁹ fuerat nihil actū eſt: ſꝫ cū Hoſt. A q2 deeſt ɔſenſ⁹. Et fac. c. ꝓcurator. ex̄ ð ꝓcura. li. 6. Sꝫ ſi de mādato ꝓcuratoris ⁊ ɔſenſu mulieris ſubſecuto fiat fides: ſꝫ de diſſenſu ſeu pnīa nō liqueat ſtabit ecclia ꝓ ſpōſalib⁹: q2 non iudicat de occultꝭ: ex̄ de ſimo: ſicut tuis. ſm eū. Ho. ⁊ in ſum. co. ti. q. 14. B Ceterum de matrimonio per ꝓcuratorem habes ſupra m̄rīmoniū. 2. §. 4.

Quid ſi qs ante pubtatē ɔ̄hit m̄rīmonium. Rn̄. Spōſalia eē itelligunt: vt. ſ. impedimentū. 13. § pl'.

Nunqd illi q ɔ̄xerunt ſponſalia tenentur ɔ̄here m̄rīmoniū. Rn̄. ſi ſpōſalia tenuerūt: vt q2 in etate debita ɔ̄cta fuerūt tenent ɔ̄here ſimul: nec pōt alī eoꝝ ɔ̄here cū alia pſona: ⁊ ſi ɔ̄xerit tenet quidē ſecūdū matrimoniū: ex̄ eo. ſicut. ſed agere dꝫ pnīam de fide mētita. A In dicto. c. ſicut. pꝫ q̄ verū eſt q̄ ſecundū m̄rīmoniū ɔ̄ctū ē ſal tē per v̄ba de p̄ſētı: ſecus ſi tm̄ p verba de futuro q2 tūc debēt ſeruari ꝑma ſpōſalia ⁊ agi pe nitētia de ſcðis: vt ibi. B ⁊ multo magis ſi ꝑus interuenerat iuramentū: ex̄ eo. ex lr̄is 2. ⁊ c. ſicut. ⁊ c. ſi inter.

Sed vtrū ille qui nō vult debeat cogi ꝑ cenſurā eccliaſticā. Rn̄. Pri⁹ ⁊ ꝑncipaliꝰ dꝫ moneri: vt ex̄ eo. req̄ſiuit. demū pōt cogi: vt in ꝑdicto. c. ex lr̄is. Et itellige niſi ꝓbabilit̄ timeat̄ difficilis exit⁹: puta vxoricidū vel huiuſmōi: vt in dctō. c. req̄ſiuit. Et ſic exponūt ⁊ itelligūt ꝑdictas decre. quaſi oēs doc. Tho etiā in. 4. di. 27. dic̄ q̄ i ſpōſalib⁹ non ſoluēs ꝓmiſſū peccat mortalit̄: niſi legitimū impedimentū interueniat. A De hoc. ĩ. §. in quib⁹ caſib⁹. B ⁊ iniungēda ē pnīa ꝓ pctō: ſꝫ in foro ɔtētioſo nō cōpellat̄: q2 m̄rīmonia coacta ɔſueuer̄t malos exitus hēre. A Hoc dcm̄ Tho. intelligēdū ē ſm p̄cedētia: vt colligi pt ex iuri b⁹ p̄allegatis B

Quid ſi iuraſti mihi dare vnam de filiabus tuis non nominatum. Rndeo ſm Hoſtien. dare quidem teneris: ſed quancunꝙ des liberaberis: quia promiſſoris ē electio: ſicut in alijs promiſſionibus: vt ſupra promiſſio. §. 2. Et ſi omnes moriantur preter vnam ad illam dandam teneris: ar. ff. de eo quod cer. lo. da. oportet. l. 3. §. qui ſtichū. Sed ſi vnam mihi obtuleris ⁊ ego non accepto eam liberatus es etiam a iuramento: ar. ff. de condi. inde. cuꝫ is. Quod ſi vnam ex illis carnaliter cognoui nullam aliam habere potero: q2 cum omnibus cōtracta eſt affinitas: vt ſupra impedimentū 14. § 1. ⁊. 2. Immo quod plus eſt ſi contemplatione p̄cedentis contractus facta fuit commixtio eſſet factum matrimonium. A vel ſi non eſt matrimonium ſaltem ſum cogendus conſentire: ſm eundem Hoſtien. per iura que ſequuntur. B vt ſupra matrimonium. 4. §. 2. ⁊ ex̄ eo. qui dux. in matri. ſignificauit. ⁊ c. veniens. A Cum oībus p̄dictis con. Gof. vt in ſum. concor. eo ti. q. 8. cum ſe. B

Quid ſi iuraſti mihi dare vnam determinatam filiā tuā: ⁊ ſi illam habere nō poſ

ſem ꝓmiſiſti mihi dare aliã: Rñ. ſm Ho.
Teneris dare p̃mã: ⁊ ad hoc laborare bo
na fide: ex̃ de ſpõſa. ad audientiã. Qḋ ſi nõ
potes tũc diſtinguendũ eſt: ꝙ ſi p̃ma ↄſen
ſit ſpõſalib⁹ expreſſe vel tacite: vtputa q: vł
ipa preſẽte ⁊ nõ ↄtradicẽte ↄtracta fuerunt
ſpõſalia: vel ipa poſtmodũ ratificãte: ſoro
rẽ ſuã habere nõ poſſũ: q: cũ p̃ma ↄ̃xi ſpõ
ſalia: vt in. c. ad audientiã: etiaꝫ ſi illa p̃ma
ſpõſalia forte ꝓpter ↄſanguinitatẽ aliquaꝫ
cũ illa p̃ma nõ tenuiſſẽt: vt. s̃. ipedimẽtum
13. §. 3. Si vero p̃ma nullaten⁹ ↄſenſerit ſpõ
ſalib⁹: teneris ad ſecundã: ex̃ de ſpõ. ex lit
teris 2°. ⁊ de reſti. ſpol. ex parte. A Idem
in ſum. eo. ti. q. 12. B

Quid ſi ſpõſalib⁹ appoſitũ ſit t̃ps ĩfra
qḋ debeat fieri m̃rimoniũ. Rñ. Elapſo tẽ
pore ille ꝑ quẽ nõ ſtetit ĩpune nubit ſed a
lij daꝛ p̃nia de fide mẽtita: ex̃ eo. ſicut. A
Idẽ in ſum. eo. ti. q. 22. ſm Hoſti. B

Quid de penis q̃ interdũ apponuntur
ſpõſalib⁹. Rñ. ſꝫ Ray. Licet ſpõſalia cõ
trahi poſſint ſub ↄditione ꝓmiſſe pecunie
nõ t̃n põt pecunia ꝓmitti in modũ pene: ⁊
ſi ꝓmiſſa fuerit non tenet ꝓmiſſio: nec peti
põt: vt ſi dicaꝛ: Niſi tecuꝫ ↄ̃xero dabo tibi
centũ marchas. Nam ↄiugia debẽt eẽ libe
ra: ex̃ eo. regſuit. ⁊. c. gẽma. Idẽ Tho. i. 4
di. 27. Nõ t̃n ꝙ arre ſpõſalicie date ab ea
pte que cãꝫ p̃ſtat ꝙ nuptie nõ ſequãꝛ amit
tuntur: recepte ṽo reſtituũtur in duplum.
C. de ſpõſa. l. arris. ⁊. l. mulier. vide. s̃. arra
§. 1. ⁊. 2. A Cõiunctis additiõib⁹. Et ideꝫ
qḋ. s̃. notaꝛ in ſum. eo. ti. q. 23. B Quĩ ẽt
ſi q̃s vellet ſpõſalia firmiꝛ alligare põt ſic fa
cere ſm Ho. ſ. vt det magnã q̃ntitatẽ ꝑ arriſ
⁊ ſtipuleꝛ ipas ĩ q̃druplũ: q: tantum p̃t ſti
pulari ⁊ nõ ampli⁹: ⁊ tũc ſi ſteterit ꝑ recipi
entẽ quo min⁹ m̃rimoniũ ſequaꝛ ĩ quadru
plũ reddet. C. e. l. fi. §. qua oĩa. Ceſſat t̃n pe
na arraꝝ in q̃buſdã caſib⁹: vt ſi tẽp⁹ appo
ſitũ lapſũ ſit: tũc. n. iſ ꝑ quẽ ñ ſtetit ĩpune nu
bit: vt in p̃cedẽti. §. dc̃m ẽ. Itẽ ceſſat ſi ſpon
ſus ĩpeditus fuerit: dũ t̃n cãm impedimẽti
nõ p̃buerit. Ceſſat etiã ꝓpter cãm legibus
interdictã: puta ſi de iure m̃rimoniũ ſequi
ñ põt. C. e. l. vlti. §. p̃ſem. A Idem in ſũ.
eo. ti. q. 24. B

In q̃b⁹ caſib⁹ ſoluũꝛ ſpõſalia. Rñ. ſm
Ray. in octo. p̃° ſi alter ſpõſoꝝ trãſeat ad re
ligionẽ qḋ põt facẽ ẽt ↄ̃ſũo m̃rimonio: ⁊ al
tero iuito: dũ t̃n ante carnis copulã: ⁊ ille q̃
ĩ ſeculo remanet abſoluiꝛ a ſpõſalib⁹: ⁊ etiã
a m̃rimonio: ex̃ de ↄuer. ↄiu. vex. ⁊. c. ex pu
blico. ⁊ ex̃ eo. ↄmiſſũ. nec ꝑdit arras q̃s de
dit: ⁊ illas q̃s recepit reſtituet ſolũ ĩ ſimplũ
C. de epiſ. ⁊ cle. deo nob. 2° ſoluũtur ſpõſa
lia q̃ñ ſpõſus nõ inuenitur q: tranſtulit ſe
ad aliã regionẽ. Si t̃n fuit aliq̃ culpa e⁹ qui
p̃ſens eſt: dꝫ recipe p̃niam de ꝑiurio: ⁊ de
ꝓmiſſione nõ ſuata: ex̃ eo. de illis. Et q̃dẽ
ſi termin⁹ ĩ ſpõſalibus nõ fuit appoſit⁹ de
ↄ̃hẽdo: tũc ſm leges p̃ñs teneꝛ expectare
abſentẽ ꝑ biẽniũ ſi in eadẽ ꝓuincia p̃ñs fu
erit: vt. C. e. l. 2. T̃n ſm Hoſti. iudex inſpe
cta q̃litate ꝑſonaꝝ poterit t̃ps abreuiare vł
ꝓrogare. 3° ſoluũꝛ ſi alter ſpõſoꝝ poſt ↄtra
cta ſpõſalia ĩcurrat lepram vł ꝑaliſim: ſeu
amittat oculos vł naſũ: ſeu q̃cq̃ꝫ ei turpius
eueniat: ex̃ de ↄiu. lepro. lr̃as. ⁊ de iureiuꝛ.
quẽadmodũ. Vbi innuiꝛ ꝙ ẽt ſi iurauit non
teneꝛ ductã t̃n ante dimittẽ nõ põt. A Si
miliꝛ ẽt ducere teneꝛ ſi ſpõſalia ↄtracta fue
runt ꝑ ṽba de p̃ñti ſm glo. in dcõ. c. quem
admodũ. vbi etiã diciꝛ ꝙ ſpõſalia de p̃ñti
nũq̃ꝫ ſoluũtur niſi ob cauſã r̃ligiõis. Iõ ex
cepto hoc caſu oẽs octo caſus hic poſiti ĩ
telligẽdi ſũt ĩ ſpõſalib⁹ de futuro ſm Ray.
vt in ſum. eo. ti. q. 25. B 4° ſi ſupueniat af
finitas: puta q: ſpõſus cognouit ↄſãguine
am ſpõſe: vł e⁹ 27. q. 2. q̃dã deſpõſauit. ⁊.
c. ſe. ex̃ de eo q̃ cog. ↄſãg. vxo. ſue. ⁊. c. 2. ⁊.
c. fraternitati. Et ad hoc ꝓbãdũ ſufficꝛ ſola
fama: ex̃ ḋ ↄſã. ⁊ affini. ſup. eo. Itẽ ſꝫ Ho.
ſufficꝛ vn⁹ teſtis: ex̃ de teſti. ſup eo: ſec⁹ t̃n ſi p̃
us fuiſſet m̃rimoniũ ↄſũmatũ: vt ibi dꝛ. A
ẽt ſi fuerit ↄſũmatũ ſolũ ꝑ ṽba ḋ p̃ñti: vt pꝫ
ibi ĩ glo. B 5° ſoluũꝛ ſpõſalia ſi ſe mutuo
abſoluãt: ſicq̃ ſocietatẽ fide interpoſita ↄ̃hũt
⁊ poſtea eã ſibi remittũt: ex̃ c. p̃terea. Qui
dã t̃n iſtũ caſũ nõ recipiũt ſꝫ ṽitas dꝛ ꝙ poſ
ſint ſe abſoluere ſm Ray. Gof. Al. Tho. ⁊
Pe. A glo. ĩ dcõ. c. p̃terea p̃°. tenet ↄ̃riũ
Sꝫ dñs An. de bu. dicꝛ ibi ꝙ glo. põt ṽifi
cari: ſi iteruenniſſẽt ṽba de p̃ñti. Si ṽo ſo
lũ de futuro bñ p̃ñt ptes ſe inuicẽ abſoluẽ.
B 6° ſi alꝛ eoꝝ fuerit fornicat⁹: ĩ q° cãu licꝫ
alĩi repellẽ fornicantẽ: ex̃ de iureiuꝛ. quẽad
modũ. Sꝫ q̃d ſi ſpõſa ab alio violẽꝛ fuerit
cognita. Rñ. ſm Ho. nõ dꝫ cogi talẽ ducẽ
A Hoc verũ ſm Hug. ⁊ glo. Ray. ſi vir
velit ad ordines ꝓmoueri: alꝛ cogendus eſt
ducẽ: ꝑ eo ꝙ mulier nõ fuit in culpa: vt in
ſum. eo. ti. q. 25. vł q: culpa p̃ceſſit ſpõſalia

iō obijci non pōt:ďcō.c. qñeadmodū. Et ſic intelligēda ſūt ſequētia. Vñ ſeqtur. B Sed tñ ducē hʒ:eo ꝙ nō fuit in culpa. Ceteꝝ ſi fornicatio añ ſpōſalia nō pōt apponi vt ī dicto.c.quēadmodū. niſi ſm Hug. ſi tpe deſponſatiōis credebat eā eē ꝟginē ⁊ ante carnalē copulā ꝯſtiterit ſibi eā eē corruptā:poteſt dimittē eā. Et ſic ꝑ fornicatione carnali ſponſa dimitti poteſt: ita ⁊ multo magis pro fornicatione ſpirituali.ſ.hereſi vel infidelitate:qꝛ tunc nullum eſſet mr̄imonium quod fieret:vt.ſ. ipedimētū.9.§.i. 7ᵒ ſoluūt ⁊ ſoluta ſūt ſpōſalia qñ ſponſꝰ vel ſpōſa cū aliquo ꝯhit ꝑ verba de preſenti:vl' etiā ꝑ verba de futuro ⁊ ſeqtur carnal copula. Sed tñ tal' agere dʒ pniam de fide vl' ꝓmiſſione mētita:ex̄ eo.ſi inť virū.⁊ ex̄ de ſpō.duoꝝ.c.i. Qđ ſi cū ꝑma ꝯxerit ſpōſalia de futuro ſine iterpoſitiōe fidei vel iuramētū:⁊ cū ſcđa ſilr đ futuro ſʒ cū iuramēto ſm Ray. dʒ ꝯhere cū ꝑma ⁊ agē pniaʒ de ꝑiurio qđ ꝯmiſit circa ſecundā. Iuram tñ.n.nō poteſt eē vinculū iniqtatꝭ:ex̄ de iureiur. Ꝙto.⁊ de ſpon. ſic ex lr̄is.22.q.4.in malis. Con. Ho.ſ.quādo ipubes ꝗ ꝯtraxit ſpōſalia venit ad etatē adultā:⁊ petit ab ſolui a vinculo ſpōſaliū:⁊ dari ſibi licētiam nubēdi alteri:ex̄ de deſpō.ipu.de illis.⁊.c. a nobis. Oēs ꝑdictos caſꝰ ponit Ray. ⁊ ēt Ho. q addit nonū.ſ.ſi fama hēat ꝙ inť eos ſit canonicū ipedimentū:⁊ de fama doceať ex̄ eo.cū in tua.⁊ de ꝯſan.c.2.⁊ de teſti.ſup eo. A niſi ꝯ famā hꝰ i iuramētū fide digꝰrum ſm arbitriū iudic̄ ⁊ ēt ꝓpinquoꝝ qñ ipedimētū opponiť đ parētela ꝑſteť:dicto c.cū in tua. B Et nō ꝙ in ꝑdictꝭ duobus caſibꝰ ſpōſalia ipo iure ſoluūtur.ſ.in ꝑᵒ.ſ. qñ trāſit ad religionē:⁊ in.7ᵒ qñ ꝯhit mr̄imoniū cū alia. Quinēt in 6ᵒ.ſ.ꝓpť fornicationē:ſi fornicatio ſit notoria:vt Hoſt.dic. A 4ᵒ eſt qñ ſpōſꝰ ipubes petit ſeparationē tpe pubertatꝭ:qꝛ aliť ipo iure tūc eſt abſolutꝰ:ex̄ de đſpō.ipu.acceſſit. B In ceteris vero caſibꝰ ſm eundē abſoluēda ſūt auctoritate epi:ar.ex̄ de deſpon.ipu.acceſſit.⁊.c. ꝯtinebať. A Predicti ēt oēs caſꝰ notanť in ſū.co.ti.q.25.vbi etiā pʒ ꝙ i ꝑdictꝭ oibus cū Ray.cō. Al. Tho ⁊ Pe. B

Quid ſi fiāt ſpōſalia ſub ꝯditiōe. Rñ. ſm Tho.in.4.di.27. Diſtinguēdū ē:quia aut ꝯditio ē honeſta ſiue vtilis:vt cū dr̄ accipiā te ſi ꝑentibꝰ placebit:vel ſi dabis cētū ⁊ tūc exiſtēte ꝯditiōe ſtat ꝓmiſſio:aut eſt inhoneſta:⁊ hoc dupliciť:qꝛ aut ē ꝯria boni mr̄imonij:vt accipiā te ſi venena ſterilitatꝭ ꝓcures:⁊ tūc nō ꝯhunť ſpōſalia. Aut non eſt ꝯria:vt accipiā te:ſi furtis meis ꝯſētias ⁊ tūc ſtabit ꝓmiſſio:ſed tollēda ē ꝯditio:đ ſponſalibꝰ ēt vide.ſ. ipedimētū.13. Itē cir hoc vide.ſ.mr̄imonium.5 ꝑ totū. A Et ibi de iſtis ꝯditiōibꝰ latiꝰ dr̄. B

STipulatio eſt quedā ꝟborū ꝯceptio qñ aliqs iterrogatꝰ ꝓmittit ſe aliqd datuꝝ vel factuꝝ.ff.de ꝟbo.obli.l.5.§.ſtipulatio. A Vt ſi dicať ꝓmittꝭ hoc:⁊ tu rn̄des ꝓmitto:vl' ſilia ꝯſenſꝰ idicatiua:vt ibi. B

STudium clericoꝝ ⁊ religioſoꝝ.ꝑlati ⁊ capl'a debēt aliquos habiles mittere ad ſtudiū theologie:ꝗ poſtmodū valeāt alioſ erudire:quibꝰ ſi ꝓprij obuētꝰ ecclīaſtici nō ſufficiūt ipi ꝑlati ⁊ capl'a neceſſaria miniſtrabūt:⁊ ipi docētes i theologia ⁊ ſtudentes dū i ſcholis ſtuduerūt ꝑ ānos qnqʒ recipiāt ꝓuentꝰ ꝑbendaꝝ ⁊ bñficioꝝ ſuoruʒ nō obſtāte aliq̄ ꝯria ꝯſuetudie vel ſtatuto: ex̄ de magiſ.ſup ſpecula. Et nō ꝙ loqť tm̄ de doctoribꝰ ⁊ ſtudētibꝰ i theologia. Et hꝰ intelligēdū i ſtudio gnāli nō ſpāli alicuius caſtri vel ville. A Vbi fuerit ſtudiū mīnꝰ ꝯpetēs:vt i.c.tue.ħ allegato. Et idē qđ hic nōťi ſum.li.i.ti.3.q.9.ſm Ho. B ⁊ de licentia ꝑlatoꝝ ſuorum: ex̄ de cle.nō reſidē. tue.⁊.c.relatuʒ. Ceteꝝ in.§.ſe.dr̄ de ſtudio litteraꝝ cōiter:ſʒ tñ audire leges vel medicinas ꝓhibeť ſacerdotibꝰ ⁊ religioſis:⁊ habētibꝰ ecclīaſticas dignitates.ſ.excōicatio i.§.2.ꝟ.6. Cōſilr ⁊ doctoribꝰ eoꝝ. A ſ.ꝓhibeť tales docere. B ſ.excōicatio.i.§.3.ꝟ.14. Clerici obtinētes ecclīas pochiales inſiſtēdo ſtudio ꝑ ſeptē ānnos hñt gr̄aſ de quibꝰ vide.ſ.eccl'ia.2.§.2.

Quis pōt clicis dare lniam eundi ad ſtudiuʒ. Rñ. ſm Inno. A in.c.relatum. ex̄ de cleri.nō reſi. B Non ſoluʒ epi ſed etiā inferiores ꝑlati dāt licentiaʒ eundi ad ſcholas ⁊ ad alia loca ꝑ honeſtis cāis. Qđ ſi eps malicioſe differat licētiā:poterit petí a ſupiori ſm Ho.ex̄ de iure pa.nullus. Et ſi epſ nō vult dare licentiā:niſi data ſibi pecunia:lʒ nō ſit ſimonia ē tñ turpe lucrū ar.i.q.3.vēdentes. Sed ⁊ Guil.addit ꝙ ſi ꝓ pecunia daret licentiam de quinquēnio

a iure conceſſo: ſimonia eſſet: ex de magiſ. ſr ſpecula. Et hoc caſu poſſʒ daũ repeti ab ipſo dante ẜm eun. Guil. ꝛ in ſum. eo. ti. q. io. B Eſſet etiã ſimonia ꝑ alio tpe: ſi iten deret vēdē ſibi hoc ꝙ abſoluit eũ a facien do offi͂n eccle ſue. Idē dicēdũ de ſeptēnio ꝯceſſo pochialib⁹: vt i ṗcedēti. §. tactum ē. Certe hoc caſu ſemp vr̃ ꝯmitti ſimonia cũ vendat īnia que ex offõ ſpũali ꝯpetit: vt col ligi pót. ſ. ſimõia. i. §. 20. ꝛ 22. B

Studiũ viriuſqʒ iuris diuini ꝛ humani canonici ꝛ ciuil regi dʒ in curia Romana ꝛ ſtudētes ibi gaudēt ṗuilegijs libertatib⁹ ꝛ imunitatib⁹ qbus gaudēt ſtudētes i ſtu dio generali: ꝛ recipiũt integre ſuos ṗuēt⁹ eccliaſticos ſicut illi: ex̃ de priuile. cum de diuerſis. lib. 6.

S Tulticia

vtꝝ ſit peccatũ. ꝶ° ẜm Tho. ſcda ſe cũde. q. 46. ſtulticie nomē a ſtupo re videt̃ eſſe ſũptũ. Vñ Iſidoꝛ⁹ ṗ° etymoſ. Stult⁹ ē qui ꝑpter ſtupoꝛē nõ mouet̃: ꝛ dif fert ſtulticia a fatuitate: ſic ibidē dr̃ ꝙ ſtulti cia ipoꝛtat hebitudinē cordis ꝛ obtuſionē ſenſuũ: fatuitas aũt impoꝛtat totalr̃ ſpũalis ſēſus ṗuationē. Sulticia ergo ipoꝛtat quē dã ſtupoꝛē ſenſus i iudicãdo: ꝛ ṗcipue cir ca altiſſimã cãʒ que eſt finis vltim⁹. Et ſiq dem ſit ex diſpoſitiõe naturali: ſic pʒ i amē tibus non ē peccatũ. Si aũt ꝯtingat ex o ꝙ homo imergat ſenſũ ſuũ in rebus terre nis ex quo redditur ei⁹ ſenſ⁹ ineptus ad pci piendũ diuina: ẜm illud. i. Coꝛ. 2. Animal homo nõ pcipit ea q̃ ſũt ſpũs dei ſic: ꝛ hoi habēti guſtũ infectũ malo hũoꝛe non ſapi unt dulcia. Tal' ſtulticia ē pctm̃: ꝓuerb. ṗ° Pꝛoſpitas ſtultoꝛum pdet illos. A Iõ in ſum. li. 3. ti. 34. q. 229. B

Upꝛum.

vide ſupꝛa foꝛnica tio. §. i.

Ubarratio

ſ. arra. ꝛ. ſu pꝛa ſponſalia §. 2. ꝛ. §. 12. qui incipit: Quid de penis.

Ubdelegare

ſupꝛa dele gare. §. 2.

Ubſtitutio

infra teſtamē tum. 2. §. fi.

Ucceſſio ab inteſta

to. Quod modis dr̃ aliqs decede re inteſtat⁹. Rñ. quatuoꝛ modis. ſ. Si nul lũ teſtamentũ fecit: vel ſi fecit: ſʒ nõ iure: vel iure fecit: ſed poſtea eſt ruptũ: vt puta nato ei filio. A de quo in teſtamēto nulla facta eſt mentio: tũc eni teſtamentuʒ poteſt rũpi vt. ff ꝛ. C. de ioſ. teſta. per totũ. B vel nõ ē ruptũ ſʒ hẽs noluit adir̃ hēditatē: vt iſtiꝫ. de here. que ab inteſtato. in. ṗn.

Quis ſuccedit alicui ab inteſtato. ꝶn. Iure cõi laico moꝛiēti ṗus ſuccedũt deſcē dentes: 2° aſcendentes: deinde collaterales ꝓximioꝛes: vt in auc̃ de here. ab inteſta. ve. circa ṗn. coll. 9. A Et ibi pʒ ꝙ frẽs ꝛ ſoꝛo res ꝯiuncti defuncto ex vtroqʒ pēte vocan tur ſimul cũ parētib'. B His aũt oibus deficiētib⁹ ſuccedit vir vxoꝛi ꝛ econuerſo: vt. C. vñ vir ꝛ vxoꝛ. l. i. Vltimo ſuccedit fiſ cus: vt. C. de bo. vacan. l. i. li. x. A Et ibi pʒ ꝙ intelligit̃ de fiſco impatoꝛis: ꝛ p ꝯñs idē eſt i papa quo ad terras eccle. Et ideʒ qd̃. ſ. nõtur in ſum. li. 2. ti. 5. q. 116. ẜʒ Ho. Et addit̃: Et hoc intellige niſi pactũ vel cõ ſuetudo ṗiudicet. B Clerico quoqʒ inte ſtato moꝛienti ſuccedũt cognati ẜm oꝛdinē ṗnotatum in his bonis ṗ ſibi pſone ītuitu obuenerũt. 12. q. viii. c. vlt. A Idē in dcã q. 116. B Quib⁹ omnib⁹ deficientib⁹ ſuc cedit eccl͞ia quaſi filic⁹: ex̃ eo. c. i. 12. q. 5. c. vl. Et hoc intellige vbi res clici decēdentꝫ ſunt manifeſte diſtincte a reb⁹ eccle. 12. q. i. ma nifeſta. Nã ſi fuerãt res ꝯfuſe: nũc ſi dubitet̃ an clic⁹ hũerit aliqd̃ ꝑpriũ ṗſumit̃ ꝓ eccle ſia, ꝛ totũ ſibi vēdicat: ar. 12. q. 3. qcũqʒ. ꝛ. ff. de reb⁹ du. ff. l. cuiub⁹. Sʒ vbi certũ ſit ꝙ clicus habuerit: ſʒ neſcit̃ qd̃ vel q̃tũ. dicũt quidã ꝙ tunc locũ hʒ diſtinctio que ponit̃ ex̃ eo. c. 2. Sed nõ eſt veꝝ qn poti⁹ ibi loqt̃ de cl'cis q fuerãt ẜm eccle: vt ibi nõt. Sed de alijs clicis dʒ in dicto caſu fieri eq̃lis di ſtributio inter ecclia ꝫ ꝛ ꝯſanguineos. 12. q. 4. c. i. A Et ibi pʒ ꝙ hoc ē veꝝ ẜm ꝙ ex circunſtãtijs reꝝ poterit veriſilr̃ depꝛehen di. Vñ ibi dr̃: Cõpēſatiõe tam ſui iuris q̃ eccliaſtica ꝝ reꝝ habita ſi ſe vtriuſqʒ rei q̃ titas exeq̃uerit inter eccliaʒ ꝛ decēdētꝫ here des equo iure ꝯquiſito ptinebit. Supꝛadi cta etiã nõ p glo. ex̃ eo. c. 2. ꝛ in ſum. li. 2 ti. 5. q. 13. ẜm Ray. Et dictũ eſt ſupꝛa clicus. 4 §. 2. ꝛ. 3. B Clerici quoqʒ indubitãter ſuc cedunt ſuis ꝯſanguineis ꝛ etiã religioſi: vt ſupꝛa hereditas. §. 2. A Uerum eſt ꝙ cle rici ſuccedunt in patrimonialib⁹: ſecus ve ro in feudalibus quibuſdam. Quedã eniʒ feudalia ſunt ad pꝛecium annuum cũ ho magio alicui exhibita. Et quedaʒ ſunt que pꝛo ſtipendijs ...

Succesio abintest.

nisi ergo videtur q͛ habere poſſunt. Et ſciās q͛ etiam feudalia i multis locis habēt ꝛ ꝑcium exhibēt: ꝛ ꝑcio vel ꝑcib⁹ inducūt aliquē alium ſibi in tpalib⁹ equivalētē ꝛ eque dignum qui loco eoꝝ facit homagiū. Sed illa feudalia que ſunt quaſi ꝓ ſtipēdijs militū videt mihi q͛ ſine iniuria domini feudi habere nō poſſūt: ſm Al. ꝛ in ſum. eo. ti. q. 122. Et eadē rōne idē de religioſis vr̄. B

Quō ſuccedūt dſcēdētes. In ſucceſſiōe ab inteſtato ꝑma cā eſt deſcendētiū: vt in ꝑcedēti. §. dcm̄ eſt. Nā in ſucceſſiōe mortui patrisfamil. ſeu filijfamilias liberi ei⁹ ſi ſūt omnibus alijs ꝑferunt. ꝑmi quidē grad⁹ equalit nepotes ꝛ vlteriores in ſtirpes: non diſtinguēdo ſexū vl' ius ꝑrie ꝑtātiſ. Succedunt ergo ꝑmo filij ſi ſunt ſiue maſcul⁹ ſiue femina equalit. Nepotes aūt ſuccedunt in ſtirpē. i. in eam partē quā parētes eoꝝ habituri erāt ſi viuerēt. C. de ſuis ꝛ legi. here. l. 2. ꝛ in auc. in ſucceſſione ibi poſita. A Idē i ſū. li. 2. ti. 5. q. 117. ſm Ho. B

Quō ſucceeūt aſcēdentes. Rn̄. Deficientib⁹ deſcēdētes ſuccedūt aſcendētes hoc mō: q͛ defuncto filio ſine liberis parētes ſi ſoli ſunt ſuccedūt ſalua ꝑrogatiua gradus A q: ꝑr̄ prefert auo ſi ambo ſupſunt ſm Ho. ꝛ in ſum. eo. ti. q. 118. B Et ſi pari gradu ſunt parit ſuccedunt: ꝑrni in dimidia ꝛ matni i alia dimidia: lꝫ diſpar ſit nemer⁹ A Vt ſi ex vna pte ſit tm̄ auus matern⁹: ꝛ ex alia au⁹: ꝛ auia patni: vt i dicta. q. 118. B Sꝫ ſi cū parētib⁹ ſint frēs vel ſorores. A ſ. vtriuſqꝫ. i. ex vtroqꝫ parēte defūcto ꝯiuncti: vt in auc. defuncto: de qua. ſ. ꝛ i dicta. q. 118. B vocant cū aſcēdentib⁹ i gdu ꝓxīs vt i virilē portionē. i. ſuccedūt eqlit cuꝫ ꝑr̄e ꝛ mr̄e: ꝛ auo: ꝛ auia: ꝛ alijs deſcēdentib⁹. Idē etiā eſt de filijs frꝫ ex vtroqꝫ latē ꝯiunctoꝝ. Et ita ſuccedit femia ſic maſcul⁹ nec refert vtꝝ ſit ſu⁹ vl' emācipat⁹: ſm Ho. ꝛ in dicta. q. 118. A C. ad tertul. auc. de functo. B

Quō ſuccedūt collaterales. Rn̄. Ceſſātib⁹ aſcendētib⁹ ꝛ deſcēdentib⁹ ꝑmo vocant frēs. Similit ꝛ filij alicui⁹ frīs ꝑuſ mortui. Dico de frē illo ꝛ ei⁹ filijs: q quidē frat de vtroqꝫ parēte ꝯtingit eū de cui⁹ hereditate agit: ꝛ veniūt in hereditatem dicti frēs ꝛ eoꝝ filij cū parētib⁹ defūcti: ꝛ cū ꝓximis gradu aſcendētib⁹. Et dicti filij fratris pferunt illis fratrib⁹ defūcti q ſunt ex vno tm̄ parente ꝯiuncti defuncto. C. de legit. here. auc. ceſſante. Poſt frēs ex vtroqꝫ parente ꝛ eoꝝ filios admittunt frēs ſorores ꝛ eoꝝ filij qui ſunt ex vno latere tm̄. Et iſti etiam fratꝝ filij ꝑferunt patruis defūcti ꝛ alijs ſimilib⁹. Poſt frēs ꝛ fratꝝ filios admittunt q ſūt gradu ꝓximiores. Et ſi pares ſūt pariter admittunt C. de legi. heredi. auc. poſt frēs. Et extēdit ꝯputatio vſqꝫ ad decimuꝫ gradū: vt dictū ē. ſ. hēditas. §. 3. A Et ibi de hoc lat⁹ in additione. Et in hac ſucceſſione collateralū ſimilit ceſſat oīs differentia ſex⁹ ꝛ emancipatōis ſm Ho. ꝛ in ſum. eo. ti. q. 119 vbi etiā dicit: Hic tm̄ hūc ordinē ſerua: vt in reb⁹ maternis ſoli vterini vocent: in reb⁹ vero paternis ſoli ꝯſanguinei: in alijs vero cōiter vocabunt. Sꝫ h⁹ poteſt intelligi cū agat de ſuccedēdo ꝑri vl' mr̄i. Si aūt agat de ſucceſſiōe fratꝝ ad inuicē: tenēdū vr̄ qd̄ dcm̄ ē p iura allegata. B

Vtrū naturales filij ſuccedāt patri ab inteſtato. Rn̄deo. Si legitimi non ſuperſunt nec legitima coniunx: tunc naturales ab inteſtato ſuccedunt in duabus vncijs: ita tamen q͛ ſi mater ſupereſt virilis ei portio detur ipſis detur. Qui vero ſunt ex damnato coitu ab omni prorſus beneficio excluduntur: vt. C. de nā. libe. auc. lꝫ. A. Ibi dicitur: lꝫ patri ſine legitima prole ſeu parente cui relinqui neceſſe eſt decedenti naturalibus liberis totam ſbam vel inter viuos largiri: vel teſtamēto relinquere. Quod ſi parentes duntaxat ei ſupſint: legitima parte pentibus relicta reliquū iter nāles diſtribui pmittit. Ab inteſtato vero cum deſit ſoboles ciuilis: nec ſuperſit coniunx legitia ſi naturales extāt ex ꝯcubina que ſola fuerit ꝛ indubitato affectu cōiuncta in duas paterne ſube vncias ſuccedunt inter eos: ſi ſupereſt: virilis portio detur. Diuiſiōi. n. naturales filios ēt paſci boni viri arbitrio neceſſe eſt. Vel ſi legitimi extant ꝛ ſuccedūt vel coniuge viua quilibet alij ſunt heredes Hi ergo ꝛ parentibus parem preſtant ſi opus ſit pietatē. Sed qui ex damnato ſunt coitu omni ꝓrſus bn̄ficio excludātur. B De h⁹ i naturalib⁹ ꝛ ēt ſpurijs: vide. ſ. fili⁹ §. 4. ꝛ. 5. Et hec de ſucceſſionibus ſufficiāt lꝫ in multis locis alie conſuetudines habeantur.

Sed ꝗd de ↄſuetudine aliquaꝝ terraꝝ
ꝙ mortuo aliquo ſine filijs dñs tre totũ ac
cipit. Rñ. ſm Hoſti. Dico talẽ ↄſuetudinẽ
obſuandã ſi pſcripta ſit. pót. n. dñs allega
re ꝙ ab inicio hoc pactũ fuerit: ꝗ terra ſua
erat. A Et ad hoc ꝓbanduz iducit ↄſue-
dinẽ q̃ eſt optima leguz ⁊ dubioꝝ inꝑpres
ex̃ de ↄſue. cũ dilectus. ſm eundẽ Hoſti. ⁊ i
ſum. co. ti. q. 121. B Leuit. 25. Terra non
vendet imꝑpetuũ: q2 mea eſt: ⁊ vos adue-
ne ⁊ coloni mei eſtis.

S Uffragium defunctorũ

Utruz ſuffragia facta ꝓ defunctis ꝓſint exiſtenti-
bus i purgatorio: hẽs. s̃. purgatoriũ. §. fi.

Utꝝ ſuffragia facta ꝑ miniſtros malos ꝓſint defũctis. Rñ. ſm Tho. ⁊ Pe. i. 4. di.
45. Suffragia ꝑ malũ miniſtꝝ ſũt triplici
ter. p° ſ. velut ꝑ actorẽ: ſicẽ qñ ſiũt ex ꝓpo mo
tu: ⁊ ſic nõ ꝓſunt niſi forte ex ↄſequẽti ⁊ per
accidẽs inq̃tuz ꝑ elynaz mali hoĩs paupe
res excitati orãt ꝓ defunctis. 2° poſſunt fieri
ꝑ malũ: vt miniſtꝝ publicũ dei ⁊ toti° ecclie
ſicẽ ſacẽdos q celebrat miſſã: vl exeqas mor
tuoꝝ i ecclia. Et q2 ille itelligit facere ſb cui°
noĩe ſiue cui° vice fit: vt pꝫ ꝑ dionyſiũ. 13. c.
celeſti hierarch. Inde ẽ ꝙ ſuffragia tal ſa-
cerdotis q̃uis ſit peccator ꝓſunt defunctis. 3°
pñt fieri ꝑ malũ: vt miniſtꝝ ꝑuatũ. ſ. ꝑuate
ꝑſone de mãdato cuiuſdẽ. ſ. exiſtẽtis i charita
te: ſiue ſit defunct°: ſiue viu°: ⁊ talia ꝓſunt
ſicẽ cuz ſeru° in pció exiſtẽs qdcũqꝫ op° mi
ſericordie facẽ ex pcepto dñi charitatem ha
bẽtis. A hoc veꝝ niſi qs ſciret maliciã mi-
niſtri: ⁊ neceſſitate nõ vrgẽte faceret eum in
ſuo ordie miſtrare: q2 tũc inolueret i eadez
ꝑditiõe cuz eo: vt. s̃. ordinat°. 1. §. 2. Et idẽ
qd in hoc. §. notat in ſũ. li. 3. t. 34 q. 165. B
Mag̃ tñ ꝓdeſſẽt ſi ẽt miſtri i charitate eẽnt
q2 tũc illa oꝑa eẽnt meritoria ex duab° ꝑti
bus. Et de iſta mã vide. s̃. miſſa. §. 7.

Utꝝ ſuffragia facta ꝓ defũctis ꝓſint ẽt
faciẽti. Rñ. ſm Tho. vbi. s̃. Op° ſuffragij
qd ꝓ alio fit pt ↄſiderari dupliciter. Uno mõ
vt ẽ expiatiuũ pene ꝑ modũ cuiuſdã recõ-
penſatõis: ⁊ hoc mõ op° ſuffragij reputat
q̃ſi ei° ꝓ quo fit: ⁊ ita abſoluit eũ a debito pe
ne ſue: qd nõ abſoluit facientẽ a debito pe
ne ꝓprie. Alio mõ pót ↄſiderari inq̃tũ eſt
meritoriuz vite eẽne: qd hꝫ inq̃tuꝫ ꝓcedit
ex radice charitatis: ⁊ ſm hoc nõ ſolũ ꝓdeſt
ei pro quo fit: ſed ẽt faciẽti magis. Unde in
pſ. Orõ mea in ſinu meo ↄuertet. Et Ioã.
Damaſcenus i ſmone de his q in fide mo
riunt dicẽ: Quicũqꝫ ꝓ ꝓximi ſalute agoni
çat: ꝑmũ ſibi ꝓdeſt: deinde ꝓ alio. A Idẽ
in ſum. co. ti. q. 166. B

Quib° ſuffragijs iuuant anime dfũcto
rũ. Rñ. ſm Greg. Anime defunctoꝝ qua
tuor modis abſoluũt: aut oblationib° ſa-
cerdotũ: aut pcib° ſanctoꝝ: aut charoꝝ ele
moſynis: aut ieiunijs cognatoꝝ. 12. q. 2. nõ
eſtimem°. ⁊. c. anime. Quos modos diſti
guit Ray. Dicẽs ſic: Suffragia quidẽ pro
ſunt defunctis ad abſolutionem pene. A
non ad pmium vite eterne: vt in ſum. co. ti.
q. 167. B a qua poſſũt abſolui q̃tuor mo
dis. pmo mõ ꝑ interceſſionem ipi° capitis. ſ.
xpi: ⁊ ſic iuuant ꝑ oblationẽ altaris. 2° ꝑ int
ceſſionẽ q̃ſi priuatã membroꝝ. i. ꝑ orões
ſanctoꝝ. 3° mõ ꝑ modum redẽptiõis pene
ſ. ꝑ elynaꝝ largitionẽ. 4° ꝑ modũ ſolutiõis
pene. ſ. ꝑ ieiunioꝝ afflictionẽ Et ad dictos
quatuor modos omnes alij reducunt. A
Idem in dicta. q. 167. B

Que ſuffragia ſint meliora. Rñ. ſm
Ray. Q2 melius ẽ opus charitatis qd di-
rigitur in deũ q̃ꝫ qd in hõiez: ideo duo pri
mi modi q2 in deum diriguntur meliores
ſũt q̃ꝫ duo vltimi: niſi ꝑ accidens: inq̃tum
ſ. elemoſyna ipetrat ſanctorũ orões. Q2
vero melius eſt opus charitatis cõie q̃ꝫ p
uate ⁊ ſpãlis: iõ melius eſt ſuffragiuz ſacra
menti altaris q̃ꝫ orõis. A Et etiã quia in
ſacro ẽ ipe xps: ⁊ ei° in ipo repreſẽtat paſſio
q̃ nil ẽ efficacius ad remiſſionẽ ⁊ gr̃iam: de
ↄſe. di. 2. c. ꝗd ſit. B Et iterum q2 bonuz
q̃to cõius tãto meli°: iõ elyna melior ẽ ie-
iunio. A Idem in dicta q. 167. B

Utꝝ miſſa pro defunctis equaliter va-
leat defũcto ſicẽ alia. Rñ. ſm Tho. in. 4. di.
45. In officio miſſe non ſolũ ẽ ſacrificium
ſed ẽt ſũt orões: ⁊ ideo ſuffragium miſſe
ↄtinet duo de pdictis. ſ. orõnem ⁊ ſacrifici
um. Quãtũ ergo ex parte ſacrificij oblati
miſſa de quocunqꝫ dicatur equalit ꝓdeſt
defuncto ⁊ hoc eſt pcipuuz quod fit i miſſa
Sed ex pte orõnuz magis ꝓdeſt illa in qua
ſunt orões oẽs ad hoc determinate. Sed
tñ iſte ꝓfectus recompẽſari pót per maio-
rem deuotionem: vl ei° qui dicit miſſam: vl
ei° q facit dici: vel iterum per deuotionem
ſiue interceſſionẽ ſci cui° ſuffragium iplo-
rat. De materia miſſe hẽs. s̃. miſſa. A

- S -

Cõ. Pe. vt in dicta. q. 167. B

Quibꝰ defunctis ꝓſint ſuffragia. Rñ. ſꝫ Tho. ⁊ Pe. vbi. ſ. Illis ſolũ ꝓdeſſe poſſũt q ſũt in purgatorio. Nã vt dic̃ Pe. ad hoc vt aliqs defũctꝰ iuuet: duo requirunt ex pte ipiꝰ. Unũ ẽ indigẽtia: ⁊ iõ nõ ꝓſunt beatis Alterũ ẽ ꝯditionale meritũ. ſ. vt hoc meruerit ſibi ꝓdeſſe: vt dic̃ Augꝰ. Et iõ nõ proſunt dãnatis i inferno. Utrũq3 do in his ẽ q ſũt i purgatorio: idcirco ꝓſũt illis. Et ſic loqtur illa auctoritas Aug. in enchiridiõ. 13. q. 2. ipe. Et de materia purgatorij hes. ſ. purgatoriũ. A Et hec vera ſũt: ſ3 aliq dixerint ꝙ ꝓſunt ẽt exiſtẽtibꝰ in i͛ferno ad aliq̃lẽ mitigationẽ: ſed hoc cõiter nõ tenet: vt i ſum. co. ti. q. 167. vbi hec plene nõntur. B

Utrũ ſuffragia ſpãlit ꝓ aliquo fcã eq̃ ꝓſint alijs. Rñ ſm Pe. ⁊ Tho. i 4. diſ. 45. Cũ ſuffragiũ ſit virtutis finite: ⁊ deriuet ꝑ intentionẽ facietis quo voluerit: valet ei ꝓ quo fit q̃tum ad liberationẽ a pena: tñ q̃tũ ad ꝯgratulationẽ ⁊ intiorẽ ꝯſolationẽ ſm ꝙ vnꝰ in charitate exiſtẽs de bonis aliꝰ gaudet: ſic valet omnibꝰ i charitate exñtibus: ⁊ plus ei q in maiori charitate ẽ. A Et hec eſt cõis ſnia: ſ3 aliq ꝯtrũ dixerit. ſ. ꝙ dicta ſuffragia l3 facta ſint ſpecialit ꝓ aliquo eq̃ ꝓſunt omnibꝰ q ſũt eiuſdẽ meriti: quo ad vtilitatẽ ⁊ liberationem: ſ3 non q° ad honorẽ: vt in ſum. e. ti. q. 169. B

Utꝝ ſuffragia facta ꝓ multis eq̃lit ꝓſint ſingul'. Rñ. ſm Tho. ⁊ Pe. vbi. ſ. Si valor ſuffragioꝝ ꝯſideret ſm ꝙ valẽt ex virtute charitatis: ſic tñ ꝓſunt ſingul' ac ſi ꝓ vno tñ fierẽt: qꝛ charitas nõ minuit ſi diſtribuatur affectꝰ i multos imo magis auget. Et ſimilit ẽt gaudiũ ex charitate ꝓcedens q̃to pluribꝰ eſt cõe tãto fit maiꝰ: ut dic̃ Augꝰ in li. confeſſionũ: ⁊ ſic q̃tum ad ꝯgratulationẽ põt intelligi: de ꝯſe. diſ. 5. nõ mediocrit Si aũt ꝯſideret valor ſuffragioꝝ inq̃tũ ſt ſatiſfactiões quedã ꝑ intentionẽ facietis trãſlate i mortuos ſic magis valẽt ei ꝓ quo ſpecialr fiũt. Sic. n. affectꝰ ſuffragij diuidit ex diuina iuſticia int eos ꝓ quibꝰ fiunt. A Idem in ſum. co. ti. q. 170. B

S Uperbia Utrũ ſit peccatũ mortale. Rñ. ſm Tho. ſcda ſcde. q. 162. Supbia ꝯſiſtit in hoc ꝙ aliqs extollit ſe. ſ. id qd ẽ ſibi ꝑfixũ a diuĩa regla: ꝯ qd aplſ dic̃. 2. Cor. x. Nos aũt nõ i imenſũ gliamur: ſed ſm menſuraz quã menſus eſt nob deꝰ. Et iõ dr Eccl x. Initiũ ſupbie hõis eſt apoſtare a deo. In hoc. n. radix ſupbie ꝯſiderat ꝙ hõ aliq̃lit nõ ſubdit deo ⁊ regul' ipiꝰ. Hoc ipꝫ aũt qd eſt nõ ſubijci deo h3 rõnem pcĩ mortalis. Unde ſupbia ſm genꝰ ſuum ẽ mortale Sicut tñ i alijs q̃ ex ſuo genere ſũt pctã mortalia: puta in fornicatiõe ⁊ adulterio ſũt aliq̃ motꝰ q ſũt pctã venialia ꝓpter eoꝝ imꝑfectionẽ: qꝛ. ſ. ꝑueniũt iudiciũ rõnis: ⁊ ſũt ꝑter eiꝰ ꝯſenſũ. Ita ẽt circa ſupbiaz accidit ꝙ aliq motus ſupbie ſũt peccata venialia dũ eis hõ nõ ꝯ entit. De ſupbia ornatꝰ. ſ. ornatꝰ. Et de veſtibꝰ. ſ. veſtis. A. Pro meliori huiꝰ materie declaratiõe ꝑ° vidẽdũ ẽ qd ſit ſupbia: 2° de eiꝰ ſpeciebꝰ: 3° vtrum ſit mortale. Ad ꝑmũ dicendũ ſm Tho. ſcda ſcde. q. 162. arti. 5. ꝙ ſupbia eſt q̃dã extollẽtia ꝑ quã qs ſe extollit ſ. id qd ẽ ei ꝑfixũ a diuina regula. Hec diffinitio obſcura eſt: qꝛ niſi tñ generalis: ſ3 ꝑ alias ꝑticulariores dilucidabit. Unde ſciendũ ꝙ a diuina regula plura nob ꝑfixa ſũt ⁊ ordinata: quoꝝ ꝑmũ ẽ obediẽtia dei ⁊ hominũ. Dei: vt p3 ꝑ° Reg. 15. ibi: Nunqd vult dñs holocauſta aut victimas ⁊c̃ Hominũ: vt Matth. 18. Si eccliam non audierit ſit tibi ſicut ethnicꝰ ⁊ publicanꝰ. Et Ro. 13. Oĩs aĩa poteſtatibꝰ ſublimioribꝰ ſubdita ſit ⁊c̃. Et huic obediẽtie ꝯriat ꝯplacẽtia ꝓprie voluntatis. Iõ in ea eſt viciũ ſupbie: Numeri. 15. ibi: Aĩa q̃ ꝑ ſupbiã aliqd ꝯmiſerit ⁊c̃. Unñ vt p3 i ſũ. de vitijs ſic diffinit: Supbia ẽ amor ꝓprie voluntatis. Scdo3 qd a diuĩa regula hõi ꝑfigit eſt vt nõ appetat alijs ꝑeſſe: vt p3 Matth. 23. ibi: Oĩa opa ſua faciũt vt videant ab hominibꝰ ⁊c̃. Deſiderare g° ꝑeſſe ꝓximo ẽ ꝯ diuinã regulã: ⁊ iõ eſt ſupbia. Unñ ab Augꝰ i li. de ciui. dei. ⁊ in ſum. de vicijs ſic diffinit Supbia eſt ꝑuerſe celſitudinis appetitus. Qd clariꝰ dr 2° ſẽ. di. 42. in c. ex ſupbia. v3 ſic: Supbia amor ẽ ꝓprie excellẽtie. ⁊ iſte ẽ amor ꝑuerſus: vt dicit Augꝰ qꝛ h3 in ſe ꝑuerſitatẽ ꝯtra diuinã regulã: vt ꝑmonſtratũ eſt. Et ẽt qꝛ ducit hoiẽ3 in oẽm ꝑuerſitatẽ. Nã mẽs potẽtie auida neq3 abſtinẽ nouit a vetitis: neq3 gaudere ꝯceſſis: neq3 pietati adhibẽ ꝯſenſũ. 47. diſ. vini. Tertiũ qd a diuĩa regula ꝑfigit hoi ẽ vt nõ ſe extollat: ſiue de ſe ꝛputationẽ faciat: nec apd deũ: nec apd ꝓximũ: nec apd ſeipm. Nõ apud deũ qꝛ nõ poſſemꝰ tñ agere; ꝙ vel vni diuino

beneficio: puta creationis vel redemptio
nis valeremus ſatiſfacere: ⁊ ideo Luc. 17°
dr: Cũ feceritꝭ oia que ꝑcepta ſũt vob dicite
ſui inutiles ſum⁹. Nõ apud ꝓximũ .i. vt ñ
ſe illo reputet iuſtiorẽ. Et iõ ñ debem⁹ nos
etiã ſup peccantẽ ꝓximũ extollere: al' occur
reret nobis ſicͭ phariſeo dicẽti: Nõ ſũ velut
hic publican⁹: ex quo a dño ↄdemnat⁹ eſt.
Luc. 18. Nõ apd ſeipm .i. vt nõ ſeipm iu
ſtificet corde vel ore: Job .9°. Si iuſtificare
me voluero os meũ ↄdemnabit me. Diui
na ergo ꝛgula ꝑfixit homini: vt nõ ſe repu
tet ↄ quã facit reputator ſui: ⁊ ſm hoc põt
ſic diffiniri: Supbia ẽ ꝓpria reputatõ. Ad
ſcdm dicẽdũ ꝙ in dicto .c. ex ſupbia. 2° ſen
tentiaꝝ. diſ. 42. enumerant̃ q̃tuor ſpẽs. Et
hoc iõ qꝛ ibi nõ fit mẽtio: niſi de ſuperbia
intellect⁹: ⁊ de ſupbia mixta. Supbia itel
lectus ſubdiuidit̃ i tres: ⁊ ſupbia mixta po
nit̃ ꝓ quarta ſpecie. Sȝ vt ex precedenti. §.
poteſt colligi ſi ſpẽs ſupbie ſingularit̃ nu
merent̃ plures ſũt q̃ȝ quatuor. Si vero ge
neralr: pauciores. Ideoq́ȝ notãdũ ꝙ tres
generales ſũt ſpẽs ſupbie: vȝ ſupbia itelle
ct⁹ affect⁹ ⁊ mixta. Supbia itellect⁹ ſubdi
uidit̃ in tres: vt in dicto .c. ex ſupbia. Pria
ſpẽs ẽ quãdo qs gr̃am quã hȝ reputat a ſe
hẽre .i. ex ꝓprio ſtudio diligẽtia ſeu igenio
Secũda quãdo ſe gr̃am a deo hẽre nõ re
putat: ſiue tẽporalẽ: ſiue ſpũalẽ: ſed ex pro
ꝑis meritꝭ. Tertia ẽ qñ qs ſe iactat: ſeu repu
tat gr̃am hẽre quã nõ habȝ: vel ampli⁹ q̃ȝ
hẽat. Supbia affect⁹ diſtinguit̃ i duas: vȝ
in affectũ ↄtumacie: ſeu volũtatꝭ ꝓprie: ⁊ in
affectũ ꝑſidentie. Quo ad ꝑmũ põt dici ꝙ
ſupbia ẽ ↄtumacia ↄ legitimã obiam: Nu
meri. 15. ibi: Anima q̃ ꝑ ſupbiã aliqd com
miſerit ⁊c̃. ſeu ꝙ ſupbia ẽ amor ꝓpꝛe volũ
tatꝭ: vt in ſum. de vitijs. Quo ad ſcdm põt
dici ꝙ ſupbia ẽ amor ꝓprie excellẽtie: dcõ
c. ex ſupbia. Et ẽ aduertendũ: ꝙ hic amor
reuerẽtie nõ ſolũ intelligit̃ cũ qs querit ho
nores: ſȝ etiã qñ nõ querit ſed oblatos ſuſ
cipit ad ꝓpriã gloriã ⁊ ↄplacentiã. 8. q. 1.
ſciẽdũ ibi: Nã cũ h⁹ mũdi ſucceſſus ꝑcipit̃
⁊c̃. Et i h° ꝑiculũ magnũ iminet etiã bonis
q lȝ facilr mũdi honores ↄtẽnãt nõ queren
do tñ difficulꝭ dũ offerunꝭ nõ delectant̃: vt
dicͭ glo. Aug⁹ ſup illõ .1. ad Theſſal. 2° Nõ
q̃ſi hominib⁹ placẽtes ⁊c̃. Supbia mixta
eſt cuȝ ceterꝭ deſpectꝭ ſingulr qs vult videri
vt dcõ .c. ex ſupbia. vȝ cum quis lȝ reputet

ſe gr̃as a deo habere: ⁊ nõ ex ꝓprijs meritꝭ
tñ gliatur ſe ſingularẽ eẽ: ſeu reputari deſi
derat ſeu delectat̃. Inq̃ȝtum .n. ſe reputat ⁊
gloriat̃ ſingularẽ: ꝑticipat de ſupbia intelle
ctus: ⁊ ꝓprie reputatõis. Inq̃ȝtũ vero de
lectat̃ ſeu amat reputari: participat de ſup
bia affect⁹: iõ bene ſpẽs mixta vocat̃: de q̃
moral. 23. c. 16. Greg⁹ ait: In hac arrogan
tie q̃rta ſpecie crebro human⁹ animi⁹ labit̃
vt id qd hȝ hẽre ſe ſingularit̃ glietur: i q̃ tñ di
abolice ſimilitudini vicin⁹ appropinquat.
Ad tertiũ dicẽdũ ꝙ aut ſupbia nõ hȝ ↄſen
ſũ deliberatũ aut hȝ. ꝑ° caſu ẽ veniale: vt eſt
hic ꝑtactũ. In ſcdo abſq́ȝ vllo dubio ẽ mõ
tale: qꝛ ↄriatur humilitati ſine q̃ nemo ſal
uari põt: vt pȝ Math. ⁊ Luc. 18. ⁊ notat
Nico. de lyra ſup pſ. 83. ⁊ Tho. ſcda ſcde
q. 162. ar. 5. imo radix ⁊ mr̃ ẽ oiũ capitali
um peccatoꝝ: vt pȝ ꝑ Greg. moral. 31. c. 38
Vñ ⁊ de pe. diſ. 2. c. ꝑncipiũ. ad fi. idẽ Gre
gori⁹ dicͭ: Cõſideret hõ elat⁹ qd i ira merea
tur ſi ꝑlat⁹ angel⁹ i celo i terrã ꝓſternitur.

S Uuſpenſus ſm Guil. ſuſ
pẽ̃ſus dr̃ ali
qs qñq́ȝ qdẽ quo ad ſe: ⁊ quo ad a
lios: qñ .ſ. ꝑ ſniaȝ canonis vel hois ſuſpẽſ⁹
ẽ: ⁊ tal' tenet̃ abſtinẽ ab offõ: ⁊ illi q h° ſciũt
tenẽt̃ eum vitare quo ad executionẽ officij
Si tñ occulte ſit ſuſpẽſ⁹ dcõ mõ ꝑ ſniaȝ ca
nonis: ille q hoc ſcit ſi nõ poſſet eũ vitare ſi
ne ſcãdalo credo ꝙ nõ tenet̃. Suſpẽſ⁹ vero
quo ad ſe tm̃ ille dr̃ q nõ eſt ꝓhibit⁹ abſti
nẽ ab offõ ⁊ h⁹ i ꝑ ſniaȝ canonis vl' hois: ſȝ
ꝑ ſimplicẽ ꝓhibitionẽ iuris abſq́ȝ lata ſen
tẽtia ſicͭ qlibȝ exiſtẽs i peccato mortali tene
tur abſtinẽ a celebratiõe. Si tñ celebret nõ
tenet̃ ſubditus ei⁹ eũ vitare: vel qcũq́ȝ ali⁹
ẽt ſi ſciret ei⁹ pctm̃. Large quoq́ȝ di qs ſuſ
penſ⁹ quo ad alios nõ quo ad ſe: vt cleric⁹
ꝑegrin⁹ q ꝑmittit̃ celebrare i occulto ⁊ ex d
uotiõe: ſȝ nõ i publico: vt .ſ̃. ꝑegrin⁹. 2. §. 3
A Predictꝭ ↄcor. Al. vt in ſum. li. ꝑ° ti. ꝑ°
q. 21. circa fi. Sȝ hodie circa ꝑdicta inoua
tio facta eſt aliqua: vt .ſ̃. clericus. 3. §. fi. in
additione. B

Quid ſi qs ſit ſuſpẽſ⁹ a põtificalib⁹. R̃⁹
ſm Hoſt. Etiã ſi celebrat i põtificalib⁹ nõ
eſt irregularis: qꝛ põtificalia nõ ſũt de ſub
ſtãtia celebratiõis: nec debem⁹ aliquẽ iudi
care irregularẽ niſi iueniat̃ expreſſũ: ar. de
pe. di. 1. pene. ⁊ ex̃ de ſen. exco. is q. in ꝑn.
li. 6. A Cõ. Inno. ⁊ Guil. durã. vt i ſum.

li.3.ti.29.q.5. ꝟ.qd ſi aliqs. B

Quid ſiqs ſuſpẽdit ab igreſſu eccliẽ: vł
ingreſſ⁹ eccliẽ ſit ei interdict⁹. Rñ. Cũ tali ꝑ
ↄſequẽs cẽleat i ipa ecclia diuinoꝝ celebra
tio iterdicta irregularis efficit ſi ↄ̃ interdi
ctũ h⁹ i diuinis ſe ſcient igerat in ſuo agens
offõ ſicut ꝓus. Tal' quoq ſi h⁹ intdicto du
rãte decedat nõ dꝫ in ecclia nec i eccliaſtico
cimiterio: niſi penituerit ſepeliri: ex̃ de ſen.
exco.is cui li.6. Et de h⁹ s. itdictũ. 4.§.pe.

Utrũ ſuſpẽſio poſſit ſuſpẽdi ꝑ appella
tionẽ. R° Sicẽ excõicatio: ſic ab offõ vel in
greſſu eccliẽ lata ſuſpẽſio ꝑ appellationẽ ſe
quentẽ minime ſupẽdit: ex̃ de ſen.exco.is
cui libro 6.

Utrũ ſuſpenſ⁹ a ꝑticipatiõe vel collatio
ne ſacroꝝ: ſi ↄ̃facit ſit irregularis. R° ſ3 In
no. τ Hoſti. Nõ: ex̃ de cle.exco.mi.ſi cele
brat. Talia.n.nõ ſũt ordinis: q: τ laici ꝑti
cipãt ſacramẽta τ ↄferũt ſacra. A Idẽ i di
cta.q.5. ꝟ.quid ſi ſuſpẽdit. B

Utrũ ſuſpẽſus a diuinis vł ab officijs
ſeu a celebratione miſſe vł aliquo h⁹i. A
ſ.qđ ꝓprie ꝑtinet ad aliquẽ actũ ordis ſm
eundẽ Inno. τ i dcõ. ꝟ.qd ſi ſuſpẽdit. B
ſit irregularis ſi ↄ̃faciat. Rñ. ſm Inno. Ir
regular' fit. Nã tales act⁹ ſt ꝓpe act⁹ ordis
ex̃ de ſen. τ re iudi.cũ eim.li.6.xi.q.3.ſiqs
epõs dãnat. τ ſm Guil. ẽt ſi ex̃ eccliam dicat
horas officiãdo ppłm ſicẽ in exercitu τ h⁹i.
Sed ſi dicat cũ vno ſocio vł duob⁹: nõ offi
ciãdo i ecclia vł i pplo: lꝫ mortalr peccet ſic
cõicando cũ alijs nõ ↄ̃mittit irregularitatẽ
Debꝫ etiã abſtinẽ ab illis ṽbis q̃ a ſolis ſa
cerdotib⁹ dici ſolẽt: vt dñs vobiſcũ. Iterum
min⁹ malũ faceret ſi ab alio ẽt nõ ſacerdo
te faceret horas icipe. Idẽ Guil. duran. in
Spe. A Idem in ſum.co.ti.q.6.que in
cipit: Circa tertium. B

Utrũ ſuſpenſus ab offõ tñ poſſit per
cipere ꝓuentus bñficioꝝ ſuorum. Rñ. ſm
Inno. Non: ex̃ de appel.paſtoral. Sed h⁹
itelligit Hoſti. quãdo ex graui cauſa ſuſpẽ
ſus eſt: ex̃ de pur.ca.int ſollicitudines. ſec⁹
ſi ex leui cauſa: puta ꝓpt ppłi ſcãdalum: vł
īfamiam ſolam: nec diu ſtetit contumax.
Idem Goſ. A Idem in ſum.li.3.ti.23.
q.81. Ubi τ additur ſm Ho. Nota ꝙ qui
cũq3 eſt excõicatus etiam ab officio τ bene
ficio ẽ ſuſpẽſus: ex̃ de appel.paſtoral.§.fi.
ſed non conuertitur. Itẽ quicũq3 ſuſpẽſus
eſt ab officio vł ſuſpẽſus τ a beneficio: ar.
ex̃ de cle.coniu.c.diuerſis fallacijs.τ.c.qđ
a te.ſed non conuertitur. Itẽ quicunq3 ſuſ
penſus eſt a ſubdiaconali ordine: ſuſpenſ⁹
intelligitur a diaconali τ ſacerdotali: ſ3 nõ
conuertitur: ar.extra de cor.viti.c.ſignifica
uit. Melius facit quia cui interdicũtur mi
nora intelliguntur interdicta τ maiora: ex
tra de ſen.exco.cum illoꝝ. Sequitur: Et
ſuſpenſus a ſacerdotalibus ſuſpenſus eſt a
pontificalibus: ſed non conuertitur: Quis
etiam ſuſpenſus a collatione ordinum ſim
pliciter: ſuſpenſus intelligatur a collatione
diaconij τ preſbyterij. A collatione tñ ſub
diaconij τ aliorum inferioꝝ ordinuꝫ nõ
videtur ſuſpenſus: vt innuitur: ex̃ de tempo.
ordi.dilectus filius in fi. τ.c.litteras.ad fi.
Allegata iura non videntur hoc probare.
Nam.c.dilectus.non declarat ꝙ per ſim
plicem ſuſpenſionem ab ordinando intel
ligatur ſolum inhibita collatio preſbytera
tus τ diaconatus. In.c.autẽ litteras. fuit
facta particularis ſuſpenſio ab his duob⁹
ordinibus. Sequitur: Cui interdicitur in
greſſus eccleſie interdicitur officium intra
eccleſiam non extra. Ergo ſuſpenſus ab of
ficio ſuo poteſt eccleſiam intrare τ diuinuꝫ
officium audire: dum tñ caueat ꝙ nõ offi
ciet: ſecus dicerem ſi eſſet ſuſpenſus ſimpli
citer a diuinis: quia tunc nec officiare poſ
ſet: nec cum alijs audire: hec Hoſti.

S Uſurratio

Qui dicuntur ſuſurrones. R°
ſm Tho. ſecunda ſecunde.q.74.
Sicut dicit glo.ſuper Ro. ꝓmo: Suſurro
nes dicuntur inter amicos diſcordiam ſe
minantes. Detractores qui alioꝝ bona
negant vel minuunt. Contumelioſi qui in
tendunt honorem auferre. Et de his duo
bus ſupra detractio τ ſupra contumelia.
A vbi de his etiam latius dicitur. Et idẽ
qđ ħ nõ. in ſum.li.3.ti.33.q.261. B

Sed quod horuꝫ eſt grauius. Reſpõ
deo ſm Tho. ſecunda ſecunde.q.74. Su
ſurratio grauius eſt. Nam tanto aliquod
nocumentum grauius eſt quanto bonum
qđ tollitur melius eſt. Melior e aũt amicitia
q̃ fama q̃ tollit ꝑ detractionẽ: q: fama ad
hoc maxime neceſſaria eſt: vt homo ido
neus habeatur ad amicitiam. Item amici

tallia

dictū de ſuis fuit Al. q etiā con. p̄dictis. q
bus ēt cō. Hoſt. ꝛ Tho. Et addit Tho. i
ep̄la ad ducisſā lothrigie. ꝙ p̄ncipes terra
rū a deo ſt iſtituti: nō qdē vt ꝓpria lucra q̄
rant: ſʒ vt cōem vtilitatē pplis ꝓcurēt. Et
ideo iniſtitui ſt eiſ redditꝰ: vt ex illis viuēteſ
a ſpoliatōe abſtinerēt Unde in ezech. 45.
dicitur ꝙ p̄ncipi erit poſſeſſio in iſrl: ꝛ nō
d̄populabūt vltra pplm meū p̄ncipes. B
De mā dcē. q. vide. s̄. dn̄s. §. 2°. Et ib agi
tur de caſibꝰ in qbus dn̄s poteſt a ſubdit
exigere vltra conſuetum

Quid de qbuſdā dn̄s qui nihil pcipi
unt niſi tallias. Rn̄. ſm Ray. Si tallia eſt
antiq̄: ꝛ credit ꝓbabilter ꝙ ex cā iuſta im-
poſita fuerit: poteſt exigi: ita tn̄ ꝙ ipſe dn̄s
impleat ſiquid ex illa cā iplere d̄beat. Si
vero ē noua ꝛ neſcitur iuſta cauſa nō d̄bet
exigere: ꝛ ſi recepit debet reſtituere. 14. q. 6
ſi res. A Con. Al. vt i ſū. co. ti. q. 36. B

Qualiter ſciri pōt talliā ex iuſta cā fuiſ
ſe ipoſitā. Rn̄. ſm Guil. Pōt hoc ſciri
vel p inſtrumēta inde cōfecta: vel ſi ita ſua
ta eſt a tpe a quo nō extat memoria: q2 tūc
p̄ſumit iuſta cā: ar. 12. diſ. illa. niſi violenta
ſit p̄ſūptio in 9riū: ſicut de p̄ſcriptiōe dici
tur. s̄. p̄ſcriptio. §. 8. A ibi pʒ. ꝛ in. c. cp̄m
de p̄ſcrip. li. 6. ꝙ p̄ſcriptō ē regularit ꝓ al
legāte curſū tēporis cꝰ itrij n̄ extat memo-
ria. Qd̄ verū ē ſm eū. Guil. ꝛ in ſum. c. ti.
q. 38. niſi violēta ſit p̄ſūptio i 9rium. B

Quid de quibuſdā qui allegāteſ cōſu
etudinem accipiūt a ſubditis de mobilibꝰ
qcquid volunt: ꝛ p̄cipue expoliāt eos qn̄
ſuſpicantur illos velle trāſire ad aliū. Rn̄.
ſm Guil Tales domini peccant ꝛ tenent
ad reſtitutionem: vt tactū eſt in. §. 2. niſi ꝙ
ſi certum forſitan eſſet ꝙ a p̄ncipio in con
ceſſione terre fuiſſet expreſſe impoſitū tale
onus tolerari poſſet: duʒ tamen vltra mo
dum non grauant eos: nec manentes nec
recedētes. A ꝛ dum tamē nō fuerit ipo-
ſitū p maliciaʒ vel fraudē ſm eūdē Guil.
Et p̄dictis 9cor. Al. ꝛ addit. Sed ꝓbabile
nō eſt hiꝰ 9ſuetudineʒ nimis ſeruilem: idu
ctam eſſe de volūtate ſb̄ditorum: ſed p coa
ctiōeʒ ꝛ violētiā ſupioꝝ. Dicit tamen ideʒ
Guil. ꝙ i hꝰ caſu ꝛ ſilibꝰ q tolerāt ab eccl̄a
ꝓ eo ꝙ aliqua ibi pōt eſſe dubitatio de iu-
re aut de facto: nō credo ſimpliciter eē de-
negād i abſolutiōem: ſed faciēda eſt cum
quadā tamē dubitatōe ꝛ ꝓteſtatōe ſic: Ab

ſoluo te de hoc inquantū poſſum: ſed dico
vel credo ꝙ non ſufficit tibi ad ſalutem: ni
ſi aliter te habueris in hoc caſu: vt in ſum.
co. ti. q. 39. B

Utrū dominus poſſit vēdere baliuiſ
ꝛ hiꝰ tallias ꝛ officia in ſubditos. Rn̄. ſm
Tho. in quadā ep̄la ad ducisſā brabantie
Apoſtolus dicit ſic: Multa licent ſed non
oia expediūt. Cū aūt baliuis ꝛ officialibuſ
v̄ris nihil 9mittatis: niſi tpalis officij po-
teſtatē: nō video q̄re nō liceat vobis vēdē
hꝰi officia: dū talibꝰ vēdantſ de qbꝰ poſſit
p̄ſumi ꝙ ſint vtileſ ad hꝰi officia exercēda
ꝛ nō tāto p̄cio vēdat offiñ: vt recupare nō
poſſint ſine grauamie ſubditoꝝ. Sed tam
talis vēditio oio expediēs nō vr: p̄mo q2
freq̄nter 9tingit ꝙ illi qui eēnt magis ido-
nei ad hꝰi officia ſūt paupes: vt offiñ emē
nō poſſint: qm̄ etiā ſi tales diuites ſint: tn̄
q2 boni ſūt nō ābiūt officia nec inhiant ad
lucra. Seqtur ergo ꝙ vt plimū illiꝰ officia
emūt qui ſūt peiores ꝛ ſubditos v̄ros opp̄
mentes. Unde magis expediens vr vt bo-
nos ꝛ idoneos ad officia v̄ra eligatis quoſ
etiā inuitos: ſi neceſſe fuerit ad ſuſpiciēda
illa officia 9pellatis: q2 per eoꝝ bonitatem
ꝛ iduſtriā magis accreſcet vobis ꝛ ſubdit
v̄ris q̄ȝ de p̄dicta officioꝝ venditōe acqui
rere valeatis. ꝛ hoc 9ſiliū dedit Moyſi co
gnatus ſuus: Prouide inquit de oī plebe
viros ſapientes ꝛ timētes deum ꝛ qui ode
rint auariciaʒ: ꝛ conſtitue eos tribunos ꝛ
cēturiones: q̄nquagenarios ꝛ decanos q
iudicent pplʒ oi tēpore. A Idē in ſum.
co. ti. q. 40. Clarū ē aūt ꝙ dicta officia re-
giminis vendi ſtrictiſſimi ꝓhibentur: ꝛ ſtatu
tum eſt ꝙ nō eligant ābitione vel precio:
ſed viri ꝓbate vite ꝛ taliter aſſumpti nihil
debent pro officijſ dare: immo inter geſta
debēt iurare ſe pro huiuſmodi officijs ni
hil dediſſe: vel poſtmodum: nunquaʒ ſta
turos per ſe vel interpoſitam perſonam ti
tulo donationis venditionis vel quocūq̄ȝ
alio velamēto. Et ob hoc exceptiſ ſalarijs
nihil penitus tam in adminiſtratione po-
ſitos q̄ȝ poſt dnpoſitū officiuʒ pro aliquo
preſtito bn̄ficio tēpore adminiſtrationis
q̄ȝ gratuito meruerunt: accepturos. Et ſi-
quis auſus fuerit preſtita ſacramenta ne-
gligere: non modo aduerſus accipientem
ſed etiam aduerſus dantem accuſandi cū
ctiſ tanq̄ȝ crimen publicū concedit facultaſ

g. l. tauri pt poſtetatē leg

quadruplici pena eum qui conuictus fue’
rit modis omnibus feriendo. C.ad.iuliā
repe.l.ſi. B

Utrū liceat dn̄iſ recipe mutuū a talib⁹
officatiſ:ita ꝙ ſatiſfaciāt ſibi ꝺ officio. Rn̄.
ſm Tho.in ꝑdcā epiſtola. Ad hoc vi dicē
dū:ꝙ pacto mutuū deꝫ vt offiñ recipiant
abſqꝫ dubio pactū ē vſurariū: quia ꝓ mu
tuo accipiūt officiū ptātē. Unde in hoc da’
tis eis occaſionē peccādi. Et ipſi etiā tenen
tur reſignare officio taliter acquiſito. Si
tamē offiñ gratis dederitis:ꝛ poſtmoduꝫ
mutuū recepitis ab eis qꝺ de offō recipe’
re poſſent hoc abſqꝫ oi peccato poſſet fieri
A Idē in ſū.eo.ti.q.41. B

Utrū pſone eccleſiaſtice debeāt pſolue
re exactiones vel tallias. Rn̄.nullo modo
nec lꝫ laicis exigere ab eis etiā rōne poſſeſ
ſionū ſuaꝝ:domoꝝ:aut predioꝝ:ex̄ ꝺ im
mu.ec.q: nōnulli li.6. A niſi predia fuiſ
ſent per ꝑus ꝑdictis exactionib⁹ ſubiecta:
tūc eni trāſeunt cū onere ſuo:vt.ſ̄.emuni’
tas eccleſie.§.9.Sed poſito ꝙ qs ver⁹ do’
min⁹ eſt:ꝛ ꝙ nihil penit⁹ ꝑcipit qꝺ vix cre
dibile eſt:qn ad minuſ a ſubditis recipiat
inſticias:ꝛ ſequāꝛ eū in exercitu in bello iu
ſto. Si tamē ita verū ſit ꝙ nihil ꝑcipit:cre
do ſaluo melioꝛ iudicio.dicit Ray.ꝙ de’
bēt aliqd iter ſe ſtatuere qꝺ deꝫ ſibi in ſignū
ſubiectiōis:ne alſ inutiliter videatur eſſe pe
nes eū dn̄ium rei ſue:ar.optimū ad h⁰.18.
q.2.eleutherius.ꝛ.1.q.3.ſiqs obiecerit. Si
aūt dubiteꝛ qd aut quātū illꝺ dēat eſſe.cre
do ꝙ debēt obſeruare qꝺ in vicinis villis
vel caſtris vel ꝓuincijs obſeruaꝛ:ita tñ ꝙ
illa villa nō graueꝛ. Uel ſi diuerſe ſint con’
ſuetudies ea que minus ſoluit eligatur:ex̄
de ꝯſue.cū olim.in ſi.ex̄ de cenſi.ex pte i ſi.
ꝛ.c.ſup eo. Et hoc totū itelligo:niſi ipſe vl
aliqs ꝺ anteceſſoꝛib⁹ ſuiſ vēdiderit vl dōa
uerit eis illꝺ qꝺ in ſubiectōis ſignū cōſue’
uit ꝑcipere:tūc eni nō pōt aliqd petē. Cō.
Ul.ꝛ Hoſti. Et addit Hoſ.ꝙ hec va ſunt
niſi ꝯtra dn̄uꝫ preſcripſiſſent libertatē:vt
in ſū.e.ti.q.37. B Ad materiā talliaruꝫ
poteſt competere.ſ̄.pedagium.

Emperantia.

Uide.ſ̄.ſobrietas ꝛ etiam ſupra ebrietas.

Eſtamētuꝫ I.

cōmūiter Quis poteſt facē teſtm̄. Rn̄. ſm Goſ. Qui’
libet pōt facē qui non ꝓhibeꝛ. Prohibeꝛ
āt ꝑmo filiuſfamilias:niſi de peculio caſtrē’
ſi vel quaſi:extra de ſepul.lꝫ li.6. Nec pōt
relinqre aliqd pro aīa ſua ſine pr̄is aſſenſu
Sed bene pōt eligeꝛ ſepulturā ſi ſupra pu
bertatē ſit:vt hꝫ ſupra ſepultura.2.§.3. A
Hoc etiā dꝛ in dcō.c.lꝫ. B Itē ꝓhibeꝛ i’
pubes. Itē ſeru⁹. Itē furioſus nō habēs
lucidū iteruallū. Itē ꝓdigus cui eſt admi’
niſtratio bonoꝝ iterdicta. Itē mut⁹ qui ni
hil loqtur. Surdus qui oīno nihil audit:
vt in Inſti.qbus nō eſt ꝑ.fa.teſta.ꝑ totuꝫ
A Et ibi pꝫ ꝙ teſtm̄ nō vitiaꝛ ſi iterdictuꝫ
adminiſtratōis bonoꝝ vel ſupradicte iſir’
mitatis p⁹ ei⁹ ꝯfeſſionem aduenerit:ꝛ ꝙ ſi
ſurdi ꝛ muti fuerint litterati:pn̄t teſtari:vt
ibidē in.§.ſepe. B Cec⁹ aūt pōt cū ſolen
nitate q̄ hꝫ.C.qui po.fa.teſta.l.hac conſul
tiſſima. A Et ibi reqrant qui hēnt ſuper
hoc ꝯſulere. B Itē ꝛ illi qui ꝓprijs renū
ciauerūt ꝛ nihil habēt:vt igreſſi monaſte’
ria:in auē.de mona.§.illꝺ.C.de ſacroſan.
ecc.auē.igreſſ.19.q.3.q: ingredientibus.
Sed ſiqs filios habēs monaſteriū igredi
atur nullo ꝯdito teſtō ꝑmittiꝛ ei diuideꝛ cū
filijs ꝛ iter eos ꝑticipare:vt in auē.de ſanc.
epi.§.ſiqua mulier.19.q.3.ſiqua mlier. A
Ibi dꝛ ꝙ ſi habēs liberos igrediaꝛ religio
nē anteq̄ꝫ de reb⁹ ſuis iter eos diſponat li’
ceat ei poſtea iter eos diuidere legitiā nul’
la diminuta:ꝛ qꝺ eis nō dederit monaſte’
rio ꝯpetet:ſed ſi oēm ſbam inter filios diui
dere voluerit ꝓ ꝓpria ſua ꝑſona filijs connu
merata vnā ſibi ꝑtem oib⁹ modis retineat
que dēat iuri mōaſterij ꝯpetē. Si vo i mo
naſterio moꝛiaꝛ anteq̄ꝫ iter filioſ legitimoſ
diuidaꝛ legitimā ꝑtē:ſibi percipiāt. Reliq̄
vo ſubſtātie ꝑs mōaſterio competat. B
Pōt etiā facē teſtm̄ qn̄cūqꝫ ante profeſſio
nē:cū ad ſeculuꝫ reuerti poſſit:ex̄ de regu.
ſtatuim⁹. A Idē in ſū.li.2.ti.5.q.101.ſm
Ho. B Utrū aūt cleric⁹ poſſit facere teſtm̄
hēs.ſ̄.cleric⁹.4.§.2. Hōmite quoqꝫ ſi nō
renūciauerūt ꝓprijs:neceſſe alicui ecclie tra
diderūt vitā mutādo:teſtari pn̄t:alſ nō.19
q.3.§.ꝯtra paulus. A Idē in ſū.eo.ti.q.
102.ſm Hoſti. B Itē teſtā publicorum
vſurarioꝝ ſūt irrita ipſo iure:extra de vſu’
ris q̄ꝫ q̄ꝫ li.6. A Ubi pꝫ ꝙ hoc eſt veꝝ ni
ſi prius fecerint cautionē ſeu ſatiſfactioneꝫ
ſm formam ibi traditam.

Utrū religioſus in epm ꝓmot⁹ poſſit

teſtm̃ facere. Rñ. ſm Tho. ſcda ſcde. q. 185
Nullo mó pót: q2 ſola diſpéſatio rerũ ec-
cleſiaſticarũ ei ɔmittit: que morte finit ex q̃
teſtm̃ icipit valere. Si tamé ex ɔceſſióe pa-
pe teſtm̃ faciat ñ itelligit de ꝓpo teſtm̃ facẽ
ſed aplica auctate itelligit ãpliata ptás ſue
diſpéſatóis: vt poſſit valere p⁹ morté. A
Idem in ſum. eo. ti. q. 103. B

Quid ſiquis aliquem teſtari prohibu
erit. Rñ. Ab eius erit hereditate repellen-
dus: vt. C. ſiquis ali. teſta. ꝓhi. l. 2.

Quot teſtes oportet quod ſint in teſta
méto. Rñ. regularit ſm leges ſepté teſtes
requiruntur. in inſti. eo. §. fi. ꝛ. C. eo. l. hac
conſultiſſima. Hoc tamen fallit: quia quá-
doqꝫ valet ſine teſte: vt ſi miles i bello ſcri
bat ꝛ moriat. C. de mili. teſta. l. milites. A
Ibi pꝫ q͗ hoc locum habet in teſtó ɔfecto
tépore quo in militia moritur vulneratuſ
ſiue ſcripſerit in clypeo: ſiue in terra: ſiue
vbicũqꝫ. B Qñqꝫ ſufficiat vn⁹ vt ſi fiat
coraꝫ imperatore. C. eo. l. omꝫ. A Et ibi
pꝫ q͗ iſte teſtis eſt ipe iperator cũ fuerit ſu
plicatũ ꝓ inſtituédo herede aliquã certã
perſonaꝫ. B Qñqꝫ duo vt iter filios. C
eo. l. hac ɔſultiſſima. §. ex imperfecto. Vel
ſi in territorio. A .i. nó in militia tépore
quo moritur. B teſtet miles. ff. de mili.
teſta. l. luti⁹. Similit etiã in his q̃ ſunt ad
pias cauſas: ext eo cuꝫ eſſes. ꝛ. c. relatum.
Qñqꝫ tres vel q̃tuor vt ex ſpeciali priuile
gio. C. eo. l. ſi nó ſpãli. ꝛ. l. ſi vnus. A Et
his legib⁹ pꝫ q͗ iſtud ꝓuilegiũ nó magis
artat ad hunc numerũ triũ vl q̃tuor: q̃ ad
alium. B Qñqꝫ quinqꝫ vꝫ in teſtamen
to ruſtici. C. eo. l. fi. A Ibi pꝫ q͗ hoc ob
tinet qñ teſtaméntũ fit in loco vbi ſepté te
ſtes haberi non poſſũt. B Qñqꝫ etiam
octo requirũtur: vt qñ teſtator vult teſtari
in ſcriptiſ: ꝛ neſcit lr̃as: vt in d. l. hac cóſul
tiſſima. Aduertédum q͗ ꝓdicta ſolénitas
teſtiũ abrogata vr ꝑ ius canonicũ ac etiaꝫ
diuinum ꝑ qd duo vl tres fidedigni teſtes
ſufficere vidět ſꝫ Io. Hoſti. ꝛ glo. Ray.
vt in ſũ. eo. ti. q. 104. Et de hoc lati⁹ dictũ
eſt. s. eccleſia. 1. §. 5. in additione. B

Quid ſi teſtator nó vult q͗ teſtes ſciãt
tenoré teſtaméti ſui: Rñ. Pót facere te-
ſtaméntũ quod dr in ſcriptis. i. q͗ ipe ꝓmo
teſtaméntũ conſcribat: vel etiã ſibi faciat:
ꝛ poſtea chartaꝫ clauſam repreſétet teſti-
bus dicés: Hoc eſt teſtamentũ meũ: rogo
q͗ ſigilletis ꝛ ſubſcribatiſ vos. C. eo. l. hac
ɔſultiſſima Sed tamé per hũc modũ face
re teſtaméntũ nó eſt totũ. quia multas ob
ſeruãtias reqrit que frequẽter cũ nó ſeruẽ
tur oportet q͗ nó valeat teſtaméntũ: meli⁹
eſt q͗ fiat ſine ſcriptis. ſ. quãdo ſcribitur ꝑ
notarium tm̃. B

Quibuſ verb debeat fieri teſtm̃. Rñ.
Nó ĩfert ſi dicat: Petrũ heredẽ inſtituo
vel volũtateꝫ meam eius diſpóni ɔmitto
qa nó vr decedẽ iteſtat⁹: extra eo. cuꝫ tibi
Nec curandũ eſt de verbis teſtatoris: dũ-
mó ſint talia per que de volũtate conſtet.
C. eo. l. fi. A Ideꝫ in ſum. e. ti. q. 106. ſꝫ
Hoſti. qui etiam dicit q͗ ob hanc cauſaꝫ
error nois non nocet: vt ibi. B

Utruꝫ in 2° teſtaméto oporteat fieri
méntionem de p°. Rñ. vt nõ. 18. diſti. qm̃
A in glo. B dicéduꝫ q͗ nó oportꝫ niſi
in duobus caſib⁹. Unus ſi factum ſit teſta
mentũ int liberos. C. eo. l. hac ɔſultiſſima
§. ex imperfecto. ꝛ auẽ. ibi poſita. hec iter
liberos. Alius ſi teſtator ipe legeꝫ ſibi im
poſuit: puta ſi in priori teſtamento dixit: ſi
fecero aliud teſtamentum non valeat: vel
non valeat niſi dixero pater noſter ꝛc̃. tũc
enim faciendo 2m: oportet q͗ faciat men-
tioneꝫ de ꝓmo: vt. ff. de le. 3. l. ſiquis in ꝓn.
A Idem in ſum. eo. t. q. 108. B Quod
ſiquis velit caſſare teſtamentum primum
ꝛ non facere 2m: non poteſt niſi iam poſt
conditum primum ſit lapſum decénium:
ꝛ coram tribus teſtibus dixerit nolle vale
re primum. A Idem etiam ſi hoc dixe-
rit inter acta: vt in. l. que ſequitur. B C.
eo. l. ſancimus. A De hac ſolénitate dd
ſicut dictũ eſt. s. ſ. §. Quot teſtes. B

Qualiter ɔfirmetur teſtm̃. Rñ. Per
morté teſtatoris: vt habetur Hebr. 9. Sꝫ
ante mortem quandoqꝫ mutari poteſt eti
am ſi pacto conuenerit ne mutetur. C. de
pac. l. pactum. quod dotali. A Idem in
ſum. eo. ti. q. 109. B

Eſtamentuꝫ. II. q̃tum ad iſtó

né hẽdis ꝛ ſubſtitutioné. In teſtó
tenetur qlibꝫ iſtituere ſibi hedé aliqué vel
aliquod collegium: ꝛ hi⁹. Sine iſtóne hẽ
dis non eſſet factum teſtamentũ: vt. C. eo.
l. iubemuſ. §. q͗ ſi non fuerit. Et ſi quidem
teſtator habeat deſcendentes vel aſcendé-
tes: illos tenetur heredes inſtituere ſal-

tẽ in eoꝝ legitima. C. de inoffi. teſta. auc. nouiſſima. de q̃ hẽs. ſ. legitima. A Ibi
ſolũ dĩ de legitima deſcẽdẽtiũ. Legitima
vo aſcendẽtiũ cũ nõ ſit inouata vĩ quarta
ps: vt ĩ inſti. de inoffi. teſta. §. fi. Naʒ ⁊ ipi
poſſũt agere ꝯ teſtm̃ filioꝝ: vt patʒ eo. ti. in
ꝑn. ⁊ hoc niſi teſtator aliqd dictis deſcẽdẽ
tib⁹ ſeu aſcẽdẽtib⁹ in teſtõ reliquerit: tũc. n.
nõ rũpit teſtm̃ ſʒ ſupplet qđ min⁹ fuerit le
gitima. C de inoffi. teſta. l. oĩ modo. cũ ſe
quẽtib⁹: ⁊ ſic nõ tenet teſtator eos ꝑciſe in-
ſtituere. B Qđ ſi nec deſcẽdẽtes nec aſcẽ
dẽtes: hẽat tũc ẜm leges põt inſtituẽ alios
quoſcũqʒ. A Si tñ iſtitueret īfames aut
turpes pſonas: tũc frẽs vł ſorores poſſũt
rũpere teſtm̃: ⁊ ſibi totã accipere heredita
tem. C. de inoffi. teſta. l. fratres. ⁊ in inſti.
de inoffi. teſta. §. ſoror. B Tamen vt ait
Tho. in q̃dã qõne de quolʒ. ſi ꝓping indi
gerẽt ill a hereditate īdigẽtia manifeſta: tẽ
tenet eis hereditatẽ dimittere niſi eẽnt ma
li: ⁊ h⁹ı bonis indigni. Et dico tenet ex de
bito honoris parẽtalis: q: cũ ꝑcipit hono
rare pr̃em ⁊ mr̃eʒ: ꝑcipit ẽt honorare pen
telã in his q̃ ad pentelã ptinẽt. Si aũt nõ ĩ
digerẽt manifeſte põt libere in alios refũ-
dere dicẽte ſaluatore: Da paupib⁹ ⁊ ſeque
re me. A Idẽ in ſũ. li. 2. ti. 5. q. 98. vbi et
addit: Sec⁹ tñ ẽ in qbuſdã tr̃is de iure cõ
ſuetudinali. In qbuſdã. n. tr̃is teſtator pt
ex iure patrie cuicũqʒ vult rẽ ſuã dare vel
vẽdere: alicu bi ſuccedit vnus. ſ. ꝑmoge-
nit⁹: alicubi vltimo genit⁹: alicubi oẽs
p diuiſionẽ. Igit ſi ꝯſuetudo q̃ iuri equa-
let dat alicui licẽtiã liberã aut alteri ꝯferen
di vel totã vel ptẽ hereditatis non ꝑiudi-
cat alicui faciẽdo qđ põt de iure. Nota tñ
ꝯſuetudines irrõnabiles ẽt circa h° repro
bari. Vñ Inno. 4⁹ ſcribẽs ad quoſdã epi
ſcopos theutonie reprobat ꝯſuetudinẽ vł
ſtatutũ ſup hoc: ꝙ nullus poſſit ĩ vltia vo
lũtate legare eccliis vel aliis piis locis: aut
qbuſcũqʒ pſõis plus q̃ʒ qnqʒ ſolidos vſu
alis monete: ⁊ precipit huiuſmodi ſtatuta
denunciari penitus non tenere. B

Nũqd teſtator põt ſubſtituere aliũ he
redẽ q debeat ſuccedere ꝑmo hẽdi. Rñ.
Si teſtator habeat filios impuberes põt
eis ſubſtituẽ quoſcũqʒ velit: q ſuccedẽt eiſ
ſi nõ venerit ad pubertatẽ: vt. C. de impu.
⁊ aliis ſubſti. l. ſi teſtõ. A Et ibi pʒ ꝙ tali
ter ſubſtitut⁹ dĩ direct⁹ heres: ⁊ ſic totã ca
pit hereditatẽ ſine aliq̃ diminutione. B
Si vo venerit ad pubertatẽ põt eiſ ſubſti
tuere ſi moriatur ſine liberis. A Ideʒ ẽt
ſi moriatur cũ liberis. C. de ipu. ⁊ aliis ſub
ſti. l. hẽs. ⁊ l. ſe. Debet tñ ſalua ei⁹ legitima
vt ſeqtur. B Et itelligit ſubſtitutio đdu
cta legitima filioꝝ ⁊ deducta q̃rta totius q̃
dĩ trebellianica: quã đducit qlʒ iſtitut⁹ he
res cui ali⁹ ſubſtituit. A .ſ. vulgarit ⁊ p⁹
pubertatẽ iſtituti: vel ẽt cũ accipit hẽditatẽ
p fideicõmiſſũ ab iſtituto hẽde: q a teſtato
re grauat⁹ ẽ hẽditatẽ alteri reſtituere: vt ĩ. c.
Raynuti⁹. đ quo. ĩ. B. vt ex̃ de teſta. Ray
nuti⁹. Et de hac materia iſta ſufficiant: ⁊ q̃
dicta ſunt. ſ. hereditas.

Teſtamẽtũ 3° q̃ʒtũ ad exe-cutõnẽ.

Vtrũ teſtator poſſit heredib⁹ ſuis per te
ſtamẽtũ penã iponere ſi nõ paruerit volũ-
tati ſue. Rñ. Sic: in inſti. de le. §. pene. duʒ
tñ qđ teſtator ꝑcipit nõ ſit turpe vel ihone-
ſtũ. ff. de cõ. inſti. qdã. A Et idem habet
in dicto. §. pene. ad fi. B

Per quẽ cogetur hẽs teſtm̃ ſiue volũta-
tẽ defũcti adiplere. Rñ. Heredes ĩfra an-
nũ cogẽdi ſũt p ep̃m adiplere: ⁊ ſi neglexe
rit tũc ipemet ep̃s exeq̃tur: ex̃ eo. nos qdẽ
⁊. c. ſi heredes. A vbi dĩ: Si hẽdes iuſſa
teſtatoris nõ adipleuerit ab ep̃o loci illius
oĩs res q̃ eis relicta ẽ canonice iterdicatur
cũ fructib⁹ ⁊ ceteris emolumẽtis: vt vota de
fũcti ipleant. Et de termino ãni ⁊ ꝙ ep̃s p
ſe exequat: hẽtur ĩ dcõ. c. nos. ⁊ icipit iſte
ann⁹ a tpe admõitionis: ẜʒ Hoſti. ⁊ ĩ ſum.
li. 2. ti. 5. q. cxi. B Nec obſtat ſi forte teſta
tor iterdixerit ne ep̃s ſe itromitteret: ex̃ c.
tua. A Idem in dicta. q. cxi. ẜm Hoſti.
⁊ eo. ti. q. 97. ẜm Ray. ⁊ glo. B

Vtrũ defũct⁹ ſẽtiat detrimẽtũ: q: tardã
tur elẏme q̃s legauit. Rñ. ẜm Tho. in quo
libet. Dicẽdũ ꝙ q̃ʒtũ ad meritũ elẏme nul-
lũ detrimẽtũ patit ex ꝑdicta tarditate: ma
xime ſi q̃ʒtũ ĩ ipſo fuit cãʒ adhibuit vt h⁹ı
elẏme cito darẽtur: q: meritũ ꝑncipalit ex
volũtate ⁊ intẽtione depẽdet. Sed q̃ʒtuʒ
ad effectũ elẏme patit detrimẽtũ: nõ qdem
vt p h⁹ı tarditate puniat: ſʒ q: remediũ ei
nõ adhibet dũ ſuffragia deferũtur qbus
plurimũ iuuaret. A Idẽ ĩ ſũ. eo. ti. q. 113.
B Similiter nõ patit detrimẽtũ ſi diffe-
ratur reſtitutio quã ipſe mãdauit fieri: ⁊ lʒ
tarde ⁊ ĩ morte: tamẽ fecit qđ potuit. A

Licet hoc caſu nõ grauetur quo ad dãnã
tiõez: puto tñ q̄ facta reſtitutione citius a
pena abſoluatur: ſicut in cronicis minoꝝ
legit̃ de quodã q impediebatur ab ingreſ
ſu paradiſi quouſq; ſcã fuit reſtitutio ad
quã tenebatur. B

Utrũ executor debeat retardare diſtri
butiões elemoſynaꝝ ad hoc q̄ res defun
cti melius vendãtur. Rñ. ſm Tho. in quo
libet. Dicẽdũ q̄ in mora modici temporis
nõ videt̃ eſſe magnũ periculũ. Uñ ſi execu
tor p modicũ tẽpus elemoſynas dare dif
ferat vt rebuſ defũcti meli⁹ vẽditis ampli
oreſ el'yãs dare poſſit: laudabiliter hoc fa
cit. Si vo ecõtrario p multũ tẽpus diffe
rat el'yas diſtribuere vt in modico ampli
ores el'yas faciat: nõ vr̃ eſſe ſine culpa: qa
forte defũct⁹ interi a purgatorio liberat̃: in
quo dum ipe eẽt remediũ ſuffragioꝝ ma
xime ei neceſſariũ fuerit. Hoc aũt reliquit̃
prudẽtiſ executoriſ examini: vt. ſ. ꝯſiderat
dilatiõe tpis: ⁊ ꝯditiõe pſone q̃ citi⁹ vl' tar
di⁹ liberãda eſt: ⁊ etiã q̃ntitate augmenti
el'yaꝝ. faciat qd̕ viderit expedire defũcto.
A Idez in ſum. eo. ti. q. iiȷ. B De lega
tis alia quedam habes ſupra legare.

Quid ſi de plibus executoribus teſti
vn⁹ moriat̃ vl' ẽ in remotis: vl' nõ vult exe
qui. Rñ. Alius põt executionẽ iplere niſi
teſtator aliđ exp̄ſſerit: ex̃. c. religioſus li°6.
Utrũ religioſus poſſit eẽ executor teſtamẽti
hẽs. ſ. religio. i. §. pli. A Predict' adde
qd̕ dr̃ in Inſti. de acti. §. item miſta. vz q̄
g relicta eccliis vl' aliis venerabilib⁹ locis
dare deſtulerit vtiq; dñi in iudicio vocetur
ipſuz relictum dare compellitur: ⁊ aliud
tantũdem pro pena. B

Teſtis primo Quiſ poſſit eẽ teſtiſ. ſiue
q̃ cõditiones requirãtur i teſte. R°
Principalit̃ q̄dez requiritur que i his v
ſib⁹ cõtinẽt̃: Cõditio: ſexus: etas: diſcretio
fama. Et fortuna: fides i teſtib⁹ iſta reqres
A Hoc fuit dictu ſ Hoſt. qui etiã dicit q̄
regularit̃ omnes pñt eẽ teſtes qui nõ ꝓhi
bẽt: vt in ſũ. li. i. tit. 5. q. 177. B primo g°
reqritur ꝯditio. ſ. vt nõ ſit ſeruus: q: ſuus
nõ recipit̃ ad teſtimoniũ. C. eo. l. qm̃ liberi
Nã ſeruus ſepe metu dñantis teſtimoniũ
ſupprimit vitatis: ex̃ de vbo. ſig. forſ. §.
teſtes. 4. q. 3. §. itẽ in criminali. 3. q. 5. accu
ſatores. Falli tamẽ hoc cũ de facto ſerui q̃
rit̃: nõ tñ ꝓ diſo vl ꝯ dñm: vt in. §. itẽ in cri
miali. v. itẽ ſerui. A vt ſi p ſeruum aliqđ
dicatur depoſitũ vel cõmodatum ſm glo
Ibiq; etiã addit. Et ſic viles pſone recipi
unt̃ vbi đ facto eaꝝ agit̃. Et idẽ videt̃ in. l.
ſeruos. C. eo. Itez ⁊ ſi deficiãt alie ꝓbati
ones admittit̃ etiã ſeru⁹: ſz cũ tormẽtis ſz
Hoſt. vt i dcã. q. 177. B . 2° requirit̃ ſex⁹
q: femina nõ addmittit̃ ad teſtimoniũ i cã
crimiali. 33. q. 5. mulierẽ. niſi cũ de crimie
ciuiliter agit̃: tũc enĩ admittitur etiã ꝯ cleri
cos: ex̃ eo. qm̃ ⁊. c. tam l'ris. A Item ad
mittitur mulier in cã criminali cũ agit̃ p iq
ſitiõez: vt nõt glo. i dcõ. c. qm̃. B In ci
uilib⁹ aũt admittit̃. 15. q. 3. §. ex. eo. Nõ ad
mittit̃ etiaz in teſtis: vt in inſti. de teſta. § te
ſtes. A Idẽ qđ h nõ. in dcã. q. 177. B
Et nõ q̄ mulieres cã ferẽdi teſtimoniũ nõ
debẽt inuite ad iudiciũ trahi ſz cuz neceſ
ſariũ fuerit teſtimoniũ earũ iudex in expẽ
ſis ꝓ ducẽt̃ mittat tabellionẽ aut aliã pſo
naz idoneam: vl' ſi hoc iure ꝓhibẽte i cãu
nõ poſſit pſonalit̃ ipe vadat: vel ſi nõ dece
at ire aliũ mittat. Hoc explicite habet̃: ex̃
de iudi. mlieres. li. 6. 3° requirit̃ etas. Naz
in ciuilib⁹ nõ admitit̃ minor. 14. ãnis. 4.
q. 3. c. i. In crimialib⁹ vo nõ mior. 20. vt
ibidẽ dicit̃. §. in criminali. v. itẽ in teſtimo
niũ. 4° requiritur diſcretõ: q: nõ recipitur
ad teſtimoniũ furioſus ſiũ mẽtecapt⁹. A
niſi tpe lucidi iterualli: vt in. §. nec furioſ⁹
de quo. ĩ. B ſicut nec ad iudicãdũ. 3. q.
7. §. tria. q: nõ eſt ꝯpos ſue mẽtis. ff. qui te
ſta. fa. po. l. q teſtamẽto. §. nec furioſus. 5°
requirit̃ fama. Nã infames a teſtimonio re
pellũtur: ex̃ de teſti. cogen. pterea. Nec ꝓ
deſt pnia: q: lz aias per pniaz ſaluare poſ
ſim⁹: infamiã tñ nõ poſum⁹ abolere. 2. q.
3. c. hinc colligit̃. Naz ⁊ actus legitimi ſũt
infamib⁹ interdicti: ex̃ eo. lz ex quadaz. ⁊ in
glo. ibidẽ. Et hoc intellige niſi pus fuerit
in itegrũ reſtituti. 4. q. 3. §. itẽ in criminali
v. item. l. iul. 2. q. 3. puaricatorẽ. in fi. Itez
adeo dz eſſe teſtis ſine oi infamia q̄ ſi gra
uata fuerit ei⁹ opinio ad teſtimonium ad
mitti non dz: ex̃ de excep. deniq;. 2. q. 7. te
ſtes. ⁊ pcipue in crimiali cã. ex̃. eo. teſtimo
niũ. Itẽ debz eẽ ſine crimie Nã criminoſ⁹
repellit̃ ab oi teſtimonio q̃diu in crimine
pſeuerat. Si vo ſit emẽdat⁹ nõ repellitur
in cã ciuili. A niſi eũ fuerit comitata infa
mia: vl' fuerit piur⁹: vt i dcõ. c. teſtimoniũ

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA GRANADA

B Sȝ in criminali talis repellit̃ ſi de crīe
fuerat ṗus ꝯuict⁹ vel ꝯfeſſus: vl̃ nūc per ex
ceptiōeȝ ꝯuincatur: vl̃ ḡuata ē eiuſ opinio
ꝑ eo ꝙ aliqñ ſic fuit repulſus: aliter vero
ꝗ emēdatus ē recipit̃ etiā in criminali. A
.ſ. cū de crimine agit̃ ciuilit̃: vt in dcō. c. te
ſtimoniū. alit̃ in criminali ēt poſt pniam
repellitur ſi ꝯuincat̃: vt dictū eſt ī dcō. c. te
ſtimoniū. B Hec oīa ī ṗdicto. c. teſtimo
niū. cū his ꝗ ibi notātur. 6⁹ reqrit̃ fortuna
ſ. an ſit locuples vl̃ egen⁹ vl̃ lucri cā qd faci
at: hoc iudici ꝯſiderādū eſt. 4. q. 3. teſtes
ꝟ. itē teſtiū. 7⁹ requiritur fides: qꝛ infidelis
cōtra fidelē nō admittit̃. 2. q. 7. ſi heretic⁹
23. q. 4. ipſa pietas. A Pro fideli autē
bñ admittit̃ teſtimoniū īfidelis ꝯ̄ fidelem.
Et ſimilit̃ ꝑ infideli ꝯ̄ infidelē: dcō. c. ſi he
retic⁹. B Hec ergo ſūt ṗncipalia ī teſti
bus ꝯſiderāda. Sūt et alia quedā ꝯſiderā
da que hic ſtatiȝ ſequūtur. ṗmo vȝ vtrū ſit
īimicus ei⁹ ꝯ̄ quē dat teſtimoniū vl̃ amic⁹
ei⁹ ꝑ quo teſtificat̃. 4. q. 3. teſtes. ꝟ. ideoqȝ
in pſona: Iteȝ obſcuri ⁊ ignoti non admitti
tūtur: vel ſolū admittūtur cū tormētis aut
verberibus: vt in auc̄. eo. §. ſācimus. A
Et ibi pȝ: ꝙ hec obtinēt qñ ex aliqua ꝯie
ctura dubitat̃ de corruptiōe. B Itē nec
executores negocioꝝ aut ꝓcuratores ꝗ in
ipſa cā fuerūt actores vel rñſales: ex̃. eo. in
ſup. Immo etiā ꝗ fuit ꝓcurator vl̃ aduo
catus in ṗori iudicio nō recipit̃ī teſtē in cā
appellatiōis: ex̃ eo. Romana. li. 6.

Utrū ꝗs poſſit admitti ad teſtimoniū
ī ſua cā. Rñ. Non: neqȝ ṗncipalit̃ neqȝ ſe
cūdario. C. eo. l. omnib⁹. Uñ vēditor in cā
rei vēdite non admittit̃ pro emptore: qꝛ cā
ꝓpria vēditoris eſſe videt̃: neqȝ vēditor in
cā pignoris ꝑ creditore. ff. de app. l. ab ex
ecutorī. §. alio ꝯdēnato. Fallit hoc ī legata
rijs ⁊ fideicōmiſſarijs ꝗ ferūt teſtimoniȝ
in cā teſti cū agit̃ de hereditate: nō de lega
tis ⁊ fideicōmiſſiſ ſuiſ: bñ tñ poſſunt ſcribi
⁊ eſſe teſtes ī eo teſtō in quo aliqd eis lega
tū eſt. C. ꝺ teſta. l. dictātib⁹. Itē fallit in col
legijs ⁊ corpib⁹ in qb⁹ ſinglares eoꝝ pſōe
ꝑ cā vniuerſitatis ferre pñt teſtimoniū. 14.
q. 2. ſi ꝑ prudētiā. ex̃ eo. īſup. ⁊. c. cū nūci⁹.
Et hoc iō: qꝛ cāe vniuerſitatis nō ſūt ſingu
loꝝ: ⁊ ſi cōmodū ꝯtingat ſingulos: vt. 12. q.
2. ꝗ manūittit̃. Et itellige niſi fuerit actores
vel rñſales in ipſa cā: vt in ṗcedēti. §. dcīi
eſt. A ⁊ ꝓbat̃ in dcō. c. īſuper. Et ideȝ qꝺ
in hoc. §. notatur in dcā. q. 177. B

Utrū in cā cōi duoꝝ alt̃ admitti dēat
ad teſtimoniū. Rñ. Nō. qꝛ cā cōis duoꝝ:
vtriuſqȝ eſt: ar. ff. de ritu. nup. l. illꝺ. Et idē
in ſocio criminis ⁊ ṗncipe. 4. q. 3. itē in cri
minali. ꝟ. item liberi. ex̃ eo. c. veniēs. Nec
ob. ex̃ eo. qm̃. Nā illꝺ eſt ſpāle in cā denun
ciationis: vel ibi admittūtur ſocij criminis
ad ṗſuāp: ex̃ de adul. ſignificaſti. Credit̃ ēt
ſocijs crimis in exceptiſ vt in crimine leſe
maieſtatis: ⁊ h⁹ ī. 79. di. ſiqs papa viuente
6. q. 1. ſiqs cū militib⁹. 25. q. 3. nemini. ex̃ de
confeſ. c. 1. Idem in dicta. q. 177. B

Utrū parētes vel liberi poſſint ꝑ vel ꝯ̄
ſe teſtimoniū ferre. Rñ. gnāliter ꝑ rectaȝ li
neā aſcēdētes vel deſcēdentes ꝑ vel ꝯtra ſe
idonei teſtes nō ſūt. 4. q. 3. §. itē in crimina
li. ꝟ. itē teſtis. ⁊. ꝟ. itē parētes. ff. eo. l. teſtis.
Idē eſt de mr̃e: ſed tamē ābo parētes in ca
ſu admittūt̃ ꝑ filio. ſ. cū q̄rit̃ de etate vel na
tiuitate: ex̃ qui fi. ſint le. trāſmiſſe. ⁊. c. ꝑ tuaſ
A Et in his. c. pȝ ꝙ hoc eſt verū niſi certis
īdicijs ⁊ teſtib⁹ ꝯ̄riū appareat. B Iteȝ v
bi agit̃ de īpedimēto mr̃imonij rōe ꝯſāgui
nitatis vel affinitatis: ex̃ eo. quotiēs. Ceteꝝ
ſi agit̃ an mr̃imoniū ſit ꝯtractum vl̃ nō: tūc
mr̃ ſuſpecta eſt ſi vir ſit ſuperior: ex̃. e. ſuper
eo. quē caſuȝ hēs. ꝺ. mr̃imōniū. 7. §. fi. Sūt
aūt q̄dā pſone que aduerſus ꝯiūctos ſuos
teſtimoniū dicere nō cogūtur: vt aduerſus
ſocerū: generuȝ: vitricū: priuignū: ſobrinū
ſobrinā: ſobrine natū: eoſqȝ qui ī ṗori gra
du ſūt. Itē aduerſus patronū ⁊ patronā: ⁊
liberos ei⁹: vt. 4. q. 3. §. iteȝ in criminali. ꝟ.
item. l. iulia. Et alie etiā pſone q̄ ibidē ꝯpu
tantur: q̄ gnāliter a ferēdo teſtimonio ſunt
exēpte. A Et ibi pñt videt̃ ꝗ hēnt hoc agi
tare. Et idē qꝺ in hoc. §. nō. ī dcā. q. 177. B

Utrū teſtes ꝑduci poſſint de domo ac
toris. Rñ. Nec de domo actoris nec accu
ſatoris nec in cā ciuili nec crimiali teſtes ꝑ
duci dēnt: qꝛ eoꝝ teſtimoniū ſuſpectū eſt. 3.
q. 5. per totū. 4. q. 3. §. itē in criminali. ꝟ. itē
etiā iure ciuili. Oēs aūt ṗdicti ꝗ repellendi
ſūt dēnt admitti ſi is ꝯtra quē ꝑducūtur eo
rū teſtionio in alio iudicio ſit vſus: niſi ini
micitiaſ poſtmodū exortas docuerit: vl̃ ali
qꝺ aliꝺ legitimū poſt emergēs ſeu corrup
tionē: vt in ṗdcō. §. itē in criminali. ꝟ. itē ſi
qs teſtib⁹. ⁊. C. eo. l. ſiqs teſtib⁹. A Idē in
dicta. q. 177. B Nō ꝙ ſacerdos nō ñ dȝ
eſſe teſtis in iſtriſ ꝯfectis totalr̃ int̃ ſeculareſ
ī 4. q. 2. ꝗꝗ. Hoc itellige de hōeſtate ⁊ nō
de neceſſitate. A Ibi dī. ꝗꝗ. ſacerdotuȝ

teſtimoniū credibile hēatur tamē in iþis ſe culi negocijs ꝑ ꝯficiēdis īſtris ad teſtimo nium nó rogentur: q̄z eos talib⁹ reb⁹ itereſ ſe nó ꝯuenit. Si aūt euētu aliquo cāc inter fuerit: ⁊ aliqd viderit vel audierint vbi nul le idonee ſeculariū īueniant pſone: ne ỽitaſ occultetur ⁊ mal⁹ vt bon⁹ eſtimet: in ꝓuidē tia ꝓprij ſit epi: vt aut corā ſe ⁊ ꝯpetētibus iudicibus: aut aliter veritatē honorifice te ſtificentur. B

Eſtis. II.

de nūero teſtiū. Et q dē duo teſtes regla riter ſūt neceſſarij: ⁊ ſufficiūt. ff. eo. l. vbi nūerus. 4. q. 3. §. itē in crimiali. ỽ. itē vbi. A Idē in ſū. li. 2. ti. 5. q. 178. ſm Ho ſti. ⁊ Goff. B

Utrū in aliqb⁹ cāis ſufficiat vn⁹ teſtis. Rñ. Lȝ cōiter nō ſufficiat vt nūc dcm̄ ē: ſta tur tn̄ teſtionio vni⁹ in his in qb⁹ alicui ꝑiudi ciū nō iſert: puta ſi dubitat de aliquo an fu erit baptiȝat⁹: vl' an eccliā ꝯſecrata: de ꝯſe. di. 4. ꝑuulos. ⁊ c. cū itaqȝ. Itē ſtat teſtimo nio vni⁹ vbi de ꝯſēſu ꝑtiū ita ꝯuenit: cū ⁊ te ſtimonio aduerſarij ſtari poſſit. C. de fidei cōmiſ. l. fi. Itē qn̄ q̄rit vtrū aliqs ſit emēda tus de crimine ſtat teſtionio ſacerdotis: ex̄ eo teſtioniū. A Ibi nō hñ hoc ꝓbat ſȝ ex eo q̄z cū in ſecreto ꝯfiteat alr ꝓbari nō pōt ſm Hoſti. ⁊ in dcā. q. 178. vbi etiā pȝ ſȝ cū dē ꝙ idē eſt de eo qđ ſeqtur. B Itē in cō rectōe fraterna ſup ꝑma correctōe charita tiua ꝑ vnū ſolū ꝓbat: q̄z nec alr pōt: ex̄. e. i oi. A Idē qđ. ſ. nō. in. d. q. 178. ſȝ Goſ. Ray. ⁊ Hoſt. B Idē eſt qn̄ teſtiū valet vni⁹ teſtimonio qn̄qȝ nllius: qn̄qȝ reqrunt plēs: vt. ſ. teſtiū. i. §. 4. Itē lȝ vnus teſtiſ nō faciat probationem facit tamen preſūptio nem: ex̄ de ſuc. ab inteſ. c. fi.

Utrū in aliqbus reqrant plēs teſtes q̄ȝ duo. Rñ. In mltis plēs reqrūt. Nā i teſtiſ plēs reqrūt: vt. ſ. teſtiū. i. §. 4. Itē in dona tōib⁹ cā mortiſ reqrūt qnqȝ teſtes. C. de do nat. cā mor. l. fi. ⁊ in codicill'. C. de codicill. l. fi. i fi. Silr reqrūt qnqȝ teſtes. A roga ti: vt i dcā. q. 178. B qn̄ debitor vlt ꝓbare ſolutū debitū qđ i ſcriptis fuit ſcrm̄. C. eo. l. teſtiū. A Et ibi pȝ ꝙ ſilr pōt hoc ꝓbari ꝑ aliā ſcripturā: ⁊ ſi illa ſcripta amiſſa fuerit: pt ⁊ amiſſio ⁊ ſolutio ꝑ pautiores teſtes ꝓbari B Itē reqrūt q̄tuor teſtes cū dāt ad īꝓro bādū īſtrā: ar. ex̄ de fide īſtru. cū Io. Itē ꝯ q̄ſdā pſonas: vt i. §. ſe. dī. A Dcm̄. c. cū Io. nō vȝ hñ ꝓbare hoc ad qđ allegat: ſed in ar. facit dicta. l. teſtium. B

Utrū ꝯtra aliq̄s pſonaſ reqrirat maior nūerus teſtium. Rñ. ſm Tho. ſcđa ſcđe. q. 70. Sic. 2. q. 4. preſul. A. i. eps cardial' ſȝ glo. in. c. ꝑſul. 3. q. 4. ⁊ Goff. vt in dcā. q. 178. B nō dānetur niſi. 72. teſtib⁹: preſ byter autē cardinal' niſi. 44. teſtib⁹: diaco nus cardinalis vrb Rome niſi. 28. teſtib⁹ ſubdiaconus acolythus: exorciſta: lector oſtiarius: niſi ſeptē teſtib⁹. Et habet locū ſpecialr̄ in epis: preſbyteris: diaconibus ⁊ clicis eccleſie romane ꝓpter eo⁹ dignita tē: ⁊ hoc tripli rōne. ꝑmo quidē: q̄z in ea tales inſtitui debēt quoꝝ ſāctitati pl⁹ cre datur q̄ȝ mult' teſtib⁹. 2° quia hoies q ha bēt de alijs iudicare ſepe ꝓpter iuſticiam multos aduerſarios hñt. vn̄ ⁊ nō paſſim credēdū eſt teſtib⁹ ꝯ eos: niſi magna mul titudo cōueniat. 3° q̄z ex ꝯdēnatiōe alicui⁹ eoꝝ derogaret in opinione hominū digni tati ⁊ auctoritati illi⁹ ecclie: qđ ē ꝑiculoſi⁹ q̄ȝ in ea tolerare aliquē peccatorē niſi val de publicū de quo graue ſcādalū oriatur A Predictis adde qđ dī in. l. i. ff. eo. ſ. ꝙ iudices ſufficiētem numerū teſtiū mode rētur ⁊ eū ſolū numerū teſtiū quē neceſſa riū eē putauerit euocari patiātur: ne effre nata ptāte ad vexādos homines ſuꝑflua multitudo teſtiū ꝓtrahat. Et regulariter effrenata mltitudo vȝ ſi excedit numerum 40. ex̄. eo cū cām. Qđ tamē videt reliqui arbitrio iudicis ſm exigētiā cāꝝ cū ſit ide terminatū: ex̄ de offi. del'. de cāis. Et ſentit glo. in dicto. c. cum cauſam. B

Eſtis 3°.

q̄ȝtū ad actū teſtificādi. Utrū teſtis qui ſe ſbſcribit alicui negocio ꝑiudicet ſibi. Rñ. Si ſcienſ h⁹ fac ꝑiudicat ſibi: ita ꝙ ꝯ illđ n̄ pt poſtea reclamar: q̄z approbaſſe ꝑſumit Sec⁹ ſi ſbſcribit noie alieō: q̄z ꝑ hoc n̄ itelli git ꝯſētire: vt nōt ex̄ ō his q̄ fiūt a p̄. ſine cō ſen. ca. q̄ȝto. A Clari⁹ hoc nōt glo. i. c. ſiqs ꝑſbroꝝ. ex̄ de re. ec. n̄ alie. etiā nō. i ſū. li. 2. ti. 5. q. 177. vbi ⁊ addī. Et ex hoc collige ꝙ n̄ ſit ꝑiudiciū alicui ſi aliqd fit eo pñte ⁊ n̄ contradicēte: niſi aliqđ ſignum debeat cō ſenſus aſſumi. B

Quotiēs pñt teſtes ꝓduci. Rñ. Tres tm̄ ꝓductōes ſicī pñt i cāis eccliaſticis vl' ci uilib⁹ ſed nō quarta niſi iuret ꝙ nō didice rit teſtificata. A Nec ꝑ ſe nec ꝑ aliū: ⁊ ꝙ nō ꝑ dolū vel per artē quartā ꝯductiōem

testis

petat: ſʒ q2 quos vult de nouo ꝓducere ꝑius habere nó potuit: ex̄ co. vltra tertiá. B Quinta nullo modo ꝯcedit: ex̄ eo. i cauſis Et hoc intelligas niſi aliqs teſtiū i ꝑmis ꝓductionib⁹ ipedit⁹ fuiſſʒ. ná ꝓbato ipedimēto ſine aliquo ſacramēto dabit alia dilatio ēt cēteſima ſm Inno. Et ſic itellige ex̄ c. vltra tertiá. A Idē i ſū. eo. ti. q. 179. ſʒ Hoſti. q clari⁹ ſic loqtur. Et hoc itelligas ſi i ꝑma ꝓductione ſcḋa ⁊ tertia ꝓduxit aliquē teſtē: al's ſi impedit⁹ fuiſſet i ꝑma ſcḋa ⁊ tertia, ꝓbato ipedimēto ſine aliquo iuramēto dabit ſecūda dilatio: ſic ⁊ cētēſima vl' milleſima ſm dominum meū Inno. quartuʒ. Et ſic intellige extra eo. vltra. B

Quot ſūt q̄ tollūt copiá ꝓbádi ꝑ teſtes. Rñ. ſm Goff. Quatuor: vʒ publicató atteſtationū: ex̄ eo. de teſtib⁹. ⁊. c. intimauit. Itē renūciatio ſiue ꝯcluſio: ex̄ eo. ſrnitatis. Itē quarta ꝓductio: vt i ꝑcedēti. §. Itē numer⁹ teſtiū effrenat⁹: ex̄ eo ſignificauerūt. ⁊. c. cū cáʒ. A. Idē i dcá. q. 179. Et de h⁰ vltio dcm̄ ē ad finē ꝑcedēt. c. i additione. B

Utꝝ teſtis teneat iurare ⁊ q̄liter. Rñ. Nulli teſti quátecūq; religionis ſit credit niſi iurauerit: ex̄ eo. nup. Pót tñ remitti iuramētū de ꝯſēſu ptiū: ex̄ eo. tuis. niſi i cā matrimoniali: q2 tūc nec ꝯfeſſioni ꝯiugū ſtatur: ex̄ de eo q cog. ꝯſan. vxo. ſue. ſuper eo. Et iurabūt tactis ſacroſáctis euágelijs niſi eēt eps q iurabit ſolū ꝓpoſitis euágelijs ex̄ de iura. calū. c. fi. A Idē i ſū. eo. ti. q. 181. ſm Hoſt. q ēt idē dicit de ſacerdote. ſ. ꝙ nó tágat ſcá euágelia iurádo ſicnec eps Alij aūt vt ibi pʒ dicūt hoc ſpále i epo. Ueritas ē ꝙ ꝺ ipo tñ loqt dcm̄. c. finale. B

Sʒ qd dʒ teſtis iurare. Rn. Dʒ iurare ꝙ dicet totá ꝟitatē quá nouit de illa re. 3. q. 9. hortamur. ⁊ ꝙ nó admiſceat falſuʒ: nec aliqd de ſuo adijciat. 3. q. 9. pura. Itē additur de quorūdá ꝯſuetudine ꝙ nulli pádet teſtimoniū ⁊ hoc bñ. 4. q. 3. §. itē i criminali. ꝟ. itē q falſo. ex̄ eo. fraternitatis. A. Idē in dicta. q. 181. ſm Hoſti. B

Quid iurát teſtes qñ ꝓcedit ꝑ inqſitōnē. Rn. Si fiat inqſitio ꝯ ꝑſoná ſingulareʒ de aliquo crimine: iurat teſtis ꝙ ſup illo dicet plená ꝟitatē: ex̄ de ſimo. licʒ Heli. Si ꝟo fiat inqſitio ſup ſtatu eccl'ie iurat dicere ꝟitatē ꝺ oib⁹ q̄ ſcit vl' credit i eccl'ia rfo2mádá: exceptis dico occultis: ex̄ de accu. olim. Uel iurat ꝙ nō debit ꝟitatē ad iterrogata: ex̄ accu. cū dilectus. Et intellige ꝙ occultū di hic crimē qḋ nó ē manifeſtū vl de quo aliqs nó ē iſamat⁹. Ná ſi de occultis de qbus nó ꝑceſſit iſamia aliqd dixerit teſtes: nó valebit dictū eoꝝ. A Etiá ſi duo vl' plures ſciuerit crimē ⁊ iuramēto affirmēt: vt i. c. qḋ ſeqtur. B ex̄ de accu. inqſitionis. vt ⁊ Tho. dicit i ſe. x. §. qui incipit Utꝝ hó. A Idē i ſū. li. 3. ti. 31. q. 6. ꝟ. forma aūt. ⁊c. vbi ēt addit ſʒ Al. Occlta aūt hic vocam⁹ nó ſolū ſecreta ꝯfeſſionis: ſʒ ēt oē crimē de quo qs nó ē iſamat⁹. Sciēdū tñ ꝙ ſi fiat inqſitio ſup certis caplis: tūc in iuramēto nó apponetur hec clá except' occultis. Sʒ cū iſamia ꝑceſſerit ſpálr de hoc crimine determinato ſʒ numeꝝ dicent teſtes qcqd de hoc ſciūt vl' credūt ēt ſi ſit occltū dūmó ñ ſciat ſolū ꝑ ꝯfeſſionē. Ut ſi aliqs iſamat⁹ ſit de fornicatione cū hac muliere ⁊ ſup hoc fiat inqſitio. dʒ teſtis dicē ēt ſecretas circūſtátias q̄s nouit ēt ſi iurauit ſecretū tenere. Dixi aūt inqt determinato ſm numeꝝ: q2 ſi ſolū de ſpē criminis ē iſamat⁹ tūc nó dʒ teſtis reuelare occulta. Qñ autē gnális ſit inqſitio: tūc ſi de occultis de qbus nó preceſſit iſamia aliqd dixerit teſtes nó valebit dictū eoꝝ: nec ille ꝓpter hoc erit puniēdus: dicto. c. inqſitionis. Et ē ró differētie: q2 cū ſup certis articlis inqritur vl' cómittitur iquiſitio ſcitur ꝑceſſiſſe iſamia: ſed non ſic in generali inquiſitione. B

Utꝝ liceat teſti aliqd recipe. R⁰. Pro ferēdo teſtimonio nihil dʒ recipe. 14. q. 5. nó ſane. niſi tñ expēſas ab eo q eū ꝓducit. 4. q. 3. vēturis. Et ſi accepit turpit' accepit ⁊ reſtituet ei a quo accepit: niſi ille dederit ad corrūpēdū teſtē: tūc. n. dʒ dari ei i cui⁹ iniuriá accepit. A vl' paupib⁹ ſm Ray. Hoſt. aūt dicit ꝙ ſi pecuniá accepit vt veꝝ teſtimoniū dicēt dʒ hoc paupib⁹ erogare: vt i ſū. e. ti. q. 188. Hoc pót itelligi qñ dás nó redimit vexationē ſuá: q2 nó reqrebat a teſte. Et de hac materia latius dictuʒ eſt s̄. reſtitutio. 1. §. 13. in additione. B

Qualr teſtis deponē debeat. Rn. Teſtis táq; cóis ꝑſona dʒ dicē purá ꝟitatē quaʒ ſcit ſup facto nulla adiecta falſitate. 3. q. 9. hortamur. 4. q. 4. nullus. 14. q. 5. nó ſane ná ⁊ ſic iurauit: vt. s̄. in. 6. §. dictum ē.

Quid cū teſtis nó ē de ſcó cert⁹. Rñ. ſʒ Tho. ſcḋa ſcḋe. q. 70. i teſtimonio ferendo nó dʒ hó ꝓ certo aſſerē id ꝺ quo cert⁹

nō ē:ſʒ dubiū dʒ ſub dubio proferre: ⁊ de
quo cert⁹ ē,p certo aſſerere. Sʒ qꝛ ꝯtigit ex
labilitate humane memorie φ qſ reputat
ſe qn̄ꝗʒ certū de eo qḋ falſū ē: iō cū aliquis
cū debita ſollicitudine recogitās eſtimʒ ſe
certū eē de eo qḋ falſū ē nō peccat mortalr
h⁹ aſſerēs: qꝛ n̄ dic̄ falſū teſtimoniū p ſe ex
itētione ſʒ p accńs ꝯ id qḋ itēdit. A Idē
i ſū.co.ti.q.183. B Propt̄ hec ⁊ h⁹i ſo
lēt teſtes iterrogari vn̄ ⁊ qūo ſciāt: ⁊ ſi int
rogati de cā ſcie nō dicāt: n̄ valebit teſtio
niū.4.q.3.§.itē ſola.⁊.24.q.3.ſi habes.⁊
in auc̄.de teſtib⁹.§.⁊ lʒ dudum.

Utrꝫ hō teneat̄ ad teſtimoniū ferēdū.
Rn̄.ſm Tho.vbi.ṡ.Diſtiguēdū ē: qꝛ ſi te
ſtimoniū alicui⁹ ſubditi reqrit̄ auctoritate
ſupioris: cūi his q̄ ad iuſticiā ptinēt obe
dire teneat̄: nō ē dubiū qn teneat̄ teſtimōi
uʒ ferre i his i qb⁹ ſm ordinē iur' teſtimo
niū ab eo exigit̄: puta i manifeſtis: ⁊ i his i
qb⁹ iſamia p̄ceſſit. Si aūt exigat̄ i nō ma
nifeſtis ⁊ de qb⁹ iſamia nō p̄ceſſit nō tene
tur ad teſtificādū. A Hoc verꝫ ſup crimi
nib⁹. Sʒ ſup cauſis pecuniarijs vr̄ teneri
ēt i nō manifeſtis.14.q.2.ꝗʒꝗʒ. B Si v̓o
reqratur teſtimoniū nō auctoritate ſupio
ris cui obedire tenet̄: tūc ſiqdē reqrat̄ ad li
berādū hoieʒ ab iniuſta morte: ſeu q̄cūꝗʒ
pena: vel falſa iſamia: vel aliquo dāno: te
net̄ hō ad teſtificādū: ⁊ ſi ei⁹ teſtimoniū nō
reqrat̄ tenet̄ facē qḋ i ſe ē vt v̓itatē denūci
et alicui q ad hoc poſſit ꝓdeſſe. Unde i p̄s
Eripite pauperē ⁊ egenū de manu pecca
toris liberate. Et ꝓū.24. Erue eos q ducū
tur ad mortē. Et Ro.p̄mo: Digni ſūt mō
te nō ſolū q faciūt: ſʒ ēt q ꝯſētiūt facientib⁹.
Uñ dic̄ glo. Cōſētire ē tacere cū poſſis ar
guere eos. Sup his v̓o q̄ ptinēt ad ꝯdēna
tionē alicui⁹ nō tenet̄ aliqs ferre teſtimoni
uʒ: niſi cū a ſupiore cōpellit̄ ſm ordinē iu
ri: qꝛ circa hoc ſi v̓itas occltat̄ nulli ex hoc
ſpāle dānū naſcit̄: ⁊ ſi iminet piculū accu
ſatori nō ē curādū: qꝛ ipſe ſe i hoc piculū i
iecit. A Idē i ſū.co.ti.q.184. Et p̄dictis
cō. Ray. cui⁹ ēt dciū fuit qḋ ſeqt̄. Et ibi pʒ
qḋ clari⁹ addit φ cū pp defectū ꝓbatōnū
qs videt ꝓximū rē ſuā amittē: ēt p̄uilegia
te pſone vl̓ ſacerdotes cogēdi ſūt v̓itatem
dicere.14.q.2.ꝗʒꝗʒ.ſi talis ē cā i q̄ liceat eiſ
teſtimoniū ferre. Nā nō licet i cā ſāguinis
Cō. Ul. Et addit glo. Ray. φ i odioſis ex
ceptionib⁹ vel criminib⁹ nō ꝯſueuerūt te
ſtes cōpelli paſſim: lʒ qn̄ꝗʒ cōpellātur: vt ī
inqſitionib⁹. B Ad hec p̄dicta pōt facē
xj.q.3.qſqs. Et i caſu p̄dicto de dāno etiā
ſacerdotes ⁊ alij clerici ⁊ religioſi tenētur
14.q.2.ꝗʒꝗʒ. Sʒ nō tenētur ſi talis ē cauſa
in qua nō liceat eis ferre teſtimoniū: vt in
cā ſāguis: vt dciū ē.ṡ. homicidiū.4.§.i.

Utrꝫ liceat homini teſtimoniū ferre de
his q̄ ei i ſecreto cōmiſſa ſūt. Rn̄. ſʒ Tho.
ſcḋa ſcḋe.q.70. De his q̄ cōmiſſa ſūt ho
mini i ſecreto p ꝯfeſſionē nullo mō dʒ te
ſtimoniū ferre: qꝛ h⁹i nō ſcit vt hō: ſʒ tāꝗʒ
miniſter dei: ⁊ maius ē vinculū ſacri quoli
bet hois p̄cepto. Circa v̓o ea que alr ho
mini ſub ſecreto cōmittunt̄ diſtinguēdū ē
Qn̄ꝗʒ.n.ſūt talia que ſtatʒ cū ad noticiaʒ
hominis venerit hō ea manifeſtare tenet̄:
puta ſi ptinēt ad corruptionē multitudinis
ſpiritualē vel corporalē: vl̓ in graue dānū
alicui⁹ pſone: vel ſi aliqd aliud eſt h⁹i qḋ
qs tenet̄ ꝓpalare vel teſtificādo vel denun
ciādo. Et ꝯ hoc debitū obligari nō pōt p
ſecreti cōmiſſū: qꝛ in hoc frāgeret fidē quā
alteri dʒ. Qn̄ꝗʒ v̓o ſūt talia que qs ꝓdere
nō tenet̄: vn̄ pōt obligari ex hoc φ ſibi ſub
ſecreto cōmittūtur: ⁊ tūc nullo mō tenetur
ea ꝓdere ēt ex p̄cepto ſupioris: qꝛ ſecretuʒ
ſeruare ē de iure nāli: nihil aūt pōt p̄cipi
hōi ꝯ id qḋ de ſe ē nāle. A .i. qḋ ē ḋ iure
nāli: vt i ſū.c.ti.q.185. vbi hec notātur. B

Utrꝫ diſcordia teſtiū infirmet teſtimo
niū. Rn̄. ſm Tho. vbi.ṡ. Diſcordia teſtiū
i aliqbus p̄ncipalib⁹ circūſtātijs q̄ variāt
ſubſtātiā facti: puta i tpe vl̓ loco vl̓ i perſo
nis de qb⁹ p̄ncipalr agit̄: aufert efficaciam
teſtimonij: qꝛ ſi diſcordāt i talib⁹ videt̄ ſin
gulares eē i ſuis teſtimonijs ⁊ de diuſis fa
ctis loq: puta ſi vn⁹ dic̄ hoc fcm̄ eē tali tpe
vl̓ loco: alius alio tpe vl̓ loco: nō vident̄ ḋ
eodē fcō loq. Nō tn̄ p̄iudicat̄ teſtimonio
ſi vn⁹ dicat ſe nō recordari: ⁊ alius aſſerat
determinatū tp̄s vl̓ locū. Et ſi i talibus oi
no nō diſcordauerit teſtes actoris ⁊ rei: ſi
ſint eq̄les numero ⁊ pareſ dignitate: ſtat̄ ꝓ
reo: qꝛ iudex facilior dʒ eē ad ſoluēduʒ ꝗʒ
ad cōdēnandū: niſi forte i cāis fauorabili
bus: ſicut in cauſa libertatis ⁊ huiuſmodi
A vt ē ēt cā matrimonij doti ⁊ teſti: ex̄ ḋ ſen.
⁊ re iudi.c.ſi. Si v̓o teſtes ſint ineq̄les: tē
iudex inqret v̓itatē ſm ꝯditiones q̄ ſtatim
ſubſequūtur. Pro quo facit.4.q.3.§.itē
in criminali.v̓.itē teſtiū. B Si v̓o teſtes

eiuſdē ptis diſſenſerint:dʒ iudex ex motu
ſui animi pcipe cui pti ſit ſtādū:vel ex nu'
mero teſtiū:vl'ex dignitate eoꝝ:vel ex ꝯdi
tione negocij ⁊ dictoꝝ. Multo aūt magis
vni⁹ teſtimoniū repellit ſi ſibipſi diſſideat
interrogat⁹ de viſu ⁊ ſcia:nō aūt ſi diſide'
at interrogat⁹ de opinione ⁊ fama:qꝛ pt ſm
diuerſa viſa ⁊ audita diūſimode mot⁹ eſſe
ad rñdēdū. Si vo ſit diſcordia teſtimoniꝝ
i aliqbus circūſtātijs nō ptinētib⁹ ad ſub'
ſtātiā facti:puta ſi tp̄s fuerit nebuloſū vel
ſerenū:vl'ſi dom⁹ fuerit picta aut nō:vl'ali
qd h⁹ i talis diſcōdia nō p̄iudicat teſtimo
nio:qꝛ hoīes nō ꝯſueuerūt circa talia mul
tū ſolicitari:vñ facile a memoria elabūtur
q̄nimo aliqua diſcordia in talib⁹ facit teſti
moniū credibili⁹:vt dicit Chryſo⁹. ſuper
Matth. quia ſi i oībus ꝯcordarēt ēt mini
mis:viderētur ex dicto eūdē ſmonē ꝓfer'
re:qđ tñ prudētie iudicis relinqtur diſcer
nēdū. A Predicta ēt lati⁹ ⁊ diūſis v̄bis
nōnt i ſū.c.ti.q.186.ſʒ Ul. ⁊ Hoſt. vbi etiā
addit ꝙ teſtis pōt corrigē dictū ſuū incōti
nēti:nō aūt ex interuallo:ex̄ de teſti.cogē.p̄'
terea. Itē ꝙ ſi ad reprobādū dicta p̄oꝝ te'
ſtiū iducātur ſcđi teſtes:oʒ iſtos ſcđos plu
res eē ⁊ lōge melioris fame q̄ꝫ ſint p̄mi:qꝛ
p⁹ publicationē atteſtationū magꝭ p̄ſumit
de ſubornatione teſtiū q̄ꝫ ante:ex̄ de ꝓba'
tio.licʒ.§.vlti. Itē ꝙ ſi neut poſſidet reʒ:⁊
vterqꝫ petit eā ab aliquo ex̄neo:⁊ teſtes iā
dicto mō ſūt pares diuidat res ſi pōt:ſicut
fuit iudiciū Salomonis int meretrices.3.
Regꝭ.3.⁊ ex̄ đ p̄ſūptioni.afferte. Sʒ ſi nō
pōt diuidi pōt iudex ḡtificare ⁊ dare cui
vult:ar.ex̄ de paro.c.i. Itē ꝙ ſi teſtes ꝯdi
cūt inſtrō ſēp teſtes p̄ualēt inſtrō niſi i his
q̄ meli⁹ ꝓbātur p inſtrumētū q̄ꝫ p teſtes:
vt ſnia lata:⁊ arbitriū:⁊ cōmiſſio fcā iudi
cib⁹:⁊ niſi i iuētario publice ꝯfecto ꝯ qđ ñ
admittūtur teſtes:⁊ niſi i iſtrō i quo mlier
ꝯſitet ſe recepiſſe pecuniā ꝓ fideiuſſiōe. C.
ad velleia.l.ātique. Sʒ certe iſta lex ñ vi ꝓ
bare id ad qđ allegat. B Ñ aūt vi ꝙ q° ad
acta iudiciaria iſtrumēta p̄ualeāt teſtib⁹:
cū dicta acta de neceſſitate debeāt i ſcriptꝭ
redigi. Uñ ſoli teſtes ad eoꝝ ꝓbationē ſuf
ficere nō vident:ex̄ de ꝓbatio.qm̄. Itē in
d.q.186.di ſm eoſdē:ꝙ oʒ ad min⁹ ꝙ per
q̄tuor teſtes reprobet inſtrm:qꝛ inſtrm ob
tinet vicē duoꝝ teſtiū:⁊ tabellio equipollet
vel eſt maior vno teſte. B

Quid de teſte falſo. Rñ. ſʒ Tho. ſecū
da ſcđe.q.70. Peccat mortalr inq̄ꝫtū per
iurus ē ⁊ inq̄ꝫtū facit ꝯ iuſticiā đ quo ē ſpe
ciale p̄ceptū i decalogo. Et talis indubitā
ter tenet ad reſtitutionē oīuʒ q̄ ꝓxim⁹ eius
amiſerit p ei⁹ teſtimoniū.14.q.5.nō ſane.
⁊.q.6.ſi res aliena.⁊.2.q.i.notū. A. Me'
li⁹ fac.c.ſi.ex̄ de iureiurā. Et p̄dictis con.
Ray. ⁊ Hoſti. vt i ſū.co.ti.q.187. B

Timor

vtꝝ ſit pctm̄. Rñ. ſm Tho. ſcđa ſcđe. q.125.
Timor pctm̄ ē ſm ꝙ ē iordinat⁹:
ꝓut.ſ.ſugit qđ nō ē ſm rōnē fugiendum.
Hec aūt iordinatio timoris qñqꝫ ꝯſiſtit in
ſolo appetitu ſēſitiuo nō ſupueniēte ꝯſen
ſu rōnalis appetit⁹:⁊ ſic no pōt eſſe pctm̄
mortale ſʒ ſolū veniale. Qñqꝫ hec iordina
tio timoris ptingit vſqꝫ ad appetitū rōna'
lē q di volūtas:qñ.ſ.voluntas refugit ali
qd ex libero arbitrio nō ſm rōnē:⁊ talis i
ordinatio timoris quādoqꝫ ē pctm̄ mor'
tale:quādoqꝫ veniale. Si.n.qs ꝓpt timo
rē quo refugit piculū mortis vl' qđcunqꝫ
aliud tpale malū ſit diſpoſit⁹ vt faciat ali'
qđ ꝓhibitū vel p̄termittat aliqđ qđ ē p̄ce'
ptū i lege diuina:tal' timor ē pctm̄ morta'
le:alioquin veniale. A Idē in ſum.li.3.
ti.34.q.262. B

Utꝝ aliqs timor excuſet a pctō. R° ſʒ
Tho. vbi.ſ̄. Sicut p̄tactū ē timor intātuʒ
hʒ rōnē peccati inq̄ꝫtū ē ꝯ ordinē ratiōis
Rō aūt iudicat q̄dā mala magis eē fugiē
da q̄ꝫ alia:ſicut magis ē fugiēda mors cor
poralis q̄ꝫ amiſſio reꝝ. Uñ ſiqs ꝓpt timo
rē mortis latronib⁹ aliqd ꝓmitterʒ aut da
ret excuſaret a pctō qđ icurreret ſi ſine cau
ſa p̄termiſſis oīb⁹ bonis pctōrib⁹ largiret
Siqs vo icurrat mala magis fugiēda:vt
puta mala aīe.i.pctā:fugiēs mala corpis
puta flagella vel mortē:aut mala exterioꝝ
reꝝ:puta dānū pecunie. A ēt magꝭ q̄ꝫ dā
nū corpis:qꝛ magis ſūt timenda mala aīe
q̄ꝫ corporis:⁊ mala corporꝭ plus q̄ꝫ extri
ſecaꝝ reꝝ:ſm eū. Tho. i ſū.e.ti.q.263. vbi
hec notātur. B nō excuſat totalr a pctō
diminuit tñ pctm̄:qꝛ minꝰ volūtariū ē. nā
ex timore imponit q̄ſi q̄dā neceſſitas. Uñ
phs h⁹ i q̄ fiūt ex timore dicit eē nō ſimpli
citer volūtaria ſʒ mixta ex volūtario ⁊ iuo
luntario.

Utꝝ itimiditas ſit pctm̄. Rñ. ſʒ Tho.
ſcđa ſcđe.q.126. Intimiditas pōt ꝯtinger

triplicit. Uno mō quādo qs minus timet mortē q̄ debeat: vl aliq̄ mala tpalia ppt hoc qd min⁹ debito amet bona eis ɔtra: ſʒ q̄ nihil eoꝝ timeat non pōt ex tali defectu amoris ɔtingere. A ſʒ ex cauſis ſbſequētibus: vt i ſū. eo. ti. q. 264. vbi hec nō. B 2° ōt itimiditas ɔtigere eo q̄ qs eſtimat mala oppoita bonis q̄ amat ſibi ſupuenire nō poſſe. Qd quādoqʒ ɔtigit ex ſupbia ai de ſe pſumētis ⁊ alios ɔtēnētis: ſʒ q̄ dī Job 41. Fact⁹ ē vt nullū timeret: oē ſublime videt. 3° ɔtigit ex defectu rōnis: ſicut phs dicit. 3. ethicoꝝ. q̄ celte pp ſtulticiam nihil timēt. Unde pʒ q̄ eſſe ipauidū ē vitioſū: ſiue cauſet ex defectu amoris: ſiue ex elatiōe ai: ſiue ex ſtoliditate: q̄ tñ ſtoliditas excuſat a pctō ſi ſit oīno iuicibilis. De materia timoris quere. j. vis. ⁊. ſ. metus.

+ **Torneamētū** Torneamēta dicūtur i qbus milites ex ɔdicto ɔueniri ſolent: et ad oſtētationē viriū ſuaꝝ ⁊ audacie temere: ɔgredi: ex͂ eo. c. i. A Unde mortes hominū ⁊ aiaꝝ picula ſepe ɔueniūt: vt ibi. Et ſic vʒ q̄ q̄ltcūqʒ fiat talis periculoſus cōgreſſus ad oſtētationē viriū vocef a iur͂ torneamētū lʒ forte i diūſis ptib⁹ diūſimode nūcupef. Nā nō ē curādū de vocabul͂ ſed de reb⁹ ⁊ de rōne legis: vt i. c. itelligēcia. ex͂ de v̄bo. ſig. cum etiā i penalib⁹ pcedatur ad ſimilia vbi eſt eadē ratio: vt. ſ. ſortilegium. 2. §. 7. in additione. B

Utꝝ torneamēta facē ſit pctm̄. Rñ. ſʒ Guil. Tales mortalr͂ peccāt q: faciūt ɔ ɔhibitionē eccſie: ex͂ eo. c. i. Si aūt nō eēt ɔhibita ⁊ fierēt cā diſcēdi vſū armoꝝ ad ipugnādū ifideles: ⁊ ob defēſionē pāe: vel reipublice nō eēnt pctā. Sed itellige ſm Ho. q̄ ɔhibēda ſūt quādo mortes ⁊ corpori ⁊ aie iminēt i eis. Nā oʒ cogitari hoc euenire poſſe. ff. ad. l. aql͂. l. q occidit. §. in hac. ⁊. ff. locati. l. ſiqs domū. Et ludus noxi⁹ in culpa ē. ff. ad. l. aql͂. l. nā ludus. Et ſi qs eos ludos appellet ex qb⁹ crimia oriuntur: vt i pemio. ff. circa ſi. A Propter has cauſas ſatis pʒ q̄ hec de ſe illicita ſūt etiā ſi ab eccſia non ɔhiberētur: vt ⁊ ſentit Hoſti. ⁊ Goff. lʒ Guil. aliud dixerit: vt in ſum. li. 2. ti. 2. q. 2. B

Que pena pugnātiū i torneamentis. Rñ. ſm Ray. Pena ē q̄ ſi aliqs. A. ſ. q exercet tale torneamētū: vt i ſū. eo. ti. q. 3 vbi hec habetur. Idē vʒ ⁊ ſi nō exerceat ſʒ auxiliū i illo pſtet ſeu eius exercitio in aliquo ſe imiſceat: vt i. §. ſe. B ibi aliquē occiderit ēt caſu reus homicidij ⁊ irregularis erit: q: ludus tal͂ noxius ē ⁊ illicitus: ⁊ iō qcqd ex eo ſeqtur iputādū ē: ar. ex͂ de pſump. c. i. ⁊ ex͂ de homicidio. c. ſi. Itē q in torneamēto moritur nō dʒ i cimiterio ſepeliri: vt. ſ. ſepultura. 4. §. pmo.

Quid de his qad torneamenta accedūt aio pugnādi nō tñ ipſi pugnāt lʒ aliq ibi occiſi fuerint. Rñ. ſm Goff. Nō oʒ tales ad ordines pmoueri eo q̄ ad rē ɔdēnatā ⁊ ɔhibitā acceſſerūt. Idē Ho. A. Idē i ſū. e. ti. q. 4. Ur͂ tñ q̄ cū talib⁹ poſſit eps diſpēſar͂: vt pʒ. ſ. bellū. 2. §. 2. i additiōe. B

+ **Tranſactio** ē de re dubia lite icerta nec dū finita nō ɔtuita pactio. ff. e. l. j. A Idē i ſū. li. i. ti. i. q. i. ſm glo. Ray. B Litē aūt itelligas pſentē vel futurā: q: etiā ante litē pōt fieri tranſactio. ff. de condi. inde. l. eleganter. §. ſiquis poteſt.

Utꝝ trāſactio ſit licita i ſpūalib⁹. Rñ. ſm Inno. Licita ē dūmō ex vtraqʒ parte tm̄ ſpūale ⁊ nō tpale intueniat: ex͂ c. ſtatuimus. ⁊. c. dececio. ex͂ de decl. ex mltiplici. ⁊ c. ſuggeſtū. ex͂ de reꝝ pmu. ad qōnes. Idē i bñficijs ſi petātur iure ptātꝭ: puta q̄ vna eccſia petit ab alia pbēdā quā dicit ad ſuā collationē ptinere. Sʒ ſi aliqs clericus petat ſibi bñficiū nō ē licita trāſactō ēt ſi vtrīqʒ dekſpūale: ex͂ eo. ɔſtitut⁹. Cōpoſitō aūt intueuire pōt: ex͂ eo. ſup eo. tal͂. ſ. q̄ ille clericus qui ius non habet vel non habere creditur penitus renunciet iuri ſuo ſine aliq̄ damnatione: vel etiam q̄ ius habens recipiatur in canonicum ſine damnatione. A Hoc eſt q̄ dicta compoſitio ſit amicabil͂ ⁊ gratuita: vt in dicto. c. ſuper eo. Et idem qd hic notaf in ſum. li. i. ti. 15. q. 44. vbi ⁊ addit ſm Hoſti. q̄ ſi dicta amicabilis cōpoſitio fiat ſine auctoritate iudicis pſonaf eſt ⁊ cum perſonis extinguitur. Si autem fiat cum iudicis auctoritate realis eſt niſi per iudicem aliud dictum ſit: ex͂ eo decetero. Item q̄ tranſactio aliquādo ponif p amicabili compoſitione: ex͂ eo. ex lrīs. ⁊. c veniens. Itē q̄ lʒ cōpoſitio auctoritate ſuperioris facta teneat mero iure: tamen reſtituetur eccleſie ſi ex hoc grauiter ledatur ar. extra de reſti. in inte. c. primo.

✠ **Ranſitus.** ṕue träſla° Qui
b⁹ de cauſis po
teſt clericus ſclaris träſire de vna
eccleſia ad aliá. ſcḋm. ſm Ray. Trib⁹ de cau
ſiſ. p̄mo. ſ. cá neceſſitatis: puta pp hoſtes
τ h⁹ᵒi: τ in hoc caſu etiá ſiqs auc̃tate ꝓpꝛia
träſeat nó puniſ cū cám hćat. Et ceſſáte ne
ceſſitate dꝫ recupare eccliam ſuá. 7. q. i. pa
ſtoꝛalis. 2° cá vtilitaſ. ſ. qñ pót eé magiſ vti
lis in alia ecclia: τ tūc pót träſire auc̃tate ſu
pioꝛis. 7. q. i. mutatióes. τ trib⁹. c. ſe. 3° cá
humilitatis ſiue ſcitatis: puta cū tranſit ad
religioné: τ tūc poſtq̃ꝫ ꝓfeſſus eſt non pót
petē p̄má eccliaꝫ aut redire ad ſclm. 7. q. i.
h neq̃q̃ꝫ. A Jdé in ſū. li. 3. ti. 28. q. i. B
Quid ſi cleric⁹ cá cupiditatis vel ábi
tióis temē träſit de vna ecclia ad aliá. Rñ.
Debet careř vtraq̃ꝫ. ſ. habita τ ábita. Pri
ma: qꝛ ſup be cá ɔtépſit. Scḋa: qꝛ cá auare
ɔcupiuit. 7. q. i. ſiqs eṗs. τ. §. ábitionis. ex̃
de tranſla. q̃ꝫto. Sed tamé eccleſia poteſt
eum repetere. 7. q. i. non opoꝛtꝫ. 2. c. ſiquiſ
vero. A Jdem in dicta. q. i. B
Quo qui hꝫ beneficiū cū cura ſi reci
pit ſimule vacat p̄mū: hés. s̃. beneficiū. i. §
4. Quó etiá teneaſ cleric⁹ ſiue platus i be
neficio reſidere: hés. s̃. reſidentia. §. i. τ. s̃.
cleric⁹. i. §. fi. A Et adde q̄ cleric⁹ ſine lñia
träſiés ſeu in bñficio nó reſidés ꝓut teneſ
dꝫ ipſo bñficio p̄uari ſi admonit⁹ ſe nó coꝛ
rexerit: ex̃ de cle. nó re. c. relatū. τ nõ. in. d.
q. i. ſm Hoſti. Qd́ eſt itelligendū excepto
cáu de quo. s̃. ꝓxie: vꝫ qñ träſit τ capit aliá
eccleſiá cá cupiditatis: in quo nó vꝛ̃ neceſ
ſaria admonitó vt p̄tactū eſt. B
Quo träſeūdū ſit de vna ecclia ad aliá
Rñ. ſm Ray. Si eſt eṗs nó pót träſire ſi
ne exp̄ſſa lñia pape. 7. q. i. mutatóneſ. ſiue
ſit ɔſecrat⁹ ſiue elect⁹ τ ɔfirmat⁹: ex̃ de tran
ſla. inter coꝛpalia. Si v̓o ſit iferiõ τ träſit ad
aliá eccliam eiuſdé eṗat⁹: ſic ſufficit tacituſ
ɔſenſuſ eṗi: ar. 33. q. 5. qui vxoꝛé. Si v̓o ip
ſe ſubeſt iferioꝛi p̄lato τ träſit ad eccliá nó
ſubditá illi tūc ɔſéſus exp̄ſſus regréd⁹ eſt
ar. 58. di. c. 2. τ. 9. q. 3. ɔqueſtus. Cū aūt trä
ſit ad eccliá alteri⁹ eṗat⁹ neceſſarius eſt ex
p̄ſſus ɔſenſus eṗi: τ etiá alt̃ius ſi hꝫ aliū
s̃. ſe p̄ter eṗꝫ. 71. di. p totū. 85. di. floꝛétinū.
7. q. i. eṗs de loco. ex̃ de renū. admonet. A
hoc. c. nó vꝛ̃ ibi hẽri. Et idé qd́ i hoc. §. nõ
in ſū. eo. ti. q. 2. vbi etiá pꝫ q̄ id qd́ ſeqꝛ ſu
ꝑ dc̃m glo. Ray. B hodie tñ de ɔſuetudi
ne lñia nõ petiſ. Poꝛro de träſitu vnius re
ligionis ad aliá hés. s̃. religio. 5. p totum.
Nõ q̄ q träſit de vna ecclia ad aliá d̓ mío
ri ad maioꝛé träſiř dꝫ. 93. di. legim⁹. ex̃ de
träſla. c. i. Et tūc aliqs p̄latus dꝛ̃ träſlat⁹ cū
eſt ɔfirmatus τ obtinuit coꝛpalé poſſeſſio
né. 21. q. 2. ſiqſ iá träſlat⁹. τ ibi hoc nõ. glo.
B Et tūc. nihil dꝫ hře cóe cū pꝛioꝛi ecclia
vt ibi dꝛ̃. Secus ſi nó hꝫ coꝛpalé poſſeſſio
nem. 93. di. ſiqui eṗi. Et de hoc etiá extra
de elec. cum in cunctis.

✠ **Reuga.** Qui tpe treuge bo
na ſua p mare vel p
terrá auferūt ſaracenis: rapiná có
mittūt τ ad reſtóeꝫ teneſ: τ poſſūt puniri
a pꝛincipe cuius treugá frágūt: qꝛ fides ē
hoſti ſuáda ē. 23. q. i. noli. 22. q. 4. inocés.

Tutela. Triplex eſt tutela. ſ.
teſtária: vt qñ pater
dat tutoꝛé filio in teſtó. Jté legitia
vt que deferſ a lege: vt cū null⁹ eſt tutoꝛ p
teſtñ: tūc qui p̄mo loco dꝫ ſuccedē huic ab
íteſtato teneſ ſuſcipē tutelá h⁹ᵒi. Jté datiua
vt qñ nullo tutoꝛe dato in teſtó: vel nó ex
tantib⁹ ɔſágnineis ad tutelá idoneiſ iudex
ex officio ſuo dat tutoꝛem. Et durat tutela
vſq̃ꝫ ad completum. 14. annum pupilli: τ
íde incipit cura: que durat vſq̃ꝫ ad. 25. an
num. A Dicta differentia tutelarum
ponitur etiaꝫ in ſum. li. 2. ti. 8. q. 2. ſm glo.
Ray. τ hec materia late tractatur: in inſti.
de tute. per totum cum multis ſequentib⁹
ti. vſq̃ꝫ in finem pꝛimi libꝛi. B
Utrum clerici teneantur ſuſcipere ali
quá tutelam. Rñ. ſm Jo. di. 86. c. fi. Nul
lam coguntur recipere: legitimam tamen
poſſunt recipere ſi volunt: vt in dicto. c. fi.
Et eſt hoc pꝛiuilegiū clericoꝝ q̄ lꝫ poſſint
ſuccedere alicui ab inteſtato: non tamen te
nentur recipere tutelam: lꝫ in laicis aliud
obtineat. C. de legit. tuto. auc̃. ſicut heredi
tas. A Pꝛedicta nota. glo. in dicto. c. fi.
Notantur etiam in ſum. in dicta. q. 2. ſm
glo. Ray. Glo. etiam in dicto. c. fi. dicit q̄
clerici non poſſunt teſtamentariaꝫ nec da
tiuam recipere per. c. Cypꝛianus. 21. q. 5.
quod bene facit. B
Utrū eṗs vel monach⁹ poſſit recipere
tutelá. Rñ. ſm Jo. vbi. s̃. Eṗs vl móach⁹
etiá volés nó poteſt recipē tutelam legiti
mam: vt in aucten. de ſanctiſ. epiſcopis. §.
deo aūt amabiles. Uel dic q̄ illi auc̃tēce

derogaꝛ p illud decretū: di. 86. pueniꝛ. ita ꝙ ſi velint poſſint recipere legitimā: ſꝫ nō datiuā vel teſtamētariā. Sed ad tutelam cōmunē miſerabiliū pſonaꝝ oēs clerici vel mōachi tenētur: vt in dicto. c. puenit. ꝛ. 88 di. c. i. ꝛ. c. epſ gubernationē. A Ibi dr̄ Epiſcopus gubernationeꝫ pupilloꝝ ꝛ viduaꝝ ac peregrinoꝝ nō per ſeipſū ſꝫ p archipreſbyteꝝ aut archidiaconuꝫ agat. Et hic tex. facit ꝙ epiſcopꝰ nō pōt adminiſtrare tutelā etiā legitimā p ſeipſū. Et ita pōt intelligi dictus. §. deo autē. per alios autem ſic. Et ita intelligaꝛ. c. peruenit. vbi etiā gl. notat que ꝛ in iſto §. habētur notātur etiā in dicta. q. 2. ſm Ray. Et addit glo. ciꝰ ꝙ monachi ſeu aliꝗ religioſi poſſūt recipe tutelā miſerabiliū perſonaꝝ ꝛ etiā legitimaꝫ de conſenſu tamē p̄latoꝝ ſuoꝝ: ꝛ nō alſ. 12. q. i. non dicatis. B

Turpe lucꝝ vide. ſ. elyna pmo. §. vlti. ꝛ ſ. reſtitutio pmo. §. antepſt. A ꝛ ibi de hoc latius in additione. B

Vana gloria regre. ſ. glia vana. Itē de veſtibus. ī. veſtis. A ꝛ latius. ſ. ornatus in additione. B

Vaſallus dicitur ille q habet feudum ab aliquo vt ſupra feudum.

Velatio uirginum vide ī. virginum conſecratio. §. pmo.

Venatio vtꝝ ſit licita. Rñdeo ſm Hoſti. Venatio ſi fiat tēpore quo debent homines eſſe in eccl'ia ꝛ orare: ē oībus interdicta. 86. diſ. §. an putatis. de ꝯſecra. di. 3. irreligioſa. ꝛ diſt. 5. ieiuniū. Et intellige niſi eſſet neceſſitas: vt ſi fames vrgeret vel beſtie vaſtarent hoīes vel ſegetes. C. de fer. l. 3. A. Iō ī ſum. li. 3. ti. 29. q. 12. ſm Hoſt. B Aliꝭs aūt diebus licita ē laicis. A. ſ. p carnibus ꝛ pellibus habēdis: alſ nō ſꝫ Ray. ꝛ Goff. vt in dicta. q. 12. B ſed clericis illicita: tamē cauſa ſanitatis ꝛ recreationis eſſet licita niſi eēt nimis frequētata aut clamoroſa: ex̄ de cle. vena. c. pmo. ꝛ. 2. A In his. c. ꝛ in. c. pmo. ex̄ ne cle. vl' monaſtis claret ꝙ omnibꝰ clericis indifferēter venatio interdicitur ſiue cū canibꝰ ſiue cū auibuſ: licet aliꝗ ſenſerīt ſiue uaris tamē auctoritate ꝙ clici qñꝫ poſſēt cā recreationis venari: vt ī dicta. q. 12. B Epiſ vero oīno p̄hibita ē: vt ibidē nota. plura ꝯ venatores clericos. 86. di. c. q venatoribꝰ. ꝛ c. ſe. A Hic clarius vt nōt glo. 86. di. qui venatoribus ſup ỽbo venatoribus. qđ et poſitū eſt. ſ. ferie. §. 6. in additione. Predicta etiā tanguntur in dicta. q. 12. B

Vtꝝ ſerui teneātur obedire dñis venari volētibus tpibus p̄hibitis. Rñdeo ſm Guil. Nō tenētur ſerui obedire dñis in rebuſ illicitis: quale ē hoc ꝯ illud: Primū ꝗrite regnū dei. Idē i ſū. co. ti. q. 13. Vr̄ tamē ꝙ excuſenꝛ a peccato in talibus ſi coguntꝛ per inſtrumētū: vt. ſ. ferie. §. 8.

Venditio Vtꝝ liceat vendere arma venena: ornamēta: taxillos: ſcachos: ſerta ꝛ hꝰ modi: vide. ſ. negociatio. §. 5. ꝛ ſequētibꝰ. De auro alchimicho. ſ. emptio. §. 5. i medio. De vēditione facta ſub mō vel ſb cōditione. ſ. donatio. i. §. 5. Vtꝝ liceat emere vel vēdere nūc ad certū terminū dande rei vel dādi p̄cij: ꝛ multa talia; vide. ī. vſura. 3 per totum. ꝛ. ſ. emptio.

Veneficium vide. ſ. maleficium. ꝛ ſupra ſortilegium ſecundo.

Veniale peccatum vide ſupra peccatum. 3.

Verberatio vide ſupra percutere.

Veſtis Vtꝝ circa exterioꝛē apparatū veſtiū ſiue alioꝝ hꝰi poſſit eē ỽtꝰ ꝛ viciū. Rñ. ſꝫ Tho. ſcđa ſcđe. q. 169. In rebus exterioribꝰ pōt eē pctūm imoderātie duplr. Vno mō p cōparationē ad ꝯſuetudinē hoīuꝫ cū qbꝰ aliqſ viuit. Vñ dic Aug. 3. ꝯfeſ. Que ꝯ mores hominū ſūt flagitia p moꝝ diuſitate fugiēda ſt: vt pactū int ſe ciuitati ꝛ gētis ꝯſuetudine vl' lege firmatū: nulla ciuis aut pegrini libidie violeꝛ. Turpis ē. n. oīs ps vniuerſo ſuo nō ꝯgruēs. Alio mō pōt eē imoderatio ex iordiato affectu mētis: ex quo qñꝫ ꝯtigit ꝙ hō nimis libidinoſe talibus vtaꝛ ꝛ hoc ſiue ſm ꝯſuetudinē eoꝝ cū qbꝰ viuit ſiue et p̄ter ꝯſuetudinē eoꝝ. Cōtigit autē iſta iordinatio affectꝰ triplicit ꝗtū ad ſupabūdātiā. Vnoꝰ per hoc vt hō ex ſupfluo cultu veſtiū gliaꝫ hoīuꝫ ꝗrat: put. ſ. veſtes

⁊ alia huiuſmodi homini ptinēt ad orna-
tū quēdā. Ūn̄ Greg. dicit i homilia: Sunt
nōnulli q cultū ſubtiliū ꝓcioſarūq; veſtiū
nō putāt eē peccatū: qð vȝ ſi culpa nō eſſȝ
neq̄q̄ ſermo dei tā vigilāter exꝓmeret ꝙ
diues q torq̄bat apud iferos byſſo ⁊ pur-
pura indut⁹ fuiſſet. Nemo qppe veſtimēta
ꝓcipua vl' ꝓcioſa. ſ. excellētia ſtatū ꝓpum
niſi ad inanē gliam q̄rit. Alio mō ſm ꝙ
hō p ſupfluū cultū veſtitū q̄rit delicias ſȝ
ꝙ veſtes ordinātur ad corpis fomētuȝ. 3°
mō ſȝ ꝙ nimiā ſollicitudineȝ apponit ad
exteriorē cultū veſtiū ēt ſi nō ſit aliq̄ iordi-
natio ex pte finis. Ex pte quoq; defectus
pōt eē duplex iordinatio ſm effectū. Uno
mō ex negligētia hoīs q nō adhibet ſtudi
uȝ vl' laborē ad hoc ꝙ exteriori cultu vta
tur ſm ꝙ oȝ. Ūn̄ phs. 7. ethicoꝝ dīc ꝙ ad
mollitiē ptinet ꝙ aliqs trahat veſtimētuȝ
p terrā vt nō laboret eleuādo ipſū. Alio°
ex eo ꝙ ipſū defectū exterioris cult⁹ ad gli
am ordinet. Ūn̄ dicit Aug⁹. de ſmone dn̄i
i mōte: Nā nō i ſolo reꝝ corpaliū nitore at
q; pōpa: ſȝ ēt i ipſis ſordib⁹ ⁊ luctuoſis eē
poſſe iactātiā ⁊ eo piculoſiorē quo ſub no
mine ſeruitutis dei decipit. Et phs dīc ꝙ
ſupabūdātia ⁊ defect⁹ inordinat⁹ ad iactā
tiā ptinet. A De hac mā ornat⁹ tā viroꝝ
q̄ȝ mulieꝝ ⁊ veſtiū ⁊ aliaꝝ reꝝ lati⁹ dcm̄ eſt
ſ̄. ornatus in additione magna. B

Utrꝝ aliqb⁹ liceat vti vilib⁹ aut ſēp ſit
pctm̄. Rn̄. ſm Tho. vbi. ſ̄. peccat q viliori
b⁹ veſtib⁹ vtiť q̄ȝ ceteri: ſi hoc faciat ꝓpter
iactātiā vel ſupbiā vt ſe ceteris ꝓferat Uiti
uȝ. n. ſupſtitionis ē. Si aūt hoc faciat ꝓpť
macerationē carnis vl' humiliationē ſpūs
ad ꝟtutē tēperātie ptinet. Precipue autē
cōpetit vilib⁹ vti his q alios ꝟbo ⁊ exēplo
ad pniam hortātur: ſicut fuerūt ꝓphe ð q
b⁹ aplus dicit ad Hebr. xj. Circuierūt i me-
lotis ⁊ pellib⁹ caprīs. Et glo. Matth. 3°.
dicit: Qui penitentiam predicat habitum
penitentie pretendat.

Utrꝝ ↄſtituti i dignitatib⁹ vel miniſtri
altaris debeāt vti ꝓcioſiorib⁹ veſtib⁹. Rn̄.
ſm Tho. vbi. ſ̄. In eis nō ē vitioſū ſȝ po-
tius debitū ad ſignificādā excellētiā ſui mi
niſterij vl' cultus diuini. A Iſtud ſȝ poti
us debitū nō ē ꝟbū Tho. vt pȝ p eundem
ſcða ſcðe. q. 169. arti. i. ad ſi. Pōt tamē ve
rificari inq̄ȝtū cōpetēter deceat: maxīe vt
deputata ad diuinū cultū ſunt mūda ⁊ niti
da: vt ex̄ de cuſto. eucha. c. relinq. B De
veſtibus ⁊ ſacerdotū paramētis ↄſecratis
habes. ſ̄. conſecratio. 5.

Utrꝝ mulieri liceat vti veſte virili. Rn̄.
ſm Tho. ſcða ſcðe. q. 169. Nō. nā cult⁹ ex
terior vt ꝓdictū ē in. §. i. cōpetere dȝ ↄditō
ni pſone ſm ↄſuetudinē cōem: ⁊ iō ð ſe vi
tioſū ē ꝙ mulier vtať veſte virili vl' ecōuer
ſo. Qð ⁊ ſpāliter ꝓhibeť Deut°. 22. qr gēti
les tali habitu vtebātur ad idolatriā. Po
teſt tm̄ hoc quādoq; fieri ſine pctō ꝓpť ali-
quā neceſſitatē vel cā occultādi ſe ab hoſti
bus: vel ꝓpter ðfectū alteri⁹ veſtimēti aut
aliud h⁹i. De ornatu ꝟo mulieꝝ. ſ̄. ornat⁹
A tibi latius in additionibus. B

Vicarius

In qbus caſibus qs poſſit ecclie per
vicariū deſeruire. Rn̄. ſm Hoſti.
Regulariter reſidere dȝ: vt dictū ē. ſ̄. reſi-
dentia. §. penul. ⁊ vlt. A Et meli⁹ in ꝓn-
cipio. B Pōt tamē i caſib⁹ p vicarium
deſeruire. Prim⁹ eſt rōne occupationis.
Hac occaſione excuſať epſ q in ecclia ca-
thedrali hȝ aliquē loco ſui: ⁊ ipſe in came
ra ſua dicit horas ⁊ poſtea expedit occur-
rētia. Hoc idē intelligo de quolibet legiti
me occupato: ex̄ de cele. miſſ. c. i. Dȝ tamē
epſ celebrare in ecclia die dominico: ⁊ ali
is ꝓcipuis feſtiuitatib⁹ niſi excuſet neceſſi-
tas. 7. q. i. tpis. in ſi. 2⁹ eſt rōne ſtatuti ſiue
ↄſuetudinis: ar. ex̄ de ↄſti. cū oēs. in ſi. 3⁹
ē ratione ꝓuilegij ſiue diſpēſatōnis: ex̄ de
ſi. presby. ꝓpoſuit. Hūc caſū frequēter cō
cedit papa habētib⁹ pluralitatē bn̄ficioꝝ
⁊ addit: dum tamē cura aiaꝝ nō negligať
⁊ ecclijs faciat per vicarios idoneos deſer
uire. Et nota ꝙ h̄ caſus cū precedēti non
hȝ locū ſi ecclia fuerit ſeruitorib⁹ deſtituta
ex̄ de cle. nō reſi. cū ad hoc. Ex quo. n. cō-
ſuetudo cepit eſſe irrationabilis ⁊ eccleſie
oneroſa tenēda nō ē: ex̄ ð ↄſue. c. i. ⁊ ſi. 4⁹
quādo epſ hȝ ſub ſe hoīes diuerſoꝝ rituū
⁊ linguaꝝ. Nā illis hȝ p vicariū deſeruire
ex̄ de off. ordi. qm̄. 5⁹ qn̄ qs hȝ prebēdam
i ecclia cathedrali cui ānexa ē ecclia paro
chialis. Nā talis in ecclia cathedrali deſer
uiret: ⁊ in annexa deſeruiret p vicariuȝ: ex̄
de prebē. extirpande. §. q ꝟo. ⁊ c. expoſui
ſti. 6⁹ ē ratione defect⁹ ſiue debilitatis ſuper
uenientis. 7. q. i. c. i. ex̄ de cle. egro. c. ꝓmo.
plt. ⁊ vlt. 7⁹ quādo neceſſario hȝ ꝓficiſci:
vt qr cruce ſignat⁹ ē: ex̄ de voto. c. ii. A Et
ibi patet ꝙ hoc ē veꝝ quādo p clericorum

ſnoꝝ abſētiā ꝫ eccliē enormiter nō leduntur: ⁊ ipſi clerici poſſūt ꝑ terre ſcē vtiles eē ⁊ bo pariter ⁊ exēplo. B Et ſilr qn̄ ꝓficiſci hꝫ vtiliter ⁊ honeſte: vt cauſa ſtudioꝝ ſiue pe grinationis: ⁊ de licētia ꝑlati: ex̄ de cle. nō reſi. relatū. de cōſe. diſ. 5. nō oꝫ. Aliqui po nunt plures caſus ſꝫ iſti vident eē ꝑncipa liores. A q: ⁊ alij ad iſtos poſſūt reduci ⁊ oēs ad hoc gnāle: vꝫ quādo rationabilit̄ vrget neceſſitas: ex̄ de re. iur. qd nō ē. ⁊ ꝑt colligi ex his q̄ nō. in ſum. li. ꝑmo. ti. 7. q. 30. vbi ⁊ ſupradicta oīa ponūtur ſm̄ Ho ſti. Goff. ⁊ Al.

Quis ē vicarius ꝑpetuꝰ. R̄n̄. Talis ē q curā hꝫ ecclie cuius vicarius ē: ex̄ d off. vi. ex parte. A Melꝰ dic ꝙ ille ē ꝑpetuꝰ vicariꝰ q ꝯſtituitur auctoritate epi ⁊ nō ad tēpus: ex̄ de offi. vica. ad hec. ⁊ iſte hēt cu rā ecclie: ⁊ reliq que ſequūtur. B Vn̄ q̄ ius hꝫ in ecclia: ex̄ de fide. inſtru. ꝑpetuꝰ. Et habēs perpetuā vicariā aliā hr̄e n̄ pōt ex̄ de offi. vica. ꝓuideas. ex̄ de reſcrip. po ſtulaſti. A In dicto. c. ꝓuideas. dicit ꝙ nullus ꝑmittat hr̄e plures vicarias ſimul nec diſtinguit inter ꝑpetuā ⁊ nō ꝑpetuaꝫ. B Nec ſine cā pōt amoueri: ex̄ de offi. vi ca. ad hec. Itē ſi talis vicariꝰ accipiat ali quā eccliam cū cura ꝑdit vicariā. Et debꝫ hr̄e. 25. an. ⁊ ꝓmoueri ad ſacēdotiū ſic̄ ſi eſſet rector ordinariꝰ: alſ ꝑuatus ē: vt in cle. q̄ de ecclijs. ex̄ eo. A Et ibi pꝫ ꝙ hoc ē ve rū quo ad vicarias ꝑpetuas ꝑochialiū ec cleſiaꝝ. B De ordinario aūt rectore ha betur. s̄. eccleſia. 2.

Vtrū ꝑlati poſſint vices ſuas ſub ānuo cēſu ꝯcedere. R̄n̄. Nec epꝯ nec archidia conꝰ nec alius ꝑlatus hoc pōt: ex̄ ne ꝑla. vices. ſu. c. 1. 2. ⁊. 3. Cū. n. tale ius ſpūale ſit nō ē dubiū ꝙ ꝓ eo aliqd dare vl̄ recipe ſi monia ē. A ſm̄ Ray. q ⁊ addit: Vbi aūt aliqd dat vl̄ tenet nō ꝓ iuriſditione: ſꝫ in ſi gnū ſubiectiōis antiq: nō ē ſimonia: vt ex̄ de relig. do. ꝯſtitut. ⁊ i ſū. li. 1. ti. 2. q. 1. B Sꝫ ꝙ epꝯ cōmittat alicui pure ⁊ ſimplicit̄ vices ſuas: ⁊ tali vicario ꝯſtituat ſalariū: n̄ ē ꝑctm̄: ſꝫ potiꝰ ad hoc tenet. 12. q. 2. chari tatē. Et vt dicit Hoſti. ſicut ꝓ cōmiſſione iuriſditionis nō licet recipere certā pecu nie quātitatē: ita multo minꝰ licet recipere quotā. i. ꝑtē ꝓuētus. A Predcis con. Goff. ⁊ Inno. addēs ꝙ ſi ꝑlatus ſic dicēt tu exercebis iuriſditionē talē ⁊ ego ꝓ ſala rio tuo dabo tibi cētum: ⁊ dabis mihi to tum lucꝝ licitum ē: vt in dicta. q. 1. B

Vtrū rector eccleſie poſſit ꝯductori fru ctuū cōmittere vicariā ſiue curam anima rum: vide. s̄. ſimonia. 4. §. pl̄t.

Vtrū vicariꝰ ecclie poſſit alij cōmittere vices ſuas. R̄n̄. Nō pōt: niſi ſic̄ ⁊ delega tꝰ ſubdelegare: de quo vide. s̄. delegare. §. pl̄t. Vicariꝰ quoq̄ epi nō poſſꝫ alteri com mittere abſolōnē a pctis: ⁊ alia q̄ i. d. §. di cunt: q̄ itelligēda ſūt ꝙ nō ꝑt ex iure cōi: ſꝫ bn̄ ꝑt ex ſpāli cōmiſſione: vt hr̄. s̄. ꝯfeſſor. ꝑmo. §. an̄pl̄t. i ſi. A. Cō. ꝑdictis Al. B

Vidua. Quot mōis dr̄ vidua. R̄n̄. ſm̄ Al. Quatuor mōis. Nā ē q̄dā vidua corpe: ſꝫ i honeſta mēte. 1. Timot. 5. Vidua q̄ i deli tijs ē viuēs mortua ē. Et ē vidua corpe ſꝫ nu pta mēte: hꝰ cōꝑat ꝯiugat. Et ē vidua cor pore ⁊ mēte: ⁊ de talibꝰ aplus. 1. Timot. 5. Viduas honora q̄ vere vidue ſt̄. 4º ē mō dr̄ vidua qn̄ tal̄ ē t̄reno auxilio d̄ſtituta. A Et ſic ē vidua mēte ⁊ corpe ⁊ t̄reno auxilio ꝑꝑ paupꝑtatē: cui debet ſubſidiū ab ecclia ꝑꝫ eidē Al. ⁊ i ſū. li. 3. ti. 34. q. 287. B Et iſtis duobꝰ vl̄tis mōis dcis viduis debet fructꝰ. 60ꝰ: de quo hētur Matth. 13. Nā v̄ginibus cōpetit frucꝰ cēteſimus: ⁊ ꝯiuga t̄ triceſimꝰ: vt ⁊ Tho. ponit i. 4. di. 49.

Indicatio vtrū ſit licita. R̄n̄ ſm̄ Tho. ſcd̄a ſcd̄e. q. 108. Dicēdū ꝙ ſi itētio vin dicātis ferat ꝑncipalr̄ i malū alteriꝰ d quo vīdictā ſumit: ⁊ ibi q̄eſcat nō ē licita: q: hꝰ ꝑtinet ad odiū qd repugnat charitati qua oēs hoīes debemꝰ diligere. Nec excuſat aliqs ꝙ odit odiētes ſe: hꝰ. n. eēt vīci a ma lo qd apl̄s ꝓhibet: Ro. 12. Si v̄o itētō vī dicātis ferat ꝑncipalr̄ ad aliqd bonū: puta ad emēdationē peccātis: vel ſaltē ad corre ctionē eius: ⁊ q̄etē alioꝝ: ⁊ ad iuſticie ꝯſua tionē: ⁊ dei honorē: pōt vindicatio eſſe li cita: alijs ſeruatis debitis circūſtātijs. hec Tho. ſ. ꝙ fiat ꝑ illū cui licet: vt puta ꝑ iudi cē: obſeruato in oībus iuſto ꝓceſſu: ⁊ iuſta condēnatione. A Nā ⁊ in cauſis iuſt. ſ̄ uādus ē iuris ordo: ex̄ d ſen. exc. ſacro. B Qn̄ maloꝝ iniurie tolerāde ſīt: vide. s̄. pa tiētia. §. 2. Et qn̄o intelligat: q te percuſſe rit in vna maxilla. ⁊c̄. ibidem. §. 3. Qualit̄ etiam vindicandum ſit aduerſus multitu dinem: vide ſupra correctio ꝑmo. §. pl̄t.

c. cleros de off. ... tho. q. liber. 12. ar. 32.

V Irginitas qui ſit. Rñ. ſm Amb. in li. d v'ginitate: Uirginitas eſt expers cōtagionis integritas. Scōm vo Aug. in li. de nuptijs ⁊ ↄcupiſcētia. Uirgitas eſt in cārne corruptibili ppetua icorruptōis meditatō. A Et ex his pȝ q̄ vgitas itegritas ē cārnis atteſtās icorruptōeȝ mētis: vt i ſū. li. 3. t. 3. q. 18. vbi etiā pdcā ponūt. Et dr̄ ppetua: vt nl'lo vnq̄ tpe iteruenēit ēt mētalis corruptō alīs pro illo tempore fuiſſet amiſſa ⁊ nō eēt meditatio perpetua. B

Utrū violētiā paſſe amittāt vginitatē. Rñ. ſm Tho. in. 4. di. 33. Que p violētiā corrūpunt ſiue ab hoīe ſiue a demōe incubo vgitatē nō amittūt: ſi q̄tū pñt renitant ⁊ q̄tū pñt ↄſeruēt corp⁹ a corruptōe: vl' ſaltē mētē a ↄſenſu. Idē Al. A a cubō qd ē ſolidū dr̄ cub⁹ bi: ⁊ eſt q̄dā figura ſolida cēte altitudis: lōgitudis ⁊ latitudis ſm Catholicō. Forte eſt qd dā ſignū nigromanticū. Et idē qd hic nō. in ſū. e. ti. q. 23. Tales tñ nō ↄſecrātur iter vgies: vt i. c. ſe. §. 1. B

Utrū ſola mēte poſſit amitti vginitas Rñ. ſm Tho. ſcda ſcde. q. 152. Cōtingit interdū ex actu mētis cogitātis de corruptione carnis ⁊ itēdētis delectatōeȝ ipſi⁹ experiri: q̄ calor excitet ⁊ ſemē diſtillet: ⁊ tūc ſine dubio vgitas eſt amiſſa. Si aūt corruptio ſiſtat i actu mētis ↄſētiētis: amittit q̄dē virginitas ſm illō formale qd hȝ in mēte: nō aūt rōe ei⁹ qd eſt māle in ipſa. Un̄ tal' nō pt dici vgo niſi mālr. Et iō hec vgitatis amiſſio pōt recupari: nō aūt illa i q̄ etiā illō qd eſt māle ſubtrahit. A dic clari⁹ q̄ ēt ſola mēte amittit vgitas: ſȝ tñ recupabil' eſt: q̄ māſeu obiectū h⁹ vtutis manet. ſ. icorruptio carnis: iō cū redit ad ipſū volūtas redit ⁊ vginitas: vt pȝ in Iohe euāgeliſta: queȝ de nuptijs volētē nubē vocauit dñs vt dic Hiero⁹. Quocūq̄ aūt mō q̄s volūtarie pfectā pcuret pollutōem pdit irrecupabilr vginitas ſm Al. Tho. Ul. ⁊ glo. Ray. vt i ſum. co. ti. q. 24. B

Utruȝ puelle in ānis puerilib⁹ aliqd cārnale ↄmittētes pdāt vginitatē. Rñ. ſm Al. Nō: q̄ nō eſt in eis ↄſiliū delibatō nec etas patit talē delectatōis ipetū. A Hᵒ forte verū añ ſeptēniū cū nōdū ſi doli capaces alīs ſecus. Un̄ Ul. dic q̄ vgitas amittit nō ſolū p quēcūq̄ actū p quē pollutio voluntarie pcuret: ſȝ ēt qñ ſine eo delectatio coit⁹ pficit: ſic faciūt illi q añ etatē vl' tpꝰ ſemis p ſui ipoȝ turpē tactū h⁹ı delectatiōem in ſe pficiūt vel ab alijs: ui eis hoc fieri pmittūt. Alij tñ alr' ſētire vident: vt in ſū. co. ti. q. 19 quoȝ dcm̄ pōt itelligi reſpectu etatis iſantie: vt tactū eſt. Itē ſm Ul. ſȝ aliq dixerit vginitatē recupabilē qñ ↄplet delectatio ſiñ pollutōe pp defectū etatis: tam̄ ↄrm̄ veȝ ē q̄ corruptō nō eſt ex pollutōe: niſi rōe cōiuncte ſibi delectatōis a q̄ oīmodā imunitatē ducit vgitas: vt in ſū. e. ti. q. 24. B

Utrū a patiētib⁹ fluxū ſemis pdat vginitas. Rñ. ſm Tho. ſcda ſcde. q. 152. Semis reſolutio ſi pueniat pter ppoſitū mētis vl' in dormiēdo: vel violētiā illatā cui mēs nō ↄſentit q̄tūis caro delectatōem expiat: vl' ēt ex ifirmitate: vt in hi' q fluxū ſemis patiunt: nō pdit vgitas: q̄ [illegible] pollutio nō accidit p ipudicitiā quā vgitas excludit. A Con. Al. dicēs: q̄ ſūt q̄dā q̄ ad ſimplicē aſpectū viri vel ad locutōeȝ vel ad ↄfeſſionē ēt cū ſint in ppoſito ſcō: vel nolētes peccare diſtillatōem humoris ſētiūt: ⁊ tales nō corrūpunt: eo q̄ nō fit ex ppoſito: nec volūtate ↄpleta. Sȝ tam̄ ſuadēdū eſt eis q̄ ſe tēperēt a viroȝ aſpectu ⁊ cōfabulatione: vt in ſum. e. ti. q. 12. B

Utrū cognite in ebrietate vel ſōno pdāt vgitatē. Rñ. ſm Tho. in. 4. di. 33. Sicut p pollutōem in ſōno nō amittit vginitas: vt nūc dcm̄ eſt. ſimilis ratio ē de mulieribus que in ebrietate vel dormiētes a viris cognoſcūtur: niſi forte hac intentione iuerint dormitum vt a viris cognoſcerent. A vel ēt ſi poſtea placeret eis fuiſſe cognitas: ſicut ⁊ de pollutōe nocturna dic Ul. vt in ſum. e. ti. q. 22. ⁊ poſitū eſt. s. pollutio: in prin. in additione. B

V Irginum cōſecratio. Quare ſolus eps vgines ↄſecrat. Rñ. ſȝ Tho. in. 4. di. 38. Sicut per matrimoniuȝ carnale repñtatur matrimonium ſpūale īter xp̄m ⁊ eccleſiā q̄tū ad fecūditatē: ita p velatōem virginum repſentat idē matrimoniū ſpūale q̄tū ad ei⁹ itegritatē: vt pȝ per oīa q̄ ibi pferunt ⁊ gerūt. Et pp hoc ſolus eps vgines velādo diſpōſat nō ſibi: ſȝ xp̄o quaſi ſpōſo panymphus ⁊ amicus. Et quia integritatis ſignificatio plene poteſt eē ſolū in cōtinētia vginali ſȝ ſemiplena in viduali: pp hoc viduis dat aliqd velū: ſed nō cū illa ſo

tria Requirunt ad Virginitatē. i. aſidua voluntas nunq̄ experiendi delectatio ē venerea q̄ eſt form ale · p̄ncipale. 2. materiale. ſ. delectatio ſ carentia apetit⁹ ſenſitivi in illo actu cui⁹ privatio Requir ad Virgi · 3. q̄ſi p actidēs et concomitanter. ſſ. corporis integritas. quib⁹ duob⁹ ultimis ſi in vict⁹ caret non pditur hec tho. quolibet. 6. ar. 17. ubi q̄rit an quis poſit eſſe Vgo et pater ſimul [illegible]

lēnitate qua v̓ginib9 ńs daꝛ. A Idem i sū. li.3.ti.3.q.14. B

Utrū violenꝛ corrupte debeāt cōſecrari. Rñ. ſ3. Al. L3 tales virginitatē non amittant nec virginitatꝭ aureolā: nō tñ cōſecrāꝛ Et rō ē: q2 in illo actu difficile ē ira reniti φ volūtas nō alliciat aliqualē ꝯſēſu3. Vñ cū de pleno diſſēſu ꝯſtare non poſſit eccle: iō ſtatutū ē vt tales hūiliter abſtineāt a ꝯſecratōe. 32. q. 5. ille familie. 7 15. q. i. ſigs nō iratus. Con. Tho. in. 4. di. 32. 7. ſcōa ſcōe. q. 152. A Idem i sū. eo. ti. q. 18. ad fi. B

Utru3 poſſint ꝯſecrari occulte corrupte, q̄rū ꝯſecratio ſine ſcādalo itermitti nō pōt Rñ. ſm Tho in 4° di. 33. Occulte corrupte: ſiue av' iris: ſiue alio quocūq3 mō nullaten9 velāde ſūt: q2 ꝑpꝛ ſcādalū vitādū non debēt ſacr̄a eccliē vl' ſacr̄alia variari. S3 ſicut gdā dicūt pōt aliq̄ cautela adhiberi ad vitādū ſcādalū: vt. ſ. illa q̄ non ſūt de ſuba v̓ginal' veli fiant: vt ē accēſio cādelaꝝ 7 h9i vitatꝭ occulte illis q̄ ſūt de ſuba: puta v̓ba q̄ dicunꝛ in veli ipoſitōe: 7 nomē v̓ginitatꝭ in caſtitatem mutetur: 7 h9i. Con. Al. ſili: 7 Hoſti. 7 Gof. Nec ē tenēda ſnia Guil. que aliud dicit. A Idē i sū. eo ti. q. 17. vbi etiā addiꝛ φ carne corrupte ex diſpēſatōne epi vel ei9 cui ſup hoc vices ſuas ꝯmiſit pñt ſuſcipere modū veli v̓gialis: nec hoc ip3 lic3 ſine diſpēſatōe: ſ3 velū v̓ginū nllo mō lic3 ſuſcipere. Et ſubdiꝛ: Caue tñ tibi a glo. hic q̄ aliud dicit: 7 glo. Ray. φ occulte corrupte añ ꝯſecratiōē vel poſt debēt hūiliꝛ abſtinere ab h9i officiis q̄ ſolis v̓ginib9 ꝯſecratis ſolēt ſ3 cōſuetudine3 mōaſterii ꝯpetere donec cū eis fuerit ſup hoc p ep3 diſpēſatū: Nō tñ h9i v̓gines ꝯſecrate ordie3 alique3 habent. B

Utrꝝ i ꝯſecratōe v̓ginū deꝛ gr̄a. Rñ. ſm Tho. vbi. ſ. In ꝯſecratōe v̓ginu3 ſic 7 i vnctōe regū 7 h9i bñdictōib9 aliis daꝛ gr̄a niſi ſit ipedimētū ex pte ſuſcipiētꝭ. S3 h tñ nō dicunꝛ ſacr̄a: q2 nō ſūt iſtituta ad curatōem morbi pctī: ſicut ſunt ſacramenta. A Idē in ſum. eo. ti q. 16. B

Quo tpe poſſit fieri v̓ginū cōſecratio Rñ. ſ3 Hoſti i die ephiaꝝ: 7 i tota hebdomada ſ̄ſurrectōis: i natalib9 apl̄oꝝ: 7 i dieb9 dñicꝭ: ſ3 tñ neceſſitate puta lāguore imunēte pñt quolib3 tpe ꝯſecratio. 20. q. i. duoꝭ. ex̄ d tēp. ordi. c. i. A Con. Gof. vt i ſum. eo. titu. q. 15. B

V Is et metus.

Uis ē maioris rei ipetus q repelli ñ pōt. ff. φ met9 cā. l. 2. De metu aūt gd ſit: vide. ſ. met9. §. i. Utrꝝ vt liceat vi vi repellere: hēs. ſ. bellū. i. §. 6. 7. ſ. excōicat9 2. §. 2. v̓. 9. 7. ſ. homicidium. i. §. 5. Que ē vis vel met9 excuſans: 7 met9 q cadit in cōſtātē viꝝ. ſ. met9. §. 2. 7 qūo ipediat mr̄imoniū. ſ. impedimētum. x.

V Iſitatio.

Archiepꝭ epꝭ vl' ali9 plat9 viſitās eccliās pmo ꝑponet verbū dei: 7 q̄ret de vita 7 cōuerſatiōe miniſtrātium i ecclīis abſq3 coactōe iuramēti ſ3 ſalubꝛ monēdo. Si quoꝭ iuenerit i fames: ſi ipſe nō ē ordinarius denūciet ordinario. Notoria ſi iuenerit corrigat. A cū ſup his merito notari poſſit ordiarioꝝ negligētia: cū examiatōe ñ egeant: vt i. c. qd ſeqꝛ. B ex̄ de cēſi. romana. li. 6.

Utrꝝ viſitans poſſit recipe 7 exigere ꝓcuratōe3 a locis viſitatꝭ. Rñ. Sic. extra de cēſi. romana li. 6. Et poteſt recipere a volēte dare pecuniā ꝓ ſūptib9 moderatis dieb9 gb9 viſitat: ſed nō licet niſi vnā ꝓcuratiōnē recipe vna die ēt ſi plura loca viſitet 7 glibet locus ſit ſufficiēs: ex̄ de cenſi. felicis li. 6. Qd ſi ep̄us viſitet p aliū: viſitati etiā teneꝛ miniſtrare expenſas viſitanti: ex̄ de offi. ordi. ſi ep̄s li. 6. Sed ep̄s nil prorſus pōt exigere ab his quos nō p ſe viſitat: vt ibidem dicitur.

Utrꝝ viſitans poſſit recipere pecuniam Rñ. Si ipſi vel ſui familiares recipent pecuniā vel munera pter id qd nūc dictū eſt: ſeu ēt ꝓcuratiōnē reciperet nō viſitādo: ipē teneꝛ. A . ſ. recipiens: vt i. c. exigit de quo . ſ. B duplū reſtituere illi eccleſie. A . ſ. a qua eſt receptū: vt. ibi. B . ſ. mēſem: alioquin epi 7 ſuperiores differetens ſic reſtituere ſunt interdicti ab ingreſſu eccleſie: iferiores ſūt ſuſpenſi ab officio 7 beneficio quouſq3 plenarie ſatiſfaciant: 7 nulla remiſſio hic valet. A . ſ. eorum gb9 faciēda ē reſtitutio: vt i. c. qd ſeqꝛ. B ex̄ d cēſi exigit li. 6.

Qūo 7 quotiens archiepꝭs poſſit ꝓuinciā ſuā viſitare. Rñ. pmo teneꝛ viſitare dioceſim ꝓpriam erga eccleſias maiores 7 minores 7 eaꝝ populos ſaltē ꝯuocādo de pluribus locis ad vnū congruū. Poſtea l3 ei viſitare ſuffraganeos 7 eoꝝ dioceſes: ſ3 vna dioceſi viſitata in toto vel in pte nō pōt ad eā viſitandam reuerti niſi oēs 7 ſua iteꝝ ſus

ſunt viſitate. A .ſ.quas ſecure viſitare po
terũt etiã ſi iã denuo fuerint viſitate: vt in.c.
romana de quo.ſ. B Sʒ ſi forte aliq̃ ec-
cleſia viſitate dioceſis indiguerit iterũ prius
predictis alijs viſitari: tũc põt redire ad illã
ſi a dioceſano fuerit requiſitꝰ: vl' de ↄſilio ⁊
aſſenſu oĩuʒ ſuffraganeoꝝ aut maioris par
tis: aut ſi difficultatẽ adhibuerint cõfidenſ
petat lĩam a papa. Sed poſt viſitatõeʒ oĩuʒ
dioceſũ licitũ eſt viſitationẽ iterare ꝑus tñ
requiſito ſuffraganeoꝝ cõſilio ⁊ delibera-
tione : ⁊ diffinitione ipius ſup hoc habita
corã eis. A .ſ. ipſius archiepi: ẽt ſi ſuffra
ganei non cõſentiãt: vt pʒ ex tex. ⁊ glo. dicti
.c. romana. ⁊ hic ſequit. B Que ſunt re-
digenda ſcriptis: ⁊ tunc poterit viſitare ẽt ſi
ñ interueniat ſuffraganeoꝝ aſſẽſus: ita tñ ꝙ
illa loca prius viſitet q̃ in ꝑori viſitatõe nõ
fuerũt viſitata. A niſi magis ſit alijs viſi-
tationis officiũ opportunũ: vt in.c. de quo
ſtatim. B Hec oĩa extra de cenſi. roma-
na. li. 6. Et hãc formã ẽt eps viſitãs ſuabit
vt ibi dicit. A Ubi ẽt dicit de alijs plãtoꝝ
dinario iure ſuos ſubditos viſitãtibꝰ: ſaluiſ
ſup hoc rõnabilibꝰ ⁊ approbatis religioſoꝝ
ↄſuetudinibꝰ ⁊ reglaribꝰ iſtitutis. B Uiſi-
tari debẽt p ordinarios mõaſteria mõialiũ
ẽt exempta: vt. ſ. exẽptus. §. fi.

Vitium.

Uitia capitalia ſũt .7. ab vna radice ꝓceden
tia. Nã ſʒ doctrinã Greg. 31°. mo
raliũ: radix totiꝰ mali ẽ ſupbia: ⁊ de hac na
ſcũt. 7. vitia. ſ. ianis glia: inuidia: ira: triſti-
cia: auaricia: gula: ⁊ luxuria. De iani gloria
ſm eũ. 7. filie oriũt. ſ. iobediẽtia: iactãtia: hy
pocriſis: ↄtentio: pertinacia diſcordia: no-
uitatũ ꝑſũptio. De inuidia naſcũt gnqʒ. ſ. o-
diũ: ſuſurratio: detractio exultatio i aduer-
ſis ꝓximi: ⁊ afflictio i eiꝰ ꝓſpis. De ira na-
ſcũt. 6. ſ. rixe: tumor mẽtis: cõtumelie: cla-
mor: idignatio: ⁊ blaſphemia. De triſticia
ſiue acidia oriunt. 6. ſ. malicia: rancor: puſil
lanimitas: deſpatio: torpor erga ꝑcepta: va
gatio mẽtis circa illicita. De auaricia naſcũt
6. ſ. ꝓditio: fraus: fallacia: piuriũ: igetudo
⁊ ↄ̃ miſericordiã obduratõ cordis. De gula
oriũt. 5. ſ. iepta leticia: ſcurrilitas: imũdicia
multiloqũ: ⁊ hebetudo ſẽſuũ. De luxuria na
ſcũt. 8. ſ. cecitas mẽtis: icõſideratõ: icõſtãtia
ꝑcipitatio: amor ſui: odiũ dei: affectꝰ ꝑſentis
ſeculi: horror ⁊ deſpatio futuri. Hec Greg.
De materia vitij: hẽs. ſ. penĩ. ⁊. ſ. crimen.

Vitiatus corpore.

Ui ta vi
tia corporal'a olim in veteri teſtamẽ
to ſpellebãt ordinãdos: vt pʒ Leuit. 21°. vt
ſi aliquis hẽbat grandẽ vl' paruũ vl' tortuʒ
naſũ: ſi gibbũ: ſi lippitudinẽ: iugẽ ſcabiẽ: im
petiginẽ: vl' põderoſus: ſʒ iſta hodie ñ repel
lũt. 7. q. 1. qualit i fi. A Ibi nõ videt bene
ꝓbari hoc ſed potiꝰ ex eo q a iſtituta fuerũt
i figura: vt pʒ in. c. ſeq̃ntibꝰ. A niſi forte ſʒ
aliquã ſignificationẽ itellecta: vt diſ. 49. hic
eteni. ⁊. c. ſacerdotes. Et ſm ꝙ ponit Ray.
qcũqʒ clpa ſua vitiatꝰ ẽ corpe repellit ab or
dine: q vo ſine culpa nõ repellit niſi ſcãda
lũ timeatur ex nimia deformitate : vel peri
culum: ex nimia debilitate. A Con. Ul. vt
in ſũ. li. 3. ti. 18. q. 1. ad finẽ. Et hoc ñ itelligit
de oĩ corporis vitio: ſʒ de notabilibꝰ de qbꝰ
in ſequentibus tangitur. B

Quid de mutilatis vtꝝ poſſint ordina-
ri. Rñ. Mutilati ſpõte ſine iuſta cã: vt ex in
dignationẽ: ipatientia: vel ſupbia idiſtincte
i quocũqʒ mẽbro ſiue a ſe ſiue ab alio: ſpel
lũt a ꝓmotiõe: ⁊ deijciũt ꝓmoti ẽt ſi crede
bãt ſe obſeqũ preſtare do: vt q a ſe caſtraue
rũt: ex eo. ſignificauit. A Et ibi nõt glo.
ꝙ eps põt cũ talibꝰ diſpẽſare qñ putabant
ſe deo obſeqũ ꝑſtare: in alijs tñ a miſſa. B
vt dictũ ẽ. ſ. homicidiũ. 5. §. fi. Et ſʒ Inno.
idẽ ẽ ſi nõ amiſit mẽbꝝ totũ: ſʒ talẽ ptẽ que
deformitatẽ generaret vñ ſcãdalũ eẽt: ex. e.
c. 1. vel ẽt inhabilẽ redderet ad offĩn exeq̃n
dũ: ex eo. Thomas. Si vo ex iuſta cã: puta
ꝓpt lepre piculũ aliq fecerũt ſibi mẽbꝝ ali-
quod ãputari ſeu amputauerit ne alia ſana
putreſcerẽt: hi ſi mẽbꝝ erat occultũ vl' etiaʒ
manifeſtũ ſʒ paruũ: vtputa vnꝰ digitꝰ: non
de illis cũ qbꝰ fit ſignũ crucis: nõ repellũt
nec deijciũt. Silr ſi talit ſunt nati vel inuiti
ſic mutilati ſũt: aut caſu fortuito cũ darent
opã rei licite: ſecus ſi rei illicite: diſ. 55. ſiqs
abciderit. ⁊. c. q ptẽ. ⁊. c. ſiqs a medicis. ⁊. c.
eunuchꝰ. ⁊. c. ſiqs ꝓ egritudine. ⁊. c. lator.
⁊. c. precepta. ⁊ ex de corpore vitia. ſignifica
uit. ⁊. c. ex pte. Si aũt ex culpa ſua icidiſſet
in modicã deformitatẽ: ex miſericordia to-
lerat i ſuſceptis ſ. ex diſpẽſatiõe epi ſʒ In
no. ⁊ Ber. A Ad hoc facit. c. 1. ex de cor.
viti. B Si aũt mẽbꝝ erat magnũ ⁊ mãi
feſtũ ẽt ſi ſine culpa ſua amiſit qs: ipedit a ꝓ
motiõe ꝓpt deformitatẽ ⁊ ſcãdalũ: ⁊ ſi pro
motus ẽ dʒ ceſſare a miſſa: ⁊ alijs ſolẽnibꝰ

officij ꝓpꝫ eādē cauſam: a beneficio tñ nō remouebit: q2 nō dꝫ addi afflictio afflicto di.55.ſi euangeliſta.7.q.1.cū pcuſſio.dabitꝫ tñ ſibi coadiutor: ſi tale bñficiū ē cui ipſe deſuire ñ poſſit: ex̄ de cle.egro.c.2. ¶ Idē in ſū.li.2.ti.1.q.42.vbi ēt pꝫ ꝭm Hoſt.ꝙ iſte q ſine culpa amiſit mēbꝝ ſolū ꝓhibetꝫ a miſſa ꝛ ſolēnib9 officijs: nō aūt ab alijs ſacerdotalib9 que poſſit exercere: vt penitentias dare ꝛ ſimilia: ex̄ de cle.egro.pſbyteꝝ. Itē ꝭm Goff. qñ dubitatꝫ vtꝝ deformitas generet ſcandalū: recurritꝫ ad arbitriū epi: ex̄.e.c.2. Itē ꝭm Ray. ꝙ vbicunqꝫ ſcādalū ſuſcitatꝫ ex homicidio vł deformitate alicui9 ſi talis ēt caſus eſſet in quo de iure poſſet ꝓmoueri vł miſtrare in ſuſceptis debet tñ ꝓpter ſcandalū ceſſare. Et ꝙ clericus ēt cauſa medicīe nō dbet ſe mutilare: lꝫ ēt ſit chirurgic9 niſi imineat neceſſitas ꝛ ali9 dſit. B

Vtꝝ claudus nāliter ꝛ alij h9i poſſint ꝓmoueri. Rñ. Claudū admittit ꝯſuetudo: niſi talis ſit ꝙ ſine baculo ad altare ſtare ñ poſſit: ar de cōſe.di.1.nullus.ꝛ.di.45.diſciplina. Cecū vel habētē in vno oculo maculā q̄ generet deformitatē nec ius nec cōſuetudo admittit: ex̄ eo.cū de tua. ¶ Tñ ꝭm glo. Ray. habens maculā in oculo facili9 ꝓmouetꝫ in religiōe q̄ȝ i ſeclo: vt i d.q.42. vbi pdcā nō ꝭm Ray.q ēt addit: ꝙ ſilr nō admittitꝫ habēs manū aridā. B De ſacerdote leproſo: vide.ſ.leproſus.§.fi. De gibboſis ſciēdū ꝙ nō repellūtꝫ ab ordinib9 niſi nimia ſit debilitas aut deformitas. Qui hꝫ ſex digitos in pede ꝓmouetꝫ: ꝛ ꝭm Hoſtiē. ēt ſi i mānu: vł ſi hꝫ digitos ꝯiūctos dūmō ex his nō ſit ipedimētū in vſu mēbri.ff.de edili.edic.l.idē offilius. ¶ Idē i ſū.eo.ti.q.43.ꝛ ſe. vbi ēt pꝫ ꝙ leproſus ad ſacros ordines nō debet ꝓmoueri: ſꝫ ſi pri9 fuerit ꝓmotus pōt aliquādo miſtrare: vt ꝛ dicitur in dicto.§.fi. B

Quid de furioſis lunaticis ꝛ caducis Rñ. ꝭm Guil. Nullus talis dꝫ ꝓmoueri ēt poſtq̄ȝ fuerit liberat9: ſꝫ ſi ꝓmot9 fuerit ex toto liberat9 poterit exeq officiū ſuū. Si vo nō oio ex toto: ſed frequēter ei accidit omnino debet ceſſare ab officio miſſe.7.q.2.in litteris. Idem ſi raro ſꝫ cū ſpumie iactatione ꝛ vocis ꝯfuſione. Si vo raro ꝛ ſine talibus nō ꝓhibetꝫ ab officio miſſe: dum tñ habet iuxta ſe aliquē ſacerdotē: vt ſi ille cadat vel dficiat iſte ſuppleat.7.q.1.illō. Quāto autē tpe debeat expectari ad ꝓbandū tales vtꝝ ſint liberati ꝛ q̄liter: colligitꝫ ꝙ p annum.33.di.cōit. Alibi p.30. dies.7.q.2.c.fi. Sꝫ ꝛ pōt dici ꝙ tps ꝓbatōis arbitrariū eſt penſatis ꝯditionib9 morbi ꝛ pſone. ¶ ꝛ dignitatis ꝭm eūdē Guil. ꝛ in ſū.eo.ti.q.45.vbi hec notantꝫ. B

Quid de demoniaco. Rñ. ꝭm Guil. Eodē modo talis nō debet ꝓmoueri vel ordinari: ꝛ ſi ordinatus erat ēt liberatus miſſaȝ celebrare nō debet: niſi plene ꝛ indubitāter curat9 ſit: di.33.cōit.ꝛ.c.vſqꝫ adeo. ¶ cōiuncto.c.clerici ea.diſt. Hec ēt nō.in dcā.q.45. B De tpe aūt expectationis dicēdū vt in ꝓximo.§.dictū ē. De illo aūt q nullo modo poteſt bibere vinum: habes.ſ.ordinādus.§.18. ¶ Potius videtꝫ.v.in.§.16. vbi hētꝫ: ꝙ talꝫ ñ ē ordinādus: quod ēt nō.i dcā.q.42.ad fi. B

Eps ſenio vł valitudine corporali grauatus vel alꝫ adeo impedit9 perpetuo ꝙ officium ſuū nequeat exercere: pōt de conſilio ſui capituli vel maioris partis aſſumere auctoritate aplica vnū vel duos coadiutores ad officiū exequēdū. Si vo eps fuerit demens tūc caplm vel due ipſi9 ptes vnū vel duos coadiutores ei aſſumēt eadē auctoritate. Qd ſi eps granat9 vt dictū ē pri9 nollet ſumere nec habere coadiutorē: lꝫ a capitulo regſitus ſit nihil p caplm inouetꝫ: ſꝫ in hoc caſu ꝛ ēt i caſu quo eſſet demens caplꝫ ſignificet pape ꝯditionē eiuſdē epi ꝛ eccleſie. Porro coadiutor pdictus dꝫ de ꝓuentib9 plātoꝝ recipe ſumpt9 moderatos ab alienatione abſtinēdo. ¶ .ſ.qualibet bonoꝝ eccleſiaſticoꝝ tā eccleſiaꝝ q̄ȝ ipoꝝ prelatoꝝ: vt i.c.paſtoralis.de quo.j. B Et que dcā ſunt de epo hñt ēt locū in ſupioꝝib9 plātis: ex̄ de cle.egro.paſtoralis li.6.

V Nctio extrema.

Extrema vnctio ſcꝫm ē q2 ptingit ad effectū q ē curatio morbi peccati: vt ex vbis Iac.vlt.ca.pꝫ. ¶ Et de hac latius.ſ.ſacramentū in prin.ꝛ.§.1.ꝛ.2. B Et eſt vnū ſacramentum licet plures actiones ſint de ei9 pfectione: que tamen conueniunt ad vnum ſignificandum ꝛ cauſandum. Hec eſt ſnīa Tho.i 4.di.23. ¶ Et ſic vnū ſūt vnitate pfectionis ꝛ finis ēt ꝭm Pe. ꝛ Al. vt in ſum.lib.3.titu.24.q.139. B

glo.in.c.epi apli.2.q.7.

unctio extrema

Que ē mā huiꝰ ſacramēti. Rn̄deo ſm Tho. vbi ſ. Materia ē oleū oliue ab epo cōſecratū: ⁊ tale oleū ⁊ eius cōſecratio ſūt de neceſſitate huius ſacramenti. A Con. Pe. vt in ſum. eo. q. 141. B

Que ē forma huius ſacramēti. Rn̄. ſʒ Tho. vbi ſ. Forma ē oꝛo dep̄catiua dicendo: Per iſtaʒ ſā ctaʒ vnctionē ⁊ ſuaʒ piiſſimā miſericoꝛdiā indulgeat tibi dn̄s qcqd deliqſti p viſū ⁊c̄. Verba etiam indicatiui modi que ſm moꝛē quarūdā eccliaꝝ p̄mit tunt oꝛoni: nō ſūt de ſubſtātia ſacramēti: vt p̄mittēdo ſic: Ungo hos oclos oleo ſāctificato in noīe pr̄is ⁊ filij ⁊ ſp̄us ſci. A Con. Pe. ⁊ Al. vt in dcā. q. 141. B

Quis effectus extreme vnctiōis. Rn̄. ſm Tho. vbi ſ. Effectus eius principalis ē quedā ſanatio ſp̄us que datur cōtra quandā debilitatē vel ineptitudinē que i nobis relinqtur ex pctō actuali vel oꝛiginali: contra quā debilitatē hō roboꝛatur p hoc ſacramētū. Et qꝛ hoc robur gratiā facit que ſecū nō cōpatit peccatū: iō ex cōſeqn̄ti ſi inuenit peccatū aliqđ vēiale vel moꝛtale quo ad culpā tollit ipʒ dūmodo nō pōat obex ex pte recipientis. Secūdarius etiā effectꝰ ē ſanitas coꝛpoꝛalis. Hāc tn̄ nō inducit niſi ſm ꝙ expedit ad finē p̄ncipalē. ſ. ſp̄uales ſanatiōeʒ: ⁊ tūc ſēp eā inducit dūmō nō ſit impedimētū ex pte recipiētis. Et lʒ in ipſo ſiāt multe vnctiones: vltima tn̄ ē foꝛmalis reſpectu oīuʒ p̄cedētiū ⁊ agit i virtute eaꝝ: ⁊ iō in vltima vnctione gratia īfūditur que effectū ſacramēti p̄bet. Charactareʒ autē hoc ſacramētū nō imp̄mit: qꝛ p ipʒ nō deputatur hō ad aliqđ ſacrū agēdū vel ſuſcipiēdū. A Idem in ſū. eo. ti. q. 142. B

A quibꝰ cōferri debet vnctio extrema Rn̄. ſm Tho. vbi ſ. A ſolis ſacerdotibus: nec alius poteſt inungere etiā i articulo neceſſitatis. Sacerdos aūt conferre pōt p̄n̄te vno clerico ⁊ etiam ſolus in neceſſitate ſm Ber. ⁊ Hoſti. A hoc vltimū clare habet in. c. q̄ſiuit. ex̄ de ꝟbo. ſig. Et idē qđ in hoc §. nō. in ſum. eo. ti. q. 43. vbi etiā dicit ꝙ laicus quoqꝫ poſſet in neceſſitate auxiliari in hoc ſacerdoti ei reſpondendo. B

Quid faciēdū ſit ſi ſacerdos īfra vnctioneʒ deficiat. Rꝫ. ſm Tho. in. 4. diſ. 23. Si iā aliq̄ ptes iuncte ſūt: qđ factū ē iterari nō dʒ: ſʒ vnctiones que reſtāt p aliū ſacerdotē cōpleātur. Idem Al. ⁊ Pe. A Idem in ſum. eo. q. 140. B

Quibus conferēda ſit extrema vnctio. Rꝫ. ſm Pe. nō niſi adultis infirmis: in periculo moꝛtis cōſtitutis ex ipſa infirmitate: vnde nec datur eūtibus ad bellū aut nauigātibꝰ ſeu his q mox occidēdi ſūt: qꝛ talis moꝛs nō iminet ex defectu nāe: ſʒ ex euētu foꝛtune. His aūt q p̄ ſenio deficiūt etiā ſine actuali īfirmitate daſ: pueris nō: qꝛ nō hn̄t infirmitatē ſp̄uale ꝯtractā ex peccato actuali: nec diſpoſitionē deuotionis hīc poſſūt ad hoc ſacramētū. Con. Tho. vbi ſ. A qꝛ ſicē nec eucariſtia dʒ dari puerl ita nec hoc ſacrm̄ ſʒ eoſdē: vt i ſū. eo. ti. q. q. 144. B

Utꝝ extrēa vnctio dēat dari freneticl ⁊ amētibꝰ. Rꝫ. ſʒ Pe. Si i ſana mēte ꝯſtituti nō petierint: nō dʒ dari. Si vero petierint dari dʒ. Tn̄ hic addēdū ſm Tho. ⁊ Al. ꝙ illis furioſis ⁊ amētibus p̄cipue dari nō dʒ q̄ ꝟiſilr ſacramēto pn̄t facere irreuerētiam p aliquā imūditiā: niſi ipi hn̄t lucida interualla in qbus recognoſcerēt. A Ideʒ in ſum. eo. ti. q. 145. B

Que ptes coꝛpoꝛis inungi debent. Rꝫ. ſm Al. Pe. ⁊ Tho. Inungūtur inſtrumēta quꝫ ſēſuuʒ tāq̄ p̄ne radices peccandi: oculi ꝑpter viſum: aures ꝑpter auditum: nares ꝑpter odoꝛatum: labia ꝑpter guſtū: manus ꝑpter tactuʒ: q maxie viget in ꝑulpis digitoꝝ: pedes vero ꝑpter vim motiuam: renes ꝟo ꝑpt viʒ appetitiuā a qbuſdā inungūtur. Itē in mutilatis aut cecis dēbent inungi loca magis ꝑpiqua. A Idē in ſum. eo. ti. q. 146. B

Utrū vnctio extrema poſſit iterari. Rꝫ. ſm Tho. in. 4. diſ. 23. Iterari pōt ſine aliq̄ iniuria ſacrī: qꝛ nō hʒ effectū ꝑpetuū eo ꝙ ſanitas coꝛpoꝛis ⁊ mētis q ſūt effectus eiuſ amitti poſſūt. In eadeʒ quoqꝫ egritudine iterari pōt: ſi p̄mo qdē ſit in periculo moꝛ ⁊ euadat ac etiā poſtea recidiuū patiat: qꝛ erit q̄ſi alia īfirmitas: ⁊ ſimiliē ſi ſit egritudo diuturna vt hydropiſis: qꝛ tunc debet fieri qn̄ videt pducere ad piculuʒ moꝛtis: ⁊ ſi illū articulū euadat eadē infirmitate durāte ⁊ poſtea ad ſimileʒ ſtatū reducatur: iteruʒ pōt iūgi: qꝛ taʒ ē alius infirmitat ſtatus: q̄ uis ſit eadē infirmitas. A Clarius dic ſʒ eū. Tho. ꝙ ſi īfirmitas ē breuis nō dʒ iterari niſi infirmitate curata: qꝛ al. nō dicit a ſtatu illo recedere. Si ꝟo infirmitas ē diuturna: fit qđ hic dī. Et con. Pe. Al. autem

dicit sit: Sine preiudicio: puto q̄ ſi vltra annum remanet morbus post acceptam vnctionem iterari poteſt vnctio. Et cauſa h⁹ ē: q̄r non iudicat idē morb⁹ numero q̄ ē ſm perfectā mutationē ſuperioꝝ. Si tñ ab aliquo ſcō patre vel a dño papa aliō i hac q̄ōne determinatū iueniꝫ magis iudicarez illi ſnie ſtandū q̄ȝ mee: vt i ſū. e. ti. q. 147. B

Voluntas. Utrꝫ homo teneatur ꝯformare voluntatem ſuā volūtati diuine i volito. R̄ſ ſm Pe. i. 4. di. 48. Scōꝫ ſēſualitatē nō tenemur nec etiam voluntate naturali: q̄r determinatum eſt ad vnum. A .i. ad repugnātiā carnis ꝛ ſpūs ad ꝑlium: Gal. 5° Caro enim cōcupiſcit aduerſus ſpiritum ꝛc̄. B ſꝫ voluntate deliberata id qō de⁹ vult abſolute ꝛ cōgruit nos velle tenemur velle. Qō vero nō ꝯgruit nob velle: q̄ȝuis ſit bonū i ſe: nō tñ quo ad nos: ꝛ ideo non vult de⁹ illud nos velle nec velle tenemur. Satis con. Tho. in ꝑma ſcōe. q. 19. dicēs q̄ tenemur conformari formalr .ſ. q̄ hō velit in comūi iuſticiā dei ꝛ ordinē nāe ſeruari: ſed mālīter conformari non tenemur vt in morte patris ꝛ h⁹i. A Dic clarius ſm eū. Pe. q̄ voluntas deliberata duplr eſt: q̄r quedā ē conditionata: et in hac non tenemur conformari. nec. n. volēdo ꝯtruꝫ ꝯditionaliꝫ diſcordam⁹: q̄r hoc ñ eſt velle ſimpliciꝫ: ſed voluntate abſoluta tenemur conformari i volito: ſed non in quocūq̄ȝ. Aut. n. ignotū ē nobis: ꝛ tūc non tenemur illud velle. Aut nob notū ē: ꝛ tūc diſtinguēdū ē: q̄r aut deus non vlt illud abſolute et ſimpliciter: vt ſententiā ꝯminatōis quam aliq̄ñ mutat q̄ñ merita mutanꝫ: ꝛ hoc non tenemur velle. Aut de⁹ vult illud abſolute ꝛ hoc aut ꝯgruit nobis velle: aut non. Aliq̄ñ. n. ſm Aug. aliqd vult de⁹ qō nō congruit nos velle vt pr̄em noſtrū mori. Et aliquādo cōgruit vni velle aliqd qō nō congruit alteri. Illud vero qō de⁹ vlt ꝛ cōgruit nobis bonū ē in ſe ꝛ bonū eſt nobis. vñ deus vult illud nos velle: ꝛ ideo tenemur illud velle. Illō vero qō nō cōgruit nobis q̄ȝuis ſit bonū i ſe: nō tñ quo ad nos: ideo nō vlt deus illud nos velle. Unde ſup illō ps. Recto decꝫ collaudatio. glo. dic: Cōgruit vt qō de⁹ vlt te velle tu velis: vt i ſum. ti. 3. ti. 33. q. 4. Et ſic breuiter tenemur ꝯformari voluntati dei formali ꝛ nō māli. i. vel le i genē q̄ ō deus vlt: et eo mō quo vlt: in ſpē autēꝫ in quātuꝫ ſit nobis motuꝫ. B. Utrꝫ voluntas et opus exteri⁹ ſit vnuꝫ peccatuꝫ. R̄ñ. ſ̄. peccatuꝫ primo. §. p°.

Votum primo cōiꝫ qd ſit. R̄ñ. ſꝫ mgr̄ꝫ ſniaꝝ i. 4. di. 38. ꝛ Hugo. ō ſctō victore. Uotum ē teſtificatio q̄dam ꝑmiſſiōis ſpontanee q̄ deo ꝛ de his que dei ſunt fieri dꝫ. Et hec diffinitio ē voti exp̄ſſi qō et i facie eccl̄ie obligaꝫ vt dicē pe. Theologi vero ſic diffiniunt: Uotuꝫ eſt cōceptio melioris propoſiti animi deliberatiōe firmata. Et hec eſt diffinitio voti taciti. A Uel ſcōm Ray. votuꝫ ē alicui⁹ boni cuꝫ deliberatione deo facta ꝑmiſſio: vt i ſum. li. .i. ti. 8. q. i. Et iſta videꝫ clarioꝛ. Naꝫ ꝛ ad votuꝫ reqriꝫ ꝑmiſſio: vt i. §. ſe. et q̄ ſit de re bona. 22. q. 4. in malis. B Et lꝫ aliqō votuꝫ fiat ſāctis: tñ ꝑpꝫ deuꝫ fit eis. A Naꝫ ꝑ pn̄e votuꝫ fit ſoli deo: ſāctis vero ꝑpꝫ deuꝫ et ꝑlatis ſeu aliis recipientib⁹ fit loco dei: ꝛ ñ ipſis: ſꝫ deo ſꝫ Tho. ſcōa ſcōe. q. 88. arti. 5. B

Que ꝛquirunꝫ ad votuꝫ. R̄ñ. ſꝫ Tho. vbi ſ̄. Tria ex neceſſitate. p° qd ē liberatio 2° ꝑpoſituꝫ voluntatis. 3° ꝑmiſſio i qua ꝑficiꝫ ratio voti. Supadduntꝫ autē quādo q̄ȝ alia duo ad quandā voti ꝯfirmationeꝫ .ſ. ꝑnunciatio oris ꝛ teſtimonium alioꝝ. Soluꝫ ergo ꝑpoſituꝫ ñ obligat. A Aduertēdum q̄ h̄ capiꝫ deliberatio ꝑ cogitatione: et ꝑpoſituꝫ ꝑ deliberatōe. Nam et anteq̄ȝ qs deliberet oꝫ cogitare: ꝑpterea ꝛ votuꝫ vocaꝫ ꝯceptio deliberatiōe firmata vt ſtatī patuit. Itē ſufficit ad votum ēt ſola mentalis ꝑmiſſio q̄ obligat deo intuenti cor: ſꝫ nō hoi q iudicat ſolum q̄ foris ſunt ſm Tho. ſcōa ſcōe q. 88. arti. i. B

Quot ſunt ſpēs votorum. R̄ñ. Due. Nā quoddā ē votum ſimplex: ꝛ quoddā ē ſolenne: vt habeꝫ. ſ̄. impedimentū. 4. §. .i. Et quidā grauī⁹ peccat q frāgit votum ſolenne: di. 27. ſi vir. 27. q. i. virginibus. ꝛ. c virgines. Sꝫ qō dr̄ ex̄ qui cle vel vo rur ſ°. ſ. q̄ votum ſimplex nō min⁹ obligat q̄ȝ ſolēne: exponēduꝫ ē ſꝫ Tho. vbi. ſ̄. q̄ vꝫ uſq̄ȝ trāſgreſſoꝛ mortaliꝫ peccat. A Cō. Ray. ꝛ glo. Ber. ꝛ Inno. ut i ſum eo. ti. q. .8. B Eſt et alia diuiſio votoꝝ. ſ. q̄ aliō ē puꝝ ſiue abſolutuꝫ: vt cuꝫ qs abſolute ꝛ ſine cōditōe vouet. Aliud ē ꝯditionatum: vt

cuz addit: ſi hoc erit vel illud. A Hoc
fuit dictuz Ray. vt in dicta q. 8. B

Utrum voués teneať ſtatí adimplere. R°.
ſm Guil. Si votú é abſolutú teneť ſtatí cú
pót: niſi vouédo aliud in méte habuerit. Et
dať ei tp̄s ad arbitriú boni viri ad diſponé
dum vt votú ipleri poſſit. Et de implendo
dr̄ Deut° 23. Cú votú voueris dño deo tuo
nó tardabis reddē: q2 requiret illó dñs de9
tu9: ⁊ ſi morat9 fueris reputabiť tibi i pc̄m
Und ſm Tho. in. 4. di. 24. ſi is q vouerat
ītrare religioné timet ex mora impedimen
tú: teneť nó differre. A Idé in ſú. eo. ti. q.
9. B Uide de hoc caſu. ſ. religio. 3. §. 3.
Si vo votú é códitionatú: vide. j. §. 3. q
incipit. Utrum votú códitionatú.

Utrum votum licitú ſēp obliget. Rñ. ſm
Tho. in. 4. di. 38. Sic: niſi q quicqd votú
faciédú impediret ſi p9 eēt ét voto facto au
fert obligatióez. A Hoc verum qñ illó qd
poſtea aduenit legitime ſeqť. Uñ lz votú ⁊
ingreſſú religionis ipediat mr̄imoniú cóſú
matú ſi p̄cedat: vt in. c. ex publico. ex̄ de có
uer. cóiu. nó tñ ipedit ſi ſequať: vt in cle. eos
de cóſan. ⁊ affi. B Uñ ſiqd poſſibile cú vo
ueť fiat poſtea ipoſſibile: tollitur obligatio
vt ſiqs diues vouerit edificare ecclíam quá
poſtea pauptate ſupueniéte pficē nó poſſet
nó obligať. Hoc tñ ſic é intelligédú: q ſi fa
ctus é oío ipotés abſolut9 eſt a toto. Si aút
ex pte ita q totú pficē nó pót: túc remanet
obligat9 ſolú ad id qd poteſt. A Idem i
ſum. eo. ti. q. 4. B

Utrum vota que fiunt i anguſtijs obligét.
Rñ. ſm Guil. Mulieres in partu vouétes
vel quicūq alij i anguſtia conſtituti ſi ha
beant deliberatam itentioné obligandi ſe:
obligati ſunt: ar. 27. q. 4. ſunt qui opes.
A Idé in ſum. eo. ti. q. 2. ad fi. B Secus
ſi ſubito et in deliberate. A niſi poſtmo
dú cófirmauerit: ar. ex̄ de reg. iur. rati. li.
6. Et q2 difficile eſt diſcernē vtrum ſcḿ ſit men
te deliberata vel nó: periculoſú eſt illó ſēp
nó iplere: maxie q2 bonarum mentiú é ibi cul
pam timere vbi culpa minime reperiť: ex̄
de obſerua. ieiu. cóſiliú. ⁊ diſ. 5. ad eius. B

De quo dz fieri votú. Rñ. ſm Tho. ſe
cúda ſcde. q. 88. Uotú nó pót fieri de ma
lo: nec de indifferéti: ſz tñ de bono ⁊ ad qd
qs alr nó teneť. Illud aút qd in aliquo euen
tu é bonú: ⁊ i aliquo malú nó obligat niſi p
euétu bono: vt votú Iepte: in di. xi. A Iſte
Iepte vt ibi pz vouerat deo ſacrificiú offerre

de eo qd ſibi a victoria reuertéti primum
occurreret egrediens de domo ei9. Et idé
qd i hoc. §. nōť in ſú. eo. ti. q. 3. B

Utrum liceat vouē nimiá carnis macera
tioné. Rñ. ſm Tho. vbi ſupra. Si ipſa ex
voto pmiſſa ſit ipléda é rónabilr: ita q nā
nó nimis graueť. Sz q2 i his que ad ſemet
ipm ptinent de facili hó falliť ió talia vota
cógruétius ſm arbitriú ſupiorum ſút ſeruanda
vl' ptermittéda: ita tñ q ſi magnú grauamen
immineret ⁊ ñ eēt facultas recurrédi ad ſupe
riorem nó deberet hó votú obſeruare. A
Idem in. d. q. 3. B

Quid de votis ſtultis. Rñ. ſm Tho. vbi
ſ. Uota ſtulta: vt de nó pectinádo caput in
ſabbato ⁊ ſilia poti9 ſút deridéda q̄ obſer
uáda. Et addit Al. q ét ſi p honore ſcóꝝ
fiát ſuáda nó ſt: q2 ſilitudiné quádaz hñt
cú idolatria. A Idé i dcá. q. 3. ad fi. B

Utrum expediat vouē. Rñ. ſm Tho. vbi
ſ. Sic: dú tñ rónabilr fiat votú: q2 p hoc
volútaté nr̄az imobilr applicamus ad bo
nú. A Idé i ſú. eo. ti. q. 6. B

Utrum meli9 ſit aliqd facē ex voto q̄ ſine vo
to. Rñ. ſm Tho. vbi. ſ. Sic per tres róes:
p°. q2 vouē é act9 latrie q é nobiliſſima virt9
Illó aút qd opať a nobiliori vtute meli9
é. 2° q2 q vouet pl9 deo ſe ſubijcé q̄ q nó vo
uet. 3° q2 p votú volútas imobilr firmatur
ad bonú. Facē aút aliqd ex volútate firma
ta ptinet ad pfectioné virtutis: vt pz p phm
2° ethicorum. A. Idé i ſú. eo. ti. q. 7. B

Quō p votú ipediáť ſpóſalia ſiue mr̄i
moniú: hēť ſupra ipedimétú 4. §. 2. A con
uicto pricipio. B. et vtrum votú ſit magis obli
gatoriú q̄ iuramétú. ſ. iuramétú. i. §. 7. B

Utrum votú códitionatuz obliget. Rñ. ſm
Ray. ſiue códitio ſit gnāl: vt ſi vixero: ſi po
tero: ſi de9 voluerit q ſp itelliguť ét ſi nó ap
ponanť. 27. q. 2. btā maria. ſiue ſpál: puta
ſi itrauero lóbardiá: ibo ad ſcḿ Marcuz
vel ſi fili9 me9 fuerit liberat9: faciá hoc vel
illó. ſi códitio ñ exterit: ñ obligať qs ex voto
al' ſic. 32. q. 8. ñ ſolú. ex̄ de cóði. appo. veruz
ex̄ de reſti. ſpo. oli cāz. Et itelligas ñ obligāi
ſi tota obligatio ponebať i euétú códitióis.
Et iterum niſi ppť ſcádalú tollédú iplendú ſit
votú: ex̄ eo. magne. ex̄ de cóuer. cóiu. ex pte.
circa fi. Có. Inn. ⁊. Hoſti. A. Idé i. ſú. e. ti.
q. 68. vbi et poniť exéplú de ſcádalo qñ vo
tú é publicú ⁊ códitio ñ expſſa ſz i corde re
tenta. B

Quid de voto qd fit ex duab9 cáis. Rñ. ſm

Ray. Sigſ vouit ex duab⁹ caſuiſ: vtputa
ire ad ſcm̄ iacobū: q2 putabat ibi inuenire
germanū ſuū: et ꝓpt̃ r̃dimēda peccata ſua
i hoc cāu ꝙ̄uis ſciuerit germanū ſuū deceſ
ſiſſe ettā añꝙ̄ iter arripiat: nihilomin⁹ tene
tur ꝓpt̃ aliā cām ſi nihilomin⁹ ſe itēdiſſet
obligare. A h⁹ vr̃ potı⁹ fuiſſe dcm̄ Guil.
glo. ei⁹ ꝙ̄ Ray. vt i. d. q. 68. ad fi. B
Quid ſiqs emiſit duo diuerſa vota Rñ.
Tho. i 4. di. 38. Si vtrūꝗ̄ eſt ꝯpaſſibile cū
alt̃o vtrūꝗ̄ debet ſeruāre niſi forte auc̃te ſu
perioris votū ꝑcedēs i meli⁹ ſequēs ꝯmutet
A .'. i. aliud ꝙ̄ illō qd̄ ſiſ vouit: cū ad illō
oīo teneat rōe voti ꝛ ñ ꝯmutatiōis. B Si
aūt ambo vota ſint ſil' icōpaſſibilia dʒ ſer
uar̃ qd̄ mai⁹ ē: ꝛ de miorib⁹ ſm̄ arbitriuʒ
ꝑlati ſatiſfacē. A. Idē. i. ſū. eo. ti. q. 83. B
Utrū pr̃ moriēs poſſit iniūgē filio quē ꝯſti
tuit hēdē vt ipleat votū ei⁹. Rñ. ſʒ. Ray.
votū pegrinādi ñ pōt pr̃ iniūgē filio quē ꝯſti
tuit hēdē niſi ꝛ ipe fili⁹ approbāet: ex̃ eo. lʒ
Sʒ pecūiaꝝ ſatiſfactionē bñ pōt iniūgē: ex̃
de vſu. tua. ꝛ de ſolu. c. i. Qui etiam ſcd̄m
Hoſti. ſi fili⁹ vlt̃ eē hēs tenet iplere vota pa
tr̃ij. A . ſ. q̄cūꝗ̄: ſm̄ eundem Hoſti. ꝛ i ſū.
eo. ti. q. 69. B ſi hēditas hoc patiatur: et
maxime ſi ſpōte acceperit: vt in dcō. c. licʒ
Si aūt nō vult adire ñ tenet: q2 nec heres
ē niſi forte ꝓmiſerit: q2 tunc ſi i oī caſu itel
lexit pſonā ſuā obligare dʒ ſeruare: ſʒ ſi ꝓ
miſit tāꝙ̄ heres ꝛ poſtea mutato ꝯſilio ab
hēditate abſtineat ñ tenet: ex̃ de elec. vene
rabilē. §. fi. Et ſic pōt itelligi. c. lʒ. Sʒ qcū
ꝗ̄ hereditatē adierit obligat: ex̃ de ſolu. c.
i. ꝛ ex̃ de vſu. tua. ita tñ ꝙ ſi votū trāſmari
nū ſit ꝛ aliqs ipediat morte vl̃ alio ipedime
to cogit alij ꝯmittere: vt Inn. dicit. Qui ēt
ſi nō cōmittat heredes ꝯpelli pñt vt vl̃ ipi
ꝯpleāt vel ſubſidiū ſiue expēſas quas teſta
tor vel ipi facturi eēnt exhibeāt. Sec⁹ tñ ſi
vouerat ñ ꝓ ſubſidio ſʒ ꝓ deuotione vidē
di t̃rā ſcāʒ: q2 tales ſupueniēte ipedimēto
ñ tenēt ire vl̃ mittere. A. q2 i voto ſubitelli
git: ſi potero ſʒ eundē Inno. vt i. d. q. 69.
vbi hec nō. B Qd̄ trāſgreſſio voti ē ma
i⁹ peccatū ꝙ̄ trāſgreſſio iuramēti: vide. s.
iuramentum pmo. §. 7.

Votum ſecundo.

quis voue
re pōt vl̃ nō. Utrū eps̄ poſſit voue
re. R̃ ſm̄ Hoſti. Nō pōt ſine lr̃ia pape vo
tū emittere p qd̄ diſſoluat vīculū mr̃imōij
qd̄ ē int̃ ipʒ ꝛ eccliaʒ ſuā: ex̃ de regu. lʒ. Itēʒ
nec aliō per qd̄ ſue ꝑiudiciū fiat ecclie: vt
ō lōga pegrinatōe ꝛ h⁹i: ex̃ eo. magne. Uo
tū tñ abſtinētie ꝛ elemoſyne emittē pt̃: ar.
7. q. i. clemēs. ex̃ ō teſta r̃latū. z. §. lʒ aūt. A
Et breuit̃ qd̄libʒ votū eps̄ facē pōt p qd̄ ꝑ
beat bonū ex̃m: q2 ad h⁹ tenet: ex̃ ō voto ma
gne. §. i. ſʒ eū. Ho. ꝛ i ſū. li. i. ti. 8. q. 24. B
Utrū q ſūt ſbiecti volūtati alt̃i⁹ poſſit vo
uē. Rñ. ſʒ Tho. 2ª 2ᵉ. q. 88. Nll⁹ pōt ſe fir
mit̃ obligar̃ ad id qd̄ ē i volūtate alterius.
Quicūꝗ̄ aūt ē ſubiect⁹ alicui: ꝙ̄tū ad id
i quo ſubiect⁹ ē ñ ē ſue ptātꝭ: ꝛ iō ñ pōt ſe p
votū firmit̃ obligar̃ ad id ſñ cōſēſu ſupiorꝭ
Nō tñ peccat vouēdo: vt hic. i. §. pſ.
Utrū pueri poſſint vouē. R̃ ſʒ Tho. vbi
s. Pueri añ annos pubertatꝭ duplici rōe
vouē nō pñt. ꝑ⁹: q2 vt i plurib⁹ patiūt rōis
ōfectū. Hoc tñ cōtigit in aliqb⁹ accelerari
2ª. q2 ſūt i ptāte pentū: et iō eoꝝ vota nō hñt
effectū. Et ſʒ Guil. ſi pr̃ vl̃ tutor ꝑ⁹ ꝯdixit
ꝛ poſtea ꝯſēſit nō reuiuiſcit votū. A Idē
quo ad hoc vr̃ notari i ſū. eo. ti. q. 31. Sʒ in
oīb⁹ q̄ i hoc. §. ꝯtinēt meli⁹ vr̃ dicēdū: vt. s.
religio in pācipio i additiōe. B.
Utrū filiuſfamilias poſtꝙ̄ puenit ad pu
bertatē vouē poſſit. Rñ. ſm̄ Tho. 2ª 2ᵉ. q.
88. Is q venit ad ānos pubertatꝭ: ſi ſit liber
ꝯditiōis ē qdē ſue ptātis ꝙ̄tū ad ea q̄ pti
nēt ad ſuā pſonā: puta ꝙ p votū obliget ſe
r̃ligiōi vl̃ ꝙ mr̃imoniū ꝯhat. Nō ē aūt ſue
ptātꝭ ꝙ̄tum ad diſpēſationē domeſticā. vñ
circa h⁹ ñ pōt aliqd vouē qd̄ ſit ratū ſine cō
ſēſu pr̃is. A Idē ēt i alijs p q̄ ꝑiudicaret
iuri pr̃ie ptātꝭ: vt i abſtinētijs ꝛ pegriatōi
b⁹ ꝛ h⁹i i qb⁹ ñ pt̃ fili⁹ vouē niſi pegrina
tionē trāſmarinā i ſubſidiū t̃re ſcē: ex̃ de vo
to. c. ex mlta. §. ꝙ aūt. ſʒ Hoſti. Et hoc ve
rū ē niſi pr̃ cōſēſerit expꝛſſe vl̃ tacite. ſ. ñ ꝯdi
cēdo ſʒ Inno. ꝛ i ſū. eo. ti. q. 33. B Et idē
ē ō filia q̄ ē i domo pr̃is ſine ei⁹ ꝯſēſu: vt dꝫ
Numeri. 30.
Utrū ſeru⁹ poſſit vouē. Rñ ſʒ Tho. vbi. s.
Seru⁹ ē i ptāte dñi ēt ꝙ̄tū ād pſōales opati
ōes Uñ nō pt̃ ſe voto obligare ad r̃ligiōem
p quā ab obſeqo dñi ſui abſtrahat. Idē ō
pegrinatōe ꝛ ſilib⁹. A. In alijs aūt i qb⁹
nō ꝑiudicat dnō pōt ſeru⁹ vouē: vt de dicē
do orōes ꝛ ſilia: ſʒ Tho. ꝛ. pe. Et ſʒ Hug.
pōt ēt iuito dnō vouē ꝯtinētiā ꝛ r̃nūciāe ꝓ
prijs: vt i ſū. eo. ti. q. 63. ad fi. Et de ſeruis
quo ad igreſſū religionis dictū eſt. s. reli
gio. 2. §. 3. ꝛ 4. B
Utrū religioſ' poſſit vouē. R̃ ſʒ Tho.

vbi.ſ. Cū nullū tēpus exceptū ſit ī quo ꝑla
tus nō poſſit ſubditū circa aliqd occupare
iō nullū votum religioſi firmum ē niſi de cō
ſēſu ꝑlati: qꝛ nō ē ſue ptātiſ. Vn̄ ⁊ ſꝫ Ray.
ſi uouerit non dꝫ exeq ſine lnia prelati ne
forte ſup eū alij ſcandaliçent ſi eoꝝ ꝯſuetu
dines voluerit excedē: vl ne def occaſio eua
gādi. 20. q. 4. monachum. §. veꝝ. 41 di. qſ
qs. Addit ēt Inno. ꝙ ſi voueret dicere pſal
mū vel aliā orationē vbi nullū ꝑiudiciū cō
tingere poſſet: ſeruet votum: qꝛ licitū ē. Sꝫ
dictum Tho. verius vr̄. A. Immo vtrun
qꝫ veꝝ ē: qꝛ Inno. loquit in caſu quo in nul
lo derogat obie ꝑlatoꝝ ⁊ obſequijs religio
nis ſeu pacti. B Seruandū ē ēt votū ſtric
tioris religiōis ad quā tranſire velit: ⁊ nō
ex leuitate vel iactura ſui ordinis: ſꝫ ex di
uina inſpiratōe dꝫ lnīaꝫ petere a ꝑlato: ⁊ po
ſtea ſiue fuerit ꝯceſſa ſiue nō pōt trāſire: ex̄
de regu. lꝫ. Et hunc caſū hēs ſupra religio
5. §. 1. A ⁊ i pn. ⁊ h notāt i ſū. e. ti. q. 25. B
Vtꝝ clericus poſſit vouere. Rn̄. ſꝫ Ho
ſti. Sine licentia ſui ꝑlati nō poteſt vouere
ꝑegrinatōeꝫ: de ꝯſe. diſ. 5. nō oꝫ. ex̄ eo. ma
gne. §. verū. nec aliud votum ꝑ qđ oporte
at relinquere eccliaꝫ ſuā: ex̄ de renun. admo
net. ſed vouē pōt religionē intrare. A fac
due ſunt. 19. q. 2. B vel aliqđ votū nō ꝑe
grinatiōis ſꝫ charitatis abſtinentie vel oro
nis facē. Dicūt ēt qdā ꝙ votū vltramarinū
pōt facē ſine lnia ꝑlati: ex̄ eo. ex mlta. c. pſt
⁊. c. fi. Alij aūt itelligunt de lnia ꝑlati vel ſe
dis apoſtolice: ex̄ de cle. nō reſi. fraternita
ti. ⁊ in ꝑdicto. §. veꝝ. Nā ⁊ clici maxime bn̄
ficiati ſine lnia epi ꝑegrinari nō debēt: vt in
dicto. c. magne. A Idē in ſum. eo. ti. q. 25
Et verius videt ꝙ clericus ſine alia licētia
poſſit facē votum vltramarinū ſi terre ſan
cte poſſit eſſe vtilis per ſe vl ꝑ alios ſecū du
cēdos: vt i dcō. c. ex mlta. §. fi. ⁊ dcō. c. fi. B
Vtꝝ ꝑſone que ſunt ſubiecte alteri⁹ vo
lūtati peccent uouēdo: vtputa vxor ſeruus
filiuſfamilias: monachus: ⁊ h⁹i. Rn̄. ſm
Tho. vbi ſupra. Lꝫ votum h⁹i perſonaruꝫ
nō ſit firmū ſine ꝯſenſu ipoꝝ qb⁹ ſubijciū
tur: nō tamē peccāt vouendo: quia in eorū
voto itelligit debita cōditio. ſ. ſi ſuis ſupio
ribus placuerit. A Idē in ſū. e. ti. q. 33. B
Vtrum pr̄: tutor: maritus: abbas ⁊ h⁹i
peccent reuocādo votū ſubiectoꝝ ſibi. Rn̄.
Non peccant: ſꝫ vtunt ſuo iure a deo ⁊ ca
none ſibi ꝯceſſo: nec vouentes peccant nō
īplendo. 33. q. 5. voluit. ⁊. c. māifeſtuꝫ. A
Idē in ſum. e. ti. q. 32. ſꝫ Inno. Hoſti. et
Guil. Predci tn̄ peccāt ſi ſine cā iuſta ruo
cāt qđ prius cōceſſerint: dicto. c. māifeſtuꝫ
Et ſimilr peccare videnť ſi ſubiectoꝝ vo
tis: ꝯ̄ rationē ⁊ eoꝝ bonā cōſciētiā ſeu ma
licioſe reſiſtant. cum arbitriuꝫ ⁊ ptās ſemꝑ
videat cōceſſa ad iudicium boni viri. ff. ꝓ
ſocio. l. in ꝓpoſita. ⁊. l. ſe. ⁊ xi. q. 3. priuilegi
um. B De voto autē vxoꝝ: vide in. c. ſe. ⁊
in alio imediate.

V Otum tertio đ voto cō iugum in

cōi. Vtꝝ vxor vouere poſſit. Rn̄.
ſm Ray. Si vxores emiſerit votum abſti
nentie vel ꝑeg rina tionis: vel continētie
vel qđcunqꝫ aliud non debet auctoritate
ſua contrauenire: ſꝫ viri pn̄t irritare ēt ſi an̄
mrimonium cōtractuꝫ emiſerant votum
. 33. q. 5. manifeſtum. ſ. ꝙ vir illa ſola vxo
ris vota reuocare poteſt que ipſa implere
nō pōt ſine ſcādalo viri: vt de ieiunijs: de
ſurgendo ad matutinas: ⁊ h⁹i. Alia vero
nō: vt ſi voueret ꝙ daret aliqd de ꝓprio
vbi ꝯſuetudo ē: ꝙ mulier habere pōt bo
na ꝑafernalia. vel ſi uouerit aliquā orōnē
⁊ h⁹i. A Dictuꝫ ēt Ray. pōt ſm hoc in
telligi. Et qđ dr̄ de uoto itelligit ēt de iura
mēto: vt i ſum. li. i. ti. 8. q. 35. ⁊ ſe. B Nō
tn̄ ꝙ nō peteret debitū: vt i ſe. §. dr̄. A Im
mo bn̄ pōt alť ꝯiugūꝫ facere votuꝫ đ n̄ exi
gēdo: vt exꝑſſe hr̄ i. c. qdā. ex̄ de conuerſi.
cōiu. ⁊ tenet. Hugl. vt i ſū. eo. ti. q. 37. B
Nec ꝙ nō ꝯſentiat adulťio: qꝛ nō pōt fie
ri votū đ eo ad qđ qs alť tenet: vt dr̄ ſupra
votuꝫ. i. §. 7. A Veꝝ ē vt ſit eiuſdē obliga
tionis cum voto ſuper re ad quam obliga
tur ſꝫ maioris: vꝫ tā ex prima cā: puta nō
furādi qꝫ ex ſcđa: vꝫ voti. Nam ꝓmiſſio ēt
ſuꝑ obligatōe ꝑcedētē n̄ tollit obligatōem
ſꝫ adducē nouā. C. de noua. l. fi. vn̄ bn̄ valꝫ
votū de nō ꝯſētiēdo adulťio ſꝫ. Hug. ⁊ in.
d. q. 37. B Vtꝝ alť ꝯiugū poſſit vouē ꝙ
n̄ peteret debitū. Rn̄. ſꝫ Tho i 4. di. 32. vn⁹
n̄ pōt ſine ꝯſēſu alteri⁹ vouē ꝙ n̄ reddat de
bitū: qꝛ hoc eſſet ſacrificiū offerre de alieo
Et ſi tale votū fcm̄ fuerit n̄ dꝫ ſuari: qn ēt ſꝫ
Pe. uouēdo mlier peccauit. Sꝫ đ petitōe
đbiti qdā dicūt ꝙ vn⁹ pōt vouē ſine ꝯſēſu
alteri⁹: qꝛ i hoc vtqꝫ ſui iuris ē. Alij dicūt ꝓ
babili⁹ ꝙ n̄: qꝛ nimis onerosū fieret mrī
monium alii quem ſꝑ opteret ſubire vere

cundiã; in petendo debitum. A Pe. et
Ray. ẽ ſententiã cũ pria. ſ. q coniunx põt vo
uere q ñ petet. Et ſatis facit dictũ. c. quidã
de ↄuer. coniu. Al. vero ait q nõ debz aliqs
hoc vouere: qd ſi vouerit credo q p epm
põt diſpenſari ⁊ iniuncta pnia arguendus
ẽ de ſtulticia: vt in ſũ. co. ti. q. 43. B.

Utrũ ↄiunx ſi dederit liniam cõiugi
q voueat caſtitatẽ poſſit datã liniam reuo
care. Rñ. ſz Tho. in 4 di. 32. exponendo
lrãm. Si expſſe ↄſenſit ⁊ liniam dedit: non
põt votũ cũ ↄiuge emiſſuz reuocare. 33. q.
5. §. fi. A Cõ. Al. ⁊ addit Pe. q aut dedit
liniã; i facie eccłie q̃ʒ i iudicio: ⁊ tũc nõ põt
reuocare. Aut i priuato: et tũc añ vſuz liníe
reuocare põt: ſʒ nõ poſtea: vt in ſũ. co. ti. q.
45. B. Si aũt vir ad tempus diſſimulat
vxoris votũ: ⁊ poſtea habita deliberatõe
reuocat: mulier ñ tenet iplere. Cõ. Al. Sʒ
addit Inn. q ẽ ↄiũx q dat liniam vouẽdi:
ſi ipe nõ voueat ipedit exigẽ debituʒ: ar. ex̃
de ↄuer. ↄiu. c. i. Idẽ Hoſti. ⁊ Ber. A Idẽ
i dcã. q. 45. B Alia vero vxoris vota in q
b⁹ reqrit cõſenſ⁹ viri: vir ẽt poſt q̃ʒ ↄſenſit
reuocare põt: vt i p̃dcõ. §. fi. ſʒ tñ peccat re
uocãdo: qd cõſẽſit. 33. q. 5. manifeſtuʒ. Ux
or tñ obedire viro debet: vt ibi habetur.

Quid ſi ambo coniuges in domino vo
uerũt ↄtinẽtiã ⁊ alt velit frangere. Rñ. ſz
Ray. Si ambo pari cõſẽſu emiſerũt votũ
tũc ẽt ſi maritus velit penitere ⁊ votũ fran
gere ipã iſtãt debet perſeuerare i voto qd
fecit. 33. q. 5. qd deo. ⁊. c. vna ſola. ⁊. c. mãi
feſtũ. ⁊. §. ex premiſſis. Cõ. Inno. ⁊ Hoſti.
addens q propter h⁹ votũ vtriuſqz non
põt vn⁹ ſine linia alterius religionez itrare
A Idẽ in ſũ. co ti. q. 46. Et addit ſz eoſdẽ
Nõ ob. ex̃ de iureiurã. tua nos. vbi pmiſ
ſio facta inuicẽ ẽt cũ iuramẽto de ñ ſepetẽ
do: ſi admoniti nolũt ſeruare caſtitatẽ nõ
artat eos: q2 ibi nõ fecerunt votum ↄtinen
tie. B.

Utrũ in votis pficiẽdis vel dimittendis
vir ⁊ vxor ad paria iudicẽt. Rñ. ſz Ray.
Q̃ʒtũ ad votũ cõtinẽtie ſcdm oẽs vir ⁊ vxor
ad paria iudicant. 32. q. i. ſiqs vxor. ⁊. q. 5.
precepit. ⁊. c. xp̃iana. In voto aũt abſtinẽ
tie dicũt quidã q cũ vir caput ſit mulieris
põt tale votũ facere iuita vxore. 33. q. 5. ma
nifeſtũ ⁊. c. noluit ⁊. c. hec imago. Quod i
telligẽdũ ſcdm Hug. niſi p tale votũ fieret
vxori p̃iudiciũ in debito reddẽdo qd ſatʒ

vr̃ pbabile p iura predicta: vt p. c. ſiquis
vxorem. ⁊. c. p̃cepit ⁊. c. xp̃iana. In voto
pegrinatõis dd q neuter ↄiuguʒ altero in
uito põt facere: ar. 27. q. 2. ſi tu. 33. q. 5. q
deo. Fallit hoc i voto hieroſolymitão: qd
in fauorez terre ſancte ⁊ fidei xp̃iane poteſt
vir ſine linia vxoris facere ⁊ implere. Uxor
tñ ut cõſẽtiat ẽ attenti⁹ admonenda: ex̃ eo
ex multa. Uel ſi nõ vult remanere ſequatur
virũ: ex̃ eo q ſup in fi. Con. Inno. ſimilr̃
et Hoſti. dicẽs q p̃ter votũ vltramarinuʒ
neutr̃ ↄiugũ peregrinari põt ſine conſenſu
alteri⁹: imo ſi aliquãdo conceſſit põt reuo
care q̃ʒuis peccʒ. hec Inno. tñ q̃ʒtũ ad mo
dicã pegrinatiõeʒ ẽt ſine voto ppt̃ diſpo
nendã domũ: vel ẽt q̃ʒtũ ad transferẽdum
domicilium alio: vr̃ tenẽda ſnia Tho. i. 4.
di. 38. vbi dicit q in diſpoſitõe dom⁹ ⁊ in
regimĩe vite mlier ſubiecta ẽ viro ⁊ nõ ecõ
uerſo: et iõ in talib⁹ vir bñ põt ſine licentia
vxoris vouere: ſed ñ ecouerſo. Et de hoc ẽt
hẽs. ſ. vxor. §. 4. A. Uerũ ẽ q ad maritũ p
tinet gubernatio domus. 33. q. 4. duo iſta
iõ ſup his põt vouere ⁊ ẽt ſine voto pegri
natione ad dictã gubernationẽ neceſſariã
facere: ar. l. 2. ff. de iur. o. iudi. Et idem qd
in hoc. §. nõ. in. ſũ. co. ti. q. 61. B Utrum
vir timẽs de incõtinẽtia vxoris poſſit face
re votũ vltramarinum. Rñ. ſm Tho. in
quolibet. Ea q̃ ſũt neccitatʒ ñ ſt p̃termittẽda
ppter ea q̃ ſũt proprie voluntatʒ. Uñ ⁊ dñs
Math. 15 rephẽdit phariſeos q dicebãt
p̃termittẽdũ mãdatũ dei de honoratione
pentũ vt aliq̃ obligatiões volũtarie deo of
ferrẽt. Ex neceſſitate aũt viro imminet vt ge
rat curã vxoris: q2 caput mulieris vir ẽ: vt
dr̃. i. Cori. xi. Sʒ q accipiat crucẽ ad trãſ
ferẽdũ ſe vltra mare ſubiacet ppríe volun
tati. Uñ ſi vxor ſit talˀ q̃ ſeq ñ poſſit ⁊ de ei⁹
icõtinẽtia timeat: ñ ẽ ↄſulẽdũ ei q accipiat
crucem ⁊ dimittat vxorẽ. Sec⁹ aũt ſi vxor
volũtario cõtinere ppõat: vel ſi velit ⁊ poſ
ſit ſeq viꝝ. Cõ. Al. dicẽs q vir vxori timẽs
piculũ meli⁹ facit nõ pegrinari ẽt pro ſub
ſidio terre ſãcte. A. Idẽ in ſũ. co. ti. q. 62. B
Uxor quoqʒ iuito viro ſz hoſti. põt votũ
hieroſolymitanũ emittere. Sʒ ſi ſit ſuſpecta
vel nimis iuuenis ñ exeqt pſonalr̃: ſʒ votũ
redimet eo q inhabilis eſt ad eundũ: ex̃ eo
q ſup his §. rurſ⁹. Si vero pceſſit i dieb⁹
ſuis ⁊ ñ ẽ ſuſpecta: vadat: nec votũ redimat
maxĩe ſi talˀ ẽ q poſſit ſecũ bellatões ducẽ

A Et ſi ñ pōt ducerẽ votū oīo ē redimēdū
vt in.d.c.ex multa.in ſi. Et iō verbū maxie
hic ē ſupfluū:vt pȝ ꝑ eūdeȝ Hoſti. ⁊ in ſū.
co.ti.q.65. B. De uoto viri qō fit ſcipiēdo
ordinē ſacꝝ:vide s̄. ordiató ꝯiugatoꝝ. De
voto vō ꝯiugū circa religionē h ſtati ſeqẽ.

v Otum quarto .ſ.con-iugum

circa religionē. Utꝝ alẽ cōiugatorū
poſſit ſe voto obligare ſiue ingredi religio
nē ſine alio. Rñ. Si non interuenit carnalis
copula pōt alẽ vouere et ingredi religionē
ēt iuito altero:ex̄ de cōuer.cōiu. veꝝ. et.c.
ex publico. Poſtꝗ̄ vero interuēit carnalẽ
copula:ſi vult religionē itrare ⁊ vxor itret
ſilr:vel ſi iā ē ātiq̄ ita ꝙ ñ ſit ſuſpecta de icō
tinētia:det liniam viro ⁊ ipā ꝓmittat ppetu
am cōtinētiā:⁊ ſic pōt vir intrare: aliẽ non
ex̄ de cōuer.cōiu.cū ſis predit⁹.⁊.c.vxorā
t⁹. Eodē mō ſi vxor vult trāſire ad religio-
nē viro i ſeclo remanēte. A Et ſi predicta
forma nō obſeruetẽ ñ videtẽ valere religiōis
igreſſ⁹ quo ad ſepationē mr̄imonij iā ꝯcti
ſȝ bene ad impedimētū mr̄imonij ꝯhēdi
ſi factus ē cū voto caſtitatis expſſo vel taci
to:puta aſſumēdo habitū cū intētione ab
ſolute relinquēdi ſeclꝫ: ex̄ de cōuer. cōiu.
c.i.⁊.c.ex pte.cōiucto.c.ſtatuim⁹.ex̄ de re-
gu. Et idē qō h nō.i ſū.li.i.ti.9.q.38. ſm
Ray.⁊ Pe. Et addūt ꝙ pſatū votū con-
tinētie debet fieri in manu ſeu pn̄tia epi:qꝛ
ſm Guil.h⁹ i maiora negocia non debēt
expediri ꝑ miorē ꝗ̄ ꝑ epm vel aliqueȝ de
mādato ei⁹. Si tn̄ ꝑ aliū fieret īferiorē:⁊ alẽ
rite ſcīn cēt:nō deberet ꝓpter hoc ab epo
reuocari: et peccaret ſi de facto reuocaret
maxie ſi conſuetudo loci eſſet ꝙ talia ꝑ mi
norē ꝗ̄ ꝑ epm expedirentur:vt ibi. B
Sed nūqd alter cōiugū añ carnalem co
pulam poſſit trāſire ad heremū vel ad re-
cluſorium:vel uouere in domo perpetuaȝ
cōtinētiā. Rñ.ſcōȝ Guil. Nō pōt niſi ob
liget ſe ad regularē obſeruātiam:et ad iſta
tria vſitata q̄ ſūt in qualibet religione.ſ.ad
cōtinētiā:ad renūciationē ꝓprioꝝ ⁊ obiaȝ
ar.ex̄ de cōuer.cōiu.ex pte in fi. A. Idem
in ſū.co.ti.q.39.ſȝ Tho.Ray.⁊ Inno. B
Pone ꝙ vxor fecit votū cōtinentie
ad temp⁹ ⁊ interi marit⁹ fecit ſe religioſuȝ
Rñ.ſcōm Guil. Debet induci ad intrādū
monaſteriū:aut ſi nō ē ſuſpecta ꝙ voueat
cōtinētiā. Si ad hoc iduci nō pōt poterit
reuocare maritū niſi ipa nō ignara iuris i

tacuit⁹ qñ marit⁹ religionē intrauit: qꝛ tūc
ſm quoſdam cogetẽ religionē itrare:vel cō
tinētiā vouere nō exn̄s ſuſpecta. A Hoc
affirmāt idē Guil.⁊ Hug.addit tn̄ Guil.
ꝙ ſi marit⁹ interi moriatẽ añꝗ̄ vxor feceit
cōtinētie votū ſeu fuerit igreſſa religionem
poterit vxor ad ſcōa vota trāſire:vt in ſū.
co.ti.q.40. Sȝ certe h⁹ cāu vẽ ꝙ oino poſ
ſit reuocari marit⁹ etiā ſi vxor expſſe conſē
ſiſſet:vt i.c.i.ex̄ d cōuer.cōiu.⁊ ibi glo. B
Quid ſi cōiūx añ carnalē copulā dic̄
ſe velle itrare religioneȝ ⁊ procraſtinando
differt. Rñ.ſm Ray. Eps debet ſtatuere
tēpus ifra qō igrediatẽ:quo elapſo ſi ñ fue
rit igreſſ⁹ cogatẽ ꝑ excōicationē ſatiſfacere
cōiugi. Sile.s̄.obitū ꝯiugale.§.i. A Idē
in ſū.co.ti.q.41. B. Quid ſi termino
elapſo igrediatẽ mōaſteriū. Rñ.ſcōȝ Ray.
Nihilomin⁹ ſi igreſſ⁹ fiat añ carnalē co-
pulā valebit:ar. ex̄ de cōuer.cōiu. ex pu-
blico. Et ſicut dic̄ Hoſti. cōiūx relict⁹ in ſe
culo expectabit intrātē religionē per annū
qō ius cōcedit ei:et priuat⁹ h⁹ i tpis ꝯmo-
dum auferre nō pōt.28.diſ.de his poſtea
qui remāſit i ſeculo pōt cū alio libere con
trahere:vt.c.ex publico. Similes.s̄.ipe-
dimentuȝ.i.§.2. A Cō.pe.vt i dcā.q.41.
vbi ēt pȝ ſm eoſdē ꝙ mr̄imonium ſoluitẽ
ꝑ ꝓfeſſionē expreſſā vel tacitā ingrediētis:
et alter libere pōt cotrahere:iō dcs an⁹ ex-
pectat⁹ niſi iteruenerit iteri dcā ꝓfeſſio. B
Quid ſi vxori datū ē tēp⁹ ad igreſſū
et interim marit⁹ eā ꝑ violētiaȝ cognoſcit
Rñ.ſm Guil. Si mr̄imoniū fuit factū de
pn̄ti nō pōt itrare cōtradicēte marito: qꝛ
ꝯſūmatū ē mr̄imoniū. Idē Hoſti. A
Idē ēt Pe.vt i ſū.co.ti.q.42. B. Et idē
qñcūꝗ̄ añ ꝓfeſſionē cognoſcatẽ volūtarie
a marito A.ſ.dū ē i religiōe:vt i.d.q.42.
B Quid ſi ambo cōiuges intrāt religio
nē ⁊ alteꝝ vel ambos pēiteat ⁊ velint exire
añ ꝓfeſſioneȝ. Rñ.ſm Al. Niſi obſtet eis
aliō ꝗ̄ votū ꝓbatōis:ſicē continentie ppe
tue:tales ſalua cōſcia redire pn̄t ad priores
amplex⁹. A Idē i ſū. co.ti.q.47. Nō tn̄
ſꝑ vn⁹ cōiugū pōt reuocare alteꝝ ſniatum
ab eo:vt pȝ i.§.8. B. Quid ſi alẽ cōiugū
itrauit i religionē ſine lñia alteri⁹:⁊ alter re
petit. Rñ.ſȝ Ray.tenetẽ redire ad cōiugeȝ
niſi in duob⁹ caſib⁹. Un⁹ ē ſi illa q̄ repetit
fornicata fuerit. A.ſ.publice ſm eundeȝ
Ray.⁊ i ſū.co.ti. q.49. Idē videtẽ ſi poſſȝ
ꝯtinēti ꝑ bari:ar.c.ſolȝ.⁊ de ſen. excō.c.lȝ

ꝟ. 6. et qn̄qꝫ poſt ꝓbationē ſeu ꝯfeſſionē i iudicio factā: tunc. n. res dr̄ notoria: ex̄ de coha. cle. ⁊ mu. c. ſi. B et ipē caſte viuit Al' ſ. ſp. Sec⁹ ſi poſt ꝯctū mr̄imoniū fuiſſet fornicat⁹ an̄ īgreſſū religiōis ſiue p⁹: dū tn̄ an̄ ꝓfeſſionē. P⁹ ꝟo ſupueniēs fornicatio n̄ irritarꝫ ꝓfeſſionē p⁹ fcāꝫ ſꝫ Inn. et ī d. q. 49. B Ita ꝙ illa nō hēat exceptōeꝫ ꝯ illū. A .i. replicatōem. B Ali⁹ eſt: ſi forte inf eos fuiſſet lata ſnīa diuortij ad ſeparationē thori. 27. q. 2. agathoſa. ex̄ ꝯ diuor ſignificaſti. 7. q. i. ꝙꝫ piculoſū. Uir āt ſic vxori reddit⁹ tenebiꝉ reddere debitū: ſꝫ nō poterit exigere ꝓpī votū emiſſū. 23. q. 5. vna. ex̄ de ꝯuer. cōiu. itrauit. ⁊. c. placet. A Et ī hiſpꝫ ꝙ hoc ē verꝫ qn̄ īgrediēs fecit tacitū vl' expſſū cōtinētie votū. B Qn̄ autēꝫ vn⁹ ꝯiugū trāſit ad religionē ꝓpī fornicationē alteri⁹: ille q remāſit in ſeclo poterit poſt mortē intrār̄ ꝯhere: quia nih il vouit A Hoc fuit dictū Hoſti. et Inno. vt in. d. q. 49. Et addit Inno. Sec⁹ ē ī ordinibus quia nō pōt fieri ſubdiacon⁹ ī ſeclo remanēs cū vxor adulterata ē ī uita ea. Et eſt rō: quia vxor cuiuſlibet ī ſacr̄ ordinib⁹ ꝯſtituti tenet ꝯtinere p⁹ mortē ei⁹. 28. dī. q2 ſūt. et diſ. 32. ſeriatiꝫ. Sꝫ certe hec iura loquūꝉ qn̄ ordiatio fit vxore ꝯſētiēte: al' n̄ fit pīudiciū vt. ſ. ordiatio ꝯiugatorꝫ ī pn̄°. Et iō ꝓpī eā dē rōnē idē vr̄ ī ordinib⁹ qꝺ ī religione .ſ. ꝙ marit⁹ ad ſacros ordines ꝓmoueri poſſit qn̄ vxor publice adulterata ē: q2 amiſit ius qꝺ hēbat ī viro: ex̄ de diuor. ſignificaſti. ſm̄ Bernardū in dicta. q. 49. vbi et ſubdiꝉ ꝙ aliq itelligūt dictū. c. ſignificaſti de īgrediēte monaſteriū: ſꝫ certe. c. illꝺ gnā liꝉ loqꝉ ⁊ īdiſtincte. B.

Quid ſi moriꝉ vxor q̄ traxerat virꝫ de monaſterio: q2 ſine ei⁹ lnīa itrauerat. Rn̄. ſꝫ Ray. Monēd⁹ ē vir redire ad monaſteriū: et ſi hoc n̄ facit peccat: ar. 17. q. 2. nos nouim⁹. A Hoc itelligēdū qn̄ fec votū ꝛligiōis vel ꝓfeſſionē tacitā ſiue expſſā: al' nō cogereꝉ ad religionē: vt ī. c. ſtatuim⁹. ex̄ de regu. B Nō tn̄ ē cogēd⁹ ad petitionem monaſterij: q2 ꝓfeſſio quā fecit n̄ ſolēnizat votū ꝓpī ipedimētū qꝺ erat. ſ. ex vxore: ex̄ de ꝯuer. ꝯiu. placet. Nec tn̄ pōt licite ꝯheꝛ cū alia ipediēte tali ꝓfeſſiōe: ar. ex̄ de ꝯuer. ꝯiu. ex pte abbatiſ. et ſi ꝯhit peccat: ⁊ dꝫ agere penitētiā: ſed mr̄imoniū tenebit: ar. ex̄ q le vl' vo. tuti⁹. Nec a tali vxore pōt exigere debitū ſicē nec a pma. Eps quoqꝫ poteſt

illū an̄qꝫ cū alia ꝯhat cogere ꝛdire ad monaſteriū: q2 ſi nō redit peccat mortalr̄. A Hoc vltimū fuit dictū. Guil. vt pꝫ ī ſū. co. ti. q. 50. vbi ⁊ addiꝉ. ſꝫ Gof. dic ꝙ ſi vir abſēte ⁊ ignorāte vxore ītret religionē ⁊ ibi ꝓfiteaꝉ: ⁊ poſtmodū ab ea ꝛuoceꝉ: h° caſu p⁹ mortē vxoris vir poti⁹ ē monēd⁹ ꝙꝫ ꝯpellēd⁹: vt ī mōaſteriū ꝛdeat lꝫ ad hoc ſit ꝯſulti⁹ ad ſalutē: ex̄ de ꝯuer. ꝯiu. placet. Si aūt vn⁹ ꝯiugū alio ſciēte ⁊ ꝯſentētie cui⁹ tn̄ cōſēſus n̄ ſufficit ēt ſi ꝯtinētiā ꝓmittat niſi ſimilr ꝯuertaꝉ. 33. q. 5. q vxorē. monaſteriuꝫ īgrediaꝉ: et demū ad vxorē de monaſterio reducaꝉ: puta q2 ſuſpecta ē talis p⁹ morteꝫ vxoris ad monaſteriū redire ꝯpelliꝉ ēt ſi de facto cōtraxerit cū alia: q2 ꝓfeſſio iteruenit nec defuit cōſēſus vxoris: ex̄ de ꝯuer. ꝯiu. ex pte. et cū Gof. cō. Hoſti. vt ibi. B

Pōe ꝙ vir ſciēte et ꝯſētiēte vxore ītrauit monaſteriū. A et fecit ꝓfeſſionē tacitā vl' expſſā: al' bn̄ poſſit ꝯhere: ex̄ de regu. ꝯſultis. B et poſtea illa cū ſit iuuenis: et merito ſuſpecta reuocat eum: qd faciet vir p⁹ mortē vxoris. Rn̄. ſꝫ Ray. Cogiꝉ redire ad monaſteriū ēt ſi de fcō ꝯtraxit cū alia q2 ꝓfeſſio īterueīt: nec defuit vxoris ꝯſēſ⁹ ex̄ de ꝯuer. ꝯiu. ex pte. A Hoc vr̄ potius fuiſſe dictū Gof. vt pꝫ ī dcā. q. 50. Et aduertēdū ꝙ hoc caſu non ſp reuocatio pōt fieri nec ex hoc mr̄imoniūꝫ p° ꝯctū ſēp dirimitur. Un̄ ſciēdū ſꝫ Guil. ꝙ pſona ſuſpecta virꝫ licētiās ad religionē n̄ pōt ipm̄ reuocare: ſꝫ teneꝉ intrare religionē ſi eā ꝯmode potuerit iueniꝛ. Si aūt n̄ pōt aut n̄ credebat ſe eē ſuſpectā de icōtinētia cū tn̄ eēt: poteſt lnīatū reuocare: q2 nō recipiꝉ apꝺ deū illi⁹ viri ꝯuerſio cui⁹ ſegꝉ ꝯiugal' federis ꝓſtitutio. Hoſt. vero dic ꝙ ſi vir in ſcia ⁊ inuita vxore intrauit: poſtea reddit⁹ ei n̄ exiget debitū: nec ad ſcꝺa vota trāſibit. Si aūt ꝺ cōſēſu vxoris trāſiuit ⁊ ꝓfeſſ⁹ ē: ſi mlr n̄ ꝓmiſit ꝯtinētiā ꝛuocāri nō poterit. Si aūt ꝯtinētiā ꝓmiſit ⁊ iuuēis ē ꝯpelliꝉ itrare ꝛligionē: ex̄ ꝺ ꝯuer. ꝯiu. ſignificauit. ⁊. c. dudū. Al'. ſi ſenex ē ppetuā vouēdo ꝯtinētiā remanē pōt ī domo ꝓpa: ex̄ ꝺ ꝯuer. ꝯiu. c. cū ſis. ⁊. c. cōiugat⁹. īmo ꝙ ſi is q ꝛmanet ꝯhat mr̄imoniū n̄ tenēt: ſic nec mr̄imoniū ei⁹ q̄ ppetuaꝫ ꝯtinētia vouēꝛ ꝺdit viro lnīaꝫ: vt ad ſacroſ ordies ꝓmouēꝉ. 32. di. ꝛiati. Solēnizaꝉ. n. votū ī ꝓfeſſiōe vl' ī ordiatōe abſoluti. Et h° itelligas ſꝫ Io. qn̄ mlr certificata fuit ꝙ ſibi ppetuo pīudicabat: al' ſi ſiplx ⁊ iurꝭ ignara

nō intēdebat ſic perpetuo ſe obligare: tenet mřimoniū ab ea ꝯtractū: ar. ex̄ ð cōuer. cō iu. veniens. Con. Goſ. Et ex his pȝ ꝙ pro feſſio lr̄iatiali qn̄ tenet: ⁊ aliqn̄ nō. Et ꝑmo caſu mřimōiū poſt cōtractū dirimitur ſed nō in 2° cū nō fuerit votuȝ ſolēne ſȝ ſimplex ⁊ iō n̄ dirimit mřimōiū pꝰ ꝯctū: ex̄. ð vo. ⁊ voti redēp c. vno. li. 6. Unde ⁊ Inno. dicit ꝙ votū qð fit vxore īuita vel etiā volun taria ſȝ nō vouēte vel religionē intrāte: nō eſt ſolēne: ſȝ ſimplex: ⁊ iō ipedit mřimoniū cōtrahabēdū ſed non dirimit iam ꝯctū: ex̄ ð ꝯuer. ꝯiu. placet. Et ꝙ ſi poſt ingreſſū ra tum habuerit votū marito hoc petēte tenȝ ingreſſus: ⁊ ipa cogitur intrare. Idē dicit ſi ipe vir poſt mortē vxoris ꝑorē īgreſſum q nō tenuit ratificat exꝑſſe ſeu tacite: ar. ex̄ de his q̄ vi metusve cā fiūt c. 1. Dicit ꝙ itelli gif ratificare ēt ſi p momētum i religione ſteterit poſt mortē vxoris ēt ſi eius mortem ignorauerit: vt in dcā. q. 50. Itē Inno. i. c. ſignificauit. ex̄ de conuer. ꝯiu. dicit ꝙ licet in ꝑdictis caſibꝰ ſuſpecta mulier cogaf mo naſterū intrare: nō tamē cogef fieri mona cha nec viuere monachalif: hoc excepto ꝙ ꝓp ſcef a vagatione ⁊ cuſtodief ne luxuria ri poſſit: ſubdens: Fatemur tn̄ ꝙ ſi mulier ē ſuſpecta anteq̄ȝ admittaf ꝓfeſſio viri debȝ mulierē facē ꝓfiteri. Et ſic logf. c. cū ſis ex̄ de ꝯuer. ꝯiu. Tn̄ ſi ſuſpecta ē viri ꝓfeſſio et nō mulieris ſȝ tn̄ ꝓſtitit ꝯtinētie votū: non facerē eā mō ꝓfiteri. Et ſbdit: Alij tn̄ dicūt alr̄. ſ. ꝙ hoc ipſo ꝙ dat lniaȝ viro ⁊ emiſit ꝯtinētie votū pōt cogi itrare monaſteriū ⁊ viuere ſine ꝓprio ⁊ ſub obia. Et hoc tenēt Ber. ⁊ Goff. p. c. q vxorē. 29. q. 5. ⁊ pȝ i d. q. 50. Forte dictū Inno. pōt ꝟificari qn̄ in neif monaſteriū i quo talis mulr poſſet ſine aliaꝝ ſcādalo ⁊ vite cuſtodiri ēt n̄ ꝓfeſſa: qꝛ tunc ceſſat rō ſuſpitiōis: ar ex̄ de conuer. ꝯiu. c. i. ⁊ c. vxoratꝰ. al'. obtineat ſnīa Goff. ⁊ Ber. cū aliter nō poſſit debite ꝯ ſuſpitio nem ꝓuideri: ex̄ de ꝯuer. ꝯiu. cum ſis. B

Quid ſi vxor vi vel metu coacta dedit viro lniam itrandi. Rn̄. ſm Hoſti. Si fuit vis p metū q caderet i ꝯſtantē nihil nocet ei. 33. q. 5. notificaſti. niſi forte poſt' tpˢ ipſa ratificet: ex̄ q cle. vel vo. inſinuāte. A Cō. Guil. ⁊ addit idē eē ſi iter ueniſſet dolꝰ. Et cō. Hoſ. Goff. ⁊ Jo. vt i ſū. eo. ti. q. 52. B

Quid ſi vxor ſine cuiꝰ lnia vir intrauit religionē vult īgredi: ⁊ maritus cōtradicit. Rn̄. ſm Ray. Si vir iā eductꝰ ē de mona ſterio ⁊ reſtitutꝰ vxori nō poteſt vxor illo in uito igredi. 33. q. 5. qð deo. Si aūt vir non ē eductꝰ tūc ſm Inno. mulier ſi i igreſſu vi ri ꝯtinētiā vouit pōt igredi monaſteriū. 27. q. 2. agathoſa. Si ꝟo nō vouit: nō pōt vi ro inuito igredi: ⁊ ingreſſa pōt educi: ar. in dcō. c. qð deo. ſȝ nō pōt debitū exigere: vt in dcō. c. qð deo. ex̄ de conuer. ꝯiu. c. i. A Ray. aūt dic ꝙ ēt ſi n̄ fec votū n̄ ꝑt īuito vi ro itraf. 27. q. 2. agathoſa. ⁊. 33. q. 5. q vxorē Et cō. Pe. Hoſt. ⁊ Goſ. in ſū. e. ti. q. 53. Di ctum iſtoꝝ pōt itelligi qn̄ vir ingreſſus liga tus erat religioni p votū vl p ꝓfeſſionē exꝑſ ſam ſeu tacitā. Dcm vero Inno qn̄ nō erat ſic ligatꝰ: lȝ forte p ſimplex votum tenēf ad ad continentiā: ar. dci. c. quod deo. B

Quid ſi ābo ꝯiuges fornicati ſūt nūqd pōt alf alſo iuito religionē intrare. Rn̄. ſȝ Guil. Nō pōt: ſic ⁊ nōt Hug. 27. q. 2. aga thoſa. A Et ſi itrauerit poterit reuocari ſȝ eoſdē: vt in ſū. eo. ti. q 55. B Quod credo verꝫ eſſe ſiue occulta fuerit ſiue publica vtri uſq̄ȝ fornicatio: ſiue ēt alteriꝰ occlta. A ēt ipſius ingredientis: vt in dicta. q. 55. B alterius publica.

Quid ſi vterq̄ȝ nō petita lnīa ab altero religionē itrauit. Rn̄ ſm Guil. Nō pote rūt ſe inuicē repetē: qꝛ neuf pōt dicere ab altero ſe ſpoliatū: ſȝ vterq̄ȝ itrādo vr̄ renū ciaſſe iuri qð hēbat ⁊ iuri exigēdi debituȝ iō votū vtriuſq̄ȝ tenuit ⁊ quo ad debitū exi gēdū ⁊ quo ad reddēdū. A . ſ. vt nō poſ ſit exigere nec teneaf reddere. Et idē notaf i ſū. eo. ti. q. q. 56. B.

Quid ſi vterq̄ȝ credēs alteꝝ mortuuȝ itrat monaſteriū: nūqd cōpta veritate pōt alterū repetere. Rn̄. ſm Inno. Siue igno rantes ſiue ſciētes alteꝝ viuere igreſſi ſunt monaſteriū: amboꝝ votū ratificatuȝ videf p ꝓfeſſionē voluntariā ſi ſecuta ē. A Se cꝰ āt ſi nō ē ſecuta ꝓfeſſio exꝑſſa ſeu tacita qꝛ tūc n̄ ſuccedit obligatio. Et ita pōt itelli gi dictū Guil. q vr̄ ꝯriū dicē: vt in ſū. eo. ti. q. 57. B Generalif de voto intrandi reli gionē: plura. ſ. religio. 5.

V Otum quinto. quo ad ꝯmuta tōeȝ ſeu diſpēſatōeȝ. Utrū votū poſ ſit diſpēſari vl ꝯmutāi. Rꝰ ſȝ Ray. Uotū cō tinentie non commutatur maxime p epos quia vix vel nunq̄ȝ poſſet aliquid melius

inueniri ĩ quo fieret cõmutatio:vt pꝫ Eccl.
26° A Ibi dĩ:Ois põderatio nõ ē digna
aie cõtinẽtis. Per papã aũt ex cã bñ põt fi
eri talis diſpẽſatio etiã ſuꝑ voto ſolẽni cõti
nẽtie:vt ſ̄.religio.i.§.14.i additiõe. Specu
lato: aũt ⁊ aliq alij tenẽt ꝙ etiam eps̄ poſſit
diſpẽſare ex cã ſuꝑ voto ſimplici cõtinẽtie:
puta ne vouẽs labat in dãnabilẽ fornicatio
nẽ ſi eſſet iuuenis:ex̄ q cle.vel vo.c.veniẽs.
vbi hoc tãgit dñs An.de bu.⁊ in.c.rurſus.
eo.ti.vbi ad fi.dicit: Et dato ꝙ eps̄ nõ poſ
ſit diſpẽſare in ꝯhendo.ſ.cũ eo q vouit cõ
tinẽtiã:diſpẽſabit tñ ſuꝑ debito poſt ꝯctuꝫ
exigẽdo. Similiter etiã tenet Al. ꝙ eps̄ poſ
ſit diſpẽſare ſuꝑ voto de nõ petẽdo debitũ
cõiugale:vt ſ̄.votũ.3.§.i.in additione. B
Et nihilominꝰ ſiqs pꝰ votũ ꝯtinẽtie ſiplex
cõtrahit mr̄imõiuꝫ tenet: ſꝫ ꝯhẽdo morta
liter peccat. Alia ṽo vota ſicut ⁊ põit Tho.
ſcd̄a ſcd̄e.q.88. pñt cõmutari. Nã vt ideꝫ
ſubdit:votũ debet eē melioris boni. Id aũt
quod vouet aliqñ ē malũ vel inutile vel me
lioris boni ipeditiuũ:qđ ē ꝯ rõneꝫ eius qđ
cadit ſub voto:⁊ iõ neceſſe ē ꝙ determinetur
votũ in tali caſu nõ eē ſuãduꝫ. Et ſi quideꝫ
abſolute determinet aliqđ votũ nõ eē ſuan
duꝫ:dĩ eſſe diſpẽſatio voti. Si aũt pro hoc
qđ ſuãdũ erat aliqd aliud iponat: dĩ com
mutatio. Aũ minꝰ ē votũ cõmutare qꝫ i vo
tis diſpẽſare. Utrũqꝫ tñ in poteſtate eccleſie
cõſiſtit. A Idẽ in ſũ.li.i.ti.8.q.70. B
Quis põt in votis diſpẽſare vel cõmu
tare. R° Dioceſanus eps̄:ex̄ eo.c.i.niſi in q
buſdã q̃ ſũt ei expſſe ꝓhibita: vt ē votũ ꝯti
nẽtie ꝓut dictũ ē ſ̄.in ꝑcedẽti.§. A Et ibi
de hoc melius in additiõe. B Itẽ votuꝫ
terre ſãcte:ex̄ eo.ex multa. Adde etiam de
voto viſitãdi limina aploꝝ Petri ⁊ pauli:
ſiſr ⁊ bti Jacobi:in qbus ſolus papa diſpẽ
ſat:⁊ ita obſeruat curia. A Nõ ē ergo con
ſulẽdũ hoibus ſꝫ quoſdã ꝙ dẽt ſuas pecu
nias q̃ſtoribꝰ ſeu nũcijs hoſpitaliũ: qa fal
lũt ⁊ decipiunt hoies. Nã cũ redẽptio taliũ
votoruꝫ debeat fieri cũ aucte epi:q: ita dĩ
in litteris papalibus:aliter eni ſm ꝑdictos
fieri nõ põt:vide ſupra q̃ſtuarij.§.vlti. B
Utrũ aũt in voto cõtinẽtie poſſit papa cum
clericis ⁊ religioſis diſpẽſare: vide ſupra re
ligio.i.§.15. qui incipit: Utrũ cũ religioſis.
A Et ibi de hoc in additiõe. Et ſi mior epi
ſcopo de iure cõi nõ põt diſpẽſare ſuꝑ voꝫ
vt ⁊ ſẽtit glo.in. c.i.ex̄ de voto.ſiſr ⁊ Ray.
vt in ſum.eo.ti.q.71.vbi etiã patet ſꝫ Al. ꝙ
epi pñt diſpẽſare in oibꝰ votis in qbus ex
preſſe nõ ſũt ꝓhibiti ſicut in voto terre ſcē.
Itẽ dicit ꝙ nõ põt diſpẽſare in votis perpe
tuis:que ſũt religionis ⁊ huiuſmodi.
Utrũ ꝑlati ꝓ libito ſuo poſſint in voto
diſpẽſare. R° ſm Tho.vbi ſ̄. Sicut ꝑlatus
nõ põt ꝑcipere malũ: ita nec impedire bo
nuꝫ.ſ.opera ṽtutis. Sꝫ ad prelatũ ſpectat
diiudicare quid ſit magis ṽtuoſũ. Et ideo
in mãifeſtis diſpẽſatio prelati nõ excuſat a
culpa:puta ſi diſpẽſaret cũ aliquo ſuꝑ vo
to de ingreſſu religiõis nulla apparẽte cã.
Si aũt eſſet cauſa apparẽs ꝓpter quã ſaltẽ
in dubiũ verteret: tũc poſſet ſtari iudicio ꝑ
lati diſpẽſãtis vel cõmutãtis:nõ tñ iudicio
ꝓprio niſi eſſet aliqd manifeſte illicitũ: aut
nõ poſſet quiſ facile ad ſuperioreꝫ recurrere.
A Ideꝫ in ſum.co.ti.q.81. B
Sꝫ que ē cauſa ſufficiẽs vt diſpẽſet i votis
vel vt omitti poſſit votum. R° ſm Al.in.4.
Sufficiens cã ē paupertas: vt ſi vouit ieiuni
um ⁊ mẽdicãs nõ inuẽit hora vna. A .i.
tẽpore ꝯgruo ad ſuſtinẽdũ ieiuniũ. B Qꝫ
tũ ſufficiat. Similiter ⁊ infirmitas:vt ſi vo
uit abſtinẽtiam a vino ⁊ a carnibuſ:⁊ incur
rit languoreꝫ ⁊ huiuſmodi. A vt ſi vouit
non comedere carnes:⁊ cuꝫ mendicat non
dantur ei niſi carnes vel ea que ſũt carnibꝰ
cocta: que ſi non comedat inedia cõſumet
ſm eũdẽ Al. ⁊ in ſum.eo.ti.q.82. B
Sꝫ quõ debet fieri cõmutatio voti. R°
ſm Ray. Debet ſuperior habere conſide
rationeꝫ ad facultates vouentis ⁊ expẽſas
quas facturus erat ſi votum impleuiſſet:et
etiaꝫ ad laboreꝫ ⁊ ſimilia. A Iſta ſimilia
nõ ſunt niſi ſi conſiderentur expẽſe in eũdo
morando ⁊ redeundo ſimul cuꝫ labore: vt
in ſum.eo.q.73. B Et ſi votum erat Hie
roſolymitanum : ſeu alr̄s contra hereticos
⁊ infideles omnia ſine diminutione trãſmit
tat:ex̄ eo.magne.⁊.c.ſuꝑ his. In alijs autẽ
peregrinatiõibꝰ:puta ſancti Jacobi ⁊ ſimi
lium eedẽ expenſe cõſiderande ſunt:⁊ i ali
os pios vſus cõuertende:ex̄ eo.c.i.⁊.c.ſcri
pture. Sꝫ ⁊ ad locũ peregrinatiõis mitte
re hẽt oblatiõeꝫ quã ibi erat facturus. Sꝫ
hoc vltimũ intelligẽduꝫ ē de honeſtate nõ
de neceſſitate Naꝫ neqꝫ decretales allegate
aliquid dicunt de hꝰi obligatione: nec illi
eccleſie ꝑ hoc ē acqſituꝫ aliquod ius: vt in
c.ſe.§.4. In voto autẽ abſtinẽtie habenda

eſt ratio aſperitatis ⁊ alioꝝ q̃ in voto ꝯphẽ
ſa fuerũt. Idẽ de affluentia vouẽtis: ex̃ eo.
c.i. Unde cuidã comiti q vouiſſet ꝙ ſingu
lis ſextis ferijs in pane ⁊ aqua ieiunaret nõ
ſufficeret ꝑ cõmutatiõe ꝯſtruẽ vnũ altare:
⁊ allegat hic Ray. ex̃ eo. ꝑpẽdimus. Que
decretalis nõ ẽ in moderna cõpilatiõe: ſʒ
in ꝑori q̃ currebat eo tẽpore quo Ray. ſũ
mã cõpoſuit: vt dictũ ẽ. s̃. nonitius. §.3. A
Predictis cum Ray. con. Hoſtien. vt in
dicta. q.73. B

Pone ꝙ gdã hñs aliena icerta vouit
ea in ſubſidiũ terre ſãcte: nũgd tale votũ po
teſt ab eṗo cõmutari. R̃ᵒ ſm Guil. Nõ cre
do ꝙ ſine licẽtia pape poſſit ea in alios vſ⁹
vertere. A etiã ſi ingrediaꝛ religionẽ: ſm
eũdẽ Guil. etiam in ſum. eo. ti. q.74. B

Utruʒ votũ de feſtãdo i ſabbato ſẽp ſit
mutãdũ. R̃ᵒ ſm Guil. Mutari põt: ſʒ nõ ẽ
neceſſe ꝙ muteꝛ: q꞉ licitũ ẽ niſi forte pſona
ſuſpecta eſſet ꝙ vellet iudaiçare. A Imi
mo: vꝛ ſp mutãdũ. Nã ſabbatũ ſolẽniçare
ꝓhibemur niſi aliud feſtũ i eo cõcurrat ne
iudaiçare videamur: de cõſe. di.3. c.i. ⁊ c.
ꝑuenit. Itẽ qa hoc vt plurimũ fit ad aliq̃
ſupſtitioſaʒ obſeruãtiam que oio ꝓhiber
dʒ. 26. q.7. non obſeruetis ⁊ c. ſe. B

V Otum ſexto quod ſolui tur ꝑ ingreſ ſuʒ religionis.

Et gnãliter gdẽ oẽ
votũ ſiue terre ſcẽ ſiue aliud cõmutari põt
in votũ religionis: etiã ſine arbitrio ſupio
ris: q꞉ illud indubitãter meli⁹ ẽ: ex̃ eo. ſcri
pture. A Ideʒ in ſum. li.i. ti.8. q.73. ſm
Ray. ⁊ Tho. B Sed tñ de aliquo rege
ſiue impatore vel alio ṗpotẽte q feciſſet vo
tũ terre ſancte ex quo pẽderet tot⁹ exercit⁹:
vel etiã de aliquo qui vouiſſet ꝑ aliquos ã
nos eſſe in tali ſubſidio cũ cẽtũ vł mille mi
litibus: ⁊ ſimilibus: vbi ꝓbabiliter dubita
tur vtrũ põderari debeat cõis vtilitas vel
priuata: credo ꝙ papa cõſulẽdus eſſet. A
Idem in ſum. eo. ti. q.75. ſm Guil. B

Sʒ qd ſiqs vouit magnã quãtitatẽ pe
cunie in ſubſidiũ terre ſãcte: nũgd liberat⁹
eſt ꝑ ingreſſuʒ religionis. R̃ᵒ ſm Guil. q̃
uis ſi vouit ire liberat⁹ ſit a labore eũdi vel
aliũ mittendi: nõ tñ liberat⁹ ẽ quo ad pecu
niam quam vouit: nec põt tale votũ ꝑ aliũ
q̃ ꝑ papaʒ ſolui vel ꝑmutari. A Ideʒ in
ſum. eo. ti. q.76. B

Quid ſiqs pro pr̃e vel mr̃e ſuſcepit vo
tum iplẽdũ: nũgd liberat⁹ ẽ ꝑ ingreſſũ reli
gionis. R̃ᵒ ſm Tho. in quolibet. Ex quo in
greſſus ſufficit ꝓ ſe: ſufficit ⁊ ꝓ pr̃e ⁊ matre
ſua: etiã q̃uis in igreſſu de hoc nihil inten
derit. A Põt etiaʒ votũ iplere de licẽtia
ṗlati: ſʒ eũdẽ Tho. ⁊ i ſum. eo. ti. q.79. B

Quid ſiqs vouit magnaʒ elyam dare
paupib⁹ in gnãli: vel etiã i ſpãli aut ꝙ ꝯſtru
eret monaſteriũ: nũgd liberaꝛ ꝑ ingreſſũ re
ligionis. R̃ᵒ ſm Guil. Si ex tali ꝓmiſſiõe
vel voto acqſita eſſet actio alicui vel aliqui
b⁹: q꞉ forte dõauit vel promiſit eis nõ libe
raꝛ niſi de cõſẽſu illoꝝ: ſecus ẽ ſi nlla ẽ acq
ſita actio: q꞉ nulli dõauit nec ꝓmiſit nec ſe
obligauit aliqb⁹: ſʒ tñ deo: q꞉ tũc liberaꝛ
ꝑ ingreſſũ. A ſi intẽdat illud min⁹ votũ
in hoc maius cõmutare ſm eũdẽ Guil. vt
in ſũ. eo. ti. q.80. Et vꝛ hoc intẽdere niſi cõ
trariũ intẽdat: vt põt colligi ex dictiſ Tho.
⁊ eo. ti. q.79. ⁊ s̃. §. ꝓximo. B Dũ tñ fiat
auctoritate eṗi. Nõ eniʒ credo ſufficere au
ctoritatẽ ꝓpriã. Sufficit etiã lĩia abbatis
vt in ſe. §. A Guil. aũt vꝛ dicere ꝙ in hoc
ñ ſufficiat lĩia abbatis: vt i dc̃a. q.80. Sʒ
certe in iſto caſu nõ videtur neceſſaria lĩia
eṗi nec abbatis ſm Ray. ⁊ Tho. vt in ſũ.
eo. ti. q.73. ⁊ s̃. i ṗncipio h⁹. c. ⁊ hᵒ quo ad
vota tꝑalia. In alijs aũt videꝛ reqri diſpen
ſatio: ⁊ ꝙ ṗlatus religionis poſſit diſpenſa
re: vt dicitur in. §. ſe. B

Utrũ abbas vel ṗlatus poſſit abſolue
religioſos a votis factis añ ingreſſũ. R̃ñ.
ſm Ray. Ipa religio in ipo ingreſſu ſoluit
h⁹ i vota: q꞉ ſoluit iuramẽtũ: vtputa matri
monij ʒ h⁹ i. ex̃ de regu. ſane. 19. q.2. due.
ex̃ eo. ſcripture. Et dico ṗcipue ſi ipſe in in
greſſu intendebat cõmutare. Addit Tho.
in quolibet. ꝙ cũ obediẽtia ſit maximũ vo
torũ ꝓ oi voto ſufficientiſſime recõpẽſaꝛ.
Et q꞉ ingrediẽs religionẽ nihil põt retinẽ
ſibi ꝓprie volũtatis: nullũ votũ ꝓpria vo
lũtate factũ retinere oʒ: ſed id debet oſten
dere pr̃i mõaſterij: ⁊ ſe in hoc ei⁹ ſubijcere
volũtati. A Tho. clarius dicit ſic: ꝙ lʒ q
dã dicant ꝙ monachus eo ipo ꝙ ꝓfeſſus
eſt abſoluitur ipo iure ab oi voto qd̓ fecit i
ſeculo tñ q꞉ in hoc nũq̃ vꝛ expſſe facta diſ
penſatio niſi i tꝑali voto: tutius vꝛ dicẽdũ:
ꝙ cũ obediẽtia ſit maximũ votoꝝ ꝓ oi vo
to ſufficiẽtiſſime recõpẽſat. Et q꞉ ingredi
ens religionẽ nihil põt retinere ſibi ꝓprie
volũtatꝭ: nullũ votũ ꝓpria volũtate factuʒ

retinere oꝫ: ſꝫ illud dꝫ p̄ri oſtẽdere mõaſte-
rij: ⁊ ſe i hoc eius ſubijcere volũtati. Ũñ nó
video ꝙ ip̄e ſit ip̄o iure ab oı̄ alio voto ab-
ſolut⁹: niſi a tp̄ali: puta pegriatióıb⁹ ⁊ ſilib⁹
de quo loq̄r. c. ſcripture. Sꝫ volũtate ſui ſu
pioꝛis pōt oẽ aliud votũ reſpuere vel tenẽ:
niſi ſit icõpaſſibile alijs obſuãtijs religio-
nis vel charitati fraťne. Jtẽ Hoſti. i dcõ. c.
ſcripture. dicit ꝙ tuti⁹ ẽ ꝙ diſpẽſet. Jn ſua
aũt ſũ. dicit ꝙ ſi itrãdo itẽdebat ꝯmutare
id ad quod p̄mo ſe obligauerat: i nullo re
mãet obligat⁹. Si v̊o ñ itẽdebat recurrat
ad abbatẽ qui ſecũ poterit diſpẽſare: ⁊ ſine
cui⁹ licẽtia hoc nó poſſet exeq. Si tñ talis
p̄mo votũ tp̄ale adimpleret ⁊ poſtea religi
onẽ itraret: tuti⁹ faceret: ar. ex̄ de ſpō. com
miſſũ. vt ⁊ nõ. i ſũ. e. ti. q. 78. Et dr̄ igrediẽs
itẽdere cõmutare ſẽp qñ ꝯrũi nó intendit:
vt ⁊ in p̄cedenti. §. tactum eſt. B

V Sura primo. cõiter qd ſit. Rñ. ſꝫ
Ray. Uſ̄a ẽ lucꝝ ex mutuo pacto
debitũ vel exactũ. A Cõ. Jnno. ex̄ eo. c.
i. B Nó. n. puto vſurã ſi gratis oblatuꝫ
gratis accipitur: ar. 14. q. 4. vſura. di. 18. de
eulogijs. i. q. 2. ſicut. Ũñ. Goff. ſic diffinit:
Uſura ẽ qcqd ſoꝛti accedit intentióe p̄ece-
dẽte vel pacto. A Nã ſola intentio facit
vſurã: ex̄ eo. conſuluit. de quo in. §. ſe. Et dr̄
lucꝝ ad drĩaꝫ itereſſe. Nã lꝫ vltra ſoꝛtẽ non
poſſit accipi lucꝝ tamẽ intereſſe ſic: puta ſi
vnus tenet rẽ meã mala fide: ⁊ dat mihi pi
gnus p̄ mutuo ſibi a me facto: poſſum dcẽ
rei fruct⁹ vltra ſoꝛtẽ retinẽ: q2 hoc nó ẽ lu-
cꝝ ſꝫ intẽſſe: ⁊ ió retinẽ poſſũ: ex̄ de feu. c. i.
⁊ ex̄ eo. c. i. ⁊. c. ꝯqueſtus. Et lꝫ hec capl'a lo
quãť de reb⁹ ecclïe: tñ idẽ ẽ ⁊ in reb⁹ ſecula
riũ: vt ⁊ nõ. glo. i dcõ. c. i. de vſur'. Ex mu
tuo aũt dr̄: q2 in hoc ꝯctu p̄p̄e ꝯmittiť vſu
ra: Deut°. 15. ibi: Si audieris vocẽ dñi dei
tui. ⁊c̃. Facit ẽt. c. i. 14. q. 3. Jtem Luc'. 6°.
Mutuũ date ⁊c̃. ⁊ ex̄ eo. ꝯſuluit. Eſt mutu
um ꝯtract⁹ in quo qs aliqd dat recepturus
nó idẽ i numero: ſꝫ tantundẽ in genere ſuo
Et diciť ex eo ꝙ de meo fiat tuũ: q2 mutuãs
transfert dñiũ i eum cui mutuat: ⁊ fit in re-
bus que conſiſtũt i numero pó dẽ vel men
ſura: vt. l. 2. ff. ſi cer. pe. Et ꝯmittiť vſ̄a i iſto
ꝯctu qñ aliqd recipiť vltra ſoꝛtẽ nó obſtan
te ꝙ mutuãs ſuſcipiat in ſe in aliquo caſu
ſoꝛtis p̄iculum: ex̄ eo. nauigãti. Et lꝫ in mu
tuo p̄p̄e cõmittať vſura: tñ idẽ ẽt in alijs cõ
tractib⁹ rõne eq̄pollẽtie: vt i emptióe ⁊ vẽ

ditione ad terminũ: videlicꝫ qñ vẽdiť ẽmi-
nus ſeu tẽpus: vt in dicto. c. nauigãti. Et iõ
huic diffinitióı videť addendũ: lucꝝ ex mu
tuo vel eq̄pollẽti. Pacto diciť: q2 ſi aliqd
deť ſine pacto ⁊ gratis non eſſet vſura: vt ⁊
p̄tactũ eſt. Exactum dicitur etiam: q2 ſi
ſine pacto aliquid extoꝛqueať vſura ꝯmit
tiť: q2 qcqd accedit ſoꝛti vſ̄a ẽ. 14. q. 3. ple-
riq3. Et vt dictũ ẽ ẽt ſola itẽtóe vſ̄a ꝯmittiť
ex̄ eo. ꝯſuluit. Et in p̄dictiſ oíb⁹ pōt colligi
ꝙ vſ̄a ẽ lucꝝ ex mutuo vel eq̄pollẽti pacto
vel intẽtóe debitũ vel exactum. B

Utꝝ ſola ſpes lucri faciat vſuram. Rñ.
Sic. ex̄ eo. c. i. ⁊. c. ꝯſuluit. 14. q. 3. ſi fenera-
ueris. Qd̄ intelligr̄ ſm Goſ. qñ p̄incipali
ter cã mutuandi pōiť in expectatione lucri
vel emolumenti: alias ſi p̄ncipaliť moueať
ad mutãdũ p̄pť charitatẽ: ⁊ tñ credit ꝙ ille
retribuet: nó ẽ vitioſũ: ar. 77. diſ. i ſigul'. 59.
diſ. ſi. officia. ⁊. 61. di. qd p̄derit. Cũ. n. quiſ
mutuũ dat liberaliť ſcire pōt debitoꝛeꝫ ſibi
nãliť obligari ad antidota: ex̄ ď teſta. cũ i of
ficijs. ff. ď peti. here. ſꝫ ⁊ ſi lege. §. conſuluit.
Con. Jnno. ⁊ Hoſti. A Cõ. ẽt glo. i. c. cõ
ſuluit. ex̄ eo. ⁊ nõ. i ſũ. li. 2. ti. 7. q. i. B Qñ
v̊o ſub ſpe r̄cipiẽdi mutuat pecũiã: p̄cipue
ſi alr̄ ñ erat mutuatur⁹: qcqd poſtea ẽt gratiſ
accipit vſura ẽ ſiue ſit pecunia vel alia res: ⁊
ſiue cõſiſtat i dãdo ſiue i faciẽdo aliqd. 14.
q. 3. c. i. 2. ⁊. 3. A Dic q̄ꝫ accipe itelligiť. i. ſi
ne vlla exactõe: ſm eũdẽ Ray. ⁊ i dcã. q. i.
nó tñ cum libera volũtate ꝯcedẽtiſ: alr̄ nó te-
nereť ad reſtitutóeꝫ: licꝫ intẽtio recipientis
fuiſſet vitioſa: q2 i cõcedẽdo magis attẽdẽ
da ẽ volũtas ꝯcedẽtis ꝙ̄ accipiẽtis: i Jnſti.
de obli. que ex delict. naſ. §. placuit. i fi. vbi
videť hoc clare determinari: vbi dr̄ ꝙ ⁊ ſi
credat qs rẽ ſibi cõmodatã iuito dño ſe cõ
tractare: dño aũt volẽte id fiat furtũ nó cõ-
mittiť. Ecce ergo quó manifeſte tolliť: q2 lꝫ
volũtas accipiẽtis ſit vitioſa: tñ vitiũ tolliť
p̄ volũtãtẽ dñi rei q̃ nó ẽ vitioſa. Pro hoc
etiã fac̃: q2 r̄ſtó nó dꝫ fieri niſi dãnũ paſſo:
ex̄ ď reg. iur. pctũ. li. 6. ⁊ Leuit. 5. ⁊ Nume
ri. 6. Sꝫ hec ꝯcedẽs ñ ẽ paſſ⁹ aliqď dãnuꝫ
cũ ex mera volũtate ꝯceſſerit: ergo ſibi ñ dꝫ
fiẽri aliq̃ r̄ſtó. Cũ igr̄ vitiũ ſuẽit ſola itẽtióe
ad purgatióeꝫ ſufficit ſola ꝯtritio: ex̄ de ſi-
mo. c. ſi. Nó ob. l. ſꝫ ⁊ ſi. ff. ſi cer. pe. vbi dr̄
ꝙ ſi volui tibi reꝫ dõare: ⁊ tu credebaſ tibi
mutuo dari: ñ efficiť tua ante conſũptióeꝫ:
quia hec intentio recipientis ⁊ concedẽtis
diſcoꝛdabant. Sed in caſu nr̄o non ſic: ſed

usura

potius ꝯcordãt cũ cõcedẽs velit dare ⁊ recipiens accipere. Jtẽ nõ ob. c. cõſuluit. ex eo. q: ibi loquitur qñ vſura ꝯmittebaẽ non ſolũ ꝑpter ſpẽ creditoris: ſʒ ẽt ꝑpter non liberam volũtatem debitoris: iõ ibi daẽ reſtõ: alˀ ſecus: vt pʒ ex ꝓdictis. Et clare ⁊ formalˀr facit qõ habeẽ. ſ. reſtõ. i. §. plt. Jn dubio aũt niſi aliud ſaltẽ ex manifeſtis ꝯiecturis appareat ꝓſumiẽ mutuũ accipiens ea intentione aliquid dare q̃ mutuũ ꝓſtans mutuauit: vt ſi ex charitate ꝓſumaẽ ⁊ ille dediſſe ex charitate ⁊ libera voluntate: alˀs ſecus. nã vnuſqſq3 ꝓſumitur aliquid dare eo mõ quo accepit. ff. mã. l. ſi ꝟo nõ ꝛemunerãdi. §. idẽ papinianus. vbi dẽ ꝙ qñ aliquis rẽ ſimpliciter ꝯcedit ꝓſumitur donare illi qui prius donauerat ſibi. B

Utꝝ hõ poſſit ꝓ pecunia mutuata aliquã ꝯmoditatẽ accipere. Rñ. ẜm Tho. ſecunda ſecũde. q. 78. Sicut ſi aliquis pro pecunia mutuata vel pro quacũq3 alia re que vſu conſumitur accipit pecuniam ex pacto expreſſo vel tacito peccat contra iuſticiam ita ẽt quicunq3 ex pacto tacito vel exꝓſſo accipit qõcunq3 aliud cuiꝰ preciũ pecuniã menſurari poſſit: ſilˀe peccatũ incurrit: ſʒ tñ ſi accipit aliqd non q̃ſi exigens nec q̃i ex aliqua obligatiõe tacita vel exꝓſſa ſʒ ſicut gratuitũ donũ: nõ peccat: q: añq̃ pecuniã mutuaſſet licite poterat aliqõ donũ gratis recipere: nec peioris ꝯditõis efficitur ꝑ hoc ꝙ mutuauit. Jtẽ licitũ eſt ꝓ mutuo exigẽ ſeu recipe recõpenſationẽ eoꝝ que pecunia nõ menſuranẽ: vtputa beniuolentiam ⁊ amorẽ eius cui mutuauit vel aliud huiuſmodi. A Jdem in ſum. eo. ti. q. 2. B

Utꝝ ꝓ pecunia mutuata poſſit licite peti munus a lingua vel ab obſeqo. Rñ. ẜm Tho. vbi ſupra: Sicut nõ licʒ expectari vˀl exigi munus a manu pacto tacito vel exꝓſſo: ita nec munus a lingua vel ab obſequio q: vtrunq3 pecunia eſtimari põt: vt pʒ i hiſ qui locant operas ſuas quas manu vel lingua exercent. Si ꝟo munus a lingua vˀl ab obſequio nõ quaſi ex obligatõe rei exhibeatur: ſed ex beniuolẽtia que ſub eſtimatiõe pecunie non cadit: tunc lʒ hoc accipere: exigere ⁊ expectare. A Jdem in ſum. eo. ti. q. 7. B

Sʒ q̃re ẽ pctm̃ accipere vſuram. Rñ. ẜm Tho. vbi ſupra: Accipe vſurã ꝓ pecunia mutuata ẽ ẜm ſe iniuſtũ: q: vẽdiẽ id qõ non ẽ. Ad cuiꝰ euidẽtiam ſciẽdũ eſt ꝙ quedam res ſunt quaꝝ vſus ipaꝝ ẽ cõſumptio ſicẽ vinũ cõſumimꝰ vtendo eo ad potum: ⁊ panẽ ad cibũ: vñ in talibꝰ nõ dʒ ſeorſũ ꝯputari vſus rei a re ipſa: ſʒ cuicũq3 cõceditur vſus ex hoc ipſo ꝯcediẽ res: ⁊ ꝑpter hoc in talibꝰ ꝑ mutuũ trãſſerẽ dñiũ3. Siqs ꝟo ſeorſũ venderet vinũ: ⁊ ſeorſũ vſũ vini: venderet eandem rẽ bis: vel venderet id qõ nõ eſt. Unde manifeſte ꝑ iniuſticiam peccaret Et ſili ratione iniuſticiã cõmittit q mutuat vinũ aut triticũ petens ſibi duas recõpenſationes: vnam quidẽ reſtitutionẽ eq̃lis rei: aliam ꝟo preciũ vſus qõ vſura diciẽ. Quedã ꝟo ſunt q̃ꝝ vſus nõ ẽ ipſiꝰ rei cõſũptio ſicẽ vſꝰ domꝰ ẽ ihabitatio: ñ aũt diſſipatio: ⁊ iõ in talibus ſeorſũ põt vtrunq3 concedi: puta cũ aliqs tradidit alteri dominiũ domꝰ reſeruato ſibi vſu ad aliqõ tempꝰ: vel ecõuerſo: cũ qs concedit alicui vſũ domus reſeruato ſibi dominio. Et ꝑpter hoc hõ licite põt accipere ꝓciũ ꝓ vſu domꝰ: ⁊ pꝛeẽ hoc petere domũ cõmodatã: ſicut pʒ i conductõe ⁊ locatiõe domꝰ. Pecunia aũt ẜm phʒ 5° ethicoꝝ: ⁊ i politice p° ꝓncipalˀr ẽ inuenta ad cõmutatões faciẽdas: ⁊ ita ꝑpriꝰ ⁊ ꝓncipalis vſus pecunie ẽ ipſius ꝯſũptio ſeu diſtractio ẜm ꝙ in cõmutationes expẽdiẽ: ⁊ pp h° ẜʒ ſe ẽ illicitũ ꝓ vſu pecũie mutuate accipẽ ꝓciũ qõ diciẽ vſura. Et ſicẽ alia iniuſta acq̃ſita teneẽ hõ reſtituẽ ita pecuniã quã ꝑ vſurã accepit. Qõ aũt lex moſaica cõceſſit iudeis accipe vſurã a gẽtibꝰ: ꝑmiſſũ fuit ad vitãdũ maiꝰ dãnũ. ſ. ne a iudeis deũ colentibꝰ vſuras acciperẽt ꝑpi auaritiã cui erãt dediti. Et addit Ul. ꝙ illa acceptio a gẽtibꝰ int̃ q̃s iudei habitabãt potiꝰ erat rei ſue recuperatio q̃ vſura: q: illa t̃ra iudeis tota data fuit a dño. A Jdẽ in ſũ. e. ti. q. 3. Sʒ ſaluo meliori iudicio ꝓfate rõnes efficaces ñ videnẽ: q: cuilibʒ pʒ ꝙ ẽt in rebꝰ mutuabilibꝰ differt vſus a rebꝰ: ſicut ſubã ab actu q exerceẽ in ea. Et ſi dicaẽ ꝙ ñ dẽ differre ex eo: q: in ipſo vſu ꝯſumiẽ ſubſtãtia tota. Rñdeẽ ꝙ lʒ ꝯſumaẽ reſpẽu ſpẽi ſeu indiuidui: nõ tñ reſpẽu generis. Nã reſ mutuabiles recipiũt fũctionẽ in genẽ ſuo. ff. ſi cer. pe. l. 2. Et hoc ẽt in iure claꝝ ẽ: ꝙ ita ꝯſtituiẽ vſus i rebꝰ vſu ꝯſũptibilibꝰ ſicẽ i nõ ꝯſũptibilibꝰ: ð quo hẽẽ rᵒica ſpãl. ff. de vſu fruc. ea. re. q̃ vſu. cõſu. Jtẽ nec videẽ efficax alia rõ. ſ. ꝙ pecũia inuẽta ſit ad ꝯmutatões

ſ; potius emptiões faciẽdas.ff.ꝺ ꝯtrahẽ. ẽp.l.i.qꝛ iſta rõ nõ eſt generalis. Nõ.n. ſe extẽdit ad alias res mutabiles ⁊ ĩ qbus vſura cõmittitur: ſicut ⁊ in pecunia. Preſtea iſta ratio faceret ꝙ ꝓ pecunia mutuata nõ liceret aliquid accipẽ: cui⁹ tamen omnes ⁊ ipſe Tho. tenẽt ꝯtrariũ: vt pꝫ in.§.ſe. Vñ alij doctores: vt nõ. Inno.ĩ Rubrica. eẽ eo. ponũt alias ratiões. Itez ⁊ p Chry. videtur alie aſſignari. 86. di. eijciens circa mediũ. Sed qꝛ taliũ diſcuſſio eſt ꝓlixa ⁊ nõ multũ neceſſaria: breuiter dico ꝙ ſi diligẽter ĩſpiciat iſta videtur ꝓprie rõ: qꝛ ſatis ꝯ charitatẽ ⁊ nãlem cognatiõez ẽ vt ꝓ vſu rei momẽtaneo aut nãliter ĩfructuoſo cũ ꝑiculo accipiẽtis q̃lis eſt vſus rerũ mutabiliũ ꝓciũ recipiatur. Vñ ⁊ phũs rõne nãli mot⁹ dicit in ꝓmo politice: ꝙ vſuraria acq̃ſitio pecuniaꝝ eſt maxime ꝓter naturã: vt ⁊ ponit Tho. ſcda ſcðe. q. 78. arti. i. Nec ob. ſi accipiẽs mutuũ lucret ex pecunia mutuata: qꝛ tale lucrũ poti⁹ attribuitur induſtrie ꝑſone q̃ȝ pecunie: ar. l. 3. ff. ad. l. falci. Sꝫ ſũma oĩuꝫ rõnũ eſt: qꝛ de⁹ ſic voluit: ⁊ vſuras deteſtatus ẽ in veteri ⁊ nouo teſtõ: eẽ eo. ſup eo. ⁊ iõ aliã rõez q̃rere nõ expedit multum. Nã Ro. xi°. dr̃: O altitudo diuitiaꝝ ⁊c̃. Ad qð ẽt facit. ff. de legi. l. nõ oĩuꝫ. ⁊. l. iõ. B Sꝫ ad hec reſpõdet iudei dicẽtes ꝙ nõ ꝑmiſit de⁹ vſuras ꝓpter illos: ſꝫ ꝓpter alias gẽtes. De illeniꝫ mãdauerat: ꝙ nec fuarentur in vita: Iõ ſolutõ Tho. melior videtur.

Utrũ ꝯcedere pecuniaꝫ ſignatã ad oſtentationẽ vl' ad ponẽdũ pignori ſit vſura. Rñ. ẽm Tho. vbi. s. Talem vſũ pecunie licite q̃s vẽdere poſſet: ſicut hõ licite vendit vſuꝫ vaſoꝝ argẽteoꝝ: qꝛ retinet ſibi dñiũ. Idez Hoſti. ⁊ habet. ff. cõmodati. l. 3. §. plt. ⁊. l. ſe. A Idẽ etiam nõt. glo. in. c. conqueſt⁹ eẽ eo. ⁊ idez nõtur ĩ ſũ. eo. ti. q. 4. B

Quõ aliqui conati ſũt ꝓbare ꝙ vſura nõ eẽt peccatũ. Rñ. Dicebãt q̃dam ſic. Cum creditor mutuat pecuniã ſuaꝫ debitor obligat ei ad recõpẽſandũ: eẽ de teſta. cũ in officiis. Ergo ⁊ hanc obligatõez põt creditor deducere in pactũ vl' ſaltẽ ſperare ei⁹ effectũ. Sꝫ ſciẽdũ ꝙ quicũq; hoc ꝑtinaciẽ teneret eẽt heretic⁹: vt in cle. ex graui eẽ. eo. Ad illud võ quod in ꝯrũ obijcitur dicẽdũ ẽꝫ Tho. ſcda ſcðe. q. 78. ꝙ ille qui accipit mutuuꝫ ex debito iuſticie nõ tenet ad plus recõpẽſãduꝫ q̃ȝ mutuo acceperit A ſꝫ ſoluꝫ obligat inquãtũ ꝯmode põt: ex q̃dã nãli eq̃tate q̃ nõ põt deduci in pactũ: nec ẽt ꝓncipalr' ſꝑari: ar. eẽ ꝺ ſimo. tua noſ. B Vñ ꝯ iuſticiã ẽ ſi ad pl⁹ r'ddẽdũ obliget

Utꝝ ꝯmittat vſurã q ſub eo pacto mutuat: vt ille ſibi remutuet. Rñ. ẽꝫ Tho. vbi s. Pro pecunia mutuata nihil exigẽdũ vl' expectãdũ ẽ: niſi beniuolẽtie affect⁹, q ſub eſtimatõe pecunie nõ cadit. Ex illo aũt poteſt ꝓcedẽ ſpõtanea mutuatõ. Repugnat aũt ei obligatõ ad mutuũ faciẽdũ ĩ poſteꝝ: qꝛ ẽt tal' obligatio pecunia eſtimari poſſet ⁊ iõ licitũ ẽ ꝙ mutuãti vnũ ſimul mutuet aliud: ſꝫ nõ licꝫ obligare ꝺbitorẽ ad mutuũ ĩ poſteꝝ faciẽdũ. Iõ nõ. 14. q. 3. ſi feneraueris. ĩ glo. Con. Hoſti. A Con. ẽt Guil. ⁊ Goff. vt in ſum. eo. ti. q. 22. B

Quid ſi dñi molẽdioꝝ mutuẽt piſtorib⁹ ita ꝙ molãt ſolũ ĩ eoꝝ molẽdinis. Rñ. ẽm Guil. Uſurã ꝯmittũt. Accipiũt. n. vltra ſortem aliq̃d qð ꝯſiſtit ĩ faciẽdo: ⁊ auferũt ꝺbitorib⁹ libtatẽ molẽdi vbi voluerit. Si tñ ipſi debitores ꝓpt̃ hoc nõ ſũt dãnificati: nõ tenẽtur illi dño ad reſtõnez aliquã niſi quatenꝰ eſtimari debẽt libertas molendi vbi volebat pẽſat' circũſtãtijs, laboꝝ ⁊ expẽſaꝝ A. Tal' libertas ꝓ nihilo eſtimãda vꝛ q̃ȝtũ ad reſtõnez qñ ex ei⁹ adẽptione nullũ ſecutũ ẽ dãnũ: ĩ cui⁹ recõpẽſatiõem reſtitutio facienda ẽ: eẽ de iniur'. c. fi. Puto ẽt ĩ hoc caſu ꝙ ſi mutuũ accipiẽs ñ dãnificet nec poſſit dãnificari ñ ꝯmittat vſ'a cũ etiã ꝓ mutuo poſſit aliq̃d recipi ſeu exigi qð nõ mẽſurat pecunia: vt. s. §. 2. Et hoc caſu vl' ſili qð accipit pecunia nõ mẽſurat: nec ex ꝑte mutuum recipiẽt' cũ ĩ nullo dãnificet: nec ex parte mutuãt' cũ nihil plus recipiat q̃ȝ qð ex locatiõe rei ſeu opaꝝ ſuaꝝ mereat. Et multo min⁹ vſura ꝯmittit ſi mutuũ accipiẽs nõ dãnificet nec obliget ad molẽdũ vl' ſile: ſꝫ ſolũ accipiat mutuũ retinendum quouſq; ad molẽdinũ mutuãtis moluẽt ꝓpt̃ ꝓdcãs rõnes. ⁊ qꝛ mutuãs põt tẽpus ſui mutui limitare. ff. ſi cer. pe. l. vnũ. al's innumerabilis multitudo eẽt vſuraria cũ ſũdi hodie nõ poſſint ſine mutuo locari: immo hoc caſu videt poti⁹ grauari ꝯditio mutuãt' q̃ȝ recipientis ſi diligenter inſpiciatur.

Quid ꝺ creditorib⁹ q ĩ termino veniẽte ſolutõis nolũt cõcedẽ ꝓrogatõem ĩmini niſi data ſibi pecũia vel alio equipollenti. Rñ.

- usura

Tales ēt ſi nõ expreſſe exigūtur vſurarij
ſunt: extra eo. conſuluit.

Sȝ nunqd ē vſura ſiqs dederit. x. vl/
nas pāni ꝑ alijs. x. vlnis ī futuro dandis.
Rñ. ſm Guil. Veri⁹ iſte ɔct⁹ ē ꝑmutatio/
nis q̄ȝ mutui: ꝛ ió nó cadit vſura hic. A
q: ſm eūdē Guil. ī mutuo mēſura reſtrin
git ad modios ꝛ lagenas ꝛ alia vaſoꝝ gnā
qb⁹ mēſurari ſolēt liqda ꝛ gña: vt ī ſū. eo.
ti. q. 13. vbi ꝛ nõ. qδ h dī. B Poſſȝ tamē
fieri ī fraudē vſuraꝝ: vide húc caſū h. j. dif
fuſi⁹. §. 21. q īcipit: nūqd cómittiꝛ. A Et
ibi pȝ ꝙ tūc hoc dī fieri in fraudē vſurarū
qñ dans apponit conditionē ex qua cóſe/
quitur aliquā meliorationem. B

Utꝝ vſurarij ſint īfames. Rñ. Scdm
leges diſtinguēdū ē: ꝙ aut qs ē ita vſurari
us ꝙ exercet iprobū fen⁹. i. ꝙ p⁹ terminū
ēt de vſurario lucro ꝓuētū cóputat et petit
vſuras: aut ēt ſi exercet vſurā cētēſimā. i. ꝙ
ī capite āni vſura adequaꝛ ſorti: ꝛ iſti tales
īfames ſūt. 3. q. 7. īfames. ī fi. C. ex q. cau. ī
fa. irro. l. iprobū. A In hac lege nó ſolū
dr̄ de vſuris vſuraꝝ ꝛ vſura cēteſima ſȝ ēt
de oī iprobo ꝛ illegitimo fenore: vt ibi patȝ
ꝑ glo. Et hodie oís modus ē illegitim⁹: vt
ī. §. qd de legib⁹. Et ſic hodie ēt iure ciuili
oís vſurari⁹ ē īfamis: qδ ꝛ dī nõre Bar. in
dicta. l. iprobū. ꝛ dñs An. de bu. ī. c. Ray/
mūti⁹. ex̄ de teſta. ꝛ ꝑ hoc fuiſſe determinatū
ꝙ ſi fraꝛ me⁹ īſtituiſſet vſurariū heredē: e/
go poſſū rūpere teſtm̄ ꝑ q̄relā ioffícioſi. C
de ioffi. teſta. l. frēs. ꝛ ꝙ ſic de facto ɔſulu/
it ꝛ obtinuit. B Sȝ ſm iura canonica ī
q̄libȝ vſura cómittiꝛ pctm̄ mortale ꝛ īcur/
ritꝛ īfamia. 6. q. 1. īfames. maxīe ſi publici ſī
vſurarij. Nā ꝛ teſtamēta coꝝ ipſo iure ſūt
írrita: ex̄ eo. q̄ȝ q̄ȝ. li. 6. A Et ibi pȝ ꝙ hoc
ē veꝝ niſi dederit ſatiſſactionē ſeu cautio/
nem ſm formam ibi poſitam. B

Utꝝ dona ꝛ elȳne licite poſſint recipi
ab vſurario data. Rñ. ſȝ Al. Sic: niſi ꝑꝑ
hoc efficiaꝛ nó ſoluēdo. Naȝ q tūc recipe
ret ab eis tenereꝛ eis reſtituē vl̄ illis a qb⁹
ipſi acceperūt. Sec⁹ itaq̄ȝ ſi hñt alia preter
vſuras: ꝛ ꝑ hoc nó efficiūtur nó ſoluēdo.
A Dic ꝙ ab vſurario manifeſto penit⁹ ñ
poſſūt recipi oblatiōes. Itē nec res q̄ꝝ do
miniū nó trāſſertꝛ ī vſurariū pñt recipi ab
vſurario manifeſto: ſiue nó manifeſto: de
quo ī ſe. §. diceꝛ. Itē nec aliquid recipi po/
teſt in fraudē creditoꝝ: de quo. s̄. reſtitutió

ꝓmo. §. 13. in additione. v̄. itē nullus. B

Utꝝ ī vſura trāſſeraꝛ dñiuȝ. Rn. ſȝ Al.
Sic: cū ꝛ oís volūtaria datio faciat trāſſer
re dñiuȝ. Nā vſure danꝛ volūtate ɔditiōa
ta. ſ. q: poti⁹ vult aliqs vltra ſortē dare q̄ȝ
mutuū nó accipe. Cō. glo. 14. q. 4. ſiqs v/
ſurā. A Idē ī ſū. e. ti. q. 15. Sȝ q: ſup iſto
pūcto pēdet itellect⁹ ad cognoſcēdū vtꝝ ꝛ
quādo recipiēs rē ab vſ̄ario teneaꝛ ad r̄ſti
tutionē: ſciēdū ꝙ ſup iſto pūcto ſūt varie
opiniones. Aliq nāq̄ȝ tenēt ꝙ recipiēs rē
ex vſura acqſitā ab vſurario oīo teneatur
ad reſtitutionē. Et hoc vī tenere dñs Lau
rēti⁹ de florētia ī ſuo tractatu de vſur̄ pte.
2. q. 59. ſȝ opi. Hoſti. ī ſū. de pe. ꝛ re. dicēs
ꝙ filij nó habētiū niſi de vſuris vl̄ ſi habēt
reſpectu acqſitoꝝ ex vſuris ꝛ ēt vxor ñ poſ
ſūt recipe alimēta de bonis pr̄is vl̄ mari/
ti: ſic nec de reb⁹ raptis niſi ī caſu extreme
neceſſitatis. Hoc idē tenēt nónulli theolo/
gi dicētes: ꝙ dñiū reꝝ ex vſura acceptaꝝ ñ
trāſſertꝛ ī vſurariū ꝑ. c. ſiqs vſurā. 14. q. 4.
vbi dī: Siqs vſurā accipit rapinā fac̄. ꝛ ꝑ
c. qd dicā ea. q. ꝛ cā. vbi dic̄ Au. ꝙ ſceptū
ex vſur̄ male vtiq̄ȝ poſſideꝛ: ꝛ vellē ꝙ reſti
tuereꝛ. Et qδ male poſſideꝛ alienū ē. Ideȝ
vī ſētire glo. Ber. ꝛ Inno. ī. c. cū tu. ad fi.
ex̄ de vſur̄. vbi videnꝛ ponē caſū qñ ex pe/
cunia vſuraria res emiꝛ inꝛ alios ſpāles ī q
b⁹ res empta ex pecunia aliena efficiꝛ illi
cui⁹ erat pecunia: ꝛ ſic innuūt ꝙ pecūia vſu/
raria ſit aliena ꝛ nó vſurarij. Et ī illa opio
ne ē Ala. vt dic̄ Ber. ī. d. c. cū tu. Itē ꝑ hac
ex̄ δ vſur̄. c. q: fere. vbi accipiēs oblatiōeſ
ab vſurarijs cogiꝛ reſtituē. Sȝ ī ɔ̄riū facit:
q: valde dignū ē vt res volūtate dñoꝝ trāſ
feranꝛ ī aliū: ī Inſti. δ re. diui. §. ꝑ traditio/
nē. ēt ꝑ volūtatē nó liberā: q: volūtas coa/
cta volūtas ē. ff. qδ me. cā. l. ſi mlier. §. pſt.
ꝛ h⁹. ſ. ꝙ trāſſeraꝛ dñiū ī vſurariū vī teneꝛ
gl. ī. d. c. ſiqs vſurā. Et Inn. ī. c. michael.
ex̄ e. vbi dic̄ ꝙ vſurari⁹ vl̄ ei⁹ hēs ñ teneꝛ ex
δlicto: ſȝ ex ɔ̄ctu ɔditione idebiti: vl̄ ſiñ cā
q̄ſi nó debitū accepit: vl̄ ſine cā: ꝛ ſic ꝓſup/
ponit trāſlatū dñiuȝ: q: oís ɔdītó ē pſona
liſ actō: ꝛ nó daꝛ ꝑ re ꝓpa niſi ɔ̄ furē: ſȝ tm̄
ꝓ re non ſua ſȝ ſibi δbita. l. fi. ī fi. ff. vſufr.
quēadmo. ca. Itē facit qδ ꝓſat⁹ dñs Lau.
tȝ ī dcō tractatu. q. 72. vbi dic̄ ſȝ opionē Fe
derici ꝙ filia dotata a pr̄e vſurario ñ teneꝛ
ad reſtōnē: ēt ſi alia bona pr̄is ñ ſufficiāt.
Qδ pt itelligi veꝝ qñ filia fuerit dotata ex

aliis ꝗ̄ ex acq̄ſitꝭ p̱ vſurá: ⁊ eo tp̄e q̊ pater
erat ſoluẽdo: vt ex īfra dicẽdis colligi po-
ſit. Jtē ꝙ trāſſeratꝰ dn̄iū ſ3 Ul. vt ī ſū. dcā. q
15. Ad ꝯ̄ria p̄t dici. Et p̄mo ad dcm̄ Jnn.
ī. c. cū tu. ꝙ ibi nó loq̄ꝰ affirmādo ſ3 opio
nes recitādo. Et ad dcm̄. c. ſiq̄s. vſurá. p̄t
dici ꝙ ibi vocaꝰ rapina no ꝓp̄e ſ3 quodā3
lāgo genẽ loquẽdi: q̄ſi oīs mala acceptio
dicaꝰ rapina: vt ibi vlt gl. ⁊ ſētit Jnn. ī dcó
c. michael. vbi dicꝰ ad rē vſurariā dari acti
onē nó ex d̄licto: ſ3 ex ꝯ̄ctu: ⁊ ſic nó ē ꝓp̄e
rapīa. Et eodē mó p̄t dici ad. c. q̄d dicā. ſ.
ꝙ ibi quodā lāgo mó dꝛ aliení ꝓ eo quo
q̄s male vtiꝰ: ſicꝰ ⁊ dās elȳnā alienū tollẽ aſ
ſeriꝰ. 47. di. ſicꝰ hi. Et ad gl. Ber. ⁊ Ala. in
dcó. c. cū tu. p̄t dici ꝙ nllo iure ꝓbaꝰ: imo
eā reprobat dn̄ſ An. d̄ bu. ibidē f3 Jo. an.
ī. c. ꝗ̄ꝗ̄. d̄ vſurꝭ. li. 6. l3 forte Jo. an. aliter
ibi poſuerit: ſ3 p̄ma vꝛ magꝭ iuri adherere
Et ad. c. qꝛ fere. p̄t dici: qꝛ ibi ē ſpāle ī obla
tionibꝰ vt nó poſſint accipi: nó qꝛ vſurarij
nó poſſint alienare: ſ3 vt id ī eoꝝ vituperiū
cedat: ſicꝰ ⁊ ī filii: l3 q̄s ſit diſſidēs ī pp̱lo. 1. fa
ciēs diſcordias: p̄t tn̄ res ſuas alienare: ſed
nó oblatiōes facẽ. 90. di. oblatiōes. Et h̄
ītelligẽda videnꝰ d̄ oblatōnibꝰ ad ſacrifici
u3 ſeu ad altare ob reuerẽtiā ſacroꝝ ⁊ ꝓpꝰ
ſcādalū vitādū: vt ī ſili pōit Tho. 2ª 2ᵉ. q. 12
arti. 7. d̄ acq̄ſito p̱ meretriciū: dicēs ꝙ īde
pōt fieri elȳna ſ3 ñ oblatō ad altaꝰ vl' ſacri
ficiū f3 illd̄ Deutᵒ. 23. Nó offereſ mẽcedē
ꝓſtibli. Uñ ſcd̄a opio fuit eoꝝ q l3 ñ nega
rēt dn̄iū ſꝗ̄lariꝰ ī vſ̄ariū trāſferri: tn̄ dixerūt
oēs res vſ̄arij obligatas ad reſtōnē vſ̄aꝝ
Et ió ꝙ q̄ñcūq3 efficiaꝰ nó ſoluẽdo: ſcipiẽ
tes res ab eis ad reſtōnē tenenꝰ: ⁊ ꝙ res v-
ſurarij ſic obligenꝰ: tenēt p̱. c. cū tu. ex̄ eo.
Et hoc t3 glo. ī. c. tua nos. ex̄ e. quā mlti do
cto. canoniſte tenēt: vt ibi refert dn̄s Ant.
de bu. S3 certe dcm̄. c. cū tu. nó loq̄ꝰ niſi d̄
poſſeſſionibꝰ ex vſura acq̄ſitꝭ: ⁊ ió vt refert
dn̄s An. ī dcó. c. tua nos. Mo. magis pla-
cet: ꝙ illentn̄ res ſint obligate q̄ ꝓceſſerit ex
vſurꝭ: ⁊ ſic ſaltē ꝓ illꝰ teneanꝰ recipientes ad
reſtōnē īdifferenꝰ q̄ñ p̄ncipales efficiunꝰ ñ
ſoluẽdo. Et hec ē t̄tia opio: ꝓ q̄ fac ꝙ res
tradite cū nó lib̄a volūtate dn̄i trāſeūt adō
affecte: vt nó ſolū ille cui tradite ſꝰ: ſ3 ēt ali-
us ad quē puenerūt teneaꝰ ad reſtōnem. l.
metū. §. cū aūt. ff. qd̄ metꝰ cā. Jtē qꝛ abſur
dū ē plus iurꝭ hꝛe ī re ſucceſſorē ēt ſingula
rē ꝗ̄ hūerit ille a quo hūit. ff. de reg. iurꝭ.
aliud. §. abſurdū. vbi ponitꝰ exᵐ ī. de lega-
tariū ⁊ teſtatorē: vt nó hēat plꝰ iurꝭ legata
riꝰ ꝗ̄ hūerit teſtator. Jtē ꝓ hoc qꝛ ſp̱ reſ trāſ
ſit cū ꝯ̄ditione ſua. ff. de acq. re. do. l. tradi-
tio. ⁊ de ꝯ̄hen. emp. l. alienatio. S3 ꝯ̄ditio
rei ex vſurꝭ acq̄ſite ē talꝭ ꝙ nó pōt remaneꝰ
apd̄ vſurariū: ergo nec apd̄ eu3 q hūit ab
vſurario. Jtē ꝓ hoc qꝛ nó ē equū aliquē ſē
tire cómodū ex alieno dolo. ff. d̄ eo p̱ quē
fac. erit. l. ſi. ī p̄n. Jtē 4ᵒ loco alij: vt Hoſt.
ī dcó. c. cū tu. tenēt: ⁊ ꝙ dn̄iu3 trāſferaꝰ: et
ꝙ res vſurarij nó ſint obligate rep̄hēdēs
Hoſ. Ala. q hoc tenuit ⁊ ſubdēs ꝙ illeꝰ ad
quē tales res p̱uenerit ad reſtitutionē non
teneꝰ: niſi hūerit ex cā lucratiua: ⁊ eo caſu
quo vſurariꝰ nó ſit ſoluẽdo. Et idē vꝛ nōꝛi
ī ſū. ī. dcā. q. 15. S3 Jnno. ī dcó. c. cū tu. re
fert opiones aliquoꝝ diſtiguētiū: inꝰ titu-
lū oneroſū ⁊ lucratiū ⁊ alioꝝ dicētiū nó d̄
beꝰ diſtigui. Dn̄s v̄o Ant. ī. e. c. cū tu circa
fi. t3 ꝙ dcē res vſurarij nó ſint affecte nec
obligate: ⁊ idē t3 ī dcó. c. tua nos. vbi ēt di
cit ꝙ q̄cūq3 dicāt ꝯ̄rium dicāt. qꝛ nullo iure
ꝓbaꝰ: ⁊ obligatio nó d3 poni a iure nó in
troducta. ff. d̄ p̄uari. l. 3. §. fi. ⁊ hoc veꝝ vꝛ ñ
ob. qd̄ dcm̄ ē rē fieri affectā q̄ñ daꝰ nó libe
ra volūtate p̱. §. cū aūt. qꝛ ibi loq̄ꝰ q̄ñ liber
tas tolliꝰ p̱ metū: h̄ v̄o p̱ cómodū qd̄ reci
piēs optat: ⁊ inꝰ hec magna dr̄ia ē: ⁊ ió cū
nó ſit eadē ró ſtamꝰ reglē: vt nó naſcaꝰ ob
ligatio: niſi inquātū iure caueaꝰ. Jtē ñ ob.
qd̄ dictū ē nó debere maius ius trāſire ad
ſucceſſorē ꝗ̄ fuerit apud auctorē ſine dātē
qꝛ hoc ē veꝝ reſpectu q̄litatis ipſiꝰ rei ad-
herētis: puta quādo ē aliena vel alteri obli
gata. Secꝰ quādo q̄litas ꝯ̄cernit p̱ſonam
qꝛ p̱ſonalꝭ actio nó ſeq̄tur fūdū ſiue rē. Uñ
ſi vnꝰ vēdidit rē vni: l3 ipſe habeat neceſſe
illā tradere: qꝛ vēdidit: tn̄ ille cui poſtea ip
ſe tradiderit nó neceſſitaꝰ ad iſtud. C. d̄ rei
ven. l. quotiēs. vbi dꝛ: ꝙ ſiq̄s vēdidit rem
duobꝰ: ille ē iure potior cui p̄us tradita ē
tamē alij vēditor ad intereſſe manet obli-
gatꝰ. Jtē nó ob. c. cū tu. ex̄ de vſuris. vbi
dꝛ ꝙ predia empta ex vſura debent vendi
vt pecunia reſtituatur creditoribꝰ a quibꝰ
vſ̄a accepta ē. Ex qᵒ tex. fūdari videnꝰ illi q
dicūt hꝰ res fore obligatas: qꝛ vt ibi dicit
dn̄s Ant. d̄ bu. ⁊ fuit ēt d̄ mēte Jo. an. ī. c.
ꝗ̄ꝗ̄. e. ti. li. 6. ille tex. hoc ñ ꝓbat. Na3 ibi
dꝛ ꝙ vſurarij reſtituāt ſi pn̄t: ⁊ ſi nó poſſūt
vendātur poſſeſſiōes ex vſura acq̄ſite ad

usura

restõez faciẽdã ⁊ sic nõ habẽt necesse res il
las vẽdere nisi quãdo aliter nõ possũt satis
facere. Propterea ibi nõ dꝫ ꝙ hꝰi posses
siones eẽnt apud aliquẽ singularẽ successo
rẽ: sꝫ potiꝰ apud ipsos vsurarios ⁊ coꝝ he
redes. Et nõ miꝝ siquãdo nõ põt aliter sa
tisfieri cogũtur res illas vẽdere: qꝛ idẽ esset
ẽt ỏ rebꝰ ex vsura ñ acqsitꝭ cũ debitoꝛ hẽat
necesse satisfacere de oibꝰ bonis suis. Cer
te si bene attẽdat: ibi ꝯtrã ꝓbatur. Nã si il
le possessiones fuissẽt obligate qualr fuis
set necesse illas vẽdi cũ ipse potuissent peti.
Immo nec potuissẽt licite alienari cuꝫ res
trãseat cũ onere suo vt p̄eonisum ẽ. Et sic
malũ ꝯsiliũ dedisset ibi papa. Et sic ex p̄e
dictis pꝫ ꝙ dñiũꝫ regulariter trãsfert i vsu
rariũ: ⁊ ꝙ nulle res ipsiꝰ sũt obligate ꝓ vsu
raꝝ restitutione: sꝫ ꝑsonalis tñ actio cõpe
titꝰ ꝯ ipsũ. Sꝫ ad clarioꝛẽ ꝑdictoꝝ intelligẽ
tiã distiguendũ ẽ: ꝙ aut res habite ex vsu
ris sũt qsite ꝑ pactũ legis cõmissorie. i. ꝙ
nisi soluat debitũ ifra certũ tps pignꝰ pda
tur: aut nõ. Primo casu nõ trãsfert dñiũꝫ
qꝛ hoc pactũ reprobat i pignore. C. de pac.
pig. l. fi. ⁊ iõ ex eo nõ põt trãsferri dominiũ
qꝛ quãdo aliqd ꝓhibet: ⁊ oẽ illõ qd venit
ex eo vł ob id. l. nõ dubiũ. C. de legi. Unde
accipiẽs res hꝰi sp ad restitutionẽ tenetur
cũ rẽ alienã accipiat. Et hoc casu obtinet
opinio pma. 2o casu quãdo res nõ sũt que
site ꝑ pactũ legis cõmissorie: si vsurariꝰ est
soluẽdo: nullatenꝰ ad restitutionẽ tenet q
ab eo rẽ accepit: ẽt titulo lucratio: vt in sũ.
dcã. q. 15. Fallit hoc i oblationibꝰ manife
stoꝝ vsurarioꝝ vt p̄eostẽsũ ẽ p. c. qꝛ fere.
ex eo. Si vo vsurariꝰ nõ ẽ soluẽdo: tunc q
habuit ab eo rẽ titulo lucratio eo tpe quo
iã nõ erat soluẽdo: oino vꝫ teneri ad restõ
nẽ. Sꝫ si eo tpe quo accepit vsurarius erat
soluẽdo nõ vꝫ teneri: sꝫ postea sit factꝰ non
soluẽdo: nisi forte qs accepisset acqsitũ ex
vsura: tũc. n. quãdocũqꝫ vsurariꝰ efficiat ñ
soluẽdo talis obligat ad restitutionẽ. Si
vo qs habuit rẽ titulo oneroso: tũc si ali
quid recipit sciẽter in fraudẽ creditoꝝ. i. ꝙ
p hoc debitoꝛ efficiat minus potẽs ad sol
uẽdũ vel magis habilis ad fugiẽdũ: tenet
ad restitutionẽ: al nõ. Et hec oia possũt col
ligi. s. restitutio pmo. §. 13. in additõne. v.
item nullus. Et ex his diligẽter intuẽs po
test agnoscẽ qliter familia vsurarij vł vxoꝛ
seu filij ⁊ qcunqꝫ alij ab eo aliquid accipiẽ
tes ad restitutionem teneantur. B

Pone ꝙ laicus tenet iniuste aliquaꝫ
possessionẽ eccłie ⁊ ipignorat ipsã possessi
onẽ rectori eccłie ipsiꝰ: nũqd iste rectoꝛ po
terit recipe fructꝰ illiꝰ possessionis vltra sor
tẽ. R̃n. fm Ray. Sic. nã ⁊ clericꝰ i hoc casu
nõ recipit vsurã: sꝫ recipit qd sibi debetur
ex eo. c. i. in fi. Qd sũt dicit Ray. ꝙ i ipa
decretali dꝫ ꝙ hoc fit vt res de manu laici
redimat: qũuis bene dictũ sit: tñ eodẽ mõ
quilibet laicꝰ posset recipere fructꝰ sue rei seu
aliꝰ q iniuste teneret eã pignoraret sibi: vt
nõ. in dicto. c. i. A. s. in glo. ⁊ p Al. i sũ.
eo. ti. q. 16. B Alꝰ vo fructꝰ pignoris ⁊ ẽt
vsus i sortẽ cõputari dꝫ: vt. s. pignꝰ. §. 7.
A. Cõ. pdcis Ho. ⁊ Al. vt i dcã. q. 16. B

Utꝝ vsure possint peti qsi interesse. R̃n.
fꝫ Ray. Sic: vt si fideiussoꝛ soluit vsuras
creditori põt eas repetere a debitore: quia
nõ sũt vsure sꝫ interesse. i. nõ ẽ lucꝝ sꝫ vitatõ
dãni. A Idẽ i dicta. q. 16. fm Ray. Ho.
⁊ Inno. Sꝫ adũtẽdũ ꝙ interesse nõ solũ
ꝯsiderat ẽt i hoc circa dãnũ emergẽs sꝫ ẽt
circa lucꝝ cessãs: fm dominũ An. de bu. in
c. salubrit. ex eo. de quo latiꝰ. s. restitutio.
i. §. 4. i additiõe. Et de hoc ẽt dꝫ ad finẽ hꝰ
§. ibi: ⁊ adde. ⁊c. B. De hoc casu Tho. secũ
da scde. q. 78. dicẽ sic: Ille q mutuũ dat pt
absqꝫ pctõ i pactũ deducẽ cũ eo q mutuũ
accipit recõpensationẽ dãni p qd subtra
hit sibi aliqd qd dꝫ hẽre: hoc. n. nõ ẽ vẽdẽ
vsũ pecunie sꝫ dãnũ vitare. Et põt eẽ ꝙ ac
cipiẽs mutuũ maiꝰ dãnũ euitet qꝫ dãs icur
rat. Unde accipiẽs mutuũ cũ sua vtilitate
dãnũ alteriꝰ recõpẽsat. Recõpẽsationem
vo dicti dãni qd ꝯsiderat ex hoc ꝙ de pe
cunia nõ lucrat nõ põt i pactũ deducẽ: qꝛ
nõ dꝫ vẽdere qd nõdũ hꝫ: ⁊ pt ipediri mł
tiplr ab habẽdo. hec Tho. A Hec veꝝ
vt fiat p actũ de lucro certo ꝓ incerto: als
bñ põt peti interesse: ⁊ ꝯsequẽter in pactum
deduci interesse lucri cessãtis: vt tactũ ẽ ⁊ ꝫ
sequitur. B Et adde qd idẽ Tho. dicit se
cũda scde. q. 62. ꝙ ille q detinet pecuniam
alteriꝰ videt eũ dãnificare impediendo ne
adipiscat quod erat in via habendi: ⁊ tale
dãnum nõ dꝫ ex equo recõpensare: tenet
tñ aliquã recõpensationẽ facere fm ꝯditõ
nẽ personaꝝ ⁊ negocioꝝ. A .i. fm arbi
triũ boni viri: vt colligit i locis de qbꝰ seq
tur. B Et circa hũc casũ facit qd dꝫ. j. §.
26. qui incipit: sed nunquid ẽ vsura. ⁊ ꝫ. j.

põt quis petere interesse damni emergentis vel lucri cessantis ex mutuo facto in c. salubriter de usuris ex eo.
Cũ condicionibus quod nõ petat amplius quam sit dannũ emergens vel lucrũ cessans. item quod malet nõ habere dannũ illud quam pecuniam quam mutuo dat. item quod illud dannũ emergat [illegible] item quod nõ teneat alia [illegible] mutuare ut si esset dives [illegible] alter in extrema necessitate item quod nõ scandalizet [illegible] ad usuram. item quod nõ petat ante quam [illegible] item quod exigat istud lucrũ cessans [illegible] In damno emergenti omnes canoniste et theologi consentiunt quod põt petere ultra sortem [illegible] In lucro cessante dissentiunt theologi et canoniste nam canoniste negant posse peti teologi concedunt ut Tho. 2. 2. q. 64. Gerson [illegible] in c. Salubriter de usuris [illegible] Clem. grabi de usuris [illegible]

quod faciunt post factum nõ tenetur ad restitutionem

mi lex diuina nõ ꝓhibeat vſurã: ꝛ iõ lege humana poſſit ꝑmitti. Sʒ hoc ẽ falſũ: qꝛ idẽ ẽ i eqpollenti qḋ in mutuo: vt qñ rõne ſmini aliqd plus ſoluit̃ ex̃ eo. c. ꝯſuluit. ꝛ c. ſi. ꝛ. c. in ciuitate. Jõ Jacob⁹ de Raue. dicit ꝙ nullo caſu lex ꝑmittit vſurã: niſi ꝯ moroſũ. i. ꝯ illũ q cũ poſſet nõ ſoluit tꝑe quo debebat. Et hoc verũ ẽ: qꝛ non ẽ hoc caſu ꝓprie vſura: ſʒ poti⁹ ꝯtumacie pena de quo. ſ. §. 22. dictũ ẽ. Et ſic ꝓprie loquẽdo leges nec ꝑmittũt nec ꝑmittere poſſũt vſuras. Unde glo. in auc̃. ad hec. de vſuris: dic̃ ꝙ ĩpator correxit ꝑ iura nouiſſima oĩa iura antiqua q̃ tractant de vſuris: ꝛ qꝛ ex quo ſubiecit ſe ꝯcilio Niceno i quo vſure ꝓhibent̃ vt dictũ ẽ: nõ ẽ viſile ꝙ voluerit aliqd ſtatuere ꝯ illud. C. de ſũ. tri. ꝛ fide catho. l. 2. vbi iter alia ſũt hec v̾ba: Nicene fidei dudũ a maioribus tradite: ꝛ diuine religiõis teſtimonio atqʒ aſſertione firmate obſeruãtia ſẽꝑ manſura teneat̃ ꝛc̃. Nec ob. ꝙ dicat̃ hoc intelligi: quo ad fidẽ: qꝛ ꝛ ad fidẽ ꝑtĩnet ſtare interp̃tatiõi ecclie ſuꝑ ſcriptura: ꝛ ĩterp̃tata ẽ reiecta oĩ diſtinctõe vtroqʒ teſtamẽto ꝓhiberi: vt ex p̃dictꝭ pʒ: ꝛ nõ tm̃ ſe ſubijcit ĩpator quo ad fidẽ: ſʒ ẽt quo ad oĩa eccliaſtica: ꝛ ad forũ ꝯſcie ꝑtinentia. Unde dixit ꝙ nõ dedignant̃ leges ſacros canones imitari: in auc̃. vt cle. apõ ꝓꝑꝛ. epiſ. ꝯueniant̃. p̃mũ. §., ſi v̾o eccliaſticũ. coll. 6. Et velit nolit quo ad p̃dicta ſubiect⁹ ẽ pape: dẽo. c. duo ſt. ſʒ diuio iuri quo ad oĩa: qꝛ dicit deus: Ego dñs ꝛ nõ alius. Eſa. 45. Uñ ꝛ glo. in dicta auc̃. ad hec. dic̃ ꝙ ſi etiã imperator voluiſſet nõ potuiſſet ꝑmittere: qꝛ ſuus nõ põt ꝯ leges dñi ſui: immo tenentes ꝙ aliquo caſu vſura ſimplex nõ ſit peccatũ ſunt hẽtici ꝛ vt heretici puniẽdi: vt ꝛ tenet dñs Anto. de bu. in p̃fato loco: ꝛ ꝓbat̃ in cle. ex graui. de vſurꝭ. B

Utrũ liceat accipe mutuum ſub vſura. R̃n. Fm Tho. ſcḋa ſcḋe. q. 78. Nõ licʒ iducere aliquẽ ad mutuandũ ſub vſura. Licʒ tñ ab eo q parat⁹ ẽ facẽ ꝛ q exercet vſuras mutuũ accipe ſub vſuris ꝓpter aliqḋ bonũ: vt ẽ ſubuẽtio ſue neceſſitatis vel alti⁹ ſicut ẽt licʒ ei q ĩcidit in latrões manifeſtãe bona que habʒ ad hoc vt non occidatur: que tamen latrones diripiendo peccãt. Et ĩtelligit Guil. nõ ſolũ de neceſſitate abſoluta: ſʒ ẽt de neceſſitate vtilitatis: quaʒ aliqs ꝯſequit̃ agẽdo negocia ſua: ſʒ hac ceſſante puta cũ accipet̃ ꝓpter ludũ alee ꝛ h⁹ĩ: tũc ſm eundẽ accipe ad vſurã ẽ peccatũ mortale. A. Jdẽ nõ. in ſũ. co. ti. q. 44. Sʒ certe nõ videt̃ iure ꝓbari ꝙ ꝑ ſola cã vtilitatꝭ liceat ad vſurã accipe cũ plus debeamus põderare dãnũ ſpũale ꝓximi q̃ꝫ noſtrũ tẽporale lucrũ. ſ. ſcãdalũ. §. vtrũ tꝑalia. Nec dictũ vel rõ Tho. ſe. extẽdit niſi ad abſolutã neceſſitatẽ: vʒ ſine qua nõ põt ꝯmode fieri. Et addit Jnno. in. c. ſuꝑ eo. ꝙ neceſſitate iminente extrema dʒ p̃mo qs induci vt gratis ſaltẽ ꝑ mutuũ ſubueniat ĩdigẽti: qḋ ſi nollet ĩduci põt vt ſub vſuris ſaltẽ hoc faciat: ꝛ minus malũ eligat: videlʒ vſuraʒ potius q̃ꝫ homicidium. B.

Utrũ accipe ſub vſuris ꝓ alio ſit licitũ R̃n. Si hoc facio in fauorẽ vſurarij vt ipſe mutuet vel lucret̃ teneor: qꝛ fautor ei⁹ ſum. A. Hoc verũ reſpectu peccati. Ad reſtõnẽ aũt nõ teneor: niſi fauerĩ vſurario ĩ exactõe vt dicet̃. ĩ. vſura. 5. §. p⁹ licʒ. B. Si v̾o facio ĩ fauorẽ accipiẽtis: tũc ꝑ illũ modũ lʒ q dr̃ in p̃cedenti. §. ꝛ maxime ſi cã mei mitiores vſure exigantur ab illo.

Sʒ qd ſi ego rogat⁹ ab illo q vult accipere ſub vſuris fideiubeo ſiue ꝓmitto ꝓ ipſo ad hoc vt mitiores vſure exigant̃: nũqd in hoc caſu poſſuʒ accipe aliqd ab eo. R̃n. nõ: qꝛ ſic eſſʒ ꝑticeps vſure in ea parte quã recipio. Alij ꝯ: qꝛ vti fideiuſſione alicui⁹ nõ ẽ vſus pecunie: ſic̃ nec vti pignoratiõe. Uñ ſic̃ ꝓ pignoratõe rei mee poſſum aliqd accipe: vt. ſ. i. 6. §. dcʒ ẽ: ita vr̃ ꝙ poſſũ recipe ꝓ fideiuſſiõe. Sʒ p̃mũ tm̃ tuti⁹. A Et hoc vĩ veri⁹: qꝛ acceſſoriũ nãm ſeqtur p̃ncipalis: ex̃ de regu. iurꝭ. acceſſoriuʒ. li. 6. Sicut ergo nõ licet ꝓ mutuo aliquid accipe: ita nec ꝓ fideiuſſione nec obligatõne q̃ ſuccedit loco ei⁹. Uẽ. n. pecunia manu breui. i. quodã veloci ĩtellectuali tranſitu mutuata fideiuſſori ꝛ a fideiuſſore debitori: vel ẽt ſine hoc ipſa fideiuſſio nõ ẽ niſi ꝓpter mutuũ: ꝛ ſic accedit ad illud: ꝛ ſequitur ei⁹ nãʒ. Nec ob. ꝙ fideiuſſor ĩcurrit ꝑiculũ ſi debitor efficiat̃ nõ ſoluẽdo: qa ꝛ hoc ꝑiculũ ĩcurrit ẽt ipſe p̃ncipal̃ creditor ꝛ ꝓpt̃ hoc nõ põt aliqd vltra ſortẽ recipe: imo nõ tm̃ ꝓpter hoc ꝑiculũ: ſʒ ẽt ſi cũ h⁹ accipiat ĩ ſe ꝑiculũ nauigationis vl̃ itinerationis: ꝓpt̃ hoc nõ põt aliqd vltra ſorteʒ recipe: ex̃ de vſuris. c. nauigãti. ergo mĩto min⁹ ipe fideiuſſor acceſſori⁹. Nec ob. qḋ

hoc conſule ante factũ poſt Montenegro [illegible]

interesse ... acquirendi quis impediat tenetur compensare ut si quis aufferat ab aliquo fabro instrumenta quibus esset lucraturus

BIBLIOTECA UNIVERSITAT DE [illegible]

dictū eſt de re obligata ad pignorandū: qꝛ locatio eſt ꝯtractus pͥncipalis ⁊ per ſe: ſed fideiuſſio eſt obligatio acceſſoria ad principalem obligationem. B.

Utrū marito liceat recipe dotē a patre vxoris q̄ ē vſurarius. R̄n. ſm Guil. Si pr̄ nō ſufficit ad ſoluendū ea q̄ h3 de vſuris: ⁊ maritus ſciens veritatē vel habēs ignorantiā craſſā ꝯxit cū filia: nō d3 recipe dotē a tali patre. Si aūt nō putabat ſocer ēē vſurariū: vel al's ēē ſoluēdo: q tñ nō erat: pōt dotē in ſolidū recipe: l3 poſtmodū ſciat veritatē. hec Guil. Tutius tñ dr̄ q̄ ſciēs v̄itatē nō recipiat dotē: aut ſi recipit reſtituat illis qbus pr̄ tenebat. A Hoc verū ſi accipit res ab vſurario p. l. ꝯmiſſoriā acqſitas: vt. §. 13. in additiōe. v̄. ſ3 ad clariorē. al's nō vr̄ teneri ſi habuit bonā fidē: cū recipiat ex titulo oneroſo: ſm eundē Guil. ⁊ in ſū. e. ti. q. 56. Et facit qd̄ dcm̄ ē. s̄. reſtitutio primo. §. 13. in additōe. v̄. itē null9. Si aūt in v̄itate ſocer de alijs bonis eſt ſufficiens ad ſoluendū: tunc gener indubitanter poteſt dotem recipere. B.

Utrū liceat creditori recipere debitū3 qd̄ ei vſurarius d3. R̄n. ſm Guil. Si bona fide credit ei pecuniā: vt ex illa ꝯmodū ſuū faceret ⁊ lucrādo forte ex ea ſe libaret: recipere pōt qd̄ mutuauit ēt ſi ille al's non ſufficit vſuras ſoluere. Si v̄o alia cā credidit: puta ad ludendū in alea: vel ad dandū meretrici aut hiſtrioni nō d3 debitū ab illo recipe q nec vſuras extortas ſufficit reſtituere. A. Idē ī dicta. q. 56. Et ſatis pōt cōprehendi ex dictis. s̄. reſtitutio pmo. §. 13. in additione. v̄. item nullus. B.

Utrū illi qbus debet ex ꝯtractu vel q̄ſi aut ex maleficio vel q̄ſi poſſint hoc recipe ab vſurario. R̄n. ſm Guil. Sic: dū tñ rem ipſā vſurariā nō recipiāt. Et idē dicendu3 de quocūq3 raptore vel fure. A. Certe magna dr̄ia ē inter rē vſurariā p legē cōmiſſoriā nō queſitā ⁊ furtiuā ſeu raptā. Nā ⁊ talis res vſuraria recipi pōt: dūmō nō ī fraudē crēditoꝝ: vt colligit. s̄. §. 13. ī additōe. B

Quid de cōitatib9 quarundā ciuitatū q̄ dāt pecuniā ad vſurā. R̄n. ſm Ray. oēs illi ciues quoꝝ auctoritate ⁊ ꝯſilio fiūt: vſurarij ſunt. Et eodē mō ſi ciuitas vel cōitas recipet aliqd̄ pignus ⁊ fructus eius nō cōputaret in ſortē: ex̄ eo. cōqueſtus. ar. 7. q. 1. ſicut vir, 24. q. 3. ſi habeo, ff, qd̄ me, cā. l. metū. §. cū aiaduertendū. Idē eſt de his q ꝓhibere poſſūt ⁊ non ꝓhibent: ex̄ de ſen. excō. quāte. A. Cō. Hoſti. vt in ſū. eo. ti. q 57. B. Et l3 oēs ꝯſentientes ꝑut dictū eſt cōmittāt vſurā: tamē ſm Guil. nō tenent ad reſtitutionē niſi quātū ad eos puenit: vel quantū releuati ſunt ab expenſis q̄s feciſſent de ſuo. Illi tamē qui pſtiterūt auctoritatē vel pceptū ad vſurā ⁊ huiuſmodi ita q̄ al's ciues nō feciſſent eā: in ſolidu3 tenentur. A. Idē in ſum. eo. ti. q. 60. B.

Quid ſi iude9 accipiat vſuras a xp̄iano. R̄ñ. ſ3 Ray. Mortaliter peccat: ⁊ poteſt ab eccleſia ꝯpelli ad reſtōem indirecte ſ. ſubtrahendo cōionē xp̄ianoꝝ: ex̄ eo. p9 miſerabilē. vel ſaltē tales coercendi ſunt a pncipibus ⁊ ēt a prelatis predicto mō ne exigant imoderatas vſuras: ex̄ eo. quāto. A. Immoderata aūt itelligitur omnīſ vſura: vt notat glo. ī dicto. c. quanto. cū ſit cōtra moderamen dīne iuſticie: extra eo. ſup eo. Ideo iudei cogi debēt ad oēm reſtitutionē vſuraꝝ: vt in cle. ex graui. extra eo. q̄ ēt intelligitur in iudeis: vt patet ibi p glo. ſup verbo cēſura. A S3 xp̄ianus licite recipit vſuras ab hoſtib9 ꝯtra quos iuſtū bellū gerit: maxie ſi ſint īfideles. 24. q. 4. ab illo. qꝛ accipit qd̄ ſuū ē. A Et ī. d. c. ab illo. p3 q̄ hoc veꝝ ē reſpectu illaꝝ reꝝ q̄s qs a talib9 hoſtib9 poſſet ēt violentē rapere ⁊ nō al': vt ⁊ poteſt colligi ex notatis in ſū eo. ti. q. 67. B De pſtantijs q fiunt in ciuitatib9 vide. ĵ. vſura. 3. §. plt. ⁊ fi.

Vſura ſecundo. circa aīalia

Utꝝ liceat locare aīalia ꝑ certo frumento vel alia re annua. R̄n. ſm Guil. licitus ē ꝯtractus dūmodo cōductor non grauetur ex imoderata mercede. A qꝛ ī contractu locatōis que ē bone fidei merces deb3 eſſe iuſta: ⁊ cōuēiens arbitrio boni viri: vt. l. ſi in lege. ff. de loca. B Licitum eſt etiā apponere pactū de dāno ⁊ lucro rei locate: quod vtrunq3 ſit commune: ſ3 nō liceret apponere pactu3: q̄ dannum ſit ſolum conductoris niſi damnum quod eſſet ex culpa ſua. A etiam leui nō autem leuiſſima: cum contractus concernat vtilitatem vtriuſq3: vt ſupra locatio. §. 3. Poſſet etiam ex pacto conductor in ſe periculum rei ſuſcipere: ex̄ de depoſito. c. fi. vnde tale pactum non facit contractum

vſurarium lꝫ poſſet fieri in fraudem vſu/
rāꝫ : ⁊ forte ſic preſumeretur ſi fieret a con
ſueto vſurario:vt in ſimili dictū ē de pena
ſ.vſura.i.§.22. Poteſt etiam tale pactum
ex alio reſpectu ꝙꝫ vſurarum continere
iniquitatem. Unde ideꝫ Guil.dicit:ꝙ pa
ctum de cōicando dāno vel ꝯmodo rei lo
care iniquum eſt ex parte locatoris niſi ꝓ
babiliter dubitet vtrum locatoris vel cō/
ductoris melioꝛ aut deterioꝛ ſit conditio
vl niſi credat ꝙ ꝯductori ñ ſit deterioꝛ ꝯditō
in pacto tamē ꝓpoſito videt cōductoris
deterioꝛ conditio:qꝛ vix aut nunꝙꝫ poteſt
habere tātū cōmodū de melioratione bo
uis ꝙꝫtū poteſt habere de morte. Si tamē
locatoꝛ timens ne conductoꝛ grauaret bo
uem pactum apponeret firmiter ꝓponēſ
ꝙ ſi bos ſiñ culpa ꝯductoris periret nihil
exigeret ab eodē:nō credo ꝙ peccaret niſi
ꝓpter eorum ſcandalū qꝛeiꝰ ignorarent i
tentionem:vt in ſū.li.2.ti.7.q.35. B

Quid ſi vnꝰ habeat.20.capita ouiū
⁊ aliꝰ.x.⁊ cōicant eas adinuicem ⁊ ꝑiculū
⁊ emolumentum ⁊ expenſas cōicant ꝓ ra
ta. Rñ. ſm Guil. Nō ē ꝯtractus vſure ſꝫ ſo
cietatis. ⁊ poſſunt ēt conuenire ꝙ de feti/
bus recuperentur capita mortua: vel de
velleribꝰ ⁊ pellibꝰ emātur capita ad augē
dum gregē. A dū tamen ſeruetur equa
litas iter eos ita ꝙ ex huiuſmōi pacto nō
videatur eē detrioꝛ conditio vnius ꝙꝫ al/
terius : vt in ſū.eo.ti.q.36.ſꝫ eūdē Guil.
Et facit.l.ſi nō fuerint.ff.ꝓ ſocio. B

Quid ſiquis hñs. 20. capita tradat
alicui cuſtodienda ⁊ paſcenda ſub certa
mercede vel ſub certa participatiōe ꝓuē/
tuū gregis. Rñ. ſm Guil. Si dñs tenet ſi
bi periculum aialium non eſt contractus
vſure ſed locationis. Secus ſi non retine/
ret periculum ſꝫ iputaret conductori. A
Sed ⁊ ſi nō retineret ſibi ꝑiculum:nō ꝓ/
pter hoc eſſet vſura:nec hoc Guil. dicit vt
pꝫ in dicta.q.36.ſꝫ poſſet continere iniqui
tatem aliam:vt dictū eſt .ſ̄.in ꝓncipio. B

Quid ſiquis habens.20.capita tra/
dat alicui ruſtico cuſtodienda hoc mō:ꝙ
ſint firma:qꝛ illa dat ei eſtimata tāto ꝓcio
⁊ lucrum ⁊ dānum ſit tm̄ ruſtici. Rñ. ſm
Guil. Non ē cōtractꝰ vſure ſꝫ mutui: qꝛ
idem eſt ac ſi mutuaret ei pecuniaꝫ de qua
emeret tot aialia. A Immo iſte cōtractꝰ
potius eſt emptiōis:qꝛ eſtimatio emptiō
neꝫ introducit.ff.de iure do.pleruꝗꝫ.⁊.ff.
ſolu.ma.eſtimate. Et dicit dñs Ange. de
peruſio in ſuo tractatu de ſocietatibꝰ ad/
dens:ꝙ hoc caſu tradens aialia nihil aliō
poterit petere niſi preciū:qcquid eni ſorti
accederet vſura eſſet:ex̄ eo.ꝯſuluit.⁊.c. in
ciuitate.niſi emptoꝛ aialium fructus rece/
piſſet ex animalibus emptis ⁊ moram cō
miſiſſet in ſoluēdo precium:quia tunc ven
ditoꝛ poſſet petere dictos fructus tanꝙꝫ in
tereſſe.l.curabit.C.de ac.empti.qō etiam
obtinet de iure canonico ⁊ de foro conſciē
tie:vt nō.glo.in.c.conqueſtus.ex̄ eo. B

Quid ſiquis dat certa capita ouium
eſtimata certo precio hoc pacto ꝙ ruſticꝰ
non accipiat prius aliquam vtilitatem do
nec qui dederit recipiat prius totaꝫ ſortē.
Rndeo ſm Guil. Iniquum eſt valde pa/
ctum:ſicut etiam ſiquis paciſcatur ꝙ ante
ꝙꝫ ruſticus accipiat aliquid reſtaurabit ō
fetibus omnia mortua. His enim pactis
eſt quaſi tradere oues immortales. Et no
ta generaliter ꝙ quando cōmunis eſt cō/
ditio:licitum eſt. Secus vbi melioꝛ videt
conditio vnius ꝙꝫ alterius. A Idem in
dicta.q.36.vbi ſm eundem Guil. clarius
ſic dicitur. Et generaliter veruꝫ eſt ꝙ vbi
probabiliter dubitatur vtrum illius vel
iſtius ſit deterioꝛ conditio in forma pacti
adhibiti in ſocietate non eſt peccatuꝫ.vbi
autem ad arbitrium boni viri grauatur
conditio alterius : peccatum eſt ex parte
grauantis ſi ſcienter hoc faciat : ⁊ tenetur
ad reſtitutionem. Non poteſt tamen dari
doctrina generalis ſuper huiuſmodi tra/
ditionibus animalium propter varietatē
traditionum ⁊ dolos qui a quibuſdam ſu
per talibus excogitantur. Item dicit ꝙ in
talibus poſſunt quandoꝗꝫ concurrere cō
tractus mutui ⁊ ſocietatis: vt cum habēs
20.capita tradit ea eſtimata alicui : puta
pro viginti ſolidis:ita ꝙ teneatur ei red/
dere medietatem ſortis:ſcilicet decem ſo/
lidos:quicquid contingat poſtmoduꝫ de
ouibus: ⁊ tunc perinde eſt ac ſi creditoꝛ de
diſſet ei mutuo.x.ex quibus comparatis
x.capitibus contraxiſſet ſocietatem cum
creditore habente decem alia capita
ita ꝙ ſint communia: ⁊ ipſi ſint ſocij in
periculo ⁊ prouentibus : in quo caſu

ſi cõmodatione mutui grauet creditor debitorē in contractu ſocietatis vſura ē. B
Quid ſiqs tradat oues monaſterio ⁊
ſub hoc pacto ꝙ de q̄libet oue recipiat an
nuatim ſolidos duos: cū fruct⁹ eaꝝ valent
lōge plus: ſꝫ addit ꝙ etiā ſi oēs moriātur
ipſe vult tātū fructū: ⁊ ſi valde multiplicen
tur oēs ſint monaſterij. gen. ſm̄ Hoſti. Di
co ꝙ licitū ē nec pōt eccl'ia reſtitutionē pe
tere ex quo i traditione leſa non fuit q̄uis
mortalitas ſeq̄tur: ⁊ hoc niſi oues iſecte eſ
ſēt ad mortē parate: ⁊ hoc ignorauit mona
ſteriū. ff. de mino. l. veꝝ. §. ſi locupleti. Cō
ſulo tamē tradēti ꝙ in tali caſu ſētiat ꝑtē
dāni. A. Nā inſpecto lucro qḋ fecit mona
ſteriū in ouib⁹ quas forte lōgo tpe habue
rat iſolidū exigat vel remittat: vl' patiatur
⁊ ſētiat partē dāni: ſm̄ eūdē Hoſti. vt i ſū.
co. ti. q. 39. B ne cū iactura monaſteria
velit locupletari: ex̄ de reg. iur. locupletari
li. 6. ⁊ caueat ſibi tradēs: q2 niſi ꝯuētus cō
ſētiat: nō tenet monaſteriū de ouib⁹ abba
ti vel cellerario ⁊ h⁹i cū p̄dicto pacto datis
A vel pacto ꝯſimili: ſm̄ eūdē Hoſti. vt in
dicta. q. 39. B ex̄ de depoſito. c. p̄mo. A
Ut aūt predicta clari⁹ intelligant: ſciendū
ꝙ aialia quādoqꝫ tradūtur ad ſolā cuſto
diā: vel ad aliquē recipiētis vſū: ⁊ aliquan
do recipiēs aliqḋ p̄ciū recipit ꝓ mercede
aliquādo aliqḋ p̄ciuꝫ p̄ſtat ꝓ vſu. Jdō iter
dū dicit ꝯductor: interdū locator: ꝓpterea
his vocabulis ꝓmiſcue vtimur. l. veteres
cuꝫ ſe. ff. de ac. emp. ⁊ in his ē purus ꝯtra
ctus locationis ⁊ ꝯductionis. ff. depoſiti.
l. i. §. ſiqs ſeruū. aliquando v̄o ꝓ cuſtodia
aialiū recipit pars ipſoꝝ fructuū: ⁊ h̄ eſt cō
tract⁹ inoiatus: ꝓ quo dat actio p̄ſcriptis
v̄bis ſiue in factū cū nō interuenit pecūia:
tamē idē iudicat de hoc qḋ de locatione ⁊
ꝯductione. d. §. ſiqs ſeruū. Et de his dictū
ē. s̄. in p̄ncipio. ⁊ lati⁹. s̄. locatio. Item 2°
tradūtur quādoqꝫ eſtimata: vt lucꝝ ⁊ totū
dānū ꝑtineat ad recipiētē: ⁊ iſte ē mer⁹ con
tract⁹ vēditionis i quo pōt aliquādo vſu
ra interuenire: de quo dictū ē. s̄. §. 3. in addi
tiōe. 3° tradunt aialia ita ꝙ totū dn̄iuꝫ trāſ
ferat i accipiētē ſic ꝙ ꝑ eū meliorata poſt
modū cōicētur: ⁊ iſto caſu nō ē ꝯ̄ct⁹ ſocie
tatis. nā ꝑ ſocietatē nemo deſinit eē dn̄s in
totū rei tradite: ſꝫ ē ꝯ̄ct⁹ inoiat⁹: do vt faci
as: ex quo orit actio p̄ſcriptis v̄bis ſine in
factū. ff. de preſcrip. ver. l. ſi tibi aree. Et ſi

q dem melioramētū nō ſequat videtur ꝙ
res integra debeat reſtitui: q̄ſi cauſa data
⁊ cauſa nō ſecuta: ⁊ ſic ſine cā accepta fuerit
ff. de ꝯdi. ſine cauſa. ꝑ totū: niſi incq̄tū ſine
culpa recipiētis vel ad eū ꝑtinētiū res peri
erit vel deteriorata fuerit cū bone fidei poſ
ſeſſor nō teneat niſi incq̄tū fact⁹ ſit locuple
tior: ſiue ex re p̄ncipali: ſiue ex fructib⁹ ei⁹
ff. de peti. here. l. veꝝ. ⁊ ſic deberēt etiaꝫ re
ſtitui fruct⁹ rei: habita diſtictione vtꝝ fuit
bone fidei vl' nō. i. vtꝝ ſteterit ꝑ eū qn ſua
ret ꝯuēta: de quo. s̄. reſtitutio. i. §. 4. cū ad
ditionib⁹. Si v̄o melioramētū ſꝫ ꝯuētio
nē ſecutū fuerit: res cōicari ⁊ ꝯ̄ct⁹ ſocietatis
ꝯ̄hi dꝫ. d. l. ſi tibi aree. Et exinde idem de
hoc dicet qḋ ⁊ de ſocietate: de qua. j̄. tāget
4° aialia tradūtur i ſocietatē. Et hoc diſtin
guēdū: q2 aliqn̄ ſt aialia groſſa: vt boues ⁊
ſiles: aliqn̄ minuta vt oues ⁊ h⁹i Si groſſa
aliqn̄ dant ieſtimata: aliqn̄ eſtiata. Si eſti
mata aliqn̄ cū t̄ra ⁊ aliqn̄ ſine t̄ra. Si ieſti
mata ⁊ ſine terra: aut factū ē pactuꝫ aliqḋ:
aut nō. p̄mo caſu vi ꝙ pactū ſeruandū ſit
C. de pac. l. ſi paſcēda. qḋ ſane itelligēduꝫ
ē dūmodo ſit tale qḋ arbitrio boni viri eq̄
litatem contineat conſiderata q̄titate ca
pitalis ex parte dantis: ⁊ eſtimatione ope
rarū ex parte recipientis. Nam in iudicio
ſeu contractu ſocietatis ſemper arbitrium
boni viri verſari debet: vt qui plus ſocieta
ti contulerit vel pecunie vel opere vel cui⁹
cunqꝫ alteri⁹ rei: ille plus de lucro recipi
at. ff. ꝓ ſocio. l. ſi nō fuerint. ⁊ l. i. ꝓpoſita.
Sꝫ vt clarius h⁹i rei veritas appareat ad
uertendum ꝙ quandoqꝫ pactū inter ſoci
os poteſt fieri circa ipſū animal ⁊ capitale
quod in ſocietate ineſtimatū poſitū ē: quā
doqꝫ circa fructus eius: quādoqꝫ circa tē
pus quo ſocietas durare debeat. p̄mo ca
ſu poſtq̄ ineſtimatū datū eſt: non videtur
poſſe paciſci ꝙ periculum ſit alterius q̄
ipſius qui ineſtimatum dedit: cum regu
lariter ad ipſum periculum pertineat: vt
dicit Bal. in dicta. l. ſi paſcenda. Et notat
domin⁹ Ange. prefatus in ſuo tractatu de
ſocietatib⁹. Sꝫ hoc poteſt intelligi niſi tra
dens aialia in alio grauaret: puta q2 recipi
ens nollet teneri de perditione aialiū niſi
ꝓ ꝑte: et ſi culpa ſua perirēt: ſicut ꝯtigit in
aliquibus locis. Nam qui in vno graua
tur: in alio releuari debet. ff. de reg. iur. ſꝫ
naturam. Item aliud videtur dicēduꝫ de

poſt tres.§.

Pone qdã gener hʒ recipe dotẽ a ſo-
cero: mõ ſocer dat ei i pign⁹ aliq̃s poſſeſſi
ones ꝺ qb⁹ gener ꝑcipit fruct⁹. Queriꝭ v-
trū poſſit ſine vſura: vel teneaꝭ fruct⁹ cõpu
tare in ſortẽ. ꝶn. Quando marit⁹ ſuſtinet
onera matrimonij nõ teneꝭ cõputare fru-
ct⁹ in ſortẽ: al' ſic: ex͂ eo. ſalubriter. ⁊. ff. ꝺ do
li excep. l. pꝰ. ¶ Et opʒ ꝙ iſta onera ſint
certa: ſm dominũ An. de bu. in. ꝺ. c. ſalu-
briter. ⁊ ſic nõ poterũt fruct⁹ retineri cum
ſorte vltra idubitatã on ex̃ q̃ntitatẽ. Itẽ oʒ
ꝙ fruct⁹ ſubijciãtur fortune. Vnꝺ ſi gener
ꝓ dote ſoluẽda certo die recipit cautionẽ
⁊ ꝓmiſſionẽ cũ pacto: ꝙ interĩ certa q̃nti-
tas ſolui debeat ꝓ onerib⁹ mr̃imonij ſup-
portãdis: talis ꝯuẽtio illicita ẽ ⁊ vſuraria:
nõ obſtãte dicto. c. ſalubriꝭ. qꝛ ibi dꝛ quan
do ꝓ pignore data ẽ poſſeſſio: ſʒ in caſu ꝓ
poſito aliud ẽ. Nã poſſibile ẽ ꝙ ex poſſeſ-
ſione cui⁹ fruct⁹ ſbmiſſi ſũt fortune nullos
habebit fruct⁹: ⁊ ſic nõ hʒ ita certũ emo-
lumẽtũ ſicut i caſu ꝓpoſito: ſʒ Ho. ⁊ Jo.
an. ⁊ nõt dñs Ant. i dcõ. c. ſalubriꝭ. Itẽ oʒ
ꝙ dos ſit ꝓmiſſa ſimplr. Nã ſi gener paci-
ſcereꝭ de recipiẽda dote ad certũ terminũ
⁊ interĩ ꝑciperet fruct⁹: dicti fruct⁹ cõputa
rẽtur i ſortẽ: qꝛ intẽeẽ nõ põt deberi añ mo
rã q̃ nõ põt adeſſe durãte ẽmino ſm domi
nũ Ant. i loco vbi. ſ. Et addit: Idẽ dico i
re pignorata cui⁹ fruct⁹ ſũt certi: qꝛ forte il
la res ẽ locata ad affictũ vl' pẽſionẽ: vl' tal'
res ẽ dom⁹ quã gener locat ⁊ recipit pẽſio-
nẽ. ſ. ꝙ oẽs iſtos fruct⁹ teneꝭ gener cõpu-
tare i ſortẽ. Et ſic ingt dico hoc. c. intelligẽ
dũ q̃ndo dos fuiſſet ſimplr ꝓmiſſa: poſtea
cũ nõ ſolvereꝭ ad cautelã genero ſit pigno
rata poſſeſſio: vt ſi dicat gener: Ego ſuſti-
neo onera matrimonij: da dotẽ. ⁊ ſocer di
cit: nõ poſſũ. tũc ſi gener dicat: ſaltẽ ſuſtine
as onera mr̃imonij iſto caſu põt gener di-
ctos fruct⁹ ꝓ intẽeſſe recipe: dũ tamen one-
ra matrimonij certa ſint: ⁊ ſic itellige iſtam
materiam. hec ille. B

Pone ꝙ gener dictã poſſeſſionẽ cuʒ
oĩ iure qꝺ ibi hʒ cõcedit alteri recepta ab
eo ſũma q̃ ſibi ꝓ dote debebaꝭ: nũqd pote
rit ille lucrifacere fruct⁹ ꝑceptos ſicẽ poſſat
gener. ꝶn. ſm Guil. Si gener aio donãdi
trãſſerat totũ ius qꝺ hẽbat i pignore: ⁊ h⁹
facit nõ pp pecuniã quã recipit ab eo: ſed
qꝛ ꝯiunct⁹ vel amic⁹ eius ẽ: ⁊ ille amic⁹ nõ
vt lucrereꝭ fruct⁹ mutuat pecuniã: ſʒ ꝓpꝭ cha
ritatẽ aut gratiã: abſq; periculo vſure po
teſt fruct⁹ lucrifacere: al' nõ. ¶ qꝛ nõ eſt
iſte ꝯtctus ꝓpe mutuũ: niſi ſit cõuẽtum ꝙ
gener teneaꝭ numerãti reddere pecuniam
ſi voluerit ille repetere: in quo caſu vſura
eẽt ſi ille vellet lucrifacere fructus ſm eun
dem Guil. ⁊ in ſum. co. ti. q. 17. B

Quid ſi poſt mortẽ viri heredes eius
obligãt vxori poſſeſſionẽ ꝓ dote: nũquid
fruct⁹ cõputabũtur in ſortẽ. ꝶn. ſm Ho.
Dicas ꝙ ſic. ff. de ſolu. titia. Idẽ In. Sit
ergo cauta mulier vt nõ recipiat rẽ in ob-
ligationẽ: ſʒ vl' faciat eã diſtrahi: vel reci-
piat in ſolutũ. ff. de re iudi. a diuo pio. alio
qn fruct⁹ nõ extenuabũt ſortẽ. ¶ Idẽ in
ſũ. co. ti. q. 18. Predictis ẽt con. Jo. an. ⁊
domin⁹ Ant. de bu. in. c. ſalubriꝭ. ex̃. e. B

Vtrū vſure ſint licite ratione more. ꝶn.
ſm Ray. Sic: vtputa debuiſti mihi cẽtũ.
⁊ qꝛ in termino nõ ſoluiſti oportuit me ac
cipere pecuniã ſub vſuris: tu teneris mihi
reſtituere illas vſuras ſi ſolui: vel liberare
me ab ipſa obligatione. ¶ ſi nõ ſolui ſʒ
eundẽ Ray. ⁊ i ſũ. co. ti. q. 16. B ex̃ de fi
deiuſſ. ꝑuenit. ⁊. c. cõſtitut⁹. tũc. n. petunꝭ
q̃ſi intereſſe: vt i ꝓcedẽti. §. 16. dictũ ẽ. q ici
pit: vtrū vſure poſſint peti. Et hoc licet. 14.
q. 4. qm̃. ⁊ idẽ nõ. ibi. ⁊. 12. q. 2. ſiqs de cle-
ricis. Idẽ Hoſt. ¶ Cõ. ẽt Goff. vt i dcã
q. 16. qꝛ iſto caſu nõ ſũt vſure ex ꝑte peten-
tis: ſʒ verũ intẽeſſe cũ agaꝭ ꝺ dãno vitãdo. B

Nunqd cõmittiꝭ vſura quãdo abſolu
te crediꝭ pecunia ꝓ ſili pecunia: vl' res ꝓ re
vt granũ ꝓ grano ⁊ h⁹ i. ꝶn. ſm Guil. Si
ꝟiſimile ẽ ꝙ pecunia vel argẽtũ vl' alia res
erũt cariora tꝑe redditiõis q̃ ſint nũc tꝑe
dationis: ⁊ creditor illã pecuniã nõ erat ſ
uaturus vſq; ad tẽpus illꝺ vſura ẽ. Si ve
ro erat ſeruatur⁹: vt ſic ſeruãdo lucrareꝭ:
diſtingue: qꝛ ſi creditor aufert debitori lib
tatẽ ſoluẽdi q̃ñcũq; velit: vſura ẽ: qꝛ preſu
miꝭ ꝙ iõ crediderit vt ꝺbitorẽ oneraret pe-
riclõ: ⁊ ſe exoneraret: ſʒ ſi ꝯcedat vt reddat
quãdo velit: nulla vſura ẽ. ¶ Si tamen
corrupta intẽtione hoc faciat vt ſe exonerꝫ
a periculo ſeruãdi: peccat nõ tamẽ credo
eũ teneri ad reſtituẽdũ lucrū: lʒ hoc eſſet ei
ꝯſulẽdũ in penitẽtia: vl' ꝙ daret paupib⁹
ſm eundẽ Guil. ⁊ in ſum. co. ti. q. 19. B
Similiter nõ ẽ vſura quãdo ꝟiſilr dubita
tur vtrū argẽtum vel res alie debeãt valere

usura

plus vel minus:extra eo.nauiganti. A
Con.Al.vt in dicta.q.19. B

Quid ſi qs mutuet pecuniā recepturꝰ
ad certū terminū alterꝰ generis monetaꝫ
vel ī alio loco:vel aliā rē. Rñ.ſm Hoſtiē.
Si hoc iō facit vt ī eſtimatione lucret vſu-
rariꝰ ē. A Secꝰ ſi nō facit ad finē lucri:ſꝫ
ad obſequꝫ recipiētis.tūc.n.licite pōt reci
pere rē ſm eſtimationē tpis ⁊ loci quando
⁊ vbi faciēda ē ſolutio.ff.ſi cer.pe.l.vinū.
B ſicut ⁊ hi q de nūdinis ī nūdinas mu-
tuāt:⁊ qūcūqꝫ ſub ſpē vēditionis vl alte-
riꝰ ꝯctus pallieꝶ:qcqd accedit ſorti vſura ē
ex̄ eo.ꝯſuluit.14.q.3.pleriqꝫ.⁊.q.4.ſiquis
clericꝰ. A Idē ī ſū.eo.ti.q.20.Et hec faci
unt ꝑ cābijs:vt qcqd cāpſoꝛ ꝑ cābio acce-
perit vltra qꝫ dederit excepto moderato lu
cro:qđ pōt cōputari ex laboꝛe ⁊ ſūptibus
negociationis:de quo.ſ.negociatio.§.3.ī
additione:vſurariū iudiceꝶ.Et ex his pote
runt diſcerni que cambia ſint illicita. B

Quid ſi pena appoſita ē ī ꝯctu mutui
nūqd pōt peti abſqꝫ vſura. Rñ.ſm Ray.
Si pena fuit a iudice īpoſita ꝓpter puniē
dā ꝯtumaciā debitoꝛis:qꝛ nō ſoluit in ter-
mino cū poſſet nō ē vſura:ar.23.diſ.qꝫqꝫ.
ff.de iudi.q̄ auc̄te. A Meliꝰ facit.l.1.ff.ſi
qs ius di.nō obtēp.Et ꝑdictis cō.Inno.
in.c.ſuā.ex̄ de pe.⁊ hoc multo magis obti
net in pena legali:ī auc̄.ꝯ q.ꝑpaꝫ.C.de nō
nu.pe.⁊ ſic nō pꝛeſumereꝶ pena ī fraudem
vſuraꝝ:ēt ſi iudex diceret ꝙ debitoꝛe ñ ſol
uēte mutuū pꝰſtatutū terminū ſingulꝭ men
ſibꝰ vel annis ſoluat tātū:nā hoc nō venit
ī vtilitatē iudicis.Itē qꝛ pꝛeſumiꝶ iuſte fa-
ctū id qđ fit a iudice.ff.de acq.poſ.l.iuſte.
⁊ multo minꝰ pꝛeſumereꝶ iſta fraus ī pena
poſita a lege.Et iō vꝫ licite peti:⁊ mlto ma
gis retineri poſſe pena a lege ſeu ſtatuto īpo
ſita.ſi foꝛte dicaꝶ ꝙ ex ꝯtumacia nō ſoluen
tis mutuū ſeu aliud debitū ſingulis menſi-
bus vel ānis tātūꝫ ſoluat ꝓ pena:maxime
ſi hoc fieret ex pia cā:puta ꝯ nolētes ſolue
re dotē vel alia debita miſerabilibꝰ pſonis
vt pupillis:minoꝛibꝰ:paupibꝰ:⁊ ſilibus.
Aduītendū tñ ꝙ ſi dicta pena apponereꝶ a
iudice de ꝯſēſu ptiū deberēt attēdi ꝯiecture
q̄ in hoc.§.ſubrogātur:ac ſi pena eēt ꝯuen
tionalis ⁊ nō iudicial:qꝛ ī hoc iudex magꝭ
ſeqtur volūtatē ptiū qꝫ ſuā.ff.de re iudi.l.
nec ſi ꝯuenerit.Idē puto ſi fieret ī iudicio
colluſio:puta qꝛ ptes fingerēt ſe litigare:⁊

tandē debitoꝛ ꝑmittit ꝯ ſe ſniaꝫ ferri:vt ſic
creditoꝛ videaꝶ eū hꝛe obligatū ex hac ſen
tēna ad tollēdā ſuſpitionē vſuraꝝ ſic audi
ui inīdū ꝯtigiſſe.Plus.n.dꝫ valere quod
agiꝶ qꝫ qđ ſimulate ꝯcipiꝶ.C.plus valē qđ
agiꝶ ꝑ totū.Et ſatis ꝑſumi pōt iſta ſimula-
tio:qñ ille in cuiꝰ fauoꝛē lata ē ſnia ſit vſari
us:ſicut de ſimili ī pena nōt Inno.ī dcō.c
ſuā.ꝓpter qđ audiui alicubi ſtatutuꝫ foꝛe
ꝙ nō valeāt ſnie late ī fauoꝛē eoꝝ q ꝓbanꝶ
vſurarij:⁊ bonū ē. B Si ēt pena de ꝯſen
ſu ꝑtiū ſit ī ꝯctu appoſita:ad hoc.ſ.vt ſaltē
metu pene debitū ſoluaꝶ:vſura nō cōmitti
tur:niſi a ꝑncipio fuerit pꝛaua ītētio:ar.di
cti.c.qꝫqꝫ.⁊ de arbi.dilecti.Sꝫ tñ ꝑſumiꝶ
ī fraudē ſi ille aſs ꝯſueuit eē vſurariꝰ.ff.de
ac.emp.⁊ ven.l.iulianꝰ.ff.de pig.ac.l.vel
vniuerſoꝝ.Itē pꝛeſumereꝶ vſura ſi ꝑ ſingu
los mēſes vel ānos dicaꝶ pena cōmitti:ar.
C.eo.auc̄.ad hec.Sꝫ tñ ī iudicio aīe ſtabi
tur eiꝰ ꝯfeſſioni.Cō.Hoſti. A Cō.etiaꝫ
Al.vt ī ſū.eo.ti.q.23.Idē ēt nō.Inno.ī.c.
ſuā.ex̄ de pe.dñs Anto.de bu.ī.c.ꝯqueſtꝰ.
ex̄ đ vſuris.B.Tñ ī oī euētu nō vꝫ honeſtū
petere penā:imo ēt nec licitū qñ debitoꝛ ſi
ne culpa ſua factꝰ ē īpotēs ad ſoluēduꝫ iō
puniri nō dꝫ. A Iꝫ de ſubtilitate iuris ci-
uilis aliud poſſet dici ꝑ.l.ad diē.ff.đ vbo.
ob.vbi dꝫ:Ad idē ſub pena pecunia ꝓmiſ
ſa moꝛtuo ꝓmiſſoꝛe cōmitteꝶ pena:lꝫ non
ſit hereditas eiꝰ adita.Nā cū hoc caſu nō
poſſit puniri ꝯtumacia q̄ nō ē:illđ qđ acci
pereꝶ tollereꝶ ſolū rōne tpiſ:qđ eēt mere v-
ſurariū:⁊ iō nec ex ꝯuētione partiū nec ex
aliq̄ lege īroduci pōt:vt ī cle.ex grui.ex̄ e.
Itē ſi debitoꝛ ſoluit ꝑtē debiti non poterit
exigi pena niſi ꝓ ꝑte nō ſoluta:vt nōt In.
ī dcō.c.ſuā.Poſſet ēt eē ꝑs non ſoluta ita
modica ꝙ nulla ēt pena cōmittereꝶ:dcō.c.
ſuā.vbi dꝫ ꝙ nō dꝫ exigi pena ab eo q pꝛo
miſit ſoluere.40.īfra terminū ſub pena:et
ſoluit.33.ſꝫ debēt ſolū exigi.7.1.reſiduuꝫ.
ſoꝛtis.Aliq tamē ītelligūt illud.c.ī clericis
q nō debēt īhiare ad iſta īhoneſta lucra vt
ibi dꝫ.Sꝫ ⁊ ſi intelligaꝶ ī clericis:tamē ⁊ in
laicis ſaltē ꝓ ſoluta ꝑte obſtabit petēti ex-
ceptio:vt ꝓxime dictū ē.Itē ⁊ ſi de iure ci
uili pena cōmittereꝶ nō obſtāte iuſto impe
dimēto:tamē certū ē ꝙ ꝓpter tale impedi
mentum poſſet peti reſtitutio in integrum
ff.ex q.cau.maio.l.i. B

Quid de eo q occaſiōe mꝫ tuādi labo

·q̄. feneratoris vide chriſoſto homilia. 57. ſup mateu · c. 17.

rē ſubit. R̄ñ. ſm Hoſti. Talis i cōpenſatō nē laboris fruct⁹ pignoris vſq ad ꝯueniē ꝑmiū facit ſuos: aut aliqd ꝑ labore licite ꝑcipit: extra de re. eccle. non alie. ad noſtrā. A Idē in ſum. eo. ti. q. 24. B

Quid de eo q mutuat nauigāti vl' eunti ad nūdinas recepturus aliqd vltra ſortez ꝓ eo ꝙ ſuſcipit i ſe periculū. i. ſi pecunias vel merces inde emptas portauerit ſaluas al's nihil recipiat de ſorte. R̄n. Sine dubio ē vſura: ex̄ eo. nauigāti. q2 ꝓpter hoc ꝙ ſuſcipiat ꝑiculū nō ſit licit⁹ ꝯtus vſurarius ſ. ꝙ poſſit recipere vltra ſortē: ſz tamen ſorte poſſet recipere ꝑciū ꝑiculi: q2 ſi nihil ēt mutuaret ei: ⁊ ipſe vellet i ſe recipere ꝑiculū nauigātis: vt. ſ. ſi ꝑdat merces vel pecuniā ꝓ ꝓmiſſore reſtaurabit ei: certe iſte promiſſor licite ob hoc poſſz ꝑciū recipe: ⁊ eodē mō ſi mutuat dūmō nil plus exigat in fraudē vſure. A Hoc ēt v3 tenere domin⁹ Laurēti⁹ de florētia. Sz iſtō videt exp̄ſſe ꝯ dictū. c. nauigāti. vbi i iſto caſu dr̄ adeſſe vſura ēt ſi id qd̄ recipit ratione periculi recipiat: ibi ꝓ eo ꝙ ſuſcipit in ſe ꝑiculuz ⁊c̄. Itē q2 ſi haberet reſpect⁹ ad mutuū nl'lū fuiſſz dubiū: ⁊ lex ſup idubitabili poſita foret qd̄ eē nō dz: cū foret ſuperflua. B

Sz nunqd ē vſura ſi dū emerē vl' emere vellē merces: ⁊ tu ad tuā inſtantia feciſti me ceſſare a ꝑte emptionis vt tibi mutuarē: ⁊ ego dico: volo ꝙ tu reddas mihi tantū quātū eēz in tali loco habitur⁹ d̄ mercib⁹ ſi eas illuc deferrē: recipio tn̄ i me ꝑiculuz A .i. cōputato periculo ⁊ dubio euentu. Nā cū lucz ſit incertū nō pōt poni reſpcū ei⁹ intereſſe certū: ſm dn̄m Anto. de bu. in c. ſalubrit. ex̄ eo. ⁊ iō nō fiet cōputatio ex equo: ſz ex dubio euētu pēſatis circūſtantiis tā in hoc caſu ꝙ̄ i ſequēti: vt. ſ. §. 15. B R̄n. ſm Ray. Nō ē vſura ſi recipit inde lucz ꝑdictū tanꝗ̄ in eſſe. Cō. Hoſti. Et ſiliter ſm Guil. ſi volebā emere terrā valentē ſingulis annis. x. libras: ⁊ ad inſtātiā tuaz ceſſaui ⁊ mutuaui tibi hoc mō ꝙ ſoluas mihi tantū vel tantū ſicut redderet expedite illa terra deductis ſumptib⁹ ⁊ labore et ēt periculo ſi quod eſſet. Con. Hoſtiē. Et vide h. ſ. §. 16. q icipit: vtz vſure poſſint. ⁊ ſ. reſtitutio. i. §. 5. A Et idē quod i hoc. § nō. in ſum. eo. ti. q. 28. ⁊ q. 30. B

Quid de his q dāt nūc granū ⁊ h⁹ i ve-

tus: vt poſtea recipiant nouū. R̄n. ſz Ray. Vſurā cōmittūt: q2 meliorē rez recipiunt: qd̄ intelligit Hoſt. quādo aliqs ꝓpter hoc facit vt illā meliorationē lucret: ex̄ eo. conſuluit. ⁊. c. in ciuitate. Si v̄o facit ne ſuum frumentū pereat: ⁊ inde accipiēti grām faciat: nō cōmittit vſurā. Sz ⁊ tūc ſiū dubio excuſat quādo ꝑſumit ꝙ nouū debeat minus valere. Sec⁹ ſi ꝑſumit ꝙ plus valebit: ex̄ eo. nauigāti. A Idē in ſum. eo. ti. q. 42. vbi ēt apparet ꝙ illud qd̄ hic in fine dicit fuit dictū Guil. clari⁹ ſic dicētis . ſ. ꝙ nō audet iſtos ꝯdemnare ſi ad hoc mutuent vt ſubueniat ꝓximo: dūmodo nō auferāt ei libertatē liberādi ſe interim ſoluēdo veterē. vel ſi ꝓbabiliter dubitet vtruz plus vel min⁹ annona valitura ſit tēpore ſolutionis. Sz in hoc caſu domin⁹ Petrus d̄ anchorano. in. c. vſuraꝝ. ex̄ eo. li. 6. diſtiguit ſic: ꝙ aut eſt veriſimile ꝙ res mutuata nō erit precioſior tempore ſolutionis: vel de hoc probabiliter dubitatur: ⁊ tunc nullū eſt vitium: extra eo. nauiganti. Aut eſt veriſimile ꝙ erit precioſior: ⁊ tūc creditor aufert libertatē debitori interiz ſe liberandi: ⁊ eſt vſura: aut talem libertatē non aufert ⁊ vſura non eſt. Sed ſi habuit intentionez corruptam: vt ſic ⁊ a periculo conſeruandi ſe releuaret: peccat: lz non ſit vſura. Et hec diffinitio inint magne eqtati ſz Io. cal. B

Quid de legibus illis que permittunt vſuras. R̄ñdeo ſm Ray. ⁊ dico breuit ꝙ non valent nec tenent. Et hoc probo multipliciter. Primo quidem ꝙ vſure prohibite ſunt auctoritate dei que ſuper omnes leges eſt. Nam cum par in parem non habeat imperium: extra de electio. innotuit. multo minus minor in maiorem: ergo imperator terrenus non potuit condere legē contra deuz. De hac materia ꝑs. 14. Qui pecuniam ſuam non dedit ad vſuram. Et Luc. 6. Date mutuū nihil inde ſperātes. cum multis ſimilibus. 2° q2 ſunt cōtra naturalem iuſticiā: q2 venditur id quod nō ē vt. ſ. in. §. 5. dictum ē. A Et ibi latius in additione. B Unde naturaliter illicite ſt ſz cōtra ius naturale nulla lex valet: diſ. 8. q̄ cōtra mores. ⁊ di. 6. §. his. 32. q. 7. flagitia. 3° q2 ⁊ i iure ciuili dicit lex: ꝙ ſacre leges nō dedignātur ſacros canones imitari: ſpecialr i mr̄imonijs ⁊ vſuris: vt dicit. ſ. lex.

Racio ne p'sti · c · ſi · preſcrip · Reg · ꝑt

hoc pōt deduci in ſartū th. o. 2ª 2e. q. 62. ar. 4 ...
Jo. de ana ... Rub. de uſur ... Alios caſus ... bal. in l. ... c. de
... Vide ... uſura ... fol. 2 ... col. 1 ...
p Jo. de ana. c. 8 dubitaver de uſuris ... dote non ſoluta ... abb.
et p abb. in c. conq̄ſt9 de uſuris ... debitam ... ad ... Ro.
... portando pecunias ... ſet ... nō ... ter ... q dam
vide optime abb. in c. ... de donatio. ... rego ...
inter ... dote nec ... conſtat.

usura

§.pſt.⁊ átepelt.⁊ habet̃ in auc̃.vt cle. apud
ꝓpꝛi.epiſ.coll.6. ſed ſm canones nó pñt
exigi:ergo nec ſꝫ leges. 4°.qꝛ dicit ipatoꝛ
ſe amplecti q̃tuoꝛ cócilia vniuerſalia adeo
vt p ea ſuis legib⁹ deroget̃. Sꝫ in Niceno
ꝯcilio qȯ ē vnū de illis repꝛobāt̃ vſure:di.
47.quoniā. Et ſic leges oēs in hac pte ab/
rogate ſūt. Jlle tamē q̄ pmittūt vſuras exi
gi róe intereē vel moꝛe ſtare poſſūt ſi ſane i
telligātur:vt dictū ē.ſ̄.§.15.q icipit:vtrum
vſure poſſint.⁊.§.19.q incipit:vtruꝫ vſure
ſint licite. A Jdē in ſum.eo.ti.q.63.vbi
tamen addidit ſm Ul.⁊ Tho.⁊ Hoſti.leges
vſuras pmittētes nó eē ſublatas lꝫ obſer/
uāde nó ſint. Hāc aūt qónē tāgit do. An
to.de bu.ſup ꝶica ex̃ eo.⁊ refert Cy.⁊ Ja.
ꝺ bella ptica:⁊ plures iuriſtas modernos
legū doctoꝛes tenere ꝙ iura ciuilia poſſūt
pmittere ⁊ pmittūt vſuras:ſicut pꝫ í mult
rubꝛicis de vſur.ff.⁊.C.⁊ in multis alijs
ptib⁹ iuriū dicūt nó obſtare ius diuinum
qꝛ lex humana ex cā pót diſtinguere ius
diuinū:vt in.c.q̄ in eccliaꝝ.ex̃ de conſti.⁊
glo.in.l.fi.C.ſi ꝯ ius vel vti.pub. Et licet
multa exēpla poſſent poni ſufficiat vnum
Lꝫ.n.ſcriptum ſit pſalmo.75. Uouete ⁊
reddite domino deo vr̃o.tamē lex hūana
quādoqꝫ ex cā pmittit votū nó reddi ſed i
aliud mutari:vel i alio redimi:vt patet in
ti.ex̃ de vo.⁊ voti redēp.p totū. Cāꝫ vero
q̄re iura pmittūt vſuras dicūt eē:qꝛ hoies
ſūt ita paꝝ charitatiui:qꝛ niſi pciperent ex
mutuo lucrū:pmitterēt ꝓximum moꝛi ex
neceſſitate:⁊ ió ad euitatóēꝫ maioꝛis mali
pmittūt vſuras:qꝛ de duob⁹ malis minuſ
malū eſt eligendū.13.di.duo mala.⁊.c.ner
ui.⁊.ff.de reg.iur.l.quotiēs. Dicūt etiā nó
obſtare ꝙ ipatoꝛ ſe ſubijcit q̄tuoꝛ cócilijs
int̃ q̄ ē Nicenū ꝓhibēs vſuras.47.di.qm̄
multi.qꝛ dicūt ꝙ ipatoꝛ ſubijcit ſe quo ad
fidē ⁊ nó quo ad alia. Jtē dicūt nó obſtat̃
ꝙ ius canonicū ꝓhibet vſuras:qꝛ illud ob
tinet quo ad clericos:vel eccleſiaſtici iuriſ/
ditóni ſubiectos: vel ꝓhibet eo mó quo
ius diuinū. Et ió ſicut non obſtat ius diui
nū legib⁹ vt dictū ē: ita nec ius canonicū.
Sed aduertēdū ꝙ p̄dicta ſunt expꝛeſſe có
tra ſcripturā ⁊ veter ⁊ noui teſtamēti. Uñ
p̄s.14.dicit̃: Qui pecuniā ſuā nó dedit ad
vſurā. Et Exo.22.dicit̃: Si pecuniam mu
tuo dederis pplo meo paupi q hitat tecū
nó vꝛgebis cū q̄ſi exactoꝛ:nec vſuris opp/

mes.hec ibi. Et Luc.6.dicit̃: Mutuū da
te nihil inde ſperātes.qȯ trāſfert̃.ex̃.eo.cō
ſuluit. Jó lex hūana nihil pót: qꝛ ve illi q
ꝯdicit̃ factoꝛi ſuo. Eſa.45. Nó ob.ꝙ lex hu
mana pót diſtinguē ſeu iterp̄tari ius diui
nū:qꝛ illud verū ē qñ ius diuinū obſcurū
ē:vel ibi cā manifeſta ad hoc inducit : alš
ſuat̃ regularit̃ qȯ dꝛ Deut̃.4. Nó addetiſ
ad vbū qȯ ego loquoꝛ vob:neqꝫ auferetiſ
ex eo. Silr vbi lex nó diſtinguit nec nos ꝺ
bem⁹ diſtinguē.l.fi.C.de ꝯtrahē.ēp.cum
multis alijs. Nec ē hic aliq̄ cā ad diſtinguē
dū:qꝛ ēt nālis eq̄tas ꝓhibet vſuras. Uñ
ſm phm p̄mo politice:vſuraria pecuniaꝝ
acq̄ſitio ē maxime p̄ter nām. Preterea cā al
legata nó ē ſufficiēs:qꝛ ꝯ illā nitit̃ auctoꝛi/
tas diuina nó p pmiſſionē ſꝫ p ꝓhibitóēꝫ
⁊ minationē:vt pꝫ Exo.22. Si pecuniam
mutuo ⁊c̄.vt.ſ̄. Et clari⁹ Deut̃.15. Si vn⁹
de fratrib⁹ tuis.⁊c̄. Preterea circa ius diui
nū iterp̄tatio ꝓpꝛie ſpectat ad ſedē aplicā
adeo ꝙ q illā nó ſeq̄t̃ oſtēdit ſe iperitum ⁊
maliuolū ⁊ nó catholicū ſꝫ hereticū:vt ait
Hiero.23.q.1.c.hec ē fides. Et ſedes apli/
ca determinat ꝙ pagīa vtriuſqꝫ teſtamēti
indiſtīcte deteſtet̃ vſuras:vt dic̄ alexādex
tertius in ꝯcilio latera.⁊ ex̃ eo.qꝛ fere.ꝓpt̃
qȯ ēt idē Alex.i.c.ſup eo.ex̃ eo.dic̄ ſuper
hoc nullā diſpēſationē poſſe fieri p hoieꝫ.
Uñ in dicto.c.ſup eo.ait: Cū vſurarū cri/
mē vtriuſqꝫ pagina teſtamēti deteſtat̃:ſup
hoc diſpenſationē aliquā poſſe fieri nó vi/
demus:qꝛ cū ſcriptura ſacra ꝓhibeat p al
terius vita mētiri:multo magis ꝓhibēd⁹
ē qs ne ēt p redimēda vita captiui vſuraꝝ
crimīe inoluat̃.hec ibi. Ecce quō apte ꝯdi
cit p̄dictis hic tex.⁊ formalit̃ tollit̃ cā quaꝫ
ipſi allegabāt iuſtā faciēde diſtinctóis:vꝫ
vt ſubueniat̃ hoium neceſſitatib⁹:qȯ h̄ dꝛ
ēt de lege diuina valde ꝓhibitū: ⁊ ió nec
ſm illam nec ſm aliā poſſe in hoc diſtigui
ius diuinū vel canonicū:cui quo ad foꝛuꝫ
ꝯſcie ēt iperatoꝛ ſubiectus ē.96.di.duo ſt.
Uñ alij dicūt:vt ſup dicta ꝶica refert dñs.
Ant.de bu.ꝙ vſura a legib⁹ nót pmitti in
mutuo:qꝛ ſcriptū ē: Mutuū date ⁊c̄. ſꝫ in
alijs ꝯtractibus ſic:vt.C.de rei vxo.ac.l.
vna.§.exactio.vbi dꝛ ꝙ ſi pecunia dotalis
nó reddit̃ vxōi poſt ſolutū mr̄imoniū īfra
annū:exinde ſoluet̃ tertia cēteſime ꝓ vſur
i.omni anno tertia p s centū ꝓ centenario
q̄ſi velint iſti dicē:ꝙ in alijs ꝯtcub⁹ q̄ꝫ mu/

capitali pecunie ēt ſm eoſdē docto. vt. s̄.
ſocietas.2.§.i. Et hoc forte iō: q꞉ pecunia
vel res ſilis ipſo vſu ꝯſumit̄: ⁊ ſic i ipa ſocie
tate totaliter exercet̄: qḋ ſecꝰ ē i aialibꝰ que
ſic nō ꝯſumūtur: ſꝫ qn̄qꝫ meliorātur. Vn̄
ſicut melioramētū ptinet ad tradenteꝫ: ſic
dꝫ ⁊ pi̇culū ptinere dicta.l. ſꝫ naturā. Itē
ſm eūdē dn̄m Ange. vbi.s̄. vt i hoc caſu
eq̄litas ſeruet̄: in fine ſocietatis illḋ aial qḋ
ꝓ capitali poſitū ē pcipuū dꝫ eſſe ipſiꝰ po
nētis: ⁊ qḋlibet pactū qḋ ꝯſieret nō vī eq̄
litatē ⁊ eq̄tatē ꝯtinere ⁊ ſic inualiduꝫ fore.
Itē qḋ dictū ē recipientē nō teneri de peri
culo capitalis fallit ſi illud euenerit ex cul
pa ſua: q꞉ tūc de illo inſolidū teneret̄.l.cuꝫ
duobꝰ.§.ſi in coeūda. ⁊.§.dāna.ff. pro ſo
cio. Et ex his inq̄t pꝫ ꝙ nō al'liceret ſocio
q aial ineſtimatū poſuit paciſci ꝙ ḋ pmis
fructibꝰ capitale ſuū retrahere poſſit. Si
v̇o pactū fuerit circa fructꝰ: vt circa fetum
vel lac vel frumētū qḋ ex opa boū q̄ri poſ
ſet: vel ex trituratione equaꝝ ⁊ ſilia: tunc ſi
ꝯuenit iuſte ꝯſuetudini ſeruādū ē. Si vero
de ꝯſuetudine nō appareat ꝯtinere dꝫ eq̄
tatē arbitrio boni viri. ſ. vt ille plus recipi
at q plus ſocietati ꝯtulit ſm eundē Ange.
vt ꝯtractū ē. Sꝫ ſi pactū fuerit circa tēpꝰ:
tūc ſilr eq̄tas arbitrio boni viri ſeruāda ē
ſm quā ꝯſuenit ꝙ i aialibꝰ groſſis q̄nquē
nio talis ſocietas pſeueret. Nō ergo vī tu
tuꝫ per pactū minori tēpore ꝯhi pſertiꝫ in
foro ꝯſcie: cū nō videret̄ poſſe trāſire ſiā ia
ctura vel dāno alterius ſocioꝝ ſm eundē:
ad qḋ ēt allegat quādā ex̄uagantē ꝯſtituti
onē inter ex̄ordinaria capitula feudoꝝ de
qua.j. Et ſi inter ptes nullū pactū ſit factū
tūc dꝫ ſeruari ꝯſuetudo loci. Nā inter par
tes actū vī ꝙ ꝯſuetū ē.ff. de edil. edic.l. ꝙ
ſi nolit.§. q꞉ ſi aſſidua. ⁊ de aq̄ plu. arcen.
l. ſi pus.§. recte placuit. dū tamē ꝯſuetudo
ꝯueniat arbitrio boni viri: ⁊ nō al: dicta.l.i
ꝓpoſita.ff. ꝓ ſocio. eo. ti.l. ſi nō fuerit. Si
v̇o nec pactū nec ꝯſuetudo appareat hoc
caſu qn̄ ꝯhit ſocietas ſup aialibꝰ groſſis i
eſtimatis ⁊ ſine terra: dicit ibidē dn̄s An
ge. Reperio q̄dā iura ex̄uagātia inter ex̄or
dinaria capitula feudoꝝ: quoꝝ vniꝰ rubrica
dicit: Cōſuetudo ſocietatis iumētorū. Et
ſic ſeq̄tur ad lr̄am in nigro: Si q̄s dederit
iumētū iure ſocietatis ille q accepit dꝫ tene
re p q̄nqꝫ annos ſi nihil dictū ē de tēpore:
⁊ oēs poledri debēt eē cōes ⁊ id qḋ queſie

rit tpe triturationis: ⁊ in capite q̄nqꝫ ano
rū ſeparat̄ ſocietas: ⁊ ille q dedit hr̄e dꝫ iu
mētū ante ptē: ſꝫ ſi ille q accepit dedit t̄tiaꝫ
ſ. ptē pcij in emēdo iumētū ſm glo. tūc iu
mēta ⁊ oia partiēda ſūt per medium. Et ſi
amiſerit iumentū culpa ſua: q꞉ nō cuſtodi
erit: emendare tūc debet ⁊ ſeq̄tur alia Ru
brica Conſuetudo ſocietatis vaccaꝝ: Si
q̄s dederit vaccā alicui vt haberet eā iure
ſocietatis: ⁊ nō dixerat de tēpore: debet eā
tenere p quinqꝫ annos: ⁊ oēs vituli debēt
partiri p mediū: ⁊ ille q dedit vaccā debet
habere eā ꝓ capite ſaluo ſi nihil dictū eſt:
⁊ ille q ſuſcepit nō dedit de ſuo i pcio vac
ce: alioq̄n ſi partē pcij dedit: dicit gl. tertiā
p ea q̄. s̄. dicta ſūt in iumētis. Seq̄tur: oia
debēt partiri p medium. Et ſi is q accepit
amiſerit vaccā culpa ſua q̄a cuſtodeꝫ non
miſit vel nō bene cuſtodiuit: ⁊ ꝓpt̄ hoc vac
ca amiſſa ē: q꞉ fures abſtulerūt vel lupꝰ eā
comedit: dꝫ emēdare ſocio ſuo. Cū v̇o di
cta aialia ineſtimata dātur cū t̄ra. i. ꝙ q̄s
dat aialia oia ⁊ terrā cū i dubio vt poñſuꝫ
ē totū pi̇culū aialiū ptineat ad dn̄ꝫ poſſet
dn̄s q ponit boues ⁊ terrā paciſci vt maio
rē ptē fructuū terre recipiat: cuꝫ ruſticꝰ tn̄
operas ponit niſi opa ruſtici ⁊ eiꝰ iduſtria
magis eſtimet̄ ꝗ̄ fructꝰ q venire poſſēt ſi
mul ex bobꝰ ⁊ terra: q꞉ tūc nō ſolū fructus
terre eq̄s partibꝰ partiēdi eēnt ſꝫ ēt de ipſ
ruſticꝰ plus hēret: dicta.l. ſi nō fuerint. ſm
eundē. Si aūt dicta aialia eſtimata tradū
tur: tūc periculū caſu fortuito inter ſocios ē
cōe.l. cū duobꝰ.§. dāna.ff. ꝓ ſocio. Et teneꝫ
Bal. in dicta.l. ſi paſcēda. C. de pac. Aliq
tn̄ diſtinguere vidētur: q꞉ aut ē dānū fortu
ne: ⁊ ꝓcedat qḋ dictū ē: aut dānum nature
i. qḋ ꝓcedit ex natura. Et hoc ptineat ſolū
ad tradentē animalia. Sꝫ certe hoc iure ꝓ
bari nō videt̄. Nec ē ratio diuerſitatis: im
mo cū melioramēta etiā naturalia hoc ca
ſu cōicentur: vt dicta.l. ſi nō fuerit. conue
niens ē vt ſilr pericula diuidātur. nec miꝝ
ſi hoc caſu ſit talis cōicatio: q꞉ eſtimatio in
troducit emptionē etiā in ꝯtractibus in q
bus de ſui natura nō transfertur dominiū
puta in locatione.ff. locati.l.3. niſi ſit aliud
expreſſe conuentū.ff. de contrahen. emp.
cū manuſata.§. nemo. vel niſi ex conſuetu
dine aliud inducatur: cum vt dictū ē intel
ligitur actū quod eſt cōſuetuꝫ. ḋ.l. ꝙ ſi no
lit.§. quia aſſidua.ff. de edil. edic. dicta er

go eſtimatio itroducit i dubio emptioné:
ar.l.eſtimate.ff.ſolu.ma. Et habeť ꝓinde
ac ſi ille qui dat dicta aialia mutuaſſꝫ ſocio
medietaté pcij ⁊ ipſe poſuiſſet alıá medieta
té: ⁊ cóiter ab ipis fuiſſét ẽpta. Et ió nó nıı
rũ ſi qlibꝫ ꝓ rata de piculo tenetur qñ ſine
culpa alteri⁹ ſocioꝝ ꝑceſſit al'illi⁹ ſoli⁹ erit
dánũ cui⁹ clpa ꝯtigit: vt i dicto.§.damna.
Circa fruct⁹ aũt ⁊ tpͣs quo ſocietas duraŕ
debeat eadé dicéda ſũt q̃ ⁊ dicta ſũt.ſ.i ꝓ
ximo caſu qñ ineſtimata tradũtur: vt.ſ.ſćp
eq̃litas arbitrio boni viri fueť p iura ibiđ
allegata. Uñ hoc cáu poſtq̃ꝫ qlibꝫ ſocioꝝ
ponit tantũdé reſpectu precij aialiũ q̃ eſti
mata tradita ſũt. Et ſoci⁹ ruſticus plus po
nit reſpectu opaꝝ ⁊ cuſtodie: non vŕ q͏ fru
ctus p mediũ diuidi debeát. Et ait dictus
dñs Ange. De hoc al'dubitari vidi: ⁊ pu
taré arbitrio boni viri cóueniri vt eq̃litas
fueť: q͏ ſi talis cuſtodia ⁊ cura aialiũ quaꝫ
ponit ſocius ruſtic⁹ fiat aut fieri poſſet p i
fantes aut puulos: quoꝝ ope nó ſunt i ma
gna eſtimatóe lꝫ alique ſint: tũc ſi aliquam
vtilitaté ex aialib⁹ pcipit plus ruſtic⁹ ſoci⁹
q̃ꝫ alius: vt fimi ⁊ lutaminis q̃ v̇iſimiliter
cũ opa paſtoris ꝯpéſari poſſunt: iuſte fru
ctus eq̃liť diuidũtur. Si v̇o paſtoris opeŕ
q̃s ponit ruſtic⁹ aut poni faciat ſiue alij ſũ
ptus: puta paleaꝝ: feni ⁊ ſimiliũ excederét
ꝯmoditaté lutaminis: tũc vt eq̃litas ſerueť
iuſte ruſticus áte pté aliqd ꝓ paſtoris opa
recipe debeat: qđ equalet ei qđ plus ponit
dicta.l.ſi nó fuerit. al'ſi tradés aialia vellꝫ
eq̃lez portioné: videreť velle preciũ mutui
facti ſocio de precio medietatis ſortis: ⁊ ſic
vſurá cómitteret: cũ qcqd accedit ſorti vſu
ra ſit. 14.q.3.pleriq꜡. Nec hoc cáu poſſet
qs p ꝯſuetudiné ꝯtrariá excuſari i foro có
ſcie cũ iniqtaté cótineat: ⁊ ſocij dánuꝫ ⁊ ia
cturá: ⁊ iuri fratnitatis nó cóueniat: cu ſoci
etas cóparaŕ.l.verũ.ff.ꝓ ſocio. Et ſi dicta
aialia eſtimata tradũtur cũ terra: conuenit
q͏ dánũ ⁊ lucrũ ſit cóe ⁊ fructus eq̃li pte di
uidátur: cũ vnuſqſq꜡ ponat pté aialiuꝫ q̃
cóicata ſũt p eſtimatóeꝫ: vt dictũ é: ⁊ vnus
ponat terrá ⁊ alter equalétes ponat opas
ſm eundé. Quo vero ad aialia minuta qñ
ſup ipſis ſocietas cótrahiť: dicendũ q͏ ob
ſeruáde ſunt cóuẽtóes ⁊ ꝯſuetudines arbi
trio boni viri cóueniẽtes ſm modũ ⁊ for
má circa aialia groſſa.ſ.poitos p eadem
iura: niſi q͏ circa aialia minuta vŕ ſocietas

poſſe breuiori tpe finiri: puta ſpacio triũꝫ
ánoꝝ vt ſtati patebit. Si v̇o nulla appeat
cóuentio ſeu ꝯſuetudo: repiũtur ſcripta ali
q̃ iura extrauagátia in fine vſuũ feudoruꝫ
quoꝝ vnius ſic incipit ꝶaca ſm dñꝫ Ange.
Cóſuetudo ſocietatis capraꝝ. Nigruꝫ ſic
ſequiť: Siquis dederit caprá aut pecudeꝫ
iure ſocietatis: ille q accepit dꝫ tenere per
tres ános: ⁊ in vnoquoq꜡ anno dꝫ dare: ꝓ
capra.12.formaticos bonos ⁊ optimos ꝓ
pecude.6. ⁊ medietas capretorũ ⁊ agnorũ
dꝫ eſſe cóis ⁊ medietas lane: ⁊ ille q dedit
caprá aut pecudé ante pté dꝫ eaꝫ hr̃e. Et ſi
ille q accepit dedit tertiá: tũc oia partiéda
ſunt p mediũ. Sꝫ ſi ille q accepit amiſerit
culpa ſua: qr eá nó cuſtodierit vel pecorile
nó bñ clauſerit: dño tũc emendare dꝫ: ⁊ vt
dictũ eſt bonoſ formaticos dare dꝫ.ſ.nó q
dé de vna munctura: qr ſi dedi tantũ vnaꝫ
pecudé vel vná capram: non dꝫ mihi dare
talem formaticum qualis pót fieri de vna
munctura tantũ: ſed tres aut quattuor mũ
cture inſimul mitti debét: vt bonus forma
ticus ide fiat. Quod ſi dedi alicui.20.aut
40.pecudes: aut totidé capras: dꝫ ne mit
tere vnam muncturá inſimul ⁊ facere vnũ
formaticũ đ tota munctura. Certe non: ſꝫ
medie eſtimatóis: ita q͏ nó fraudeť qui de
dit nec q accepit. Sꝫ ſi agni'vel capreti na
ti nó fuerit de vna aliq̃ capra vel pecude ñ
dꝫ dare niſi medietaté formatici quem da
ret ſi nati eſſent agni vel capreti. Sequitur
alia ꝶica Cóſuetudo ſocietatis porcarũ:
Siqs dederit porcá alicui iure ſocietatis:
⁊ non fuerit dictũ đ tpe: tũc is q accepit dꝫ
eá tenere p tres ános: ⁊ oés porcelli q nati
fuerint partiédi ſunt p mediũ i vnoquoq꜡
áno: vel ſi placuerit dño ⁊ ei q accepit tené
vſq꜡ in capite triũ annoꝝ: debét oia ptiri p
mediũ etiam porcellos natos de porcell'.
Et cum porca facit porcellos dꝫ domin⁹
facere adiutoriũ ei q accepit: ⁊ non dꝫ qui
accepit dare tertiá aut incótruꝫ: ⁊ ſi amiſe
rit culpa ſua: quia porcellos nó bene clau
ſerit: vel cuſtodem cum porcis non bñ mi
ſerit: debet dño emédare: vel caſũ amiſſio
nis domio dicere. 5°. principaliter aliquá
do aialia feminini generis tradunť ad ope
riendum ab animalibus maſculis alteri⁹
quo caſu ſi appareat cóuentio ſeu conſue
tudo que nó diſcrepet a iudicio boni viri
ſeruanda eſt: vt ſepiſſime oſtenſum é. Q°

ſi hec non apparet. Sup hoc eſt vnā de
predictis extrauagātibus ſcđm dñʒ An
ge. cuius ſub e illis: Conſuetudo ſocie
tatis iumentorū: Si quis dederit iumē
ta cooperienda equo alicuius: omnes po
ledri debent eſſe communes nati in illo an
no de iumentis illis: partiendiqʒ ſunt ſm
conſuetudinem: ⁊ ille cuius ſunt iumenta
debet ꝑtiri poledros ⁊ mittere illi electōeʒ
cuius eſt equus vtrū velit accipere poledꝝ
an accipere ꝑteʒ precij. 6°. aliqñ tradūtur
aīalia: nec apparet quō: preſerti deſūct iaʒ
ꝑncipalib⁹: ⁊ tūc ſuāda eēt ꝯſuetudo: cuʒ
illud qđ ē cōſuetū inter ꝑtes videat actum
ff. de edil. edic. ꝙ ſi nolit. §. qꝛ aſſidua. ⁊ de
aqua. plu. arcē. l. ſi prius. §. recte placuit.
Si aūt de conſuetudine nō appareret: tūc
ſm dñm Ange. in dubio preſumeret con
tractus inoīatus: pro quo daret actio pſcri
ptis ṽbis: ⁊ in hoc eadē eſſent ſeruanda q̄
ſupradicta ſunt de ſocietatibus ac ſi eſſʒ cō
tracta ſocietas. Ego puto ꝙ exquo nō ap
paret quid actum ſit ⁊ remanet indeꝭmina
tum totum debeat reduci ad arbitriū bōi
viri: extra de offi. dele. de cauſis. ⁊ ff. ꝓ ſo
cio. l. ſi non fuerit. Cui arbitrio cōuenit ꝙ
vnicuiqʒ detur ſibi debitum. ff. de iuſtic. ⁊
iure. l. iuſticia. §. iurꝭ. precepta. Et propꝭea
ꝙ tradens animalia iſta recipiat cū oībus
fructibus ⁊ acceſſionibus: illis exceptis q̄
ſine culpa recipientis deperdita ſunt: cum
dicta animalia fuerint tradentis: nec appa
reat ꝙ eoꝝ dñium in alium trāſtulerit: ar.
l. fructus. ff. de rei ven. ſed receptori aīaliū
fiat congrua recōpenſatio iuxta exigētiaʒ
ſumptuum ⁊ laboris ſui: ⁊ hoc actōe mā
dati: exquo per mandatum ſeu impoſitio
nem domini animalia gubernanda ſuſce
pit. ff. mandati. l. i. vel ſaltem actione in fa
ctum ſiue preſcriptis verbis. ff. de pſcrip.
ṽ. l. 2. Et ex his patere poteſt qualiter ani
malia tradantur: ⁊ quomodo ſup his ſo
cietas contrahatur: ⁊ quid agendum ſit: ⁊
vtrum in his contractibus committatur
vſura: quia regulariter nō cōmittitur niſi
cū his ꝯcurrerit mutuum ſeu equipollēs:
videlicet terminus conceſſus ad ſoluēduʒ
quorum occaſione plus aliquid recipiat:
vel niſi ſub predictis contractibus contra
ctus mutui pallietur: extra de emp. ⁊ ven.
ad noſtram. Et lʒ vſura nō interueniat: pōt
tamen alia adeſſe iniquitas: videlicet cum

vnius conditio plus grauetur q̄ʒ alterius
partis contra boni viri arbitrium. De ſo
cietate vero cuʒ pecunia que mercatori cō
ceditur ad mercandum: vide ſupra ſocie
tas primo ⁊ ſecūdo. B

V Suraʒ. in emptionibus.

Quid ſi ematur ali
quid vt precium ſoluatur ad cer
tū terminum. Rñ. Si ꝓpter hāc dilatōeʒ
res vendatur maiori precio: lʒ talis con
tractus nō ſit vſurari⁹ ex forma: eſt tñ vſu
rari⁹ ex fraude. A Et ēt ex forma qñ de
hoc cōſtat: extra eo. i. ciuitate. ⁊. c. fi. B
Et iō venditor tenetur qui hoc facit quaſi
vſurā feciſſet: niſi dubiū ſit ꝙ merces ven
dite tempore ſolutionis debeant plus vel
minus valere: extra eo. i. ciuitate. qꝛ tunc li
cite poſſēt vēdi tantū plus q̄ʒ tñ eſtimatur
ꝙ plus debeāt valere tꝑe ſolutionis. dico
ſi iſte venditor nolebat vendere nunc: ſed
intendebat ſeruare vſqʒ ad illud tempus:
extra eo. nauiganti. Quod ſi fiat eōuerſo
puta dat nūc. x. vt circa autūnum reddant
ſibi tot menſure frumenti vel vini: tunc at
tendenduʒ eſt ꝙ lʒ nunc plus valeant vtꝝ
tamen quādo dari debēt ſunt valiture pl⁹
vel minus: ſi ṽiſilr dubitat non eſt vſura.
Si aūt eſtimat ꝙ plus valebūt: certe em
ptor vſurā cōmittit: vt in. d. c. nauigāti A
Ad meliorē predictorum intelligentiā hec
tria videnda ſunt. Primo qualiter diſcer
natur iuſtum preciū rerū. Ad quod dicen
dum ꝙ illud dicit iuſtū preciū reꝝ quod i
loco cōiter de re inueniri pñti ſolutōe pōt
ff. ad. l. fal. l. precia. Quod quidam non ir
rōnabiliter limitant eē verum: niſi impe
dimentum occurrat ex aliquorū malicia:
puta vſurarioꝝ ſeu aliorum pecunioſoruʒ
vendentium merces ſuas ad terminuʒ: vt
valeant aliquid plus lucrari: ⁊ boni mer
catores non poſſunt vendere merces ſuas
etiam iuſto precio: vel etiam ſi aliquis ty
rannus ⁊ potens aliud adhiberet impedi
mentum ſine rationabili cauſa limitando
precia vel prohibendo merces alio deferri
Naʒ malicijs indulgendū non ē. ff. de rei
vendi. l. in fundo. ⁊ extra de cogna. ſpi. c.
2. Itē iuſtū pciū ꝯſiderat ſup mercātijs reſ
pectu laboꝝ ⁊ ſūptuū mercatoris: vt ſupra
negociatio. §. 3. in additione. Quod intel
lige: niſi in loco venditionis aliud eſſʒ cōe
pcium nō introductum ex eoꝝ malicia: vt

dictu3 eſt:ſed ex conditione tp̄is ſeu nego
ciationis:puta cū tpe meſſiū ⁊ vindemiarū
ſoleāt frumentū ⁊ vinū mīori p̄cio valere
⁊ idē in ſilibus:vel cū merces ex abūdātia
mīori vēdūt:⁊ maiori ex occurrēte penu
ria. Nā cū mercator poſſit p̄ciū augmēta
re ex varietate locoꝝ ⁊ tēpoꝝ ex qua p̄cia
eiſdē diuerſimode ſtatuūtur:ita d3 ⁊ minue
re. Precia enī ꝯſiderāda ſūt reſpectu loco
rū ⁊ tēpoꝝ:nō ſolū in augmētatōe:ſ3 etiā i
diminutōe.ff.ſi cer.pe.l.vinū.⁊ de reg.iu
ris.l.ſcḋm nām.2° vidēdū eſt qd ſi aliqs vē
dit rē ad terminū pro maiori p̄cio de qua
v̄iſilr dubitat̄ vtꝝ tpe ſolutōnis p̄cij ſit res
maiori vel mīori p̄cio valitura:tn̄ vēdens
putat eā nō valiturā maiori q̄3 nūc valeat:
an ꝯmittat̄ vſura. R̄n̄. Inno.vȝ tenere i.c.
in ciuitate.ex̄ eo.ſufficē ad ꝯmiſſionē vſur
q vēditor n̄ credat eā valiturā maiori. Et
cū Inno.etiam trāſit dn̄s Anto.de bu.qḋ
veꝝ puto q̄3tū ad pctm̄.quo v̄o ad reſtōe3
diſtīguēdū credo:vtrū vēditor hoc puta
uerit ꝓbabili ꝯiectura:⁊ tūc teneat̄: an ex
leui ⁊ nō teneat̄:ar.l.cū qdā.§.qḋ ergo.ff.
de acqrē.hē.vbi dȝ q ſi heres etiā ſol⁹ pu
tat adeſſe īpedimētū adeūdi hēditatē:ad
ire nō pōt ſi iuſta rōe mot⁹ crediderit. Fac̄
etiā ex̄ de ſen.excō.inqſitiōi. In dubio tn̄
ſi nō apperet vtrū cōiter fuerit dubiū v̄iſi
mile:vel ſi res tpe ſolōnis p̄cij fuerit plus
valitura:vel ſi nō apperet:vtꝝ eſtiatio ven
ditoris fuerit rōnabil' vel n̄:puto q iſte vē
ditor ad reſtōem teneatur:ex quo nō puta
uit rē pl⁹ valiturā:q2 in re ꝓpria qlibet eſt
moderator ⁊ arbit̄:⁊ in dubijs tutior ps ē
eligēda:ex̄ eo.i ciuitate.3° qd ſi pp terminū
res plus vēdatur:nō tn̄ vltra ipſi⁹ rei valo
rem:an ꝯmittat̄ vſura. R̄n̄.q ſic ex quo rō
ne t̄mini res vendit̄ maiori:tn̄ ſatis exiſtio
q cū pp hoc nō excedat iuſtū rei valorem
non committatur vſura:cum hoc cāu nō
lucrū ſ3 ꝯſeqtur ſuū itereſſe:ex̄ de vſu.c.ſi.
Et ſi dicat̄ nō poſſe ꝯtingē q ſi res vēit plu
ri rōe t̄mini nō vēdat̄ vltra valorē iuſtū:cū
res tātū valeat q̄3tū p̄nti p̄cio vēdi p̄t:⁊ ſic
p̄nti p̄cio nō plus inueniebat:ſed pluri ꝓpt̄
terminū vēdidit:vltra iuſtā eſtiatione3 ac
cepit.pōt r̄nderi q hoc nō ſeqtur. Nā ve
rū ē q res tātū valet q̄3tū vēdi pōt.ſ.com
muni curſu:nō v̄o ſingulari euētu:vt ſi cil
le nō dȝ iuſto p̄cio vēdē q rem p̄cio maiori
vēdit alicui q̄3 cōiter fieret alijs:forte q2 il
le ad Rem maiorē h3 affectiōe vel q2 ea ma
gis īdiget.ff.ad.l.falci.l.p̄cia ita dȝ nō iuſto
p̄cio emere qui minori Rem emit ab aliq q̄3
cōiter ab alijs emeret forte ꝓpter venditoris
neceſſitatē:vel q2 nō pōt merces tanto t̄pore
retinere q̄3to alij faciūt. et h̄oi .ite[?] et q2 ex
malicia alioꝝ pōt iuſtū p̄cium impediri q̄d no
cere nō deb3 vt preoſtenſū ē.

Quid de mercatorib⁹ q habent p̄ ſta
tuto q qcūq3 emit vel vēdit tales merces
itelligat̄ talis vel talis dilatio ſolutionis.
R̄n̄. Si vēditor ꝓpt̄ hoc nō apponat ad
preciū nō ē vſura:alſ ſic:vt ex p̄cedenti.§.
pōt notari. Qḋ ſi poſt cōcordiā ⁊ de p̄cio
⁊ dilatōe velit ēptor nūc ſoluere ⁊ ſic de p̄
cio minuere:p3 q p̄ma vēditio vſuraria ē
ſcilicet vltra precium:niſi forte talis minu
tio precij fiat rōne alicuius itereſſet:de quo
vide.ſ.vſura p̄mo.§.16.q icipit:ſ3 nunqd
vſura eſt. A Pōt ēt eſſe q venditor mi
nuit de precio ꝓpt̄ neceſſitatē:⁊ ſic potius
eſt iniqtas ex p̄te emptoris. Vn̄ pōt queri
an emptor hoc caſu cōmittat vſurā cū mi
nus ſoluat ꝓpt̄ p̄maturā ſolōnem. R̄n̄.
videt̄ q nō:q2 plus ſoluere videt̄ q an̄ tp̄s
ſoluit:i Inſti.de act.§.plus.ſ3 iſte.§.loqt̄ i
coacte ſoluente:q2 tollit̄ ei facultas rem re
tinēdi tpe cōceſſo qn̄q3 etiā cū eius dāno:
ſ3 aliud ē in ſpōte ſoluēte. Vn̄ cōtrariū ve
ri⁹ puto:q2 aliqd certi lucri capere ꝓpter
p̄maturā ſolutōe3 vſurā inducit:vt apte ꝓ
bat̄ in.c.nauigāti.in.§.i.extra eo.niſi forte
ſoluēs an̄ tp̄s poſſet aliquod iuſtū itereſſe
pretēdere:vt.ſ.vſura p̄ma.in p̄ncipio. B

Quid ſi aliqs vēdat res ꝓ precio qḋ
nūc currit.⁊ addit pactū q ſi pluſ valebūt
vſq3 ad paſcha vult illud plus:ſi v̄o min⁹
valebūt nō vult min⁹. R̄n̄. ſcḋm Hoſtien.
Proculdubio ē vſurari⁹ iudicādus:cū i
pacto claudicet:ar.C.de ſolu.l.penl̄. Cō.
Vl. A Idē in ſum.li.2.ti.7.q.2j. Et hoc
itelligendū qn̄ rōe termini apponeret̄ tale
pactū:alſ l3 adeſſet iniqtas alia nō tamen
vſura:cū nō aſſit mutuū vel eqpollēs qḋ
ad vſurā reqrit̄:vt.ſ.vſura p̄mo i p̄n. B

Quid ſi vēdam p̄diū tali cōditōne q
vſq3 ad tot ānos ſi reddā p̄ciū rehabeam
prediū. R̄n̄.ſcḋm Ray. Hic nō eſt mutuu3:
vn̄ nec vſura:⁊ emptor facit fructus ſuos
q2 vēditio ē. Et hoc intellige niſi talis con
ditio facta fuerit i fraudē vſuraꝝ:qḋ pōt p̄
ſumi ſi modicū ē preciū reſpectu valoris

rei:ex̄ de empti.ꝛ ven.ad nr̄am. Item ſi ſit
in pacto ꝙ reſtituat̄ aliqd plus q̄ fuit p̄ciū
A Idē dicunt doc.vt notat dn̄s An.ď bu
in c.in dioceſi.ex̄ eo. B Et emptoꝛ ꝯſue
tus ſit fenerari:ex̄ de pigno.illo vos. Idē
Hoſt.ꝛ Ber. A Idē in ſum.co.ti.q.25.
vbi idē dr̄ ſm eoſdē etiā ſi venditio fiat tali
pacto ꝙ quādocūq; ſoluat̄ p̄ciū a vēdito
re vel eiꝰ herede reddat̄ p̄diū. Predictis
ēt con.dn̄s Anto.de bu.in dicto.c.ꝯqueſtꝰ
ex̄ eo.ꝛ Inno.in dcō.c.ad noſtrā.addens
ꝙ paucitas p̄cij nō facit p̄ſumere vſurā
niſi addat̄ alteri ꝯiecture:vꝫ ꝙ vēditoꝛ poſ
ſit redimere. B

Quid ſiquis emat fructus ſeu ſegetes
prouenturas hoc anno de agro ſeminato.
Reſpōdeo.ſm Guil. Non eſt vſura ex for
ma ꝯctus. Poteſt tn̄ fieri in fraudē vſura
rū:vt ſi veriſimile ē ꝙ fructꝰ colligēdi ēt cō
putato dubio ꝙ poſſunt īpediri:valebunt
tūc plus q̄ id qď nūc dat̄. A maxime ſi ē
talis perſona que ꝯctus hꝰi ſoleat exercere
ꝛ reſtitutio ē ei in foro penitētiali indicēda
ſm eundē Guil.ꝛ in ſū.co.ti.q.26. Et hoc
dꝫ intelligi qn̄ interuenit p̄matura ſolutio
al̄ nō eſſet vſura cū nō aſſit mutuū vl̄ equi
pollēs:ſed alia fraus obligās ad reſtitutio
nē. B Si aūt ꝓbabilit̄ dubitat̄ vtꝝ plus
vl̄ minꝰ debeāt valere: nō eſt vſura. Idem
Hoſt.ꝛ Ul. A Idem in dicta.q.26. B
Et eodē mō dicendū ſi emat fructꝰ ꝓuētu
ros vſq; ad tres vel q̄tuoꝛ vl̄ plures annos
A Idē in ſum.co.ti.q.27.vbi etiā addit̄
ſm Ray.ꝙ vbi in foro iudiciali ꝓcedit̄ per
ꝯiecturas:i p̄niali ſtatur ꝓpriū aſſertioni. Et
idē dr̄.eo.ti q.23. Quod intelligo eē veꝝ ni
ſi ex alia ꝯiectura oriat̄ ſcādalū:q2 tūc opoꝛ
teret oino ꝯ̄ ſcadalū ſatiſfacē:ex̄ ď homi.ex
l̄ris p̄°.de pur.cano.ꝑ totū.

Qui ſiqs emat a cōitate vel a collegio
monaſterio ſeu etiā a p̄uata pſona certos
ānuos redditus ī vita emptoris vel ad aliď
qď cūq; tēpꝰ vſufructū alicuiꝰ poſſeſſionis
Rn̄.ſm Guil. Nō ē vſura ex forma ꝯctꝰ
Poſſet aūt eē illicitꝰ ex ꝑte venditoꝝ:q2 aſ
ſumūt materiā deſiderādi mortē eiꝰ:aut ex
ꝑte emptoꝝ:q2 forte nimis ꝑuo p̄cio emit
pēſatis circunſtātijs de veriſimilitudine vite eꝰ
ꝛ q̄titate p̄cij:ꝛ valoris ipiꝰ vſufructꝰ. Si
vero qn̄ emit̄ a p̄uata pſona dicat̄ ī vita ipi
us vēditoris:eēt tūc magis claꝝ q̄tū ad
hoc ꝙ nulliꝰ mors deſideraret̄ hoc cāu. A

Idē Guil.dic̄ ꝙ lꝫ iſte ꝯctꝰ n̄ ſit vſurariꝰ ex
forma:cū tn̄ hꝰi redditꝰ ānuꝰ pſonal̄ ſit ſine
buſ ſal̄ nō aūt p̄dial̄:credo lꝫ quidā legiſte
dicāt ꝯ̄riū:ꝙ illicitꝰ ē ꝯctꝰ:tū q2 vēditoꝛ
facilit̄ poſſet deſiderat̄ mortem emptoris
nullū ē emptoriſ ꝑiculū:ſic̄ ē ī fructibꝰ agro
rū ꝛ vineaꝝ:vt ī ſum.eo.ti.q.29. In his tn̄
vr̄ faciēda differētia int̄ redditꝰ iā ꝯſtitutos
ꝛ denuo ꝯſtituēdos:vt pꝫ ꝑ Inno.ex̄ eo.in
ciuitate.vbi ēt idē nōt dn̄s An.de bu.for
mās hanc queſtionē. Aliqs emit redditus
certi fūdi ī ꝑpetuū vel ad vitā ſibi vl̄ heredi
bus:dubitat̄ an ſit licitū. Et lꝫ inqt opinio
nes ſint:tn̄ liciti ſūt hꝰi ꝯctus ſm Inno.ꝛ
Io.an.ſiue emat̄ redditꝰ domꝰ:ſiue pſone
puta ruſtici vel ſui alteriꝰ:ſiue etiā ematur
actio ꝯ̄ aliū ꝯpetēs:dato ēt ꝙ forte minori
precio vēdatur q̄ valeat.ꝛ dicūt hoc verū
ſiue redditꝰ ſit certꝰ:ſiue incertꝰ:ſiue in pe
cunia:ſiue in alio:ꝛ ſiue emant̄ noia ꝯſtitu
ta:ſiue ēt ꝯſtituēda:ꝛ lꝫ alicq̄tulū minus q̄
valeāt emāt̄:nō iudicat̄ ꝯctus illicitꝰ:q2 ꝯ̄
hentes poſſunt ī modico ſine dolo tn̄ ſe de
cipe realit̄. Cōſulit tn̄ Inno.xp̄i fidelibꝰ
ꝙ ab hꝰi ꝯtractibꝰ abſtineāt.ſ.ꝙ de nouo
ꝓpter hoc ꝯſtitutū r̄ddituū vl̄ actionē emāt
Dicit tn̄ ꝙ hoc ē penitus illicitū:ꝙ ſiqs ac
cepit cētū a ticio:vel obligationē de centū
vt ipe ꝯſtituat ſe debitorē redditꝰ ānual̄ ma
ioris q̄titatis q̄ accepat. Con.dn̄s Pe.de
ancho.in.c.vſuraꝝ.de vſur̄.li.6.vbi ēt di
cit: Quero ſi ꝯſtitui alicui pēſionē certā ad
vitā ꝓ certo p̄cio:an talis ꝯctꝰ ſit vſurarius
Rn̄det ſm Oldradū Hoſt. Inno. Ain.ꝛ
Gof.in dicto.c.i ciuitate.ꝙ nō:q2 ſm oēs
p̄dictos tal̄ ꝯctus eſt licitꝰ:q2 tollit̄ ſuſpitio
vſuraꝝ rōne icertitudis. Idē ēt dicit tenē
Io.an. Qď puto limitandū: niſi veriſimilr̄ ſit
eūē plus ī futuꝝ accepturꝰ:ar.c.ſi.ex̄ eo.
Itē dicit. Pone ꝙ debitoꝛ vſurarij muta
uit ſocio pecuniā eo pacto ꝙ ipe ſolueret
vſuras vſurario ī futurum currētes:an tal̄
mutuās ſit vſurariꝰ. Et rn̄det ſm doc.ꝙ n̄
qď dicit veꝝ ſm Io.an.quando ex illa pe
cunia intēdebat ſatiſfacere vſurario:al̄ ceſ
ſāt ratōes doctoꝝ. Et iď licitē a ſocio cui mu
tuauit:vſuraſ ꝑcepit ad r̄ſtitutōē tenet̄. B

Quid de his qui emunt a pauperibꝰ
boues vel oues quas illi forte non habēt
ꝛ locant eis. Rn̄.ſm Guil. Si emptoꝛ ſcit
vel credit ꝙ venditoꝛ illa nō habet ꝛ locat
eis pro annua penſione vſura eſt:vel ſaltem

usura

in fraudem vſure ſit. A .ſ.preſumitur: ſ3
eundem Guil. ꝛ in ſum.co.ti.q.33. ꝛ tales
omnino tenent ad reſtitutioné: cũ mercedé
ſine cã receperint.ſ.ex eo q̃d nó eſt.ff.de có
ſine cauſa ꝑ totũ. B ſi vero credit eu3 ha
bere ꝛ ſine fraude emit non eſt vſura. A
nec etiam peccatũ q̃diu durat bona fides
ſm eunde3 ꝛ in dicta.q.33. Et addit: Jde3
credo de ementib⁹ fructus terraꝝ a nó ha
bentibus. hec ille. Et l3 in predicto caſu de
ſit aliquãdo peccatũ nó tñ deeſt obligatio
ad reſtitutioné ex quo penſionem accipiũt
ſine cã: vt dictu3 eſt: niſi inquãtu3 poſſit ꝓ
bare aliquod legitimum intereſſe: nó tñ te
netur vltra q̃ ſit factus locupletioꝛ q̃diu
fuit bone fidei.ff.de pet̃.here.l.vtrũ. B
Quid de his q nũc emunt certos equos
tradẽdos emptori ab ipſo vẽditore in cert̃
nundinis. R̃⁹ ſm Guil. Si emantur mino
ri ꝑcio q̃ eſtiment eos ibi eẽ tũc valituros
vſura eſt. Si autẽ de valore ꝟiſimilĩ dubi
tetur nó ẽ vſura. A Jdẽ in ſũ.co.ti.q.34
Et intelligit hoc ſi interueniat prematura
ſolutio: alĩ nó eſſet vſura: ex̃ eo. nauigaui. l3
poſſit eẽ alia ineq̃litas ad reſtitutioné obli
gãs. Sed qd ſiq̃s habẽs pecuniã volebat
ire ad nundinas ad emẽdũ merces ex q̃b⁹
lucraret: ꝛ ego idigẽs pecũia mutuo illã fci
pio offerẽs me illã reſtituẽ cũ lucro ſꝑato
nũqd ꝯctus ſit vſurari⁹. R̃n. Jnno. dic̃ q̃
ſic. ſ3 Hoſti. tenet q̃ tali mercatori obliga
t⁹ ſit ad itereſſe illi⁹ lucri q̃d ex illa pecunia
erat ꝟiſimilr̃ factur⁹: dũmó nihil fiat i frau
dẽ vſuraꝝ: ꝛ tal mercatoꝛ dicto mó nó con
ſueuerat pecuniã tradẽ ad vſurã. Có. Ray
vt ꝛ p3.ſ̃.vſura.i.§.25°. Sed vt notat dñs
Pe. de ancho. in c. vſuraꝝ. ex̃ e.li.6. Jo.
an. tenet cũ Jnno. dicẽs q̃ intereſſe h3 ſo
lũ locũ poſt morã debitoris ꝛ nó añ. Na3
ſi añ poſſet q mutuat ꝯuenire de ſꝑato lu
cro: facile eẽt mutuãti fingere q̃ vult cum
ſua pecũia alio ꝓficiſci vbi tãtũ lucrabit ꝛ
illo req̃ſito fen⁹ exerceret. Jſtis aũt figmen
tis nó ẽ via apienda: ex̃ de diuoꝛ. q̃rto. Et
h° placet Jo. cal. hec ille. Pót dici q̃ vbi
ex q̃litate ꝑſonaꝝ ceſſat ſuſpitio vſuraꝝ ob
tineat dctũ Ho. ꝛ Ray. q2 intereſſe ꝯputa
ri pót ex iuſta cã nó ſolũ poſt morã ſ3 etia3
ante: vt p3.ſ̃.§.5. in additióe. ꝟ. itẽ dic̃. Jtẽ
qd ſiq̃s a mercatore emeret merces tãto ca
ri⁹ q̃rto in loco deſtinato eſſet ꝟiſilr vẽditu
rus: ꝛ ſic offerret veꝝ ꝑciũ cu3 ſꝑato lucro
an vẽditoꝛ ſit vſurari⁹. R̃⁹ ſm Jnno. q̃ nõ
dummó ꝯputat̃ ꝑiculo ꝛ laboꝛe nó accipi
at vltra id q̃d in loco in quo erat vẽditur⁹
ꝟiſimiliter lucratur⁹ fuiſſet: q2 q̃no iure ꝑt
vendere cari⁹ ꝓpter dubiũ tpis: ex̃ eo. c. fi.
eodẽ mó ꝓpter dubiũ loci: ſũpto argumẽ
to de tpe ad locũ.ff. ſi cer. pe.l. vinũ. ꝛ hoc
placet Ray. ſed vt nõt dict⁹ domin⁹ Pe.
de ãcho. vbi.ſ̃. Ho. contra: q2 daret via fig
mentis ꝯ dictũ.c. q̃nto. Jo. vero cal. tenet
dictũ Jnno. cũ preciũ ſtatim ſoluit: q2 tũc
ſperatũ lucꝝ alterius loci poteſt modo ꝑci
pere emptoꝛ ſicut poterat creditoꝛ. Sed ſi
hoc pretextu ſolutio precij differatur tunc
dictũ Jnno. tenet: q2 de facili poſſet fraus
committi. hec ille. Poteſt dici q̃ intereẽ
ex equo non poteſt percipere ſed bene ſm
eſtimationẽ dubij euentus: vt.ſ̃.vſura.i.§.
15. vbi ex conditione perſonarum ceſſet ſuſ
picio fraudis. B
Quid de hiſ qui emunt frumentũ ꝛ vi
num ꝛ h⁹ı tpe quo colligitur vt poſtea ven
dant carius. R̃n. hoc multiplr̃ pót fieri. ꝑ°
quidẽ ꝓpter cóe bonũ: ſicut Joſeph emit
frumenta vt haberet vnde prouideret po
pulĩ terre tẽpoꝛe famis: ꝛ hoc meritoꝛium ẽ
2° propter prouiſionem ſuam ꝛ ſuoꝛum: ſic̃
ſi aliquis nunc emat timẽs ne poſtea opoꝛ
teat eam carius emere pro ſe ꝛ ſuiſ: ꝛ poſtea
quia non indiguit vendidit: ſicut commu
niter in foro vendebatur: ꝛ hoc licitum eſt
3° propter pietatem: vt.ſ. de lucro prouide
at pauperibuſ: ꝛ hoc iterũ lic3: dummodo
ita moderate hoc faciat q̃ cóitas per cari
ſtiam nó ledatur. 4° propter exercendam
iuſtã cómutationem per modum mercatõ
ris vt nó intendat cariſtia3 inducere: ſ3 po
tius artem ſua3 ſiue negociationẽ exercere
q̃d potiſſime locũ h3 quãdo hec eſt propa
negociatio eius: ita q̃ pro ſua opera reci
pit lucrum: vt dictum eſt ſupra emptio.§.
45. propter auariciam.ſ. vt carius vendat
nulla alia neceſſitate: vel vtilitate penſata
aut vt cariſtiam inducat ꝛ congreget: ita
q̃ homines cogantur ab eo emere ꝛ ipſe
poſſet ad libitum vẽdere: ꝛ iſti tales enoꝛ
miter peccãt: vt etiã dictũ eſt.ſ̃. emptio.§.
8. hec breuiter ſumpta ſunt ð Ray. Guil.
Jnno. ꝛ Hoſti. Et addit Ray. q̃ tales pro
pter hoc non ſunt cogẽdi ad reſtitutione3
certe perſone ſed pauperibus. Et ſ3 Guil.
hoc intelligitur de honeſtate ꝛ conſilio: nõ

sűt de neceſſitate. A Niſi ex facto eoꝝ alij
foꝛēt dāniſicati: qꝛ tunc tenentur reſtituere
dāniſicatis o ino: ex̄ de iniur. c. fi. B Et i
telligendū idē ſi qs emat alia q̄ʒ victualia:
aurū vel argentū ꝛ hꝰ: vt de talibꝰ cariſtiā
inducat ꝛ ipē lucret. Et de hac materia ha
bes. ſ̄. §. 4. A Idē qȯ i hoc. §. notat in ſū.
co. ti. q. 40. Predictj ēt con. doc. cano. vt
notat dn̄s Pe. de ancho. i. c. i. ex̄ e. li. 6. B

Pone quidā habʒ recipē centū ab ali
quo i certo termino: venit tertius emēs ipa
iura ꝯ debitoꝛē ꝑ precio nonagita que nūc
ſoluit: nuṅgd emptoꝛ cōmittit vſurā. Rū.
ſi iſte emit tātū minus q̄ʒtum vere eſt inter
eſſe ſuum: aut q̄ʒtum vere eſt eſtimandū ſi
ue timendū ne ille debitoꝛ ſoluat: aut quāte
nus eſt futurus laboꝛ rehabēdi nō ē vſura
Si vero alit vult diminuere preciū ſolum
propter hoc q̄ nūc ſoluit: ſed in futuro plꝰ
rehabebit eſt manifeſte vſura. A qꝛ pro
pter prematurā ſolutionē minoꝛi emit q̄ʒ
ꝯiſimilit res fuerit valitura: ex̄ co. ca. fi. Et
ſic limitanda ſūt que dicta ſunt. ſ̄. §. 5. De
emptione nominū. B Et nō q̄ talis em
ptio iuriū preſertim qn̄ de hoc imineret liti
giū ſi fiat pro minoꝛi precio non valet: nec
iſte emptoꝛ poterit plus petere ab ipſo de
bitoꝛe q̄ʒ in veritate ſoluerit ēt ſi reſiduum
fuerit ei donatū. C. mādati. l. p diuerſas. ꝛ
l. ab Anaſtaſio. qꝛ ꝑ bono cōi ſtatutū ē ne
litigia emerēt vel mouerent. A Sʒ ſi ceſ
ſio iuriū fiat ex vera ꝛ integra donatiōe va
let in totum: al nō valet niſi pro parte dati
ꝓcij. Et hoc veꝝ quo ad petitionē faciendā
a debitoꝛibus vt obuiet litigijs que poſſent
p huiuſmōi emptiones occurrere vt in iu
ribꝰ allegatj. Sed quo ad emptoꝛē ꝛ vēdi
toꝛē talis contractus bene valet cū nomīa
debitoꝝ poſſint emi etiaʒ precio minoꝛi q̄ʒ
ſint ipſa debita: ſeruata tn̄ equalitate: vt dic
dn̄s Anto. de bu. in. c. ciuitate. extra co. vt
pʒ. ſ̄. §. 5. in additione. B

Item pone quedam cōitas indiget ꝑe
cunia ꝛ imponit ciuibus preſtantiam. ſ. mu
tuo promittēs ꝛ obligans preſtantibus cer
ta pignora ꝛ certum lucrū: nuṅgd preſtan
tes committunt vſuram. Rn̄. ex quo coacte
faciunt: ꝛ propter hoc foꝛte nullam cōmo
ditatem incurrunt ita q̄ ab hoc libenter ceſ
ſarent ſi poſſent non eſt vſura. Sʒ iuxta hᵒ
eſt alia dubitatio: vʒ q̄ ſi poſtq̄ʒ ciuis ꝓmꝰ
preſtitit veniat ſecundus ꝛ emat iura a ꝓᵒ
pro minoꝛi precio eo q̄ nunc ſoluit ei: nuṅ
quid iſte ſecundus committit vſuram. Rn̄.
vt in precedenti. §. dicitur. A Certe iſte ꝯ
ctus manifeſte apparet vſurarius: cū quic
quid accedat ſoꝛti in mutuo ſit vſura niſi af
fuerit verum ꝛ certuʒ intereſſe: quod poteſt
eſtimari etiam ex dubio euentu ſm̄ condi
tiones perſonarum: vt. ſ̄. vſura. i. §. 15. Nō
autem poteſt poni intereſſe certum pro in
certo: vt ibi patet ꝛ notat dominus Anto.
in. c. ſalubꝛiter extra co. Nec excuſat a pec
cato in hoc caſu coactio vel alia neceſſitas
ex̄ c. ſuper eo. ꝛ qȯ me. cā. c. ſacris. Et ſi ꝓn
cipalis eſt illicitus ſimiliter ꝛ acceſſoꝛius: ex̄
de reg. iur. acceſſoꝛium li. 6. Sed ſi cōitas
nō accipit mutuo: ſed ita vt reddat acceptū
lʒ pro illo ānuatim aliquid tribuat: ſicut fit
in impreſtitis venetiarum ꝛ in montibus
floꝛentie: ꝛ in locis ianue. Alius eſt caſus
ſuper quo theologi ꝛ doctoꝛes diuerſa di
xerunt. Sed ſaluo melioꝛi iudicio contra
ctus videtur licitus: cum in hoc caſu non
ſit mutuum: ſed potius venditio redditū
ciuitatum que fieri poteſt: vt tetigi ſupra.
§. 5. ꝛ notant doc. ex̄ eo. in ciuitate. vbi ꝛ do
minus Anto. addit. Et predicta faciunt ad
illud quod venetijs ſepiſſime reuocatur in
dubium. Ibi enim qui hactenus contule
runt pecunias in communi deſcribuntur
ſingillatim: deinde commune reſpondet e
is quolibet anno pro centenario quādoq̄ʒ
qnq̄ʒ quandoq̄ʒ minus: ſʒ capitale nunq̄ʒ
reſtituit ꝛ vocatur impreſtita. Et ille q ha
bet in communitate dicta mille vel tria mi
lia vendit alijs ius ſuum ꝛ emolumentum
omne quod percipit: queritur an iſte cōtra
ctus ſit licitus: ꝛ reſpōdet: ex predictis pa
tet q̄ ſic: quia recipit redditum in pecunia
iam conſtitutum. Item idem redditus cre
ſcit ꝛ decreſcit: ꝛ poſſet cōmunitas in totuʒ
abolere ſi vellet ꝛ nihil reſpondere. Item
non eſt quaſi maioꝛ redditus q̄ʒ eſſet vniuſ
poſſeſſionis immobilis: ꝛ ſic videtur q̄ li
citus ſit ꝯctus talis per predicta iura: ꝛ rō
nes. hec ille. Idem etiam dicit dn̄s Pe. de
ancho. in. c. vſuraꝝ. de vſuris li. 6. Et ſub
dit: Reperio tn̄ inter conſilia Fedrici conſi
lio. 292. quēdam theologum diſputaſſe la
tiſſime queſtionem. iſtam: ꝛ concluſiſſe te
nuiſſe q̄ quo ad tempus ciues coacte mu
tuantes communitati non ſit vſura ceſāda
ſiqdē ꝑ illa ſoꝛte coacte mutuata aliqd re

usura

cipiāt. Ab ipſis aūt emere talē redditū an
nuū vſura eſt. Cui⁹ rōnes ⁊ motiua nō re
fero: qꝛ iudicio meo de iure efficacitẽ non
ꝯcludūt: nec tollunt rōnes ⁊ illa q̄ ꝑ docto
res ſuperi⁹ ſūt dicta. hec ille. Predicta poſ
ſunt intelligi vera: niſi ciuitas cōſtituat pre
dictis nouos redditus: forte ſi āntiqui i ſimi
libus vel alijs ſūt ꝯſumpti: qđ n̄ liceret: qꝛ
h⁹i emi nō poſſūt: ita vt qui eos vendit ad
illos obligetur: vt notaẗ in dicto. c. in ciui
tate. ꝑ doc. vt notat dn̄s Pe. in ꝑfato. ca.
vſuraꝝ. vbi q̄ri an ſit licita emptio red ditu
um alicuius caſtri vel fūdi ad certū temp⁹
vel incertū: puta ꝓ ſe ⁊ ſuis hēdib⁹. Et rn̄
det ſꝫ Jo. an. Inno. ⁊ Ho. i dcō. c. i ciuita
te. ꝙ ſic. nec ſapit vſurā qn̄ talis redditus
erat ꝯſtitutus ante ꝯctum: puta cenſus: tri
butū penſio ⁊ ſilia: ſecus ſi tpe ꝯctus naſcaẗ
ſiue ꝯſtituaẗ. Et idem dīc in emptione no
minis ſiue actionis: vt actio iam nata ad
mille poſſit emi ꝓ minori precio. Patꝫ er
go ꝓ ꝑdictis in ꝑſtitis noui reddit⁹ ꝯſtitui
nō poſſent: alr̄ eſſent illicita: ⁊ ſimilr̄ forēt il
licita ⁊ ſup nouis ⁊ antiqs: ſi ex ipſis dāniſi
caretur res publica q̄ equiparaẗ pupillo.
C. de iure rei. pu. l. rem pu. li. xi. Vn̄ eius ad
miniſtratores non poſſūt eam dānificare:
nec factū coꝝ in dānuꝫ rei pu. valet. ff. de d
cre. decuri. l. ambitioſa. ⁊ C. de trāſac. l. ꝑ
ſes. Et in his caſib⁹ pōt itelligi dictū tenen
tiū h⁹i ipreſtita non fore licita.

Circa ꝑdicta ꝑ°quero q d ſi aliqs non
vult emere ꝑdiuꝫ ſed redditūꝫ ex alteri⁹ ꝑ
dio: ꝓpter qđ predij dn̄s conſtituit nouūꝫ
redditum forte locādo alicui ꝑpetua loca
tione ad certum affictum in pecunia vl̄ re
bus alijs conſtitutum quem vendit predi
cto: an contractus ſit licitus. Rn̄. Quidaꝫ
dicunt ꝙ ſic: qꝛ hic eſt pura emptio ⁊ ven
ditio: ⁊ ſic poteſt fieri ſicut ſupra dictum eſt
de emptione redditus iam conſtituti. Sed
alij ꝯ: qꝛ non poteſt fieri fraus in redditu iā
conſtituto ſicut in eo qui conſtituitur d no
uo. Unde dicūt ꝙ ex h⁹i contractu nō pōt
percipi vltra q̄ꝫ datum ſit. Inno. in. c. in ci
uitate. ex̄ e. nō approbat nec reprobat: ſed
ait: Certe bene conſulendūꝫ eſt omnibus
fidelibus ꝙ ab h⁹i contractib⁹ abſtineat
ſ. ꝙ de nouo propter hoc conſtitutum red
ditū vel actionē nō emant. Et ſubdit: Illđ
aūt penitus videtur illicitūꝫ ꝙ ipe idem q
dicitur emptor in ſe conſtituat redditum ⁊
actionem qua ſe obliget ad plus dandum
in pecunia vl̄ ſpecie q̄ꝫ acceperit. Aduertē
dum ꝙ Inno. vocat hic emptorē illum q
in ſecūdo contractu reſolutiuo primi ex pa
cto de redimendo emit qui i primo fuit vē
ditor: vt pꝫ ꝑ dn̄m Anto. de bu. ibidem d
quo. ſ. §. 5. in additione. Nam appellatio
nibus emptionum venditionum: locatio
num: ⁊ cōductionū promiſcue vtimur. ff.
de ac. emp. l. veteres. ⁊ l. ſe.

Secūdo quero qd ſi qs emit ꝑdiuꝫ cū
pacto de redimendo vſq̄ꝫ ad certū tempus
vl̄ quādocūq̄ꝫ precium reddaẗ: ⁊ interim
emptor ipſum locat venditori ꝓ certo affi
ctu: an ſit licitum. Rn̄. Prima facie con
tractus licitus videtur. Nam licituꝫ eſt vē
dere ac etiam emere cum pacto de redimē
do ad certū tp̄s vel quādocūq̄ꝫ. C. de pac.
inter. emp. ⁊ ven. l. 2. Sed veꝝ ē ꝙ ſub iſto
ꝯctu pōt faciliẗ palliari vſura: ⁊ iō ex circū
ſtantijs pōt preſumi in fraudem vſuraruꝫ
factus. ꝑ°ſi in loco vbi agitur cōſueuit h⁹i
fraus in tali ꝯctu fieri. Nam preſumitur
actum qđ eſt conſuetum. ff. de edil. edic. l.
ꝙ ſi nolit. §. qꝛ aſſidua. ⁊ d aqua plu. arcē.
l. ſi ꝑus. §. ſi recte. 2°qn̄ ēt ſi in loco nō ſit cō
ſuetum: tn̄ ipe ꝯhēs eſt vſurari⁹: qꝛ ꝑſumi
tur id agere qđ ꝯſueuit facē. ff. de pig. ac. l.
vl̄ vniuerſorum. ⁊ ex̄ de reg. iur. l. ſemel. lib.
6. Et in ſili notat Inn. ſ. in pena appoſita
ab vſurario in. c. ſuam. ex̄ de pe. Et idem
alij doctores: vt pꝫ. ſ. vſura. i. §. 22. in addi
tionibus. 3°ſi modicum fuit precium em
ptionis: vel factum fuit pactum de redimē
do pro maiori precio: vt. ſ. §. 3. cum addi
tionibus. 4°ſi ex pacto cōmoduꝫ vel icō
modum rei vendite vel excepto conſtituto
affictu pertineat ad venditorem eiuſdem
rei conductorem. Nam huiuſmodi eſt ꝯ
naturam emptionis: cum re empta ſtatiꝫ
cōmodum vel incōmodum ad ipſum de
beat pertinere emptoreꝫ. ff. de pi. ⁊ cōmo.
rei ven. l. illud. Et ſic poteſt preſumi in frau
dem factuꝫ: preſertim ſi ipe cōductor ⁊ vē
ditor nō poſſit ſe quādo voluerit ab ob
ligatione h⁹i affict⁹ liberare cum in effectu
talis contractus ſit quedam emptio reddi
tus de nouo conſtituti: ad quem ipemet cō
ſtituens ⁊ vendens obligatur: quod eſt pe
nitus illicitum: vt patet per Inno. ex̄ eo. in
ciuitate ⁊ in. §. precedenti. cum potius attē
di debeat rerum effectus q̄ꝫ verborum va

rſatio ſiue circuitus.ex̄ de cle.nō reſi.c.rela
latū.ꝛ.C.man.l.ab Anaſtaſio.ꝛ in.c.cum
quid de reg.iur.li.6.maxime cū n̄ ſit frau
dib⁹ cedendū ſed obuiandū:ex̄ de dinoꝛ.
quāto. Itē ſi nulla adeſt vſura ꝑ fraus: cū
tale pactū ꝙ venditoꝛ teneaꝛ reconducē cō
tineat inequalitatē ſi emptio facta ē ꝓcio e-
qualētū ipi rei cū rē habeat ꝓ ꝓcio ꝛ inſup
hāc obligationem que iudicaꝛ pars ꝓcij vl
tra ꝓcium ꝯſtitutū.ff.de ꝯhen.emp.l.ſūdi
ꝑtem. Et iō emptoꝛ in hoc grauat vendito
rem vltra licitū emēdo minoꝛi ꝑcio dicta
obligatione ꝯputata: ꝛ ſic ad reſtitutionē
teneꝛ:vt.ſ.emptio.§.2. Itē ꝑt ꝓſumi fraus
vſurarū ſi qs ꝓpria ꝓdia vendat ad h⁹ ī ꝯ
ctus faciendos: qꝛ nō ē veriſimile ꝙ inten-
dat emere aliena q̄ ꝓpria nō inutilioꝛa ven
dit: cū ſint ꝯria: ꝛ nemo ꝓſumaꝛ velle ex in
ꝯtinēti ꝯria agē.l.ñ ad ea.ff.de cō.ꝛ demō.

Tertio q̄ro: q̄d ſi qs vēdat pecuniā: pu-
ta aurū ꝓ maioꝛi ꝓcio q̄ ſit cōis curſus.
R̄n̄.ꝙ ſi vendēs nō poteſt ꝓtēdere aliqd li
citū itereſſe: puta laboꝛis ꝛ ſūptuū huiſmōi
negociationis vel iminēs damnū ſeu ceſſa
tionē iuſti lucri ſm̄ eſtimationem dubij e-
uent⁹ illicite agit: cū hoc videaꝛ quoddam
equiualēs mutuo vſurario.ſ.ex ſimplici da
tione pecunie pl⁹ aliquid accipere: ꝛ ſi non
eſſet vſura ſaltē omnino eſt lucrū illicitum
cum vendat rē maiori ꝓcio q̄ valeat: ꝛ ad
reſtitutionē obligaꝛ lꝫ emptoꝛi res fuerit
neceſſaria ſeu lucroſa:vt.ſ.emptio.§.2. Et
ex hoc pōt diſcerni qualiter cābia poſſēt il
licite fieri: ſed apti⁹ ꝛ magis illicite fiūt qñ
cāpſoꝛ ꝓmo dat aliquā pecunie q̄titatem
vt aliam maioꝛis ꝑcij recipiat ſine itereē
d̄ quo dictū ē: qꝛ hoc cāu apte ē mutuū vſu
rarium cum minus dederit ꝛ plus velit ac-
cipe: lꝫ ad palliandū interponatur loc⁹ vel
alius fictus ꝯctus:vt.ſ.vſura.1.§.22. Et ſic
dupliciꝛ cābia fiūt: videlꝫ qꝛ aut cāpſor re-
cipit maioꝛē ſūmā ꝛ reddit minoꝛē: de quo
dictū eſt in ꝓncipio.§.aut ꝓmo dat minoꝛē
ꝛ poſtea recipit: maioꝛē: de quo nūc tactū
eſt. Et ad iſtos duos modoſ generales om
nia particularia cambia induci poſſunt: ꝛ
diſcerni vtrū ſint licita. Nā illicitū videtur
quicq̄d ꝓ cābio accipiꝛ vltra id qd̄ daꝛ: ex
cepto ꝓdicto legitimo itereſſe. B

V Sura quarto De vſura rijs manifeſtis.

Quis dicatur manifeſtus.
R̄n̄. ſm̄ Hoſti. Uno modo dicitur mani
feſtus per euidentiam facti: puta qꝛ menſā
tenet paratā ad vſuras: ar.ex̄ de coha.cle.
ꝛ mu.tua.ꝛ.c.fi. Alio modo ſi ſit d̄ hoc i iu
re ꝯfeſſ⁹ vl ꝯuict⁹. Sꝫ ſola fama n̄ ſufficē vt
māifeſt⁹ dicaꝛ. A ſ.q°ad penas poſitas ꝯ
manifeſtos vſurarios:ex̄ eo.qꝛ in omnib⁹
ꝛ.ex̄ eo.quāq̄.li.6°. Item vſurarius diciꝛ
manifeſtus poſt publicationem. Et ad pu
blicationem faciendam ſufficit ꝙ vocatus
ꝯfiteatur: vel negās per teſtes conuincatur
ex̄ de coha.cle.ꝛ mu.c.fi.ꝛ.c.tua. Sufficiū-
unt etiā certa argumēta cum fama: qꝛ ap-
parent aliqua inſtrumēta facta in ꝯctu pi-
gnoꝛationis ſeu venditionis: in quibus di
citur ꝙ fructus non debent computari ni
ſi in ſoꝛtē: extra eo.cum in dioceſi. Et q̄uis
nullus appareat accuſatoꝛ ſup hoc: tñ pro
cedat eps ex officio ſuo q̄ poteſt cōpellere
vſurariū ad reſtitutionē faciendā ſm̄ eūdē
Hoſt.ꝛ in ſum.li.2.ti.6.q.48. Et etiā do-
minus An.de bu.dicit in.c.qꝛ in omnibus
ex̄ eo.ꝙ manifeſti vſurarij dicuntur noto
rij: vel contra quos eſt fama cum aliquib⁹
indicijs ꝛ poſtea ſunt publicati per dictū
c.cū in dioceſi. Et ibi etiā videtur hoc ſen
tire glo.lꝫ manifeſtū ꝓprie dicatur quod
tum eſt ꝛ probari poteſt ēt ſi nō ſit notoꝛiū
ſed interdū ponitur pro notoꝛio.2.q.1.ma
nifeſta.ꝛ ibi de hoc glo.magiſtra. B

Que pena publicoꝝ vſurarioꝝ. R̄n̄.
ſm̄ Ray. Ipſo iure ſunt excōicati nō di
co ſimpliciꝛ ſed q̄tum ad tria: vꝫ ꝙ non d̄
bent recipi ad cōionem altaris: nec debent
recipi eoꝝ oblationes: nec debent recipi ad
eccliaſticam ſepulturam ſi in hoc peccato
d̄ceſſerint: ex̄ eo.qꝛ in omnibus.

Quid ſi ſacerdos recipiat oblationem
manifeſti vſurarij. R̄n̄. Reddere cōpelliꝛ
ex̄ eo.qꝛ in omnibus. Et ſm̄ Hoſt. dari de
bet epiſcopo: vt ſm̄ eius prouidentiam re
ſtituatur illi a quo vſura extoꝛta eſt ſi inue-
nitur: alioquin pauperibus: ar.20.q.3.cō
ſtituit. A Parum facit hoc.c.ſed de hoc
latius dictum eſt ſupꝛa reſtitutio.1.§.1. B
ꝛ debet ſacerdos manere ſuſpēſus ab exe-
cutione officij donec ſatiſfaciat arbitrio epi
Eandem penam incurrit qui eos tradit ec
cleſiaſtice ſepulture: in.d.c.qꝛ in omnibus
ſed hodie ſepelientes ſunt excommunica
ti ipſo facto: vt in cle.eos.ex̄ de ſepulturis.

Que pena concedentium domos vſu

rarijs alienigenis. Rñ. nec collegiũ nec a-
lia vniuerſitas aut ſingularis pſona dꝫ per
mittere q̄ vſurarij alienigene. ſ. nõ oriũdi
de terris ipſoꝝ publice vſurã exercentes vl'
exercere volẽtes habeãt domos ↄductas
ſeu aliter habitẽt in t̃ris ſuis: ſꝫ oẽs ĩfra treſ
mẽſes expellẽdi ſũt de ipis terris. Jtem ne
mo dꝫ eis locare vel alio titulo concedere
aliquã domũ ad fen⁹ exercendũ: al' ſi ſunt
patriarche: archiepi: vel epi ĩcurrũt ipo fcõ
ſuſpẽſionẽ. Si aũt ſunt minores clerici ſin-
gulares incurrũt excõicationẽ. Si eſt colle
gium vel vniuerſitas ĩcurrũt ĩterdictũ. Et
ſi talẽ ſñiam p menſẽ ſuſtinuerit. A ſ. aĩo
ĩdurato: vt in. ca. i. de quo. j. B extũc t̃re
ipoꝝ ſunt interdicte: q̄ꝫdiu ibi vſurarij mo
rant̃. Si vero ſũt laici debent p ordinarios
eccliaſtica cẽſura ↄpelli: ex̃ eo. c. i. li. 6. A
Et ibi nõt dñs Pe. de ancho. q̄ hoc ĩtelli-
git̃ de vniuerſitate ſeu collegio tã eccliaſtico
q̄ꝫ ſeclari ſm Guil. ⁊ Archi. lꝫ aliqui ĩtelli-
gãt ſolũ de eccliaſtico. Et addit: Nõ ob. q̄
ſm iſtũ ĩtellectũ tot⁹ orbis eẽt ĩterdict⁹: q̄a
eſt fatendũ ita eẽ vbi iſta attẽtant̃. Et lꝫ iſtõ
ſit rigoroſũ non min⁹ duꝝ ẽ q̄ epi ⁊ plati ⁊
minores clerici ſint ſuſpẽſi ⁊ excõicati: vt di
cit tex. Sed ↄ̄ iſta inq̄t remediũ ẽ q̄ prelati
hãc ↄſtitutionẽ frequenter faciãt publicari
ſicut eis pcipit̃ i. c. i. de loca. ⁊ de accu. ſicut
olim. Et q̄r nec illa nec alia eis ĩcumbẽtia p
agũt: põt eis obijci id qd̃ notat̃ de re. ec. nõ
alie. c. fi. in his v̓ſib⁹: vꝫ: Epi muti ſciũt iu-
re ſuo male vti. Cũ ſint cornuti, nõ audent
cornib⁹ vti. hec ille. Jtẽ pena hui⁹ capli ob
tinet ↄ̄ omnes vſurarios tã iudeos q̄ꝫ chri
ſtianoſ cũ indiſtincte loquat̃: ſic̃ ⁊ cle. ex gra
ui. ex̃ eo. que ↄprehẽdit ẽt iudeos: vt pꝫ ibi
p glo. ſup. v̄. cẽſura. Jbi ẽt idẽ tenere dicit̃
Paul⁹ de eleaçarijs ⁊ dñs Dñic⁹ d̓ ſcõ Ge
miniano i. c. vſuraꝝ. ex̃ eo. li. 6. ⁊ dñs Lau
ren. de Florẽ. i ſuo tractatu d̓ vſuris. q. 146
⁊ Bal. ĩ quodã ↄſilio qd̃ ĩcipit: Jnt̃ iudeos
vbi dr̃ q̄ cleric⁹ iudeo locãs domũ ad pu-
blice fenerãdũ ipo fcõ ẽ excõicat⁹ p dictũ
c. i. Et ſubdit q̄ dicitur q̄s locare iudeo ad
fenerãdũ ſi ſciebat q̄ talis conſueuerat pu
blice fenerari. Nam ex qualitate perſone p
ſumitur q̄ ad hoc fecerit: vt. C. familie her
ciſ. l. ſi filius. ⁊. ff. de pigno. actĩ. l. vel vniuer-
ſoꝝ. Et pſumitur animus ex effectu. C. de i
iurijs. l. ſi non conuicti. Jmmo ſi locator a

pncipio hoc neſciuit: ſtatim q̄ ſciuit iudeũ
publice fenerari debet eũ de domo expelle-
re: al' ad hoc cõſentire videtur. Sꝫ. diſtin. er
ror. cum ſimilibus. hec ille. B

Quomõ vſurarij manifeſti poſſunt re
cipi ad ↄfeſſionẽ vel ad ſepulturã. Rñ. Nõ
ſufficit q̄ in vltima volũtate mãdent de vſu
ris ſatiſfieri: ſed oꝫ q̄ vel de ipis ſit ſatiſfac-
tũ put eoꝝ facultates patiunt̃: vel ſaltẽ q̄ il
lis quibus faciẽda eſt reſtitutõ ſi preſto ſint
aut alijs qui illis poſſũt acq̄rere: vel illis ab
ſentib⁹ ordinario loci vl' vices ei⁹ gerenti:
aut rectori parochie ipius vſurarij coram
aliq̄bus fidedignis idonee de reſtitutione
ſit cautum ſiue puiſum: ita. ſ. q̄ ſi q̄ꝫtitas ſit
manifeſta illa exprimat̃: alioquin eſt mode
randa arbitrio recipientis eam. Jpe tñ ſi
ſcienter moderet̃ minorẽ tenet̃ ad reſtitutio
nem reſidui. Nullus intereſſe debꝫ teſtamẽ
tis manifeſtoꝝ vſurarioꝝ vel eos ad cõfeſ-
ſionez admittere: vel ipos abſoluere niſi fe
cerint ſatiſfactionem: vt dictũ eſt. Teſtamẽ
ta quoq̄ꝫ eorum ipſo iure ſunt irrita. A
niſi pdicta fecerit: vt in. c. qd̃ ſequit̃. B ex̃
eo. c. quãq̄ꝫ. li. 6. A Et ibi addit̃: Oẽs
aũt religioſos ⁊ alios q̄ manifeſtos vſura-
rios ↄ̄ preſentis ſãctionis formã ad eccliaſ
ſticã auſi fuerint admittere ſepulturã: pene
in lateranẽſi ↄcilio ↄ̄ vſurarios promulga
te ſtatuimus ſubiacere. B

Vſura quinto

ſ. de fute-
rib⁹ pcu
ratorib⁹: fautorib⁹: ⁊ familia vſu-
rarioꝝ. Querit̃ ergo quid de ſeruientibus
vſurarioꝝ qui nihil habẽt pter vſuraſ. Rñ
ſm Guil. Credo q̄ poſſint licite accipe ab
vſurarijs mercedẽ ſuã ſi ſeruiũt vtilit̃ in li
citĩ ⁊ honeſtis aut neceſſarijs. Naꝫ vtilitas
quã ↄſequũtur vſurarij ex ope ſeruientiũ
ↄpenſatur cũ mercede quam dant ſeruien-
tibus illis: nec poſſũt dici pauperiores pro
pter mercedẽ datã cum loco mercedis ha
buerint commodum operarum Si autez
ſeruierint in illicitis: non credo q̄ debeãt re
cipere mercedem de huiuſmodi. Jdem de
cultoribus ⁊ alijs eorum mercẽnarijs. A
De hoc plenius eſt dictũ ſupra reſtitutio. i.
§. iꝫ. in additione. B

Quid de eo qui conſuluit alicui vt fene
retur: vel qui mutuat gratis feneratori vt fe
neretur: vel qui cõtrahit ſocietatem cuꝫ a-

liquo ad fenus exercēdum vel qui mutu'
at vſurario vt fenerētur ⁊ iſte participet lu'
crum: nunquid oēs tales inſolidū tenētur
Rñ. ſm Guil. Quidam dicunt ꝙ qui idu
cunt illos ad fenerandum q al' non erant fe
neraturi: tenenſ inſolidum. Si vo al' eſſēt
feneraturi non tenenſ niſi q̄tum ad eos ꝑ
uenit. Et ſubdit: Ego credo ſine preiudicio
ꝙ in neutro taliter inducenteſ teneantur ni
ſi quantum ad eos peruenit. Et quantum
ad hoc conditio eorum eſt melior q̄ eorū
qui preſtant fauorem in rapina vel in furto
quia ipſi tenentur etiā ſi nihil peruenit ad
eos: ⁊ hoc ideo: quia rapina vel furtū fit ſim
pliciſ contra voluntatem domini: ſed vſura
peruenit ad creditorem de voluntate domi'
ni. Nec inuenio iura dare actionem debito
ri contra huiuſmodi inductores ſeu fauto
res ad repetendum ab eis illas vſuras q̄s
ipſi debitores ſoluerunt illis inductis ſicut
dant actionem contra illos quoꝝ opere vel
ↄſilio fiunt furta vel rapine lꝫ nihil ad eos
perueniat. A Idem in ſum. li. 2. t. 7. q. 61.
B Prima autem opinio tutior eſt ſaltem
quando principales non eſſent ſoluendo.
Omnes enim tales indubitanter ſunt par
ticipes culpe. A Non tñ ꝑpterea tenen'
tur ad reſtitutionem principaliter vel in ſo'
lidum niſi inquantū fuerint cauſa dāni: ita
ꝙ ſine eis datum non fuiſſet: vt ſupra reſti
tutio. 3. §. 1. Damnum autem datur non in
mutuo pecunie ſed in vſurarū exactione: nō
participans in ſolo mutuo tenetur ad ſo'
lum peccatum ⁊ non ad reſtitutionem niſi
ex vſura accepti. Participās vero exactio
ne vt inueniendo cautas fictioneſ vel alias
bene tenetur ad reſtitutionem. Et in hoc ca
ſu intelligatur ſcd̄a opinio. B

Quid de eo qui accipit vſuras nomine
alieno: vt tutor curator vel procurator. Rñ.
ſm Ray. Sicut prohibetur aliquis accipe
re vſuras nomine ſuo ita ⁊ alieno: diſ. 46.
ſicut non ſuo. Et ſi accipit alieno nomine
tenetur ad reſtitutionem ſi ille cuius nomi
ne accepit non eſt ſoluendo vel non vult re
ſtituere. Nam facientes ⁊ conſentientes pa
ri pena puniuntur. 2. q. 1. notum. in fi. Sed
ſecundū ꝙ addit Hoſtien. A qui etiam i
ſupradictis concordat cum Ray. eo. titu.
in ſum. q. 63. B ille in cuius vtilitatē ver
ſum eſt: ꝓ ⁊ principaliter tenetur: alius in
ſubſidium. ff. de eo per quem fac. erit. l. ex
hoc edicto. Et hec indubitanter vera ſunt
de tutore curatore ⁊ procuratore: eo ꝙ pre
ſtant auctoritatem talibus: ſecus de eo qui
nundum prebet miniſterium: vt dicetur in
§. ſe. Item ſciendum ꝙ ſi ille ſoluit cuꝰ no
mine accepte ſunt vſure ceteri liberantur.
A Exceptis illis qui ex vſuris aliquid ha
buerunt: vt. ſ. reſtitutio. 3. §. 3°. Et idē qd̄ in
hoc. §. nō. in. d. q. 62. B

Quid de illis famulis qui de manda'
to dominoꝝ dant pecuniam ad vſurā debi
toribus ⁊ ſuſcipiunt poſtea ab eis. Rñ. ſm
Guil. Si nihil ad eos peruenit non credo
ꝙ teneanſ: preſerti ſi illi dñi al' ⁊ ꝑ ſeipos ex
ercent vſuras: vel ꝑ alios exercerēt ſi nō per
iſtos. A Idē in ſum. eo. ti. q. 63. Quod i
telligendū eſt niſi iſti famuli cooperentur
ad exactionem. Nā tunc tenentur ad reſti'
tutionem ꝓut dictum eſt in. §. precedenti
propter eandem rationem. l. dānificatiōis
ex̄ de iniur. c. fi. B

Quid de eo qui gerendo negocium a'
lienū ſine illius mandato feneratur ad o'
pus eius. Rñ. ſm Guil. Tenetur ad reſti'
tuendum vſuras lꝫ ad eum nihil peruene'
rit. Fuit enim actor ⁊ miniſter contractus
vſurarū. A Idem in ſum. e. ti. q. 64. vbi
notatur quod dicitur in. §. ſe. Et vtrūq; in
tellige ſm diſtinctionē de qua. ſ. §. 2. B

Quid de illo qui cum vellem mutuare
gratis induxit me vt darē ſub vſuris. Rñ
deo ſm Guil. Tenetur ſicut ⁊ ille qui in ꝓ'
cedenti. § dictus eſt: q2 indebite impediuit
vtilitatem proximi ⁊ ei damnum adduxit.

Quid de notarijs qui ſuper vſuris ſciē
ter conficiunt inſtrumenta. Rñdeo ſꝫ Ho
ſtien. periuri ſunt: quia quādo creantur ſo
lent iurare ꝙ talia non facient: ſic ⁊ ꝑ con'
ſequens ſunt infames: nec de cetero poſſūt
teſtificari: nec inſtrumenta conficere: extra
de teſta. lꝫ ex quadam. §. 1. ad fi. A Idē
in ſum. eo. ti. q. 45. B Si tñ ob hoc reci'
piunt pecuniam non tenentur reſtituere:
q2 recipiūt eam ꝓ opere ſuo: q̄uis illicito
de quo vide ſupra reſtitutio ꝓmo. §. pſt. A
Et ibi de hoc latius in addit. Ubi etiā pōt
patere ꝙ tenenſ nōrij ad reſtitutionē qñ re
cipiunt ab accipiēte mutuum cum ille non
turpiter dederit: ⁊ ſilr qñ ex eorum cautelis
ſeu inſtr̄is ſecuta foret exactio que als non

fuiſſet ſecuta: vt ſ. reſtitutio. 3. §. i. Et idē fo
ret in teſtibus ꝓpter eandem rōnem. B

Quid de ꝑlatis q ſubſcribūt ⁊ ſigillant
cedulas vſurarias. Rñ. ſm Ho. Si p̄la-
tus nō legit tenorē: vl' etiā ſi legit ⁊ vſura nō
apparebat: q2 forte ibi poſita ē maior q̄ti-
tas q̄ ſit mutuata: ⁊ ipſe ꝑlat9 non diligent
ꝯſiderat: fatue fac: ſed tñ ſm veritatē nō cō
ſētit. Si vero legit ⁊ veritatē ꝑcipit ꝑticeps
ē peccati: ⁊ nō ꝯmodi vſurarꝫ. Nā ſubſcri
ptio in multis approbationē inducit: ex̄ de
ſen. ⁊ re iudi. cū int vos. Idē Gof. A Jō
ēt in ſum. co. ti. q. 46. Et hoc caſu idē videt
dicendū de iſtis ꝑlatis quo ad reſtitutionē
qō ⁊ de notorijs i p̄cedēti. §. dcm̄ ē pro-
pter eandem rationem. B

Quid de vxore ⁊ familia vſurarij. Rñ.
dic: vt. ſ. reſtitutio. 5. §. 2. A Meli9 de
hoc. ſ. reſtitutio. i. §. 13. in additione. B

V Sura ſexto .ſ. de reſtitutiō
ne vſurarū. ⁊
ꝑmo querit: Utrū ſi nō fuerit intē-
tio creditoris aliqd recipe ſed poſtea debi-
tor aliqd dat: teneat creditor ad reſtitutio-
nem. Rñ. ſm Guil. Si ꝓbabilr credit' q
ex dilectiōe ſola gratis ei dederit: nō tenetur
Si vo credit vl' ꝓbabilr eſtimat q ꝓpter
mutuū acceptū vel vlteri9 retinendū dede
rit tenet. A .ſ. in q̄tū eſt fact9 locupletior
de ꝯſumptis bona fide. ff. de peti. here. l. vtꝫ
In bona aūt fide nō eſt q credit vl' ꝓbabilr
dubitat q nō ꝓpter merā dilectionē: ſꝫ ꝓ-
pter ꝑdictas cās ei dederit ſm eundē Gu-
il. ⁊ in ſum. li. 2. ti. 7. q. 8. B

Pone q debitor nō gratis vſuras ſol-
uit: poſtea ad man9 h9 i debitoris venerunt
aliqua de bonis creditoris: nunqd pōt de
eis ſatiſfacē ſibi ꝓ vſura quā ei ſoluit. A
Guil. tenet q ſic: vt i dcā. q. 8. B De h9 ca
ſu dic: vt. ſ. belliū. i. §. 4. A ꝯiūcta addit. B

Quid ſi creditor gratis qdē mutuaſſet:
ſꝫ tñ inducit ad mutuandū q2 hꝫ ſpē recipe
vltra ſortē nō ex dilectiōe: ſꝫ ꝓpt mutuum
nūqd tenet. Rñ. ſm Guil. Sic: q2 ſola ſpes
fac vſurariū: vt dcm̄ ē. ſ. vſura. i. §. 2. ⁊ 3. A
Dic clari9 q ſi ſpes ꝯmodi fuit ꝑncipal' cā
mutui vſura ꝯmitit: ſec9 ſi ſecūdaria: vt. ſ.
vſura. i. §. i. ⁊ ibi lati9 in additiōe. Et lꝫ vſu
rari9 mental' teneat ad reſtitutionē: ex̄ e. cō
ſuluit. nō tñ ſic tenet ſimoniac9 ſolū menta
lis: ex̄ de ſimo. c. ſi. Et ē rō: q2 i ſimonia eſt
turpitudo vtriuſqꝫ partis: ⁊ ex ſolo iure hūa
no pecūia ſimōiace accepta reſtituēda ē nō
illi q turpit dedit ſꝫ eccle. Unñ nec heliſeus
gieçi ꝑcepit reſtituē pecuniā quā accepit a
Naamā. Et iō papa i hoc caſu pōt ſtatuere
qō vult. Poſſet ēt diſpēſare q non ſolū in
mentali ſimonia: ſꝫ ēt i exꝑſſa ꝑ pactū poſ
ſet retineri qō eēt ſimoniace acqſitū. Sed i
vſura nō ē turpitudo dantis: ⁊ iō iure diuio
⁊ nāli eqtate faciēda ē reſtitō. Nec ēt poſſet
i h9 caſu papa diſpēſare ſm Guil. vt i iti. e.
ti. q. 9. Et qō dcm̄ ē i vſura obtinet ꝓpt ean
dē rōnē ēt in acqſito ꝑ ſimoniā qñ ſolū ex
parte recipientis adeſt turpitudo: ex̄ de ſi-
mo. c. dilectus. ꝑ9. B

Qualiter vſurari9 ꝯpellit reſtituē. Rñ.
ſm Ray. Si ē public9 ꝯpellit ꝑ diuerſas pe
nas iuris q̄s hēs. ſ. vſura. 4. ꝑ to. Itē oīs
vſurari9 pōt cogi ad reſtituendū per excō
cationem: ex̄ eo. quoniam non ſolū. Itē 3°
modo cōpellitur q2 ſi vſurari9 repetat ab a
liquo vſuras repellit ꝑ exceptionē donec
⁊ ipſe reſtituerit vſuras vl' fecerit poſſe ſuū
ex̄ eo. q2 fruſtra. Et eiſdē modis cōpellunt
heredes: extra eo. tua. ⁊ c. michael. A Et
ibi patet q hoc obtinet etiā quo ad diſpo-
ſitionē dicti. c. q2 fruſtra. ſ. vt repellat a reſti
tutione vſurarꝫ vt dictū ē ꝓpter vſuras ex-
tortas ab eo cui9 eſt hēs. B Cō. Hoſt. ⁊
Gof. A Idē in ſum. e. ti. q. 47. Et ibi ad
dit ſm eoſdē q hec cōpulſio fiet oī appel-
latiōe remota. Sed forte hoc pōt intelligi
quo ad notorios vſurarios: cū i notorijs ñ
reqratur ordo iuris. 2. q. i. manifeſta. B

Quid ſi qs repetat vſuras ⁊ excipiatur
ꝯ eum q ipſe non reſtituit vſuras quas ex-
torſit: ⁊ ille reſpondet ſe eſſe paratum reſti-
tuere ſi ſit q petat: quō ꝓcedet iudex eccliā-
ſticus. Rñ. ſꝫ Gof. Faciet ꝑconiçari q q
cūqꝫ ſoluit tali vſuras veniat ⁊ oſtendat ⁊
ſatiſfaciet ei: ⁊ ſi nō veniat aliqs ꝓcedet ꝑor
petitio: ſi veniāt ⁊ probent fiet eis reſtitutio
Nec ſufficit i hoc caſu dari pignora vl' cau
tiones: ex̄ de ſen. ⁊ re iu. cū aliquibus. ff. de
pigno. ac. l. q ſi non ſoluere. Et itellige niſi
magna cā forſan interueniat: vt dicit Ho.
⁊ Inno. ſup. c. quia fruſtra. ex̄ eo. A Jō
in ſum. eo. ti. q 49. B Quod ſi is a quo
acceperat vſuras nō ſit ſupſtes nec eius he
res mādabit iudex pauperib9 erogari: ex̄
eo. cū tu. Et poſtq̄ hoc factū fuerit petitio
ꝓcedet: al' nō: Et idē dicendū ſi viuat ſꝫ ne
ſcitur vbi ſit: vel ſi ſcitur ⁊ ad eum mitti nō

poteſt:tunc ſimilit̄ detur pauperib⁹:ex̄ de
iu. ieis.cum ſit.niſi ſperetur de ipſi⁹ aduen
tu:tunc enim pecunia ꝯſignabit̄ ꝛ deponet̄
A De hoc latius dictū ē.ſ̄.reſtitutio.6.in
ꝑn.in additione. ꝟ.quo ad ſcōm.cū ſeq̄n
tibus. B Et ꝑcedet prior petitio. Et hec
ſunt intelligēda ſm̄ Ho.de vſurario noto
rio. A Idē in ſum.eo.ti.q.50. Et dicetur
notorius ſi de hoc i iudicio fuerit ꝯuict⁹:
vt.ſ̄.vſura.4.in prin. B

Quō cogetur reſtituere clericus ſi fue
rit forte vſurari⁹ vel heres vſurarij. Rñ.ſ̄z
Ray. Si nō vult ſatiſfacere dz ſuſpēdi ab
officio. A ꝛ bñficio:vt.c.preterea.ex̄ eo.
B ꝛ ſi non emēdet debet deponi:extra c.
ꝑterea.di.47.eṗs.ꝛ.c.ſiq̄s clericoꝝ.ꝛ po
ſtea ſi eſt incorrigibilis:cogend⁹ eſt ꝑ potē
tiā laicalē:ex̄ de iudi.cū non ab homine.
A Et ibi pz ꝙ poſt depoſitionē ꝑus debz
puniri excōicatione minori:poſtmodum
anathemate:exinde tradi ptāti ſeculari. B
diſ.7.nō licuit. Nec debet reſtituere de re
bus ecclie. A niſi quatenus de pecunia il
la expendiderit in vtilitatē ecclie ſm̄ eun.
Ray.ꝛ in ſum.eo.ti.q.51. B ſed de ſuis
ſi habz:ſed ſi nō hz:tūc ſm̄ Guil.de fructi
b⁹ quos lrime ꝑcipit pōt ſe liberare. Facit.
extra ð fideiuſ.c.2. A Idē i dicta.q.51. B

Quid ſi debitor iurauit ſoluē vſuras.
Rñ.ſm̄ Ray.pōt denūciare ecclie moni
tione ꝑmiſſa vt cōpellat illū ad relaxandū
iuramentū: vel ſi vult ſoluat vt ſatiſfaciat
deo de iuramēto:ꝛ poſtea poterit repetere
ex̄ de iureiurā.ex adminiſtratōis.ꝛ.c.debi
tores. Qð ſi iurauit nō repetē:dico ꝙ non
repetet directe propt̄ iuramētū:ſed idirecte
bene repetet.ſ.denunciãdo ecclie crimen
illi⁹ vt ſic ad ſatiſfaciendū ꝯpellat eū. Si ve
ro iurauit ꝙ non denunciaret:nō tenet iu
ramentū cum ſit illicitū:vtpote ꝯ̄ ꝓximi ſa
lutem. Unde hoc nō obſtāte poteſt denun
ciare:ex̄ eo.tuas.ꝛ de iureiur̄.quēadmodū
A Et ibi patet ꝙ hoc verū eſt inq̄ſtū inten
dat̄ ad ſalutē ꝓximi. Si vero ꝑncipalr̄ q̄s
intenderet ad reſtitutionē vſuraꝝ ſibi faciē
dam:nō videt̄ excuſari a ꝑiurio:q2 ſiue per
actionē:ſiue ꝑ denunciationē in effectu re
petitio eſt:ꝛ effectus attēdi dz poti⁹ q̄ ꝟba
vl̄ circuit⁹.C.mādati.l.ab Anaſtaſio. B
Con.Gof.ꝛ Hoſti.addēs ꝙ ſi etiā iurauit
debitor nō repetē nec recipere vſuras.nihi
lominu⁹ debet cogi ad reſtitutionē ꝛ erit pe

cunia pauperib⁹ erogāda. A q2 hoc ca
ſu habentur ac ſi ꝑncipales nō inuenirent̄
iō ſuccedūt paupes:ex̄ eo.cū tu.ꝛ ne vſura
rius ꝯmoduz ex ſua fraude reportet:ex̄.c.
tuas. Et idem etiam qð in hoc.§.nō.in ſū.
eo.ti.q.53. Predictis ēt cō.glo.in.c.i.ꝛ.c.
debitores.ex̄ de iureiu. B

Quid ſi de duobus hēdib⁹ vſurarij al
ter factus eſt non ſoluendo. Rñ.ſm̄ Ho.
Tunc ali⁹ tenet̄ iſolidū.ſ.vſq3 ad q̄ntitatem
que de hēditate ad eū ꝑuenit. Nā oēs res
hēditarie obligate ſunt:ex̄ eo.cū tua.§.fi.
A Ho.nō videtur hoc firmit̄ tenere: ſed
dicit ꝙ opinio hec in ꝯſpectu multoꝝ fauo
rabil' eſt q̄ntuz ad animas ac ſatꝫ equa ꝛ ab
omnib⁹ approbata:iō nō audeo ꝯ̄dicere.
Conſiderata tñ ſubtilitate iuris aliud vide
tur:niſi quo ad hēdez q non feciſſet inuen
tariū:vel niſi quo ad heredē ꝛ quēcūq3 ali
um reſpectu reꝝ ex vſura:ſeu ex pecunia fe
nebri acq̄ſitaꝝ que ad eos titulo lucratiuo
ꝑuenerūt vt teneant̄ ad reſtitutionē ſi vſu
rari⁹:ſiue eius hēditas efficit̄ nō ſoluendo
vt in ſum.eo.ti.q.54. Sed glo.i.c.tua nos
ſentit idē quod dicitur in iſto.§.quaz glo.
multi doc.canoniſte ſequuntur: vt nōt ibi
d.An.de bu. Sed vt ipe dicit hoc nō vr̄ ve
rū ꝙ oīa bona hēditaria ſint obligata pro
reſtitutōe vſuraꝝ:ð quo lati⁹ dictū ē.ſ̄.vſu
ra.i.§.13.in additꝫ. Ūñ cū obligatio hēdita
ria diuidat̄ int̄ hēdes ꝓ hēditarijs portiōi
b⁹ niſi ſup reb⁹ obligat̄.C.de ac.hē.l.ꝓ hē
ditarijs.nō vr̄ rōnabile ꝙ vn⁹ heres por
tet pond⁹ alt̄i⁹ ſup reb⁹ nō obligat̄:vt ꝛ ſen
tit.d.An.de bu.lz multi videant̄ ſimplicit̄
tenere ꝙ ſi vnus heredū efficiat̄ nō ſoluē
do alt̄ ad reſtitutionē vſuraꝝ in ſolidū tene
atur.quoꝝ dictū pōt ꝟificari:vt tactum eſt
quo ad bona ex vſura acq̄ſita: ne ex dolo
alteri⁹ q̄s ꝯſequat̄ ꝯmodū cū iactura tertij
ff.de eo ꝑ quē fac.eri.l.fi.ꝛ poſitū ē in dcō
§.13.in additione. B

Pone ꝙ vſurari⁹ emit equū vel ꝑdi
um de pecunia vſuraria ꝛ donat h⁹ialteri
poſtea efficit̄ nō ſoluendo:queritur vtrum
debitor qui ſoluit vſuras poſſit petē rez illā
a poſſeſſore ꝛ ille teneat̄ reſtituere. Rñ.ſm̄
Ray.ꝛ ille pōt petere ꝛ iſte tenetur reſtituē
ex̄ eo.cum tu. Succedit.n.hic res loco ꝑ
cij ſicut ecōuerſo precium loco rei.ff.de pe
ti.here.l.ſi rem. Et hoc verū eſt ſm̄ Guil.
q̄ñ talem rem habuit ex lucratiua cauſa:ſe

ſus ſi emiſſet: vel alia cauſa non lucratiua
ꝛ bona fide habuiſſet: cum hoc cō Goſ. ꝛ
Hoſt. Et addit Goſ. ꝙ ſi res illa ex cā lu-
cratiua ꝑueniat poſtea ad aliū ex ſili cā: ꝛ
iſte vltim⁹ fuit ille q potuit petē vſuras: lib
atus ē ille cui res p⁹ data fuit: vt ꝯ eū agi nō
poſſit. ff. de ac. ꝛ ob. l. oēs debitores. Idē
Hoſt. A Idē in ſum. e. ti. q. 55. Et de hoc
lati⁹. s̄. vſura. i. §. 13. in addit̄. vt tactū ē. s̄.
in. §. precedenti. B

Quid de regib⁹ ꝛ ꝑncipib⁹ q cū poſſit
nō ꝯpellūt ad reſtituendū vſuras. Rū. ſm
Guil. Dico ꝙ tenent etiā ſi nihil ad eos ꝑ
uenit. A Idē in ſū. e. ti. q. 58. Et de hoc la
tius. s̄. reſtitutio. 7. §. xi. B

Utrū vſurari⁹ teneat reſtituē qcqd de pe
cunia vſuraria lucrat⁹ ſit. Rū. ſʒ Ray. Si
vſurari⁹ ex pecunia vſuraria negociat⁹ ſit
ꝛ lucrat⁹ vel emit inde ꝑdium ꝛ fruct⁹ pce-
pit nō tenet hoc reſtituere. Cō. Al. ꝛ Tho.
ſcda ſcde q. 78. eo ꝙ tale lucꝝ nō ē fructus
pecunie ſʒ humāe induſtrie ꝛ poſſeſſio ēpta
de tali pecunia ē res emētis ꝛ nō ei⁹ a quo
accepta fuit vſura lʒ ei ſit obligata. A de
hoc dictū ē. s̄. vſura. i. §. 13. i additione. B
Sʒ ſʒ ꝙ ponit Guil. ſi habuit de vſura trā
vl pec⁹: tūc quicqd de fructib⁹ illi⁹ ꝑcepit te
net reſtituē: qꝛ ex re alti⁹ habuit. A Pre
dict̄ ꝛ his q̄ dicunt in ſe. §. Cō. Al ꝛ Tho. vt
in ſū. eo. ti. q. 55. vbi ſm Guil. Addit. Idē
etiā credo de lucro habito de re furtiua vl
rapta ſi ex eo ꝑdia vl reddit⁹ emāt. Et con.
ꝑdict̄ Tho. ꝛ Al. vt ibi. Et de ſdict̄ fructib⁹
ꝛ itereſſe lati⁹. s̄. reſtitutō. i. §. 4. i additōib⁹ B

Utrū vſurari⁹ teneat debitori ad dāna.
Rū. ſm Ray. Tenet ad omnia dāna q̄ ille
ꝓpter ſolutionē vſure paſſ⁹ ē: vt ſi domum
ſuā ꝓpter hoc vili⁹ vēdidit: ꝛ ſi aliā ꝯduxit
aut ſi ꝓpt hoc ab alio ſub vſura q̄ſiuit.

Cui reſtituēda ſit vſura. Rū. ſm Ho.
Gnālit reddi dʒ ei a quo qs extorſit vl ei⁹
hēdi: ꝛ ſi nō inueniatur ē paupib⁹ eroganda
ex̄ eo. cū tu. Qd ſi abſēs ē eo ꝙ vſurarius
trāſtulit ſe ad aliū locū: tenet ei mittē ſuis ꝑ
ꝑis ſūptib⁹. Qd ſi ille q habebat recipe ab
vſurario vl hēs ei⁹ trāſtulit ſe alio: tūc mit
tet ei ſūptib⁹ illi⁹ cui mittit: niſi expēſe exce
derēt totā ſūmā: tūc nō dʒ paupib⁹ eroga
ri. 2. q. 6. āteriorꝫ. ex̄ de iudeis. cū ſit: niſi ꝙ
ſi de ꝓxio ei⁹ aduēt⁹ ſperat: tūc fiet: vt dictū
eſt. s̄. §. 5. C De vſuris. acceptā. A Idem
in ſū. eo. ti. q. 68. Et de hoc lati⁹. s̄. reſtitutō
6. in ꝑn. cū additione. B De mā iſta pla
ꝑit colligi. s̄. reſtitutio ꝑ to. Quō ēt iudei
ꝯpellunt reſtituē. s̄. vſura. i. §. fi.

uSus clauiū primo

quo ad excōicatiōes papales. i. qꝝ
abſolutio ſedi aplice reſuat: quoꝝ noticia
i ꝑdcō cāu ꝯfeſſorib⁹ valde ē neceſſaria: de
qb⁹. s̄. abſolutio. i. §. 2. aliqd tactū ē: ſʒ hic
clari⁹ ꝛ pleni⁹ eſt dicendum.

Pria ergo ponit i decr̄l. 17. q. 4. ſiqs
ſuadēte. vbi Inno. dic̄: Siqs ſuadēte dia-
bolo hui⁹ ſacrilegij viciū icurrerit ꝙ i cle-
ricū vl i monachū violētas man⁹ iniecerit
anathēt̄. vinclo ſbiaceat: ꝛ null⁹ epōꝝ illum
ꝑſumat abſoluē: niſi mortꝭ vrgēte ꝑiclo: do-
nec aplico ꝯſpectui preſētet ꝛ eius mādatū
ſuſcipiat. hec ille.

Ad cui⁹ itelligentiā p⁹ ſciēdū ē ꝙ clic⁹
appellat ēt q hūerit ꝑmā tonſurā tm̄: ex̄ de
eta. ꝛ q̄. cū ꝯtigat. Et de tali ēt itelligit h̄: vt
pōt colligi ex nōtis ꝑ. d. Pe. de ācho. i. c.
i. de cle. ꝯiu. li. 6. Nōt ēt i ſū. li. 3. ti. 33. q. 89
Idē itelligit de quolibʒ ꝛligioſo ꝛ ꝯuēſo re
ligionis: ex̄ eo. nō dubiū. Et ſilr de monia
lib⁹ ꝛ eaꝝ ꝯuerſis: ex̄ eo. de monialib⁹. Et
dʒ itelligi de ꝯuerſis q renūciauerūt ꝓꝑis
nō aūt de retinētib⁹ ꝓꝑa: vt nō. i ſum. eo.
ti. q. 34. vbi ēt dr̄ ſm Ho. idē intelligēdū
de ꝯuerſis ſecularium eccliaꝝ qn̄ tradiderūt
ſe ꝛ ſua diuino obſeqo. Idē ēt dic̄ glo. in. c.
nō dubiū. Idē quoqꝫ intelligit de nouitio
religiōis: ex̄ eo. religioſo. §. i. li. 6. Idē ēt vr̄
de hēmit̄. Nā hēmite ēt ꝓꝑū habētes gau
dēt ꝑuilegio clicali ſʒ glo. i. c. qꝛ ꝟe. 16. q. i.
Et forti⁹ frēs ꝛ ſororeſ tīj ordīs ſci Frāciſci
vt nōt Bar. ī. l. ſemꝑ. §. i. ff. de iur̄ imu. ſm
frēm Io. de capiſtrano i ſuo defēſorio alle-
gās ēt ꝛ plēs alios nōbiles doc. vʒ: Archi
diaconū: Paulū de elcaçarijs: ꝛ Io. de li-
gnano: i cle. cū ex e. de ſē. exco. ꝛ Gēçlinū
ꝛ dn̄ʒ Io. de imola. ꝛ dn̄m Ant. de bu. i. c.
rurſ⁹. ex̄ q cle. vl vo. vbi dic̄ idē de mliere in
cluſa. xi. q. i. de ꝑſona. Et de frib⁹ ꝛ ſororib⁹
tīj ordis dic̄ ꝟi⁹ eē qd dic̄ Gēçlin⁹ ꝯ Fede
rici ꝯſiliū ꝛ ꝯ. Guil. Allegat ēt nōta ꝑ Bar.
i. l. i. ff. de pe. ꝛ. ī. d. l. ſemꝑ. Id ēt dn̄s An.
c. null⁹. ex̄ de foro ꝯpe. dic̄ ꝙ gnālit oēs ꝑ
ſone q̄ regularit viuūt ſūt eccliaſtice ꝑſone:
lʒ nō faciāt ꝓfeſſionē ꝛ gaudēt ꝑuilio clica-
li: vt nōt glo. ꝛ tex. i. c. identitatib⁹. ad fi. ꝛ de
cle. li. 6. ꝛ. nō. 12. q. vlt. c. fi. ꝛ de ma. ꝛ ob e.

uſus claviũ

e.diſecta.in glo. Pe.qđ fac̃ dic̃ iꝑe ꝓ iſtl le
ſuatis et marib⁹ et mlierib⁹ Jtē 2°. ſciēdū
ꝙ nō ſolū dr̃ ille manus iniĳcere q percutit
aliquē de ꝓdcis perſonis: ſed etiam qui eā
claudit: vel aliqđ in illā ꝓĳcit vel mult ſili-
busmodis offēdit: vt.s̃.excōicatō 2°.§.6.
cū ſe. et in directoꝛia iurl.li.3.ti.2.§.24.cū
ſe. Jtē 3° ſciendū ꝙ nō ſolum q facit aliqđ
ꝓdcōꝝ incurrit dcā ſniam: ſed etiā qui fie
ri mādat vl' ſuo nomine factū ratificat: ex̃
eo.cū qs.li.6. Jtē in his dans cōſilium au
xiliū vl' fauoꝛē: ex̃ eo.nuꝑ. Et intelligit đ cō
ſilio etiā ſi alit cēt factur⁹: qꝛ nihilo⁹ ꝯſulēſ
ꝑticipat in crimīe: et iō incurrit mā3: ⁊ nō
in directoꝛia li.3.ti.2.§.126.et nōt.d.An.de
bu.in dcō.c.nuꝑ.lȝ ibi gl'.videatur ſentire
contrariū. Jtē predictus cōſentiēs. Et non
intelligitur de nudo ꝯſenſu q obligat ſolū
ad pctm̃ dcō.c.cū qs.ſȝ de ꝯſcſu coopatio
vt nōt gl. ex̃ eo ꝙte. Jtē q nō obuiat: ex̃ eo
ꝙte. Et lȝ ibi glo. aliter videal ſentire: tñ ibi
dē dicit d.An.de bu.ꝙ cōis opinio ē ꝙ in
cidat i canonē patiēs vberari clicū ⁊ dolo
ſe ñ ꝓhibēs ſiue habeat vberantē in ꝑtāte
ſiue nō. Et idē nōt ſȝ Hoſt.in ſū.eo.ti.q.
34.ſed qđ de ꝯuerſis. Jtē ſniam incurrit q
dcā iniuriā facit ēt cū volūtate offēſi: qꝛ ca
nō: introduct⁹ eſt nō ſolū in fauoꝛē oꝛdia-
ti: ſȝ ēt oꝛdis clicalis: ex̃ eo.ꝯtingit ꝑ°. Jtē ſen
tētiā incurrit clic⁹ vl' alius ꝑſōa irato aīo ꝑcu
tiēs ſeipm: qꝛ facit iniuriā oꝛdi clicali ſiue re
ligiōi. Jtē qꝛ ſicut ñ licȝ offēdē aliū: ita nec
ſeipm.23.q.5.ſi nō lȝ.vbi h° tenet Archi.⁊
nōt i directoꝛia.li.3.ti.2.§.120. Jtē 4° ſciēđ
ē ꝙ in aliqb⁹ caīb⁹ ex dcā iniectiōe manu
uȝ ꝑſtita excōicatō nō irrogat: vt s̃.exco°2°
§.ꝑ°.⁊ q̃ ꝑ per to. Jtē 5° ſciendū ꝙ ab ea pōt
abſoluē legat⁹ aplic⁹: et qñqȝ etiā epi et a ĳ
ꝑlati: vt s̃.abſolō.2.⁊.3.ꝑ totū. Jn decreta.
ſūt alie: q̃ꝝ ꝑma ē i.c.q̃rēn.de offi.dele.vȝ
qñ qs fuiſſȝ excōicat⁹ a delegato pape.naȝ
infra annū pōt ab iꝑo abſolui p⁹ vō nō ſȝ
a papa. Et intelligit p⁹ āñū a diffinitiua ſnia
An.n.eā ēt p⁹ annū pōt delegat⁹ abſoluē
vt ibi nōt glo. Scđa ē ꝯ falſificātes lr̃as a-
plicas: đ q° s̃.excōicatio 3°. Tertia ē ꝯ incē
diarios ꝑſertiȝ locoꝝ ſacroꝝ: đ qbus s̃.ex
cōica° 4° Et de aliĳs.s̃.abſolō ꝑmo.§.2.v
ſecūd⁹. Quārta ē ꝯ effractoꝛeſ ecclīaꝝ vl' ſili
uȝ locoꝝ: đ qb⁹.s̃.excōicatō 4. Quīta ē ex̃
e.c.ſignificauit.đ q̃ dictū ē s̃.abſolō.i.§.2.
v.3° cū additiōe. Jn 6° ſūt et alie: q̃ꝝ ꝑma

ē ꝯ inſecutoꝛes cardinaliū cū oībus in delī
cto ꝑticipātib⁹: vt ſi ſoci⁹ fueriū faciēs aut fi
eri mandauerit: vl' factū ratū habuerit: aut
cōſiliū dederit vl' fauoꝛē: aut poſtea recepta
uerit vl' defēſauerit ſcienī eundem. Oēs.n.
ꝓdci incurrūt excōicatōeȝ a quo nō pñt ab
ſolui niſi a papa: ꝑterqȝ in moꝛtis dūtaxat
articulo cōſtituti: ex̃ eo.felic.li.6.vbi ēt ml
te alie pene irrogātur et grauēs ꝯ eoſdem.
Secūda ē ꝯ eligēteſ ſeu aſſumētes ꝯ aliquoſ
ad regimē ciuitatis Rome nō obſeruata
foꝛma.c.fūdamēta.de elec.li.6. Et ſilr ꝯtra
cōſentientes electōi: noīatiōi: ſeu aſſūptiōi
de ipſis facte ad ꝓdcā: ⁊ ꝯtra obedientes di
ctis officialib⁹ ⁊ ꝯ in his dātes ꝯſiliū auxi-
liū vel fauoꝛē publice vl' occulte. Nec ꝓdcī
pñt abſolui ab alio ꝙ a papa ꝑterqȝ i moꝛ
tis articulo.d.c.fūdamēta.§.ꝙ ſi ſec⁹.⁊.§.
cōtēptōēs. Et hoc cōiter ſp accidit qñ Ro
ma ad obediētiā nō ē aplice ſedis. Tertia ē
in.c.qcūqȝ ex̃ eo.đ quo s̃.excōicatō.i.§.2.
v.21⁹. Quarta ē i.c.exĳt.q ſemiat.§.itaqȝ
de vbo ſig.vȝ ꝯ gloſantes declarationem.
Nicolai tertĳ ſuꝑ regula fratꝝ mioꝝ aliter
ꝙ ſit ibi determiatū. Jtē ꝯ doc. ſeu lectoreſ
q qñ docēt in publico ex certa ſcia vitiāt in
tellectū dcē declaratiōis. Jtem ꝯ facientes
cōmētuȝ ſcripturas ſeu libellū: vel q ex cer
ta ſcia vel deliberatiōe determināt in ſcholſ
ſeu ꝓdicāt ꝯ regulā ⁊ ſtatū fratꝝ mioꝝ vl' ꝯ
deīmiata ſeu aliqđ de deīmiatiſ i dcā decla
ratiōe. Oēs.n.ꝓdcī incurrūt papalē excōi
cationē: qbuſcūqȝ ꝑuilegĳs nō obſtātibus
vt ibi. Et đ hac excōicatōe dr̃ i ſū.i addito.
ſuꝑ ti.de ſen.exco.⁊ in directoꝛia li.3.ti.2.§
210.cū ſe. Vñ nō ē veriſile ꝙ ſit reuocata qđ
aliq videnī aſſerere: al' in ꝓdcis locis nō fu-
iſſet de ea facta mētio ꝑſertiȝ in directoꝛiis
q̃ ē nouiſſima. Et cū dicta aſſertio ſit ꝯ ius
cōe: nō dȝ ei fides adhiberi niſi de ea habe
at idubitata declaratio: ex̃ đ fi.inſtru.c.pa
ſtoꝛal. Sūt ⁊ alie in cle. Pꝛima ē ꝯ iqſito-
res hẽtice prauitatis: vl' alr ꝯ hẽticos hñteſ
officiū q odĳ grē: vel amoꝛis lucri: aut cō-
modi tꝑalis obtētu ꝯ iuſticiā ⁊ ꝯſciam ſuaȝ
omiſit ꝯ quēqȝ ꝓcedē vbi ꝓcedēdū fuerit
ſr hẽtica prauitate: ac obtētu eodē prauita-
tē ipaȝ vl' ipedimētū officĳ ſui alicui iponē
do: cū ſr h° ꝑſūpſerit quoquo mō vexare.
Nā ꝑt alias pēaſ ꝓ q̃litate cris iponēdaſ eiſ
dē: epi aut ſuꝑioꝛ ſuſpēſiōiſ ab officio ꝑ tri
ēniū: alĳ vō excōis ſniaȝ iꝑo fcō icurrūt: a q̃

uſus clavium

nõ poſſũt abſolui niſi a papa ꝑterq̃ i mor
tis articulo: ⁊ tũc ſatiſfactione ꝓmiſſa: nul-
lo in hac parte ꝓuilegio ſuffragãte: vt i cle.
multoꝝ. ad fi. de hẽticis. Secũda eſt ꝯ reli
gioſos q clicis aut laicis nõ habita pochia
lis ꝓſbyteri lnia ſpãli preſũpſerit miniſtra-
re ſacrm vnctionis extreme vel euchariſtie
vel matrimonia ſolẽniçare. i. ſolẽnit bene-
dicere ſm glo. vt in cle. de ꝓui. religioſi de
quo ſupra abſolutio. i. §. 2. ℣. 2ᵒ eſt de reli-
gioſis: cũ additiõe. Tertia eſt ꝯ religioſos
q excõicatos a canone preterq̃ in caſibus
a iure expreſſis: vel ꝑ ꝓuilegia ſedis apoſto
lice ꝯceſſis eiſdẽ: vel a ſẽtentijs ꝑ ſtatuta ꝓ
uincialia vel ſynodalia ꝓmulgatꝭ: ſeu vt ꝟ-
bis vtamur: eoꝝ a pena ⁊ a culpabſoluere
quẽq̃ ꝓſumpſerit. d. cle. religioſi. Et hic
hic nomine ſnie ꝯprehendit omnis ecclia-
ſtica cenſura. Nec obtinet iſta excõicatio
ſi religioſ⁹ abſolueret a ſnia iudicis: vt nõ.
in glo. dicte cle. religioſi. Et idẽ nõt in di-
rectoria li. 3. ti. 2. §. 232. ẽt ſi ſnia iudicialiter
eẽt lata a papa. Item in directoria. eo. ti. §.
234. dicit q̓ ſi religioſus abſoluit a pecca-
to ꝓpt qd incurrit qs excõicationẽ excõica
tum a canone vel a ſtatuto ſynodali vel ꝓ-
uinciali nõ aũt ab excõicatione ſm Guil.
nõ incurrit excõicationẽ: cũ aliud ſit abſol
uere a peccato ⁊ aliud penã ſeu vinculũ ex
cõicationis relaxare. Nã frequẽter plures
remanentes i mortali pctõ ꝓpter qd erãt ex
cõicati abſoluũtur ex cã: ex̃ de teſtib⁹. veni
ens 2ᵒ in fi. Sic ⁊ excõicat⁹ ⁊ irregularꝭ ab
excõicatione abſoluit in irregularitate re-
manẽdo: ex̃ de ſen. ex. cũ illoꝝ in ꝓn. Preterea
ſi hoc intelligeret de pctõ ꝓpt qd erat excõi
catus ſicut dic̃ de abſolutiõe a ſentẽtijs: ita
diceret a pctõ: ex̃ de deci. ad audientiã. Et
q: ꝓbabilr põt religioſus factã excõicatio
nem ꝑ ſtatuta ignorare: q: in facto ꝯſiſtunt
⁊ maxime cũ tal nõ teneat ire ad ꝯcilia epa
lia vl archiepalia: iõ excuſat ſm Guil. qa
ignorabat ſacrilegũ vel ſodomitã: vel furẽ
i alia dioceſi excõicatũ. Tales. n. ſnie poti-
us in facto ꝯſiſtũt: ⁊ iõ ꝓbabilr maxime ab
exemptꝭ ignorari pñt: ex̃ de cõſti. licz. li. 6. ⁊
de cle. ex. mi. apoſtolice. Sed ſniam cano-
nis nõ licet tali ignorare. Et lz excõicatio-
nẽ nõ icurrat ꝗuiter tñ peccat ꝓ eo q̓ pecca
torẽ decipit ⁊ ſeipm. hec ibi. Quarta eſt in
cle. i. de penis. vbi dr: Siqs ſuadẽte diabo
lo i hoc ſacrilegij genus ꝓrupit q̓ quẽuis

pontificẽ iniurioſe vel temere ꝑcuſſerit aut
cepit ſeu bãniuerit: vel hec mãdauerit fieri
aut facta ab alijs rata habuerit: vel ſocius
in his fuerit facientꝭ: aut ꝯſiliũ in his dede-
rit: aut fauorẽ: ſeu ſcient defẽſauerit eundẽ
in illis caſibus de ꝓdictꝭ i quib⁹ excõicatio
nẽ ꝑ iã edictos canones nõ ſubiret: ſit h⁹ i
noſtre ꝯſtitutõis auctoritate nõ obſtante
q̃cũq̃ ꝯſuetudie quã reputam⁹ approban
te ſacro cõcilio poti⁹ corruptelã anathema
tis mucrone ꝑcuſſ⁹. a q̃ neq̃at niſi ꝑ ſũmuz
põtificẽ ꝑterq̃ i articlo mortꝭ abſolui. Qui
ta ẽ ꝯ religioſos ⁊ clicos ſeculares q indu-
cũt aliquos ad vouẽdũ: iurandũ: ſeu ꝓmit
tendũ: vt ſepulturã eligãt apud eoꝝ ecclias
vel vt iã electã vlteri⁹ nõ imutẽt. Nã excõi
cationẽ icurrũt a q̃ ab alio q̃z a ſede aplica
ꝑterq̃ i mortꝭ articlo nõ poſſũt abſolui: vt
in cle. cupientes. ad fi. de penis. de quo etiã
ſ. ſepultura. 2. i. ꝓn. Sexta ẽ in cle. ꝗuis de
ſẽ. exco. de q̃. ſ. abſolutio. i. §. 2. ℣. 5⁹. d his
Septia ẽ ꝯ frẽs minores q tpe interdicti reci
piũt ad diuia officia frẽs vl ſorores de ter-
tio ordie bti Frãciſci: etiã ſi ſup hoc hi vel
iſti ꝓuilegijs q̓buſcũq̃ mũiti extiterit. Nã
icurrũt excõicationẽ a q̃ ꝑ aliũ q̃ ꝑ papaz
vl ſatiſfactiõe ꝓmiſſa ꝑ locoꝝ epos q aucto
ritate aplica i hac pte ipo iure fungũt non
poſſũt abſolui: vt i cle. cũ ex eo. d ſen. excõ.
Et ſic i corpe iurꝭ vident eẽ. 17. vna i decretꝭ
5. i decretalib⁹. 4. in ſexto. ⁊. 7. i cle. Sunt
⁊ alie i ex̃uagãtib⁹. Pria ẽ illa Bonifacij
octaui q̃ incipit: Deteſtãte. ꝯ excenterãtes:
demẽbrãtes: ſeu decoquẽtes defũctoꝝ cor
pora ꝓ ipis ꝯſeruãdis: ſeu deportãdis ad
ptes alias. Nã excõicationẽ icurrũt. a q̃ ab
ſolui nõ pñt ab aliq° q̃ a papa ꝑterq̃ i mõ
tis articulo. Et corpus ſic tractatũ ecclieſti
ſic ꝓuatur ſepultura i odiũ h° agẽtiũ: vt ibi
De q̃ ẽt excõicatõe dr i directoria. li. 3. ti. 4
§. 22. ⁊ aliqd. ſ. abſolutio. i. §. 2. ℣. itẽ qcũq̃
Scda ẽ alia ſilr Bonifacij octaui q̃ icipit:
Excõicam⁹. ꝯ oẽs cuiuſcũq̃ ꝯditionis exi
ſtãt qui aliqd pactũ fecerit: vl aliqd ꝑuũ vl
magnũ ꝓmiſerit: ꝓmiſſionẽ recepit: aut ex
pacto ſeu ꝓmiſſiõe occlta vl mãifeſta ſb ꝟ-
bis gnãlib⁹ vl ſpãlibus expꝛſſis vl nõ expꝛſ-
ſis aliqd recepũt d q̃cũq̃ re ac vtilitate ꝓ a
liq̃ iuſticia ſeu grã ꝑ ſedẽ aplicã obtinenda
⁊ ꝯ ꝑmittẽtes: dãtes: accipiẽtes: ⁊ ꝯ ſciẽtes
aliquẽ d ꝓdcis niſi. ĩ. tres dies ꝓtulerit pape
vl alij ꝑ quẽ papa poſſit ſcire: ⁊ ꝯ vtẽtes lrĩs

ſeu gtiJs ſic obtẽtꝭ. Oẽs.n.excõicatiões in-
currũt:a q̃ ab alio q̃ a papa abſolui non
pñt niſi in mortis articlo.et qcqd receptũ ẽ
paupbꝰ eroget.nec grã valet ſic obtẽta:vt
nõ.in directoria co.ti.§.23.cũ ſe. Tertia eſt
Nicolai q̃rti q̃ incipit: Olim cãm. ꝯ defe
rentes ꝓhibita ad ptes infideliũ:de q̃ ſiml
cũ multꝭ aliJs ad idẽ tẽdẽtibꝰ.s̃.ſaracenꝰ.§
pmo. Quarta ẽ ꝯ religioſos cuiꝰcũqꝫ or-
dinis mẽdicãtiũ q abſqꝫ ſedis aplice lnia
ſpãli trãſeũt ad quecũqꝫ ordinẽ mõachoꝝ
vl canonicoꝝ regulariũ ſeu ordinũ nõ mẽ
dicãtiũ:ordie cartuſiẽtiũ dũtaxat excepto.
Nã ingreſſus nõ valꝫ:et tã ingrediẽtes q̃
ſcipiẽtes excõicationẽ icurrũt:a q̃ ab alio
q̃ a papa abſolui nõ pñt niſi in mortꝭ arti-
culo:vt in ex̃ua. Martini q̃ntĩ q̃ icipit: Al
am ãbitioſe.fcã ãno pmo ſui põtificatꝰ. 5°
loco ſũt aliq̃ ꝯ ſimõiacos ꝯdite tã a Mar
tino q̃nto q̃ ab Eugenio q̃rto:de qbꝰ ſu-
pra ſimonia.7.§.fi.i additiõe. Sexta ẽ ſm
aliquos ꝯ euntes ad terrã ſcãꝫ ẽt cã deuoti
oniſ ſeu ex voto ſine licentia ſedis aplice:et
abſolutõ reſeruat pape vl ſũmo pniario q
ẽt põt licẽtiã ꝯcedere ⁊ abſolutionẽ ꝯmitẽ
vt patet in priuilegio ſummi penitentiariJ.
Septima eſt ſm eoſdem ꝯ laicos recipien
tes in curia romana lr̃as aplicas niſi p ma
nus pape vl bullatoꝝ:vl aliorum quibus ẽ
cõmiſſũ:⁊ abſolutio reſeruatur pape:vt pꝫ
in formulario cãcellarie ſeu regiſtro. In ꝓ
ceſſu quoqꝫ ãnali curie cõtinẽt ⁊ alie. Pri
ma eſt ꝯ oẽs hereticos ⁊ eoꝝ fautores:rece
ptatores ac defẽſores. Scd̃a ẽ ꝯ oẽs ⁊ ſin-
gulos cuiuſcũqꝫ ſtatꝰ gradus pemineñtie:
aut ꝯditiõis exiſtãt:q pfidis hereticis ar-
ma:equos:ferrꝝ:plumbũ: lignamina:ſal:
oleum:vinuꝫ:victualia : ⁊ alia quecũqꝫ ad
vſũ hominuꝫ ptinẽtia:aut queuis alia pſi-
dia publice vel occulte ſubminiſtrãt:ac per
ſe vel p ſubditos afferri faciũt:vel pmittũt
cum quibus ipſi hẽtici xp̃i fideles quõlibꝫ
ipugnare ſeu offẽdere pñt. Et ꝯ adherẽtes
hẽticoꝝ:ac cõſentientes:⁊ pſtãtes eiſdẽ in
pmiſſis quocũqꝫ modo ⁊ qualitcũqꝫ auxi
liuꝫ:cõſiliuꝫ vel fauorẽ. Tertia ẽ ꝯ falſarios
bullaꝝ ſeu lr̃aruꝫ aplicaꝝ ⁊ ſupplicationũ
grãrum ſeu iuſticiã ꝯtinentiuꝫ per ſummũ
pontificẽ:vel vicecancellarium ſeu geren
tes vices aut officium vicecancellariJ ſãcte
romane eccl̃e de mãdato eiuſdẽ ſũmi põti
ficis ſeu vicecãcellãriJ,aut gerẽtes officium

predictum ſignãtes ſupplicatiões eaſdeꝫ.
Quarta eſt ꝯ omnes illos q equos:arma:
ferrũ:lignamina ⁊ alia ꝓhibita deferũt ſa
racenis quibꝰ chriſtianos ipugnãt. Quin-
ta ẽ ꝯ impedientes ſeu inuadentes victua
lia:ſeu alia ad vſũ romane curie neceſſaria
adducẽtes:vel ne ad curiã ipſam adducan
tur impedientes:⁊ qui talia faciũt vel defẽ
dunt cuiuſcũqꝫ fuerit ordinis pemineñtie ⁊
ſtatus. Sexta eſt ꝯ omnes illos ad aplicã
ſedẽ venientes ⁊ recedẽtes ab eadeꝫ:necnõ
⁊ illos q iuriſditionẽ ordinariã vel delega
tam aliq̃ nõ habẽtes in eadẽ curia rema-
nentes ꝓpria auctoritate capiũt ſpoliãt ⁊
detinent:aut ex ꝓpoſito verberare mutilare
vel iterficẽ pſumũt:⁊ qui fieri faciunt : ſeu
mandant. Septima eſt ꝯ oẽs illos q i ter-
ris ſuis noua pedagia iponũt. Forte hoc i
telligẽdum ẽ qñ ſit ſine iuſta cã vl legitima
auctoritate:vꝫ ſedis aplice iperatoꝝ ſeu re
gis:ex̃ de verb.ſig.ſup qbuſdã.§.i. Octaua
eſt ꝯ oẽs illos q p ſe vel p aliũ ſeu alias q̃s
cũqꝫ pſonas eccliaſticas vel ſeculares ad
ad romanã curiaꝫ ſup eaꝝ cãis ⁊ negociJs
recurrẽtes:illãqꝫ in eadẽ curia ꝓſequẽtes
aut ꝓcuratores:negocioꝝ geſtores:aduo-
catos:vel ꝓmotores ipoꝝ:vel ẽt auditores
ſeu iudices ſup dictꝭ cãis ſeu negociJs depu
tatos occaſiõe cãꝝ ſeu negocioꝝ hꝰi verbe
rãt:mutilãt vel occidũt:aut bonis ſpoliãt
cuiuſcũqꝫ ſtatꝰ vl cõditiõis fuerint. Nona
eſt ꝯ omnes mutilãtes vulnerãtes ⁊ inſfici
entes:ſeu capientes:⁊ detinentes:ſeu dep-
dãtes romipetas ⁊ pegrinos ad vrbẽ cã de
uotiõis ⁊ pegrinatiõis accedẽtes ⁊ i ea mo
rãtes ⁊ recedẽtes ab ipſa:⁊ i his dãtes ꝯſili
uꝫ:auxiliũ vl fauorẽ. ⁊ ſubdit i ꝓceſſu: Eo
rũqꝫ bona ꝯfiſcamꝰ. Decia eſt ꝯ oẽs illos
q p ſe vl p aliũ ſeu alios directe vl idirecte
ſub quocũqꝫ titulo vl colore occupãt deti-
nẽt vl hoſtiliť diſcurrũt:ſe;iuuadũt:aut oc
cupare vl detinẽ:vl diſcurrẽ pſumũt i totuꝫ
vel i partẽ:aut q occupabũt detinebunt et
hoſtiliť diſcurrẽt ſeu inadent almã vrbem
regna: Sicilie ⁊ Trinarie: inſulas Sardi-
nie: Corſice: terrã citra farũ:primoniũ btĩ
Pe. i Tuſcia:ducatũ ſpoletanum: Mar-
chie ãconitane:maſſe trebarie: Romãdio
le: Cãpãie atqꝫ Maritime ꝓuicias ⁊ t̃ras
ſpãlis ꝯmiſſiõis:ciuitateſqꝫ ecclie Bono-
nienſẽ: Ferrarienſẽ : Beneuentanã :peruſi
nã:auinionenſ. ciuitatẽ caſtelle: Tudertinã